المنهج الحركي للسيرة النبوية

RASÛLULLAH (S.A.S)'IN HAYATI İLE İSLÂM'IN HAREKET METODU

1. CİLT

Yazan:
Abdurrahman el-Muhacir

Çeviren:
Eyüp Aslan

Yazan:
Abdurrahman el-Muhacir

Çeviren:
Eyüp Aslan

ISBN
978-605-65073-2-8

Adres:
Alemdar Mah.Yerebatan Cad.
Çatalçeşme Sok.No:27 / 103
Cağaloğlu / İstanbul

Tel:
0 (212) 514 93 19

Baskı:
Step Ajans Matbaa Ltd. Şti.
Göztepe Mah. Bosna Cad. No:11
Bağcılar / İstanbul Telefon: 02124468846
Matbaa Sertifika No: 12266

YAYINEVİNİN ÖNSÖZÜ

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah-u Teâlâ'ya, salât ve selam da Allah'ın kulları içerisinde seçip çıkardığı kulu ve Rasûlü Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e olsun.

Okuyucuya daima seçkin kitaplar sunmayı gaye edinmiş olan yayınevimiz, Abdurrahman el-Muhacir'in "Rasûlullah'ın Hayatıyla İslâm'ın Hareket Metodu" isimli kitabını ele geçirdiğinde, okuyucuya faydalı olacağına inandığı için Türkçeye tercüme ettirip okuyucuya sunmuştu. Bu kitabı tercüme ettiğimizde bu kitabın ikinci bir baskısının var olduğunu bilmiyorduk. Kitabımızın baskısını yaptıktan sonra kitabın ikinci baskısı elimize geçti. Bu baskıyı incelediğimizde, yeni baskıda bazı ilaveler ve düzeltmeler var olduğunu gördük. Amacı İslâm'a hizmet ve okuyucuya faydalı eserler sunmak olan yayınevimiz yeni ilaveleriyle daha da mükemmelleştirilmiş bu değerli kitabı tercüme ettirip okuyucuya sunmaktan kıvanç duyar.

Ayrıca okuyucumuza önemli bir hususu hatırlatmak istiyoruz. Bugün piyasada bulunan Münir Muhammed Gadban'ın "Nebevi Hareket Metodu" kitabı ile bu kitap arasında herhangi bir bağlantı veya ilişki yoktur. İncelenen konu (Rasûlullah'ın hayatı) aynı olması sebebiyle iki kitapta bazı ortak yanlar bulunabilir. Ama dikkatle incelendiğinde bu iki kitap arasında en temel meselelerde dahi açık farklılıklar bulunduğu görülecektir.

YAZARIN MUKADDİMESİ

Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla:

Bizi İslâm'la şereflendiren Allah'a hamd olsun. O'nun hidayeti olmasaydı biz doğru yolu bulamazdık. O'na hamd ve sena olsun. O'nu her türlü noksan sıfatlardan tenzih ederiz.

Şehadet ederim ki; Rabbim ve Mabudum ibadet edilmeye sadece ve sadece kendisi layık olan Allah-u Teâlâ' dır. Ondan başkası batıldır.

Şehadet ederim ki; Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah'ın kulu ve Rasûlüdür. Allah-u Teâlâ tarafından insanları şirkin karanlığından İslâm'ın nuruna çıkartmak için gönderilmiştir. Allah-u Teâlâ'nın salât ve selamı onun, ehli beytinin, mübarek sahabelerinin ve kıyamet gününe kadar O'nun yolunda yürüyenlerin üzerine olsun.

Bu yeni baskıda kitabıma Rasûlullah'ın bi'setinden önceki bazı tarihi olayları ve bunlardan elde edebileceğimiz bazı istifadeleri de ekledim. Ayrıca ilk kitabımda yazdığım konuları gözden geçirerek önemli gördüğüm ve faydalı olacağına inandığım bazı bilgileri ekledim. Bir de daha önce dağınık bir şekilde aldığım siyer kısmını, en kuvvetli olan görüşleri göz önüne alarak kronolojik bir sıraya dizdim. Temel olarak siyer kitaplarının en sağlamı olan İbn-i Hişam'ı esas aldım. Fakat İbn-i Hişam'daki rivayetlerle Buhârî ve Müslim gibi sahih kaynaklardaki rivayetler arasında tezat olduğu zaman, o konularda Buhârî ve Müslim'deki rivayetleri tercih ettim. Ayrıca siyer bilgilerinin kapsamlı ve net olması için İbn-i Hişam dışındaki sahih siyer kitaplarında geçen bazı ek bilgileri parantez içinde naklettim.

Fakat bunların hepsinin kaynağını vermek mevzuyu uzatıp dağıtacağı için tek tek kaynak vermeye gerek görmedim. Böylece kitabımı mükemmele yaklaştırmak istedim. Bununla beraber kendimi hata ve eksiklikten münezzeh tutmuyorum. Zira hatasızlık (ismet sıfatı) sadece rasûllere ait bir sıfattır.

Rabbimden, bu kitabımın okuyanlar için bir istifade kaynağı, hak yol üzere bulunanlar için bir destek, hakkı bulmak isteyenler için bir kılavuz olmasını diliyorum. Okuyucularımdan da dualarını bizden eksik etmemelerini umuyorum. Tevfik Allah'tandır.

Hidayete tabi olanlara selam olsun.

ÖNSÖZ

Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla.

Bizi İslâm'la şereflendiren Allah'a hamd olsun. O'nun hidayeti olmasaydı biz doğru yolu bulamazdık. O'na hamd ve sena olsun. O'nu her türlü noksan sıfatlardan tenzih ederiz.

Şehadet ederim ki; Rabbim ve Mabudum ibadet edilmeye sadece ve sadece kendisinin layık olduğu Allah' tır. O'ndan başkası batıldır.

Şehadet ederim ki; Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah'ın kulu ve rasûlüdür. Allah-u Teâlâ tarafından insanları şirkin karanlığından İslâm'ın nuruna çıkartmak için gönderilmiştir.

Allah'ın salât ve selamı onun, ehli beytinin, mübarek sahabelerinin ve kıyamet gününe kadar onun yolunda yürüyenlerin üzerine olsun.

Müslümanın gayesi; yalnız Allah'ın rızasını kazanmak, hedefi ise; O'nun dinini yeryüzünde hakim kılmaktır. Allah-u Teâlâ Müslümanlara yeryüzünde İslâm'ı hakim kılmayı emrederken bunun için takip edilecek metodu da bildirmiştir.

İslâm'ın hareket metodu merhaleli bir hareket metodudur. Bu merhaleler heva ve hevesten kaynaklanan nefsi heyecan ve maceralarla kat edilemez. Bu merhalelerin nasıl kat edileceği ve geçileceği Rasûlullah'ın hayatında en açık şekliyle gözler önüne serilmiştir. Buna rağmen, bunları anlamayan kişilerin bu konulara dair yanlış fetva vermeleri ve kendilerine tabi olanları saptırmaları ne kötü bir sonuçtur. Bu din nasıl Allah'tan ise bu dini hayat pratiğine hakim kılmak için takip edilmesi gereken yol da Allah'tandır. Hareket metodunda Rasûlullah'a uymak "**Muhammedun Rasûlullah**"a şehadetin gereğidir. Bu hareket metodunu anlamak için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hayatını öğrenip çok iyi kavramak ve onun takip ettiği merhaleleri adım adım takip etmek gerekir.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

"Muhakkak ki, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman ve Allah'ı çokça anan kimseler için Rasûlullah en güzel örnektir."

(Ahzab:21)

Bu kitap piyasada bulunan siyer kitaplarında anlatılanları tekrarlamak amacıyla kaleme alınmadı. Bu kitap İslâmi harekete ışık tutup daha iyi anlaşılmasını sağlamak, bu konuda yapılan hata ve yanlışları düzeltmek ve Allah'ın dinini en üstün kılmaya çalışanlara bir yol azığı olması için kaleme alınmıştır.

Gayret bizden yardım Allah'tandır.

SİYER HAKKINDA
GENEL BİLGİ
RASÛLULLAH (S.A.S)
GÖNDERİLMEDEN ÖNCEKİ
CAHİLİYENİN DURUMU

RASÛLULLAH (S.A.S) ’IN DOĞUMUNDAN
Bİ’SETE KADAR OLAN HAYATI

الله أكبر

SİYER VE KISA TARİHÇESİ

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in siyretinin yazılmasına tarih olarak Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in sünnetinin yazılmasından sonra başlanmıştır.

Müslümanlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hadislerinin yazılmasına büyük itina ve titizlik göstermişler ve daha Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hayatta iken hadisleri yazılmaya başlanmıştır. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in siyretinin yazılması ise sünnetinin yazılmasından sonra olmuştur. Sahabeler yazmamalarına rağmen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in siyretine çok önem verirler ve birbirlerine aktarırlardı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in siyreti hadis kitaplarında büyük yer almıştır. Örneğin: Hadis kitaplarının en eskisi olan ve 179 senesinde vefat eden **İmam Malik**'in "Muvatta" isimli kitabında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in siyreti ile ilgili bölümler vardır. Yine 256 yılında vefat eden **İmam Buhârî**'nin "Sahih"inde de Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in siyreti hakkında bölümler vardır. 266 yılında vefat eden **İmam Müslim** de "Sahih"inde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in siyreti ile ilgili bölümler ayırmıştır. 241 yılında vefat eden **İmam Ahmed b. Hanbel** de "Müsned"inde Rasûlullah' ın siyretine dair birçok hadis zikretmiştir. Bunun gibi Sünen kitapları yazarları da kitaplarında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in siyretine dair bölümler yapmışlardır. Bütün bunlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in sünneti ile siyreti arasında sıkı bir bağ olduğunu gösterir.

Rasûlullah'ın siyreti hakkında ciddi ve kapsamlı şekilde kitap yazılmaya, Hicri 2.yüzyılın son yarısında başlanmıştır. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in siyreti hakkında kitap yazanlar şunlardır:

1-Rasûlullah (*(sallallahu aleyhi ve sellem)*) 'in siyreti hakkında ilk müstakil kitap yazan hicri 92 yılında vefat eden **Urve b. Zübeyr b. Avvam**'dır. Fakat onun yazdığı kitap bize ulaşmamıştır.

2-Hicri 105 yılında vefat eden **Osman b. Affan radiyallahu anh'ın** oğlu Eban, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in siyreti hakkında sahifeler yazmış; fakat yazmış olduğu bu sahifeler bize ulaşmamıştır.

3-Hicri 110 yılında vefat eden **Vehb b. Münebbih**'de Rasûlullah'ın siyreti hakkında bir kitap yazmıştır. Bu kitabın bir kısmı bize ulaşmıştır.

4-Hicri 123 yılında vefat eden **Şurahbil İbn-i Sa'd** Rasûlullah'ın siyreti hakkında kitap yazmış; fakat yazdıkları bize ulaşmamıştır.

5-Hicri 124 yılında vefat eden **Muhammed b. Şihab ez-Zühri**, Ömer b. Abdülaziz'in Şam ve Hicaz âlimlerine verdiği emir doğrultusunda hadisleri kitap olarak toplayıp yazan ilk kişinin o olduğu söylenir.

Rasûlullah'ın siyretini kitap şeklinde yazan ilk kişi odur. Siyerlerin en güvenilir ve en sahihi onun yazdığı kitaptır. İbn-i İshak bu kitaba dayanarak birçok rivayette bulunmuştur.

6-Hicri 120 veya 129 yılında vefat eden **Asım b. Ömer b. Katade b. Numan el-Ensari** de Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in siyreti hakkında bir kitap yazmıştır. İbn-i İshak ve Vâkidî buna dayanarak birçok nakiller yapmışlardır.

7-Hicri 135 yılında vefat eden **Abdullah b. Ebi Bekr b. Muhammed b. Amr b. Hazm el-Ensari** de bu konuda bir kitap yazmıştır. İbn-i İshak, Vâkidî, İbn-i Sa'd ve Taberî bu kitaptan birçok nakil yapmışlardır.

Abbasiler Döneminde Siyer Hakkında Yazılan Kitaplar:

1-Hicri 141 yılında vefat eden **Musa b. Ukbe** siyer hakkında özet bir kitap yazmıştır. Bu kitap ile ilgili bazı haberler bize ulaşmıştır. Güvenilir bir kişidir. İbn-i Sa'd, Taberî ve Buhârî ondan nakiller yapmışlardır.

2-Hicri 151 veya 152 yılında vefat eden **Muhammed b. İshak b.Yesar el-Matlibi** Rasûlullah'ın siyreti hakkında bir kitap yazmıştır. Onun Rasûlullah'ın gazveleri hakkında yaptığı rivayetler güvenilir ve itibar edilir rivayetlerdir. Fakat hadis rivayeti konusunda bazı âlimler onu zayıf görmüştür. Onun "Kitab-ül Meğazi "(Gazveler Kitabı) adlı kitabı siyer konusunda bize ulaşan en eski kitaptır. Fakat bu kitapta sahih olmayan bazı rivayetler de vardır.

3-Hicri 207 veya 209 yılında vefat eden **Muhammed b. Ömer b. Vakid (el-Vâkidî)** Rasûlullah'ın siyreti hakkında bir kitap yazmıştır. Bu kitap siyer ve gazveler konusunda sahihlik yönünden İbn-i İshak'tan sonra gelir. Âlimler Rasûlullah'ın siyreti ve gazveleri hakkında yazdıklarının güvenilir olduğunu söylemişlerdir. Fakat hadis rivayeti konusunda "sahih ve güvenilirdir" diyenler olduğu gibi "zayıf ve güvenilmez" diyenler de vardır. Buhârî onun hakkında: "Hadis rivayeti münkerdir(zayıf ve güvenilmez)."demiştir. Yaşlılık döneminde hıfzı zayıflamış ve unutkanlığı artmıştır. Ahmed b. Hanbel onun hakkında: "Siyer ve gazveler hususunda ilmi vardır. Fakat hadis konusunda rivayeti zayıftır. (Unutkanlığından dolayı) zayıf olan hadislerin senedi yerine sahih senetler koymuştur." demiştir. Ondan sonra gelen tarihçiler onun kitaplarına dayanarak ondan nakiller yapmışlardır. Vâkidî "Tarih-ül Kebir" isimli eserini kronolojik bir sıraya göre yazmıştır. Taberî bu kitaptan birçok nakil yapmıştır. Yine "Tabakât" isimli kitabında sahabelerin ve tabiinlerin mertebe sırasına göre hayatlarını anlatmıştır. İbn-i Sa'd "Tabakât" isimli eserini yazarken bu kitaptan çok etkilenmiştir. Zamanımızda kitaplarından sadece "el-

Meğazi" isimli kitabı mevcuttur. İmam Taberî tarihini yazarken bu kitaptan çok nakil yapmıştır.

4-Hicri 228 yılında vefat eden **Ebû Muhammed Abdullah b. Hişam** meşhur "Siyreti İbn-i Hişam" kitabının yazarıdır. Bu kitabın aslında "Siyreti İbn-i İshak" ın muhtasarına bazı ziyadeler ve tashihler yapmak suretiyle yazıldığı söylenmiştir. İbn-i İshak'ın siyeri bize ayrı bir kitap olarak ulaşmamıştır. Bazı düzeltmeler yapılmak suretiyle "Siyret-i İbn-Hişam" olarak ulaşmıştır. Hicri 508 yılında doğan **İmam Ebû'l Kasım Abdurrahman Es-Süheyli,** İbn-Hişam'ın yazdığı siyret kitabını çok güzel bir şekilde şerh etmiş ve bununla ilgili çok değerli bir kitap olan "Er-Ravdül Unuf" isimli kitabını yazmıştır.

5-Vâkidî'nin öğrencisi ve yazıcısı olan ve 230 yılında vefat eden **Muhammed b. Sa'd** da Rasûlullah'ın siyreti hakkında kitaplar yazmıştır. Onun en meşhur kitabı tamamı sekiz cilt olan "Et-Tabakât-ül Kebir"dir. Bu kitabın ilk iki cildi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakkında diğer ciltler ise sahabeler hakkındadır. Tarih konusunda güvenilir bir kişidir.

Zikretmiş olduğumuz bu âlimlerin hepsi Rasûlullah'ın siyretiyle ilgili kitap yazarken, hadis âlimlerinin hadis kitabı yazmada kullandıkları üslubu kullanmışlar; öncelikle senedi, sonra metni rivayet etmişlerdir. Fakat siyer yazarları, hadis âlimlerinin senette geçen kişiler hakkında yapmış oldukları derin araştırmayı yapmamışlardır. Bu yüzden hadis âlimlerinin "güvenilir değil" dedikleri bazı ravilere siyer kitaplarında "güvenilir" denildiğine rastlanmaktadır.

Siyer Konusunda Yazılan Diğer Kitaplar:

1-**Cevami us-siyre:** Zahiri mezhebinin imamı olan ve hicri 456 yılında vefat eden **İmam Hafız Ebû Muhammed Ali b. Ahmed b. Hazm** tarafından yazılmıştır.

2-**Es-Siyre**: 705 yılında vefat eden **El-Hafız El-Kebir Abdül Mü'min b. Halef ed-Dımyeti** tarafından yazılmıştır.

3-Uyun-il Eser Fi Funun el-Meğazi ve'ş-Şemail ve's-Siyer: İki cilltir. "İbn-i Seyyid" in "Nas" ismiyle meşhur olan ve Hicri 734 senesinde vefat eden **İmam Ebû'l Feth Muhammed b. Muhammed** tarafından yazılmıştır. Daha sonra kendisi bu kitabın muhtasarını yazmıştır. Hicri 841 yılında vefat eden "Şeyh Burhaneddin b. Muhammed el-Halebî" bu muhtasarı şerh etmiştir.

4-Muhtasar'us-Siyre: Hicri 852 yılında vefat eden **İmam Hafız b. Hacer el-Askalani** tarafından yazılmıştır. Yazar bu kitabında en sahih ve en kuvvetli olan rivayetleri toplamıştır.

5-El-Mevahib'ul Leduniyyeh Bil-Minah El-Muhammediyye: Hicri 923 yılında vefat eden **Şihabeddin Ahmed el-Kastalani Eş-Şafi** tarafından yazılmıştır. Kitabında aldığı rivayetlerin tahkikini de yapmıştır.

6-Subül'ül Huda ve'r-Reşad Fi Siyreti Hayri'l İbad: Bu kitap "Kitab'es-Siyre Şamiye" ismiyle meşhurdur. Hicri 942 yılında vefat eden **Muhammed b.Yusuf es-Salihi** tarafından yazılmıştır.

7-İnsan'ul Uyun Fi Siyret'il-Emin'ul Me'mun: "Kitab'us-siyre Halebiyye" ismiyle meşhurdur. Hicri 1044 yılında vefat eden **Ali b. Burhaneddin El-Halebî** tarafından yazılmıştır.

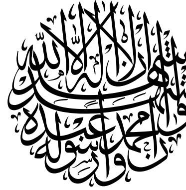
Hem Rasûlullah'ın Hem Sahabeler
Ve Tabiin'in Siyretini Kapsayan Kitaplar:

1-Tarih'ül-Ümem Ve'l Mülük: Hicri 310 yılında vefat eden **Muhammed b. Cerir et-Taberî** tarafından yazılmıştır.

2-Muruc'uz-Zeheb: Hicri 346 yılında vefat eden **Ebû'l Hasen Ali b. El-Huseyin El-Mesudi** tarafından yazılmıştır.

3-Tarih'il İslâm: Hicri 748 yılında vefat eden **Muhammed b. Ahmed ez-Zehebi** tarafından yazılmıştır.

4-El-Bidaye ve'n-Nihaye: Hicri 774 yılında vefat eden **Hafız İbn-i Kesir** tarafından yazılmıştır.

RASÛLULLAH (S.A.S)'IN GÖNDERİLDİĞİ ARAP KAVMİ

Arapların Türleri:

Tarihçiler sülalelerine bakarak Arapları üç kısma ayırmışlardır.

1-El-Arab'il Baide: Bunlar nesli ve soyu tükenmiş olan Araplardır. Bunlar, tarihi hakkında elimizde bilgi olmayan çok eski Araplardır.

Bunlar: Ad, Semud, Tusam, Cidis, Imlak v.b gibi nesli tükenmiş kavimlerdir.

2-El-Arab'il Aribe: Bunlar Ya'rub b. Yeşcib b. Kahtan sülalesinden gelen araplardır. Bunlara Arab'il Kahtaniyye ismi de verilir.

3-El-Arab'il Mustaribe: İsmail *(aleyhiselam)*'ın soyundan gelen Araplardır ve bunlara el-Arab'il Adnaniyye ismi de verilir.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Arap Kabilelerinde Devlet İdaresi:

Arap yarımadasındaki Araplar arasında iki türlü devlet idaresi mevcuttu. Bir kısım devletler krallık ile idare ediliyordu. Fakat bunlar bağımsız değil daha büyük olan krallıklara bağlı krallardı. Bunlardan bazıları Yemen, Gassan ve El-Hira krallıklarıdır. Bir kısım devletleri ise kabile reisleri yönetiyordu. Bu kabile reislerinin çoğu ise krallar gibi bağımlı değil, bağımsız liderler idiler. **(Siyer-i İbn-i Hişam)**

Hicaz Topraklarının Kısa Tarihçesi:

Mekke'nin idaresi, yaşadığı müddetçe İsmail *(aleyhiselam)*'a aitti. Ondan sonra idareyi onun oğlu Nabid, ondan sonra da Kidar ele aldı. Sonra onların amcası Mudad b.Amr el-Cerhemi emir oldu ve böylece Mekke'nin liderliği Cürhum sülalesinin eline geçti. Daha sonra Cürhum kabilesinin Mekke'de durumları kötüleşti ve maddi yönden sıkıntıya düştüler. Onlar Mekke'ye haccetmek için gelenlere zulmetmeye ve mallarını ellerinden almaya başladılar. Bu durum İsmail *(aleyhiselam)*'ın soyundan gelenleri kızdırdı. Huzaalılar Merrid-Dahran'a yerleştiğinde Cürhum kabilesinin bu hareketlerini görünce bundan hoşlanmadılar. Beni Bekr'in de yardımıyla Cürhum kabilesine savaş açtılar ve onları Mekke'den kovdular. Böylece Miladi 2.yüzyılın ortasında Mekke'nin hakimiyetini ele geçirdiler. Cürhumlar yenilgiye uğramaları üzerine Mekke'den ayrılmadan önce Hacer'ül-Esved'i zemzem kuyusuna atıp, hiç kimsenin istifade etmemesi için zemzem kuyusunun üstünü kapatıp, kuyunun yerini kaybettiler. Sonra Yemen'e kaçtılar. Zemzem kuyusunun yeri Rasûlullah'ın dedesi Abdülmuttalib gelinceye kadar bulunamadı. Abdulmuttalib gece rüyasın-

da kuyunun yerini gördü. Orayı kazdıklarında zemzem kuyusunu buldular.

Cürhum kabilesinin Mekke'den kaçmasından sonra, Huzaa kabilesi Mekke'nin hükümranlığını ele aldı ve onların hükümranlıkları 300 yıl devam etti. Bu süre zarfında İsmail *(aleyhiselam)*'ın soyundan gelen Adnaniler; Necid'te, Irak'ın etraflarında ve Bahreyn'de yerleşip yayıldılar. Kusay b. Kilab'ın gelmesine kadar Adnanilerin Mekke'nin idaresinde herhangi bir yetkileri söz konusu değildi. Kusay b. Kilab gelince, Kureyş kabilesi Huzaa kabilesine savaş açtı ve Miladi 440 yılında Kureyş kabilesi Mekke'de yönetimi ele geçirdi. Böylece Mekke'nin idaresi, kontrolü ve yönetimine ait bütün yetkiler Kusay b. Kilab'ın eline geçti. Kusay b. Kilab'a ait olan yetkiler şunlardı:

1-Dar'un-Nedve: Bu, Kureyş'in devlet yönetimi ve sorunları ile ilgili meseleler hususunda toplanıp istişare yaparak karar verdikleri evin ismiydi. Kureyşliler önemli bir mesele hususunda karar vermek istediklerinde orada toplanırlardı. Burada her kabile reisi kendi görüşünü serbestçe bildirir ve sonuçta ortak bir karar alırlardı. Bütün kabileler bu alınan kararlara uymak zorundaydılar. Şayet önemli bir mesele yoksa senede bir defa genel bir toplantı yaparlardı. Mekke'yi ilgilendiren bütün önemli kararlar yalnız bu evde alınır, bu ev dışında karar alınmazdı.

2-El-Liva(sancak): Harp kararı alma demekti ve bu yalnız Kusay b. Kilab'a ait idi.

3-El-Hicabe: Kâbe'nin sahipliği demekti. Kâbe'nin anahtarları Kusay'ın elindeydi ve onun izni olmadan hiç kimse Kâbe'ye giremezdi. Rasûlullah'ın zamanında Osman b. Talha'nın elinde idi.

4-Es-Sikaye: Hacıları sulamak demekti. Hacca gelenleri sulamak için havuzlar yapılıp bu havuzların içine sular konur, ayrıca bu suları tatlandırmak için suların içine hurma ve kuru üzüm katılırdı. Bu yetki de Kusay'a ait idi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in zamanında ise bu yetki Haşimoğullarından Abbas'a aitti.

5-Er-Rifade: Hacca gelenlere yemek ikram etmek demekti. Bu yetki de Kusay'a ait idi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in zamanında bu yetki Nevfel oğullarından Haris b. Amir'e aitti.

Kureyş, Kusay'ın dediklerine muhalefet etmemiş, yaptığı ve söylediği şeylere hayatında ve ölümünden sonra din gibi bağlanmıştı. Kusay'ın ölümünden sonra bu yetkiler büyük oğlu Abdüddar'a geçti. Kusay yaşlanıp kuvveti gidince oğlu Abdüddar'a şöyle dedi: "Ben seni şeref bakımından küçük oğlum Abdülmenaf'ın seviyesine çıkartacağım. Sen izin vermedikçe hiçkimse Kâbe'ye giremeyecek, bütün savaşlara karar verme yetkisi ve sancak senin elinde olacak, Mekke'ye hacca gelenler yalnız senin sularından içecek, Mekke'ye gelen hacılar, yalnız senin yemekle-

rinden yiyecek, senin evin dışında Mekke ile ilgili kararlar alınmayacak. "Abdüddar'ın ve kardeşi Abdülmenaf'ın ölümü üzerine bu yetkiler hususunda Abdüddar'ın oğulları ile Abdülmenaf'ın oğulları arasında ihtilaf ortaya çıktı. Hatta bu ihtilaflardan dolayı neredeyse bu iki amcaoğulları arasında savaş çıkıyordu. Fakat sonuçta aralarında uzlaşmaya vardılar ve yetkileri aralarında paylaştılar.

Sikaye ve Rifade müesseseleri Abdülmenaf'ın oğullarına ait oldu. Darün-Nedve, el-Liva ve Hicabe Abdüddar'ın oğullarına ait oldu. Sonra Abdülmenaf oğulları aralarında kura çektiler ve sonuçta Sikaye ve Rifade yetkisi Haşim b. Abdülmenaf'a ait oldu. Haşim'in ölmesi üzerine bu yetkiler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in dedesi olan Abdülmuttalib b. Haşim'e intikal etti. Ondan sonra bu yetkiler onun oğullarına geçti. İslâm geldiğinde bu yetkiler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in amcası Abbas b. Abdülmuttalib'e aitti.

Kureyş kabilesinde bunların dışında müesseseler de vardı ve bu müesseseleri aralarında paylaşmışlardı. Kureyş kabilesi adeta küçük bir demokratik devlet gibiydi. Onlarda da zamanımızın parlamentosu gibi bir parlamento ve değişik bakanlıklar vardı. Bunlardan bazıları:

1-El-İsar: Putlara ait olan oklarla ilgilenme yetkisine sahip bir kurumdu ve bu Benu Cemuh'a aitti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında bu görevi Safvan b. Ümeyye yapıyordu.

2-Tahric'ul Emval: Putlara verilen kurbanlar ve adaklarla ilgilenen müesseseydi. Bu müessese aynı zamanda husumetler ve antlaşmazlıkların çözümüyle de ilgileniyordu. Bu müessese Beni Sehm'e aitti. Bu müessese, günümüzdeki adalet bakanlığına benzer bir müessese idi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında bu görev Haris b. Kays'a ait idi.

3-Şura: Devlet ve yönetimle ilgili istişareleri düzenleyen müesseseydi. Bu Beni Esed'e aitti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında Yezid b. Rabi el-Es-ved yapıyordu.

4-El-İşnaf: Diyetlerin ve cezaların miktarlarını tayin edip düzenleyen bir müesseseydi. Beni Tayyim'e aitti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında bu görevi Ebû Bekir yürütüyordu.

5-El-Ukab: Savaşta milli bayrağı (sancağı) taşıma yetkisine sahip müesseseydi. Beni Ümeyye'ye aitti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında bu görev Ebû Süfyan'a aitti.

6-El-Kubbe: Askerleri düzenleyen ve atlı birliklerin komutanlığını üstlenen müesseseydi. Beni Mahzum'a aitti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında bu görev Velid b. Mugire'ye aitti.

7-Safara: Günümüzdeki dışişleri bakanlığına benzer bir müesseseydi. Elçilerin gönderilmesi ile ilgileniyordu. Beni Adiy'e aitti. Rasûllulah

(sallallahu aleyhi ve sellem) 'e risalet geldiğinde bu görev Beni Adiy'den olan Ömer b.Hattab'a aitti. **(İbn-i Hacer, El-İsabe; İbn-i Esir, Üsüd'ül Gabe)**

Rasûlullah Dönemindeki Arap Kabilelerinde Yönetim:

Hira'ya yakın olan Arap kabileleri Hira kralına bağlı idi. Şam çölünde bulunan kabileler ise Gassan kralına bağlı idiler. Fakat bunların krallara olan bağlılıkları fiili değil ismi bağlılıklardı. Arap yarımadasındaki çöllerde yaşayan kabileler ise herhangi bir krala bağlı değil tamamen serbesttiler. Bu kabilelerin her birinin bir kabile reisi vardı ve bu reis krallar kadar yetki sahibiydi. Her bir kabile kendi reisinin emirlerine uyardı. Bu kabile reislerinin büyük yetkileri yanında birtakım hakları da vardı. **Örneğin;** ganimetlerin dörtte biri bu reise ait olduğu gibi; reis, ganimetleri paylaştırmadan, ganimetlerden dilediğini de alabilirdi. Savaşsız olarak elde edilen ya da paylaşılması mümkün olmayan ganimetleri de bu kabile reisi alırdı. **(Siyer-i İbn-i Hişam)**

Araplarda Dini Durum:

Araplarda değişik dini inançlar mevcuttu. Bunlar:

1-Putperestlik:

Arapların çoğu İbrahim ve İsmail *(aleyhiselam)*'ın dinine bağlı idiler. Bunlar önceleri tevhid ehli idiler. Daha sonra zamanla dinlerini unuttular; fakat yine de dinlerinde İsmail *(aleyhiselam)*'ın tevhid akidesine ait bazı ibadet ve inançlar kalmıştı. Huzaa'nın reisi olan Amr b. Luhay'ın gelmesine kadar bu böyle sürdü. Bu kişi çok ibadetkâr, cömert ve dindar bir kişi idi. İnsanlar onu büyük âlim ve veli zannederek ona itaat ederler, onun emirlerine uydular. O Şam'a yaptığı bir yolculukta orada putlara tapan bir kavme rastladı ve onların yaptığını hak zannettiği için bunlar hoşuna gitti. Çünkü Şam Allah'ın gönderdiği kitaplar ve rasûller diyarı idi. Bu yüzden Luhay, putperestlerin yaptığı putları hak zannetti. Onlardan Hubel adında bir put alıp Mekke'ye getirdi ve Kâbe'nin içine koydu. Sonra da Mekke ahalisini bu puta ibadet etmeye çağırdı. Mekke ahalisi onun getirdiği şeyin dine ters olmadığını bilakis iyi bir bi'dat olduğunu zannederek cehaletlerinden dolayı ona uydular. Sonra Hicaz ahalisi birer birer Mekkelilere uymaya başladı. Onların eski putlarından bazıları şunlardı:

Kızıldeniz'in sahilinde, Kadid yakınlarındaki Müşlik'te bulunan **Menat**, Taif'te bulunan **Lat** ve Nahle vadisinde bulunan **Uzza**.

Bu üç put Arapların en büyük putları idi. Bunlardan sonra bu diyarda şirk çoğaldı ve şirkle birlikte putlar da çoğaldı.

Başka bir rivayete göre Amr b. Luhay'ın cinlerden bir arkadaşı vardı. Bu cin Amr'a Nuh *(aleyhiselam)*'ın kavminin putları olan Ved, Suva, Yegus, Yeuk ve Nasr'ın gömülü olduğu yerleri gösterdi. Amr da onları bulup, bunları hac zamanında hacca gelen kabilelere dağıttı. Bunun üzerine her kabile hatta her ev putlarla doldu. Mescid-i Haram'ın çevresi dahi putlarla dolduruldu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke'yi fethettiğinde Kâbe'de 360 put buldu ve bunları yıkıp yaktı. Bu putlara karşı yapılan değişik ibadet şekilleri vardı. Bunların çoğu Amr b. Luhay'ın icad ettiği ibadetlerdir. Bunlardan bazıları:

a-Bu putlara giderek, onlara ibadet edip onları yüceltirlerdi. Bir şey isteyeceklerinde gidip bu putlardan isterlerdi. Şiddet ve sıkıntı anında bu putların isimlerini zikrederlerdi. Bir ihtiyaçları olduğunda ihtiyaçlarını onlardan isterlerdi. Ayrıca onlar, bu putların Allah katında kendileri için şefaatçi olacağına inanıyorlardı. Bu putların Allah katında üstün yetkiye sahip olduklarını ve onların istedikleri şeyleri gerçekleştirmeye kâdir olduklarına inanıyorlardı.

b-Onlar bu putlar için haccederler, onların çevresinde tavafta bulunurlar, onlara karşı zelillik gösterip, onlara secde ederlerdi.

c-Onlar birtakım vesilelerle putlarına yaklaşmaya çalışırlardı. Putları için ve putlarının adıyla kurban keserlerdi. Bu iki kesim hususunda Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

"Dikili taşlar (putlar) **üzerine boğazlanmış hayvanlar size haram kılındı." (Maide:3)**

"Üzerine Allah'ın adı anılmadan kesilen hayvanlardan yemeyin. Çünkü onu yemek fısktır. Gerçekten şeytanlar dostlarına sizinle mücadele etmeleri için telkin ederler. Eğer onlara uyarsanız şüphesiz siz de Allah'a ortak koşanlardan olursunuz."

(En'am: 121)

d-Bu putlara yaklaşmak için yiyecek ve içeceklerinden bir bölümünü onlara tahsis ederlerdi. Yine bunun gibi ürünlerinden ve hayvanlarından bir kısmını da putlara ayırırlardı. Bunlardan bir kısmını ise Allah'a ayırırlardı. Bazı zamanlar kendi uydurdukları sebeplerden dolayı Allah'a has kıldıkları şeyleri putlara geçirirlerdi. Fakat hiçbir zaman putlara has kıldıkları şeyleri Allah'a geçirmezlerdi.

Bu hususla ilgili Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

"Allah'ın yarattığı ekinlerle hayvanlardan Allah'a pay ayırıp zanlarınca: "Bu Allah'a, bu da ortak koştuklarımıza (putlarımıza) **dediler. Ortak koştukları için ayrılan Allah'a geçmiyor; fakat**

Allah için ayrılan ortak koştuklarına geçiyor! Ne kötü hüküm veriyorlar!" (En'am:136)

e-Bu Araplar kendi nefislerinden haram ve helaller uydururlardı. Örneğin onlar; bahire, saibe, vasile ve ham'ı haram kılmışlardı.

Bahira: Kulağına çentik atılan hayvan demektir. Araplar, deve veya koyun beş defa doğurduğu zaman onun kulağına bir çentik atarlar ve artık bunun putlara ait olduğunu söylerlerdi. Bundan sonra bu hayvanlara ne biner ve ne de onun etinden veya sütünden istifade ederlerdi.

Saibe: Onlardan birisi hastalandığında, şifa bulur veya bir yolculuktan evine dönerse putlara bir deve bağışlar ve bu deveye "saibe"derlerdi. Artık bu deve serbest bırakılır ve hiç kimse bu deveden istifade edemezdi.

Vasile: Hiç doğurmamış bir deve arka arkaya iki dişi deve doğurursa artık onu ilahlarına bırakırlardı.

Ham: Erkek deveden on tane döl alındığında "artık onun sırtı ısındı" derlerdi ve bundan sonra onu putlarına bırakırlar ve ondan istifade etmezlerdi. Araplar putları için yaptıkları bu gibi hareketlerle Allah'a yaklaşacaklarına ve Allah katında o putların kendilerine şefaatçi olacaklarına inanırlardı.

Allah-u Teâlâ bu hususta şöyle buyurmaktadır:

"Allah bahira, saibe, vasile, ham diye bir şey kılmamıştır. Fakat kâfirler yalan yere Allah'a ifitira etmektedirler ve onların çoğunun da kafaları çalışmaz." (Maide: 103)

Allah-u Teâlâ onların yaptıklarının batıl olduğunu ve bu şekilde kendisine ulaşılamayacağını belirterek şöyle buyurdu:

"Dikkat edin, halis din Allah'ındır. Allah'ı bırakıp O'ndan başka dostlar edinenler: "Onlara, bizi Allah'a yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz" derler. Doğrusu Allah, ayrılığa düştükleri şeylerde hüküm verecektir. Allah şüphesiz yalancı ve inkârcı kimseyi doğru yola iletmez." (Zümer: 3)

"Onlar Allah'ı bırakıp kendilerine zarar ve fayda vermeyecek şeylere ibadet ediyorlar ve: "Bunlar Allah katında şefaatçilerimizdir" diyorlar. De ki: "Siz Allah'a göklerde ve yerde bilemeyeceği bir şeyi mi haber veriyorsunuz? Allah ortak koştukları şeylerden uzaktır." (Yunus:18)

2- Meleklere, Cinlere, Güneşe ve Yıldızlara İbadet Etme:

Bazı Araplar meleklere ibadet ederler ve onlara Allah'ın kızları derlerdi. Bazıları ise cinlere ibadet ederler ve onlarla Allah-u Teâlâ arasında bir

akrabalık ve sıhriyet (evlilikten dolayı doğan akrabalık) olduğuna inanırlardı.

Allah onlar hakkında şöyle buyuruyor:

"Allah, kızları oğullara tercih mi etmiş! Ne oluyor size? Nasıl hükmediyorsunuz? Hiç düşünmüyor musunuz? Doğru sözlüler iseniz, kitabınızı getirin! Allah ile cinler arasında bir hısımlık uydurdular. And olsun cinler, kendilerinin de hesap yerine götürüleceklerini bilirler." (Saffat: 153–158)

Bazı müşrikler ise güneşe ve aya ibadet ederlerdi. Allah-u Teâlâ onlar hakkında şöyle buyuruyor:

"Güneşe ve aya secde etmeyin. Eğer yalnız Allah'a kulluk etmek istiyorsanız bunları yaratana secde edin." (Fussilet: 37)

3-Dirilmeyi İnkâr Etme:

Araplardan bir kısmı dirilmeyi inkâr ediyordu.

Allah-u Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

"(Müşrikler şöyle der) **Siz öldüğünüz, toprak ve kemik yığını haline geldiğinizde, mutlak surette sizin meydana çıkarılacağınızı mı vaad ediyor? Bu size vaad edilen çok uzaktır. Dünya hayatından başka gerçek hayat yoktur. Ölürüz, yaşarız, bir daha diriltilecek değiliz." (Mü'minun:35-37)**

4-Zamana Tapma (Dehrilik):

Bunlar Allah'ı inkâr ederler ve bizi öldüren Allah değil zamandır, derlerdi. Allah-u Teâlâ onlar hakkında şöyle buyuruyor:

"Dediler ki: "Hayat ancak bu dünyada yaşadığımızdır. Ölürüz, yaşarız. Bizi ancak zaman helak eder. Bu konuda onların hiçbir bilgisi de yoktur. Onlar sadece zannediyorlar." (Casiye:24)

5-Rasûllere Gelen Risaleti Reddetme:

Bu inanç sahipleri Allah-u Teâlâ'nın rasûl olarak bir beşer (insan) göndermeyeceğine inanırlardı.

Allah-u Teâlâ onlar hakkında şöyle buyuruyor:

"İçlerinden bir adama: "İnsanları uyar ve iman edenlere, Rableri katında onlar için yüksek bir doğruluk makamı olduğunu müjdele" diye vahyetmemiz, insanlar için şaşılacak bir şey mi oldu ki, o kâfirler: "Bu elbette apaçık bir sihirbazdır." dediler." (Yunus:2)

6-Fal Oklarına inananlar:

Onların üç tane fal okları vardı. Birincisinde "**Rabbim bunu emretti"**; ikincisinde **"Rabbim bunu yasakladı"**; üçüncüsünde ise "**Boş**" yazılıydı. Onlardan birisi; yolculuk, savaş, ticaret, evlenme veya bunun gibi herhangi bir meseleye kalkışacağı zaman bu fal oklarına başvururdu. Eğer "Rabbim bunu emretti" oku çıkarsa o işi yapar; "Rabbim bunu yasakladı" oku çıkarsa o işten vazgeçer;"Boş" oku çıkarsa o zaman ok çekme işlemine tekrar başlardı.

Allah-u Teâlâ bu konu hakkında şöyle buyuruyor:

"Fal oklarıyla kısmet aramanız size haram kılındı. Bunlar fısk (yoldan çıkmak)**tır."** **(Maide:3)**

7-Haniflik:

Arap yarımadasında İbrahim ve İsmail'in dinine tabi olan, tevhide inanan, öldükten sonra dirilmeye, kıyamet gününe ve son zamanlarda bir rasûlün geleceğine inanan Hanefiyyun isminde bir fırka vardı. Bunlar putlara ibadet etmezler ve putlara kesilen hayvanların etlerinden yemezlerdi. Bu inançta olanlardan bazıları:

1-Kusay b. Said el-İyadi: Bu kişi cahiliyede Allah'ın birliğine, tevhide ve ahiret gününe çağıran bir kişiydi.

2-Zeyd b. Amr b. Nufeyl: Ömer b. Hattab'ın amcasının oğlu ve cennetle müjdelenen Said b. Zeyd'in babası idi.

3-Varaka b. Nevfel: Hadice *(radıyallahu anhâ)*'nın amcasının oğluydu. Sahih hıristiyanlık dini üzerindeydi. Müslüman olarak öldüğüne dair rivayetler vardır.

4-Ümeyye b. Ebi Salt: Hak dini istemiş ve hıristiyan olmuştu. Kitaplarda bir rasûl gönderileceğini okumuştu ve kendisinin rasûl olacağını umuyordu. Devamlı ibadet ediyor ve bu şekilde nübüvveti elde edeceğine inanıyordu. Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in rasûl olması üzerine ona haset etti ve şöyle dedi: "Haniflik haktır. Fakat Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in risaleti konusunda şüphelerim vardır." Ona niçin Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e tabi olmadığı sorulduğunda o: "Ben Sakif'in kadınlarından utanıyorum. Çünkü onlara gelecek rasûlün ben olacağımı söylemiştim. Şimdi ben bundan sonra Beni Abdulmenaf'ın çocuğuna mı tabi olayım." dedi. Bu kişi Bedir savaşından sonra kâfir olarak ölmüştür.

5-Ubeydullah b. Cahş: Hak dini arıyordu. Birçok tereddütten sonra Müslüman oldu ve Habeşiştan'a göç etti. Fakat orada irtidat edip hıristiyanlık üzerinde iken öldü. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Araplardaki Diğer Batıl İnançlar:

Araplar putların dışında kâhinler, arraflar ve müneccimlere de inanırlardı.

Kâhin: Gelecekte olacak şeyleri haber verdiğini ve sırları bildiğini iddia eden kimsedir.

Arraf: Bazı olaylara veya insanların hareketlerine bakarak ya da insanlara soru sorarak gaybi bazı şeyleri, hırsızlık sonucu çalınan veya kaybolan eşyaların yerini bildirdiğini iddia eden kimsedir.

Müneccim: Yıldızlara bakarak gelecekten haber verdiğini iddia eden kimsedir.

Ayrıca onlar tıyara, hama gibi batıl şeylere de inanırlardı.

Tıyara: Bazı gün, ay ve hayvanları uğursuz saymaktır.

Hama: Öldürülen kimsenin ruhundan bir baykuş çıkıp devamlı olarak "beni sulayın" diye bağırdığını ve maktulün katili öldürülünceye kadar bağırmasının devam ettiğine inanılan batıl bir inançtır. Onlar ancak katili öldürdükleri zaman maktulün ruhunun rahat edeceğine inanırlardı.

Cahiliye ehli olan Araplar arasında İbrahim *(aleyhiselam)*'ın tevhid dinine ait bazı kalıntılar da vardı. Kâbe'yi yüceltme, etrafında tavaf yapma, haccetme, umre yapma, Arafat ve Müzdelife'de vakfetme, kurban kesme, namaz kılma bunlardan bazılarıydı. Bu gibi ibadetler yanında onların kendi nefis ve de hevalarından uydurdukları birçok bi'datler de vardı.

Araplarda Kabileyi Oluşturan Fertlerin Tabakaları:

Arap kabilelerinde yaşayan insanlar şu üç tabakadan birisine dâhil olurdu:

1-Hürler Tabakası: Bunlar kabileye mensup olan fertlerin çocuklarıdır. Bu fertler ya kan bağı ya da neseb bağı ile birbirlerine bağlıydılar. Bu fertlerin kabile içinde büyük hak ve ayrıcalıkları vardı.

2-Mevali Tabakası: Bunların kabile üyeleri ile aralarında herhangi bir kan veya neseb bağı yoktur. Bunlar hürdürler ve kabile ile anlaşmış ya da onun himayesine girmiş kimselerdir. Köle iken sonradan hür olup o kabilede kalan kimseler de bu gruba girer. Bu tabakadaki insanların da birtakım hakları ve birtakım yükümlülükleri vardı. Fakat mevali tabakasının hakları hürler tabakası kadar fazla değildi.

3-Köleler Tabakası: Köleler ya satın alınmak ya da savaşta esir edilmek suretiyle elde edilirdi. Bunların toplum içinde herhangi bir yetkileri yoktu.

RASÛLULLAH (S.A.S) 'IN Bİ'SETTEN ÖNCEKİ HAYATI

Rasûlullah (s.a.s)'ın Soyu:

1-Abdullah **2-**Abdulmuttalib **3-**Haşim **4-**Abd-ı Menaf **5-**Kusay **6-**Kilab **7-**Murre **8-**Ka'b **9-**Lüey **10-**Galib **11-**Fihr **12-**Malik **13-**Nadr **14-**Kinane **15-**Huzeyme **16-**Mudrike **17-**İlyas **18-**Mudar **19-**Nizar **20-**Ma'ad **21-**Adnan **(Siyer-i İbn-i Hişam)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in nesebinin buraya kadar olan kısmında âlimler arasında ittifak vardır. Fakat bundan yukarısında ihtilaf edilmiştir. Aynı zamanda güvenilir de değildir. Ancak Adnan'ın, İbrahim'in oğlu İsmail'in torunlarından olduğunda ve Allah'ın; Rasûlullah'ı kabilelerin en temizinden, batınların en faziletlisinden, nesillerin en temizinden seçmiş olduğunda ihtilaf yoktur. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in soyuna cahiliye kirlerinden hiçbir şey bulaşmamıştır.

(Taberî Tarihi)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyuruyor:

"Yüce Allah, İsmail'in oğullarından Kinane'yi; Kinane'den Kureyş'i; Kureyş'ten Haşimoğullarını; Haşimoğullarından beni süzüp çıkardı." (Müslim)

Rasûllullah (s.a.s)'ın Doğumu:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in doğumu **'Fil Yılında'** olmuştu. Yani Ebrehe el Eşrem'in Mekke'ye yürüyüp Kâbe'yi yıkmaya uğraştığı yıl... Allah, Kur'an'da açıklandığı gibi apaçık bir mucize ile onu bundan men etmişti. Tercih edilen görüşe göre Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in doğumu, Rebiülevvel ayının onikinci gecesi pazartesi günü olmuştur. **(Siyer-i İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Süt Çocukluğu:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yetim olarak doğmuştu. Annesi ona henüz hamile iken babası Abdullah vefat etmiş, bu yüzden doğumdan itibaren dedesi AbdulMuttalib onu kendi himayesine almıştı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i ilk olarak annesi 3 (7 veya 9)gün emzirdi. Sonra onu amcası Ebû Leheb'in cariyesi olan Suveybe emzirdi. Bu kadın aynı zamanda Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in amcası Hamza'yı ve halasının oğlu Ebû Seleme el Mahzumi'yi de emzirmişti. Bu yüzden bu ikisi aynı zamanda Rasûlullah (*(sallallahu aleyhi ve sellem)*) 'in sütkardeşleriydiler. Daha sonra dedesi onu o zamanki Arap âdetine göre

Beni Sa'd b. Ebû Bekr kabilesinden Halime binti Ebi Züeyb adında bir kadına ona süt emzirmesi için verdi. **(Tabakâti İbn-i Sa'd)**

Halime'nin Çevresindeki Mucizeler:

Siyret nakilcileri, o yıl Beni Sa'd yurdunun kıtlığa maruz kaldığı, oradaki hayvanların sütlerinin kesilmiş olduğu, otların kuruduğu konusunda ittifak etmişlerdir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*, Halime'nin evine gelir gelmez ve kucağına oturur oturmaz çadırın etrafı tekrar yeşilliklerle doldu. Halime'nin koyunları otlaktan, karınları tok, memeleri sütle dolu olarak dönmeye başladılar. **(Siyer-i İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Göğsünün Yarılması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*, Sa'd oğulları yurdunda bulunduğu sırada **"Göğsünün yarılması (Şakk-us Sadr)"** olayı meydana geldi. Bu olaydan sonra, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*, beş yaşını tamamlamış olarak annesine geri verildi.

(Müslim)

Annesinin Vefatı, Ebû Talib'in Himayesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* altı yaşında iken annesi Âmine vefat etti. Bundan sonra dedesi Abdülmuttalib'in vefatına kadar, onun himayesinde kaldı. Sekiz yaşını doldurmuş iken, o da vefat edince, bu sefer amcası Ebû Talib'in himayesinde kaldı. **(Siyer-i İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Şam Yolculuğu:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* on iki yaşını tamamladığı zaman amcası Ebû Talib bir ticaret kervanının başında Şam'a doğru hareket etmişti. Bu yolculukta Ebû Talib, yeğenini de yanına almıştı. Kervan Busra denilen bir kasabada konaklayınca burada bulunan Bahira ismindeki bir rahibe uğradılar. Rahib Bahira, İncil'i bilen, Hıristiyanlığın önemli hususlarından haberi olan bir kimse idi. Rahib Bahira, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i burada gördü. Onun hakkında düşünmeye ve onunla konuşmaya başladı. Sonra rahib, Ebû Talib'e döndü ve ona şöyle dedi:

"Bu çocuk senin sulbünden midir?" Ebû Talib:

"Oğlumdur."dedi. (Ebû Talib, yeğenini çok sevdiğinden ve ona olan şefkatinden dolayı onu oğlu olarak çağırıyordu.) Bunun üzerine Bahira:

"O senin oğlun değildir. Bu çocuğun babasının olmaması gerekir." dedi. Ebû Talib de:

"Evet. Ben onun amcasıyım."dedi. Bahira:

"Babası ne oldu?" diye sordu. Ebû Talib:

"Annesi ona hamileyken babası öldü."cevapını verdi. Bu sefer Bahira:

"Doğru söyledin. Onu hemen memleketine çevir. Yahudilerin zarar vermelerinden sakın. Vallahi, onlar bu çocuğu burada görecek olurlarsa, muhakkak ona zarar vermeye kalkışırlar. Çünkü yeğeninde çok büyük bir hal ve şan vardır." dedi. Bu sözler üzerine, Ebû Talib onunla beraber Mekke'ye dönmede acele etti. **(Tabakâtı İbn-i Sa'd, Taberî Tarih)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Gençliği:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* geçimini sağlamak için çalışmaya koyuldu. Koyun gütmekle meşgul oluyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kendisinden şöyle bahsediyor:

"Ben birkaç paraya Mekke ehlinin koyunlarını gütmüştüm."
(Buhârî)

Allah-u Teâlâ, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i bazı gençlerin yöneldiği oyun, eğlence ve boş işlerden korudu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kendi hayatını anlatırken şöyle buyurmuştur:

"Ben cahiliye ehlinin işlediği bir şeyi iki kere işlemeye teşebbüs ettiysem de, Allah benimle işlemek istediğim şey arasına girip beni ondan alıkoydu. Bundan sonra Allah beni rasûl olarak şereflendirinceye kadar hiçbir kötülüğe teşebbüs etmedim."
(İbn-i İshak)

Teşebbüs ettiğim şeye gelince: Bir gece, Mekke'nin yukarı taraflarında Kureyş'ten bir gençle birlikte kendi koyunlarımızı otlatıyordum. Ben o gence: "Eğer koyunuma bakarsan, ben de diğer gençler gibi Mekke'ye gidip geceleyin masal toplantılarına katılırım." dedim. Arkadaşım: "Olur, istediğini yap."dedi. Ben de bu arzumu yerine getirmek üzere yola çıktım. Mekke'nin evlerinden ilk evin yanına geldiğim zaman çalgı seslerini işittim. "Bu nedir?"diye sorunca: "Düğün vardır."dediler. Hemen oturup dinlemeye başladım. Bu esnada Allah, kulaklarımı tıkadı. Uyuyakalmışım. Beni ancak güneşin sıcaklığı uyandırdı. Hemen dönüp arkadaşımın yanına vardım. Bana ne yaptığımı sordu. Bende başımdan geçenleri anlattım. Sonra yine başka bir gece arkadaşıma aynı ricada bulundum. O da, bu ricamı kabul etti. Yola

çıkıp Mekke'ye geldiğimde geçen geceki şeyler başıma geldi. Bundan sonra bir daha da hiçbir kötülüğe teşebbüs etmedim."

(Taberî Tarih, Beyhaki, Siyer-i İbn-i Kesir)

Ficar Savaşları:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 15 yaşında iken Ficar savaşlarına şahit oldu. Bu savaş Kureyş, Kinane ve onlara bağlı kabileler ile Kays kabilesi ve ona bağlı kabileler arasında olmuştur. Savaşın sebebi şu idi; Hira'da bulunan ve Arap'ın kralı olarak tanınan Nu'man b. Münzir, kendisine ait olan bir kervanı Ukaz panayırına göndermek istiyordu. Bu kervanını koruması için adama ihtiyacı vardı. Bir gün yanında Berrad b. Kays el-Kinani ve Urve b. Utbe er-Rahhal bulunuyorken dedi ki:

"Kervanımı Ukaz çarşısına kadar kim koruyabilir?"

Berrad b. Kays:

"Ben kervanı Ben-i Kinane'den korurum." dedi.

Berrad ahlaksız bir kimse idi. Çok şerli bir kimse olduğu için kavmi onu içlerinden atmıştı. Numan:

"Bana kervanı bütün insanlardan koruyacak birisi lazım."dedi. Urve, Berrad'ı kastederek dedi ki:

"Kavminin attığı bu köpek mi bu kervanı koruyacak? Ben bütün çölün ahalisinden bu kervanı korurum. Necd ve Tıhame'den de onu korurum." Berrad dedi ki:

"Sen bu kervanı Kinane'den mi koruyacaksın, ey Urve?" Urve:

"Evet, hemde bütün insanlardan koruyacağım."dedi.

Berrad sustu. Urve kervanın koruyuculuğunu üstlenip yola çıkınca, Berrad yolda pusu kurarak onu öldürdü ve kervana el koydu. O esnada Kureyş, Ukaz çarşısında idi. Bir haberci gelip Berrad'ın yaptıklarını haber verdi. Bunun üzerine Kureyş, Havazin'e hissettirmeden oradan ayrılıp Mekke'ye dönüş yoluna koyuldular. Havazin, Urve'nin öldürülmesini haber alınca Kureyş'in peşine düştüler ve Harem'e girmeden önce onlara yetiştiler ve onlarla çarpıştılar. Savaş Kureyş'in Harem'e sığınmasına kadar sürdü. Sonunda gelecek sene Ukaz'da tekrar savaş edeceklerine dair sözleşip ayrıldılar. Bu savaş dört sene sürdü. Sonunda akıllı bir kişi çıkıp iki tarafı barış yapmaya çağırdı. Savaşın iki tarafı yıpratıp her iki tarafa da oldukça zarar vermesinden sonra iki taraf; hangi tarafın ölüleri az ise, ölüleri fazla olan tarafın fazlalığı kadar diyeti ödemesi şartı ile barış yaptılar. O zaman Kureyş, Huzaa'dan yirmi kişinin diyetini ödedi.

Bu savaşlarda Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de amcası ile beraber hazır bulunmuştu. Denildi ki; Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlarla beraber ok atardı. Yine denildi ki; Muhammed, Huzaa'nın attığı okları kavmi için toplardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kendisi-

ne risalet gelmesinden sonra bu savaş kendisine hatırlatıldığında şöyle buyurdu:

"Bu savaşta amcalarımla beraber hazır bulundum. Ok atardım. Fakat şimdi bu yaptığımdan hoşlanmıyorum."

(Tabakât-ı İbn-i Sa'd)

Hılf-ul Fudul:

Son Ficar savaşından sonra, Mekke'de hiçbir yabancı ve koruyucusuz kimse için mal, can ve hatta ırz ve namus güvenliği kalmamıştı. Yabancı satıcıların malları satın alınır, parasına dirsek çevrilir idi. Hacca gelenlerin hoşa giden kadınları ve kızları bile ellerinden zorla alınır; feryatlarına, imdat çağrılarına kulak asılmazdı.

Haram aylardan olan Zilkade ayında Zubeyd kabilesinden bir adamın satmak üzere Mekke'ye getirdiği bir yük malı, As b.Vail es-Sehmi satın almıştı. As b.Vail, Mekke'de itibarlı ve şerefli kişilerdendi. As b. Vail, Zubeydi'nin hakkını ödemeyi uzattı. Zubeydi, malın bedelini ondan istedi. As b. Vail ise borcunu ona ödemeye yanaşmadı. Bunun üzerine Zubeydi, malını ondan geri istedi. As b. Vail geri vermeye de yanaşmadı. Bunun üzerine Zubeydi; Abduddar, Mahzum, Cümah, Sehm ve Adiyy b. Ka'b gibi Mekke'nin nüfuzlu ailelerinden yardım istedi. Fakat onlar, As b. Vail'e karşı Zubeydi'ye yardımcı olmaktan kaçınmakla kalmadılar, üstelik adamcağızı azarladılar. İşin kötüye gittiğini gören ve çaresizlik içinde kalan Zubeydi, güneşin doğmak üzere olduğu ve Kureyş'in ileri gelenlerinin Kâbe çevresinde küme küme oturdukları bir sırada, Ebû Kubeys dağına çıkarak: "Ey Fihr hanedanı!"diye bağıra bağıra okuduğu şiirinde, uğradığı zulüm ve haksızlığı açıklayıp yardım isteğinde bulununca, orada hemen kalkıp temaslara başlamak üzere harekete geçen ve bu yolda başkalarını da harekete geçiren kişi Rasûlullah'ın amcası Zübeyr b. Abdülmuttalib oldu.

Kureyş kabilelerinden Beni Haşim b. Abdi Menaf, Beni Muttalib b. Abdülmenaf, Zuhre b. Kilab, Teym b. Fihr kabileleri Dar-ün Nedve'de toplandılar. Bu durumu aralarında konuştular ve ne şekilde hareket edileceğini söz birliğiyle belirlediler. Bu hususta and içmeye birbirlerini davet ettiler. **(Mesudi-Murucuzzeheb, Suheyli-Ravdulunuf)**

Şerefi ve yaşlılığı sebebiyle Abdullah b. Cud'an'ın evinde toplandılar. Abdullah onlar için yemek yaptırıp yedirdi.

Mekkelilerden ve onlar dışında Mekke'ye girecek olan diğer insanlardan Mekke'de zulüm ve haksızlığa uğramış bir kimse bırakmamak, mazlumun hakkı geri alınıncaya kadar zalime karşı mazlumla birlikte hareket etmek üzere ahitleştiler ve akitleştiler.

Denizlerin bir kıl parçası kadar ıslatacak suyu bulundukça, Hira ve Sebir dağı yerlerinde durduğu ve üzerlerinde dağ tekeleri yayıldığı müddetçe ahid ve akidlere bağlı kalacaklarına and içtiler. Kureyşliler bu hılfe, **Hilf-ul Fudul** adını verdiler.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de amcaları ile birlikte bu antlaşmada bulunmuştur. **(Siyer-i İbn-i Kesir, İbn-i Cevzi)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın, Hadice'nin Malıyla Ticaret Yapması ve Onunla Evlenmesi:

Hadice *(radıyallahu anhâ)* şeref ve mal sahibi tüccar bir kadındı. Malının başına adamlar kiralıyor, onlara sermaye veriyor, kârına onları ortak ediyordu.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in doğru sözlülüğünü, son derece güvenilirliğini ve güzel ahlakını öğrenince malının başında Şam'a tüccar olarak gitmesi için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e haber gönderdi. Kendisine, başkalarına verdiğinden daha fazlasını vereceğini ve kölesi Meysere'yi de yanına katacağını söyledi. Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu teklifi kabul etti. Hemen, Hadice'nin malının başına yetkili olarak Meysere ile birlikte yola çıktı. Allah diğer yolculuklardan daha çok bu ticari yolculukta ona yardım etti. Hadice'nin yanına kat kat kârla döndü. Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* üzerindeki emaneti Hadice'ye tam güven ve büyük bir dürüstlük içinde takdim etti. Hadice'nin kölesi Meysere, Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hususiyetlerini ve ahlakının yüceliğini tanımış, ona karşı gönlü hayranlıkla dolmuştu. Bütün bunları, Hadice'ye anlattı.

(Siyer-i İbn-i Hişam)

Bunun üzerine Hadice, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in son derecedeki güvenilirliğini beğendi. Hadice bu yüzden onun ticaretindeki bu berekete hayret etti. Hemen dostu Nefise binti Müneyye vasıtasıyla Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e evlenme teklifinde bulundu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu teklifi kabul edip bu konuda amcalarıyla görüştü. Onlar da Hadice'yi amcası Amr b. Esed'den yeğenlerine istediler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yirmi beş yaşında, Hadice'de kırk yaşında iken evlendiler. **(Tabakât-ı İbn-i Sa'd)**

Hadice, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile evlenmeden önce iki kişiyle evlenmişti. Hadice'nin birinci kocası Ebû Hale b. Zurare et-Temimi'dir. Ondan Hind isminde bir erkek çocuğu olmuştur. Bu çocuk daha sonra Müslüman oldu. Daha sonra Hadice, Atik b. Abd el-Mahzumi ile evlendi. Ondan da Hind isminde bir kız çocuğu oldu. Bu kız da daha sonra Müslüman oldu. **(Dare Kutni, Taberani)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Hadice'den erkek ve kız çocukları oldu. Kasım ve Abdullah ismindeki çocukları daha bebekken vefat ettiler. Kızlarından Zeynep, teyzesinin oğlu Ebû-l As ile evlenmişti. Rukayye ve Ümmü Gülsüm ise Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in amcası olan Ebû Leheb'in oğulları olan Utbe ve Uteybe ile evlendiler. Ebû-l As kendisine Kureyş'in, Zeyneb'i terketmesi halinde istediği kızla evlendirmeye dair yaptıkları teklifi kabul etmedi ve onu boşamadı. Fakat Ebû Leheb'in çocukları Utbe ve Uteybe, Rukayye ve Ümmü Gülsüm'ü boşadılar. Daha sonra Osman *(radıyallahu anh)* arka arkaya (birisinin ölmesi üzerine) Rukayye ve Ümmü Gülsüm ile evlendi. Fatıma *(radıyallahu anhâ)* ise küçüktü. Ali *(radıyallahu anh)* Bedir savaşından sonra onunla evlendi. **(Siyer-i İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Kâbe'nin Yapımına İştirak Etmesi:

Kâbe, Allah'a ibadet etmek ve orada O'nu birlemek için Allah adına yapılmış bir binadır. Hz. İbrahim *(aleyhiselam)* putlarla savaştıktan ve içinde putlar bulunan mabetleri yıktıktan sonra, Kâbe'yi inşa etti. İbrahim *(aleyhiselam)*, Kur'an'ın beyanına göre, Allah katından kendisine gelen vahiyle orayı inşa etti.

"Hani İbrahim o beytin temellerini İsmail ile birlikte yükseltiyorlardı. (Bu sırada onlar şöyle dua etmişlerdi) **"Ey Rabbimiz! Bizden** (şu hizmeti) **kabul buyur! Şüphesiz ki hakkıyla işiten, kemaliyle bilen sensin, sen!"** **(Bakara:127)**

Kâbe-i Muazzama, bundan sonra, duvarlarını çatlatan, yapısını yıkan birçok felaketlere maruz kaldı. Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ilahi tebliğle görevlendirilmesinden birkaç yıl önce Mekke vadisinden gelen büyük sel de bu felaketlerin arasındadır. Bu sel felaketi, duvarlarının çatlamasına, binanın bazı yerlerinin yıkılmasına sebep olmuştu. Kureyş, Kâbe'ye olan aşırı hürmetinden ve saygısından dolayı onu yıkıp yeniden sağlam bir şekilde yapma cesaretini kendilerinde bulamıyorlardı. Araplar arasında Kâbe'ye ta'zim ve hürmet, İbrahim *(aleyhiselam)*'ın şeriatından geri kalan izlerdendi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , bi'set'inden önce, Kâbe'nin tamirine ve yeniden sağlam bir şekilde yapılmasına fiili olarak katılmıştı. Belinde yalnızca izarı bulunduğu halde taş taşımıştı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* o zaman sahih rivayete göre otuzbeş yaşında idi.

(Halebî-İnsan'ul-Uyun, Zehebi-Tarihi'l-İslâm)

Cabir b. Abdullah diyor ki:

"Kâbe tamir edilirken Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve amcası Abbas *(radıyallahu anh)* taş getirmeye gittiler. Abbas *(radıyallahu anh)*,

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e "İzarını çıkarıp boynuna koysana!" dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , amcasının dediğini yapınca, gözleri havaya dikildi. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"**İzarımı bana ver"** dedi ve tekrar eskisi gibi bağladı."

(Buhari)

Hacer-ül Esved (Kara Taş)'i yerine koyma şerefine kavuşmak için kabileler arasında anlaşmazlık çıktı. Anlaşmazlığın çözümünde Rasulullah'ın etkisi büyük oldu. Bütün kabileler onun güvenilir ve herkes tarafından sevilir biri olduğunu bildikleri için, önerdiği çözüme içtenlikle boyun eğdiler. **(Siyer-i İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Ahlakı:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hayatı boyunca güvenilir bir kişiydi. İnsanlar ona güvenir ve emanetlerini ona verirdi. Hiçbir emanete hıyanet etmez ve hiçbir sırrı ifşa etmezdi. Bu yüzden "Emin" sıfatını almıştı. Hatta risaletinden sonra da müşrikler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e emanet vermeye devam ettiler. Hatta hicret öncesinde bile Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Ali b. Ebû Talib'i kendisine verilen emanetleri yerine iade etmesi için Mekke'de bıraktı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bütün verdiği sözleri tutardı. Bir rivayette şöyle denmiştir:

Bir keresinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* birisiyle bir yerde buluşmak üzere sözleşti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* o yere gitti. Fakat o kişi gelmedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* üç gün üst üste o adamla buluşacakları yere gitmesine rağmen adam gelmedi. Daha sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* adamla karşılaşınca ona:

"Sen beni yordun."dedi.

Doğruluk onun sıfatıydı ve dost-düşman herkes buna şahitti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in, Kureyş'e ilk tebliğinde buna şahit olmaktayız. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Safa tepesinde Kureyşlileri tebliğ için topladığında onlara:

"Ben size şu vadinin veya dağın eteğinden atlılar çıkacağını ve size saldıracaklarını haber verirsem beni tasdik eder misiniz?" dedi. Onlar da:

"Evet, şimdiye kadar senin yalan söylediğini görmedik." dediler.

(Buhârî, Müslim)

Yine Herakliyus, Ebû Süfyan'a Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakkında: "O, rasûllük iddiasında bulunmadan önce sizler onu yalan söy-

lemekle itham ettiniz mi?" diye sorduğunda o zaman daha müşrik olan Ebû Süfyan: "Hayır." dedi.

Ona ilk vahiy inip de eve geldiğinde kendisinin örtülmesini istedi. Bu korku kendisinden gittiğinde başından geçenleri Hadice'ye anlatınca Hadice'nin ona söylediği sözler de bunun apaçık bir delilidir. Hadice şöyle dedi:

"Allah'a yemin ederim ki, Rabbin seni hiçbir zaman utandırmaz. Çünkü sen akrabanı gözetir, aciz olanların ağırlığını yüklenirsin, fakire verir, misafiri ağırlar ve hak yolunda halka yardım edersin."

(Buhârî)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Cesareti:

Enes b. Malik *(radıyallahu anh)* diyor ki:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* halkın en güzeli, en cömerti ve en cesaretlisi idi. Medine'de bir feryat, korkulu bir hal olduğu zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hemen Ebû Talha'nın Mendup diye anılan atını emaneten alıp üzerine biner, feryadın geldiği yere doğru giderdi. Hiçbir feryad ya da imdad sesi duyulmazdı ki Mendup'un oraya bir sel gibi aktığını görmeyelim." **(Buhârî, Müslim)**

Hira Mağarasında İnziva:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yaşı kırka doğru yaklaşınca içinde her şeyden uzaklaşma sevgisi doğmaya başladı. Allah-u Teâlâ ona, Hira mağarasındaki yalnızlığı iyice sevdirmişti. Hira mağarası Mekke'nin kuzey batısına düşen dağdaki bir mağaradır. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* orada inzivaya çekiliyor, sayılı gecelerde orada ibadet ediyordu. Bir defasında on gün, diğer bir defasında da bir aya yakın bir zaman orada kalmıştı. Sonra evine dönüyor, diğer inziva için gerekli olan azığını alıyor, kısa bir zaman sonra tekrar yine Hira mağarasına çekiliyordu. Bu durum, o mağarada bir halvet halinde iken kendisine vahiy gelinceye kadar devam etmişti.

(Buhârî, Müslim)

BU DÖNEME AİT ÖZELLİKLER

الله أكبر

BİRİNCİ ÖZELLİK

İslâm ve Demokratik Sistemler:

Birinci kitabımı bitirdiğimde Arap ülkelerinde demokratik sistemler ve demokratik sistemler içinde parti kurmak suretiyle İslâm'ı hakim kılma iddia ve çalışmaları fazla yaygın değildi. Birinci kitabımın ilk baskısı tükendiğinde bu konuyla ilgili sorular çoğaldı ve bu konu ile ilgili olarak bazı cemaat liderleriyle tartışmalarım oldu. Ben bu meseleyi çok önemli ve tehlikeli bir fitne olarak gördüm. Çünkü bu mesele direkt olarak akideyi ilgilendiren bir meseledir. Bu yüzden kitabımın yeni baskısında ki ilavemde bu olayın caiz olmadığına dair delilleri ve bu meseleyi savunan kimselerin ileri sürdükleri delilleri okuyucuya sunarak meseleyi açıklığa kavuşturmak istedim.

Allah'a ve İslâm'a düşman olan Amerika ve Avrupa devletleri; Arap ülkelerinde ve bir zamanlar İslâm diyarı olan diğer ülkelerde İslâm'ın tekrar hakim olmaması için uydurdukları dikta, krallık ve baskı rejimlerinin faydasız ve halkı patlama noktasına getiren rejimler olduğunu görmeleri sonucunda bu rejimlerden daha yumuşak olan ve demokratik sistem denilen bir rejim ortaya çıkarttılar. Bu sistemin özü şudur: Halk değişik görüşlere ve partilere mensup temsilcilerden dilediğini serbestçe seçer ve bu seçilen temsilcilere milletvekili denir. Bu milletvekilleri bir mecliste toplanır ve o mecliste hangi parti yeteri kadar fazlalıkta milletvekili çıkartmışsa o parti devleti idare eder. Diğer partilere mensup milletvekilleri ise hükümetin muhalefet gurubunu oluşturur. Bu ülkede bütün kanunlar bu meclis tarafından çıkarılır. İnsanlarla ilgili bir kanun çıkarılmak istendiğinde, kanunun çıkmasını isteyen milletvekillerinin sayısı, belirlenmiş olan bir oranı aşarsa artık o hüküm kanunlaşır. Bundan sonra gerek milletvekilleri gerekse halk, kabul etse de, etmese de, istese de, istemese de bu kanuna uymak zorundadırlar. Bu mecliste bir kanun çıkartılırken o kanunun İslâm'a uygun olup olmadığına değil, halkın seçmiş olduğu kimselerin belli bir oy oranıyla o kanunu kabul edip etmemesine bakılır. Şayet bir kanuna milletvekilleri gerekli çoğunlukta evet derlerse, o kanun İslâm'a zıtta olsa fark etmez, kanunlaşır ve uygulamaya konur. Demokrasi sistemi, İslâm dışındaki diğer mevcut sistemlere nazaran fertlere daha fazla hürriyet ve görüş özgürlüğü verdiği için insanların çoğu bu sistemi, İslâm'a uygun olup olmamasına bakmaksızın, kabul edip benimsediler ve bu sistemin çok güzel bir sistem olduğu kanaatine vardılar. Diğer dikta rejimleri altında yaşayan halklar da bu sisteme geçmeyi arzuladılar. Hatta demokrasinin ne demek olduğunu bilmeyen bazı İslâmcı yazarlar: "Demokrasi, İslâm'dandır" demeye başlamışlardır. Bu sözleri

onların batıya karşı duydukları iç yenilgi ve aşağılık kompleksinin bir etkisidir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e daha henüz risalet gelmeden önce Mekke'deki Kureyş kabilesinde de günümüzdeki demokratik meclislere benzer bir sistem hakimdi. Mekke'de Dar-un Nedve denilen günümüzdeki demokratik sistemlere benzeyen bir meclis vardı. Mekke devletini ilgilendiren bütün kararlar bu mecliste alınırdı. Kabile fertlerini temsil eden kabile reisleri bu mecliste toplanır ve meseleler hakkında her kabile reisi kendi görüşünü özgürce belirtirdi. Sonuçta çoğunlukla kabul edilen görüş kanunlaşır ve kabul etseler de etmeseler de bu kanun bütün kabilelere uygulanır ve herkes bu kanuna itaat etmek zorunda kalırdı. Bu meclisin işleyişini; Kureyşliler, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i öldürme planını, burada karar almak için toplandıklarında, yaptıkları konuşmalarda ve tekliflerde açık olarak görüyoruz. Kureyş'in değişik kabilelerine mensup kabile reislerinin her biri değişik görüşler ileri sürdüler. Sonunda Ebû Cehil'in görüşü uygun görülüp oy birliği ile kabul edildi ve bu uygulamaya kondu. Günümüzdeki demokratik meclislerdeki işleyişte bundan daha farklı değildir.

Bu açıklamalardan sonra şimdi demokratik sistemle İslâm sistemi arasında bir uygunluk veya uzlaşma olup olamayacağı konusunu inceleyelim. Acaba İslâm sistemi bu sistemi kabul eder mi? İslâm böyle bir sisteme izin verir mi? Bu sistemi kabul edenlerin İslâm'a göre hükümleri nedir?

İslâm sisteminde hakimiyet; kanun koyma yetkisi yalnız ve yalnız tek bir merciye aittir. O merci ise Allah'tır. Bu tartışmasız bir gerçektir. İslâm devletinde haramlar (yasaklar) ve helaller (serbestler), Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e Allah katından gelen Kur'an ve sünnete göre belirlenir. Allah'ın haram kıldığı bir şeyi bütün insanlar helal (serbest) kabul etse bile Müslümanlara düşen Allah'ın hükmünü kabul etmek, bunun dışındakileri ise reddetmektir. Çünkü Müslüman bilir ki; bu mesele ibadet meselesidir ve kişi kimin hükmünü kabul edip itaat ederse ona ibadet etmiş olur. Müslüman, ancak her türlü meselede yalnız Allah'ın hükümlerini kabul edip itaat ettiğinde yalnız Allah'a ibadet etmiş olacağını bilir. Allah bu konuda kendisine hiçbir ortak kabul etmez.

Allah-u Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

"Hüküm vermek yalnızca Allah'a aittir. O, kendisinden başkasına değil yalnız ona ibadet edilmesini emretti." (Yusuf:40)

"Allah hüküm vermede kendisine ortak kabul etmez."
(Kehf:26)

İslâm devletinde, Kur'an ve sünnette haram olduğuna dair hakkında bir delil bulunmayan meselelerde, yine Kur'an ve sünnete ters düşmemek şartıyla günlük hayatı düzenlemek için bazı kanunlar çıkartılabilir ve bunda hiçbir mahzur yoktur. İslâm dini buna izin vermektedir. Örneğin; trafik, imar v.b gibi konularda çıkartılan kanunlar gibi...

İslâm sistemini bu şekilde açıkladıktan sonra en basit akıl sahipleri bile hakimiyet ve hüküm verme yetkisini yalnız Allah'a veren İslâm sistemi ile bunları kayıtsız şartsız millete veren demokratik sistem arasında temelde bir zıtlık var olduğunu kavrayabilir. Demokratik sistemde hükmüne itaat edilmek suretiyle ibadet edilen ilahlar insanlardır. Çünkü bu sistemde hüküm koyma yetkisi insanların elindedir. İslâm sisteminde yalnızca Allah'ın hüküm ve kanunlarına itaat edildiği için, kullara değil yalnızca Allah'a ibadet edilir.

Demokratik sistem Müslümanlar için İslâm'ı hakim kılma yolunda çalışırken diğer diktatörlük ve baskı rejimlerinden daha fazla özgürlük verebilir. Fakat verilen bu özgürlükler bizim bu sistemin bir parçası olmamızı meşru kılmaz. Daha önce de anlattığımız gibi bu sistemin bir parçası olmak; İslâm'ın temel şartlarından olan hakimiyetin Allah'a ait olması ilkesine zıt olduğu için İslâm akidesine temelden zıttır.

Bu sistem bazı Arap ülkelerinde ve bir zamanlar İslâm diyarı olan diğer ülkelerde uygulanmaya başlandığında; İslâmi cemaatlerin en büyüklerinden biri olan Mısır'daki İhvan-ı Müslimin o an için parti kurulması noktasında kendisine izin verilmediği için başka bir partiye destek vererek seçime girdi. Şayet devlet onlara parti kurulması hususunda izin vermiş olsaydı, hiç çekinmeden o sistem içerisinde bir parti kurup onunla meclise girerlerdi. Kaldı ki, onlar bundan daha basitini yapmışlar ve başka bir parti adı altında meclise girmişlerdir. Üstelik çatısı altında meclise girdikleri Vefd partisi, İslâm'la uzaktan yakından alakası olmayan laik zihniyetli bir parti idi.

Bu meseleyi duyduğumda bir İslâm tebliğcisi olarak, İhvan-ı Müslimin'in o sıradaki lideri Ömer Tilmisani'ye gidip onunla meseleyi tartıştım. Şimdi size Ömer Tilmisani ile aramızda geçen tartışmayı nakletmek istiyorum. Bu aramızda geçen tartışmayı sizlere aktarmamdaki amacım; okuyucunun, demokratik sistemde bir parti kurup meclise girmenin İslâm'a göre caiz olduğunu söyleyenlerin getirdikleri delillerin neler olduğunu öğrenmesi ve bunların geçerli deliller olup olmadığına karar vermesi için gerçekleri ortaya koymaktır.

Öncelikle Ömer Tilmisani'ye demokrasinin ne demek olduğunu ve nasıl işlediğini kısaca hatırlattım. Yine İslâm sisteminin ne olduğunu ve nasıl işlediğini de hatırlattım. Sonra ona bir parti adı altında meclise gir-

meyi hangi delile dayanarak caiz görüp böyle bir şeye kalkıştıklarını sordum. Cevapı şöyle idi:

"Biz partiyi bir gaye olarak değil bir vesile olarak görmekteyiz. Biz mecliste İslâm'ı anlatacağız. Biz mecliste İslâm'a zıt olan görüşleri kabul etmeyip bunlara karşı çıkacağız." Ben de bunun üzerine şöyle dedim:

"Bu senin getirmiş olduğun akli delillerdir. Bunlar şer'i delil değildirler. Hâlbuki şer'i deliller bu görüşe zıtlık arz etmektedir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında da şimdiki parlamentoyu andıran bir meclis gibi, müşriklerin de Dar-ün Nedve adını verdikleri bir meclisleri vardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ne kendisi bu müşriklerin parlamentosuna üye olmuş, ne de Müslümanların oraya katılıp üye olmalarına izin vermiş veya onların oraya üye olmalarını emretmiştir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında Dar-ün Nedve'nin idaresi Ben-i Adiyy'e aitti ve bu kabileden olan Ömer b. Hattab da bu mecliste günümüzün dışişleri bakanlığı statüsündeki bir mevkiye ve yetkiye sahipti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Müslüman olduktan sonra gizlice veya açık olarak onun bu görevine devam etmesine dair bir izin veya emir vermemiştir. Kaldı ki, şayet gaye İslâm'ı getirmek ise bu amacı gerçekleştirmek için kullanılan vesilenin İslâm'a ya da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hareket metoduna zıt olmaması gerekir. Çünkü İslâm'da diğer tağuti sistemlerde olduğu gibi "gaye temiz ise vesile ne olursa olsun önemli değildir" kaidesi geçerli değildir. **İslâm'da gaye de vesile de İslâm'a uygun** olmalıdır.

Kureyşliler, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e, ilahlarına laf atmaması ve akıllarını akılsızlıkla itham etmemesi şartıyla kendi üzerlerine hükümdar olması teklifinde bulundular. Bu sizin ulaşmak istediğiniz en son nokta değil midir? Bu yapılan teklifler karşısında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in tepkisi ne oldu? Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yapılan bu teklifleri kabul edip onların üzerine hükümdar olduktan ve onları kendi hakimiyetine boyun eğdirdikten sonra, onları İslâm'ın hükümlerine tabi ettirebilirdi ve bu onun için çok kısa ve çok kolay yol olurdu. Fakat Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* böyle bir şey yapmadı. Çünkü insanları ilk önce kendisine kul edip daha sonra Allah'a kul etmek İslâm akidesine zıttır. Bu sizin sözünü ettiğiniz demokrasi sisteminde Allah'ın kanunları değil, batıdan gelen ve insanların kendi yanlarından çıkardıkları insan ürünü kanunlar tatbik ediliyor ve siz bu kanunları kabul ederek parti kuruyorsunuz. Sizin yetkileriniz de ancak bu kanunların izin verdiği ölçülerle sınırlıdır.

Meclisteki diğer partiler İslâm'a zıt olan bir kanunu oy çokluğu ile kabul ettikleri zaman, siz mecliste buna karşı da gelseniz ve buna karşı oy da kullansanız hiç fark etmez. Çünkü demokratik sistemin bir gereği

olan; "çoğunluğun kararı geçerlidir" kaidesini, bu meclise girerken daha en baştan kabul etmiş oldunuz.

Çünkü sizin de içinde bulunduğunuz bu mecliste; "çoğunluk hangi karara varmışsa ve hangi hükmü uygulamak arzusunda ise, Allah'ın helal ve haram sınırlarına bakılmaksızın, çoğunluğun seçtiği kanun uygulanır" kaidesine göre; Allah'ın hükümlerine zıt olan bu kanunları, daha meclise girerken resmen kabul etmiş sayılırsınız.

Baştan kabullendiğiniz bu kaideye rağmen "Biz Allah'ın hükmüne zıt olan şu veya bu kanunu kabul etmiyoruz" demeniz, mecliste bu kanunu kabul etmeyenlerin sayısını artırmaktan başka bir işe yaramaz. Sadece; bu kanun kabul edildiği takdirde kanunun çıkmasına sizin bir etkiniz olmamış olur, o kadar.

Fakat böyle bir sistemi baştan kabul ettiğiniz için, mecliste söylemiş olduğunuz o söz sizi mazeretli kılıp küfürden kurtarmaz.

Zira siz bu meclise girerken bu meclisin çoğunluğunun kabul etmesi halinde, Allah'ın hükümlerine aykırı hükümlerin de çıkabileceğini biliyordunuz. Örneğin; mecliste faizin helal (serbest) olması oy çokluğu ile kabul edilse siz bu sistemi kabul ettiğiniz için o kararı da kabul etmek zorunda kalırsınız. İmkânsız bir ihtimal olan bütün milletvekillerinin size ait olması durumunda bile, kuracağınız devlet yine de bu sisteme uygun bir devlet olacaktır. Hâlbuki bu sistemin kanun ve kuralları İslâm şeriatına açık bir şekilde zıttır. Bu sistemi kabul etmek milletvekillerinin teşride bulunma (kanun koyma)da hak sahibi olduğunu kabul etmek demek değil midir? Hâlbuki İslâm'a göre teşri hakkı yalnız Allah'a aittir.

Bunları söyledikten sonra Ömer Tilmisani bana şöyle dedi: "Bizim imamımız Hasan el-Benna da seçimlere girmiştir. Büyük âlim Mevdudi de parti kurmuştur. Bu anlattıkların dediğin gibi İslâm'a zıt ve küfür olsaydı hiç onlar böyle bir şey yaparlar mıydı?"

Bunun üzerine ben şöyle dedim: "Hasan el-Benna'nın bunu yapıp yapmaması veya Mevdudi'nin bunu nasıl yaptığı önemli değil. Bu ileri sürdükleriniz şer'i delil değildir. Allah katında şer'i delil **Kur'an ve sünnettir**. Ben sizinle akidevi ve çok açık olan bir meseleyi konuşuyorum ve bu konunun caiz olmadığına dair şer'i deliller getiriyorum. Bunu caiz görüp yaptığınızdan dolayı sizden de aynı şekilde bunun caiz olduğuna dair şer'i delil istiyorum. Siz ise açık ve sahih bir delil getiremiyorsunuz. Ben bu meseleyi açık ve sahih şekilde delillendirerek yaptığınızın İslâm akidesine zıt olduğunu size açıkladım. Siz bana Hasan el-Benna şöyle yapmış, Mevdudi böyle yapmış diye cevap veriyorsunuz. Bunlar şer'i delil olamazlar. Şayet onlar sizin dediğiniz gibi bir şey yapmış iseler, İslâm'ın onlar hakkındaki hükmü açıktır ve onların hesabı Allah'a aittir. İslâm'da şahıslar ne kadar meşhur olurlarsa olsunlar, ne kadar müçtehid olurlarsa ol-

sunlar şayet yaptıkları ameller Kur'an ve sünnete zıt ise, yaptıkları bu ameller reddedilir ve onlara uyulmaz. Kur'an ve sünnetteki açık delilleri reddedip **"Onlar bizim katımızda önemli bir mevkiye sahip değerli âlimlerdir. Onlar İslâm akidesine ters düşecek bir iş yapmazlar"** düşüncesiyle onlara körü körüne bağlanmak İslâm'a aykırıdır. Bunları söyledikten sonra o ne bir şey söyleyebildi ve ne de bir cevap verebildi. Ben de ona: **"Allah sana hidayet verip doğru yola kavuştursun"** diyerek ondan ayrıldım.

Ömer Tilmisani ile aramda geçen konuşmanın bu konu hakkında hidayeti arayan kimseler için aydınlatıcı bir ışık olmasını temenni ediyorum.

Değişik cemaat liderleriyle yaptığım tartışmalar sonucunda hiçbir cemaat liderinin bu konuda şer'i bir delil getirebildiğine tanık olmadım. Delil getiremedikleri zaman onların son sözü genellikle şu olmaktaydı: "O halde ne yapacağız? İslâm'ı nasıl hakim kılacağız? Bu parti sisteminden başka bir alternatifiniz var mı?"

Bu sorunun cevapı gayet basittir. Allah-u Teâlâ bu dini bize dünyaya hakim kılınması için gönderdi ve bu dinle birlikte bu dinin hakim kılınmasında izlenecek hareket metodunu da gönderdi. Bu din Allah'tan olduğu halde onu hakim kılacak metodun kullardan alınması bu dinin pratiğine aykırıdır. Bu din ancak bu dini gönderen Allah'ın gönderdiği metodla hakim olur. Rasûlullah (*(sallallahu aleyhi ve sellem)*) 'in İslâm'ı hakim kılmada kullandığı metod, Allah'ın gönderdiği metodun ta kendisidir. İslâm'ı yeryüzüne hakim kılmak isteyen İslâm davasının erlerinin başarıya ulaşabilmeleri için Allah'ın Rasûlune bildirdiği ve Rasûlunün de bize bizzat yaşantı tarzıyla gösterdiği hareket metoduna adım adım harfiyyen uymaları gerekir. Bu metoda uymak "**Muhammedun Rasûlullah"** şehadetinin uyulması gereken ayrılmaz bir parçasıdır. Bunun dışındaki metotlarla İslâm'ı hakim kılınması mümkün değildir.

İlk rasûl Nuh *(aleyhi selam)*'dan son rasûl Hz. Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e kadar gelip geçen rasûllerin hepsinin İslâm'ı hakim kılmadaki metotlarına baktığımızda hepsinin ortak bir metot izlediklerini görürüz. Bu yüzden bütün müşriklerin İslâm'a ve Müslümanlara gösterdikleri tavır ve tepki de değişmemiş ve hep aynı olmuştur.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e Hira'da ilk vahiy geldiğinde bundan korkan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i eşi Hadice o zamanlar hıristiyan olan amcasının oğlu Varaka b. Nevfel'e götürdüğünde, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile Varaka arasında geçen konuşmalara baktığımızda bu hususa açıkça şahit olmaktayız. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , başından geçenleri ona anlattığında Varaka şöyle dedi: "Bu gördüğün Allah'ın Musa *(aleyhiselam)*'a gönderdiği Na-

mus-u Ekber'dir. Ah! Keşke senin davet günlerinde genç olsaydım. Kavmin seni çıkaracakları zaman keşke genç olsam"." Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Onlar beni çıkaracaklar mı ki?" diye sorduğunda, Varaka:

"Evet, zira senin gibi bir dava getirmiş hiçbir kimse yoktur ki düşmanlığa uğramasın." dedi.

Şu halde Allah'ın dinini hakim kılmada takip edilmesi gereken tek metod Allah rasûllerinin ve son rasûl Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in takip ettikleri metottur. Bunun dışındaki metotlarla İslâm'ı hakim kılmaya çalışmak kişileri sapıklık, dalalet, başarısızlık ve zaman kaybına sürükler. Ve ancak bir takım kimselerin şahsi menfaat elde edecekleri hedeflerine ulaştırır. Rabbani hedefe ise asla...

İKİNCİ ÖZELLİK

Onlar Din Adamlarını Rabler Edindiler:

İbrahim ve İsmail *(aleyhiselam)* zamanında Mekke'deki insanlar tevhid dini üzerinde idiler. İsmail *(aleyhiselam)*'ın vefatından sonra bu insanlar rasûllerinin kendilerine öğrettiği şeyleri yavaş yavaş unutmaya başladılar. Bundan sonra kendi kanaatlerine göre sahih gördükleri kimselere uymaya ve onlardan söyleyip yaptıkları şeylerin dine uygun olup olmadığına dair hiçbir delil istemeksizin, onların söz ve hareketlerini din kabul edip onlara bağlanmaya başladılar.

Elbette ki bu Salih olarak gördükleri kişiler hatadan uzak olan kişiler değildi. Çünkü onları düzeltecek bir vahiy söz konusu değildi. Onlar insandılar. İnsanların da her zaman için hata yapması mümkün olduğu için bu kişiler hatadan bağımsız olamazlardı. Onlara tabi olan kimseler bu hakikati hesaba katmadıkları için salih olarak gördükleri bu kimselerde nebi ve rasûllerdeki gibi masumiyet sıfatı görmeye başladılar ve bunların söz ve fiillerine nebi ve rasûllere uydukları gibi uymaya başladılar.

Mekke'ye putu ve putperestliği getiren kişi olan Amr b. Luhay bunun açık bir örneğidir. Bu kişi dürüst, vaktini ibadetle geçiren, dindar ve salih bir kimse idi. Bu yüzden insanlar onun söz ve fiillerini benimseyip ona uyarlardı. O, Şam'dan insanlara tapmaları için putlar getirdiğinde de insanlar dine aykırı olup olmamasına hiç bakmadan onları alıp kabul ettiler ve bunlara tapmak suretiyle Allah'a daha çok yaklaşacaklarını zannederek çeşitli ibadetleri onlara yapmaya başladılar. Amr b. Luhay bu putları getirirken halis niyetliydi ve bu işi insanlara faydalı olsun diye yapmıştı. Amr bu putları getirmekle kalmamış, ayrıca kendi kafasından bazı ibadet

türleri de uydurmuş ve insanlara bu ibadetleri putlara yaptıkları zaman Allah'a daha çok yaklaşacaklarını söylemişti.

Nuh *(aleyhiselam)*'ın kavmindeki şirkin ilk çıkma nedeni de bu idi.

Buhârî, İbn-i Abbas'tan şöyle rivayet etmiştir. İbn-i Abbas **"Sakın ilahlarınızı bırakmayın. Ved, Suva, Yeğus, Yeuk ve Nasr gibi putlarınızı sakın bırakmayın" dediler."(Nuh: 23)** ayetini zikrettikten sonra şöyle dedi:

"Bu isimler, Nuh *(aleyhiselam)*'ın kavmindeki salih kimselerin isimleri idi. Bunlar öldükten sonra bu zatlara bağlı olanlar, bunların resimlerini çizsek, bu resimlere baktığımızda ibadetlerimizi daha bir şevkle yaparız" diyerek onların resimlerini yaptılar. Daha sonra heykellerini yapmaya başladılar ve bu heykellere onların isimlerini taktılar. Zamanla dinlerini unutup bu heykellere tapmaya başladılar.

Zamanımızda Allah'ın kitabı Kur'an va onun açıklayıcısı sünnet, kitaplarda mevcutken ve Allah bu kitabı kıyamete kadar koruyacağını bildirmişken, Müslüman olduğunu iddia eden birçok kimse, âlim ve müctehid dedikleri bir takım kimselerin söyledikleri şeyler hakkında delil olup olmadığına bakmaksızın ve hiçbir delil sormaksızın onlara körü körüne bağlanmaya başlamış, âlim ve müctehid dedikleri bu kimselere sadece rasûllere has olan masumiyet sıfatını adeta verir olmuştur. Artık bu kişilerin dini, bağlı oldukları âlim ya da müctehidlerin dinine bağlı hale gelmiştir. Şayet bağlandıkları kimseler saparsa, onlar da sapmış olurlar. Şayet bu kişiler doğru yolda olursa, onlar da doğru yolda olurlar.

Bu insanlar, Kur'an ve sünnete bağlı olmaları gerekirken hata yapabilme özelliğine sahip insanlara bağlanmışlardır. Hâlbuki dinini korumak isteyen bir Müslümanın, ilim seviyesi ne olursa olsun, bir âlim bir fetva verdiğinde ona hangi delile dayandığını sorması gerekir. Zaten âlim olan kişinin, insanlar daha delil sormadan delil söylemesi gerekir. Zira delilleri bilmekle âlim olunur. Değerli müçtehidler olan mezheb imamları fetva verirken hangi delile dayandıklarını mutlaka belirtmişlerdir. Hatta onlar şöyle demişlerdir:

"Eğer benim görüşüme zıt bir hadis bulursanız, benim görüşümü atıp hadise uyun." Bu yüzden onlar hadis bulduklarında birçok fetvalarını değiştirmişlerdir.

Şeytan Kur'an ve sünneti değiştiremeyeceğini, Kur'an ve sünnetteki delillere dayananın kolay kolay saptırılamayacağını bildiği için, insanların bu iki kaynağa bağlanmayan ve kolaylıkla saptırabileceği birtakım kimselere bağlanmasını arzulamış ve bunun için elinden geleni yapmıştır. Zaten kâfirler İslâm'ı pratik hayattan kendilerine bağlı olan sahte âlimlerle uzaklaştırıp kaldırmışlardır. Bu kâfirler bir takım sahte âlimler icat ederek

onları şişirebildikleri kadar şişirmişler ve bu kimseleri insanlara büyük âlim, büyük zat, büyük veli olarak takdim etmişlerdir. İnsanlar ise onlara kanıp bu âlim ve veli olarak gösterdikleri kimselere bağlanınca kâfirler saptırmak için dayatmak istedikleri şeyleri bu sahte ilahlar yoluyla kolayca insanlara aktarmışlardır.

Bu gün öyle bir dönemde yaşıyoruz ki insanların âlim ve hoca dedikleri kişilerin söz ve fetvalarında delil kıtlığı yaşanıyor. Ayrıca insanlar bu hoca ve âlimlere delil sormayı büyük edepsizlik addetmişlerdir. Durum böyle olunca âlim veya veli olmak kolaylaşmış, bu yüzden de âlim ve veliler çoğalmıştır. Bu âlim ve hocalar(!) insanların kendilerine delil sormalarını engellemek için onlara şöyle demişlerdir:

"Siz avamsınız. Siz âlimler gibi delilleri anlayamazsınız. Sizin imanınız taklidi imandır. Sizin hocaların sözlerine bağlı olmanız gerekir. Onların her dediğine delil sormaksızın bağlanmanız gerekir." Bu sözleriyle insanları bağlamışlardır.

Hâlbuki büyük İslâm âlimlerinin kastettikleri "**taklidi iman**" onların anlattıkları gibi değildir. Âlimlerin "Taklidi olarak iman eden kimsenin imanı geçerlidir." sözünden kastedilen şey; delilleri araştırıp bulmaya ve bu delillerin hükümlerini anlama gücüne sahip olamayan kişinin sağlam bir müçtehidin söylediği şeylere iman etmesidir.

Taklidi iman eden kimsenin şayet iman ettiği şeyler Kur'an ve sünnete uygun değilse Allah katında mazeretli olabilmesi; iman ettiği şeylerin delillerini öğrenmek için bütün gücünü ve imkânlarını kullanmasına bağlıdır. Şu da iyi bilinmelidir ki elinde araştırma imkânı ve gücü varken, hiç araştırmadan "taklidi iman" ile iman eden kişinin imanı şayet Kur'an ve sünnete uygunsa Allah katında geçerlidir, ama delillerini gücü yettiği halde araştırmadığı için günahkârdır. Araştırma imkânı olduğu halde taklidi iman ile iman eden kişinin taklit ettiği imanı hakikatler sahih değilse, bunların Allah katında ne mazeretleri ne de imanları kabul edilir ve taklid ettikleri âlimler onları cehennem ateşinden kurtaramazlar.

Allah-u Teâlâ, Kur'an ve sünnette imanı, akıl sahibi herkesin anlayabileceği bir şekilde açık ve net olarak anlatmıştır. Bunlar insanların anlayamayacağı kapalı ve zor meseleler değildir. Fakat bu hakikatlerin her birinin tek tek delillerini ezberleyemeyebilir. İmanı hakikatlerle ilgili derin meseleleri herkes kavrayamayabilir. İşte bu âlimlerin görevidir. Bu hususta herkes gücüne göre sorumludur.

Günümüzde körü körüne, delilini araştırmadan, müçtehit ve âlim zannettikleri kişilere bağlanan kimseler, sonuçta İslâm'a zıt ve imanı bozucu birçok düşünce ve inanca sahip olmuşlardır. Böylece farkında olmadan insanlar arasında şirk yayılmış, Kur'an ve sahih kaynaklara başvurma gereği duymayan cahil insanlar, İslâm'dan çıkmasına rağmen hala kendi-

lerini doğru yolda zannetmişlerdir. Tıpkı Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında Amr b. Luhay'ı âlim kabul edip ona, getirdiği şeyler hususunda hiçbir delil sormayan ve sonuçta putlara taparak farkında olmadan dinden çıkan Arap müşrikleri gibi.

İslâm'da âlimler ve müçtehitler vardır ve onlara saygı gösterilmesi gerekir. Fakat bu saygı getirdikleri şeylerde hiçbir delil sormadan onlara uymakla olmaz. Zaten kişinin âlim ve müçtehit seviyesine çıkabilmesi için, getirdiği her şeyin Kur'an ve sünnetten delillerini verebilmesi gerekmektedir. Böyle olmasaydı, her önüne gelen âlim olurdu ki; günümüzde de böyle olmuştur.

Şu halde Allah-u Teâlâ'nın bize tabi olmamızı emrettiği din üzerinde sabit kalabilmemiz ve sapmamamız için, Allah'ın dini ile ilgili itibar edeceğimiz bütün söz ve inançların Kur'an ve sünnete dayalı olması gerekir. Bu sözleri söyleyen kişi dünyanın en büyük âlimi olsa bile onun söylediği sözlerin delillerini bilmemiz gerekir. Çünkü Allah'ın bizden istediği şey, kendisinden gelen hakikatlere uymamızdır.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

"Rabbinizden size indirilene uyun. Ondan başka dostlar edinerek onlara uymayın. Ne kadar az öğüt alıyorsunuz." (Araf: 3)

Yine Allah-u Teâlâ körü körüne âlimlerine bağlanan kitap ehlini yererek onların bu yüzden kâfir olduklarını ve Allah'a iftira attıklarını bildiriyor.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

"Onlar Allah'ı bırakıp din adamlarını, rahipleri ve Meryem oğlu Mesih'i rabler edindiler. Hâlbuki tek olan Allah'a kulluk etmekten başka bir şeyle emrolunmamışlardı. Ondan başka ibadete layık hiçbir ilah yoktur. O, onların koştukları ortaklardan münezzehtir." (Tevbe: 31)

Bizim gerçekten hakiki âlim ve müçtehitlere şiddetle ihtiyacımız var. Çünkü insanların çoğu bazı meselelerde direkt olarak Kur'an ve sünnetten hüküm çıkartamazlar. Âlimler ise arapça, Kur'an ilimleri, nasih-mensuh, fıkıh usulü, hadis ilimleri gibi ilimleri bildikleri için herkesin anlayamayacağı ayet ve hadislerden hükümler çıkartabilirler. Hâlbuki onlar dışındaki diğer fertler bu gibi ilimlere sahip olmadıkları için bu meselelerde direkt hüküm çıkartamazlar. O zaman fertlerin, âlimlerin çıkartmış oldukları hükümlere bağlı olmaları gerekir. Çünkü âlimlerin görevi herkesin yapamayacağı ayet ve hadisleri açıklamaktır.

Bu hususiyet başka bir şeydir. Dayandıkları delil olup olmamasına bakmaksızın âlim denilen kimselerin söylediklerine körü körüne sırf âlim

sözüne uyabilmek için bağlanmak ise bambaşka bir şeydir ve bu son derece sakıncalı bir davranıştır. Zaten bu şekildeki körü körüne bir bağlanış, hakiki âlim ve müçtehitlerin istemediği bir davranıştır.

Müslüman olarak yaptığımız ve inandığımız her şeyin delilini bilerek hareket edersek, ancak bu şekilde kâfirlerin İslâmi inanç, ibadet ve kavramları tahrif etmek suretiyle İslâm'ı yeryüzünden kaldırıp yok etme planlarını boşa çıkartmış oluruz.

ÜÇÜNCÜ ÖZELLİK

Kâbe'nin Önemi:

Kâbe yeryüzünde sırf Allah'a ibadet edilmek için inşa edilen Allah'ın ilk evidir. Bundan dolayı Allah ona şeref ve kudsiyet vermiş, insanlara onu haccetmelerini emretmiş, onun bulunduğu toprakları emin kılmıştır. Oraya giren insan tehlikelerden emin olur.

Kâbe bu kadar kutsi ve önemli olmasına rağmen, Müslümanlar onun sadece taşlardan ibaret bir yapı olduğunu ve onun herhangi bir zarar veya fayda sağlayamayacağını bilirler.

Allah-u Teâlâ İbrahim *(aleyhiselam)*'ı putları ve tağutları yıkmak ve yeryüzündeki bütün şirk izlerini ortadan kaldırmak için gönderdiğinde, ondan yeryüzünde tevhidin simgesi olacak bir alamet ve işaret bırakmasını istedi. İşte bu alamet ve işaret Kâbe'dir. Bunun için Kâbe'yi gördüğümüzde ve onu ziyaret ettiğimizde; putlara ve tağutlara ibadetlerin kaldırılıp bütün ibadetlerin yalnız Allah'a has kılınması gerekliliğini hatırlatan, yapılan ibadetlerde Allah'a hiçbir şekilde şirk koşulmaması gerekliliğini ve şirk koşularak yapılan ibadetlerin Allah katında batıl olduğunu hatırlatan bir simgeyle karşılaşırız.

Kâbe'nin İslâm'daki anlamı işte budur. Yoksa gidip ondan yardım istenilen veya ona ibadet edilen cahiliye putlarından bir put değildir. İşte bu gerçeğe Ömer b. Hattab'ın sözü açıkça işaret etmektedir.

Ömer *(radıyallahu anh)* Kâbe'de bulunan Hacer'ül-Esved (siyah taş) hakkında şöyle demiştir:

"Ben senin taş olduğunu ve ne bir fayda ne de bir zarar veremeyeceğini biliyorum. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in seni öptüğünü görmeseydim, seni asla öpmezdim." **(Müslim)**

Kâbe'yi hacca gidenlerin, tavaf ederken söylemeleri emredilen sözler de Kâbe'nin İslâm'daki yerini ve neyin simgesi olduğunu açıkça gösterir. Müslümanlar onu tavaf ederlerken şöyle derler:

"Lebbeyk Allahümme lebbeyk, La şerike leke lebbeyk, innel hamde ven-ni'mete leke ve-l mülk. La şerike lek."

Yani; Senin emrindeyim, Allah'ım senin emrindeyim. Senin ibadette hiçbir ortağın yoktur. Senin emrindeyim. Bütün hamd, ni'met ve hükümranlık senindir. Senin ibadette hiçbir ortağın yoktur."

Kâbe'nin kudsiyeti Allah-u Teâlâ'nın ona bu kudsiyeti vermesinden kaynaklanır. Bu hürmetin sebebi de tavaf esnasında söylenen sözler açıkça ifade etmektedir. Kâbe'ye duyulan hürmet bir taş olmasından dolayı değil, onun inşa ediliş gayesi ve temsil ettiği davanın yüceliğindendir. Kâbe'de bu gaye ile tavaf ve ziyaret edilir. Bunun için Kâbe'yi ziyaret ederken kişinin her türlü şirk ve küfür bataklığından ve cahiliye inançlarından arınmış olarak, bütün ibadetlerini yalnız Allah'a has kılmış bir şekilde onu tavaf etmesi gerekir.

Günümüzde Müslüman olduğunu iddia eden birçok kimsenin Kâbe'ye Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanındaki müşrikler gibi hürmet göstermeye ve Kâbe'yi onların tavaf ettikleri gibi tavaf etmeye başladıklarına şahit olmaktayız. Evet, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanındaki müşrikler Kâbe'ye hürmet gösterirler, haccederler ve tavaf ederlerdi. Fakat onlar Kâbe'yi tavaf etmeden birçok şirkler koşarlar ve Kâbe'yi tavaf ederken şöyle derlerdi: "Emrindeyim, Allah'ım emrindeyim. Senin ortağın yoktur. Ancak senin bir ortağın vardır ki o da senin hükmün altındadır. Sen ona ve onun sahip olduklarına hükmedersin."

(Siyer-i İbn-i Hişam)

Zamanımızda Müslüman olduğunu iddia eden birçok kişi Kâbe'yi tavaf ederken gerçi o müşriklerin kullandığı sözleri kullanmıyorlar, hatta Allah'ın emrettiği sözleri kullanıyorlar, fakat daha Kâbe'ye gelmeden Allah'a defalarca şirk koşuyorlar. Nasıl mı? Bir kısmı kendi kafalarından uydurdukları bir takım evliya ve veli mezarlarını ziyaret edip onlara kurban kesmek, onlardan yardım ve şefaat istemek suretiyle onlara ibadet edip Allah'a şirk koşuyorlar. Bir kısmı ise bütün hayatını Allah'ın indirdikleri ile hükmetmeyen tağutlara itaat ederek geçirmiş, dolayısıyla hükmünde Allah'a ortak koşarak insanlara ibadet eden mahlûkatın en bedbahtı olmuş bir surette Kâbe'ye geliyor. İşin en enteresan tarafı ise, kendisini Müslüman zanneden insanları kandırmak ve onlara kendisinin de Müslüman olduğu imajını vermek için bizzat Allah'ın indirdiği hükümlerin dışında hükümlerle hükmeden tağutlar da Kâbe'yi hacca geliyorlar. Bütün bu insanlar Kâbe'yi tavaf ederken söyledikleri sözlerin tam tersini yapıyorlar ve aynen arap müşriklerinin yaptıkları gibi Allah'la beraber birçok şeye de ibadet ediyorlar. Hâlbuki Kâbe'yi tavaf kuru kuruya bir tavaf değil, her türlü şirkten ve küfürden arınmış olarak söz ve amelle Allah'ı birlemek suretiyle gerçekleştirilebilecek bir tavaftır.

Yeri gelmişken bugün Kâbe'yi himaye eden devlete de değinmeden geçemeyeceğiz. Bugün Kâbe'yi himaye eden devlet olan Suudi Arabistan

İslâm'ı sadece bir takım ceza ve hükümleri tatbik etmek şeklinde görmekte ve bunları yapmakla İslâm devleti olabileceğini iddia etmektedir. Oysa İslâm devleti hayatının her alanında yalnız Allah'ın hükümleriyle hükmeden devlettir. İslâm devleti cezalar ve müeyyidelerde olduğu gibi, iç ve dış siyasetinde de tamamıyla Allah'ın hükümleriyle hükmeden devlettir. Hâlbuki bugün Suudi Arabistan iç ve dış siyasetinde Allah'ın hükümlerine açıkça zıt bir siyaset izlemektedir. Bu devlet açıkça Allah'ın hükümleri dışında hükümlerle hükmeden birçok küfür devletini Müslüman sayıp onlara yardım etmektedir.

Hâlbuki İslâm'a göre Allah'ın kâfir saydığını Müslüman görmek ve kâfirlere yardım edip onları desteklemek apaçık küfürlerdendir. Bugün bu devlet Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanındaki Arap müşrikleri kadar bile olamamaktadır. O Arap müşrikleri oraya gelen hacılar için çeşitli müesseseler oluşturarak onları yedirip içirir ve ağırlardı. Bugün bu devlet bırakın oraya gelen hacıları yedirip sulamayı ve barındırmayı, oraya giden hacılardan "toprak bastı" ismi altında ayrıca bir haraç almak suretiyle bu kutsi ibadeti bir ticaret vesilesi haline getirmiştir. Bugün Müslümanlara düşen görev Kâbe'yi tekrar Allah'ın istediği şekilde her türlü şirkten temizlenmiş olarak yalnız Allah'a ibadet edilen bir yer haline getirebilmek için var gücüyle çalışmaktır...

DÖRDÜNCÜ ÖZELLİK

Hak Nerden Gelirse Gelsin Kabul Edilmelidir:

Samimi bir Müslümanın hak kimden gelirse gelsin isterse düşmanından gelsin onu kabul edip ona teslim olması gerekir. Hak; hak olduğu için kabul edilir, yoksa nefsin hoşuna gittiği veya heva ve hevese uygun olduğu ya da sevilen bir kişiden geldiği için değil. Bu yüzden hakkın geldiği yer önemli değildir. Bir şeyin hak olduğunu bildiği halde sırf bu hak sevmediği bir yerden geldiği yahut kendi milletinden gelmediği için kabul etmeyip reddetmek, Allah düşmanı Yahudilerin karakteridir.

Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e risalet gelmeden önce Yahudiler yakında bir rasûl gönderileceğini ve gelecek rasûlün sıfatlarını biliyorlardı. Onlar gelecek rasûlün sıfatlarının Tevrat'ta yazılı olduğunu görüyorlar ve o rasûlün yakında çıkacağından ve onun sahip olduğu sıfatlardan, kendi çocuklarından daha emindiler. Fakat onlar bu rasûlün kendi aralarından çıkmasını umuyorlardı. Daha sonra Tevrat'ta yazılı buldukları sıfatlarda bir rasûl geldiğinde, onun Allah'ın rasûlü olduğunu kesin olarak bilmelerine rağmen sırf o kendi milletlerinden olmadığı için onu reddedip düşman oldular.

Samimi bir Müslümanın makam, mevki, hased gibi dünyalık çıkarlar için hakkı kabul etmemesi doğru değildir ve bu şeytanı sevindirecek bir ameldir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kavmine gönderildiğinde hanif dinine mensup bir kişi olan Umeyye b. Ebi Salt yakında bir rasûl gönderileceğini biliyordu. Fakat o bu rasûlün Allah'a yaptığı ibadetlerin çokluğu sebebiyle kendisi olacağını umuyor ve bunu insanlara yayıyordu. Daha sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* rasûl olarak gönderilince bu kişi onun rasûl olduğunu çok iyi bilmesine rağmen, insanlara kendisinin rasûl olarak gönderileceğini söylemiş olduğu için, bu sözünden dönmekten utandı ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in rasûllüğünü kabul etmeyip ona tabi olmadı ve sonuçta kâfir olarak öldü. Bu kişinin huyunun benzeri huyu bugün âlim geçinen bazı kimselerde de görmekteyiz. Onlardan birisi bir konuda bir görüş veya fetva bildiriyor. Fakat daha sonra açıklamış olduğu bu fetva veya görüşün yanlış olduğunu anlıyor. Fetvasının yanlış olduğunu anlamasına rağmen Umeyye b. Ebi Salt'ın insanlardan utanıp söylediği sözden dönmemesi gibi sırf insanlardan utandığı için bu hakkı insanlara açıklamaktan çekiniyor. Hâlbuki bu hakkı gizlemektir ki Allah-u Teâlâ kitabında bunun apaçık bir küfür olduğunu bildirmektedir.

Yine zamanımızda Müslüman olduğunu iddia eden bir takım kimselerin sırf hak kendi kavim ve milletlerine mensup olan kimselerden gelmediği, başka kavimlere mensup kimselerden geldiği için o hakkı kabul etmediklerine de şahit olmaktayız. Bütün bunlar, İslâm akidesine zıttır, Allah ve din düşmanı Yahudilerin karakteridir.

Şu halde samimi bir Müslümanın hakkı kabul ederken onun kimden geldiğine değil, onun hak olup olmadığına bakması gerekir. Böyle yapmadığı takdirde İslâm düşünce ve akidesine zıt bir hareket içinde bulunduğunu bilmelidir.

Bir kısım kâfirlerin Kur'an'a inanmamalarının sebebi ise; makam ve mevkilerine olan düşkünlükleridir. İslâm tarihinde bunun birçok örneğine rastlamaktayız. Örneğin bir gün Mekke'nin ileri gelenleri Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip zayıf ve kölelerin onlarla aynı toplumda bulunmamaları halinde İslâm'ı kabul edebileceklerini söylemişlerdi. Allah-u Teâlâ ise böyle bir şey yapmasından Rasûlünü sakındırmıştı. Yine haniflerden olan Umeyye b. Ebi Salt'ın rasûl olma sevdası da onu Rasûle imandan alıkoymuştu.

Şu halde Müslümanın, kâfirlerin adetlerinden olan dünyalık çıkarlar uğruna hakkı reddedip kabul etmeme gibi küfri tutumlardan şiddetle kaçınmaları gerekir.

BEŞİNCİ ÖZELLİK

Her Müslümanın Bir Halvet Saati Olmalıdır:

Halvet yalnızlık demektir. İslâm şeriatında ise kişinin Allah'ı, O'nun nimetlerini düşünmek, kendi nefis muhasebesini yapmak için bir kenara çekilip tek başına tefekkür etmesi demektir.

Aişe *(radıyallahu anhâ)*'dan gelen rivayete göre Rasûlullah'a ilahi vahyin gelmesinden bir süre önce Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e yalnızlık sevdirildi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yanına bir miktar azık alıp Hira mağarasına gidip orada günlerce kalırdı. Orada Allah'ı, dünyayı, kendi nefsini düşünerek günlerce tefekkür ederdi. Allah-u Teâlâ'nın Rasûlüne böyle bir şeyi sevdirmesinde şüphesiz birçok hikmetler vardır.

Allah-u Teâlâ Rasûlünü çok önemli ve zorlu bir görevle gönderiyordu. Bu görevi yüklenecek kişinin hem madden hem manen bu görevi taşıyacak şekilde eğitilmesi gerekiyordu. İşte uzletle geçirdiği bu günler Allah Rasûlü için sonsuz bir manevi kaynak olmuştu.

Bir Müslümanın imanını kemale ermesi için, bütün farz ve nafile ibadetleri yapması, bütün faziletli sıfatlara haiz olması yeterli değildir. Bunlara ek olarak Müslüman, nefsini hesaba çekmek, Allah'ı ve O'nun nimetlerini düşünüp O'na hamdetmek, kâinatı ve onun yaratılış hikmetlerini düşünmek için kendisine bir halvet vakti ayırmadıkça imanı kemale ulaşamaz.

İslâm davetçilerinin bu konu üzerinde önemle durmaları gerekir. Gerek imanın kemale ermesi, gerek nefsine hakim olabilmesi, gerekse çevresinde yaygın ve hakim olan küfür ve cehaletin etkisinden sıyrılıp onlarla mücadelede ihtiyacı olan gücü elde edebilmesi için her Müslüman davetçinin kendine has bir halvet vaktinin olması gerekir. Bu vakit içinde Müslüman nefsini hesaba çekmeli, ahiret için ne hazırladığını, yaptığı hataları düşünüp, bunlardan tevbe etmeli, kullara karşı yaptığı haksızlıktan dolayı üzerinde kul hakkı olup olmadığını düşünmeli, varsa ölüm kendisine gelmeden önce bu hususlarda helallik almalı, Allah'a yaklaşabilmek için neler yapması gerektiğini düşünüp bunları yapmak için bir an önce harekete geçmelidir. İşte halvet anında bunlar düşünülür ve halvet bu düşünceleri fiiliyata geçirmek için enerji depolama ameliyesidir. Yoksa halvet kişinin manasını bilmediği sözleri tekrarlamasından ibaret ruhsuz bir hareket değildir.

ALTINCI ÖZELLİK

Davetçinin Ahlakı:

İslâm'da ahlak akide kadar önemlidir.

Bu yüzden Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* daha davetin başında:

"Ben güzel ahlakı mükemmelleştirmek için gönderildim." demiştir. **(Buhârî)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* insanlar arasında güzel ve olgun ahlakıyla tanınırdı. Allah Rasûlü'nün davetinde, bu unsurun ona büyük kolaylık ve fayda sağladığını görüyoruz.

İslâm davetçisinin de üstün ahlak sahibi olması gerekir. Güzel ahlak İslâm davetçisine, o meşakkatli olan İslâm'ı tebliğ yolunda büyük faydalar sağlayacaktır. Bu faydalardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

1 - İslâm davetçisinin insanlara sunacağı çağrı insanların nefislerine ağır gelecek bir çağrı olduğu için nefislerin hoşlanmadığı bir çağrıdır. İnsanlar ahlakına güvenmedikleri bir kişiden, nefislerine ağır gelebilecek böyle bir daveti kabul etmeye pek yanaşmazlar. Kaldı ki, insanlar ahlaklarına güvendikleri kimselerden dahi böyle bir daveti kabul etmemekte veya etmekte zorlanmaktadırlar. Bu yüzden İslâm ahlakına haiz olmayan bir davetçi insanlara davetini kabul ettiremeyeceği gibi İslâm'a zararlı da olabilir. Çünkü İslâm'ı ve ondaki güzel ahlakı bilmeyen cahil kimseler, davetçinin sahip olduğu eksik ve kötü ahlakı İslâm'dan zannedebilirler. Daha da önemlisi o cahil kimseler bu gibi kötü ahlaklı kimseleri delil alarak bunları kendileri için İslâm'ı, kabul etmeyip reddetmede bir bahane olarak kullanabilirler.

2 - İslâm ahlakına sahip bir davetçinin tebliğ ettiği kimseler onun tebliğini kabul etmeseler bile çoğu kez güzel ahlakından dolayı en azından ona düşman olmazlar. Hatta bazı müşrikler davetini kabul etmemelerine rağmen, güzel ahlakından dolayı davetçiye yardımda da bulunabilirler. Aynen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i himayesine alan Mut'im b. Adiy ve Ebû Bekir *(radıyallahu anh)*'ı himayesine alan İbn'ud-Değine de gördüğümüz gibi. Davetini kabul etmeseler bile müşrikler kendilerine o davetçi hakkında soru sorulduğunda onun iyi ahlak sahibi bir kişi olduğunu da söyleyebilirler. Aynen (o esnada) Ebû Süfyan'ın müşrik ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e düşman olmasına rağmen, Hirakl'ın sorularına verdiği cevaplarda görüldüğü gibi. Hirakl Ebû Süfyan'a: "O (getirdiği davayı) söylemeden önce sizler onu yalan söylemekle suçluyor muydunuz?" dedi. Ebû Süfyan: "Hayır." dedi. Yine: "O ahdine vefasızlık eder mi?" diye sordu. Ebû Süfyan: "Hayır etmez"

cevapını verdi. Bu sözleri söyleyen o anda Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e düşman olan ve onunla bizzat savaşan Ebû Süfyan'dı. Bu sözler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in lehine, onun bir düşmanından çıkan sözlerdir.

3 - Kâfirler mükemmel İslâm dininde bir kusur arayıp bulamadıkları ve ona laf atamadıkları zaman, ona davet eden İslâm davetçilerinin şahsına laf ve iftira atmak suretiyle İslâm'a zarar vermek isterler. Şayet İslâm'ı anlatan ve ona davet eden kişi toplum içerisinde iyi ahlakı ile meşhursa, kâfirler atmış oldukları iftiraları ispatlayamayacakları için onların davetçiye atmış oldukları iftiralarının etkisi en aza indirilmiş ve böylece davetçinin yanlış hareketlerinin sebep olabileceği İslâm'a gelebilecek zarar önlenmiş olur. Tıpkı Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* İslâm davetini insanlara sunduğunda müşriklerin gösterdikleri tavır gibi. Onlar öncelikle Kur'an'a yönelip onun uydurma ve eskilerin masalları olduğunu iddia ettiler. Fakat Kur'an'ın mükemmelliği ve mucizeleri karşısında inanmamalarına rağmen onu gizlice dinlemeye başladılar. Bunun bir fayda vermediğini görünce ahlakını ve doğruluğunu çok iyi bilmelerine rağmen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in şahsına saldırıp onu yalancılıkla itham etmeye, Kur'an'ın ona Allah katından gelmediğini, onun Kur'an'ı Cabir isimli bir hıristiyan köleden öğrendiğini iddia etmeye başladılar. Fakat onların bu iftiraları insanları pek etkilemedi. Çünkü insanlar gerek rasûl olmadan önce gerek rasûl olduktan sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in daima doğru sözlü olduğunu, emanete hıyanet etmeyen güvenilir bir kişi olduğunu biliyorlardı. Hatta Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* rasûl olmasından sonra bir takım müşrikler onun risaletini kabul etmemelerine rağmen emanetlerini ona bırakırlardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hicret ederken Ali *(radıyallahu anh)*'u Mekke'de bırakmasının sebeplerinden birisi de bir takım müşriklerin ona bıraktıkları bazı emanetleri onlara geri iade etmesi hususu idi.

Şu halde hedefleri yeryüzünde İslâm'ı hakim kılmak olan İslâm davetçilerinin yalan söyleme, emanete hıyanet etme, sözünde durmama, düşmanlık anında haktan ayrılma, insanlara zulmetme, cimrilik gibi Müslümana yakışmayacak her türlü kötü ahlaktan sakınmaları ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in şu hadisini akıllarından çıkarmamaları gerekir:

"İyi biliniz ki sizin en hayırlı olanınız, en güzel ahlaka sahip olanınızdır." (Buhârî-Müslim)

YEDİNCİ ÖZELLİK

İslâm'da Körü Körüne Taklit Yoktur:

Hak din üzerinde olup olmadığına bakmaksızın körü körüne babalarının ve dedelerinin dinine tabi olmak kâfirlerin âdetidir. Çünkü insanların babaları hata yapabilir, İslâm'dan sapabilir. İslâm, babadan oğula geçen ırsi bir din değildir. Kişinin Müslüman olabilmesi için sadece babasının veya dedesinin Müslüman olması yeterli değildir. Kişi Allah'ın inanılmasını, yapılmasını ve sakınılmasını emrettiği belli hususları gerçekleştirmedikçe, yedi ceddi de Müslüman olsa, bu onun Müslüman olması için yeterli değildir. Bunun için kişinin aslını astarını araştırmadan sırf babasının dini olduğu için bir dine bağlanması doğru değildir.

İbrahim *(aleyhiselam)* Müslüman idi. Onun çocukları da Müslüman idiler. Onların soylarından gelen insanlar belli bir müddet tevhid dini üzerine yaşadılar. Fakat sonra ne oldu? Onların içinden çıkan ve salih bir kişi olarak gördükleri Amr b. Luhay bir takım putlar ve şirkler icad edip insanları buna davet etti. İnsanlar da İslâm'ı asıl kaynaklarından öğrenmedikleri ve salih gördükleri kimselere bir rasûl gibi masumiyet tanıdıkları için o kimseye tabi oldular ve bir zamanlar dedelerinin üzerinde bulunduğu tevhid dinini terk edip şirk ve küfür bataklığına saptılar. Onlardan sonra gelen müşriklerin çocukları aslını araştırmayıp hak din üzere olup olmadıklarına bakmaksızın körü körüne babalarının dinine bağlandılar ve kendilerinin doğru yol üzerinde olduklarını zannettiler. Babalarının en doğru yol üzerinde olduğuna inanan bu kimseler yüzünden yeryüzünde şirk ve putperestlik yayıldı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* rasûl olarak gönderildiğinde onun kavmi de babalarının dinine olan körü körüne bağlılıktan dolayı koyu bir cehalet içinde bulunuyordu. Hatta babalarının dinine olan bağlılık, doğru ve hak olduğunu bilmelerine rağmen, birçok müşriği İslâm'a girmekten alıkoymuştur. Bunun en açık örneği Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in amcası olan Ebû Talib'dir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in defalarca onu ebedi cehennem azabından kurtaracak tevhid kelimesi Lâilâhe illallah'ı söylemesi hususunda ısrarla durmasına rağmen, müşriklerin ona "babalarının dinini terk mi edeceksin?" diyerek kışkırtmaları onu hak dini kabul etmekten ve tevhid kelimesini söylemekten alıkoymuş ve bu yüzden de Allah-u Teâlâ'nın ebedi azabına duçar olmuştur.

Allah-u Teâlâ ayetlerinde defalarca bu âdetin kâfirlerin âdeti olduğunu bildirmiş ve Müslümanları bu gibi tavırlar içinde bulunmaktan sakındırmıştır.

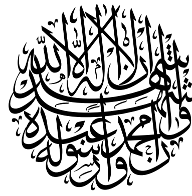
Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

"Onlara"Allah'ın indirdiğine uyun "denildiğinde:"Hayır. Biz babalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız" derler. Ya şeytan onları alevli ateşin azabına çağırıyor idiyse?" (Lokman:21)

"Senden önce de hangi memlekete uyarıcı göndermişsek mutlaka oranın ileri gelenleri: "Biz babalarımızı bir din üzerinde bulduk, biz de onların işlerine uyarız." dediler. "Ben size babalarınızın üzerinde bulunduğu (din)**den daha doğrusunu getirmişsem "deyince, dediler ki: "Doğrusu biz sizin gönderildiğiniz şeyi inkâr ediyoruz." (Zuhruf:23–24)**

"Onlara: "Allah'ın indirdiğine uyun" denildiği zaman onlar: "Hayır. Biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye uyarız dediler. Ya ataları bir şey anlamamış, doğruyu da bulamamış idiyseler." (Bakara:170)

Şu halde, sırf babası veya dedesi yapıyordu diye doğru olup olmadığını araştırmadan onlara tabi olma, Müslümanlara yakışmayan, kâfirlerin âdeti olan bir alışkanlıktır. Müslümanın tabi olması gereken babaları değil, Allah'ın kitabı Kur'an'ı Kerim ve O'nun Rasûlünün sünnetidir. Müslüman, baba ve dedelerinin üzerinde bulundukları din Kur'an ve sünnete uygun ise onlara tabi olur, şayet onlara zıt ise onların dinini reddedip Kur'an ve sünnete tabi olur. Bir Müslümanın bunun dışında bir tavır takınması düşünülemez.

BİRİNCİ MERHALE
DAVET GİZLİ-TEŞKİLAT GİZLİ

Bu merhale Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e Hira'daki mağarada ilk defa vahiy gelişi ile başlayıp

"En yakın akrabalarını uyar." (Şuara: 214) ve

"Ey Muhammed! Artık sana bildirileni açıkça tebliğ et, müşriklerden yüz çevir." (Hicr: 94) ayetlerinin inmesine kadar devam etmiş ve üç sene sürmüştür.

الله أكبر

RASÛLULLAH (S.A.S)'İN NEBİLİĞİNİN BAŞLANGICI (Bİ'SETİ)

Mü'minlerin annesi Hz. Aişe *(radıyallahu anhâ)* şöyle demiştir:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ilk vahiy başlangıcı uykuda sadık rüya görmekle olmuştur. Hiç bir rüya görmezdi ki sabah aydınlığı gibi apaçık gerçekleşmesin. Sonra ona yalnızlık sevdirildi. Hira dağında ki mağarada yalnız kalıp, orada ailesinin yanına gelinceye kadar belirli günlerde ibadet eder, sonra Hadice'nin yanına dönüp bir o kadar zaman için yine azık temin ederdi. Nihayet Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* (40 yaşında iken Ramazanın on yedisi pazartesi günü) Hira dağında bulunduğu sırada ona hak (yani vahiy) geldi."

Bu olay şöyle oldu:

Melek yani, Cibril (insan suretinde) ona gelip:

"Oku!" dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'de:

"**Ben okuma bilmem.**" diye cevap verdi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"**O zaman melek beni alıp takatim kesilinceye kadar sıkıştırdı." Sonra beni bırakıp yine:**

"Oku!" dedi. Ben de ona:

"**Okuma bilmem." dedim. Yine beni alıp ikinci defa takatim kesilinceye kadar sıkıştırdı. Sonra beni bırakıp yine:**

"Oku!" dedi. Ben de:

"**Okuma bilmem." dedim. Nihayet beni alıp üçüncü defa sıkıştırdı. Sonra beni bırakıp:**

"Yaratan Rabbinin adıyla oku. O insanı bir kan pıhtısından yarattı. Oku! Rabbin kalemle öğreten, insana bilmediğini bildiren en büyük kerem sahibidir." (Alak:1–5) dedi.

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kendisine vahyolunan bu ayetlerden dolayı korkudan yüreği titreyerek döndü ve Hadice binti Huveylid'in yanına gelerek:

"Beni sarıp örtünüz, beni sarıp örtünüz." dedi. Korkusu gidinceye kadar mübarek vücudunu sarıp örttüler. Ondan sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* başına gelenleri Hadice'ye naklederek:

"**Kendimden korktum.**" dedi. Hadice *(radıyallahu anhâ)*:

"Öyle deme. Allah'a yemin ederim ki Allah hiç bir zaman seni utandırmaz. Çünkü sen akrabana bakarsın, işini görmekten aciz olanların ağırlığını yüklenirsin, fakire verir, kimsenin kazandırmayacağını kazandırırsın, misafiri ağırlarsın. Hak yolunda zuhur eden olaylar ve önemli şeylerle halka gidersin."dedi.

Bundan sonra Hadice *(radıyallahu anhâ)* Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i alıp amcasının oğlu Varaka b. Nevfel'e götürdü. Bu zat cahiliyye zamanında Hıristiyan olmuş bir kimse idi. İbranice yazı bilir ve İncil'den Allah'ın dilediği kadar yazardı. Varaka gözleri kör olmuş bir ihtiyardı.

Hadice *(radıyallahu anhâ)* Varaka'ya:

"Amcam oğlu dinle bak kardeşinin oğlu ne diyor?" diye sorunca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* gördüğü şeyleri kendisine anlattı. Bunun üzerine Varaka dediki:

"Bu gördüğün Allah-u Teâlâ'nın Musa *(aleyhiselam)*'a gönderdiği Namus-u Ekber'dir. Ah! Keşke senin davet günlerinde genç olsaydım. Kavmin seni çıkaracakları zaman keşke sağ olsam!..."

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle sordu:

"Onlar beni çıkaracaklar mı ki?" Varaka da

"Evet. Zira senin gibi bir dava getirmiş hiç bir kimse yoktur ki düşmanlığa uğramasın. Şayet senin davet günlerine yetişirsem sana son derece yardım ederim."cevapını verdi. Ondan sonra çok geçmeden Varaka vefat etti. Ve o esnada bir müddet için vahiy kesilmişti."

(Buhârî-Müslim)

Aişe *(radıyallahu anhâ)*'dan, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Varaka'ya sövmeyin! Çünkü ben, cennette ona ait bir yahud iki bahçe gördüm." (**Hakim-Zehebi) (Hakim ve Zehebi rivayet ettiler ve Buhârî ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir dediler.)**

Vahyin Bir Süre Kesilişi:

(Vahyin kesilmesiyle ilgili olarak çok çeşitli rivayetler vardır. En sahih olan görüş vahyin birkaç gün kesildiğidir.)

Cabir b. Abdullah *(radıyallahu anh)* şöyle demiştir:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* vahyin kesilmesiyle ilgili olarak bana şunu haber verdi:

"**Ben yolda yürürken aniden bir ses duydum, gözümü semaya doğru kaldırdım, bir de baktım ki, Hira'da bana gelen melek, sema ile yeryüzü arasına konulmuş kürsü üzerine oturmuş bir vaziyettedir. Bu hali görünce korkudan yere düştüm. Sonra da ailemin yanına döndüm. "Beni örtün, beni dolayın" dedim. Onlar da beni örtüp doladılar. Bu olay üzerine de Allah-u Teâlâ:**

"Ey örtüye bürünen! Kalk da uyar. Rabbini yücelt! Elbiseni temizle. Kötü şeylerden (tağutlardan) **sakın." (Müddesir: 1–5)** ayetine kadar indirdi.

(Buhârî, Siyeri İbn-i Hişam)

Bu ayetler indikten sonra Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Rasûl oldu. En yakın akrabalarına ve tanıyıp güvendiği kimselere İslâm'ı gizli olarak tebliğ etmeye başladı.

Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* **Alak 1–5** ayetleriyle de nebi olmuştu. **(Tefsiri İbn-i Kesir)**

Tevhid'den Sonra İlk Farz Kılınan Şey Namaz:

Namaz Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in üzerine önce iki rekât olarak farz kılındı. Sonra Allah-u Teâlâ onu hazarda (ikamet halinde) dörde tamamladı. Seferde ise farz kılındığı üzere iki rekât olarak bıraktı.

Namaz Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in üzerine farz kılındığı zaman O, Mekke'nin üst taraflarında iken Cebrail *(aleyhi selam)* ona geldi ve vadinin bir kenarında topuğu ile yere vurarak onun için su çıkarttı. Cebrail *(aleyhi selam)* namaz için nasıl abdest alınması gerektiğini Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* görsün diye onun gözü önünde abdest aldı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'de Cebrail'den gördüğü şekilde abdest aldı. Sonra Cebrail onu kaldırdı ve onunla beraber namaz kıldı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de Cebrail'in kıldığı şekilde namaz kıldı. Sonra Cebrail ayrılıp gitti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de Hadice'ye abdest almasını ve namaz kılmasını öğretti ve birlikte namaz kıldılar. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

İSLÂM DİNİNE İLK GİREN KİŞİLER

Hadice Binti Huveylid'in Müslüman Oluşu:

Hadice *(radıyallahu anhâ)* Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e iman ederek Allah-u Teâlâ'dan ona gelen şeyleri tasdik etti ve ona işinde yardımcı olarak destek oldu. Böylece Hadice *(radıyallahu anhâ)* Allah'a ve Rasûlüne ilk iman eden ve Allah'tan gelen şeyleri ilk tasdik eden kişi olma şerefine nail oldu.

Allah-u Teâlâ Hadice vasıtası ile Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in üzerinde bulunan bazı yükleri, sıkıntıları hafifletmiştir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kötü olan şeyleri duyduğu ve ken-

disi kabul edilmeyip yalanlandığı zaman Hadice'nin yanına gittiğinde, üzerinde bulunan sıkıntı, üzüntü, Allah'ın izni ile dağılıp giderdi. Çünkü Hadice *(radıyallahu anhâ)* onu teselli ediyor, üzerinde bulunan yükü hafifletiyor, onu bütün içtenliği ile kabul ediyor, insanların yapmış olduğu hareketleri ona kolay gösteriyordu. Allah-u Teâlâ, Hadice'ye rahmetle muamele etsin.

Cibril Rasûlullah'a geldi:

"Hadice'ye Rabbinden selam söyle" dedi. Rasûlullah Hadice'ye durumu anlattı. Hadice:

"Allah Selam'dır ve selam O'ndandır. Cibril'e de selam olsun" dedi.

(Hadice *(radıyallahu anhâ)* Müslüman olduktan sonra kızları da Müslüman oldu.) **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hadice hakkında şöyle diyor:

"Halk beni inkâr ettiği zaman o bana inandı. Halk beni yalanladığı zaman o beni tasdik etti. Halk beni mahrum ettiği zaman o beni malına ortak etti. Kadınlar beni evlattan mahrum ettiği zaman Allah bana ondan evlat nasip etti."

(İbn-i Abdul Ber)

"Hadice'yi, kendisinde ne bir gürültü ne de bir yorgunluk bulunmayan inci ile döşenmiş bir ev ile müjdelemekle emrolundum." (Buhârî-Müslim)

"Hadice bu ümmetin kadınlarının en hayırlısıdır."

(Buhârî-Müslim)

Ali'nin Müslüman Oluşu:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e insanlardan ilk olarak iman eden, onunla beraber namaz kılan ve Allah-u Teâlâ'dan ona gelen şeyi kabul ederek doğrulayan kişi Ali b. Ebû Talib'tir. Ali *(radıyallahu anh)* İslâm'ı kabul ettiği zaman henüz on yaşında idi. Ali b. Ebi Talib'e Allah'tan bir nimet ve hayır olan olayın başlangıcı şöyledir:

Kureyş'e şiddetli bir kıtlık ve açlık isabet etmişti. Ebû Talib'in bakmakla yükümlü olduğu kişiler kalabalıktı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* o sıralarda Beni Haşim'in varlıklılarından olan amcası Abbas'a dedi ki:

"**Ey Abbas! Gerçekten kardeşin Ebû Talib kalabalık bir aileye sahiptir. İşte şu gördüğün kıtlık insanlara isabet etmiştir.**

İkimiz beraber Ebû Talib'e gidip onun oğullarından bir tanesini ben, bir tanesini de sen alıp onlara bakmak suretiyle onun üzerinde bulunan aile kalabalıklığını hafifletelim."

Abbas dedi ki:

"Evet, kabul ediyorum."

Bunun üzerine ikisi de Ebû Talib'e yönelerek yanına vardılar. Ona dediler ki:

"İnsanların içinde bulunduğu bu zor durum gidinceye kadar, biz senin üzerinde bulunan aile yükünü, sana yardım ederek hafifletmek istiyoruz."

Ebû Talib ise onlara dedi ki:

"Bana Akil'i bırakmak şartı ile istediğinizi alınız."

Bu söz üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ali'yi, Abbas da Cafer'i aldı. Allah-u Teâlâ Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i nebi olarak gönderinceye kadar, Ali, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanında kaldı. Sonra da Rasûlullah'a tabi olarak ona iman edip, onu tasdik etti. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hadice ile namaz kılarken Ali bunları gördü ve yaptıklarının ne olduğunu sordu.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'de ona:

"Bu, Allah'ın seçtiği Rasûlü ile bildirdiği dinidir. Ben seni ibadette ortağı olmayan Allah'a imana ve O'na ibadete davet ediyorum. Şu Lat ile Uzza'yı da inkâra ve reddetmeye çağırıyorum." dedi.

Ali *(radıyallahu anh)* hemen kabul etmeyip:

"Bu daha önce duymadığım bir şey. Babama danışmadan karar vermek istemiyorum." dedi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise henüz açıktan davete başlamamış olduğundan bunun açıklanmasını hoş görmedi ve Ali'ye:

"Ey Ali! Ya Müslüman ol, ya da İslâm'a girmesen bile bu meseleyi gizli tut, kimseye anlatma." dedi.

Ali, o gece düşündü ve kendi kendine şöyle dedi:

"Allah beni yaratırken babama danışmadı. Ben Allah'a ibadet etmek için niçin babama danışacağım ki?"

Allah Sübhanehu ve Teâlâ onun kalbini İslâm hidayetine açtı. Sabah olur olmaz Rasûlullah'a gelerek:

"Ey Muhammed! Benden ne yapmamı istemiştin?"dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'de şöyle dedi:

"**Allah'tan başka ibadete layık ilah olmadığına, O'nun eşi ve benzeri bulunmadığına şehadet etmeye, Lat'ı ve Uzza'yı in-**

kâr edip tanımamaya ve Allah'tan başka ibadet edilenleri reddetmeye çağırıyorum." Ali'de bunları kabul edip Müslüman oldu.

Ali *(radıyallahu anh)* Ebû Talib'ten korktuğu için İslâm'ı kabul ettiğini bütün insanlardan gizledi ve onu açığa vurmadı. İslâm'ı öğrenmek için sürekli olarak gizlice Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gidip geliyordu. **(Siyeri İbn-i İshak)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* namaz vakti girdiğinde Mekke'nin vadilerine kadar giderdi. Ali *(radıyallahu anh)*' da babasından, amcalarından ve kavminin diğer kişilerinden gizli olarak Rasûlullah'la beraber giderdi.

Gittikleri yerde beraber namazlarını kılarlar akşam vakti geri dönerlerdi. Vardıkları yerde Allah-u Teâlâ'nın beklemelerini dilediği kadar kalırlardı. Bir gün Ebû Talib onları namaz kılarken gördü.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e şöyle dedi:

"Ey kardeşimin oğlu! Senin kendisiyle ibadet ettiğini gördüğüm bu din nedir?" Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona:

"Ey amca! Bu din, Allah'ın dinidir. Meleklerin, Rasûllerin ve babamız İbrahim'in dinidir. Allah-u Teâlâ işte bu dinle beni kullarına bir rasûl olarak gönderdi. Amca! Sen kendilerine öğüt vermek istediğim ve doğru yola davet etmek istediğim kişilerin en layığısın. Yine sen benim çağrıma gelecek ve yardımda bulunarak destek olacak kişilerin de en layığısın." diyerek ona İslâm'ı tebliğ etti. Ebû Talib dedi ki:

"Ey kardeşimin oğlu! Ben babalarımın dininden ve onların üzerinde bulundukları şeyden ayrılmayı istemem. Ama Allah'a yemin ederim ki ben sağ bulundukça, hoşuna gitmeyen bir şey başına gelmeyecektir."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Bir tüccar (Afif el-Kindi) Abbas'ın evini ziyaret etmişti. Tüccar, bu sırada bir erkek, bir kadın ve bir çocuğun gizlice Kureyş'in bilmediği bir ibadeti(namazı) yaptıklarını gördü. Tüccar Abbas'a sordu:

"Bunlar da nedir ?"Abbas şöyle cevap verdi:

"Bu kardeşimin oğlu (Ali'yi kastederek), şu da kardeşimin oğlu (Rasûlullah'ı kastederek), (Hatice'yi işaret ederek) o da O'nun (Rasûlullah'ın) hanımıdır. (Rasûlullah'ı kastederek) şu adam, Allah'ın kendisiyle semadan konuştuğunu iddia ediyor. Vallahi bu dine şu üç kişiden başka bir kimsenin girdiğini bilmiyorum." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Zeyd b. Harise'nin Müslüman Oluşu:

Ali *(radıyallahu anh)*'dan sonra Zeyd b. Harise Müslüman oldu.

Hakim b. Hizam b. Huveylid Şam'dan dönerken birtakım köleler getirmişti. Zeyd b. Harise de o kölelerden birisi idi. Hakim'in halası olan Hadice *(radıyallahu anhâ)* onun yanına gitti. O sırada Hadice *(radıyallahu anhâ)* Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile evli idi.

Hakim Hadice'ye dedi ki:

"Ey halacığım! Şu kölelerden hangisini istersen seç, o senindir."

Hadice *(radıyallahu anhâ)*'da Zeyd'i seçerek aldı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Zeyd'i Hadice'nin beraberinde görünce, Hadice'den onu kendisine bağışlamasını istedi. O da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e hibe etti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de Zeyd'i azad ederek kendine oğul edindi. Bu, Rasûlullah'a vahiy gelmeden önce olmuştu. Babası Harise Zeyd'i almak için Rasûlullah'ın yanına geldi. Rasûlullah Zeyd'i muhayyer bıraktı. Zeyd Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanında kalmayı tercih etti. Bu olay Rasûlullah'ın bi'setinden önceydi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ali *(radıyallahu anh)* ile Rasûlullah'ın azadlı kölesi Zeyd b. Harise onun yanından ayrılmazlardı.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kuşluk vaktinde Kâbe'ye gidip kuşluk namazı kılardı. Kureyş müşrikleri bu namaza büyük bir tepki göstermezlerdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* akşam vakti namaz kılacağı zaman Ali *(radıyallahu anh)* veya Zeyd oturup gözcülük ederlerdi.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ebû Bekir'in Müslüman Oluşu:

Ebû Bekir *(radıyallahu anh),* Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile karşılaşınca ona dedi ki:

"Kureyş'in senin hakkında : "Bizim ilahlarımızı kabul etmiyor, fikirlerimizi ve akıllarımızı kıt görüyor ve babalarımızı tekfir ediyor" diye söyledikleri doğru mu?"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Evet, ben Allah'ın elçisiyim. Allah'ın risaletini insanlara tebliğ etmek ve sizleri yalnız Allah'a ibadet etmeye çağırmak için gönderildim. Allah'a yemin ederim ki, bu doğrudur. Ey Ebû Bekr! Seni bir olan, ortağı olmayan Allah'a iman edip ibadet etmeye, Allah'tan başkalarına ibadet etmemeye, onları reddetmeye, Allah'ın itaat edilmesini yasakladığı kişilere itaat etmemeye, onları dost edinmemeye davet ediyorum."

Sonra, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona Kur'an okudu. Ebû Bekir de bunları kabul edip Müslüman oldu.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* diyor ki:

"Hiç kimseyi İslâm'a davet etmedim ki onda davet esnasında bir gecikme, bir düşünme ve tereddüt olmasın. Fakat Ebû Bekir böyle değil. Ona İslâmiyeti anlattığım zaman bir bekleme, bir gecikme veya bir tereddüt olmadı." (Siyeri İbn-i Hişam)

Ebû Bekir *(radıyallahu anh)* Müslüman olduğu zaman İslâm'ın hareket metoduna uygun bir şekilde İslâm'ı açıklayarak insanları Allah'a ve O'nun Rasûlüne davet etti. Ebû Bekir *(radıyallahu anh)*, kavmi arasında, insanları birbirine yakınlaştırıcı bir sevgi kaynağı ve işleri kolaylaştırıcı olarak bilinirdi. Kendisi Kureyş'ten olup Kureyş'in en iyi neseb bilen kişilerinden biri idi. Aynı zamanda Kureyş kavminin en bilgini ve onlardan gelecek hayır ve şerri en iyi bilen bir kişiydi. Güzel bir ahlaka sahip birisi olup iyilik yapmayı severdi. Ticaretle uğraşırdı. Herhangi bir işe girişecek olan bir kimse Ebû Bekir'e gelir onun bilgisinden, ticaretinden, güzel konuşmalarından faydalanır ve onunla arasında yakın bir bağ kurardı.

Ebû Bekir *(radıyallahu anh)* kavminden, çevresinde olup da onunla arkadaşlık eden kimselerden güvendiği kişileri Allah'a ve İslâm'a davet etmeye başladı.

Ebû Bekir *(radıyallahu anh)*'ın kendilerine güvenerek İslâm'a davet ettiği kişiler şunlardır:

Osman b. Affan, Zübeyr b. Avvam, Abdurrahman b. Avf, Sa'd b. Ebi Vakkas, Talha b. Ubeydullah Radıyallahu anhum

(Siyeri İbn-i Hişam)

Zübeyr b. Avvam radiyallahu anh Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in halazadesi, Hadice'nin yeğeni, Ebû Bekir *(radıyallahu anh)*'un de damadıdır. Zübeyr'in annesi Safiyye, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in halasıydı. Ebû Bekir 'den sonra Müslüman olanların dördüncüsü veya beşincisi idi. Müslüman olduğu zaman 15–18 yaşlarındaydı. Ebû Bekr bu şahısları, kendi davetine icabet edip Müslüman olmalarından sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına götürmüştür.

Bu ana kadar Müslüman olan o topluluk sekiz kişiden oluşmaktaydı. İşte bunlar; Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i bütünüyle tasdik edip namaz kılarak Müslüman olmada insanların önüne geçmişlerdi.

Bilal b. Rebah da Ebû Bekir *(radıyallahu anh)*'un tebliği ile Müslüman oldu.

Bilal *(radıyallahu anh)* Kureyş müşriklerinin ileri gelenlerinden Ümeyye b. Halef'in kölesi idi. Annesi Hamame de köle idi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Halid b. Said'in Müslüman Oluşu:

Halid b. Said bir gece uykusunda, Allah'ın bildiği kadar geniş bir ateşin kıyısında durduğunu ve babasının kendisini onun içine iterek düşürmek ister gibi davrandığını, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ise hemen belinden kavrayarak onu ateşin içine düşmekten koruduğunu gördü. Gördüğü bu rüyadan çok korktu. Kendi kendine: "Vallahi herhalde bu gerçek ve hak bir rüyadır." dedi. Hz. Ebû Bekir *(radıyallahu anh)*'e rastlayınca rüyasını anlattı. Ebû Bekir *(radıyallahu anh)*:

"Hakkında hayırlı olmasını dilerim. İşte Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ! Hemen gidip ona tabi ol! Ona tabi olur, İslâmiyete girer, onun yanında bulunursan, o seni ateşe düşmekten korur, baban ise cehennemliklerdendir!" dedi.

Halid b. Said Ciyad mevkiinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i buldu.

"Ey Muhammed! Sen nelere davet ediyorsun?" diye sordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Bir olan ve ortağı olmayan Allah'a iman ve ibadete, Muhammed'in de O'nun kulu ve rasûlü olduğuna inanmaya; işitmez, görmez, hiçbir zarar veya yarar vermez, kendisine tapanları da tapmayanları da bilmez birtakım taş parçalarına tapmaktan -ki sende onlara tapmaktasındır- vazgeçmeye davet ediyorum." buyurdu.

Bunun üzerine Halid b. Said:

"Ben şehadet ederim ki; Allah'tan başka ibadete layık ilah yoktur, yine şehadet ederim ki; sen de Allah'ın Rasûlüsündür."dedi.

Rasûlullah onun Müslüman olmasına sevindi.

(Tabakâtı İbn-i Sa'd, Siyeri İbn-i Kesir)

Abdullah b. Mes'ud'un Müslüman Oluşu:

Abdullah b. Mes'ud diyor ki:

"Ben Ukbe b. Ebi Muayt'ın davarlarını güden bir gençtim. Bir gün Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile Ebû Bekir bana uğradılar:

"Ey delikanlı! Yanında bize içireceğin bir şey var mı?" diye sordular.

"Evet var. Fakat ben emanetçiyim. Size süt içirmek için izin almış değilim." dedim Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Üzerine koç çekilmemiş bir davarın var mı?"diye sordu.

"Evet, var." dedim ve yanlarına götürdüm. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun bacaklarını ayırdı ve memelerini eliyle sıvazlayıp dua

edince memesi sütle doldu. Ebû Bekir ona içi çukur sıcak bir kap getirdi. Rasûlullah sütü onun içine sağıp içti, Ebû Bekir'de içti, ben de içtim. Rasûlullah sütlü memelere:

"Derlenip toplan!"buyurunca memeler eski sütsüz haline döndü. (Hemen Müslüman oldum.) Bundan sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gittim:

"Ya Rasûlullah! Şu kelamdan bana öğretir misin?" dedim. Rasûlullah başımı sıvazladı ve şöyle buyurdu: **"Allah sana rahmetini ihsan etsin. Hiç şüphesiz sen öğretilmiş, çok bilgili bir genç olacaksın."**

(Müsnedi Ahmed, Tabakâtı İbn-i Sa'd)

Amr b. Abese'nin Müslüman Olması:

Ebû Necih Amr b. Abese es-Sülemi diyor ki:

"Ben cahiliyet devrinde iken halkın sapıklıkta olduğuna ve onların hak bir şey üzere olmadıklarına inanıyordum. Onlar putlara taparlardı. Bu sırada Mekkeli bir kişinin önemli şeylerden haber verdiğini duydum. Hayvanıma binerek o kişinin yanına geldim. O sırada Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kavminden çekindiği için gizli olarak çalışmalarını sürdürüyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile gizlice görüşmenin yolunu aradım ve nihayet Mekke'de iken onunla görüştüm. Ona:

"Sen nesin?"dedim.

"**Ben nebiyim.**"dedi.

"Nebi ne demektir ?"deyince:

"**Beni Allah-u Teâlâ gönderdi" diye** cevap verdi.

"Allah seni ne ile gönderdi?" dedim.

"**Hısım ve akrabayı gözetmek, putları kırmak, Allah'ı birleyip O'na hiçbir şeyi şirk(ortak) koşmamak(vazifesi ve daveti) ile gönderdi."**dedi.

"Seninle beraber buna inanan kimler vardır?" diye sordum. O sırada yanında bulunan Ebû Bekir ve Bilal *(radıyallahu anh)*'ı kastederek: -

"**Bir hür ile bir köle"** dedi. Bunun üzerine :

"Ben de sana tabi olacağım(senin yanında kalıp İslâm'ı yaymaya çalışacağım)"dedim.

"**Şu an için senin gücün buna yetmez. Benim durumumu ve insanların bana karşı tutumunu görmüyor musun? Şimdi sen kavmine dön ve benim açık olarak çıktığımı duyduğunda gel**" dedi.

(Müslim)

BİRİNCİ MERHALENİN ÖZELLİKLERİ

الله أكبر

BİRİNCİ ÖZELLİK

Yapılan Tebliğ Gizlidir:

Bu devrede İslâm'a yapılan çağrının gizli olarak, üç sene sürdüğüne tanık olmaktayız. Bu demek değildir ki, İslâmi hareketin başlangıcında, yapılacak gizli tebliğin, üç sene sürmesi gerekir. Bu üç seneden sonra açıktan davet merhalesine geçilir. Buradan bu şekilde bir anlam çıkarmak; İslâmi hareket metodunda merhaleleri iyi kavramamaktan ve İslâmi hareketin seyrinde nelerin göz önünde tutulduğuna vakıf olamamaktan kaynaklanmaktadır. Burada esas olarak vurgulanmak istenen belirli bir süreye göre hareketin seyrini sınırlamak değil, hareketin kat etmiş olduğu mesafeye ve seviyeye göre bir süre tayin etmektir. Zaten gizli daveti üç sene ile sınırlandırmanın farz olduğuna dair herhangi bir ayet ve hadis de yoktur. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in üç sene süren gizli davet merhalesinden anlamamız ve pratiğe uygulamamız gereken metodun şu olması gerekir:

İslâmi hareketin başlangıcında gizli davet devrinin var olduğu kesindir. Bu dönem içerisinde önemli olan süre değildir. Önemli olan, Allah'ın hâkimiyetini bütün beldelere yerleştirmek için çalışan İslâmi hareket mensuplarının, cahili sistemlerin güç organlarına, onların baskılarına ve zulümlerine karşı gelebilecek maddi ve manevi bir kuvvete sahip oluncaya kadar gizli tebliğ yapmalarının gerekliliğidir.

Allah-u Teâlâ'nın Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gönderdiği şu ayeti, bu anlayışı destekleyen bir delildir:

"(Ey Muhammed!) **Artık sana emredilen şeyi açıktan tebliğ et. Müşriklere aldırış etme." (Hicr:94)** ayetinden sonra şöyle buyurmaktadır:

"Biz seni alay edip eğlenenlere karşı koruyacağız." (Hicr:95)

Bu ayette Allah Subhanehu ve Teâlâ Rasûlüne açık tebliğe başlaması emrini verdikten sonra onu koruyacağını bildirmiştir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bir elçi olması dolayısı ile korunacağı, Allah tarafından vahiy ile bildirilmiştir. Bize vahiy gelmediğine göre Allah-u Teâlâ'nın bizi koruyacağına dair vermiş olduğu sözün ne zaman gerçekleşeceğini ve dolayısı ile gizli davet merhalesinden açık davet devresine geçme vaktinin ne zaman olacağını nasıl bileceğiz? İşte bu soruyla birlikte İslâmi hareket liderinin fonksiyonu da devreye girmektedir.

Birbirlerine organik bir bağ ile bağlı olan cemaat fertlerinin, tek tek hangi seviyede ve hangi yeteneklere sahip olduğunu bilen dava lideri, hareket içerisinde bulunan fertlerin, cahiliyyenin güç organları tarafından

gelebilecek işkencelere, eziyetlere karşı koyabilme gücünün, sabretme derecesinin en ince noktalarına kadar dakik bir hesabını yaparak o an için yürürlükte olan gizli davet devresinden, açık davet devresine geçilmesine dair karar verme işlevini yerine getirir.

İslâm davasının lideri, dava erlerinin, İslâm'ın karşısına dikilecek, cahili güçlere karşı koyabilecek maddi ve manevi yapıya ulaşmış olduklarına dair bir çıkarım yapmışsa, o zaman bir merhaleden, diğer merhaleye geçilmesine; fakat henüz bu yapının teşkil edilmediğine, cemaat içerisindeki üyelerin istenilen seviyeye ulaşmadığına dair veriler elde edilmişse o zaman aynı merhalede kalıp olgunlaşma sürecinin tamamlanmasına dair karar verecektir.

Görüldüğü gibi, Allah'ın yeryüzünde iptal edilen "**Egemenlik ve Hâkimiyet"** otoritesini tekrar sağlamak ve iptale katkısı olan bütün şer mihraklarına haddini bildirerek, hayra anahtar, şerre kilit olacak olan İslâmi hareket mensuplarının bir merhaleden diğer merhaleye seyri, süreden ziyade cemaatin maddi ve manevi gelişmişlik yapısına bağlıdır. Bunun ispatı için herhalde akıl sahiplerine şu delil kâfi gelecektir:

Allah-u Teâlâ'nın emri ile, açık davete geçen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke'de müşriklere alenen tevhid akidesini anlatırken, civar yerlerde bulunan Müslümanlar açık davete geçmeyip, gizliliklerini sürdürmüşlerdi. Bilhassa Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara gizli davet prensiplerine uygun hareket ederek belirli bir maddi ve manevi güce erişebilmeleri gerektiğini vurgulamıştı. Bunun gerekçesi de hareket metodundan kaynaklanmaktaydı. Zira İslâm'ın hareket metodu merhaleli bir hareket metodudur. Her merhalenin kendisine has özellikleri mevcuttur. Bu merhaleler heva ve hevesten kaynaklanan nefsi heyecan ve maceralarla kat edilemez. Bu merhalelerin nasıl kat edileceği, geçileceği ayet ve hadislerde, net bir şekilde açıklanmıştır. Buna rağmen bunları anlamayan kişilerin, bu konulara dair yanlış fetva vermeleri dolayısıyla kendilerine tabi olanları saptırmaları ne kötü bir sonuçtur.

Geçen bölümlerde belirtildiği gibi, Allah (Azze ve Celle)'nin Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gönderdiği şu buyruğundan, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in daha önceki metotda daveti gizli bir biçimde sunmuş olduğu apaçık görülmektedir:

"Ey Muhammed! Artık sana emredilen şeyi açıktan tebliğ et. Müşriklere aldırış etme." (Hicr:94) İlk davetin gizli yapıldığını:

"Artık sana emredilen şeyi açıktan tebliğ et."bölümündeki **"artık"** kelimesinden anlamaktayız. Demek ki daha önce tebliğ gizli olarak yapılmakta idi ki sonradan Allah-u Teâlâ bu şekilde emretti.

Bu ayet ile birlikte Allah-u Teâlâ tebliğde açık devreye geçilmesini emretmiştir. Ayetlerin birbiri peşine inerek yeni oluşmuş İslâm cemaati-

nin, ihtiyaçlarına cevap vermesi, onların problemlerini çözmesi ve bir merhaleden diğer merhaleye geçme emrini vermesi, Allah-u Teâlâ'nın bu mutlu toplulukta belirli bir çekirdek yapı oluştuğunu, gerek maddi gerekse manevi açıdan ilerleme kaydedildiğini görmesi ve bilmesi sonucu gerçekleşmiştir.

İKİNCİ ÖZELLİK

İslâm'a Davet Edilecek Kişiler Seçilerek Saptanır:

Kendisine Tevhid Akidesi anlatılacak kişilerin, önceden belirli şartlar göz önünde tutularak tanınması ve bunlara göre seçilmesi bu gizli davet döneminin bir özelliğidir.

Şurası tarihi bir gerçektir ki, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke müşrik toplumuna elçi olarak gönderildiğinde ilk etapta ne bir konferans, ne de bir açık hava toplantısı düzenleyerek onlara Tevhid Akidesini anlattı. Direkt olarak hareket metodunu da Allah'tan aldığı için, ona nasıl hareket etmesi gerektiği vahiylerle bildirilmekteydi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* insanlara Tevhid Akidesini anlatırken onlarda belli bir sıra, belli bir özellik gözeterek hareket etmekte ve İslâm'a çağırışını bu hareket seyrine göre biçimlendirmekteydi. Bunu İslâm'a ilk giren kişilerin özelliklerine şöyle bir göz attığımızda apaçık anlamaktayız.

Örneğin; Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hanımı olan **Hadice** *(radıyallahu anhâ)* Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in insanlar içerisinde en çok tanıma imkânına sahip olup güvendiği en yakını idi. **Ebû Bekr** *(radıyallahu anh)* da en yakın arkadaşı olup devamlı beraber oldukları için tanıma fırsatı bulduğu ve güvendiği bir diğer yakını idi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in terbiyesinde büyüyen Ali *(radıyallahu anh)* 'e gelince... Onu da diğerleri gibi yakından tanımakta ve güvenmekte idi. Önceden oğulluğu olan azatlısı **Zeyd b. Harise** de devamlı Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanında kaldığı için tanıdığı ve güvendiği bir kişi idi. İşte budur Rasûlullah'ın takip ettiği metot!... Ve ona tabi olan sahabelerin de takip ettiği metot!...

Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* büyük bir tüccar olmasına ve herkesin kendisine akıl danışmasına rağmen genel bir tebliğ yapmayıp bizzat İslâm'ı, güvenip seçtiği kişilere tebliğ etmiştir, işte başarının sırrı!...

Yoksa bugün yapıla gelen konferans, panel ve açık hava toplantıları ile ulaşılmak istenen gayeyi ve yapılan çağrıyı düşünürsek, kişileri tanımadan, hayra gönüllü erleri tespit etmeden, bütün insanları aynı seviyede görmek, daha harekete başlamadan hezimete uğramaktan başka bir şey getirmez. Beldeleri birer ahtapot gibi saran müşrik eller, bu beldele-

re hükmeden tağutlaşmış beyinler ve putlar var oldukça böyle bir ön seçimsiz yapılacak genel bir davetin başarıya ulaşması imkânsız olacaktır. Hele şahısların doğruya yönelme eğilimleri, küfrün kültür eğitiminden ve onun nefse hoş gelen şeytani görüntülerinden dolayı köreltilmişse!... İşte ilk etapta İslâm davetçisinin davayı anlatarak İslâm'a hidayet etmesine vesile olacağı kişilerin, yakinen tanıdığı, bildiği ve güvendiği kişiler olması gerekmektedir.

ÜÇÜNCÜ ÖZELLİK

Tebliğde Sınıf Farkı Gözetilmemiştir:

Bu gizli davet döneminde tebliğ; sadece belirli bir zümreye mahsus olmayıp sınıf farkı gözetilmeksizin herkesi kapsamaktaydı. Hür-köle, zengin-fakir, erkek-kadın, genç-yaşlı, renk ve ırk farkı gözetilmeksizin herkes İslâmi tebliğe muhataptı.

Yapılan hizmetlerde sınıf farkı gözetme, beşeri sistemlerin özelliklerindendir. Çünkü beşer kafasından çıkan sistemler bütünü ile menfaate dayalıdır. Bunun en bariz örneklerine tarih gerçek bir şahittir. İnsanların ihtiyaçları değişik şekil arz ettikçe, buna paralel olarak tağutların kendi yanlarından çıkardıkları yasaları da yaz-boz tahtası gibi değişiklik göstermektedir. Fakat Allah'ın katından gelen o yüce yasalar, kulların ihtiyaçlarını, kullarından daha iyi bilen Rableri Allah tarafından gönderildiği için böyle değildir. Allah'ın yasaları her zaman ve zeminde uygulanabilirlik vasfına sahiptir.

İslâm'a ilk giren şahıslara bir göz attığımız da gözümüze şu çarpmaktadır: Aralarında sınıf farkları var olduğu halde İslâmi tebliğ hepsini kapsamış ve aralarında bir ayrım gözetmemiştir. Zira İslâm literatüründe sınıf farkından dolayı hiçbir kişinin bir diğer kişiye üstünlüğü diye bir maddeye rastlamak mümkün değildir, İslâm'da üstünlük ölçeği "Takva"dır. Yani en büyük üstünlük; şirkten, **tağuttan ve her türlü şer** düzenlerinden ve onların pisliklerinden sakınıp, kişinin kendisini düşüncesiyle, yaşantısıyla **"Lailahe illallah"** kelimesine teslim etmesidir.

Allah'ın izniyle İslâm'a ilk giren kişilerin, Mekke'de mevcut olan bütün kabilelerden teşekkül ettiğini örneklerle görelim:

Ben-i Haşim Kabilesinden:

1 - Ali b. Ebû Talib
2 - Cafer b. Ebû Talib
3 - Ubeyde b. Haris

4 - Hadice binti Huveylid
5 - Ümmü Fadl bint-i Haris
6 - Cafer'in hanımı Esma bint-i Uneys

Ben-i Umeyye Kabilesinden:

7 - Osman b. Affan
8 - Halid b. Said
9 - Halid'in hanımı Emine
10 - Hatıb b. Amr
11 - Abdullah b Cahş
12 - Ebû Ahmed b. Cahş
13 - Ebû Ahmed'in hanımı Fatıma.

Ben-i Mahzûm Kabilesinden:

14 - Ayyaş b. Ebi Rabia
15 - Ayyaş'ın hanımı Esma
16 - Ebû Seleme b. Abdulesed
17- Erkam b.El-Erkam.
18 - Ammar b. Yasir (Ben-i Mahzûm'un korumasında)
19 - Yasir b. Amr (Ben-i Mahzum'un korumasında)
20 - Yasir'in hanımı Sümeyye

Ben-i Teyyim Kabilesinden:

21 - Ebû Bekr es-Sıddık
22 - Talha b. Ubeydullah
23 - Amir b. Fuheyre (köle)
24 - Bilal b.Rebah (köle)

Ben-i Adiyy Kabilesinden:

25 - Said b. Zeyd
26 - Naim b. Abdullah
27 - Said'in hanımı Fatıma bint-i Hattab
28 - Amir b. Ebû Rabia (Ben-i Adiyy'in korumasında)
29 - Vakid b. Abdullah (Ben-i Adiyy'in korumasında)
30 - Halid b. Bekir (Beni-i Adiyy'in korumasında)
31 - Amir b. Bekir (Ben-i Adiyy'in korumasında)
32 - İyas b. Bekir (Ben-i Adiyy'in korumasında).

Ben-i Zehra Kabilesinden:

33 - Sa'd b. Ebi Vakkas
34 - Abdurrahman b. Avf
35 - Umeyr b. Ebi Vakkas
36 - Muttalib b. el-Ezher
37 - Abdullah b. Mes'ud (Ben-i Zehra'nin korumasında)
38 - Habbab b. El-Eret (Ben-i Zehra'nın korumasında)

Ben-i Sehm Kabilesinden:

39 - Huneys b. Huzafe
40 - Huneys'in hanımı Hafsa bint-i Ömer

Ben-i Cehm Kabilesinden:

41 - Hatib b. el-Haris
42 - Hatib'in hanımı Fatıma
43 - Hattab b. el-Haris
44 - Hattab'ın hanımı Fakihe
45 - Said b. Osman

Ben-i Esed Kabilesinden:

46 - Zübeyr b. Avvam.

Ben-i Amr Kabilesinden:

47- Ebû Ubeyde b. el-Cerrah
48 - Salit b. Amr.

Değişik Kabilelerden:

49 - Suheyb b. Sinan
50 - Mes'ud b. Rebia
51 - Muammer b. Habib
52 - Zeyd b. Harise
53 - Osman b. Maz'un
54 - Kudame b. Maz'un
55 - Abdullah b. Maz'un
56 - Amr b. Abese

57 - Abdullah'ın hanımı Ramle

(Siyeri İbn-i Hişam, Tabakâtı İbn-i Sa'd)

DÖRDÜNCÜ ÖZELLİK

Gizli Davet Döneminde Müslüman Kadının Rolü:

Bu dava içerisinde kadının; üzerine düşen görevleri itibariyle, İslâmi hareketin seyrinde önemli bir yeri olduğu, bu gizli merhale döneminde de görülmektedir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanındaki ilk İslâm cemaatinin dörtte birini kadınlar oluşturmaktaydı. İslâm'a giren evli erkeklerin çoğunun hanımları da onlarla beraber İslâm'a girmiş ve üzerlerine düşen görevleri tam anlamı ile yerine getirerek bu merhalenin İslâm cemaatine yüklediği gizlilikle çalışma metoduna riayet etmişler. Dolayısıyla Allah'ın dinini ve İslâm cemaatinin fertlerini korumuşlar ve bütün bu örnek tavır ve davranışlarıyla kocalarına köstek değil destek olmuşlardı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanındaki mü'min hanımların hiçbiri bu merhalenin zıttına hareket ederek gizlilik kaidesini bozmamışlardır.

BEŞİNCİ ÖZELLİK

Namaz:

Allah Azze ve Celle'nin ilk merhaledeki gizli dönemde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e tevhid'den sonra ilk farz kıldığı bir ameldir namaz, îlk merhaledeki dönemler olsun daha sonraki merhalelerdeki dönemler olsun namazsız olan bir merhaleye rastlamak mümkün değildir. Her merhalede namaz mevcuttur.

Namazın her merhalede Müslümanlar üzerine farz olması bu amelin önemini vurgulamakta ve İslâm davetçilerinin hangi merhalede olursa olsun namaz ibadetinin üzerinde daha bir özen ve itina ile durmaları gerektiğini ortaya koymaktadır.

ALTINCI ÖZELLİK

Müşrikler Bazı İbadetlerin Yapılmasına Karşı Çıkmazlar:

Kureyş müşrikleri bu devrede bazı İslâmi ibadetlerin yapıldığına şahit olduklarından, bunları yapanlar hakkında tahminler yürütüyor, birtakım şeyler hissediyorlardı. Fakat bu ibadeti yapanlara genellikle karşı gelmiyor ve onlara engel olmuyorlardı, ibadeti yapanları kendi bildikleri Hanif dinine mensup bir uzantı olarak kabul edip hareketlerini önemsemiyorlardı.

Hakikaten Mekke toplumunda bu dönemde Haniflik dinine rastlamaktayız. Bu Haniflerden Zeyd b. Amr b. Nefil, Varaka b. Nevfel ve Umeyye b. Ebû Sait'i zikredebiliriz. Kureyş müşrikleri kendi inançlarına bir tepki gösterilmeyip putlarına karşı gelinmediğinden dolayı Hanifleri ve sadece bazı ibadetlerinden haberdar oldukları Müslümanları umursamıyorlardı. Kureyş, Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in rasûl olmadan önce, puta tapmadığını, Hira'ya gidip inzivaya çekilerek günlerce ibadet ettiğini bildikleri halde, direkt olarak onların beşeri otoritelerine, zorba yönetimlerine karşı gelmediğinden ve bunlara dil uzatmadığından dolayı herhangi bir şey demiyorlardı. Hatta bu gizli dönemde Kureyş müşrikleri, Müslümanlardan daha çok Haniflere kızıyorlardı. Çünkü Hanifler onların putları hakkında bazen açıkça kendi görüş ve fikirlerini beyan ediyor, onları bu sebeple ayıplıyorlardı. Ama Müslümanlar merhaledeki metot gereği böyle bir şey yapmayıp buna uygun bir zamanı bekliyorlardı. Çünkü onlara bildirilen hareket metodu bu değildi.

Bu meseleye; bir tüccarın Abbas'ın evini ziyaret ettiği sırada namaz kılan kişileri görmesi ve buna şaşırması olayını örnek gösterebiliriz.

Bu rivayette de görüldüğü üzere Kureyş hiç bilmedikleri, görmedikleri bir ibadetle karşılaşınca tepkileri sadece şaşırmadan öteye gitmiyordu. Zira Müslümanların inançları sadece o an için kalplerinde durmakta idi. Kureyş'in ilahlarına, hayatlarını düzenleyen sistemlerine, putlarına dil uzatmayıp yalnız kendilerine yönelik bir yaşantı tarzı içinde idiler. Bu sebeple Kureyş müşrikleri genellikle Müslümanlara öfke ve düşmanlık göstermiyorlardı.

Bütün bunlardan sonra, kendilerinin Müslüman olduğunu iddia edip İslâm'ın sadece bazı ibadetlerini yapan, küfrü temsil eden siyasi, iktisadi ve sosyal sistemleri benimseyen, tabi oldukları ilahlarına dil uzatmayan ve mücadele etmeyen kimselerin yaptıkları ibadetlere günümüz tağut ve yandaşlarının niçin izin verip onlara engel olmadıklarını daha iyice anlamış oluruz.

YEDİNCİ ÖZELLİK

Müslümanların Müşriklerle Bir Arada Yaşamaları:

Bu gizli devrede yeni oluşan İslâm toplumu ile cahiliye toplumu arasında herhangi bir çatışma meydana gelmemiştir. İslâm toplumunun bireyleri gizlilik döneminin gerektirdiği, davayı gizleme, teşkilatı gizleme, kâfirlerin ilahlarına, yaşantı düzenlerine dil ve elle karşı gelmeme direktiflerine uydukları için böyle bir çatışma olmamıştı.

İslâm davetçileri, davaya katılacak kişileri de özenle seçtikleri ve belirttiğimiz gibi gizlilik devresinin metotlarına harfiyen uydukları için müşriklerin bu yapılaşmadan haberleri yoktu. Bu sebeplerden dolayı, müşrikler Müslümanlara herhangi bir düşmanlık göstermiyorlardı. Müslümanlar akidelerinden hiçbir taviz vermeden, müşriklerle bir arada yaşamakta olup hem müşriklerden hem de onların itaat ettikleri tağutlardan beri idiler. Onlar müşrikleri bütün inançlarıyla birlikte tanımakta, müşrikler ise onları inanç yönünden tanımamakta idiler. Normal günlük ilişkileri aynen devam etmekte idi. Müslümanlar kendi akidelerini yaşıyorlardı. Ama kâfirler bunu fark etmiyorlardı. Onları hâlâ kendilerinden zannediyorlardı.

SEKİZİNCİ ÖZELLİK

Akide Üzerinde Durulmuştur:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ilâhi buyruk üzerine gizli bir metotla güvenerek seçtiği kişilere **"Tevhid Akidesini"** sindire sindire anlatmaya başladı, işe ameli ibadetlerden başlamadı. Çünkü bu insanlar bozuk ve sapıkça bir akideye sahiptiler. Böyle sapık bir akideden kaynaklanan ibadet, davranış ve yöntemler de elbette ki hiçbir zaman doğru olamazdı. Allah-u Teâlâ da bunu bildiği için Rasûlüne, o insanlara akideden başlayarak tebliğ yapmasını emretti. Allah'ın buyruğuna göre Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'de akideden başladı ve tam on üç yıl genellikle akideyi çeşitli üsluplarla anlattı. Bunu sağlamlaştırmak için uğraştı.

Akide İslâm cemaati için bir binada temel gibi idi. Nasıl ki temel olmadan onun üzerine bina yapılmazsa akide olmadan onun üzerine ameller de bina edilemezdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* İslâm cemaatine Tevhid akidesini anlatırken onları geleceğe hazırlıyordu. Geleceğin zorlu, eziyetli, meşakkatli günlerine… Zaten Allah-u Teâlâ'da tevhid yolunda ilerleyen mücahidin bu meşakkatlerden, zorluklardan geçmesini, bunlara maruz kalmasını takdir etmişti. İşte efendimiz Muhammed

(sallallahu aleyhi ve sellem) 'de bunu çok iyi bildiği için İslâm mücahitlerinin akidelerini pekiştirerek onları yoldaki tehlikelere, manevralara ve engellere hazır duruma getiriyordu.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ; ancak akidenin sağlam olmasıyla işkence, eziyet ve zorluklara karşı konulabileceğini de gayet iyi biliyordu. İşte bunun için Allah'tan gelen her şeyi mücahitlere öğretiyordu. Mücahitlerde gönüllerini bu anlatılan şeylere açıyor, büyük bir dikkatle dinliyor, bütün içtenlikleriyle kabul ediyorlardı. Rablerinin kendileri için takdir etmiş olduğu o çileli yola hazırlanıyorlardı.

Kısaca şunu vurgulamakta fayda vardır.

Gizli davet döneminde güvenilip seçilen kişilere ilk önce Tevhid akidesi anlatılır. Bu akide o kişilere yavaş yavaş sindire sindire verilir ve pratikte yaşamaları beklenir. Bu dönemde azimli, sabırlı olmak gerekir. Rasûlullah'ın verdiği uğraş göz önünde bulundurulursa bu daha kolay anlaşılacaktır. Zamanımızda da, akidenin önce kişilerin kalp ve yaşantılarında yer etmesi, onların tereddüde düşüp en ufak bir eziyette yolu terk etmemeleri için gereklidir. İslâm adı ile ortaya çıkan; fakat akideye önem vermeyip ilk tebliğe başka şeylerin anlatımı ile başlayan hiziplere ve cemaatlere baktığımızda, bağlılarının daha yola girmeden kaydıklarını veya en ufak bir zahmetten, eziyetten dolayı yolu terk ettiklerini görmekteyiz.

Yukarıdaki bölümlerde anlatıldığı üzere;

Tevhid akidesine önem veren bu din, bu akidenin ne ifade ettiğini, ne manalar içerdiğini açıkça belirtmiştir. Gönülleri zayıf, kalbleri korkak olan, dünyayı sevip ahireti istemeyen kişilere bu manalar ağır gelecek, bundan dolayı ya İslâm'a girmeyecekler, ya da girdikten sonra tehlikelerle karşı karşıya geldiklerinde dinlerini az bir pahaya satarak küfre döneceklerdir.

Fakat şurası bir gerçektir ki, Allah'ın dini İslâm için, Allah'ın rızasını gaye edinerek, Allah'ın istediği şekilde çalışacak bir cemaat kıyamet gününe kadar var olacaktır.

DOKUZUNCU ÖZELLİK

İslâm Cemaatinin Sağlam Bir Bünye ve Yapıya Kavuşması Sonunda Gizlilik Döneminin Sona Ermesi ve İkinci Bir Merhaleye Geçilmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in İslâm cemaati bu gizlilik devresini tamamladıktan sonra artık insanlar topluluk halinde İslâm'a girmeye başladı. İslâm cemaati sağlam bir çekirdek yapı oluşturmuştu. Artık bir merhaleden diğerine rahatlıkla geçilebilinirdi. Çünkü sağlam bir te-

mel, açık devrede zorba kâfirlerin yapacakları en ağır çıkışları karşılayabilecek, onlara gerekli dersi verebilecekti. Ve bu gaye için çektikleri sıkıntı, eziyet onlara ağır gelmeyecek ve yollarını terkettirmeyecekti. Zira onlar güçlü akide silahı ile techizlenmişlerdi. Rasûlullah'ın gizli devrede yetiştirdiği İslâm cemaati, her yönleriyle en ileri seviyede idi. Fertler yaptıkları mücadele, davranış, fedakârlık ve ahlaklarında en ileri seviyedeydiler. Bu mutlu topluluk içerisinde Ömer *(radıyallahu anh)*'ın dışında cennetle müjdelenen sahabeler vardı. Bu temel yapıyı oluşturan fertler arasından halifeler çıktı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu zümreyi oluşturan kişilerden razı olarak vefat etti. İslâm cemaatinin ilk çekirdek yapısını oluşturan bu kişiler İslâm davetinin ağırlığını taşıyacak kişilerdi. Bu altmış mücahit artık öyle bir duruma gelmişlerdi ki, şer güçleri onlara hangi tür işkenceyi kullanırlarsa kullansın, ortadan kaldıramayacaklardı. Bu kişiler kendilerini Allah yoluna adamışlardı, Allah yolunda başlarına gelebilecek her şeye razı idiler.

Bu yiğit Müslümanları, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ne kadar sevdiğini şu örnekte açıkça görmekteyiz:

Bir gün Abdurrahman b. Avf ile Halid b. Velid bir meselede ihtilaf ettiler. Bu durum Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e intikal edince kızarak Halid'e şöyle buyurdu:

"Ey Halid! Sahabelerimden uzak dur. (Sahabelerime eziyet etme). **Vallahi her birinizin Uhud dağı kadar altını olsa, bu altından dağı Allah yolunda harcasanız yine de ashabımın bir cihada gidiş gelişi kadar sevap alamazsınız. " (Müslim)**

Bu hadiste, Mekke Fethinden önce Müslüman olup sahabeler arasına katılan Halid b.Velid, ilk İslâm cemaatini teşkil edenlerden Abdurrahman b. Avf' a laf attığından dolayı Rasûlullah'ın ikazına muhatap olmuştu. Bu örnek, İslâm'a ilk giren ve bu cemaatin yapılaşmasına pratik olarak katkıda bulunan ve ilk anda bütün eziyetlere, işkencelere maruz kalan fertlerin lider yanındaki değer, kıymet ve dava içerisindeki konumlarının büyüklüğünü bize daha iyi anlatmaktadır.

Müddessir Suresinden Alınacak Dersler:

Bu sûre ile Allah-u Teâlâ insanların İslâm'a nasıl davet edileceğini ve bir davetçide bulunması gereken vasıfları Rasûlullah'a bildirmiştir. Bu sûre Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den sonra davet vazifesini yüklenen dava erleri için de bir yol gösterici ve bir rehberdir.

"**Ey** (elbisesine) **bürünüp sarınan!"** Bu hitapta ve bundan sonra gelen emirde davetçiye sesleniş vardır. Allah-u Teâlâ bu ayetlerde artık davetçi için rahat yaşantı vaktinin geçtiğini, onun için dünyada artık ra-

hat bir yaşam sürmesinin söz konusu olmadığını ve yegâne hedefinin bu daveti insanlara ulaştırmak ve bu davanın yücelmesi için çalışmak olduğunu bildiriyor.

Bu davayı yüklenen kişiye artık rahat ve dinlenme yoktur. Onun yaşamı ancak bu dava için çalışmakla mana bulur. Onun için artık uyuma vakti geçmiştir. Zira bu ayet nazil olduğunda Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hadice *(radıyallahu anhâ)* şöyle buyurmuştur:

"**Ey Hadice! Artık uyku vakti geçti."**

"Kalk da uyar!" Bu ayetle Rasûlullah'a, hiç fark gözetmeksizin bütün insanlara hareket metoduna uygun şekilde tebliğde bulunması emredildi. Bu hitap aynı zamanda İslâm davetçileri için de geçerlidir.

"Rabbini yücelt." Davetçiye; verilen tebliğ emrinden sonra neye davet edeceği bildiriliyor. Allah'ı yüceltmeye davet...

Şüphesiz Allah'ı yüceltmek kuru laflarla olmaz. Allah'ı yüceltmek ancak; O'nu her türlü şirk ve ortaklardan tenzih etmek, yegâne emir mercii olarak O'nu tanımak, itaat edilecek yegâne varlığın O olduğunu ikrar etmek, bütün ibadetleri O'na has kılmak, bu inanç ve söylenen sözleri pratik yaşamda sergilemekle mümkündür. Bu da kısaca; **"Lâilâhe illallah"** düsturunu kabul edip onun gerekleriyle amel etmekten ibarettir.

"Elbiseni temizle." Burada Rasûlullah'a emredilen, sadece zahiri manadaki elbisesini temizlemek değildir. Çünkü Rasûlullah'ın elbisesi zaten temiz idi. Arap dilinde elbiseyi temizlemek; kalbi, ahlâkı ve ameli kötü şeylerden temizlemek manasında kinaye olarak da kullanılır. Burada Rasûlullah'a emredilen; kalbini, amellerini ve düşüncelerini şirkten koruması, ilerde Allah'a şirk koşmaktan sakınmasıdır. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* o zamana kadar zaten Allah'a şirk koşmamıştı. Bundan sonra da koşmamakla emrolunuyordu.

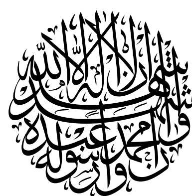
Burada davetçi için de aynı emir söz konusudur. Davetçinin ilk yapacağı iş, kendini şirkin her türlü pisliğinden temizlemek ve şirke götüren her türlü düşünce, inanç ve amelden uzak durmaktır.

"Kötü şeylerden sakın." Burada kaçınılması gereken kötü şeyler (pislik); putlar ve tağutlardır. Şüphesiz bunlardan kaçınmak sadece onlardan beden olarak uzak durmakla gerçekleşmez. Gerçek kaçınma ancak; fikir, adet, inanç ve değer ölçüleri açısından cahiliyeden uzak durmakla gerçekleşir.

"Yaptığın iyiliği çok görerek başa kakma." Burada Allah-u Teâlâ dava adamına; yaptığı işlerden, elde ettiği başarılardan dolayı böbürlen-

meyi yasaklıyor. Allah-u Teâlâ dava adamına, şayet davasında bir ilerleme ve başarı kaydederse bunun ancak Allah'ın yardımıyla olduğunu, bunu böylece bilip, bunun için şükretmesi gerektiğini bildiriyor.

"Rabbin için sabret." Allah-u Teâlâ davetçiye bu yolda zorluklar ve eziyetlerle karşılaşacağını bildirip, bunlara karşı sırf Allah'ın rızasını gözeterek sabretmesini emrediyor. Çünkü sırf Allah'ın rızası için gösterilen sabrın sonucu; ya bu dünyada zafer, ya ahirette büyük ecir, ya da her ikisi birdendir.

أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمدا عبده ورسوله

İKİNCİ MERHALE
DAVET AÇIK-TEŞKİLAT GİZLİ

“En yakın akrabalarını uyar” (Şuara: 214) ve
“**Ey Muhammed! Artık sana bildirileni açıkça tebliğ et, müşriklerden yüz çevir.” (Hicr: 94)** ayetlerinin inmesi ile başlamış hüzün yılından sonra bi’setin (Rasûlullah’ın nebi oluşunun) onuncu yılına kadar devam etmiş, yedi sene sürmüştür.
.

الله أكبر

DAVETİ AÇIĞA VURMA

İkinci merhale iki ayrı dönemin birleşimi ile teşekkül etmiştir:

A - Birinci dönem; Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in açık tebliği.

B - **İkinci dönem;** Müslümanların açık tebliği.

Bu iki dönemin ikinci merhale adı altında tek merhale olarak değerlendirilmesinin esas sebebi, bu dönemler arasındaki sürenin iki seneden az olması ve özellik itibariyle birbirlerine uygunluk arz etmelerindendir.

İkinci merhalenin başlangıcı Yüce Allah'ın:

"(Ey Muhammed)! **Önce en yakın akrabalarını uyar."**

(Şuara: 214)

Ve:

"(Ey Muhammed)! **Artık sana emredilen şeyi açıkça tebliğ et. Müşriklere aldırış etme." (Hicr:94)** buyrukları ile başlayıp Hüzün Yılı ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in civardaki toplumlara İslâm'ı tebliğ etmesine kadar toplam yedi sene sürdü.

İbn İshak dedi ki:

"İnsanlar, erkek ve kadın topluluklar halinde İslâm'a girdiler. Hatta İslâm'ın sesi Mekke'de yayılmaya ve her yerde İslâm konuşulmaya başlandı. Sonra Allah-u Teâlâ Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e, kendisine gelen vahyi açıkça bildirmesini ve İslâm'a davet etmesini emir buyurdu.

İşte, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in daveti gizli devrede sürdürmesi ile Allah-u Teâlâ'nın bu gizlilikten açık davet devresine geçilmesine dair emri gelinceye kadar arada geçen süre, Rasûlullah'ın nebi olarak gönderilmesinden itibaren üç yıl idi.

Sonra Allah-u Teâlâ Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e şöyle buyurdu:

"(Ey Muhammed)! **Artık sana emredilen şeyi açıkça tebliğ et. Müşriklere aldırış etme." (Hicr: 94–95)**

"(Ey Muhammed)! **Önce en yakın akrabalarını uyar. Sana uyan mü'minleri kanatların altına al." (Şuara: 214–215)**

"Ve de ki: "Şüphesiz ben ancak açıktan bir uyarıcıyım."

(Mülk: 26)

Tebliğe Önce En Yakın Akrabalardan Başlanılması:

"Ey Muhammed! Önce en yakın akrabalarını uyar. Sana uyan mü'minleri kanatlarının altına al." (**Şuara: 214–215)**

Ayeti indikten sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Abdulmuttalib oğullarını Ebû Talib'in evine çağırdı. Davette Abd-i Menaf oğullarından bazıları da vardı. Davetliler ikisi kadın olmak üzere kırk beş kişi idi ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bütün amcaları gelmişlerdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* söze başlamak üzere iken Ebû Leheb Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e hitaben:

"Bunlar senin halaların ve amcaoğullarındır. Sen bu sapıklığı bırak da konuş, iyi bil ki, senin için kavmin bütün arap topluluklarına karşı koymayı göze alacak değildir. Bütün Kureyş oymakları ile araplar üzerine çullanmadan ata oğullarının senin işinin karşısına dikilip seni tutmaları ve esir edip hapsetmeleri gerekir. Bu onlar için ötekisinden daha kolaydır. Ey kardeşimin oğlu! Ben atasının oğullarına gelirken senin gibi şer ve kötülük getiren birini görmedim." diyerek Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in konuşmasına imkân vermedi ve topluluk dağıldı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onları yine çağırdı ve onlara hitaben şöyle dedi:

"Hamd Allah'a'dır. O'na hamd ederim ve O'ndan yardım diler, O'na inanır O'na dayanırım. Şüphesiz bilir ve bildiririm ki; Allah'tan başka ibadete layık ilah yoktur. O birdir, O'nun eşi ve ortağı yoktur. Otlak aramaya gönderilen bir kimse gelip ailesine yalan söylemez. Vallahi ben bütün insanlara yalan söylemiş olsam bile yine de size karşı yalan söylemem. Bütün insanları aldatmış olsam bile yine de sizi aldatmam. Sizi davet ettiğim Allah öyle bir Allah'tır ki O'ndan başka ibadete layık ilah yoktur.

Ben de Allah'ın hasseten size, genel olarak da bütün insanlara gönderdiği rasûlüyüm.

Vallahi siz uykuya daldığınız gibi öleceksiniz. Uykudan uyandığınız gibi de diriltilecek ve bütün yaptıklarınızdan hesaba çekileceksiniz. Ve sonra temelli cennette ya da temelli cehennemde kalacaksınız. İnsanlar içerisinde ahiret azabından ilk korkuttuğum kimseler sizlersiniz." dedi. Ebû Talib:

"Bizim katımızda sana yardım etmek kadar sevgili bir şey yoktur. Öğütlerini benimseyip kabullendik. Sözlerini de son derece tasdik ettik. Bu toplananlar senin atanın oğullandır. Tabii ki ben de onlardan birisiyim. Senin istediğin şeye onlardan koşacak olanların and olsun ki en çabuğu da benden başkası değildir. Sen emrolunduğun şeye davet et. And olsun ki, etrafını kuşatıp seni korumaktan bir an geri durmayacağım. Fakat nefsim Abdul Muttalib'in yanından ayrılmayı kabullenemiyor." dedi.

Ebû Leheb'den başka hepsi de yumuşak ve uygun sözler söylediler. Fakat Ebû Leheb:

Ey Abdul Muttalib oğulları! Bu vallahi bir kötülüktür. Başkaları onun elini tutup bundan alıkoymadan önce siz onun ellerini tutup bundan alıkoyun. Eğer siz bugün ona boyun eğecek olursanız zillete, hakarete uğrarsınız. Onu korumaya kalkışacak olursanız öldürülürsünüz." dedi. Ebû Talib Ebû Leheb'e şöyle dedi:

Ey korkak! Vallahi biz sağ oldukça onun yardımcısı ve koruyucusuyuz." Rasûlullah'a ise şöyle dedi:

Ey kardeşimin oğlu! Rabbine davet etmek istediğin zamanı bilelim. Silahlanıp seninle birlikte ortaya çıkarız." **(İbn-i Esir)**

Safa Tepesinde Kureyş Müşriklerine Yapılan Tebliğ:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir gün evinden çıkıp Safa tepesine doğru gitti. Orada yüksek bir taşın üzerine çıktıktan sonra şehadet parmaklarını kulaklarına koyup:

"Ey Kureyş topluluğu! Size önemli bir haberim var." diye seslendi.

"Kim bu seslenen?" dediler.

"Muhammed, Safa tepesinden sesleniyor" denildi. İşitenler gelip Rasûlullah'ın karşısında toplandılar. Gelemeyenler de niçin toplanıldığını anlamak maksadıyla yerlerine adam gönderdiler. Toplananlar:

"Ey Muhammed! Ne diyorsun?" diye sordular.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Benimle sizin haliniz düşmanı görünce ailesini haberdar etmek üzere koşan ve düşmanın kendisinden önce ailesine yetişip zarar vermesinden korkarak "ya Sabbah!" diye haykıran bir adamın haline benzer. Ben size şu dağın eteğinden veya şu vadiden atlılar çıkacağını veya sabah akşam düşman baskınına uğrayacağınızı bildirecek olursam bana inanır mısınız?" buyurdu:

Onlar da:

"Evet. Sende şimdiye kadar doğruluktan başka bir şeye rastlamadık. Sen bizim yanımızda itham edilmiş bir kimse değilsin. Sende hiçbir yalana rastlamış değiliz" dediler. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kabile isimlerini, amcası Abbas'ı, halası Safiye'yi ve kızı Fatıma'yı tek tek sayarak onlara şöyle dedi:

"Kendinizi Allah'tan satın alınız ve cehennem ateşinden kurtarınız. Çünkü ben, Allah'tan gelecek bir zararı ne sizden önleyebilirim, ne de size bir fayda sağlayabilirim."

Kızı Fatıma için ayrıca şunu da söylemiştir:

"Ey Muhammed'in kızı Fatıma! Kendini Allah' tan satın al. Malımdan dilediğini benden iste. Fakat ben, Allah'tan sana gelecek bir zararı ne senden önleyebilirim ne de sana bir fayda sağlayabilirim."

Bundan sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kendisini dinlemeleri için kabile isimlerini tek tek saydı. Her defasında Ebû Leheb:

"İşte sana falanca oğulları geldiler. Ne söyleyeceksen söylesene be?" dedi.

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dedi:

"Ben size önünüzdeki şiddetli azabın bildiricisiyim. Yüce Allah bana, en yakın akrabalarımı uyarmamı emretti. Sizi; bir olan, eşi ve benzeri olmayan ve ibadet edilmeye sadece kendisinin layık olduğu Allah'a şehadet etmeye çağırıyorum.

Ben de O Allah'ın kulu ve Rasûlüyüm. Söylediğimi kabul ve tasdik ederseniz cennete gideceğinizi taahhüd eder ve bunu garantilerim.

Siz Lailahe illallah demedikçe ben size ne dünyada bir faide ne de ahirette bir nasip sağlayabilirim"

Ebû Leheb çılgına dönmüştü. Yerden bir taş kapıp:

"Helak olasıca. Bizi bunun için mi buraya topladın?" diyerek Rasûlullah'a savurdu. Toplananlar da toplandıkları gibi dağıldılar.

Bunun üzerine Ebû Leheb hakkında Allah-u Teâlâ **"Leheb 1-5"** ayetlerini indirdi. **(Buhârî-Müslim)**

Rasûlullah'ın Müşriklere Tebliği Ve İbn-i Ümmü Mektum:

Bir gün Velid b. Mugire Rasûlullah'ın yanında bulunuyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onunla konuşuyordu. Onun müslüman olmasını çok arzu ediyordu. Tam bu esnada A'ma ibn-ü Ümmü Mektum onun yanına vardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile konuştu ve kendisine Kur'an okumasını istedi.

Bu şekilde onun oraya girmesi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e çok ağır geldi ve hatta daraldı. Zira İbn-i Ümmü Mektum'un bu davranışı, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i Velid ile ilgilenmekten, onu İslâm'a çağırmaktan uzaklaştırıyordu. İbn-i Ümmü Mektum fazla ısrar edince Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yüzü asık bir vaziyette ayrıldı ve onu terk etti. Bunun üzerine

Allah-u Teâlâ onun hakkında:

"Yanına kör bir kimse geldi diye (Rasûl) **yüzünü asıp çevirdi.** (Ey Muhammed) **Ne bilirsin, belki de o arınacak yahut öğüt ala-**

caktı da bu öğüt kendisine fayda verecekti. Ama sen, kendisini öğütten müstağni gören kimseyi karşına alıp ilgileniyorsun. (Şirkten) **Arınmak istememesi senin elinde değildir? Sen, Allah'tan korkup sana koşarak gelen kimseye aldırmıyorsun. Dikkat et; bu Kur'an bir öğüttür. İsteyen onu düşünür, öğüt alır. O kutsal kılınmış, yüceltilmiş, arınmış sahifeler üzerindedir" (Abese: 1–14)** ayetlerini indirdi.

Yani Allah-u Teâlâ seni müjdeleyici ve korkutucu olarak gönderdi. Seni birisini bırakıp, başka birisiyle ilgilenmen için tahsis etmedi. Öyle ise o Kur'an'ı isteyen kimseden esirgeme ve istemeyene de anlatmaya kalkışma. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah'ın Ebû Talib'in Himayesi Altında İnsanlara Tevhid Akidesini Anlatması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah'ın emrettiği şekilde İslâm'ı kavmine açıkladığı zaman kavmi önce ondan uzaklaşmadı ve ona karşılık vermedi. Ne zaman ki Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların Allah'ın dışında ibadet edip itaat ettikleri ilahlarının ibadete layık ilahlar olmadığını söyledi; işte o zaman iş değişti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu şekilde onların ilahlarını değersiz kılınca, bunu büyük bir şey görerek ona karşı cephe aldılar, ona karşı gelmeye ve ona düşmanlık etmeye başladılar. Ancak bundan Allah-u Teâlâ'nın İslâm ile şereflendirdiği kimseler müstesna.

Bu kişiler ise hem az hem de gizlenen kişilerdi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in amcası Ebû Talib onu acıyıp koruduğu gibi ona destek de oldu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'de Allah-u Teâlâ'nın buyruğu üzerine, onun emirlerini açık bir şekilde bildirmeye devam ederek bu yolda yürüdü. Bu daveti yürütmekten onu hiçbir şey geri çeviremiyordu.

MÜŞRİKLERİN MÜSLÜMANLARI EZME VE DAVETİ YOK ETME GİRİŞİMLERİ

Müşriklerin Ebû Talib'i Uyarmaları:

Müşrikler, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kendisine sunulan hiçbir şeyi kabul etmediğini, kendilerinden uzaklaşması ve ilahlarını küçük düşürmesinden dolayı yaptıkları ihtar ve kınamalara önem vermediğini, hiçe saydığını ve amcası Ebû Talib'in de ona acıyarak koruyup des-

tek olduğunu ve Rasûlullah'ı kendilerine teslim etmediğini görünce, Kureyş'in ileri gelenlerinden birtakım kimseler Ebû Talib'e gittiler ve dediler ki:

"Ey Ebû Talib! Şu senin kardeşinin oğlu, bizim ilahlarımızı kötülüyor, dinimizi (kanunlarımızı) ayıplıyor ve bunlara uyduğumuz için düşüncelerimizi kıt görüyor ve yine bu sebeple bizim babalarımıza sapık diyor. Ya onun bize bu şekilde davranmasını engellersin, ya da onunla bizi baş başa bırakırsın. Çünkü biz biliyoruz ki sen de bizim gibi onu kabul etmiyorsun. Sen olmazsan biz onun hakkından geliriz."

Ebû Talib onlara karşı yumuşak sözle güzel bir cevap vererek başından savdı. Bunun üzerine onlar da ayrılıp gittiler. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Müşriklerin Ebû Talib'i Tehdit Etmeleri:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah'ın dinini açıklıyor ve ona davet ederek davasına devam ediyordu. Sonra iş onunla müşrikler arasında şiddetlendi. İnsanlar ayrılığa düşerek birbirlerine saldırmaya başladılar. Artık Kureyş Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in adını çokça anarak onun aleyhine birbirlerini kışkırtmaya başlamıştı. Sonra Ebû Talib'e bir kez daha gittiler ve ona dediler ki:

"Ey Ebû Talib! Bizim içimizde senin büyüklüğün, saygınlığın ve makamın vardır. Biz senden kardeşinin oğlunu bize bu şekilde davranmaktan menetmeni istemiştik. Sen ise onu engellemedin. Allah'a yemin olsun ki, onun babalarımızı kötülemesine, düşüncelerimizi kıt görmesine ve ilahlarımızı küçük düşürmesine karşı artık sabredemiyoruz. Artık onu bize bu şekilde davranmaktan ya men edersin ya da biz hem ona hem de sana karşı savaşırız. Öyle ki bu savaş iki taraftan birinin yok olmasına kadar devam eder."

Kureyş'in bu sözü üzerine Ebû Talib Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i çağırdı. Ona dedi ki:

"Ey kardeşimin oğlu! Senin kavmin bana geldiler. Ve bana şöyle şöyle dediler. Artık beni ve kendi nefsini kayır. Güç yetiremeyeceğim bir şeyi bana yükleme."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* amcasının fikrinin değiştiğini, kendisinden yardımı kesip onlarla baş başa bırakacağını, kendisine yardım etmeyerek desteklemeyeceğini zannetti ve amcasına şöyle dedi:

"Ey amca! Allah'a yemin ederim ki bu işi bırakmam için güneşi sağ elime, ayı da sol elime koysalar yine de ben, Allah bu davayı galip kılıncaya veya ben bu davanın yolunda yok oluncaya kadar bu işi asla bırakmam."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* üzüntü duydu ve gözlerinden yaş boşandı. Sonra ayağa kalktı. Geri döndüğünde Ebû Talib onu çağırdı ve dedi ki:

"Ey kardeşimin oğlu! Bana bak." Rasûlulah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona döndü. Ebû Talib dedi ki:

"Ey kardeşimin oğlu! Git, istediğin şeye davet et. Allah'a yemin olsun ki hiçbir şeyden dolayı seni asla yalnız bırakmam, desteğimi kesmem."

(İbn-i Hişam)

Müşriklerin Ebû Talib'e Teklifleri:

Kureyş; Ebû Talib'in, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e yardımı terk etmeyeceğini, onlarla baş başa bırakmayacağını ve kendilerinden bütünüyle ayrılarak düşmanlık etmeye taraftar olduğunu anladıkları zaman Velid b. Mugire ile beraber ona gittiler. Dediler ki:

"Ey Ebû Talib! Bu Umare b. Velid, Kureyş'in içerisinde en kuvvetli ve en güzel gençtir. Bunu Muhammed'in diyeti olarak al. Bunu çocuk edin, senin olsun. Bize, senin ve babalarının dinini kabul etmeyen, senin kavminin birliğini bozan, bölücülük yapan ve onların düşüncelerini kıt gören şu kardeşinin oğlunu teslim et. Biz onu öldürelim. Bu yaptığımız sadece adamla adam takas etmekten ibarettir." Ebû Talib dedi ki:

"Allah'a yemin ederim ki, bana ne kötü bir öneride bulunuyorsunuz. Siz oğlunuzu bana veriyorsunuz ki onu sizin için besleyeyim ve oğlumu size vereyim de onu öldüresiniz, öyle mi? Vallahi bu hiç bir zaman olmayacak bir şeydir."

Mut'im b. Adiyy, Ebû Talib'e dedi ki:

"Allah'a yemin olsun ki ey Eba Talib! Kavmin Seni hoş görülü olmaya, orta yolu seçmeye çağırmıştır ve hoşlarına gitmeyen şeylerden kurtulmak için çaba sarfetmiştir. Görüyorum ki bu tekliflerden hiçbirisini kabul etmeye yanaşmıyorsun."

Ebû Talib, Mut'im'e dedi ki:

"Allah'a yemin ederim ki, onlarınki hoşgörü ve orta yolu seçmek değildir. Ama sen benim yardımsız kalmamı, kavmimin beni desteklememesini ve yalnız kalmamı arzu etmişsin. O halde elinden geleni arkana koyma."

Ortam şiddetlendi, harp kızıştı, topluluk birbirleriyle atıştı ve çekişti.

(Siyeri İbn-i Hişam)

ALAY, HAKARET, YALANLAMA

Allah-u Teâlâ'nın Rasûlünü Kureyş'ten koruduğu, Beni Haşim ve Beni Muttalib'den olan amca ve akrabalarının ona yardım edip Kureyşlilerin onu yakalamalarına engel oldukları bu nazik dönemde Kureyş Rasûlullah'a iftira etmeye, onunla alay ve mücadele etmeye başladı. Müşriklerin yaptıkları bu utanç verici düşmanlık ve davranışlar hakkında ayetler iniyor, onların azgınları açıklanıyordu.

Bunları tek tek örneklerle anlatalım:

Ebû Cehil Ve Cehennem Melekleri:

Ebû Cehl, bir gün Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve getirdiği hak din ile alay ederek şöyle dedi:

"Ey Kureyş topluluğu! Muhammed cehennemde size azap edecek ve sizi oraya hapsedecek Allah'ın askerlerinin ondokuz tane olduğunu iddia ediyor. Hâlbuki siz insanların en çok olanısınız. Sizden her yüz adam onların bir adamını yener."

Bunun üzerine Allah-u Teâlâ şu ayetini indirdi:

"Biz cehennem ashabını yalnız melekler kıldık ve onların sayılarını da küfreden kimseler için bir fitne (imtihan) **yaptık."**

(Müddessir: 31) (Siyeri İbn-i Hişam)

Ebû Cehil'in Allah'a Sövme Tehdidi:

Bir gün Ebû Cehil, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile karşılaştı ve ona şöyle dedi:

"Vallahi ey Muhammed! Ya bizim ilahlarımızı kötülemekten kesinlikle vazgeçersin ya da biz de senin kulluk ettiğin ilahına söveriz."

Allah-u Teâlâ bunun üzerine şu ayeti indirdi:

"Allah'dan başkasını ilah edinerek onları çağıranların ilahlarına sövmeyin. Sonra onlar da düşmanlıkla cahili bir şekilde Allah'a söverler." (En'am: 108)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunun üzerine onların ilahlarına sövmeyi yasakladı ve onları İslâm'a davet etti. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ebû Cehil Ve Zakkum:

Allah-u Teâlâ kâfirleri korkutmak için indirdiği ayeti celilesinde Zakkum ağacını zikrettiğinde Ebû Cehl b. Hişam şöyle dedi:

"Ey Kureyş halkı! Onunla, Muhammed'in sizi korkuttuğu Zakkum ağacı nedir biliyor musunuz?"

Dediler ki:

"Hayır bilmiyoruz." Dedi ki:

"O Medine'nin kaymaklı hurmasıdır. Vallahi şayet imkân bulursak o hurmadan tezakkum ederiz (yutarız)."

Bunun üzerine Allah-u Teâlâ onun hakkında şu ayeti indirdi:

"Şüphesiz o zakkum ağacı, harama düşkün olanın yemeğidir. O sıcak suyun kaynadığı gibi karınlar içinde kaynayacak erimiş madenler gibidir. (Zebanilere) **onu tutunda sürükleyerek cehennemin ta ortasına götürün,** (denilir)" **(Duhan: 43–47)**

Yani Zakkum ağacı onun zannettiği gibi değildir.

(Siyer İbn-i Hişam)

Ebû Cehil Ve İraşi:

Bir gün İraş'dan bir adam devesiyle Mekke'ye geldi. Ebû Cehil o adamın devesini satın aldı ve devenin bedelini geciktirdi. Bunun üzerine İraşi Kureyş topluluklarından birinin yanında durdu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de mescidin kenarında oturmakta idi. İraşi şöyle dedi:

"Ey Kureyş topluluğu! Hangi adam benim hakkımı Ebû'l-Hakem b. Hişam'dan alacak? Ben garip bir adamım, yolcuyum. Benim hakkımı zorla benden gasp ediyor." Kureyş topluluğu ona şöyle dediler:

"Oturan o adamı görüyor musun? (bunu Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* için söylediler ve onlar onunla alay ediyorlardı. Çünkü onunla Ebû Cehl'in arasındaki düşmanlığı biliyorlardı.) Ona git! O, hakkını almak üzere sana yardım eder(!)"

İraşi de gitti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanında durdu. Ona şöyle dedi:

"Ey Allah'ın kulu! Ebû'l Hakem b. Hişam kendisindeki hakkımı vermemekle bana zulüm ediyor. Ben garip bir adamım ve yolcuyum. Şu topluluğa benim hakkımı ondan almak için bana yardım edecek bir adam sordum onlar da bana seni işaret ettiler. Benim hakkımı ondan al! Allah sana rahmet etsin." Adam Ebû Cehl'e Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte gitti. Kureyş bunu gördükleri zaman yanlarında bulunan bir adama dediler ki: "Peşlerinden git de bak ne yapacaklar."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû Cehl'in evine geldi ve kapısını çaldı. Ebû Cehil:

"Kim o?" dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Muhammed'im, dışarı çık" dedi. O da onun yanına çıktı. Ebû Cehil'in yüzünde can kalmamıştı, rengi değişmişti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Bu adamın hakkını ver" dedi. O da kabul etti ve şöyle dedi:

"O kendi hakkını benden alıncaya kadar gitme." Ebû Cehil girdi. Adamın hakkını getirip yanına çıktı ve onu ona verdi. Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* gitti ve İraşi'ye dedi ki:

"Haydi, hakkınla başbaşa kal."

Bunun üzerine İraşi o meclisin yanına gidip:

"Allah ona çok hayırlar ihsan etsin. Vallahi hakkımı aldı." dedi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in peşine gönderdikleri adam geri döndüğünde dediler ki:

"Yazık sana ne gördün?" Adam dedi ki:

"Çok tuhaf bir durum. Vallahi O, Ebû Cehl'in kapısını çaldı. O da kendisinde can kalmamış bir vaziyette dışarı, onun yanına çıktı. Muhammed ona:

"Bunun hakkını ver" dedi. O da:

"Evet, vereceğim, ona hakkını verinceye kadar buradan ayrılma" dedi ve eve girdi. Onun hakkını onun yanında çıkartıp verdi. Aradan çok geçmeden Ebû Cehil geldi. Ona dediler ki:

"Yazıklar olsun sana, sana ne oldu? Vallahi şimdiye kadar böyle yaptığını hiç görmedik." Dedi ki:

"Yazık size. Vallahi o Kapımı çaldı, onun sesini işittim ve korku ile doldum. Sonra onun yanına çıktım ki başının üstünde bir erkek deve var. Başı ve boynu böyle büyük olan ve de o dişler gibi dişe sahip hiçbir erkek deveye şimdiye kadar rastlamadım. Vallahi şayet vermemezlik etseydim elbette beni yerdi." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Umeyye b. Halef'in Tavırları:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e eziyet eden, gördüğü zaman ona dil uzatan, kaş göz işareti ile onu ayıplayan bir diğer kişi de Umeyye b. Halef b. Vehb b. Huzafe b. Cumah'tır.

Allah Teâlâ onun hakkında şu sûreyi indirdi: **"Mal toplayarak onu tekrar tekrar sayan, diliyle çekiştirip alay eden kimsenin** (ahiretteki) **cezası veyl** (cehennem ehlinin irininin aktığı nehir)**dir.. Malının kendisini ölümsüz kılacağını sanır. Hayır, o and olsun ki Hutameye atılacaktır. Hutamenin ne olduğunu sen bilir misin? O yüreklere çökecek olan Allah'ın tutuşturulmuş ateşidir. Onlar, uzun sütunlar arasında, her yönden o ateşle kapatılmışlardır."**

(**Hümeze: 1–9) (Siyeri İbn-i Hişam)**

As b. Vail'in Habbab'a Borcunu Vermemesi:

As b. Vail es-Sehmi Rasûlullah'a eziyet eden kişilerden birisidir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in sahabesi olan Habbab b. Eret Mekke'de iken kılıç yapardı. Yapmış olduğu kılıçları ona satmıştı. Habbab *(radıyallahu anh)* parasını almak için ona gittiğinde As b. Vail şöyle dedi:

"Ey Habbab! Dinin üzere olduğun arkadaşın Muhammed cennette, cennet ehlinin arzu ettiği altın, gümüş, elbise ve hizmetçilerin var olduğunu iddia etmiyor mu?" Habbab dedi ki:

"Evet öyle." As b. Vail dedi ki:

"Ey Habbab! O zaman, kıyamet gününe kadar bana mühlet ver. O toplanma yerine döndüğümde senin ücretim ödeyeyim!

Allah'a yemin ederim ki sen ve arkadaşın Allah katında benden daha seçkin kimseler değilsiniz. Ve bu hususta daha büyük pay sahibi de değilsiniz."

İşte Allah Teâlâ'nın bu kişi hakkında indirdiği ayeti celilesi şudur:

"Ey Muhammed! Ayetlerimizi inkâr eden ve: "Bana elbette mal ve çocuk verilecektir" diyeni gördün mü? O görülmeyeni mi biliyor, yoksa Rahman katından bir söz mü almıştır? Hayır, söylediğini yazacağız ve onun azabını uzattıkça uzatacağız. Bahsettikleri şeyler Bize kalacaktır. Kendisi Bize tek olarak gelecektir." (Meryem: 77–80) (Buhârî-Müslim-Siyeri İbn Hişam)

Asıl Soyu Kesik Olan:

As b. Vail Rasûlullah'm oğlu Kasım vefat ettiği zaman: "Muhammed'in soyu kesiktir" dedi. Bunun üzerine **"Kevser Suresi"** indirildi.

(İbn-i Esir)

Velid b. El-Mugire'nin Büyüklenmesi:

Velid b. Mugire şöyle derdi:

"Kureyş'in büyüğü ve efendisi olduğum halde ben bir tarafa bırakılıp ta Muhammed'in üzerine mi ayetler indirilecek? Ebû Mes'ud Amr b. Umeyr Sakarı, Sakafi'nin efendisi olduğu halde o bırakılıp da Muhammede mi vahiy gelecek? Biz ikimiz Mekke ve Taif in büyükleriyiz."

İşte Allah-u Teâlâ onların hakkında şu ayeti kerimeyi indirdi:

"Dediler ki: "Bu Kur'an neden iki büyük şehirdeki bir adama indirilmedi? Rabbin rahmetini onlar mı paylaştırıyorlar?" Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında biz paylaştırdık. Bir-

birlerine iş gördürmeleri için kimini ötekine derecelerle üstün kıldık. Rabbinin rahmeti onların biriktirdikleri şeylerden daha hayırlıdır." (Zuhruf:31- 32) (Siyeri İbn-i Hişam)

Ukbe b. Ebi Muayt'ın Rasûlullah'a Tükürmesi:

Ubeyy b. Halef ile Ukbe b. Ebi Muayt da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e eziyet ederlerdi.

Bu iki kişinin araları oldukça iyi olup birbirlerinin samimi dostuydular. Ukbe Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanında oturmuş ve ondan bazı şeyler dinlemişti.

Bu durum Ubeyy'e ulaştırılınca o da hemen geldi ve Ukbe'ye dedi ki:

"Senin Muhammed'le oturduğunu ve onun söylediği bazı şeyleri dinlediğini duymadığımı mı sanıyorsun? Seninle konuşursam, yüzüm sana haram olsun." Ve Ubeyy, Ukbe'ye Rasûlullah ile oturmayacağına, konuşmayacağına ve ona gidip yüzüne tüküreceğine dair ağır bir yemin ettirdi.

Allah düşmanı Ukbe b. Ebû Muayt işte bu pis işini yaptı. Allah-u Teâlâ ona lanet etsin. Buna binaen Allah-u Teâlâ bu iki kişi hakkında şu ayeti celileleri indirdi:

"O gün her zalim (pişmanlıkla) **iki elini ısırıp ne olurdu ben de o Rasûlün yanında** (Allah'a) **bir yol edinseydim diyecektir."** ayetinden**"Şeytan insanı** (başına bir bela gelince) **yalnız ve yardımsız bırakandır" (Furkan: 27–29)** ayetine kadar. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ubeyy b. Halefin Öldükten Sonra Dirilmeyi Alaya Alışı:

Bir gün Ubeyy b. Halef, çürümüş, öğütülmüş ufak bir kemiği alarak Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına geldi ve dedi ki:

"Ey Muhammed, çürüyüp yok olduktan sonra bu kemiği Allah'ın tekrar dirilteceğini iddia ediyormuşsun, öyle mi?" Ubeyy elindeki kemiği ufaladı ve rüzgârın Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e esen yönüne doğru üfürdü.

Buna binaen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* buyurdu ki:

"Evet, ben bunu aynen söylüyorum. Allah-u Teâlâ onu ve seni ikinizi de bu durumda olduktan sonra yeniden diriltecek ve sonra Allah-u Teâlâ seni cehenneme sokacaktır."

Bunun üzerine Allah-u Teâlâ onun hakkında şu ayeti indirdi:

"O, kendi yaratılışını unutarak: "Bu çürümüş kemikleri de kim yaratacak?" diye Bize misal vermeye kalkar? Ey Muhammed! De ki:

Onları ilk defa yaratan diriltecektir. O her türlü yaratmayı hakkıyla bilendir. Yaş ağaçtan size ateş çıkarandır. Ondan ateş yakarsınız." (Yasin: 78–80) (Siyeri İbn-i Hişam)

Zayıf Müslümanları Küçümseme:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* mescidde oturduğu zaman onun yanında ashabından mustazaflar da otururdu. Bunlar: Habbab, Ammar, Ebû Fukeyhe, Suheyb ve Müslümanlardan onların benzeri kimselerdir. Kureyş onlarla alay ediyor ve birbirlerine şöyle diyorlardı:

"İşte gördüğünüz gibi onun ashabı onlardır. Allah içimizden onlara mı hidayet ve hakla ihsanda ve nimetlendirmede bulunmuştur! Şayet Muhammed'in getirdiği şey hayır olsaydı onlar bizi geride bırakmazdı. Allah bizi değil de onları ona mahsus kılmazdı."

Allah da onların hakkında şu ayetlerini indirdi:

"Sabah, akşam Rablerine, sırf O'nun rızasını dileyerek, dua edenleri (huzurundan) **kovma. Onların** (kâfirlerin) **hesabından hiçbir şey sana, senin hesabından hiçbir şey de onlara ait değildir. Onları** (fakirleri) **kovarsan zalimlerden olursun. Biz onlardan** (insanlardan) **kimini kimi ile** -(Sırf) **Allah** (buldu buldu da) **aramızdan bunlara, bunların üzerine mi lütfunu reva gördü? Desinler diye- işte böyle imtihan ettik. Allah şükredenleri daha iyi bilen değil mi? Ayetlerimize iman** (da sebat) **edenler sana geldiği zaman de ki: "Selâm sizlere. Rabbiniz kendi üzerine** (şu) **rahmeti yazdı: İçinizden kim bilmeyerek fenalık yapıp da sonra arkasından tevbe etmiş ve düzelmiş ise şüphesiz ki O, Gafur'dur Rahim'dir."**

(En'am: 52–54)(Siyeri İbn-i Hişam)

Esved b. Abd Yağus:

Esved b. Abd Yağus Rasûllah'ın dayısının oğludur. Müslümanlardan fakir kimseleri gördüğü zaman arkadaşlarına:"Bunlar yeryüzünün krallarıymış. Kisra'nın mülküne konacaklarmış" deyip alay ederdi. Rasûlullah'a da: "Ey Muhammed! Bugün gökten kimse seninle konuşmadı mı?" diye söylerdi. **(İbn-i Esir- Tarih)**

Haccac'ın İki Oğlu:

Rasûlullah'la Sehm'li Haccac'ın iki oğlu Nübeyh ve Münebbih de: "Allah rasûl olarak senden başkasını bulamadı mı? Burada senden daha yaşlı ve zengin kimseler var" diye alay ederdi. **(İbn-i Esir-Tarih)**

Esved b. Muttalib (Ebû Zemea):

Arkadaşlarıyla birlikte Rasûlullah ve ashabına karşı birbirleriyle işaretleşir ve şöyle derdi: "Yeryüzünün kralları yanımızdan geçiyor. Bunlar Kisra'nın ve Kayser'in hazinelerini ele geçireceklermiş" diyerek ıslık çalar alkış tutarlardı. **(İbni Esir-Tarih)**

Rukane b. Abd Yezid:

Bir gün Rasûlullah'a şöyle dedi: "Ey kardeşimin oğlu! Senin hakkında bana bir söz ulaştı. Ben onu yalanlamıyorum. Benim sırtımı yere yıkacak olursan senin söylediğinin doğru olduğunu bileceğim." O zamana kadar Rukane'yi hiç kimse yenememişti. Rasûlullah üç kere onun sırtını yere getirmiş ve daha sonra da onu İslâm'a davet etmişti. Buna karşılık Rukane:

"Şu ağacı yanımıza gelmesi için çağırmadıkça sana inanmayacağım" diye diretmişti. Rasûlullah ağaca**: "Gel"** demesi üzerine ağaç yeri yara yara geldi fakat Rukane: "Ben bundan daha büyük bir büyü görmedim, hadi emret de yerine geri dönsün" diye söyledi. Rasûlullah da ağaca emretti ve ağaç yerine geri döndü. Rukane: "Bu çok büyük bir sihirdir" dedi. **(İbn-i Esir-Tarih)**

RASÛLULLAH (S.A.S) ALEYHİNE İFTİRALAR ATMA

Rasûlullah(s.a.s)'in Hacca Gelenlere İslâm'ı Anlatmasını Engellemek İçin Kâfirlerin Toplanıp Aralarında Karar Alması:

Velid b. Mugire'ye Kureyş'ten bir topluluk geldi. Çünkü o, onların en yaşlılarından biriydi. Hac mevsiminin vakti de gelmişti. Velid onlara dedi ki:

"Ey Kureyş topluluğu! Bu mevsimin vakti gelmiştir. Arap heyetleri size gönderilecektir. Bu arkadaşınızın (Muhammed'in) işini duymuşlardır. Bu sebeple onun hakkında tek görüşte birleşiniz. Birbirinizi yalanlayarak ayrılığa düşmeyiniz. Ve birbirinizin sözünü de reddetmeyiniz." Dediler ki:

"Ey Abd-i Şems! Sen söyle, bizim için bir görüş ortaya koy da onu söyleyelim." Velid b. Mugire dedi ki:

"Hayır, bilakis siz söyleyiniz ben dinleyeyim." Dediler ki:

"Biz onun için kâhindir deriz." Velid dedi ki:

"Hayır, vallahi, O bir kâhin olamaz. And olsun ki biz kâhinleri gördük. O, ne bir kâhinin konuştuğu şekilde konuşur ne de kâhine ait işitilmeyen gizli bir sözü söyler." Dediler ki:

"Ona deli deriz." Velid dedi ki:

"Hayır, o deli değildir. And olsun ki biz deliliği gördük ve onu biliyoruz. Muhammed'de deliliğin ne alâmetleri ne de hareketleri vardır." Dediler ki:

"O bir şairdir." Dedi ki:

"O, şair de değildir. Biz şiirlerin bütün türlerini biliyoruz. Bu adamın getirdiği şiir türünden bir şey değildir."Dediler ki:

"Sihirbazdır. " Velid dedi ki:

"O sihirbaz da değildir. And olsun ki sihirbazları ve onların yaptıkları sihirleri gördük. Onun getirdikleri ne onların üflemelerine ne de onların düğümlemelerine benziyor." Dediler ki:

"Ey Abd-i Şems! O zaman ne diyorsun?" Velid dedi ki:

"Vallahi onun sözünde bir çekicilik bir tatlılık vardır. Sanki kökü hurma ağacıdır ve dalı da ürün vermiştir. Siz bu şeylerden hangisini söylerseniz onun yalan olduğu hemen anlaşılır. Onun hakkında söylenecek sözün en yakını şöyle demenizdir:

"O, sihirbazdır. O sihir olan bir söz getirdi, onunla kişi ile babasının, kişi ile kardeşinin, kişi ile hanımının ve kişi ile kabilesinin arasını ayırıyor." Bu şekilde söylerseniz gelenleri ondan uzaklaştırmış olursunuz."

Artık, Hac Mevsimine ulaştıkları zaman, gelen insanların yollarına dikilmeye başladılar. Onlar her karşılaştıkları kişiye Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in durumunu anlatarak, ondan sakındırmaya ve uzaklaştırmaya çaba sarfettiler. Bunun üzerine Allah-u Teâlâ Velid b. Mugire hakkında şu âyeti kerimeleri indirdi:

"Ey Muhammed Tek olarak yaratıp kendisine bol bol mal, çevresinde bulunan oğullar verdiğim ve nimetleri yaydıkça yaydığım o kimseyi Bana bırak.

Bir de verdiğim nimetten (o hırs ile) **daha da artırmamı umar. Hayır, hayır. Çünkü o, bizim ayetlerimize karşı son derece inatçıdır. Onu sarp bir yokuşa sardıracağım. Çünkü o,** (Kur'an hakkında ne söyleyeceğini) **düşündü ve** (kendine göre) **ölçü koydu. Canı çıkası ne biçim ölçü koydu. Yine canı çıkası ne biçim ölçü koydu. Sonra baktı. Sonra kaşlarını çattı, suratını astı. Sonra da sırt çevirip büyüklük tasladı. "Bu bilmediğimiz bir sihirden başka bir şey değildir. Bu Kur'an yalnızca bir insan sözüdür" dedi."**

(Müddessir: 11–25)

İşte o topluluk Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hakkında kararlaştırdıkları sözleri, rastgeldikleri her insana söylemeye başladılar. Böylece, Araplar bu mevsimde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in

haberini her tarafa götürdüler. Bu nedenle onun haberi bütün Arap beldelerine yayıldı. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Müşriklerin Rasûlullah'ı İmtihana Kalkışmaları:

Müşrikler Nadr b. Haris ile Ukbe b. Ebi Muayt'ı Medine yahudilerinin bilginlerine gönderdiler ve: "Onlara Muhammed'in sıfatlarını ve sözlerini anlatınız, kendisini onlardan sorunuz, çünkü yahudiler kendilerine ilk kitap inen topluluktur. Rasûllere ait bilgilerden bizde bulunmayan bilgi onlarda bulunur" dediler. Bunun üzerine Nadr b. Haris ile Ukbe b. Ebi Muayt Mekke' den yola çıkıp Medine'ye vardılar. Medine yahudilerinin bilginlerine Rasûlullah'ın durumunu anlattılar ve bazı sözlerini naklettiler ve Rasûlullah'ın durumunu onlara sordular. Yahudi bilginleri:

"Size emredeceğimiz üç şeyi ona sorunuz. Eğer onları size haber verirse kendisi Allah tarafından gönderilmiş bir Rasûldür. Eğer bunu yapamazsa yalan uydurucu bir adam demektir. Artık kendisi hakkında istediğinizi yapınız.

1- İlk zamanlarda gelmiş geçmiş bulunan gençler (Ashab-ı Kehf)'in maceralarının ne olduğunu ona sorunuz. Çünkü onların çok şaşılacak hadiseleri vardır.

2 - Yeryüzünün doğularına ve batılarına varıncaya kadar gezip dolaşan adam (Zu-l Karneyn)'in haberinin de ne olduğunu sorunuz.

3 - Bir de kendisine ruhu sorunuz.

Size bunları haber verdiği zaman kedisine uyunuz. Çünkü o bir rasûldür, eğer cevap veremezse o yalan uydurucu bir adam demektir. O zaman ona istediğinizi yapınız" dediler.

Nadr b. Haris ve Ukbe b. Ebi Muayt Mekke'ye geldiler ve:

"Ey Kureyş topluluğu sizinle Muhammed'in arasını kesin olarak ayıracak şeyi, kesin olarak bulup getirdik. Yahudi bilginleri ona sormamız gereken şeyleri bize haber verdiler. Eğer size onu haber verirse kendisi bir rasûldür. Eğer soruları cevaplayamazsa yalan uydurucu bir kimsedir, kendisine istediğinizi yapın dediler." Bunun üzerine Kureyş müşrikleri Rasûlullah'ın yanına varıp bu soruları sordular. Rasûlullah onlara: **"Sorduğunuz şeyleri yarın size haber vereyim"** dedi ve bir istisna da bulunmadı, (înşeallah demedi.) Bunun üzerine Kureyş müşrikleri Rasûlullah'ın yanından ayrıldı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu hususta on beş gece beklediği halde Allah ona vahiy indirmedi. Mekke'li müşrikler kötü haberler yaymaya ve:

"Muhammed yarın haber vereceğim diye söz vermişti ancak on beş gün geçtiği halde kendisine sorulan şeyler hakkında hala haber verme-

di." diyerek yaygaraya başladılar. Bu durum Rasûlullah'a üzüntü verdi ve ağır geldi. Sonunda Allah (c.c.) **"Kehf Suresini"** indirdi.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Müşriklerin; Cabir Rasûlullah'e Kur'an'ı Öğretiyor Diye İddia Etmeleri:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , çoğu kere Merve'nin yanındaki Cabir adlı bir hıristiyan kölenin ibadethanesinde otururdu. Bu adam Beni Hadrami'nin kölesidir.

Müşrikler şöyle derlerdi:

"Vallahi Muhammed'e getirdiği şeylerin çoğunu Cabir ismindeki hristiyan öğretmektedir." Bunun üzerine Allah onların sözleri hakkında şu ayetini indirdi:

"Andolsun ki biz onların: "Bunu mutlaka bir beşer öğretiyor" diyeceklerini biliyoruz. Haktan sapmak suretiyle kendisine nispet ettikleri (o iddia edilen kimse)**nin lisanı** (olsa olsa) **acem lisanıdır** (Arapça değil.) **Bu** (Kur'an dili) **ise** (bütün fesahat ve belagatı ile) **apaçık Arapça bir dildir..." (Nahl: 103) (Siyeri İbn-i Hişam)**

Haris b. Kays:

Haris b. Kays (îbn-ul Gaylata): "Muhammed arkadaşlarını aldatıyor. Öldükten sonra dirileceklerini onlara vaadediyor. Allah'a yemin ederim ki bizi öldüren ancak geçip giden şu zamandır" derdi.

Allah-u Teâlâ bu kişi hakkında şu ayeti indirdi:

"Nefsini ilah edineni gördün mü?" (Casiye: 23)

(İbn-i Esir-Tarih)

İSLÂM VE KUR'AN HAKKINDA ŞÜPHELER UYANDIRMA

Kureyş'in Rasûlullah'a Bilerek Karşı Gelmeleri:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hak bildikleri şeyi onlara getirdiği zaman, onların gerek geçmiş ümmetlere ait gerekse başka konulardaki sorularına doğru cevaplar vermesi üzerine onun haber verdiği şeylerdeki doğruluğunu ve nübüvvetinin değerini bildikleri halde hased onlarla İslâm arasına girdi. Ve Allah'a karşı kibirlenip isyan ederek bilerek İslâm'ı reddettiler. Üzerinde bulundukları küfür bataklığına battılar. Onların bir sözcüsü şöyle dedi:

"Bu Kur'an'ı dinlemeyiniz. Ve onu bozunuz, onu alaya alınız. Umulur ki bu hareketinizle ona üstün gelirsiniz. Çünkü bu şekilde sabahtan akşama kadar Kur'an hakkında tartışma ve mücadele yapsanız yine Kur'an size üstün gelir." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Kureyş'in Rasûlullah'ı Dinlememekte İnatlaşması:

Kureyşliler Rasûlullah'a:"Şüphesiz senin söylediğin haktır. Vallahi bizim kalplerimiz ondan örtülüdür. Yani onu anlamıyoruz. Kulaklarımızda bir ağırlık var, onu duymuyoruz. Bizimle senin aranda bir perde var, söylediklerini anlamıyoruz" dediler.

Bunun üzerine şu ayet indi:

"(Müşrikler) **dediler ki:** "(Ey Muhammed!) **Bizi davet edegeldiğin şey** (olan Tevhid) **den kalplerimiz örtüler içindedir.** (Onu anlamayız) **kulaklarımızda bir ağırlık vardır** (onu işitmeyiz) **bizimle senin aranda bir perde vardır** (sana katılamayız) **o halde sen** (kendi dinine göre) **amel et. Şüphesiz biz de amel edicileriz." (Fussilet: 5)**

(Siyeri İbn-i Hişam)

Nadr b. Haris'in Faaliyetleri:

Nadr b. el-Haris bir gün Kureyş topluluğu içerisinde ayağa kalkarak şöyle dedi:

"Ey Kureyş topluluğu! Vallahi başınıza üstesinden gelemeyeceğiniz bir iş gelmiştir. Muhammed sizin içinizde bir çocuk iken, en çok razı olduğunuz, sözü en doğru olanınız ve emanetçe sizin en büyüğünüz idi. Nihayet saçları ağardığı ve getirdiği şeyle size geldiğini gördüğünüz zaman "o bir sihirbazdır" dediniz. Hayır! Vallahi, o sihirbaz değildir. Şüphesiz sihirbazları ve onların üflemelerini ve ipleri düğümlemelerini görmüşüzdür. "O kâhindir" dediniz. Hayır! Vallahi O kâhin değildir. Kâhinleri ve onların

işleri karıştırmalarını gördük ve onların kafiyeli sözlerini işittik. "O şairdir" "dediniz. Hayır! Vallahi o şair değildir. Şüphesiz biz şiiri gördük ve şiirin bütün türlerini, söz olarak düzenlenmesini ve recezini işittik. "O mecnundur" dediniz. Hayır! Vallahi o mecnun değildir. Biz mecnunları gördük. O, ne onun atamadığı bir his ne onun vesvesesi ne de onun karıştırmasıdır. Ey Kureyş topluluğu! Durumunuza bir bakınız. Çünkü vallahi sizin başınıza büyük bir iş gelmiştir."

Nadr b. el-Haris Kureyş'in şeytanlarındandı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e eziyet verenlerden ve onun için düşmanlığa çaba gösterenlerdendi. Kendisi Hire'ye gitmiş ve orada Fars meliklerinin haberlerini ve Rüstem ve Isfendiyar'ın olaylarını öğrenmişti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir toplantıda oturduğu zaman orada Allah-u Teâlâ'yı hatırlatır ve onlardan önceki ümmetlere Allah'ın azabından erişen şeylerin kendi başlarına da gelmesinden kavmini sakındırırdı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* meclisten kalktığı zaman, Nadr oraya geçer ve şöyle derdi:

"Ey Kureyş topluluğu! Vallahi ben ondan daha güzel konuşurum. Bana geliniz! Ben size onun sözünden daha güzelini anlatayım."

Daha sonra da onlara Farisi meliklerinden, Rüstem ve İsfendiyar olaylarından anlatmaya başlardı. Sonra da şöyle derdi:

"Niçin Muhammed'in anlattıkları benim anlattıklarımdan daha güzel olacakmış ki?" İbn Abbas *(radıyallahu anh)* şöyle demektedir:

"Onun hakkında sekiz ayet inmiştir." Allah-u Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

"Onun üzerine ayetlerimiz okunduğu zaman: "Onlar evvelkilerin masallarıdır." dedi. (Kalem: 15)

Ve Kur'an'da içinde **"esatir"** kelimesinin geçtiği her ayet onun hakkında nazil olmuştur." **(İbn-i Hişam)**

Abdullah b. Zıbara'nın Cedelleşmesi:

Kureyş müşriklerinin ileri gelenlerinden Velid b. Mugire ve daha çok kimseler Kâbe'de oturmuşlardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onlarla birlikte oturdu. O sırada yanına Nadr b. Haris gelip oturdu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* konuşmaya başlayınca Nadr b. Haris itiraz etti. Rasûlullah verdiği cevapla onu susturdu. Sonra da ona ve oradakilere şu ayeti okudu:

"Siz de, Allah'ı bırakıp taptıklarınız da şüphesiz cehennem odunusunuz" (Enbiya: 98)

Sonra kalkıp gitti. O sırada Abdullah b. Zıbara geldi. Velid b. Mugire:

"Biraz önce Abdulmuttalib'in oğlunun sözüne karşı Nadr b. Haris ne kalkabildi ne de oturabildi. Muhammed bizim ve taptığımız şu ilahların cehennem odunu olacağını söyledi" dedi. Abdullah b. Zıbara:

"Vallahi onu bulsaydım kendisiyle münakaşaya tutuşur ve davayı kazanırdım. Sorunuz Muhammed'e Allah'tan başka tapılan her şeyle onlara tapan herkes cehennemde midir? Öyleyse biz meleklere tapıyoruz, yahudiler Uzeyr'e tapıyorlar, hıristiyanlar Meryem oğlu İsa'ya tapıyorlar. Bunlara ne diyeceksin bakalım?" dedi. Velid b. Mugire ile yanında bulunanlar Abdullah b. Zıbara'nın sözünü dayanılacak ve davayı kazandıracak en sağlam bir delil sandılar. Rasûlullah ile tartıştılar. Rasûlullah şöyle dedi:

"Her kim Allah'ı bırakıp da kendisine ibadet edilmesini isterse o kendisine ibadet edenlerle birlikte cehennemdedir. Onlar ancak şeytana ibadet ediyorlardır. Çünkü onlara ibadet etmeyi onlara şeytan emretmiştir."

Bunun üzerine Allah-u Teâlâ indirdiği ayetlerde şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki bizden kendilerine iyilik geçmiş (takdir edilmiş) **olanlar işte onlar cehennemden uzaklaştınlmışlardır." (Enbiya: 101) (Siyeri İbn-i Hişam)**

Yalanlamalarına Rağmen Müşriklerin Kur'an'dan Etkilenmeleri:

Ebû Süfyan b. Harb, Ebû Cehil b. Hişam ve Beni Zühre'nin müttefiki olan **Ahnes b. Şerik** bir gece Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i, evinde gece namazı kılarken dinlemek için gittiler. Onlardan her biri orada dinleyecek bir yer bulup oturdu. Ve hiç biri diğerlerinin orada olduğunun farkında değildi. Bu şekilde gecelediler. Nihayet şafak söktüğünde oradan ayrıldılar ve yolda karşılaştılar. Onlar bu vaziyet karşısında birbirlerini kınadılar ve dediler ki:

"Bir daha böyle yapmayalım. Çünkü şayet akılsızlardan biri bizi görürse elbette onun kalbine bir şüphe düşürmüş oluruz." Sonra ayrıldılar, ikinci gece olduğu zaman yine her biri evvelki akşam oturduğu yerine geldi. Rasûlullah'ı dinleyerek geceyi geçirdiler. Şafak söktüğü zaman yine dağıldılar ve yolda karşılaştılar. Birbirlerine daha önce dedikleri şeyi söylediler ve sonra ayrıldılar. Üçüncü gece olduğu zaman her biri tekrar akşamki oturduğu yere döndü ve geceyi onu dinleyerek geçirdiler. Yine fecir doğduğu zaman dağıldılar ve yolda karşılaştılar. O zaman birbirlerine:

"Bunu bir daha yapmamak için birbirimizden söz almadan ayrılmayacağız" dediler. Bunun üzerine antlaşıp dağıldılar.

Ahnes b. Şerik, sabah olunca, sopasını eline alıp Ebû Süfyan'ın evine gitti.

"Ey Hanzala'nın babası! Muhammed'den dinlemiş olduğun şey hakkındaki görüşünü bana bildir?" dedi. Ebû Süfyan:

"Ey Salebe'nin babası! Vallahi ben ondan, manasını bildiğim ve anlatılmak istenileni anladığım şeyler işittiğim gibi manasını bilmediğim ve anlatılmak istenileni anlayamadığım şeyler de işittim." dedi.

Ahnes b. Şerik:"Senin yemin ettiğin varlığa yemin ederim ki ben de öyle!" dedi.

Ebû Süfyan'ın yanından ayrılıp Ebû Cehil'in evine vardı.

"Ey Hakem'in babası! Muhammed'den işitmiş olduğun şey hakkındaki görüşün nedir?" diye sordu.

Ebû Cehil:"Ne işitmişim ki? Biz ve Abdi Menaf oğulları şan ve şeref hususunda şimdiye kadar çekiştik durduk, onlar insanlara yemek yedirdiler. Biz de yemek yedirdik. Onlar arabuluculuk ederek diyet yüklendiler. Biz de arabuluculuk edip diyet yüklendik. Onlar halka bağışta bulundular. Biz de bağışta bulunduk. Onlarla, kulak kulağa giden iki yarış atı durumuna gelince onlar: İşte, bizde kendisine, gökten vahy gelen bir rasûlümüz var!" dediler. Biz bunun dengini nereden bulup onlara ulaşacağız? Vallahi! Biz hiçbir zaman ona inanmayız ve onu tasdik etmeyiz" dedi.

Bunun üzerine, Ahnes ayağa kalktı ve Ebû Cehl'i kendi haline bıraktı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Velid b. Mugire'nin Kur'an'a Karşı Hayranlığı:

Velid b. Mugire bir gün Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına gitti. Rasûlullah Kur'an okuyunca Velid biraz yumuşar gibi oldu. Ebû Cehil bunu haber alınca Velid b. Mugire'nin yanına gitti.

"Ey amca! Kavmin senin için mal topluyor" dedi. Velid:

"Niçin topluyorlarmış" diye sordu. Ebû Cehil:

"Sana vereceklermiş, çünkü sen Muhammed'in yanına gitmişsin, Müslüman olmuşsun. Seni (vazgeçirmek için) mal topluyorlar." dedi. Velid:

"Kureyşliler benim kendilerinden daha zengin olduğumu bilirler" dedi. Ebû Cehil:

"Öyleyse sen bu hususta onu inkâr edecek bir söz söyle" dedi.

Velid: "Ne söyleyeyim ki? Vallahi az önce Muhammed'den bir söz işittim. O söz ne insan ne de cin sözüdür. Vallahi içinizde şiirleri benden daha iyi bilen kimse yoktur. Vallahi onun söyledikleri bunlardan hiçbirine benzemiyor. Vallahi onun söylediği sözde öyle bir tatlılık ve parlaklık var ki tepesi bol yemişli, dibi ve kökü sulak bir hurma ağacı gibidir. Muhak-

kak ki o, her şeye üstün gelecek fakat ona hiçbir şey üstün gelemeyecektir." dedi. Ebû Cehil:

"Sen onun hakkında bir şey söylemedikçe kavmin hoşnut olmayacaktır" dedi. Velid:

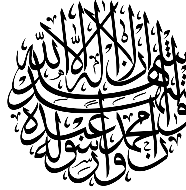
"Öyleyse beni kendi halime bırak da ben bu hususta bir şeyler düşüneyim" dedi.

(Beyhaki, İbn-i Cevzi, Siyeri İbn-i Kesir)

Müşriklerin Kuran'a Karşı Genel Tavırları:

Müşrikler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in namazda Kur'an okuduğunu duydukları zaman onu dinlemekten yüzçevirip oradan ayrılırlardı. Şayet onlardan bir kimse Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i namaz kılarken Kur'an okuduğunu dinlemek istese diğerlerinden habersiz olarak gizlice dinlerdi. Kureyş'in bunu farkettiğini anladığı zaman onların eziyet vermelerinden korktuğu için dinlemekten vazgeçerdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sesini alçaltarak Kur'an'ı okuduğu zaman dinleyen kişi Kureyş'in işitmediğini bilir ve kendisi gizlice dinlemesini sürdürürdü.

(Siyeri İbn-i Hişam)

İŞKENCE VE EZİYETLER

Müşriklerin Tavaf Sırasında Rasûlullah'a Laf Atmaları:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve Müslümanlara karşı Kureyş'in eziyetleri azgınca düşmanlıklarından dolayı daha da çok şiddetlendi. Sıradan kimseleri Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e saldırttılar, onu yalanladılar ve ona eziyet ettiler. Onu şairlikle, sihirbazlıkla, kâhinlikle ve delilikle itham ettiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de Allah'ın emrini açıkça ortaya koyarak onu gizlememekte, onların dinlerini (kanunlarını) ayıplamakta, onları Allah'tan başka ibadet ve itaat ettikleri ilahlardan ayırıp küfürlerinden uzaklaştırmakta ve de hoşlarına gitmeyen şeylerle onlara karşı tavır almaktaydı.

Abdullah b. Amr b. el-As şöyle dedi:

"Kureyş müşriklerinin sözü dinlenir kişileri bir gün Hicr'de toplanmışlardı. Ben de orada yanlarında bulunmakta idim. Kendi aralarında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakkında konuşuyorlardı. Diyorlardı ki:

"Şimdiye kadar bu kişinin (Muhammed'in) tavırlarına karşı sabrettiğimiz kadar hiçbir kimseye böylesine tahammül etmedik. O, bizi akılsızlıkla itham ediyor, balarımıza sövüyor, dinimizi ayıplıyor, topluluğumuzu dağıtıyor, itaat ettiğimiz ilahlarımızın gerçek ilah olmadığını söylüyor. Şüphesiz biz ona karşı çokça sabrettik."

Onların orada bulundukları bir sırada Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* göründü ve Kâbe'ye gelerek tavaf için Rükün' den başlamak suretiyle istilâm etti. Sonra Beyti tavaf ederken onlarla karşılaştı. Onlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e bazı laflar attılar. Bu durumun tesirini Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yüzünden anladım. Daha sonra ikinci defa Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlarla karşılaşınca yine laf attılar. Ben yine bunun etkisini Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yüzünden anladım. Sonra üçüncü defa onlarla karşılaşınca yine laf attılar. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* durdu ve şöyle söyledi:

"Ey Kureyş topluluğu! Duyuyor musunuz? Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki ben iman etmeyenleri helak etmek için geldim."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in sözü öyle bir etki yaptı ki sanki orada bulunan kişilerin başlarına birer kuş konmuş gibi donup kaldılar. Öyle ki önceden aleyhinde en azgın bir şekilde tavır alanlar, bu defa onu en güzel sözlerle teskin etmeye başladılar. Hatta dediler ki:

"Ey Eba'l Kasım! Vazgeç. Vallahi sen işini bilmez bir kişi değilsin." Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* vazgeçerek gitti. Nihayet ertesi gün Hicr'de tekrar bir araya geldiler, ben de onlarla beraberdim. Birbirlerine dediler ki:

"Muhammed'in size ne dediğini, sizin de ona ne dediğinizi düşündünüz mü? O size hoşunuza gitmeyecek bir şekilde karşılık verdiği halde siz onu serbest bıraktınız."

Tam bu esnada Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* göründü, hep birden ona saldırdılar. Onun çevresini sararak dediler ki:

"Sen şöyle şöyle diyorsun, ibadet ettiğimiz ilahları ve uymuş olduğumuz kanunları kötülüyorsun." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de buyurdu ki:

"Evet, bunların hepsini diyorum."

Onlardan bir kişiyi gördüm, Rasûlullah'ın cübbesinin tamamını tutmuştu. Bunun üzerine hemen Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* o adama engel oldu ve ağlayarak şöyle dedi:

"Rabbim Allah'dır diyen bir kişiyi mi öldüreceksiniz?"

Sonra ayrılıp gittiler, işte bu hareket, Kureyş'in ona yapmak istediği işkencelerin en şiddetlisiydi."

Ümmü Gülsüm şöyle dedi:

"And olsun ki, o gün Ebû Bekr'in saçını ve sakalını çeke çeke başını yarmışlardı." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Müşriklerin Secdede İken Rasûlullah (s.a.s)'in Sırtına Deve İşkembesi Koymaları:

Abdullah b. Mes'ud dedi ki:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Beytullah'ın yanında durup namaz kıldığı sırada Ebû Cehil ve bazı arkadaşları Rasûlullah'ın çevresinde oturuyorlardı. (Bir gün önce bir dişi deve boğazlanmış, onun döl yatağı ve işkembesinin pisliği de yakın bir yerde duruyordu.) Müşriklerden birisi (Ebû Cehil):"Görmüyor musunuz şu riyakârı! Hanginiz varıp filan oğullarının boğazlanan devesinin döl yatağını ve işkembe içindeki tersini, getirir ve secdeye vardığı zaman Muhammed'in iki omzunun arasına koyar?" diye sordu. Oradakilerin en şakisi en bedbahtı olan Ukbe b. Muayt:"Ben yaparım" dedi. Hemen kalkıp gitti, döl yatağını ve işkembe içindeki tersini alıp getirdi. Rasûlullah'ın secdeye gitmesini bekledi. Secdeye vardığı zaman Rasûlullah'ın iki omzunun arasına koydu ve hepsi birden gülmeye başladılar. Katıla katıla gülmekten (yere yıkılmamak için) birbirlerinin üzerine eğilip dayandılar. Rasûlullah secdeden ayrılmıyor, başını kaldır-

mıyordu. Ben ise hiçbir işe yaramıyor ayakta dikilip duruyor sadece ona bakıyordum. Konuşmaya bile gücüm yetmiyordu. (Beni koruyacak kavmim ve kabilem yoktu) ne olurdu o zaman koruyan bir gücüm ve koruyucum olsaydı da Rasûlullah'ın sırtından onları hemen kaldırıp ataydım. Nihayet bir kimse gidip Fatıma'ya haber verdi. Fatıma koşarak geldi. Rasûlullah'ın üzerinden onları alıp attı. Bunu yapanlara ağır sözler söyledi. Fatıma'ya hiçbir karşılık vermediler.

Rasûlullah namazını bitirdiği zaman Rasûlullah Kâbe'ye yöneldi. Sesini yükseltti. Üç kere: **"Allahım! Kureyş'den şu topluluğu** (Ebû Cehil, Utbe b. Rabia, Şeybe b. Rabia, Ukbe b. Muayt, Ümeyye b. Halef, Velid b. Utbe ve Umare b. Velid'i) **sana havale ediyorum"** diyordu. Aleyhlerinde dua ettiğini işittikleri zaman gülmeleri kesilip gittiler.

Rasûlullah'ın aleyhlerinde dua etmesi çok ağırlarına gitti. Onlar bu Belde'de yapılacak duanın muhakkak kabul olunacağı görüşünde idiler. Bunun için korktular. Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki Rasûlullah'ın adlarını saydığı bu kişilerin Bedir günü öldürüldüklerini, yere serildiklerini gördüm." **(Buhârî-Müslim)**

Ebû'l Bahteri Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i üzgün bir şekilde gördü ve bunun sebebini ondan öğrendi. Bunun akabinde mescidde bulunan Ebû Cehl'in yanına giderek elinde bulunan bir sopayla ona vurdu. **(Ebû Naim)**

Ebû Talib bu olayı öğrendiğinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in omuzları arasına koymuş oldukları şeyleri tek tek o müşriklerin yüzlerine sürdürdü. **(Yakubi Tarihi)**

Rasûlullah (s.a.s)'in Komşularından Çektikleri:

Müşriklerden; Ebû Leheb, El-Hakem b. Ebi el-Ass, Ukbe b. Ebi Muayt, Adiyy b. Hamrai es-Sakafi, îbn el-Asdai el-Huzaliy gibi kimseler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* evinde iken ona eziyet ederlerdi. Bu kişiler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in komşuları idi. Bunlardan El-Hakem b. Ebi'l-Ass hariç hiçbirisi Müslüman olmadı. Bunlardan kimi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* namazda iken ona koyunun rahmini atar, kimi de taştan yapılmış çanaklar atardı. Bunlar kimi zaman isabet de ederdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunlardan kurtulamayınca, namaza başladığında kendisini koruma altına alırdı ve çıkarak düşmanlarına:

"**Ey Abdimenaf oğulları! Komşuluk nerede kaldı?** Derdi. Sonra yoluna koyulurdu.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ebû Leheb Ve Karısının Eziyetleri:

Asıl ismi Ümmü Cemil binti Harb b. Ümeyye olan bu kadının isminin **"Hammaletel Hatab"**olarak Kur'an'da belirtilmesinin sebebi şudur: Bu kadın diken taşır ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* geçerken yol üzerine onu atardı, işte Allah-u Teâlâ onun hakkında şu sûreyi indirdi.

"Ebû Leheb'in elleri kurusun. Zaten kurudu da. Ne malı ne de kazandığı kendisine yarar sağladı. O alevli bir ateşe yaslanacaktır. Diken taşıyan karısı da boynunda ip olduğu halde azap görecektir." (Tebbet: 1–5)

Ümmü Cemil, kendisi ve kocası hakkında Kur'an'da nazil olan bu sûreyi duyunca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldi. Bu esnada Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Kâ'be'nin yanında mescidde oturmakta idi. Yanında ise Ebû Bekr es-Sıddık bulunuyordu. Ümmü Cemil'in elinde avucunu dolduracak büyüklükte bir taş vardı. Onların yanına vardığı zaman Allah-u Teâlâ onun gözünü Rasûlullah'ı görmez etti. O sadece Ebû Bekr *(radıyallahu anh)*'u görüyordu. Ebû Bekr'e:

"Arkadaşın nerede? Duyduğuma göre o beni kötülemiş. Vallahi eğer onu bulursam bu taşı ona atacağım." dedi. Sonra ayrılıp gitti.

Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* dedi ki:

"Ya Rasûlallah! Sen onu gördün, o seni görmedi mi?" Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu:

"O beni görmedi. Allah-u Teâlâ onun beni görmesine engel oldu." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ebû Leheb ve karısı, oğulları olan Uteybe ile Utbe'ye: "Rukayye ve Ümmü Gülsüm dinden çıkmışlardır, onları boşayın" dediler. Bunlar da boşadılar. Uteybe Rasûlullah'a hakaret etti. Rasûlullah da Uteybe'ye beddua etti ve ticaret için yola çıktığında Zerka diye anılan bir yerde aslan tarafından parçalanarak ölüp gitti.

Ebû Leheb bunu işitince:"Ben size, Muhammed'in oğlum hakkındaki bedduasından korkuyorum, dememiş miydim?" dedi.

İslâm'da Akıtılan İlk Kan:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabı namaz kılmak istedikleri zaman, uzak yerlere giderler, namazlarını kavimlerinden gizlerlerdi.

Bir defasında Sa'd b. Ebi Vakkas, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabından bir cemaatin içerisinde, Mekke'nin bir vadisinde bulunuyordu. Onlar namazlarını kılarlarken üzerlerine müşriklerden bir topluluk çıkageldi. Müşrikler Müslümanların bu yaptıklarını kötü gördüler ve kınadılar. Hatta onlarla dövüştüler. O sırada Sa'd b. Ebi Vakkas, eline geçirdiği bir deve kemiği ile müşriklerden birisine vurdu ve başını yardı, işte bu İslâm'da akıtılan ilk kan oldu. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

İslâmını Açıklayan İlk Yedi Kişi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Ebû Bekir, Bilal, Mikdad, Suheyb, Ammar, Ammar'ın annesi Sümeyye *(radıyallahu anhum)*.

(Ahmed b. Hanbel)

Müşriklerin Düşmanlıklarını Artırmaları:

Müşrikler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e tabi olup İslâm'a giren ashabına karşı düşmanlıklarını sürdürdüler. Her bir kabile içlerindeki Müslümanlara saldırarak onları hapsetmeye, dövmeye, aç bırakmaya hatta Mekke'nin sıcağında susuz bırakarak ve hararetin şiddetlendiği bir anda, özellikle onların zayıf olanlarına işkenceye başladılar. Bundan gayeleri Müslümanları dinlerinden uzaklaştırmaktı. Başlarına gelen belanın şiddetinden dolayı Müslümanlardan dininden dönenler olduğu gibi kâfirlere karşı koyup sert çıkanlar da oldu. Allah-u Teâlâ da bu kişileri onlardan korudu. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ebû Cehl'in Müslümanlara Karşı Düşmanlığı:

Kureyş'in içerisinde Müslümanlara karşı düşmanlığını devam ettiren fasık Ebû Cehl, şerefi ve taraftarı olan bir kimsenin Müslüman olduğunu işittiği zaman onu çağırarak aşağılar ve şöyle derdi:

"Sen babanın dinini bıraktın. Hâlbuki o senden daha hayırlıdır. And olsun ki seni akılsız birisi olarak görüyoruz. Senin görüşünü yanlış ve çirkin buluyoruz. Senin itibarını düşüreceğiz."

Eğer o ticaretle uğraşan biri ise o zaman şöyle derdi:

"Vallahi senin ticaretini bozarız ve senin malını yok ederiz."

Eğer o kişi zayıf biri ise döver ve ezdirirdi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

İşkencelere Dayananlar ve Dayanamayanlar:

Said b. Cübeyr *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Abdullah b. Abbas *(radıyallahu anh)*'a dedim ki:

"Müşriklerin Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabına yaptıkları işkence, Müslümanların dinlerini terketmelerine özür sayılabilecek bir dereceye vardı mı?" Dedi ki:

"Evet, vallahi onlardan birini döverler ve onu aç, susuz bırakırlardı. Öyle ki şiddetli işkenceden dolayı oturmaya güç yetirilemezdi. Nihayet o da onların işkencesinden dolayı istedikleri şeyleri kendilerine verirdi. Hatta ona şöyle derlerdi:

"Lat ve Uzza, Allah'dan başka senin ilahın değiller midir?" O da:

"Evet" derdi. Nihayet, kendisi kötülenmiş siyah bir adam oradan geçerken:

"İşte şu siyah adam Allah'tan başka senin ilahın değil midir?" derlerdi. O da:"Evet" derdi. Bunu ancak aşırı işkenceden kurtulmak için yaparlardı."
(Siyeri İbn-i Hişam)

Ebû Bekir'in Dövülüşü:

Hz. Hamza'nın Müslüman olduğu günlerde Rasûlullah'ın yanında toplu halde sadece otuz sekiz veya otuz dokuz sahabi bulunuyordu.

Hz. Ebû Bekir, Rasûlullah'ın Müslümanlarla birlikte Mescid-i Haram'a gidip herkesi İslamiyete davet ve teşvik etmesi için, ısrar ediyor, Rasûlullah da:

"Ey Eba Bekr! Biz henüz azız (bu işe yetmeyiz)**"** buyuruyordu.

Ebû Bekr *(radıyallahu anh)*, ısrar edip durunca, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ashabı ile birlikte Dar-ı Erkam'dan çıkıp Mescid-i Haram'a gitti.

Müslümanların herbiri, Mescid-i Haram'da bulunan kendi kabilelerinin yanlarına dağıldı.

Rasûlullah oturduğu sırada Ebû Bekr ayağa kalkıp halkı Allah'ın birliğine ve Rasûlullah'a tabi olmaya davet edince, müşrikler, Ebû Bekr'in ve Müslümanların üzerlerine yürüdüler.

Ebû Bekr'i ve oradaki Müslümanları, Mescid-i Haram'ın her tarafında en şiddetli bir şekilde dövmeye başladılar. Ebû Bekr'i döve döve yere düşürüp çiğnediler.

Hatta fasık Utbe b. Rabia, karnının üzerine çıkıp onu çiğnedi, demirli ayakkabılarıyla yüzünü tekmeleyerek şişirdi. Ebû Bekr'in yüzünde burnu belirsiz hale geldi.

Ebû Bekr'in kabilesi olan Teym oğulları gelip yetişince müşrikler ondan uzaklaştılar. Teym oğulları Ebû Bekr'i baygın bir halde bir örtünün içinde evine götürüp oraya bıraktılar.

Müşrikler Ebû Bekir'in öleceğine kanaat getirmişlerdi. Hemen geri dönüp Mescid-i Haram'a girdiler ve:

"Vallahi Ebû Bekr ölecek olursa biz de muhakkak onlardan Utbe b. Rabia'yı öldürürüz." dediler ve yine Ebû Bekr'in yanına döndüler.

Ebû Bekr'in babası Ebû Kuhafe ile Teym oğulları, Ebû Bekr'i konuşturuncaya kadar konuşup durdular.

Ebû Bekr, ancak günün sonuna doğru kendisine gelip konuşabilmiş ve:

"Acaba Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ne yapıyor, ne haldedir? Müşrikler ona dil uzatmaya ve hakaret etmeye başladılar mı?" demişti. Teym oğulları Ebû Bekr'in yanından kalktılar ve ayrılırken annesi Ümmül Hayr'a:

"Bir şey yemek veya içmek isteyip istemediğini kendisine bir sor bakalım?" dediler. Ev tenhalaşınca annesi Ümmül Hayr, Ebû Bekr'e:

"Bir şey yesen içsen!" diye ısrar ediyor, Ebû Bekr ise:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ne yapıyor, ne haldedir?" diyordu. Ümmül Hayr:

"Vallahi! Arkadaşın hakkında benim hiçbir bilgim yok!" dedi. Ebû Bekr:

"Öyleyse Fatma binti Hattab'a git! Rasûlullah'ı sor" dedi.

Ümmül Hayr, Fatma binti Hattab'a gitti ve:

"Ebû Bekir senden Muhammed b. Abdullah'ı soruyor" dedi. Fatma binti Hattab:

"Ben ne Ebû Bekr'i ne de Muhammed b. Abdullah'ı tanıyorum, istiyorsan seninle birlikte oğlunun yanına kadar geleyim" dedi. Ümmül Hayr:

"Olur!" dedi. İkisi birlikte Ebû Bekr'in yanına geldiler. Fatma binti Hattab Ebû Bekr'i dövülmüş, mahvolmuş bir halde bulunca kendisini tutamayarak:

"Vallahi, sana bunu yapan bir kavim muhakkak azgın ve sapıktır. Ben senin öcünü onlardan almasını Allah'tan diler ve umarım" dedi. Ebû Bekr:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ne yapıyordur, ne haldedir." diye sordu. Fatma binti Hattab (gizli şekilde, işaretle):

"Şu annen onun hakkında söyleyeceğimi işitir" demek istedi. Ebû Bekr:

"Ondan sana hiçbir kötülük gelmez" dedi. Bunun üzerine Fatma binti Hattab:

"Selamettedir ve iyidir" dedi. Ebû Bekr:

"Şimdi nerededir o?" diye sordu. Fatma binti Hattab:
"Erkam'ın evindedir" dedi. Ebû Bekr:
"Allah'a andolsun ki Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gitmedikçe ne bir yiyecek tadarım ne de bir içecek içerim" dedi.
Ortalık sakinleşip halk evlerine çekilinceye kadar bekledikten sonra annesi ve Fatma binti Hattab koltuklarına girerek Ebû Bekr'i Rasûlullah'ın yanına götürdüler.
Ebû Bekir Rasûlullah'ı görür görmez kendini üzerine atıp öptü. Orada bulunan Müslümanlar da Ebû Bekr'e sarıldılar. Ebû Bekr'in hali Rasûlullah'ı son derece duygulandırdı. Ebû Bekr:
"Babam anam sana feda olsun ya Rasûlallah! O fasık adamın yüzümü, gözümü dağıtıp şeklini bozmasından başka bir sıkıntım yok!" dedi.

(Siyeri İbn-i Kesir)

Ebû Bekir'in İple Bağlanması:

Kureyşlilerin arslanı diye anılan Nevfel b. Huveylid ile Talha b. Ubeydullah'ın ağabeyi Osman b. Ubeydullah, Ebû Bekir ve Talha b. Ubeydullah'ı İslâm'dan döndürmek ve namaz kılmalarına mani olmak için ikisini bir ipe bağlardılar. Bu işkenceye rağmen yine de imanlarından dönmezlerdi. Bağlarından kurtulup namaz kıldıklarını görünce korkup işkence etmekten vazgeçtiler.

(Beyhaki-Tabakâtı İbn-i Sa'd)

Ebû Bekir'in İşkence Edilen Müslüman Köleleri Azat Etmesi ve Babasıyla Olan Konuşması:

Müslüman olduğu zaman Ebû Bekir'in kırk bin dirhemi vardı. Bu servetini Mekkeli müşriklerin ağır işkenceler altında kıvrandırdıkları kadın erkek bütün Müslüman köleleri satın alıp kurtarmak ve Müslümanları güçlendirmek için kullandı. **(Tabakâtı İbn-i Sa'd)**

Satın alıp kurtardığı Müslümanlar şunlardır:

Bilal Habeşi, (Bilal'in annesi Hamame), Zinnire ve kızı Ümmü Ubeys, Nehdiyye ve kızı, Beni Müemmel'in cariye Lübeyne, Amr b. Fuheyre, (Ebû Fukeyhe).
Ebû Bekir Medine'ye hicret ettiği zaman yanında sadece beş bin dirhemi kalmıştı.

Ebû Bekr *(radıyallahu anh)*'ın babası Ebû Kuhafe (henüz Müslüman olmadığından) oğlunun bu hareketlerini beğenmediği için şöyle dedi:

"Ey oğulcuğum! Ben senin hep zayıf köleleri âzâd ettiğini görüyorum. Bari sen bu işi yapıyorsun, seni koruyabilecek ve senin önünde durabilecek kuvvetli kişileri âzâd etsen olmaz mı?" Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* dedi ki:

"Ey babacığım! Ben bu yaptıklarımla ancak Allah-u Teâlâ'nın rızasını kazanmak istiyorum."

Rivayet edilir ki şu ayetler Ebû Bekr ve babası hakkında inmiştir:

"Artık kim (malından Allah'ın hakkını) **verir ve** (şirk ve isyandan) **sakınırsa, Hüsnayı** (Lailhe illallah'ın gerektirdiği şeyleri) **de tasdik ederse," (Leyl: 5-6)**

"Ancak, o yüce Rabbinin rızasına ermek için (bunu yapmıştır.) **Elbette kendisi de** (Allah'ın ahirette vereceği nimete) **razı olacaktır."**
(Leyl: 20-21)

Bilal-i Habeşi:

Bilâl *(radıyallahu anh)* Ümeyye b. Halefin kölesiydi. İslâm'a bütün içtenliği ile teslim olmuş temiz kalpli bir kimse idi. Ümeyye b. Halef öğle sıcağı iyice kızıştığı zaman onu çıkartıp sırt üstü Mekke vadisine yatırır, sonra büyük bir kaya parçası getirterek o kaya parçasını onun göğsüne koydurur ve şöyle derdi:

"Hayır. Vallahi, ya Muhammed'i inkâr edip Lat ve Uzza'ya ibadet edeceksin veya ölünceye kadar böyle kalacaksın."

Bilâl ise, bu belâ karşısında tek kelime söylüyordu:

"Allah birdir, Allah birdir." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Bir gün bir gece susuz bırakıldıktan sonra demir gömlek giydirilir, Ramda'nın (Ramda; etrafında ne bir dağın ne de bir ağacın bulunduğu, sabahtan akşama kadar kızgın güneşin yakıp kavurduğu yer manasındadır.) şiddetli sıcağı altında tutulur vücudunun yağı eritilirdi. İşkence yapıldıktan sonra boynuna ip takılıp çocuklara teslim edilip Mekke sokaklarında dolaştırılırdı. **(Belazuri Ensabul Eşraf)**

Bir gün Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* ona işkence edilirken rastladı. Ümeyye b. Halefe dedi ki:

"Bu miskin hakkında Allah'tan korkmuyor musun? Ne zamana kadar bunu yapmaya devam edeceksin?" Ümeyye dedi ki:

"Onu bu şekilde bozan sensin. Öyle ise bu gördüğün durumdan onu kurtar." Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* şöyle dedi:

"Yaparım tabi. Yanımda ondan daha güçlü ve daha kuvvetli siyah bir köle var. Hem de senin dinindendir. Onu Bilâl'in karşılığında sana veririm." Ümeyye dedi ki:

"Evet, kabul ettim." Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* de:

"O senindir." dedi. Böylece Ebû Bekr *(radıyallahu anh)*, kölesini ona vererek karşılığında Bilâl'i alıp âzâd etti.(Bilal Habeşi'nin annesi Hamame'yi de Ebû Bekir *(radıyallahu anh)* azad etmiştir.)

(Siyeri İbn-i Hişam)

Zinnire ve Kızı Ümmü Ubeys:

Yapılan işkenceler sonucu Zinnire'nin gözü kör oldu. Müşrikler dediler ki:

"Onun görmesini Lat ve Uzza giderdi."

Zinnire dedi ki:

-"Beytullah'a yemin ederim ki (bu Allah'tan başkasına yemin etmenin yasak olduğuna dair hüküm gelmeden evvel idi) yalan söylüyorlar. Lat ve Uzza ne zarar verebilir ne de fayda verebilir." Bunun üzerine Allah-u Teâlâ onun görmesini sağladı. (O zaman müşrikler "İşte bu da Muhammed'in büyüsüdür" dediler.)

Nehdiyye Ve Kızı:

Nehdiyye ve kızı Beni Abdiddar'dan bir kadına ait idiler. Sahipleri olan kadın un taşımak için bunları gönderdiğinde, Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* onlara rastladı. Sahipleri olan kadın şöyle diyordu:

"Vallahi sizi asla azad etmeyeceğim." Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* ona dedi ki:

"Yemininden dön ey filanın annesi!" Kadın dedi ki:

"Yeminimden döndüm. Zaten bunları bu şekilde bozan sensin o halde bunları âzâd et!" Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* dedi ki:

"Onların fiyatı nedir?" Kadın dedi ki:

"Şudur." Ebû Bekr'de şöyle dedi:

"Onları ben aldım. Artık onlar hürdür." dedi. Cariyelere de:"O kadına ununu geri götürünüz." dedi. Cariyeler dediler ki:

"Ey Ebû Bekr! Bu elimizdeki işi bitirsek olmaz mı?" Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* dedi ki:

"İsterseniz böyle yapabilirsiniz." **(İbn-i Hişam)**

Beni Muemmel'in Cariyesi Lübeyne:

Bu cariye Müslüman olmuştu. Ömer b. el-Hattab ona İslâmı terk etmesi için işkence ediyordu. Henüz Ömer o zaman Müslüman olmamıştı. Ömer cariyeyi usandığı ana kadar dövüyor, bıktığında şöyle diyordu:

"Ben seni ancak usandığım için bıraktım. Yoksa başka bir mazeretten dolayı değil." Cariye ise şöyle diyordu:

"(Eğer Müslüman olmazsan) Allah-u Teâlâ da sana böyle yapsın."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Amr b. Fuheyre:

Bilal-i Habeşi ile birlikte bir urgana bağlanarak çocuklar tarafından çekilip işkence yerlerine götürülür, ne söylediğini bilmeyecek hale gelinceye kadar işkence edilirdi.

(Belazuri-Ensabul Eşraf, Halebi-İnsanu'l-uyun)

Ebû Fukeyhe:

Elbisesiz olarak ayağından zincirle bağlanır, öğlenin en şiddetli sıcağında Ramda'ya çıkarılır, göğsünün üzerine kocaman bir taş parçası koyulur, dili ağzından dışarı sarkar, aklı başından gider, ne söylediğini bilmez olur, öldüğü sanılır ve sonra ayılır, kendine gelirdi.

Birgün Ümeyye b. Halef, Ebû Fukeyhe'nin ayağını iple bağlattı, sürükleyip onu Ramda'ya götürmelerini emretti ve onu oraya bıraktılar. Ümeyye b. Halef, o sırada yanlarından yürüyüp geçmekte olan cual (yellengen) böceğini göstererek:

"Senin Rabbin bu değil mi?" dedi. Ebû Fukeyhe:

"Benim Rabbim Allah'tır. Beni de yaratan, seni de yaratan O'dur. Şu cual böceğini de O yarattı" deyince, Ümeyye b. Halef, Ebû Fukeyhe'ye kızdı ve boğazını, boğarcasına sıktı.

Ümeyye b. Halefin kardeşi Ubeyy b. Halef de:

"Artır azabını! Muhammed gelip onu sihriyle kurtarıncaya kadar" diyordu.

O gün öldüğü sanılıncaya kadar Ebû Fukeyhe'ye işkence yaptılar.

(Belazuri-Ensabul Eşraf, Halebî-İnsanu'l-uyun)

Ammar b. Yasir Ve Ailesi:

Beni Mahzum, Ammar b. Yasir'i, babasını ve annesini öğlenin sıcaklığı şiddetlendiği zaman çıkarıyor ve Mekke'nin sıcak kumlarıyla işkence edi-

yordu. Bir defasında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara rastladı ve şöyle buyurdu:

"Ey Yasir ailesi! Sabrediniz. Sizin gideceğiniz yer cennettir."

Ammar'ın annesi Sümeyye'yi (ve babası Yasir'i) İslâm'dan başka bir şeyi kabul etmemekte ısrarlı görünce şehid ettiler.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ammar b. Yasir öğlenin en sıcak zamanında Ramda'ya götürülür, demir gömlek giydirilip yakıcı güneş altında tutulur, vücudunun yağı eritilir, yapılan işkencenin ağırlığından ne söylediğini bilmez hale gelirdi. Sırtı ateşle yakılarak işkence yapıldığı da olurdu. Sırtındaki yanıkların izleri yıllar geçtiği halde bile kaybolmamıştı. Boğarcasına suya batırılarak da işkence yapılırdı.

Ammar b. Yasir'i birgün yakaladılar "Muhammed'e sövmedikçe, Lat ve Uzza'nın Muhammed'in dininden daha üstün olduğunu söylemedikçe seni bırakmayız"dediler. Sonunda da Ammar'a istediklerini yaptırdılar. Rasûlullah'a "Ammar kâfir olmuş" diye haber verildi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Hayır! Ammar tepesinden tırnağına kadar imanla doludur. İman onun etine ve kanına işlemiştir" buyurdu.

O sırada Ammar Rasûlullah'ın yanına geldi, ağlıyordu. Rasûlullah onun gözyaşlarını eliyle silerken:

"Sana ne oldu? Arkanda ne haber var?" diye sordu. Ammar:

"Şer var ya Rasûlullah, sana sövmedikçe, Lat ve Uzza'nın senin dininden daha hayırlı olduğunu söylemedikçe beni serbest bırakmadılar" dedi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* : `

"Sana bunlar söylettirildiği zaman kalbini nasıl buldun. Söylediğin sözlerden kalbin ferah mıydı, değil miydi?" dedi. Ammar:

"Hayır! Ferah değildi. Kalbimi Allah'a ve Rasûlüne imanın ferahlığı ve rahatlığı içinde, dinime bağlılığımı da demirden daha sağlam bulmuşumdur" dedi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Öyleyse sana bir vebal yok. Eğer onlar seni yine tutar ve bunu sana tekrarlatmak isterlerse o söylediklerini tekrarlayıp kurtul" dedi.

Allah'u Teâlâ da onun hakkında indirdiği ayeti kerimesinde şöyle buyurdu:

"Kalbi iman üzere sabit ve bununla mutmain ve müsterih olduğu halde zorlamaya (ikrah-ı mulci) **uğratılanlar müstesna olmak üzere kim imandan sonra Allah'ı inkâr eder, küfre göğüs açarsa işte Allah'ın gazabı o gibilerin başınadır. Büyük azab da onlar içindir." (Nahl: 106) (Tefsiri Taberî, Siyeri İbn-i Kesir)**

Talha b. Ubeydullah:

Mesud b. Hiraş der ki:
"Safa ile Merve arasında Sa'y ettiğimiz sırada birçok insanın, elleri boynuna bağlı bir gencin ardına düştüklerini gördüm. "Kim bu genç, suçu nedir?" diye sordum. "Talha b. Ubeydullah'dır, dininden çıkmış, başka bir dine girmiştir." dediler. **(Buhârî Tarihi)**

Osman b. Affan:

Amcası Hakem b. Ebi-l As onu bir ipe bağlayıp:
"Sen atalarının dinini bıraktında sonradan ortaya çıkarılmış bir dine girdin ha! Vallahi sen üzerinde bulunduğun bu dini bırakıncaya kadar seni çözmeyeceğim" derdi. Osman *(radıyallahu anh)* da:
"Vallahi! Ben onu hiçbir zaman bırakmam, ondan hiç ayrılmam" derdi. Hakem b. Ebi-l As, Osman'ın dinine son derece bağlı olduğunu görünce onu kendi haline bıraktı.
Osman'a Müslümanlıktan dönmesi için dumanla işkence yapılırdı da dininden dönmezdi.
(Halebî-İnsanu'l-uyun, Tabakâtı İbn-i Sa'd)

Zubeyr b. Avvam:

Zubeyr b. Avvam'ı amcası bir hasıra bağlar, yaktığı ateşin dumanıyla onu boğmaya çalışır ve küfre dönmesini isterdi. Zubeyr de:
"Hiçbir zaman küfre dönmem" derdi.
(Müsnedi Ahmet)

Halid b. Said:

Birgün babası Ebû Uhayha ona hakaret etti. Elindeki değnekle onun başını kırdı, onu hapsetti, onu üç gün Mekke'nin sıcağında aç ve susuz bıraktı. Halid bir kolayını bulup babasının elinden kurtuldu. Habeşistan'a hicret edinceye kadar Rasûlullah'ın yanında kaldı.
(Halebî İnsanu'l-uyun, Tabakâtı İbn-i Sa'd)

Sa'd b. Ebi Vakkas:

Sa'd annesine karşı çok saygılıydı. Annesi onun Müslüman olduğunu öğrenince:

"Sen bu dinden dönünceye kadar birşey yiyip içmeyeceğim" dedi. Üç gün hiçbir şey yiyip içmedi, gölge altına da girmedi. Sonunda üzerine fenalık geldi ve bayıldı. Ayılınca tekrar eylemine devam etti. Sa'd ona şöyle dedi:

"Vallahi ey ana! Şunu iyi bilesin ki senin yüzbin canın olsa yememek ve içmemekten onlar birer birer çıksa ben yine de bu dinimi bırakmam. Artık istersen ye, istersen yeme", dedi. Annesi oğlunun bu davranışını görünce ümidini kesti, yedi ve içti.

(Müslim-Tirmizi-Ahmed)

Amir b. Ebi Vakkas:

Sa'd b. Ebi Vakkas'ın kardeşi olan Amir Müslüman olunca annesi Sa'd'a yaptıklarının aynısını yaptı. Amir de annesine Sa'd'ın tavrını takındı.

(Belazuri - Ensabul eşraf, Halebî-İnsanu'l-uyun)

Suheyb b. Sinan:

Demir gömlek giydirilip en sıcak günde Ramda'da güneşin altında tutulur, vücudunun yağı eritilirdi.

(İbn-i Mace-Ahmet)

Habbab b. Eret:

Müşrikler onun çıplak vücudunu dikenler içinde sürüklerlerdi. Çıplak vücuduna demir gömlek giydirilip en sıcak günde Ramda'da güneş altında vücudunun yağı eritilircesine tutulurdu. Güneşten kızgın hale gelmiş ya da ateşte kızdırılmış olan taşa çıplak sırtı bastırıldığı halde söyletmek istedikleri şeyi ona söyletemezlerdi.

Müşrikler birgün onu yakalayıp soydular, düz bir yerde yaktıkları ateşin içine sırt üstü yatırdılar, içlerinden birisi ayağıyla göğsünün üzerine bastı, ateş sönünceye ve yer soğuyuncaya kadar tuttular. Yıllar geçtiği halde Habbab'ın sırtındaki yanıkların izleri geçmemişti.

(Belazuri Ensabuleşraf-Tabakâtı İbn-i Sa'd)

Habbab b. Eret *(radıyallahu anh)*'den şöyle rivayet edilmiştir:

"İslâm'ın ilk günlerinde, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Kâbe' nin gölgesinde kaftanını yastık yapmış dayandığı sırada kendisine (Kureyş müşriklerinin işkencelerinden) şikâyet ettik:

"Ya Rasûlallah! Bizim için Allah'tan yardım dileyemez misiniz? Bunların zulmünden kurtulmamız için Allah'a dua etmez misiniz?" dedik. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu:

"Sizden önceki ümmetler içinde öyle kişiler vardı ki; onlardan birisi, müşrikler tarafından kazılan çukura, başı dışarıda kalacak şekilde gömülürdü. Sonra bir testere ile başı kesilerek ikiye bölünürdü de bu işkence bile o mü'mini dininden döndüremezdi.

Bir başkasına ise; demir taraklarla eti kemiğinden ve sinirlerinden ayrılıncaya kadar taranarak işkence edilirdi de, bu işkence bile o mü'mini dininden döndüremezdi.

Ashabım! Allah'a yemin ederim ki, şu İslâm dini muhakkak kemale erecektir. Öyleki, koyun sahibi, kurt yanlarında iken koyunlarını bırakıp San'a'dan Hadramut'a gidecek ve Allah'tan başka hiç bir şeyden korkmayacaktır. Fakat ey ashabım! Sizler acele ediyorsunuz."

(Buhârî-Müslim)

Mikdad b. Amr:

Dininden döndürülmek için müşrikler tarafından demir gömlek giydirilip Ramda'nın şiddetli sıcağı altında tutularak vücudunun yağı eritilecek şekilde ağır işkencelere tabi tutulurdu yine de imanından dönmezdi.

(İbn-i Mace, Ahmed)

Mus'ab b. Umeyr:

Mus'ab b. Umeyr annesinden ve kavminden korktuğu için Müslüman olduğunu gizliyor ve Rasûlullah'ın yanına gizlice gidiyordu. Osman b. Talha onu namaz kılarken gördü, annesine ve kavmine haber verdi. Onlar da Mus'ab'ı tutup Habeşistan'a hicret için kaçıncaya kadar hapsettiler.

(Tabakâtı İbn-i Sa'd, el-Isabe İbn-i Hacer)

Seleme b. Hişam:

Habeşistan'a yapılan birinci hicretten Mekke'ye döndüğü zaman amcası tarafından hapsedildi. (Kardeşi Ebû Cehil onu döverek aç ve susuz bıraktı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Abdullah b. Süheyl b. Amr:

Habeşistan'a yapılan birinci hicretten sonra Mekke'ye dönünce babası Süheyl b. Amr onu hapsetti.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Hişam b. As b. Vail:

Habeşistan'a yapılan birinci hicretten sonra Mekke'ye dönünce Mekke'de hapsedildi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Tuleyb b. Umeyr:

Tuleyb; Birgün Ebû Cehil'in Kureyş müşriklerinden bir kaç kişiyle Rasûlullah'ın önünü kesip kendisine eza ettiğini, sövüp saydığını görünce dayanamayarak deve çene kemiğiyle vurup başını yarmıştı. Tuleyb'i tutup bağlamışlar, dayısı Ebû Leheb de bağını çözüp onu kurtarmıştı.

(İbn-i Sa'd, Zehebi)

Kur'an'ı İlk Açıktan Okuyan Kişi Ve Başına Gelenler:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den sonra Mekke'de Kur'an'ı aşikâr okuyanların ilki Abdullah b. Mes'ud *(radıyallahu anh)* olmuştur.

Birgün Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabı toplandı ve dediler ki:

"Allah'a and olsun! Kureyş bu Kur'an'ın şimdiye kadar kendilerine aşikâr okunduğunu duymadı. Onlara kim dinlettirmek ister?" Bunun üzerine Abdullah b. Mes'ud dedi ki:

"Ben varım." Dediler ki:

"Biz onların sana eziyet vermelerinden korkarız. Biz onlar zarar vermek istedikleri zaman kavminden kendisini koruyacak aşireti olan bir adamın bu işi yapmasını istiyoruz." Dedi ki:

"Beni bırakınız. Çünkü Allah beni koruyacaktır." Sonra îbn-i Mes'ud ertesi gün sabahleyin kuşluk vaktinde çıktı, Kureyş'in toplanma yerine geldi. Kureyşliler, meclislerinde idiler. Nihayet Kureyş'in toplanma yerinde onlara:

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla" diye sesini yükselterek **"Rahman Kur'an'ı öğretti"** dedi ve Rahman sûresini okudu. Sonra O'nu yeniden okumaya başladı. Bunun üzerine oradakiler ona baktılar ve:

"Ümm-ü Abd'in oğlu ne diyor?" diye söyleştiler. Sonra şöyle dediler:

"Muhammed'in getirdiklerinden okuyor." Böylece onun üzerine yürüdüler ve onun yüzüne vurmaya başladılar. O ise okumaya devam etti ve Allah'ın dilediği kadar o sûreden okudu. Sonra yaralı olarak arkadaşlarına döndü. Onlar da ona dediler ki:

"İste korktuğumuz bu idi." O da dedi ki:

"Şimdi benim gözümde Allah düşmanları içinde onlardan daha zayıf daha hakir hiç kimse yoktur. Andolsun ki eğer dilerseniz yarın da gidip onun aynısını yaparım." Dediler ki:

"Hayır. Bu sana yeter. Onlara hoşlarına gitmeyen şeyi işittirdin."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Uzlaşma Politikası:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Kâ'be'yi tavaf ederken El-Esved b. Muttalib b. Esed b. Abduluzza, Velid b. el-Mugire, Umeyye b. Halef ve As b. Vail es-Sehmi ile karşılaştı. Onlar kavimleri içinde dediklerini yaptıran kimselerdi. Rasûlullah'a dediler ki:

"Ey Muhammed! Gel, biz senin ibadet ettiğine ibadet edelim. Sen de bizim ibadet ettiğimize ibadet et. Böylece biz ve sen (insanları) idarede ortaklaşalım. Şayet senin ibadet ettiğin bizim ibadet ettiğimizden hayırlı ise biz ondan nasibimizi almış oluruz. Şayet bizim ibadet ettiğimiz senin ibadet ettiğinden hayırlı ise sen ondan nasibini almış olursun."

Bunun üzerine Allah-u Teâlâ onlar hakkında şu sûreyi indirdi:

"Ey Muhammed! De ki: Ey kâfirler! Ben sizin kulluk ettiklerinize ibadet etmem. Benim ibadet ettiğime de sizler kulluk etmezsiniz. Ben de sizin kulluk ettiklerinize ibadet edecek değilim. Siz de benim ibadet ettiğime kulluk edecek değilsiniz. Sizin dininiz size benim dinim banadır."(Kâfirun: 1–6)

(Siyeri İbn-i Hişam)

RASÛLULLAH (S.A.S) İLE KUREYŞ REİSLERİ ARASINDA GEÇEN OLAYLAR

İslâmiyet Kureyş kabilelerinin erkekleri ve kadınları arasında yayılmaya başladığında Kureyş; Müslümanlardan hapsedebildiği kimseleri hapsediyor, işkence edebildiği kimselere işkence ediyordu. Sonra Kureyş kabilelerinin elebaşları toplandılar. Onlar şu kişilerden oluşmaktaydı:

Utbe b. Rabia, Şeybe b. Rabia, Ebû Süfyan b. Harb, Nadr b. el-Haris, Ebû'l Bahteri b. Hişam, Esved b. Muttalib, Zemaa b. el-Esved, Velid b. el-Mugire, Ebû Cehl b. Hişam, Abdullah b. Ebi Umeyye, El-Ass b. Vail Nubeyn ve Münebbih işte bu kişiler birbirlerine şöyle dediler:

"Muhammed'e haber iletip onunla konuşunuz ve son noktaya kadar onunla mücadele ediniz."

Bunun üzerine ona şöyle bir haber gönderdiler:

"Kavminin sevip sayılan kişileri, seninle konuşmak için toplanmış bulunmaktadır, onlara gel."

Bu haber üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hemen onların yanına gitti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in onların yanına gitmesinin sebebi; onlara anlattıkları hakkında düşüncelerinde bir değişikliğin olduğunu zannetmesindendir. Çünkü Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların İslâm'a girmelerini ve onların hidayete ermelerini çok arzuluyordu. Onların güç duruma düşmeleri ona daha güç ve ağır geliyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların yanına oturunca dediler ki:

"Ey Muhammed! Biz sana, seninle konuşmak için haber yolladık. Biz, senin kavminin başına getirdiğin gibi birşeyi kendi kavmi başına getiren başka bir kişi bilmiyoruz.

Yemin olsun ki sen, babaları kötüledin, dini (kanunları) küçümsedin, ilahların sahte ilahlar olduğunu söyledin ve akılları akılsızlıkla (sefihlikle) nitelendirdin. Toplumun birliğini, dirliğini bozdun. Bizlere karşı akla gelebilecek her türlü aykırı hareketi yaptın. Eğer bu yeni getirdiğin şeyle esas amacın mala sahip olmak ise, senin için aramızda mal toplayalım ki en çok mal sahibi sen olasın.

Eğer getirdiğinle esas amacın şan şöhret sahibi olmak ise seni başımıza efendi tayin ederiz. Eğer getirdiğinle esas amacın devlet başkanlığını ele geçirmek ise seni devletimize başkan olarak atarız. Eğer bu sana gelen şey senin gördüğün bir cin ise ve sana da üstün geliyorsa, sen bundan kurtuluncaya kadar senin tedavin için bütün mallarımızı feda ederiz veya bu şekilde olduğun için artık seni mazur görürüz."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara şöyle dedi:

"Sizin dediğinizle benim alakam yoktur. Size getirdiğim şeyle esas amacım; ne sizin mallarınızı istemek ne de makam, mevki talep edip üzerinize başkan olmaktır. Fakat Allah-u Teâlâ beni size Rasûl olarak gönderdi ve bana bir kitab indirdi. Allah bana, sizden (iman edenleri) **müjdelememi** (küfredenleri) **korkutmamı emretti. Böylece Rabbimin gönderdiği şeyleri size ulaştırdım. Size öğüt verdim.**

Şayet size getirdiğim şeyleri benden kabul ederseniz işte o sizin dünyada ve ahirette ki nasibinizdir. Eğer onu kabul etmezseniz, Allah-u Teâlâ benimle sizin aranızda hükmünü verinceye kadar Allah'ın emrine sabrederim." Dediler ki:

"Ey Muhammed! Eğer bizim sana sunmuş olduğumuz tekliflerden birini kabul etmezsen, sen de biliyorsun ki insanlar içerisinde toprakları bizimkinden daha dar, suyu daha az ve geçimi daha zor olan kimse yoktur. O halde seni rasûl olarak gönderen Rabbin'den bizim için, bizi sıkıştıran şu dağları yürütmesini, bizim topraklarımızı genişletmesini, bu topraklarda Şam ve Irak nehirleri gibi nehirler akıtmasını iste. Yine bizim için; içlerinde Kusayy b. Kilâb da olmak üzere geçmiş babalarımızı diriltmesini iste. Zira Kusayy doğru olan bir kişiydi. Böylece onlara senin söylediklerinin gerçek mi yoksa asılsız mı olduğunu sorarız. Şayet onlar seni doğrularsa ve bizim isteklerimizi de yerine getirirsen biz de seni doğrularız. Böylece senin Allah'tan gelen makamını tanırız ve O'nun seni "söylediğin gibi bir elçi" olarak göndermiş olduğunu anlarız."

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara şöyle dedi:

"Ben size, kasdettiğiniz şeyleri yapmak için gönderilmedim. Ben ancak size; Allah'ın beni kendisiyle gönderdiği şeyi getirdim ve onu size tebliğ ettim. Şayet onu kabul ederseniz o sizin dünyada ve ahirette azığınız olur. Şayet onu benden kabul etmezseniz Allah-u Teâlâ benimle sizin aranızda hüküm verinceye kadar Allah-u Teâlâ'nın emrine sabrederim." Onlar dediler ki:

"Bizim için birşey yapmıyorsan o zaman kendin için bir şeyler yapmalısın. Rabbin'den seninle beraber senin söylediğin şeyi doğrulayacak ve senden aldığını bize iletecek bir melek göndermesini iste. Ve Rabbin'den senin için cennetler, saraylar, altın ve gümüşten hazineler iste. Biz de O'nun seni zengin kıldığını görelim. Çünkü sen de bizler gibi çarşılarda dolaşarak geçimini temin için uğraşmaktasın. Şayet iddia ettiğin gibi bir Rasûl isen istediklerimizi yap ki, Rabbi'nin katındaki senin dereceni ve makamını bilelim." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunun üzerine şöyle buyurdu:

"Ben bu dediklerinizi yapıcı değilim. Ben bunu Rabbim'den isteyici de değilim. Zaten size bununla da gönderilmedim. Fakat Allah-u Teâlâ beni (söylediklerimi kabul edenleri) **müjdeleyici ve** (inkâr edenleri) **korkutucu olarak gönderdi. Şayet size getirdiğim şeyi kabul ederseniz işte bu sizin dünyada ve ahirette azığınızdır. Şayet onu benden kabul etmezseniz o zaman Allah-u Teâlâ benimle sizin aranızda hükmünü verinceye kadar Allah'ın emrine sabrederim."** Dediler ki:

"O halde göğü bizim üzerimize parça parça olarak düşür. Nitekim sen, Rabbin dilerse bunu yapacağını iddia ediyorsun. Biz sana bu söylediğimizi yapana kadar inanacak değiliz." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* buyurdu ki:

"Bu Allah'a ait bir iştir. Şayet onu size yapmayı dilerse yapar." Dediler ki: '

"Ey Muhammedi Senin Rabbin bizim seninle beraber oturacağımızı ve sana sormuş olduğumuz şeyleri soracağımızı ve senden neyi isteyeceğimizi bilmiyor mu idi ki daha önce sana gelip bize bildirmen ve yapman gereken şeyleri haber vermedi. Çünkü biz, senin getirdiğin şeyi kabul etmedik. Zira biz, sana bu bilgilerin Yemameli olan Rahman adlı şahıs tarafından öğretildiğini haber aldık. Vallahi biz Rahman'a asla inanmayız. Ey Muhammed! Bizden günah gitti. Vallahi biz seni ve bize yaptıklarını yanına bırakmayız. Ya biz seni yok ederiz. Ya da sen bizi yok edersin." Onlardan birisi dedi ki:

"Biz meleklere ibadet ederiz. Zira onlar Allah'ın kızlarıdır."

Bir diğeri de şöyle dedi:

"Sen Allah'ı ve melekleri apaçık bir şekilde bize getirmedikçe asla Sana iman etmeyiz."

Bunları Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e söyledikleri zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların yanından kalktı. Rasûlullah ile beraber Abdullah b. Ebi Umeyye b. el-Muğire (bu şahıs Rasûlullah (s.a. s)'in halasının oğludur) de kalktı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e dedi ki:

"Ey Muhammed! Kavmin sana tekliflerini sundular ama kabul etmedin. Sonra kendileri için birtakım şeyler istediler ki; söylediğin şekilde Allah katında makamını bilsinler, bundan dolayı da seni doğrulasınlar ve sana tabi olsunlar. Fakat sen bunları da yapmadın. Sonra, kendin için bir takım şeyler yapmanı istediler ki, onunla senin onlara olan üstünlüğünü ve Allah katındaki mertebeni bilsinler. Sen bunu da yapmadın. Allah'a yemin ederim ki göğe bir merdiven dayayıp ta yukarıya çıktığını görünceye ve sonra oradan gelirken senin dediğin gibi sana şehadet edecek dört melek getirinceye kadar asla sana iman etmem. Allah'a yemin ederim ki şayet bunu yapsan da seni doğrulayacağımı tahmin etmiyorum."

Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den ayrılıp gitti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de ailesinin yanına üzüntülü bir halde döndü. Kavmi onu çağırdığı zaman onlardan umduğu şeyleri bulamadı. Ve onların kendisinden daha da çok uzaklaştıklarını gördü.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Utbe b. Rabia'nın Rasûlullah Hakkındaki Sözü:

Kavminin efendisi Utbe b. Rabia birgün Kureyş'in toplantı yerinde oturuyordu. Bu sırada Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de mescidde yalnız başına oturmaktaydı. Utbe dedi ki:

"Ey Kureyş topluluğu! Biliniz ki, şimdi Muhammed'e gidiyorum. Onunla konuşup ona bir takım tekliflerde bulunacağım. Belki o, bu tekliflerden bir kısmını kabul eder. Biz de dileyip seçtiklerini ona veririz. Böylece bizle uğraşmaktan vazgeçer."

Bu plan, Hamza'nın Müslüman olduğu ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabının arttığı sıralarda hazırlanmıştı.

Kureyş topluluğu dedi ki:

"Evet, olur ey Eba Velid! Kalk ona git. Onunla konuş."

Utbe, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına gitti ve oturdu.

Dedi ki:

"Ey Kardeşimin oğlu! Şüphesiz senin de bildiğin gibi sen hem aşiretçe hem de nesebdeki yerin itibariyle bizden şereflisin. Böyleyken sen kavmine büyük bir işle geldin. Onunla; kavminin birliğini dağıttın, onların akıllarını akılsızlıkla itham edip ilahlarını ve bağlı oldukları dinlerini (kanunlarını) küçülttün ve onların ölmüş atalarını tekfir ettin. Şimdi beni dinle, sana bazı teklifler sunacağım. Onları gözden geçir. Belki hoşuna gider de bazılarını kabul edersin."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Konuş ey Eba Velid! Dinliyorum." Utbe dedi ki:

"Ey kardeşimin oğlu! Eğer senin bu geldiğin işle esas maksadın mal toplamak ise, sana aramızda çokça mal toplayalım ki en fazla mala mülke sahip olanımız sen olasın. Eğer onunla esas gayen şan, şeref sahibi olmak ise seni bizim üzerimize efendi yapalım. Böylece sensiz hiçbir işe karar vermeyiz. Eğer onunla amacın devlet başkanı olmak ise seni üzerimize başkan olarak atayalım. Şayet bu sana gelen şey insanlara görünen cinden bir şey ise ve onu kendinden uzaklaştırmaya gücün de yetmiyorsa, seni tedavi ettirip iyileştirene kadar bu uğurda mallarımızı feda edelim. Zira kişi musallat olan cinden dolayı tedavi edilmezse, cin o kişiye galib gelir."

Utbe konuşmasını bitirinceye kadar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onu dinledi ve buyurduki:

"Ey Eba Velid! Sözünü bitirdin mi?"

Dedi ki: "Evet."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* buyurdu ki:

"Öyleyse beni dinle." Dedi ki:

"Dinliyorum."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunun üzerine şu ayetleri okudu:

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.

Ha. Mim. (Bu) **ayetleri bilecek** (anlayacak) **herhangi bir millet için ayrı ayrı açıklanmış** (hükmünce amel edenlere) **müjdeler verici** (muhaliflerini başlarına gelecek fena akıbetlerle) **korkutucu, Arapça bir Kur'an olmak üzere Rahman ve Rahim** (olan Allah) **tarafından indirilmiş bir kitaptır** (Böyle iken) **onların çoğu** (bunu düşünüp kabulden) **yüz çevirmiştir. Artık onlar işitmezler. Onlar "Bizi kendisine davet ettiğin şeylere karşı, kalplerimiz örtülüdür. Kulaklarımızda bir ağırlık vardır" dediler." (Fussilet: 1-5)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu ayetlerin devamını Utbe'ye okumaya devam etti. Utbe de, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den işitttiği şeyleri ellerini arkasına koyup onlara dayanarak dinliyordu.

Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu sûrenin secde ayetine geldiğinde secde etti ve dedi ki:

"Ey Eba Velid! Dinlediğin şeyi dinledin. İşte sen işte bu."

Bunun üzerine Utbe arkadaşlarının yanına gitti. Arkadaşları onu görünce birbirlerine dediler ki:

"Allah'a yemin olsun ki Ebû Velid'in yüzü gittiği andaki şekilden değişik bir haldedir." O yanlarına oturunca dediler ki:

"Ne yaptın ya Eba Velid?" Dedi ki:

"Şunu yaptım: Vallahi ben şimdiye kadar benzerini asla işitmediğim bir söz işittim. Vallahi o ne bir şiir ne bir sihir ne de bir kehânettir. Ey Kureyş topluluğu! Bana itaat ediniz ve onun hakkında benim diyeceğim söze uyun. Bu adamı kendi haline bırakın ve onunla uğraşmaktan vazgeçin. Allah'a and olsun ki, ondan duyduğum söz elbette büyük bir olay olacak. Eğer Araplar ona galip gelirse, sizden başka kişiler onu alıkoymuş olurlar. Eğer o, Araplara galip gelirse onun mülkü sizin mülkünüzdür. Onun izzeti sizin izzetinizdir. Ve siz onunla insanların en mesudu olursunuz." Dedilerki:

"Vallahi ey Eba Velid! O, seni dili ile sihirlemiş." Dedi ki:

"Bu, benim görüşümdür. Siz de aklınıza ne geliyorsa onu yapınız."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Uzlaşmayı Kabul Etmedikleri İçin Müslümanlara Tekrar İşkence Edilmesi:

Sonra Kureyş, içlerindeki kabilelerde bulunan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabına ve onlarla birlikte Müslüman olan kimselere

karşı birbirlerini kışkırtarak tahrik ettiler. Her kabile, içinde bulunan Müslümanlara alçakça işkence ediyor ve onları dinlerinden uzaklaştırmaya çalışıyordu. Allah-u Teâlâ Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i amcası Ebû Talib ile korudu. Ebû Talib Kureyş'in bu vahşi hareketlerini görünce Beni Haşim ve Beni Muttalib içinde ayağa kalkarak kendisinin Rasûlullah'ı koruduğu gibi kavminin de korumasını, destek olmasını istedi. Onlar da Ebû Talib'in yanına toplandılar. Ebû Talib'in çağrısını kabul ederek onunla birlikte Rasûlullah'ı korudular. Sadece Allah düşmanı mel'un Ebû Leheb ve onun gibi kimseler ayrı kaldılar."

(Siyeri İbn-i Hişam)

RASÛLULLAH (S.A.S)'İ ORTADAN KALDIRMA GİRİŞİMLERİ

Ebû Cehl'in Rasûlullah (s.a.s)'i Öldürme Girişimi:

Birgün Ebû Cehl şöyle dedi:

"Ey Kureyş topluluğu! Muhammed sizin tekliflerinizi kabul etmekten kaçındı. Gördüğünüz gibi o hâlâ dinimizi (kanunlarımızı) küçümsemeye, babalarımızı kötülemeye, akıllarımızı akılsızlıkla nitelendirmeye ve ilâhlarımızı kötülemeye devam etmektedir. Ben Allah'a yemin ediyorum ki yarın zorla taşıyacağım bir taşla oturup onu bekleyeceğim. Namazında secdeye vardığı zaman onun başını kıracağım. O zaman beni ister yardımsız olarak onunla baş başa bırakın, isterseniz koruyun. Bundan sonra Beni Abdülmenaf akıllarına ne gelirse yapsın." Dediler ki:

"Vallahi seni bu şeyler için asla yardımsız bırakmayız. Sen istediğin şeyi yapmaya devam et."

Ebû Cehl ertesi sabah tarif ettiği şekle uygun bir taş aldı. Sonra oturup Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i beklemeye başladı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de her gün çıktığı gibi sabahleyin kuşluk vaktinde çıktı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke'de idi ve kıblesi de Şam'a doğru idi. Namaz kıldığı zaman Rükn-il Yemani ile Hacer-il Esved arasında namaz kılardı. Kâ'be'yi de kendisiyle Şam arasında bırakırdı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* namaz kılmaya kalktı. Kureyş ise erkenden gelip meclislerinde oturmuş ve Ebû Cehlin ne yapacağını bekliyorlardı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* secdeye vardığı zaman Ebû Cehl önceden hazırlamış olduğu taşı kaldırarak ona doğru ilerlemeye başladı. Ona yaklaştığı zaman yenilmiş, rengi değişmiş, korkmuş ve elleri

taş üzerinde katılaşmış bir halde geri döndü. Sonunda taşı elinden attı. Kureyş topluluğu ona doğru yaklaştı ve dediler ki:

"Ey Eba'l Hakem sana ne oldu?" Dedi ki:

"Dün akşam size söylediğim şeyi ona yapmak için gittim. Ona yaklaştığım zaman beni onun önünde bir erkek deve karşıladı. Hayır! Vallahi şimdiye kadar ne onun büyüklüğünde ne onun boynu gibi boynu olan ve ne de onun dişleri gibi dişleri olan bir erkek deve gördüm. O beni yemek istedi." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ukbe b. Ebi Muayt'ın Rasûlullah'ı Boğmaya Kalkışması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hicr'de namaz kıldığı sırada Ukbe b. Muayt gelerek Rasûllulah'ı omuz atkısından tutup boynunu onunla şiddetli bir şekilde sıkarak onu boğmaya başladı. Rasûlullah dizlerinin üzerine düştü. Halk Rasûlullah'ın öldüğünü zannederek bağrışıyordu. Ebû Bekir yetişerek Ukbe'nin kolundan çekti ve onu Rasûlullah'ın üzerinden uzaklaştırarak:"Rabbim Allah'tır dediği için mi onu öldüreceksiniz?" dedi.

(Buhârî-Ahmed)

Nadr b. Haris'in Rasulullah'a Suikastı:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* birgün bir iş için öğlen sıcağında Hacun yokuşunun dibine kadar gitmişti. Nadr b. Haris orada Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i görünce kendi kendine:

"Ben onu şimdiye kadar hiçbir zaman böyle ıssız bir yerde bulmamıştım" dedi ve saldırmak için yanına yaklaştı. Yaklaşır yaklaşmaz korkup geri döndü.

Ebû Cehil ona rastlayıp:

"Nereden geliyorsun?" diye sordu. Nadr b. Haris:

"Muhammed'e saldırmak için ardına düştüm. Kendisi yapayalnızdı ve yanında kimse yoktu. Yanına yaklaşır yaklaşmaz başının üzerinde kocaman siyah yılanların ağızlarını açarak keskin dişlerini gıcırdattıklarını görüp korktum ve hemen geri döndüm" dedi. Ebû Cehil:

"Bu da onun sihirlerinden birisidir" dedi.

(Ebû Naim, Halebî-İnsanu'l-uyun)

HABEŞİSTAN'A HİCRET

Birinci Hicret (Bi'setin 5. yılı Receb ayı):

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ashabının başına gelen belayı gördüğünde kendisinin Allah katındaki yerini ve amcası Ebû Talib'in kendisini koruması dolayısıyla afiyet içinde olduğunu farkedip sahabelerini içinde bulundukları bu durumdan kurtarmaya güç yetiremediği için onlara şöyle buyurdu:

"Şayet Allah-u Teâlâ size ferahlayacağınız bir kapı açana kadar Habeşistan'a giderseniz orada bir melik bulacaksınız. Onun yanında hiç kimseye haksızlık edilmez. O yer doğruluk yeridir."

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabı fitneden korktuktan ve müşriklerin bütün kanun, gelenek ve göreneklerinden kendi dinlerini kurtarmak için Allah'a (Allah'ın dinini daha iyi yaşayabilmek amacıyla kimi yalnız başına, kimi zevcesiyle birlikte, kimi binekli kimi de yaya olarak Mekke'den gizlice Habeşistan'a) gittiler. **(Zariyat: 50** ayeti de buna işaret ediyor) (Kureyş de peşlerinden yola çıktı ve denize kadar geldi. Fakat kafileden hiç kimseye rastlayamadı.) İşte bu gidiş İslâm da ilk hicret oldu.

Müslümanlardan ilk hicret edenler arasında şu sahabeler vardı: Osman b. Affan ve hanımı (Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kızı Rûkiyye), Ebû Huzeyfe b. Utbe ve hanımı Sehle bint-i Süheyl, Zübeyr b. el-Avvam, Mus'ab b. Umeyr, Abdurrahman b. Avf, Ebû Seleme b. Abdulesed ve hanımı Ümmü Seleme bint-i Ebi Ümeyye, Osman b. Maz'un, Amir b. Rabia ve hanımı Leyla bin-ti Ebi Hasme, Ebû Sebre b. Ebi Ruhm, Süheyl b. Beyda. İşte bu on kişi Habeş topraklarına giden ilk Müslümanlardı. Başlarında ise Osman b. Maz'un bulunmaktaydı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Mekke Halkının Müslüman Oldukları Haberi Kendilerine Ulaşınca Muhacirlerin Habeşistan'dan Geri Dönmeleri: (Bi'setin 5. yılı Şevval ayı)

Habeşistan'a hicret eden Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabına Mekke toplumunun Müslüman olduğu haberi ulaşınca, hemen oradan geri döndüler. Mekke'ye yaklaştıklarında Mekke ehlinin Müslüman olduğuna dair söylentilerin asılsız olduğu haberini aldılar. Bunun üzerine kimi müslümanlar teminat ile kimileri de gizlice Mekke'ye girdi. Habeşistan'dan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına gelenlerin hepsi otuz üç erkek idi. Teminat ile Mekke'ye girenler arasından ismi

bize ulaşanlar şunlardır: Osman b. Maz'un b. Habib el-Cumahi, Velid b. Mugire'nin; Ebû Seleme b. Abdil-Esed b. Hilal b. Abdullah b. Ömer b. Manzum, Ebû Talib b. Abdulmuttalib'in teminatı ile girdi. O onun dayısı idi. (Ebû Seleme'nin annesi Berra bint-i Abdul Muttalib'dir.)

(Siyeri İbn-i Hişam)

Osman b. Maz'un'un Velid'in Teminatını Reddetmesi:

Osman b. Maz'un, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabının içinde bulunduğu belayı görüyor, kendisi de Velid b. Mugire'nin teminatı altında sabahlayıp akşamlıyordu. Bunun üzerine dedi ki:

"Allah'a and olsun, arkadaşlarım ve dindaşlarım Allah yolunda, bana isabet etmeyen belâ ve eziyetlerle karşılaştıkları halde benim ehli şirkten bir adamın teminatı altında emniyet içinde sabahlamam ve akşamlamam elbetteki büyük bir eksikliktir."

Sonra Velid b. Mugire'ye gitti ve ona şöyle dedi:

"Ey Eba Abd-i Şems! Senin yardım ye kefaletin buraya kadar. Teminatını sana geri iade ediyorum." O da ona şöyle dedi:

"Ey kardeşimin oğlu! Niçin? Kavminden biri sana eziyet mi verdi?" Osman da:

"Hayır! Fakat ben Allah'ın teminatına razı oluyorum. O'ndan başkasının teminatı altında kalmak istemiyorum" dedi.

Velid b. Mugire bu sefer dedi ki:

"Mescid'e git ve teminatımı, benim seni alenen teminatım altına aldığım gibi bana karşı alenen iade et..." Bunun üzerine o ikisi yürüyüp gittiler ve mescide geldiler. Velid dedi ki:

"İşte bu Osman. Teminatımı bana iade etmek için gelmiştir." O da:

"Doğru söyledi. Onu vefalı, kerim bir kefil olarak buldum. Fakat ben Allah'tan başka bir kimsenin emanına sığınmak istemediğim için ona verdiği emanını iade ettim" dedi.

Sonra ayrılıp gitti. Lebid b. Rebia b. Malik b. Cafer b. Kilab da Kureyşlilere bir mecliste şiir söylüyordu. Osman da onlarla birlikte oturdu.

Bunun üzerine Lebid:

"Bilinmelidir ki, Allah'tan başka her şey batıldır" deyince Osman:

"Doğru söyledin" dedi. Bu sefer Lebid:

"Şüphe yok ki bütün nimetler fanidir." deyince Osman:

"Yalan söyledin. Cennetin nimetleri fani değildir." dedi.

Sonra Lebid b. Rebia şöyle dedi:

"Ey Kureyş topluluğu! Allah'a and olsun ki uzun zamandır aranızda oturup sizinle konuşan kişiye eziyet eden bu adam da kim oluyor?" O topluluktan bir adam şöyle cevap verdi:

"Bu, sefihlerden birisidir. Bizim dinimizden ayrılmıştır. Sen onun sözüne alınma." Bunun üzerine Osman da ona karşı red cevapı verdi. Ve ikisinin arasında iş büyüdü. İşte o adam Osman'a doğru geldi. Ve gözüne bir tokat attı ve onun bir gözünü böylelikle kör etti. Bu arada Velid b. Mugire ise Osman'ın başına gelenleri yakından takip ediyordu. O şöyle dedi:

"İşte bak ey kardeşimin oğlu! Senin gözün başına gelen bu duruma hiç muhtaç değildi. And olsun ki sen kuvvetli ve şevkâtli bir ahd ve emanda idin." Osman da şöyle dedi:

"Hayır. Vallahi sağlam gözüm de Allah yolunda diğerinin başına gelen şeyin aynısına muhtaçtır. Ve şüphesiz ki ben senden daha aziz, daha güçlü ve kudretli birinin kefaletindeyim." Buna cevapen Velid de ona:

"Ey kardeşimin oğlu! Gel eğer dilersen eski kefaletine dön" dedi. O da:

"Hayır, dönmem" dedi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

İkinci Hicret (Bi'setin 5. yılı):

Kureyş müşrikleri; Habeş ülkesinden Mekke'ye dönen muhacir Müslümanların Necaşi tarafından çok iyi korunduğunu işitince onlardan yakaladıklarını en ağır işkencelere uğratmaya başladılar. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunun üzerine Habeş ülkesine ikinci defa hicret edilmesine izin verdi." **(İbn-i Sa'd)**

İlk hicret edenlerden sonra, Cafer b. Ebû Talib ve bunu takiben diğer Müslümanlar Habeş topraklarına giderek orada toplanmaya başladılar. Kimi Müslümanlar ailesi ile birlikte, kimisi de yalnız başına hicret etmişlerdi. Habeş topraklarına ulaşan kişilerin hepsi, oraya hicret eden Müslümanların yanlarında götürdükleri ve orada doğan çocukları hariç, seksen üç kişi idi. Bu hicrette onsekiz de kadın bulunmaktaydı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Habeşistan'a Hicret Eden Muhacirleri Geri Getirmek İçin Kureyş'in Elçi Yollaması:

Kureyş, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabının Habeş topraklarında huzur ve güven içerisinde olduklarını ve onların orada belirli bir yere ve mekâna kavuştuklarını gördüğü zaman, hemen aralarında anlaşıp, kendilerinden güçlü, kuvvetli iki elçiyi Necaşi'ye göndermeye

karar verdi. Bununla gayeleri oradaki Müslümanların geri iade edilmelerini sağlamak, Müslümanları dinlerinden döndürmek ve onları bulundukları huzurlu ve güvenli ortamdan çıkarmaktı. Böylece Abdullah b. Ebi Rebia ve Amr b. el-Ass b. Vail'i elçi olarak gönderdiler. Necaşi ve kumandanlarına verilmek için de aralarında hediyeler topladılar. Sonra ona gönderdiler.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hanımı Ümmü Seleme bint-i Ebi Ümeyye b. el-Mugire'den nakledildiğine göre şöyle demiştir:

"Habeşistan topraklarına ayak bastığımızda Necaşi'den güzel bir komşuluk gördük. Dinimizi yaşamada herhangi bir zorlukla karşılaşmadık. Eziyet edilmeden ve hoş karşılamayacağımız bir şey işitmeden Allah'a ibadet görevimizi yerine getirdik. Bizim bu durumumuz Kureyş'e ulaştığında aralarında anlaşıp Necaşi'ye iki güçlü elçi göndermeye karar vermişler. Ve Necaşi'ye de değerli, kıymetli Mekke eşyalarından bazı şeyleri hediye olarak hazırlamışlar. Bunlar içinden en beğenileni meşin deriler olmuştu. Onlar da zaten çokça deri toplamışlar ve istisnasız hiçbir patriği hediyeden nasipsiz bırakmamışlardı.

Gönderdikleri kişiler ise Abdullah b. Ebi Rebia ve Amr b. el-Ass idi. Onlara bazı emirler vermişler ve demişler ki:

"Müslümanlar hakkında Necaşi ile konuşmadan önce her patriğe (din adamı) hediyesini dağıtınız. Daha sonra da Necaşi'ye hediyesini sununuz. Ve sonra Necaşi Müslümanlarla konuşmadan önce onları size teslim etmesini isteyiniz." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Elçilerin Hediyeleri Sunmaları:

Bunun üzerine bu iki elçi çıkıp Necaşi'nin yanına geldiler. Biz ise onun yanında güzel bir ortamda ve hayırlı bir komşulukta idik. Onlar Necaşi ile konuşmadan önce her bir patriğe hediyesini sundular ve onlara şöyle dediler:

"Bizden akılsız kimseler Melik'in yurduna sığınmışlardır. Kavimlerinin dinlerinden ayrılmışlar ve sizin dininize de girmemişlerdir. Yeni çıkardıkları bir dini getirmişlerdir. O dini ne biz biliyoruz ne de siz. Onların kavimlerinin itibarlı kimseleri bizi size, onları geri vermeniz için gönderdi. Biz Melik ile konuşacağımız zaman ona, onları bize geri vermesini söyleyiniz. Melik onlarla konuşmasın. Şüphesiz onları en iyi kavimleri bilir ve onların eksikliklerini de en iyi bilen yine kavimleridir. Patrikler "peki olur" diyerek kabul ettiler. Daha sonra iki Kureyşli hediyelerini Necaşi'ye sundular. O da hediyeleri kabul etti. Ona şöyle dediler:

"Ey Melik! Bizden aklı kıt bazı kimseler sizin beldenize sığınmışlardır. Bunlar kavimlerinin dininden ayrılmışlar ve senin dinine de girmemişler-

dir. Yeni bir din icad etmişlerdir ki o dini ne biz tanıyoruz ne de sen tanırsın. Bu kişilerin babaları, amcaları, kabileleri ve kavimlerinin itibarlı kimseleri bizi sana, onları bize geri teslim etmen için gönderdiler. Onlar, onları daha iyi tanırlar ve onların noksan taraflarını daha iyi bilirler."

Abdullah b. Ebi Rebia ve Amr b. el-Ass, Necaşi'nin Müslümanları çağırıp da onların sözlerini dinlemesini hiç arzu etmiyorlardı.

Necaşi'nin etrafındaki din adamları dediler ki:

"Ey Melik! Bunlar doğru söylüyorlar. Kavimleri onları daha iyi tanırlar ve onların noksan taraflarını daha iyi bilirler. Onları bunlara teslim et ki onları yurtlarına ve topluluklarına geri götürsünler."Necaşi sinirlendi ve şöyle dedi:

"Hayır! Vallahi bu halde onları bunlara teslim etmem. Bana komşu olan, benim yurdumda konaklayan ve beni diğer kişilere tercih eden kişilere bu şekilde davranmak olacak bir şey değildir. Onları çağırırım. Ve bu iki kişinin söylediklerini onlardan sorarım. Şayet bunların dedikleri onlarda (Müslümanlarda) varsa onları, bunlara teslim ederim ve onları topluluklarına geri gönderirim. Şayet böyle değilseler onları korur ve bana komşu oldukları sürece onlara iyi davranırım."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Müslümanlar Necaşi'nin Huzurunda:

"Sonra Necaşi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabına onları çağırması için birisini gönderdi. Gönderilen elçi onlara geldiğinde toplanıp birbirlerine şöyle dediler:

"Melik'in yanına vardığınız zaman ona ne diyeceksiniz?" Dediler ki:

"Vallahi biz başımıza ne gelirse gelsin, Rasûlumuz *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bize bu husussta emrettiği şeyi olduğu gibi söyleriz."

Sahabeler geldikleri zaman Necaşi âlimlerini çağırdı. Onlar da kitaplarını açıp onun etrafında oturdular. Melik Müslümanlara sorarak şöyle dedi:

"Kendisinden dolayı topluluğunuzdan ayrılmış olduğunuz ve ne benim ne de başka milletlerin dinine girmediğiniz bu din nedir?"

Cafer b. Ebi Talib Melikle konuştu. Ona dedi ki:

"Ey Melik! Biz cahiliye ehli bir topluluk idik. Putlara ibadet eder, ölü hayvan etini yer, fuhuş yapar, akrabaların hak ve hukukunu gözetmez, komşularımızı unutur ve kuvvetlinin zayıfı ezdiği bir topluluk idik..İşte bizler bu halde iken Allah-u Teâlâ bize bizden olan bir elçi gönderdi. Biz onun soyunu, doğruluğunu, emanete riayet ettiğini ve temiz huylu olduğunu biliyoruz. Bizi, Allah-u Teâlâ'yı birleyerek sadece O'na ibadet etmeye, Allah'tan başka kulluk ettiğimiz taşlara (heykellere) putlara itaat et-

meyerek onları terk etmeye ve inkâr etmeye davet etti. O bize doğru sözlü olmamızı, emanetleri yerine vermemizi, akrabalarla olan ilişkileri kesmememizi, komşulara iyi muamelede bulunmamızı, haramlardan ve (haksız yere) kan dökmekten kaçınmamızı emretti. Bizi bütün kötü şeylerden, yalan sözden, yetim malı yemekten ve namuslu temiz kadınlara iftira atmaktan nehyetti. Ayrıca bize yalnızca Allah'a ibadet etmemizi, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamamızı, namazı, zekâtı ve orucu emretti."

Cafer ona İslâm'ın emirlerini saydı.

Cafer sözüne devamla şöyle dedi:

"Biz de onu kalben kabul edip ona inandık, Allah-u Teâlâ'dan getirdiği şeylere ve ona tâbi olduk. Sadece Allah'a ibadet ettik, boyun eğdik. O'na hiçbir şeyi ortak koşmadık ve bize haram kıldığı şeyleri haram, helal kıldığı şeyleri de helal kabul ettik.

Bunun üzerine, kavmimiz bize düşman kesildi. Bize işkence etti ve bizi Allah'a yaptığımız ibadetten, kulluktan geri döndürüp putlara boyun eğmemiz için dinimizden saptırmak istedi. Önceden helal saydığımız pis şeyleri tekrar helal kabul etmemizi istedi.

Onlar bizi ortadan kaldırmak için zulümlerini arttırmaya, bulunduğumuz yerleri dar etmeye ve hele de bizimle dinimizin arasını ayırmaya başladıklarında senin yurduna geldik. Seni diğer kişilere tercih ettik. Senin komşuluğunu arzu ettik. Ey Melik! Senin yanında zulme uğramayacağımızı ümit ettik."

Necaşi, Cafer *(radıyallahu anh)*'e dedi ki:

"Yanında Rasûlunuzun Allah'tan getirdiği şeylerden bir şey var mıdır?" Cafer *(radıyallahu anh)* ona dedi ki:

"Evet, vardır." Necaşi şöyle dedi:

"Öyle ise onu bana oku." Cafer *(radıyallahu anh)* ona:

"**Kaf, Ha, Ya, Ayn, Sad.** " Meryem sûresinin baş taraflarından okumaya başladı.

Vallahi Necaşi okunan bu ayetleri işitince ağladı ve gözyaşları sakalını ıslattı. Necaşi'nin âlimleri de ağladılar ve onların gözyaşları da kitaplarını ıslattı.

Daha sonra Necaşi müşriklere şöyle dedi:

"Şüphesiz bu okunan ile İsa'ya gelen şey, tek bir kaynaktan çıkan nurdur. Gidiniz, Allah'a yemin olsun ki onları size teslim etmiyorum. Zaten böyle bir şeyi yapmam da mümkün değildir."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Amr b. El-As'ın Planı:

Kureyş elçileri Necaşi'nin yanından ayrıldıklarında Amr b. el-Ass şöyle dedi:

"Allah'a yemin ederim ki yarın Melikin huzuruna, onların kökünü kurutacak bir plan ile geleceğim. Bunun üzerine Abdullah b. Ebi Rebia ona dedi ki:

"Sakın böyle bir şey yapma. Her ne kadar onlar bizim muhaliflerimiz iseler de bizim yakın akrabalarımızdır."

Abdullah b. Ebi Rebia bizim hakkımızda o kadar katı düşünen birisi değildi. Sonra Amr ona dedi ki:

"Vallahi Melik'e; onların İsa b. Meryem'in bir kul olduğunu iddia ettiklerini söyleyeceğim." Ertesi gün olunca Amr Melik'e gidip dedi ki:

"Ey Melik! Onlar İsa b. Meryem hakkında büyük sözler söylüyorlar. İstersen onlara birisini gönder de İsa hakkında ne söylediklerini bir sordur."

Bunun üzerine Melik onlara bir adam gönderip ne söylediklerini sordurdu.

O ana kadar başımıza böyle bir sınama gelmemişti. Müslümanlar toplandılar. Birbirleriyle istişare ettiler. Birbirlerine dediler ki:

"Sizlere İsa b. Meryem hakkında sorulduğu zaman ne diyeceksiniz?" Dediler ki:

"Vallahi bu konuda Allah-u Teâlâ ne buyurmuşsa ve Nebimiz bize ne ulaştırmışsa, başımıza ne gelirse gelsin aynısını söyleriz."

Müslümanların yanına girdiğinde Necaşi:

"İsa b. Meryem hakkında ne diyorsunuz?" diye onlara sordu.

Cafer b. Ebi Talip şöyle cevap verdi:

"Nebimizin *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bize ulaştırdıklarını diyoruz."

O dedi ki:

"İsa Allah'ın kuludur ve elçisidir. O'nun ruhudur. O, Allah'ın tertemiz Meryem'e ilka etmiş olduğu bir kelimesidir."

Bunun üzerine Necaşi elini yere vurarak oradan bir çöp aldı. Sonra şöyle dedi:

"Vallahi senin söylemiş olduğun şeyler ile İsa b. Meryem hakkında bildiğimiz şeyler arasında şu çöp kadar fark yoktur."

Bu söylenilen şeyler üzerine onun etrafında bulunan patrikler homurdanmaya başladılar. Necaşi dedi ki:

"Vallahi size karşı homurdanılsa dahi gidiniz. Benim topraklarımda sizler korunmuş bir haldesiniz. Sizi kötüleyenlerden karşılık alınacaktır. Size işkence etmem için bana dağlar kadar altın verilse sizden bir adama dahi

eziyet etmem. O ikisinin hediyelerini onlara geri iade ediniz. Benim onlara ihtiyacım yoktur."

Bunun üzerine o iki Kureyş elçisi onun yanından horlanmış ve kovulmuş olarak çıktılar. Biz ise hayırlı bir komşuluk ve yurt içinde kaldık.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Necaşi'ye Savaş Açılması:

Allah'a yemin ederim ki, biz bu durumda iken Melik'in üzerine, saltanatını, mülkünü elinden almak isteyen Habeş'ten bir adam savaş için yürüdü. O zaman üzüldüğümüz gibi hiçbir zaman üzülmemiştik.

O adamın Necaşi'ye galip gelmesinden endişeleniyorduk. Çünkü o gelseydi bize burada durma hakkı veren Necaşi gibi davranmazdı. Bunun üzerine Necaşi de onun üstüne yürüdü. Savaş cephesi Nil nehrinin bulunduğu yerde idi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabı dediler ki:

"Savaş alanına gidip, olup bitenden bize kim haber getirir?" Zübeyr b. el-Avvam:

"Ben gidip getiririm" dedi. Dediler ki:

"Pekâlâ. Sen git."

Zübeyr yaşça Müslümanların en genç olanı idi. Ona bir su tulumu şişirdiler ve göğsüne astılar. Sonra Zübeyr Nil'de yüzerek iki ordunun karşılaştığı Nil'in öbür yakasına geçip onların yanında hazır bulundu.

Biz ise Allah-u Teâlâ'ya; Necaşi'nin düşmanına galip gelmesi ve onu yurdunda bırakması için dua ediyorduk.

Allah'a yemin ederim ki sonucun ne olacağını beklerken Zübeyr koşarak geldi. Elbisesini kaldırarak sallıyor ve şöyle bağırıyordu:

"Müjde! Zafere Necaşi ulaştı. Allah onun düşmanını mahvetti. Onu memleketinde kalmaya muvaffak kıldı."

Necaşi bütün bu sayılan iyiliklere kavuşmuş; olarak, yurduna belli bir istikrar içerisinde döndü. Biz de Mekke'de bulunan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına dönünceye kadar onun yurdunda hayırlı bir yaşam geçirdik."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Habeşliler'in Necaşi'ye İsyan Etmeleri:

Habeşliler toplandılar ve Necaşi'ye:

"Şüphesiz sen bizim dinimizden ayrıldın" dediler ve ona isyan ettiler. O da Cafer ve arkadaşlarına haber gönderdi ve onlar için gemiler hazırlatarak şöyle dedi:

"Onlara bininiz ve olduğunuz gibi kalınız. Eğer yenilirsem yolunuza devam ediniz, dilediğiniz yere gidiniz. Eğer zafer bulursam burada kalırsınız." Sonra bir deftere yöneldi ve şöyle yazdı:

"Şehadet ederimki, Allah'tan başka ibadete layık hiçbir ilah yoktur. Muhammed O'nun kulu ve rasûlüdür. Ve şehadet ederim ki, İsa b. Meryem O'nun kulu, rasûlu, ruhu ve Meryem'e ilka ettiği (attığı) kelimesidir."

Sonra onu sağ omzunun altına, kaftanın içine koydu. Habeşlilerin yanına çıktı. Onlar onun için saf olmuşlardı. Onlara şöyle dedi:

"Ey Habeş topluluğu! İnsanlar içerisinde size kral olmaya en layık olan ben değil miyim?" Dediler ki:

"Evet en uygun olanısın." Dedi ki:

"Benim sizin içinizdeki gidişatımı nasıl buldunuz?" Dediler ki:

"Hayırlı bir siret (gidiş) olarak bulduk." Dedi ki:

"O halde size ne oluyor?" Dediler ki:

"Dinimizden ayrıldın ve İsa'nın bir kul olduğunu iddia ettin." Dedi ki:

"Siz İsa hakkında ne diyorsunuz?" Dediler ki:

"Diyoruz ki o, Allah'ın oğludur." Bunun üzerine Necaşi elini göğsüne kaftanının üstüne koyarak:

"Şehadet ederim ki İsa bundan başka birşey değildir." dedi.

Fakat bununla yazdığı şeyi kastediyordu. Bunun üzerine onlar Necaşi'nin kendi dediklerini kabul ettiğini zannederek ondan razı oldular ve ondan ayrıldılar. Bu haber Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ulaştı. Necaşi öldüğü zaman namazını kıldı ve onun için istiğfar etti."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Hristiyan Temsilcilerin Müslüman Olmaları:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke'de iken hristiyanlardan yirmi veya buna yakın miktarda bir topluluk onun haberini, Habeşistan'da duydukları zaman geldiler. Onu mescidde bulup yanına oturdular. Onunla konuştular ve ona sorular sordular. Kureyş'ten birtakım kişiler de Kâ'be'nin etrafında toplanma yerlerinde bulunuyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den sormak istedikleri şeyleri sordular. Sorularını bitirdiklerinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onları yalnız Allah'a ibadet etmeye çağırdı ve onlara Kur'an okudu. Kur'an'ı işittikleri zaman onların gözlerinden yaşlar aktı. Sonra onun davetini kabul ettiler. Ona iman edip tasdik ettiler ve kitaplarında onun hakkında anlatılan şeyleri gördüler. Onun yanından kalktıkları zaman, Ebû Cehl b. Hişam, Kureyş'den bir takım kişilerle beraber onlara göründü. Dediler ki:

"Allah sizin gibi bir topluluğu istediğine kavuşturmasın. Arkanızda dininizden olanlar; onlar için araştırasınız ve onlara bu adamın haberini

götüresiniz diye sizi göndermişlerdir. Dininizden ayrılmadan onun yanında oturamadınız. Onun dediği şeyde onu doğruladınız ve tasdik ettiniz. Sizden daha ahmak bir topluluğu görmedik." Veya buna benzer birşeyler söylediler. Buna cevapen onlar da şöyle dediler:

"Selâm size! Size sövmüyoruz. Bizimki bize, sizinki size. Biz, kendimizden iyiliği kısamayız."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ebû Bekir'in Hicreti Ve İbn-i Değine'nin Himayesine Girmesi:

Hz. Aişe *(radıyallahu anhâ)*'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Babam ile annemin İslâm'a bağlı olmayarak yaşadıklarını hiç hatırlamıyorum. O zamanlar, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* her gün sabah ve akşam vakitlerinde bize gelirdi."

Müslümanlara yapılan işkence ve eziyetler artınca Rasûlullah Habeşistan'a hicret izni verdi. Ebû Bekir'de Habeşistan'a hicret için Mekke'den çıktı. Berk ul-Gımad bölgesine (Mekke'den bir iki günlük uzaklıkta bir yer) gelince Ibn-ud Değine (Kare kabilesinin büyüklerindendir.) ile karşılaştı. O Ebû Bekir'e:

"Nereye gidiyorsun?" diye sordu. Ebû Bekir:

"Beni kavmim çıkardı. Tenha bir yere gidip orada Rabbime ibadet etmek istiyorum." dedi. Ibn-ud Değine:

"Ey Eba Bekir! Senin gibi biri ne yurdundan çıkar ne de çıkarılır. Çünkü sen, herkeste bulunmayan değerli malları ihsan edersin. Akrabanı ziyaret eder, yetişkin olmayan aile fertlerinin yükünü çekersin. Misafiri ağırlar, hayırlı işlerde yardım edersin.

Şimdi, ben senin koruyucunum. Haydi! Mekke'ye dön ve kendi Rabbine ibadet et" demiştir. Bunun üzerine Ebû Bekir, Ibn-ud Değine ile birlikte geri döndü.

Ibn-ud Değine, o akşam Kureyş müşriklerini dolaşarak:

"Ey Kureyş! Ebû Bekir gibi saygıdeğer bir kişi, şüphesiz ne memleketinden çıkar, ne de çıkarılır." dedi ve onun ahlakını övdü. Sonra Ebû Bekir'i himayesine aldı ve Kureyş de buna karşı çıkmadı fakat îbn-ud Değine'ye şöyle dedi:

"Ebû Bekir'e söyle Rabbine evinde ibadet etsin, evinde namaz kılsın ve ne dilerse okusun. Ama okuduğunu açıktan okuyarak bize eziyet vermesin. Çünkü biz, kadın ve çocuklarımızın sapıtmasından korkuyoruz." Kureyş'in sözlerini îbn-ud Değine, Ebû Bekir'e söyledi. Ebû Bekir de bu şartlar dahilinde; evinde Rabbine ibadet etmek, namazını açıktan kılmamak, evinin dışında Kur'an okumamak üzere Mekke'de kaldı.

Bir müddet sonra Ebû Bekir evinin önünde bir mescid yaptı ve burada namaz kılıp Kur'an okumaya başladı. Bunu gören müşrik kadın ve çocukları Ebû Bekir'in Kur'an okuyuşuna şaşırarak ona bakmak için birbirleriyle itişip kakışmaya başladılar.

Ebû Bekir, ince yürekliydi ve çok ağlardı. Kur'an okuduğu zaman gözyaşlarını tutamazdı. İşte Ebû Bekir'in bu hali Kureyş müşriklerini endişelendirdi ve durumu îbn-ud Değine'ye ilettiler. Ona:

"Biz Ebû Bekir için, Rabbına evinde ibadet ettiği müddetçe himaye ve korunmasına izin vermiştik. O ise evinin önünde bir mescid yapıp, orada Kur'an okumaya başladı. Doğrusu biz, kadın ve çocuklarımızın kandırılmasından korkuyoruz. Onun böyle yapmasına engel ol! Rabbine ibadet etmek istiyorsa evinde ibadet etsin. Eğer bunu kabul etmeyip namaz ve Kur'an okumasını açıktan yapmaya devam ederse, himayeni geri iade etmesini iste. Şunu iyi bil ki; biz, sana verdiğimiz sözden dönmeyi çirkin gördük. Ama Ebû Bekir'in açıktan ibadet etmesine de izin vermedik." dediler. Bunun üzerine îbn-ud Değine Ebû Bekir'e gidip:

"Ey Ebû Bekir! Benim, hangi şartlar üzerine seni himayeme aldığımı iyi biliyorsun. Şimdi sen, ya o şartlara riayet edersin, ya da sana verdiğim sözü bana iade edersin. Şunu iyi bil!

Bir kimseye verdiğim sözden döndüğümü arap milletinin duymasını asla istemem." dedi.

Bunun üzerine Ebû Bekir:

"Ey Ibn-ud Değine! Artık senin himayenden çıkıyorum. Ben Aziz ve Celil olan Allah'ın himayesine razıyım." dedi.

Bir gün Kureyş'in sefihlerinden bir sefih Kâ'be'ye giderken ona rastladı. Başına toprak döktü. (Velid b. Mugire veya As b. Vail idi.)

Ebû Bekr de dedi ki:

"Şu sefihin yaptığına bakın!" O da şöyle dedi:

"Bunu sen kendin istedin." Bunun üzerine Ebû Bekir şöyle dedi:

"Ey Rabbim! Sen ne kadar halimsin. Ya Rabbi! Sen ne kadar halimsin. Ya Rabbi! Sen ne kadar halimsin."

(Siyeri İbn-i Hişam)

AÇIK TEBLİĞ DÖNEMİNDE MÜSLÜMAN OLANLARDAN BAZILARI

Ebû Zer (r.a)'in Müslüman Olması:

İbni Abbas *(radıyallahu anh)*'dan şöyle rivayet edilmiştir:

Bir kere İbni Abbas radiyallahu anh:

"Ebû Zerr *(radıyallahu anh)*'un nasıl Müslüman olduğunu size bildireyim mi?" diye sordu. Bunun üzerine:

"Evet, bildir" denildi, îbni Abbas: Ebû Zerr dedi ki:

"Ben Gıfar kabilesinden bir kimse idim. Günün birinde Mekke'de bir adam çıkmış, rasûl olduğunu iddia ediyormuş" diye bize bir haber ulaştı. Ben de kardeşim Üneys'e:

"Haydi, Mekke'ye git de şu kimseyle görüş! Ne söylerse dinle ve onun hakkında edindiğin haberle bana gel" dedim. Nihayet kardeşim gitti. Rasûlullah'a kavuştu. Sonra dönüp geldi. Kardeşime:

"Ne haber var?" diye sordum. O da:

"Vallahi, bir kişi gördüm ki o hayır ile emrediyor, şerden nehyediyor" dedi. Kardeşime:

"Gönlüme şifa verecek bir haber getirmedin" dedim ve kendim bir dağarcık, bir de asa aldım, sonra Mekke'ye yöneldim. Mescid-i Haram'a geldim ama ben Rasûlullah'ı tanımıyordum. Zemzem suyu içiyordum ve mescidde bulunuyordum. Bu sırada yanıma Ali b. Ebi Talib *(radıyallahu anh)* uğradı ve:

"Sanıyorum ki şu adam yabancıdır" dedi. Ben:

"Evet, yabancıyım" dedim. Ali:

"Öyle ise bizim eve buyur" dedi. Ali ile beraber gittim. Sabaha kadar o bana gelişimin sebebine dair birşey sormadı. Ben de ona haber vermedim. Sabahleyin kalktım ve Rasûlullah'ı sormak üzere kuşluk vakti mescide gittim. Fakat kimse bana ona dair birşey bildirmedi. Yine bana Ali *(radıyallahu anh)* uğradı ve:

"Aradığın kimseyi daha bulmadın mı?" diye sordu. Ben de:

"Hayır" dedim. Ali:

"Haydi, bize gidelim" dedi. Ali:

"Yahu senin işin nedir? Bu şehre niye geldin?" diye sordu. Ben de:

"Gizli tutacağına söz verirsen sana anlatırım" dedim. Ali:

"Emin ol öyle yaparım" dedi. Ben de şöyle anlattım:

"Duyduğumuza göre burada bir kişi çıkmış, rasûlüm dermiş. Onunla görüşmek üzere kardeşimi gönderdim. Fakat döndü geldi. Getirdiği haber bana kanaat vermedi. Bunun üzerine kendim bu zata varıp yüz yüze konuşmak ve görüşmek için buraya geldim." Ali:

"Hiç şüphesiz sen doğruya ulaştırıldın. (Bu zat Allah'ın Rasûlüdür. Sabahleyin ben yanına gideceğim, sen de peşimden gel)" dedi. Sabah olunca Ali:

"İşte, ben Rasûlullah'ın yanına gidiyorum, arkamdan gel. Benim girdiğim yere sen de gir. Şayet ben yolda sana zarar vereceğinden korktuğum birisini görürsem papucumu düzeltir gibi bir duvara yönelir dururum. Sen bana uyup durma git. Ben yürüyüp nereye girersem, sen de

oraya gir" dedi. Ali gitti. Ben de onun ile beraber gittim. Nihayet o, Rasûlullah'ın huzuruna girdi. Onunla beraber ben de girdim. Hemen Rasûlullah'a:

"Ya Rasûlallah! Bana İslâmı öğret" dedim. O da anlattı. Ben de bulunduğum yerde hemen Müslüman oldum.

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Ey Eba Zerr! Bu işi gizli tut ve memleketine dön, git. Sonra bizim, kâfirlerin baskılarına karşı koyabilecek gücümüzün olduğu haberi ne zaman erişirse hemen gel" buyurdu. Ben de:

"Yâ Rasûlullah! Seni rasûl olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, ben bu kelimeyi en azılı müşriklerin ortasında muhakkak haykıracağım" dedim. Kureyş mescitte toplu bir halde iken Ebû Zerr mescide geldi:

"Ey Kureyş cemaati! Bütün varlığımla bilir ve size de bildiririm ki **Lailahe illallah Muhammedun Abduhu ve Rasûluhu** (Allah'tan başka hakkıyla ibadete layık hiçbir ilah yoktur, Muhammed O'nun kulu ve Rasûlüdür)" dedi. Kureyş müşrikleri de:

"Saldırın şu sabiiye (mevcut dinleri terkedip hiç duyulmamış yeni bir dine bağlanan)" dediler ve kalkıp beni öldürmek için sıra dayağına çektiler. Bu sırada Abbas üzerime kapandı. Ve sonra onlara döndü:

"Helak olasınız. Gıfar'dan bir kişiyi öldürüyorsunuz. Gıfar ise sizin ticaret yeriniz, yol uğrağınız" dedi. Bunun üzerine Kureyşliler benden uzaklaştılar. Ertesi gün sabah vakti ben yine mescide gittim. Yine haykırdım. Onlar da:

"Kalkın şu sabii'ye hücum edin" dediler ve beni yine öldüresiye dövdüler. Yine Abbas imdadıma yetişip üzerime kapandı. Önceki gün söylediğini o gün de söyledi." İbni Abbas:

"Allah rahmet etsin. Ebû Zer'in İslâma girme olayı böyle oldu" demiştir." **(Buhârî-Müslim)**

Hamza (r.a)'un Müslüman Olması:

Ebû Cehil, Safâ'da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e rastladı ona eziyet edip kötüledi. Kendilerini ayıplayıp durumlarını zayıflıkla nitelediği ve hoşlarına gitmeyen sözler söylediği için Rasûlullah'a hakaret ederek intikamını aldı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise onunla hiç konuşmadı. Bu olayı Abdullah b. Cud'an'ın azadlı cariyesi evde işitiyordu. Daha sonra Ebû Cehil ondan ayrılarak Kureyş'in Kâ'be'nin yanındaki toplantı yerine doğru gitti ve onlarla birlikte oturdu. Çok geçmeden Hamza *(radıyallahu anh)* elinde yayıyla avdan dönmüş geliyordu. Hamza çok iyi bir avcı idi. Avdan eli boş dönmezdi. Avdan döndüğünde Kâ'be'yi tavaf etmeden, kureyşin toplantı yerlerine uğramadan ve onları selamla-

yıp kendileriyle biraz konuşmadan ailesinin yanına gitmezdi. Kureyş'in içinde gençlerin en güçlüsü ve mizacı en sert olanı idi.

Azadlı cariyeye rastladığı zaman, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* evine dönmüştü. Cariye Hamza'ya dedi ki:

"Ey Eba Umâre! Keşke kardeşinin oğlu Muhammed'e biraz önce Ebûl Hakem b. Hişam'ın yaptığı kötü şeyleri görseydin! O, Muhammed'i burada otururken buldu, ona eziyet etti, onu kötüledi ve onun hoşuna gitmeyen şeyler söyledi. Sonra da ayrılıp gitti. Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise onunla hiç konuşmadı bile."

Bunun üzerine Hamza *(radıyallahu anh)*, Allah-u Teâlâ'nın kendisine bağışladığı kuvvetlilikle gazaba geldi. Koşarak çıktı ve hiçbir kimsenin yanında durmadı. Çıkarken de Ebû Cehil'e rastladığında onunla çarpışmaya hazırlıklı bir halde çıktı. Mescide girdiğinde onu topluluğun içinde otururken gördü. Ona doğru gitti, başının üzerinde dikildiği zaman yayını kaldırarak onun kafasına indirdi ve feci bir şekilde yardı. Sonra dedi ki:

"Ona nasıl söversin? Ben de onun dinindenim. Onun dediğinin aynısını diyorum. Eğer güç yetirebilirsen beni bundan çevir."

Hemen Beni Mahzum'dan adamlar Ebû Cehil'e yardım etmek için Hamza'ya doğru yöneldiler. Ebû Cehil onlara şöyle dedi:

"Ebû Umare'yi bırakınız. Vallahi ben cidden onun kardeşinin oğluna kötü bir şekilde hakaret etmiştim."

Böylece Hamza *(radıyallahu anh)* İslâm'a ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelen vahye uymaya başladı ve bunda sebat etti. Hamza *(radıyallahu anh)* Müslüman olduğunda Kureyş şu gerçeği iyice anlamış oldu: Muhammed artık izzet bulmuş ve kendini korumuştur. Artık Hamza da onu koruyacaktır. Böylece Onun için tasarladıkları bazı planlardan vazgeçmek zorunda kaldılar."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Hamza, evine dönünce şeytan ona vesvese vermeye ve:

"Sen Kureyşlilerin seyyidi ulu kişi idin. Şu dinden dönen kişiye uyup atalarının dinini bıraktın ha? Ölmek, bu yaptığın şeylerden senin için daha hayırlıdır!" diyerek zihnini karıştırmaya başladı.

Öfkeye kapılarak:

"Ben de onun dediği üzereyim" deyip babalarının ve kavminin dinini bıraktığına pişmanlık duyar gibi oldu. Geceyi gözüne uyku girmeksizin ağır bir iş ve şüpheler içinde geçirdi.

"Ey Allah'ım! Şu yaptığım şey doğru ise onun doğru olduğunu kalbime tasdik ettir. Değilse bu hususta benim için çıkar yolu kalbime doğdur" diyerek Allah'a yalvardı. Sonra Kâbe'ye gidip göğsünü hakka açmasını ve kendisinden şüpheyi gidermesini yüce Allah'tan diledi. Ertesi gün sabah-

leyin Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına gitti. Uykusunu kaçıran şüphe ve tereddütlerini Rasûlullah'a haber verdi.

"Ey kardeşimin oğlu! Ben, öyle bir iş içine düştüm ki onun çıkış yolunu bilemiyorum... Ey kardeşimin oğlu! Senin, bana bir söz söylemeni çok arzu ediyorum" dedi. Bunun üzerine Rasûlullah ona tavsiyede bulundu. Ahiret azabını ve nimetlerini anlattı. Onu azapla korkuttu, cennetle sevindirdi. Yüce Allah onun kalbine imanı Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in sözleriyle yerleştirdi.

(Siyeri İbn-i İshak-Hakim-Beyhaki)

Ömer b. El-Hattab (r.a)'ın Müslüman Olması:

Amr b. el-Ass ve Abdullah b. Ebi Rebia, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabı hakkında tasarladıkları planlarını uygulayamamışlar ve Necaşi onları hoşlanmayacakları sözlerle reddetmişti. İşte bu halde Kureyş'in yanına geldikleri zaman Ömer b. el-Hattab daha yeni Müslüman olmuştu. Kendi aleyhine olan herşeye karşı hakkını savunan, sırtı yere gelmemiş bir kişi idi. Böylece Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabı Ömer ve Hamza ile kuvvet buldu ve Kureyş'e karşı eyleme girişti. Bununla ilgili olarak Abdullah b. Mes'ud *(radıyallahu anh)* şöyle demektedir:

"Ömer *(radıyallahu anh)* Müslüman oluncaya kadar biz Kâ'be'nin yanında namaz kılmaya kadir değildik. Ne zamanki Ömer *(radıyallahu anh)* Müslüman olup Kureyş'e karşı eyleme geçti ve Kâ'be'nin yanında namaz kıldı, biz de o zaman onunla beraber namaz kıldık. Ömer'in İslâm'a girmesi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabının Habeşistan'a hicret etmesinden sonra gerçekleşmişti." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ümmü Abdullah şöyle rivayet etti:

"Allah'a and olsun! Biz Habeş topraklarına göç ediyorduk. Amir bazı ihtiyaçlarımızı temin etmek için gittiği zaman Ömer b. el-Hattab yanımıza geldi. Daha Müslüman olmamıştı. Ümm-ü Seleme dedi ki:

"Bize yaptığı eziyet ve çıkarttığı zorluklarla karşılaşıyorduk."

Ümmü Abdullah sözüne devam etti; bunun üzerine Ömer bana şöyle dedi:

"Ey Ümmü Abdullah! Çıkmak için mi bu hazırlık?" Dedim ki:

"Evet. Vallahi Allah'ın arzına çıkacağız. Ta ki Allah bize bir kolaylık yaratsın... Siz bize eziyet veriyorsunuz. Bizi zorluyorsunuz." Ümmü Abdullah sözüne devam ederek: Bunun üzerine Ömer:

"Allah sizinle beraber olsun" dedi. Onda şimdiye kadar görmediğim bir incelik gördüm. Sonra ayrılıp gitti. Anladığıma göre bizim çıkışımız onu üzmüştü." Sözüne devanı ederek:

"Amir ihtiyacımız olan şeyleri alıp geri geldiğinde ona dedim ki:

"Ey Eba Abdullah! Keşke biraz önce Ömer'i, onun yumuşaklığını ve bize karşı onun hüznünü görseydin." Dedi ki:

"Onun Müslüman olmasını umuyor musun?" Dedim ki:

"Evet." Bunun üzerine Ebû Abdullah:

"O gördüğün var ya! Hattab'ın eşeği Müslüman oluncaya kadar Müslüman olmaz." dedi:

Bu, onun ümitsizliğinden dolayı söylediği bir sözdü. Çünkü Ömer'in katılığını, İslâm'a karşı kasvet ve şiddetini görmüştü."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ömer'in kız kardeşi Fatıma bint-i el-Hattab ve kocası Said b. Zeyd *(radıyallahu anh)* Müslüman olmuşlardı. Bunlar müslüman olduklarını Ömer'den gizliyorlardı. Nuaym b. Abdullah en-Nahham (Beni Adiyy b. Kâ'b'den bir kişidir) Müslüman olmuştu ve bu kişi de İslâm'a girdiğini kavminden korktuğundan dolayı gizliyordu. Habbab b. el-Eret, Fatıma binti el-Hattab'a gidip geldikçe ona Kur'an okurdu.

Birgün Ömer kılıcını kuşanarak, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve ashabından bazı kimselerle karşılaşıp onlarla dövüşme isteğiyle evden dışarı çıktı. Zira kendisine Müslümanların Safa yanında bir evde toplandığı haber verilmişti. Toplanan Müslümanlar erkek ve kadın olarak yaklaşık kırk kişi idi. Burada Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte amcası Hamza b. Abdulmuttalip, Ebû Bekir es-Sıddık, Ali b. Ebi Talip ve Müslümanlardan bir takım kişiler *(radıyallahu anhum)* bulunmakta idi. Burdakiler, Habeşistan topraklarına hicret etmeyip Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte Mekke'de kalan kimselerdendi. Yolda Nuaym b. Abdullah Ömer'e rastladı. Ona dedi ki:

"Ey Ömer! Nereye gidiyorsun?" Ömer'de ona dedi ki:

"Sabii (dinini değiştiren) Muhammed'e gidiyorum. O Kureyş'in düzenini bozdu. Onların hepsini akılsızlıkla itham etti. Ve Kureyş'in dinini ayıpladı, ilahlarını kötüledi. İşte bunun için onu öldüreceğim."

Nuaym ona şöyle dedi:

"Vallahi ey Ömer! Nefsin seni kandırmıştır. Sen Muhammed'i öldürürsen Ben-i Abd-i Menafin sana yeryüzünde yaşama hakkı tanıyacağını mı zannediyorsun? Sen kendi ailene git de onları düzeltmeye bak."

Ömer ona dedi ki:

"Ailemden kimdir o kişiler?" Nuaym dedi ki:

"Enişten ve amcanın oğlu Said b. Zeyd b. Amr ve kız kardeşin Fatıma binti el-Hattab'dır. Vallahi onlar Müslüman olup Muhammed'in dinine tabi oldular. Sana düşen Muhammed'i bırakıp onlara gitmendir."

Bunun üzerine Ömer, kızkardeşi ve eniştesinin evine yöneldi. Bu sırada onların evinde Habbab b. el-Eret bulunmaktaydı. Yanında ise onlara

okumakta olduğu, içinde **"Tâ ha"** sûresi bulunan bir sahife vardı. Dışarıdan Ömer'in ses ve hareketlerini işittikleri zaman Habbab evin küçük bir odasına saklandı. Fatıma bint-i el-Hattab sahifeyi alıp uyluğunun altına koydu. Fakat Ömer eve yaklaşırken Habbab'ın onlara okuduğu şeyi işitmişti. Eve girdiğinde şöyle dedi:

"İşitmiş olduğum o anlaşılmayan şey nedir?" Onlar da ona dediler ki:

"Sen bir şey işitmiş değilsin." Ömer dedi ki:

"Hayır Vallahi! Duydum ki, siz Muhammed ve Onun dinine tabi olmuşsunuz" derdemez eniştesi Said b. Zeydi kuvvetlice yakaladı. Bunu gören kız kardeşi Fatıma bint-i el-Hattab onu kocasından uzaklaştırmak için üzerine yürüdü. Bu defa Ömer kız kardeşine vurdu ve kafasını yardı. Bunu yapınca kız kardeşi ve eniştesi ona şöyle dediler:

"Evet, Müslüman olduk. Allah'a ve Rasûlüne iman ettik. Elinden geleni, aklından geçeni yap." Ömer kız kardeşinden akan kanı görünce yaptığına pişman oldu ve dedi ki:

"Biraz önce okuduğunuzu işittiğim sahifeyi bana ver de Muhammed'in getirdiği o şeye bir bakayım." Ömer'in bu sözüne kızkardeşi şöyle cevap verdi:

"Biz senin o sahifeye bir şey yapmandan korkuyoruz." Ömer:

"Benden korkma." dedi ve o sahifeyi okuduktan sonra geri vereceğine dair ilahlarına yemin etti. Bunu söylediğinde kızkardeşi onun İslâm'a girmesini umarak dedi ki:

"Ey kardeşim! Sen necissin. Şirk üzeresin. Oysa bu sahifeye temizlenmiş kimseden başkası el süremez."

Bunun üzerine Ömer kalktı ve gusletti. Kızkardeşi de ona sahifeyi verdi. Sûrenin baş taraflarını okuduğunda:

"Bu ne güzel ve kerim bir kelâmdır." dedi.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Sonra kızkardeşi ve eniştesine:

"Nasıl Müslüman olunur?" diye sordu. Onlar da:

"Allah'tan başka ibadete layık ilah olmadığına, Muhammed'in O'nun kulu ve Rasûlü olduğuna şehadet edeceksin. Lat ve Uzza gibi put ve tağutlan inkâr edeceksin" cevapını verdiler. Bunun üzerine Ömer Müslüman oldu. **(Siyeri İbn-i İshak)**

Bu sözü Habbab işittiği zaman onun yanına çıktı ve şöyle dedi:

"Ey Ömer! Allah'a andolsunki ben Allah nebisinin, duasında seni kasdetmiş olduğunu sanıyorum. Çünkü dün işittim. Rasûlullah şöyle dua ediyordu:

"Ey Allahım! Sen İslâm'ı Ebil Hakem b. Hişam ya da Ömer b. el-Hattab ile destekle." Allah'tan kork ya Ömer!" Bunun üzerine Ömer Habbab'a dedi ki:

"Ey Habbab! Beni Muhammed'e götürür müsün? Ona gidip Müslüman olayım. "Habbab da ona:

"O, Safa'nın yanında bir evdedir. Yanında da ashabından bir cemaat vardır" dedi.

Ömer kılıcını kuşandı. Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve Onun ashabının yanına gitmek için yola çıktı. Vardığında kapıyı çaldı. Kapı sesini işiten Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabından bir kişi, kalkıp kapının aralığından baktı. Onu kılıcını kuşanmış olarak görünce telaşlı bir şekilde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e:

"Ya Rasûlallah! Bu, kılıcını kuşanmış olarak gelen Ömer b. el-Hattab'dır" dedi. Hamza *(radıyallahu anh)* da:

"Onun girmesine müsade et ya Rasûlallah Eğer buraya hayr arzulayarak gelmişse biz ona onu veririz. Şayet şer amaçla gelmişse onu kendi kılıcı ile öldürürüz" dedi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* buyurdular ki:

"Ona izin veriniz."

Sahabe ona izin verdi ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona doğru yöneldi ve yaklaşınca izarının bağlama yerinden tutarak şiddetli bir şekilde çekti ve ona şöyle dedi:

"Ey ibn-ul Hattab! Sana ne oluyor? Allah'a yemin ederimki, Allah sana ağır bir belâ indirene kadar senin vazgeçip döneceğini sanmıyorum."

Ömer de dedi ki:

"Ya Rasûlallah! Sana; Allah'a, O'nun Rasûlüne ve Allah katından gelen şeye iman etmek için geldim."

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* tekbir getirdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabından evde bulunanlar Ömer'in Müslüman olduğunu bu tekbirden anladılar. Böylece Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabı bulundukları yerden kalktı. Hamza ile birlikte Ömer'in de Müslüman olması onların gönüllerine bir cesaret veriyordu. Artık onlar biliyorlardı ki; bu ikisi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i koruyacaklar ve bunlar vasıtasıyla düşmanlarından intikamlarını alacaklardı. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Hz. Ömer'in İslâm'daki Kuvveti Ve Sebatı:

Abdullah b. Ömer şöyle dedi:

"Babam Ömer Müslüman olduğu zaman Kureyş'ten haberleri en iyi yayan kim var diye sordu. Ona:

"Cemil b. Ma'mer el-Cümahi var" denildi. Bunun üzerine babam onun yanına gitti. Ben de onun peşine gittim.

"Ey Cemil! Müslüman olduğumu ve Muhammed'in dinine girdiğimi biliyor musun?" dedi. Allah'a and olsun Cemil haberi alır almaz cübbesini kaldırıp gitmeye başladı. Ömer'de onun peşinden gitti. Bende babamın peşine düştüm. Nihayet mescidin kapısının önüne geldiği zaman en yüksek sesiyle Kureyş Kâ'be'nin etrafında meclislerindeyken şöyle bağırdı:

"Ey Kureyş! Haberiniz olsun ki, Ömer b. El-Hattab dininden çıkıp başka bir dine girmiştir." Ömer onun ardından:

"Yalan söylüyor, ben yalnız Müslüman oldum ve şehadet ettim ki; Allah'tan başka ibadete layık hiçbir ilah yoktur, Muhammed de O'nun kulu ve Rasûlüdür" der demez müşrikler onun üzerine kılıçlarıyla saldırıp çarpışmaya başladılar. Nihayet güneş zeval vaktine yaklaştı. Ömer yoruldu ve oturdu. Onlar da başında dikildiler. O ise şöyle diyordu:

"Aklınızdan geçeni yapınız. Allah'a yemin ederimki şayet biz üç yüz adam olsaydık Mekke'yi ya sizin için terkederdik veya siz bizim için terkederdiniz."

Onlar o durumda iken Kureyş'ten bir yaşlı geldi. Üzerinde yemen işi bir cübbe ve renklerle nakışlı bir gömlek bulunmaktaydı. Nihayet yanlarında durdu ve şöyle dedi:

"Nedir bu haliniz?" Dediler ki:

"Ömer dininden çıkmış." Dedi ki:

"Bırakın! Adam kendine bir yol seçmiş size ne? Beni Adiyy b. Kab'ın bu adamlarını size teslim edeceklerini, onu yardımsız bırakacaklarını mı zannediyorsunuz?"

Allah'a and olsun, sanki onlar bir elbise idi de Ömer'in üzerinden soyuldular. Ben "Medine'ye hicret ettikten sonra babama dedim ki:

"Ey babacığım! Mekke'de Müslüman olduğun zaman kavmin seninle savaşırken onları senden men eden adam kimdi?" Dedi ki:

"Ey oğulcuğum! O, As b. Vail es-Sehmi idi."

Ömer *(radıyallahu anh)* dedi ki:

"Müslüman olduğum günün gecesi hatırlamaya çalıştım; Mekke ahalisinden Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e düşmanlık etmekte acaba kim daha şiddetlidir? Ona gidip İslâm'a girdiğimi haber vereyim. Dedimki:"En şiddetli olan Ebû Cehil"dir. Sabahladığım zaman ona gidip kapısını çaldım. Karşıma Ebû Cehil çıktı ve dedi ki:

"Merhaba ey kız kardeşimin oğlu! Hoşgeldin. Nedir bu halin sabah sabah?" Ben de dedim ki:

"Sana, benim Allah'a ve Rasûlü Muhammed'e iman ettiğimi, Ona gelen şeyleri kabul ettiğimi haber vermek için geldim."

Bunun üzerine kapıyı yüzüme çarptı ve şöyle dedi:

"Allah seni de getirdiğin haberi de mahvetsin."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Tufeyl b. Amr'ın Müslüman Olması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , kavminden gördüğü eziyetlere rağmen onlara nasihat ediyordu, onları içinde bulundukları şeyden kurtuluşa çağırıyordu. Kureyş ise, yanlarına gelen arapları ondan uzaklaştırmaya çalışıyordu. İşte böyle bir zamanda, Tufeyl b. Amr ed-Devsi Mekke'ye gelmişti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de orada bulunuyordu. Gelir gelmez ona Kureyş'ten birtakım kişiler gittiler. Tufeyl, şerif, şair, akıllı bir kişi idi. Ona şöyle dediler:

"Ey Tufeyl, sen memleketimize geldin. Bizim aramızda bulunan bu adamın durumu bize ağır geliyor. Bizim cemaatimizi birbirinden ayırdı. Bizim düzenimizi bozdu. Onun sözü ancak bir sihir gibi, kişi ile babasının, kişi ile kardeşinin, kişi ile karısının arasını ayırıyor. Biz, başımıza gelen şeyin senin ve senin kavminin başına gelmesinden korkuyoruz. Onunla konuşma ve Ondan birşey dinleme..." Tufeyl b. Amr dedi ki:

"Allah'a yemin ederim üzerimde o kadar durdular ki Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den birşey dinlememeye ve onunla konuşmamaya azmettim. Mescide giderken, onun sözleri bana ulaşmasın diye uzak durmak için kulağıma bir pamuk tıkadım. Mescide gittim. Bir de baktım ki, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Kâ'be'nin yanında namaz kılıyor. Onun yakınında bir yerde durdum. Allah bazı sözlerini ille de bana işittirmek istedi. Ondan güzel bir kelam işittim, içimden dedim ki: Anam beni yitirsin! Allah'a yemin ederimki, ben akıllı, şair bir kişiyim. Güzeli çirkinden ayırt edebilirim. Şu adamın söylediği şeyi dinlemekten beni kim men eder? Eğer söylediği şeyler güzel ise onu kabul ederim, eğer çirkin ise onu terk ederim."

Çok geçmedi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ayrılıp evine gitti. Ben de onun peşinden gittim ve o evine girdiği zaman yanına yaklaşıp dedim ki:

"Ey Muhammed! Senin kavmin bana şöyle şöyle dedi. Söylentileriyle beni, senden devamlı korkuttu. Öyle ki senin sözünü işitmemek için kulağımı pamuk ile tıkamıştım. Sonra Allah bana senin sözünü işittirdi. Sözlerin bana hoş geldi. Kendi durumunu bana arzet."

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bana İslâmı tebliğ etti ve Kur'an okudu. Vallahi şimdiye kadar ondan daha güzel ve daha doğru olan bir söz işitmedim. Bu şekilde orada Müslüman oldum ve hak şehadetiyle şehadet getirdim.

Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e:

"Ey Allah'ın nebisi! Ben kavmimin içinde sayılan, itaat edilen bir kişiyim. Şimdi onlara dönüyorum. Onları İslâm'a çağıracağım. Allah'a dua et

de benim için bir alâmet kılsın. Çağırdığım İslâm davasına onlar da yardım etsinler." dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu:

"Ey Allah'ım! Onun için bir alâmet (keramet) **kıl."**

Böylece kavmime gittim, iki dağın arasındaki bir geçide geldiğim zaman su almaya gelen bir insan topluluğu gördüm, iki gözümün arasında kandil gibi bir nur var oldu. Ben:

"Ey Allah'ım yüzümden başka bir yerde o nuru kıl, çünkü onların bunu dinlerinden ayrıldığım için yüzümde var olan bir ceza olduğunu zannetmelerinden korkarım." dedim.

Bunun üzerine o nur değneğimin ucuna geldi. Suya gelen cemaat değneğimdeki kandil gibi asılmış duran o nura bakmaya başladı. O iki dağ arasındaki açıklıktan onlara doğru indim. Nihayet yanlarına vardım ve içlerinde sabahladım.

Yaşlı ve ihtiyar babam yanıma geldiği zaman ona:

"Ey babacığım! Ben senden değilim sen de benden değilsin." dedim. O:

"Niçin ey oğulcuğum?" dedi. Ben de:

"Müslüman oldum ve Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in dinine tâbi oldum." dedim. Bunun üzerine:

"Ey oğulcuğum! Senin dinin benim de dinimdir." dedi. Ben:

"O halde git ve boy abdesti al. Elbiseni temizle, sonra gel ki öğrendiğim şeyleri sana öğreteyim." dedim.

O da gitti, yıkandı, elbiselerini temizledi ve geldi. Ben ona İslâmı tebliğ ettim, o da Müslüman oldu.

Sonra zevcem geldi. Ona da:

"Ben senden değilim, sen de benden değilsin." dedim. O da:

"Niçin? Babam anam sana feda!" Ben:

"Benimle senin aranı İslâm ayırdı. Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in dinine tâbi oldum." dedim. O da:

"Senin dinin benim de dinimdir." dedi. Ben de ona:

"O halde Hina zi-Şera'ya git ve orada temizlen." dedim.

(Buna Hima zi-Şera da denilir. Zi-Şera; Devs kabilesinin bir putu idi. Hima da onu korudukları koruluk bir arazi idi. Ve onun yanında dağdan inen azıcık bir su vardı.) O:

"Babam-anam sana feda! Şu kız çocuğumuza zi-Şera'nın bir zarar vermesinden korkmuyor musun?" dedi. Ben de:

"Hayır! Ona hiç bir zarar gelmeyecek." dedim.

Bunun üzerine hanımım gitti ve yıkandı. Sonra geldi. Ben de ona İslâm'ı tebliğ ettim. O da Müslüman oldu.

Sonra kabilem Devs'i İslâm'a davet ettim. Onlar ise bu meseleyi hafife aldılar. Ben de bunun üzerine Mekke'ye Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldim ve ona dedim ki:

"Ey Nebiyallah! Zinaya olan tutkunlukları Devs'i benden uzak tuttu. İslâm'dan kaçındılar ve asi oldular.

Onlara beddua et!" O da şöyle dedi:

"Ey Allahım! Devs'e hidayet ver." Ve bana da:

"Kavmine dön. Onları davet et ve onlara yumuşaklıkla muamele et."

Ben kavmimin yanına dönüp, onlara İslâm'ı anlatmaya devam ettim. Daha sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de Medine'ye hicret etti. Bedir, Uhud ve Hendek savaşları geçti. Sonra kavmimden benimle Müslüman olan kimselerle Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına geldim. O sırada Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hayber'de idi ve ben de Devs'den yetmiş veya seksen aile ile birlikte Medine'ye gelmiştim. Ama orada durmayıp Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına Hayber'e gittik. O da bize, diğer Müslümanlarla birlikte ganimetten pay ayırdı.

Bundan sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte kaldım. Allah ona Mekke'yi fethettirdiği zaman dedim ki:

"Ey Allah'ın Rasûlü! Beni, (Amr b. Humame'nin putu olan) Zül-Keffeyn'e gönder. Onu yakayım.".

Bunun üzerine Tufeyl o putun olduğu yere gidip onu ateşe verdi ve şöyle demeye başladı:

"Ey Zül-Keffeyn! Ben sana ibadet edenlerden değilim. Bizim doğumumuz senin doğumundan daha öncedir. Ben senin kalbine ateş tıkadım." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Dımad El-Ezdiy'in Müslüman Oluşu:

Dımad el-Ezdiy Mekke'ye gelmişti. Müşriklerin:

"Muhammed delidir" demeleri üzerine kendi kendine:

"Belki Allah ona benim ellerimle şifa verir" dedi ve Rasûlullah'ı buldu.

"Ben delileri okurum. Allah benim elimle dilediğine şifa verir. Okumamı istersen gel seni de okuyayım" dedi. Rasûlullah Dımad'a şöyle cevap verdi:

"Hamd Allah'a mahsustur. O'na hamd eder, O'ndan yardım ister, O'ndan bağışlanma dileriz. Nefislerimizin şerrinden kötü amellerimizden O'na sığınırız. Allah'ın doğru yola eriştirdiğini saptıracak, saptırdığını da doğru yola eriştirecek olan hiçkimse yoktur. Şüphesiz bilir ve bildiririm ki; Allah' tan başka ibadete

layık ilah yoktur. O birdir, eşi, ortağı ve benzeri yoktur. Yine şüphesiz bilir ve bildiririm ki; Muhammed O'nun kulu ve rasûlüdür" dedi.

Dımad:

"Şu sözlerini bana bir daha tekrarlasana!" dedi. Rasûlullah tekrarladı. Dımad onu Rasûlullah'a iki kere daha tekrarlattı ve şöyle dedi:

"Ben kâhinlerin, sihirbazların ve şairlerin sözlerini dinlemişimdir. Fakat senin şu sözlerin gibi hiçbir söz işitmedim. Bunlar denizin dibine kadar varıp dayanmıştır. Şehadet ederimki Allah'tan başka ibadete layık ilah yoktur. O birdir, eşi, ortağı ve benzeri yoktur. Yine şehadet ederim ki sen de Allah'ın kulu ve rasûlüsün. Getir ver elini sana İslâmiyet üzerine biat ediyorum" dedi. Rasûlullah elini uzattı. Dımad bey'at etti. Rasûlullah:

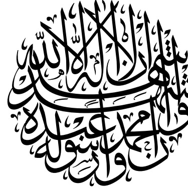
"Bu biat kavmin adına da mı?" diye sordu.

Dımad:

"Kavmim adına da" dedi. **(Müslim-Ahmed)**

Ebû Bekir'in annesi Selma (Ümmü'l Hayr), Ali'nin annesi Fatıma, Rasûlullah'ın halası Erva da Müslüman oldular.

(Tabakâtı İbn-i Sa'd, İbn-i Kesir)

GENEL BOYKOT
(Bis'et'in 7. senesi Muharrem ayı...)

Kureyş, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabının emniyet ve huzura kavuştukları bir yurda indiklerini ve Necaşi'nin de kendisine iltica eden kişileri koruduğunu, üstelik Ömer'in de İslâm'a girip Hamza *(radıyallahu anh)* ile Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve ashabının yanında yer aldıklarını, İslâmın kabilelere yayılmaya başladığını görünce, antlaşma yapıp bir sahifeye yazmak ve birbirlerine danışmak için toplandılar. Düzenlenen bu antlaşma Beni Haşim ve Beni Muttalib'e karşı idi. Bu antlaşmada; (öldürülmesi için Rasûlullah kendilerine teslim edilinceye kadar Haşim oğullarından gelecek barış dileğinin asla kabul edilmeyeceği ve kendilerine acınmayacağı, onlara kız verilmeyeceği ve onlardan kız alınmayacağı, onlara bir şey satılmayıp onlardan bir şey satın alınmayacağı, onlarla oturulmayacağı, görüşülmeyeceği, konuşulmayacağı ve onların evine gidilmeyeceği) gibi maddeler vardı. Bu antlaşmayı yapmak için toplandıklarında bu maddeleri bir sahifeye yazdılar (sahifenin üzerine üç mühür bastılar). Sonrada and içerek imzaladılar. Daha sonra da yapılan bu antlaşmadan caymayı önlemek için onu Kâbe'ye astılar.

Bu antlaşmayı yazan kişi Mansur b. îkrime idi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona beddua etti. Bunun üzerine onun bazı parmakları felç oldu. (Bu durum üzerine Kureyş müşrikleri aralarında "Haşim oğullarına zulmettik de işte bakınız Mansur b. îkrime musibete uğradı" demeye başladı.)

Kureyş bu şekilde bir boykota, ambargoya gidince Beni Haşim ve Beni Muttalib, Ebû Talib b. Abdulmuttalib'e geldiler ve onun yanında toplandılar. Ebû Leheb b. Abduluzza b. Abdulmuttalib, Beni Haşim içerisinden çıkıp Kureyş'e katıldı. Ebû Leheb bazı kişilere şöyle derdi:

- "Muhammed bana görmediğim bir takım şeyler vaadediyor ve bunlarında öldükten sonra olacağını iddia ediyor. Ölümden sonra benim elime ne geçecek ki?" Sonra ellerine üfleyerek şöyle derdi:

- "Size yuh olsun. Muhammed'in dediği şeylerin izlerinden hiçbirini sizde görmüyorum."

Bunun üzerine yüce Allah:

"Ebû Leheb'in elleri kurusun...." mealindeki Tebbet sûresini indirdi. Böylece bu ambargo birçok sıkıntı ve meşakkatleri ile iki veya üç sene sürdü. Onlara ancak gizli gizli Kureyş'ten olan akrabaları tarafından bazı şeyler ulaştırılabiliyordu.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ebû Talib'in Azim Ve Kararlılığı:

Kureyş müşriklerinin, Haşim ve Muttalib oğullarına karşı aldıkları acımasız tedbirler üzerine Ebû Talib, söylediği manzumesinde Kureyşlileri uyardı, kendilerine karşı saygılı ve merhametli davranmaya davet etti. Ayrıca Rasûlullah'ı asla kendilerine teslim etmeyeceğini söyledi.

Ebû Talib Arap topluluklarının da Kureyşlilerle birlikte kendisine karşı harekete geçebileceklerinden korkunca uzun bir kaside söyledi. Kureyşlilerin ileri gelenlerini vefasızlıklarından dolayı kınadı ve ölmeden Rasûlullah'ı teslim etmeyeceğini söyledi.

(Siyeri İbn-i Hişam)

**Ebû Talib'in Rasûlullah İçin
Her Gece Koruma Tedbiri Alması:**

Ebû Talib, Rasûlullah'a herhangi bir kötülük veya suikaste karşı koruma tedbiri olmak üzere her gece yatılacağı zaman herkesin gözü önünde Rasûlullah'a yatağına yatmasını söyler, halk uykuya dalınca da oğullarından veya kardeşlerinden veya amcaoğullarından birisine Rasûlullah'ın yatağında yatmasını emrederdi.

(Siyeri İbn-i Kesir, Beyhaki, Halebî)

Şi'b Sakinlerinin Düştükleri Sıkıntılar:

(Şi'b: Mekke'ye birbuçuk mil uzaklıkta bir tepede bulunan Haşim oğullarının evlerinin bulunduğu yerdir.)

Kureyş müşrikleri Rasûlullah ve Rasûlullah'ın ev halkı olan Haşim oğulları ile Muttalib oğullarını Şi'b'de üç yıl kuşatıp kontrol altında tuttular. Onlara sıkı bir sosyal ve ekonomik boykot uyguladılar. Çarşı ve pazarların Ş'ib sakinlerine giden yolları kestiler. Bu şekilde Rasûlullah'ın kanını dökmeye muvaffak olabileceklerini umuyorlardı.

(Siyeri İbn-i Kesir)

Ş'ib sakinlerini geçindirmek için Rasûlullah bütün malını harcadı. Hz. Hatice de, Ebû Talib de bu yolda bütün mallarını harcadılar. Yiyecek birşey bulunup satın alınamadığı için açlıktan ölenler, ağaç yapraklarını yiyenler, buldukları kuru deri parçalarını su içinde yumuşatıp ateşe tuttuktan sonra onunla üç gün idare edenler olmuştur...

(Ebû Naim, Suheyli-Ravdulunuf)

Kureyşlilerin Kuraklık Ve Kıtlık Azabına Uğramaları:

Kureyş Rasûlullah'a karşı isyanda ileri gidince Rasûlullah:

"Allah'ım onlara karşı bana Yusuf un zamanındaki gibi yedi kıtlık yılıyla yardım et" diye dua etti. Bunun üzerine Kureyşliler'e kıtlık ve şiddetli sıkıntı isabet etti, herşeyi kökten kazıdı, süpürdü. Açlıktan ölü hayvanları ve kemikleri bile yediler. Onlardan herhangi biri gökyüzüne baktığında açlıktan dolayı ortalığı duman kaplamış gibi görürdü. Bunun üzerine müşrikler:

"Ey rabbimiz bizden bu azabı açıp kaldır. Çünkü biz iman edeceğiz" dediler. Rasûlullah'a "Eğer **bu azabı onlardan kaldırırsak onlar bu sözlerinden dönerler"** diye vahyolundu. Bununla beraber Rasûlullah Rabbine dua etti. Akabinde Allah onlardan bu azabı kaldırdı. Onlar da yine eski şirklerine döndüler. Allah da onlardan Bedir gününde intikam aldı.

Bu konuyla ilgili olarak **(Duhan:10–16)** ayetleri indi.

(Buhârî, Müslim, Tirmizi, Ahmed)

Ebû Cehil'in Hakim b. Hizam'a Saldırısı Ve Ebû'l Bahteri'nin Araya Girmesi:

Ebû Cehl b. Hişam, Hakim b. Hizam'a rastladı. Onun yanında halası Hadice bint-i Huveylid'e götürmek üzere buğday taşıyan bir çocuk vardı. Hadice, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanında Şi'b'de bulunuyordu. Ebû Cehil, Hakim b. Hizam'a şöyle dedi:

"Beni Haşim'e yiyecek mi götürüyorsun? Vallahi seni ve yiyeceğini Mekke'de ifşa edinceye kadar burada bekleyeceksin." Bunun üzerine Ebû'l Bahteri b. Haşim geldi ve:

"Ondan sana ne?" dedi. Bunun üzerine o dedi ki:

"Beni Haşim'e yiyecek taşıyor."Ebû'l Bahteri:

"Halasının onun yanında yiyeceği varmış ondan getirmesini istemiş. Halasının yiyeceğini götürmesinden onu men mi ediyorsun? Adamın yolunu serbest bırak, gitsin." dedi. Fakat Ebû Cehl direndi. Bunun üzerine birbirine girdiler. Ebû'l Bahteri bir deve kemiğini aldı ona vurdu ve başını yardı, onu ayağının altına aldı ve sertçe çiğnedi. Hamza b. Abdulmuttalib onun yakınında bunu görüyordu. Onlar bu kavganın Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ve ashabına duyurulmasını istemiyorlardı. Çünkü bu durum sahabeleri sevindirecekti.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah'ın Halkı İslâmiyet'e Davetten Geri Durmaması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu zorluklara rağmen gece gündüz, gizli aşikâr kavmini İslâm'a davet ediyor, Allah'ın emirlerini açıkça bildiriyor, tebliğinde hiçbir kimseden çekinmiyordu."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Sahifenin Bozulması Olayı (Bi'setin 10. yılı):

Beni Haşim ve Beni Muttalib'e karşı Kureyş'in düzenlediği boykotu sona erdirmek için yine Kureyş'ten bazı kimseler antlaşma maddelerinin yazılı olduğu o sahifeyi yırtmaya kalkıştı. Bu sahifenin yırtılması için Hişam b. Amr'ın çektiği eziyetten daha fazla eziyet çeken kimse yoktur. Bu ise onun Nadla b. Hişam b. Abdi Menafin (anabir) kardeşinin oğlu olmasından dolayı idi.

Hişam'ın Beni Haşim'e bağlantısı vardı ve kavmi içinde de mevki sahibi idi. Hişam, Beni Haşim'in ve Beni Muttalib'in boykot edildiği yere geceleyin üzeri yüklenmiş bir deve ile gelirdi. Sonra devenin yularını çıkartır ve yandan dürterdi. Bu yere yiyecek yüklü olarak giren deve bez yüklü olarak geri dönerdi. (Hişam Şi'b sakinlerine bu şekilde yardım etmeye devam etti.) Sonra birgün Hişam, Züheyr b. Ebû Ümeyye b. Mugire'ye gitti. Onun annesi Atike bint-i Abdulmuttalibti. Hişam dedi ki:

"Ey Züheyr! Bildiğin gibi, dayıların herhangi bir şey satamazlar, onlardan da birşey satın alınmaz ve onlara kız verilmez, kızlarıyla da evlenilmez oldukları halde yemek yemeye, elbiseler giymeye ve kadınlarla evlenmeye gönlün nasıl razı olur? Ben Allah'a yemin ederim ki şayet onlar Ebû'l Hakem b. Hişam'ın dayıları olsalardı bu boykotta sen onu desteklediğin gibi onlar da senin aleyhine seni desteklemezdi." Züheyr:

"Yazık sana ey Hişam! Benim elimden ne gelirki? Hem ben tek kişiyim. Allah'a yemin ederimki şayet benimle beraber bir kişi daha olsaydı o sahifeyi bozmak için direnirdim ve onu bozardım." dedi. Hişam dedi ki:

"Bir kişi bulmuşsundur." Züheyr:

"O kimdir?" dedi. Hişam:

"Benim" dedi. Züheyr de ona: "Üçüncü bir adam bul" dedi. Bunun üzerine Hişam, Mut'im b. Adiyy'e gitti ve şöyle dedi:

"Ey Mut'im! Beni Abdi Menaf'tan iki kabilenin yok olmasına razı olur musun? Hâlbuki sen buna şahid oluyorsun. Bu konuda da Kureyş'e yardım ediyorsun. Allah'a and olsun ki eğer siz onlara bu imkânı verirseniz Kureyş bundan geri kalacak değildir. Mut'im:

"Yazık benim elimden ne gelir? Ben ancak tek bir ferdim." dedi. Hişam:

"ikinci bir kişi bulmuşsundur." Mut'im:

"Kim o?" deyince Hişam:

"Benim" cevapını verdi. Bu sefer Mut'im:

"Bize üçüncü kişiyi ara" dedi. Hişam da:

"Züheyr b. Ebi Umeyye'dir" dedi. Mut'im bu defa da:

"Bize dördüncü bir kişiyi ara" dedi. Bunun üzerine Hişam, Ebû'l Bahteri b. Hişam'a gitti ve ona Mut'im b. Adiyy'e söylediklerinin benzerini söyledi. O:

"Buna yardım edecek bir kimse var mıdır?" diye sordu. Hişam:

"Evet." dedi. O:

"Kimdir?" dedi. Hişam:

"Züheyr b. Ebi Ümeyye ve Mut'im b. Adiyy ve seninle birlikte benim" dedi. O:

"Bize beşinci kişi ara" dedi.

Bunun üzerine Zem'e b. el-Esved b. Muttalib'e gitti onunla konuştu ve ona onların akrabalığını ve haklarını anlattı. O da ona şöyle dedi:

"Beni kendisine çağırdığın bu işe yardım edecek bir kimse var mıdır?" O:

"Evet" dedi. Sonra ona bu kimselerin isimlerini söyledi.

Hişam ve arkadaşları bir gece, Hacun denilen yerin önünde buluşmak üzere sözleştiler. Ve orada toplandılar. Söz birliği ettiler ve sahife hakkında onu bozuncaya kadar kıyam etme üzerine and içtiler.

Züheyr dedi ki:

"Ben sizin ilk olanınızım. O halde ilk konuşan ben olacağım." Sabah olduğu zaman toplantı yerlerine gittiler. Züheyr'in üzerinde bir hülle vardı. Beyti yedi defa tavaf etti. Sonra insanlara dönerek şöyle dedi:

"Ey Mekke halkı! Beni Haşim, onlara birşey satılmaz ve onlardan birşey satın alınmaz vaziyette helaka yüz tutmuşken biz yemek yiyip elbiseler giyebilir miyiz? Allah'a yemin olsun ki, işte akrabaları birbirinden ayıran bu zalim sahife yırtılıncaya kadar oturmayacağım..." O sırada mescidin bir yanında bulunan Ebû Cehil şöyle dedi:

"Yalan söyledin. Allah'a yemin ederim ki o yırtılmayacak." Zem'e b. Esved ona hitaben dedi ki:

"Allah'a andolsunki en yalancı sensin. O sahife daha yazılırken onun yazılmasına razı olmadık." Ebû'l Bahteri de şöyle dedi:

"Zem'e doğru söyledi. Ondaki yazılanlara biz razı olmuyoruz ve onu kabul etmiyoruz." Mut'im b.Adiyy de:

"Siz ikiniz de doğru söylediniz. Bunun başkasını söyleyen yalan söyler. Ondan ve onun içindeki yazılan şeylerden Allah'a sığınıyoruz."

Hişam b. Amr da bunların bir benzerini söyledi. Bunun üzerine Ebû Cehl şöyle dedi:

"Bu geceden kararlaştırılan bir iştir. Onun hakkında bundan başka bir yerde karar verilmiştir" Ebû Talib'de mescidin bir yanında oturmaktaydı. Sonra Mut'im, onu yırtmak için sahifeye doğru gitti. Bir de gördü ki:

"Ey Allah'ım! Senin isminle" sözünden başka her tarafını güveler yemişti. (Daha sonra Rasûlullah ve ashabı Şi'b den çıkarak halk arasına karıştı.) **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Bu olaydan önce Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû Talib'e şöyle demişti:

"Ey amca! Şüphesiz ki Rabbim Allah-u Teâlâ, Kureyş'in sahifesine güveleri musallat kılmıştır. Güveler sahifede Allah'a ait bütün isimleri yerinde bırakıp yazılı olan zulmü, akrabadan alakayı kesmeyi ve iftirayı yok etti." Bunun üzerine Ebû Talib:

"Bunu senin Rabbin mi haber verdi?" dedi. O da:

"Evet" dedi. Ebû Talib:

"O halde Allah'a andolsun kimse sana galip gelemez." Sonra Kureyş'e gitti ve şöyle dedi:

"Ey Kureyş topluluğu! Kardeşimin oğlu bana şöyle şöyle haber verdi. Gidin sahifenizi getirin. Eğer kardeşimin oğlunun dediği gibi ise ayrılığımıza son veriniz ve o sahifede olan şeylerden vazgeçiniz. Eğer yalancı ise size kardeşimin oğlunu teslim ederim." Bunun üzerine kavmi:

"Razı olduk" dediler ve bunun üzerine birbirleriyle akid yaptılar. Gidip baktıklarında o sahifenin Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in dediği gibi olduğunu gördüler. Bu ise onların şerlerinin artmasına sebep oldu. (Bazıları da yaptıklarına pişman oldu.) İşte bu esnada Kureyş'ten olan o topluluk sahifenin bozulması için planladıkları şeyi yaptılar.

(Siyeri İbn-i Hişam)

İSRA VE MİRAC

İsra:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Bir ara Hicr'de uyumaktaydım. Bana Cibril geldi ve ayağıyla vurdu. Ben kalktım ve birşey görmedim. Yine yatağıma döndüm. İkinci defa geldi ve ayağıyla yine vurdu. Ben oturdum, birşey göremedim. Yine yatağıma yattım ve üçüncü defa bana geldi ayağıyla vurdu. Ben uyandım, o benim kolumdan tuttu ve onunla ayağa kalktım. Beni mescidin kapısına götürdü. Baktım ki orada beyaz bir binek hayvanı vardır. Katır ile eşek arasında birşey. Bacaklarında iki kanat var. Onlarla ayaklarını itiyor. Ön ayaklarını gözünün gördüğü en son noktaya koyuyor. Cibril beni

onun üzerine yükledi. Sonra benimle çıktı ne o beni bıraktı ne ben onu..."

Hasan rivayetinde dedi ki:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* gitti. Cibril *(aleyhiselam)* da onunla birlikte gitti. Nihayet Beyt-i Makdis'e vardılar. Orada, İbrahim, Musa ve İsa'yı nebilerden bir topluluk içinde buldu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara imam oldu ve namaz kıldırdı. Sonra ona iki kap getirildi. Onlardan birinde şarap diğerinde ise süt vardı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de süt kabını aldı ve ondan içti. Şarap kabını terk etti. Cibril de ona dedi ki:

"Ey Muhammed! Sen de ümmetin de doğruyu buldunuz. Ve size şarap haram kılınacak." Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke'ye doğru ayrılıp gitti. Sabah olunca Kureyş'in yanına geldi ve onlara bu olayı haber verdi, insanların çoğu şöyle dedi:

"Vallahi bu acayip bir durumdur. Vallahi deve Mekke'den Şam'a bir ay gidiş bir ay dönüşte koşturularak götürülür. Muhammed bir tek gecede gider de Mekke'ye dönebilir mi?"

Müslüman olanlardan birçok kimse irtidad ettiler. Kureyş Ebû Bekr'e geldi ve şöyle dedi:

"Ey Eba Bekr! Arkadaşın hakkında bir bilgin var mıdır? İddia ediyor ki o bu gece Beyt-i Makdis'e gitmiş orada namaz kılmış ve Mekke'ye dönmüştür."

Ebû Bekr'de onlara şöyle dedi:

"Siz onun hakkında yalan söylüyorsunuz." Onlarda dediler ki:

"Hayır, işte o şu mescidde bu olayı insanlara haber veriyor." Bunun üzerine Ebû Bekr dedi ki:

"Allah'a yemin ederim ki eğer öyle demişse doğru söylemiştir. Bunda tuhafınıza giden ne vardır! Allah'a yemin ederim o, Allah'tan gökten yere bir an içinde bana bir haber geldi, dese ben onu tasdik ederim. Bu ise sizin hayrete düştüğünüz îsra meselesinden daha uzaktır." Sonra döndü. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına geldi ve şöyle dedi:

"Ey Allah'ın nebisi! Sen bu gece Beyt-i Makdis'e gittiğini bu kavme haber verdin mi?" Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Evet." Ebû Bekr dedi ki:

"Ey Allah'ın nebisi! Onu bana anlat. Ben oraya gitmişimdir." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Beyt-ül Makdis bana gösterildi. Ben de ona baktım" dedi ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû Bekr'e onu anlatmaya başladı. Ebû Bekr de:

"Doğru söyledin, şehadet ederim ki sen Allah'ın Rasûlüsün" diyordu. Kendisine ondan birşeyi vasfettikçe:"Doğru söyledin, şehadet ederim ki

Sen Allah Rasûlüsün" dedi. Ve sonuna geldiği zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû Bekr'e şöyle dedi:

"Ey Eba Bekr! Sen sıddıksın."

İşte o gün ona Sıddık ismini verdi.

İsra ve mirac meselesinden dolayı İslâm'dan irtidat edenler hakkında Allah şu ayetini indirdi:

"(Geceleyin) **Sana gösterdiğimiz o temaşayı ve Kur'an'da lanet edilen ağacı biz** (başka değil) **ancak insanlara bir fitne** (ve imtihan) **yaptık. Biz onları korkutuyoruz. Fakat bu, onlarda büyük bir taşkınlıktan başka birşey arttırmıyor." (İsra: 60)**

Ümm-i Hani bint-i Ebi Talib *(radıyallahu anh)* şöyle diyor:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* benim odamdan gece götürüldü. O gece yanımda kalmıştı. Yatsı namazını kıldı sonra uyudu biz de uyuduk. Fecirden biraz öncesi olduğu zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bizi uyandırdı. O sabah namazını kılınca biz de onunla birlikte kıldık. Dedi ki:

"Ey "Ümmü hani gördüğün gibi işte bu vadide yatsı namazını kıldım. Sonra Beyt-i Makdis'e gittim ve orada namaz kıldım. Sonra da sizinle birlikte şimdi gördüğün gibi sabah namazını kıldım." Sonra evden çıkmak için kalktı ben de onun ridasının bir ucundan tuttum. Karnından bir yer açıldı. Sanki o Mısır'da yapılmış bir elbise idi. Ona dedim ki:

"Ey Allah'ın Nebisi! Bunu kavmine haber verme. Onlar seni yalanlarlar ve sana eziyet verirler." Dedi ki:

"Vallahi onu onlara mutlaka haber vereceğim." Habeşli bir cariyem vardı ona dedim ki:

"Dikkat et! Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ardından git, dinle bak! O, millete ne söylüyor ve millet ona ne diyorlar?" Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Kureyş'in yanına gittiği zaman onlara haber verdi. Onlar da hayret ettiler ve dediler ki:

"Ey Muhammed! Bunun delili nedir? Çünkü biz bunun gibisini şimdiye kadar hiç işitmedik." Dedi ki:

"Bunun delili: Ben şöyle bir vadide falan oğullarının kervanına vardım. Binek hayvanımın hareketi de onları ürküttü ve onların bir devesi kaçtı, onlardan ayrıldı. Ben onu onlara gösterdim. Ben Şam'a yönelmiştim. Sonra döndüm ve Dacinan' dayken falan oğullarının kafilesine rastladım ve onları uyurlarken buldum. Onların içi su dolu bir kabı vardı. Üzerini birşey ile örtmüşlerdi. Ben de onun örtüsünü açtım ve ondaki suyu içtim. Sonra önceki gibi onun üzerini kapadım. Bunun alâmeti ise onların kafilesi şimdi Beyza'da, Ten'im'in yokuşundan iniyor. O

kafilenin önünde boz siyah renkli bir erkek deve vardır, üzerinde de iki çuval vardır. Onlardan biri siyah diğeri ise alacadır."

Kavim o yokuşa doğru süratle gitti ve kendilerini ilk karşılayan o erkek deve oldu. Onlara vasfolunduğu gibi idi. Onlara kaptan sordular onlar da onu su dolu olarak ve üzerini de örtmüş vaziyette koyduklarını, uyandıklarında ise onun üzerini örtmüş oldukları gibi örtülü olarak bulduklarını ve içinde su bulamadıklarını haber verdiler. Diğer iki meseleyi ise kervan Mekke'ye geldiğinde onlardan sordular. Dediler ki:

"Doğru vallahi, anlattığı vadide ürkütüldük. Bizim bir devemiz kaçtı. Birisinin sesini işittik bizi ona çağırıyordu. Nihayet deveyi tuttuk."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Mirac:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dedi:

"Beyt-i Makdis'den ayrıldığım zaman miraca götürüldüm ve şimdiye kadar ondan daha güzel birşey görmedim. O öyle bir şeydir ki; ölünüz, ölüm anı geldiği zaman gözlerini ona uzatır. Arkadaşım Cibril beni oraya yükseltti ve beni semanın kapılarından bir kapıya vardırdı. Ona Hafaze kapısı denilir. Ona meleklerden adı İsmail olan bir melek bakmaktadır. Onun eli altında oniki bin melek vardır. Onlardan her bir meleğin elinin altında da oniki bin melek vardır."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu olayı anlattığı zaman şu ayeti okuyordu:

"Senin Rabbinin askerlerini Allah'tan başkası bilemez..."

(Müddesir: 31)

Sonra beni onun yanına götürdüğü zaman dedi ki:

"Ey Cibril! Bu kim?" Cibril dedi ki:

"Bu Muhammed'dir."

"O rasûl oldu mu?" diye sordu. Cebrail:

"Evet" dedi. O da hayır ile dua etti.

Dünyanın semasına girdiğim zaman melekler beni karşıladılar. Bütün melekler beni güler yüzle müjdeler bir vaziyette hayır şeyler söyleyerek ve hayırla dua ederek karşıladılar. Nihayet meleklerden bir melek beni karşıladı ve onların söylediğinin benzerini söyledi ve onların ettiği dualarla dua etti, ama o gülmedi. Diğer meleklerden gördüğüm güler yüzlülüğü onda görmedim. Cibril'e dedim ki:

"Ey Cibril! Meleklerin söylediği gibi bana söyleyen ve fakat bana gülmeyen ve onlardan gördüğüm misli bir güler yüzlülüğü kendisinden görmediğim bu melek kimdir?" Cibril bana dedi ki:

"O şayet senden önce veya senden sonra birisine gülen olsaydı elbette Sana gülerdi. Fakat o gülmez. O cehennemin bekçisi Malik'tir."

"Ona emretmez misin ki bana cehennemi göstersin?" Cibril, Allah-u Teâlâ'nın:

"Orada kendisine itaat olunandır, emindir..." kavliyle size vasfettiği bir kimsedir. Cibril dedi ki:

"Evet, ey Malik! Muhammed'e cehennemi göster!"

"O da cehennemin örtüsünü açtı. Cehennem kaynadı, yükseldi, zannettim ki gördüğüm herşeyi kaplayacaktır." Dedim ki:

"Ey Cibril! Ona emret onu yerine çevirsin." Cibril ona emretti. O da cehenneme şöyle dedi:

"Sakin ol!" Bunun üzerine cehennem çıktığı yere geri döndü.

Onun geri dönüşünü bir gölgenin düşmesine benzettim. O çıktığı yere girdiği zaman onun örtüsünü onun üzerine yeniden örttü.

Dünya göğüne girdiğim zaman orada oturan bir adam gördüm. Âdemoğullarının ruhları ona arzolunuyordu. Onlar ona arzolundukları zaman, onların bazısına hayırla dua ediyor ve onlarla sevinerek:

"Temiz ruh, temiz güzel cesedden çıktı" diyordu. Bazıları da, ona arzedildiklerinde:"uf" diyor, yüzünü ekşitiyor ve şöyle diyordu:

"Pis ruh pis bir cesedden çıktı." Dedim ki:

"Ey Cibril! Bu kimdir?" Dedi ki:

"Senin baban Âdem'dir. Zürriyetinin ruhları ona arzolunur. Onlardan bir mü'minin ruhuna rastladığı zaman onunla sevinir. Ve der ki: "Temiz ve güzel bir ruh, temiz ve güzel bir cesedden çıktı." Ona onlardan bir kâfirin ruhu rastladığı zaman da ona "uf" der, hoşuna gitmez. Ve bu ona fenalık verir ve der ki: "Pis ruh, pis bir cesedden çıktı."

Sonra bir takım adamlar gördüm, devenin dudakları gibi dudakları vardı. Ellerinde ise avuç içi büyüklüğünde taşlar gibi ateş parçaları bulunmaktaydı. Onları ağızlarına atıyor, makatlarından çıkartıyorlardı. Dedim ki:

"Ey Cibril! Onlar kimlerdir?" Dedi ki:

"Onlar zulmen yetimlerin mallarını yiyen kimselerdir."

Sonra bir takım adamlar gördüm. Onların şimdiye kadar benzerini görmediğim karınları vardı. Firavn milletinin yolundadırlar. Onlar cehenneme arzolundukları zaman susamış develer gibi mahlûkat onların üzerinden geçiyordu. Onları ayaklarının altında çiğniyordu. Onlar ise o yerden başka tarafa ayrılıp yer değiştiremiyorlardı. Dedim ki:

"Ey Cibril! Bunlar kimlerdir?" Dedi ki:

"Onlar faiz yiyenlerdir."

Sonra bir takım adamlar gördüm. Onların önlerinde temiz güzel tavlı bir et, yanında da kokmuş zayıf et bulunuyordu. Onlar ise zayıf kokmuş leş etten yiyor, temiz güzel tavlı eti terkediyorlardı. Dedim ki:

"Ey Cibril! Onlar kimlerdir?" dedi ki:"Onlar Allah'ın kendilerine helal kıldığı kadınları terkedip haram kıldığı kadınlara gidenlerdir."

Sonra birtakım kadınlar gördüm ki onlar memelerinden asılmışlardır. Dedim ki:

"Ey Cibril! Onlar kimlerdir?" Dedi ki:

"Onlar kocasına ait olmayan gayri meşru çocuk doğuranlardır."

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi:

"Kendilerinden olmayan çocukları ailelerine sokan, mallarını ona yediren ve avretlerini seyrettiren kadına Allah'ın azabı şiddetlidir."

Sonra beni ikinci göğe yükseltti. Bir de baktım ki orada iki teyze oğulları bulunmaktadır. İsa b. Meryem ve Yahya b. Zekeriyya. Sonra beni üçüncü göğe yükseltti. Bir de baktım ki orada bir adam vardır, sureti bedir gecesindeki ay gibidir.

Dedim ki:

"Ey Cibril! Bu kimdir?" Dedi ki:

"Bu senin kardeşin Yusuf b. Yakub'tur." Sonra beni dördüncü göğe yükseltti. Baktım orada bir adam bulunmaktadır. Ona sordum: "O kimdir"? Dedi ki:

"O, İdris'tir." (Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şu ayeti okudu:)

"Onu biz yüce bir mekâna yükselttik."

Sonra beni beşinci göğe yükseltti. Bir de baktım ki orada başı ve sakalı beyaz olan gür sakallı bir genç vardı. Ondan daha güzel bir adam görmüş değilim. Dedim ki:

"Ey Cibril! Bu kimdir?" Dedi ki:

"Bu kavmi içinde sevdirilmiş Harun b. İmran'dır."

Sonra beni altıncı göğe yükseltti. Bir de baktım orada siyah bir adam bulunuyor. Uzun boylu yüksek burunlu, sanki Şinue'nin adamlarından biridir. Ona dedim ki:

"Ey Cibril! Bu kimdir?" Dedi ki:

" Bu senin kardeşin Musa b. İmran'dır." Sonra beni yedinci göğe yükseltti bir de baktım ki orada Beyt-i Mamur'un kapısı önünde kürsiye oturmuş bir adam vardır. Oraya hergün yetmiş bin melek girmektedir. Kıyamet gününe kadar da oradan geri dönmeyeceklerdir. Sizin arkadaşınıza (Rasûlullah'ın kendisi) ondan daha çok benzeyen ve sizin arkadaşınızın da ondan daha çok kendisine benzediği bir kişi görmedim. Dedim ki:

"Ey Cibril! Bu kimdir?" Dedi ki:

"Bu senin baban İbrahim'dir."

Sonra beni cennete koydu. Orada siyaha çalan kırmızı bir kadın gördüm ve ona sen kiminsin? Diye sordum. Onu gördüğüm zaman beğenmiştim. O da dedi ki:

"Zeyd b. Harise'nin cariyesiyim." (Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Zeyd b. Harise'yi onunla müjdeledi.)

Cibril Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i göklerden her kata çıkardığında girişinde izin istediği zaman: "Ey Cibril bu kimdir?" diye soruyorlardı. O da: "Muhammed" derdi. Onlar da şöyle derlerdi: "Rasûl olarak gönderildi mi?" O da: "Evet" derdi. Onlar da: "Allah onu kardeş ve arkadaş olarak yaşatsın" derlerdi. Nihayet onu yedinci göğe vardırdı. Onu Rabbine vardırdığı zaman onun üzerine hergün elli namaz farz kılındı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Bunun üzerine dönerek geldim. Musa b. İmran'a vardığım zaman bana sordu:

"Üzerine ne kadar namaz farz kılındı?"Dedim ki:

"Hergün elli namaz." Musa dedi ki:

"Namaz ağırdır ve senin ümmetin zayıftır. O halde Rabbine dön ve ondan, senin ve senin ümmetin üzerinden namazı hafifletmesini iste." Bunun üzerine döndüm ve Rabbim'den ben ve ümmetimden namazı hafif kılmasını istedim. Benden on namazı indirdi. Sonra gittim ve Musa'ya rastladım. O bana bunun benzerini söyledi. Ben de döndüm ve Rabbim'den istedim. O da benden on daha indirdi. Sonra döndüm ve Musa' ya vardım. Bana bunun benzerini söyledi. Ben de Rabbime döndüm ve O'ndan istedim. O da benden on namaz daha indirdi. Sonra Musa bunun benzerini bana söylemeye devam etti. Ona her döndüğüm zaman şöyle dedi:

"Dön ve iste." Ben de hergün ve gece de beş vakit namaz farz kılınıncaya kadar gidip geldim.

Sonra Musa'ya döndüm. O da bana daha önce söylediği gibi söyledi. Ben:

"Rabbime müracaat ettim ve O'ndan istedim. Artık O'ndan hayâ ediyorum. Bir daha bunu isteyecek değilim" dedim.

O halde sizden kim iman ederek ve ecrini isteyerek onları eda ederse onun için farz kılınmış elli namaz ecri ve sevabı vardır.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ay'ın İkiye Ayrılması:

Müşrikler, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'a "Ay'ı ikiye ayırırsan sana iman ederiz" dediler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Allah'ın izniyle bunu gerçekleştirince "Bu bir sihirdir" dediler. Başka yerden gelen insanlara da bunu sordular. Onlarda ay'ı ikiye ayrılmış olarak gördüklerini söylemelerine rağmen iman etmediler.

(Buhârî, Müslim)

Acem-Rum Savaşı Hakkında Ebû Bekr'in Müşriklerle Bahse Girişmesi:

İranlılar Rumları yenmişlerdi. Müşrikler buna çok sevindiler. Çünkü İranlılar kendileri gibi putperest idiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* İranlılar muhakkak yenileceklerdir dedi. Bunun üzerine Ebû Bekr Übeyy b. Halef ile bahse girişti. Rumlar, İranlıları belirlenen süre içerisinde yendiler. Ebû Bekr, yüz deveyi alıp Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e getirdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de bunları fakirlere dağıttı. Bu olay sonucunda birçok müşrik Müslüman oldu.

(Tirmizi, Taberî, İbn Kesir)

HÜZÜN YILI

Ebû Talib'in Hastalanışı:

Ebû Talib'in hastalandığı ve ağırlaştığı haberi Kureyş'e vardığı zaman Kureyş birbirine şöyle dedi:

"Hamza ve Ömer Müslüman olmuşlardır. Muhammed'in sesi tüm Kureyş kabilesi içinde yayılmıştır. Beraberce Ebû Talib'e gidelim. O, bizim için kardeşinin oğlundan bir söz alsın ve bizden de ona bir söz versin. Vallahi onların, idaremizi bizden zorla almayacaklarından emin değiliz."

Utbe b. Rabia, Şeybe b. Rabia, Ebû Cehil b. Hişam, Ümeyye b. Halef ve Ebû Süfyan b. Harb Ebû Talib'e gelip onunla konuştular. Onlar kavimlerinin eşrafı idiler. Şöyle dediler:

"Ey Eba Talib! Bildiğin gibi sen bizdensin ve gördüğün gibi ölüme yaklaşmışsın. Biz senin öleceğinden korkuyoruz. Bizimle kardeşinin oğlu arasındaki durumu biliyorsun. Onu çağır. Bizden ona söz ver ve bizim için de ondan bir söz al ki, biz onu bırakalım o da bizi bıraksın. Bizi dinimizle başbaşa bıraksın, biz de onu dini ile başbaşa bırakalım."

Bunun üzerine Ebû Talib ona haber gönderdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun yanına geldi. Ebû Talib şöyle dedi:

"Ey kardeşimin oğlu! Bunlar senin kavminin eşrafıdır, senin için toplanmışlar, birbirinize bir söz vermenizi istiyorlar." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de dedi ki:

"Evet, bir kelime var onu bana verirseniz onunla Arab'a hakim olursunuz. Acem de onunla size itaat eder." Ebû Cehil dedi ki:

"Evet, babam sana feda olsun, haydi söyleyeceğimiz on kelime olsun!" Rasûlulah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Lailahe illallah, dersiniz ve O'ndan başka ibadet ettiğiniz şeyleri söküp atarsınız."

Bunun üzerine el çırptılar sonra şöyle dediler:

"Ey Muhammed! İlahları bir tek ilah mı kılmak istiyorsun? Senin işin acayip!" Sonra birbirlerine şöyle dediler:

"Vallahi bu adam istediğiniz şeyden size birşey verici değildir. O halde gidiniz ve Allah sizinle onun arasında hükmünü verinceye kadar babalarınızın dini üzere devam ediniz..." Sonra dağıldılar.

Allah-u Teâlâ, onun yanında toplanan topluluk hakkında ve onun onlara söylediği, onların da ona verdiği cevaplar hakkında şu ayetlerini indirdi:

"Sad. O şanlı, şerefli Kur'an'a yemin ederim ki, (hal) **küfredenler** (in iddia ettikleri gibi değildir). **Bilakis** (onların dışı boş) **bir onur,** (içi ise tam) **bir tefrikadır.**

Allah-u Teâlâ'nın şu kavline kadar:

"**O,** (bütün) **ilahları bir ilah mı yapmış?" Bu, cidden acayip bir şey! Onların elebaşlarından bir grub** (birbirine):**"Yürüyün, taptıklarınıza** (ibadette) **sebat edin. Şüphesiz ki arzu edilecek olan budur. Biz bunu diğer dinde işitmedik."** diyerek kalkıp gitmişlerdir.

(Sa'd: 1-7)

Kureyş müşrikleri Ebû Talib'in yanından kalkıp gittikten sonra Ebû Talib Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e:

"Vallahi ey kardeşimin oğlu! Senin onlardan istediğini ben hiçte haktan uzak görmedim" dedi.

Ebû Talib bu sözü söyleyince Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun Müslüman olacağını umarak:

"Ey amca! Lailahe illallah dersen, sana kıyamet günü şefaat etmem bana helal olur" buyurdu.

Ebû Talib; Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bu hususta üzerine düştüğünü görünce:

"Vallahi ey kardeşimin oğlu! Bundan sonra size sövüleceği ve Kureyş'lilerin bunu, benim ölümden korkarak söylediğimi sanmaları kuşkusu olmasa idi bu sözü söylerdim" dedi.

Ebû Talib'in Rasûlullah (s.a.s)'e Tavsiyesi:

Ebû Talib Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i yanına çağırdı ve:

"Ey kardeşimin oğlu! Ben öldüğüm zaman sen Neccaroğullarından olan dayılarının yanına git. Çünkü onlar evlerinde, yurtlarında bulunanları koruma gücüne en çok sahip olan insanlardır" dedi.

(İbn Sa'd)

Ölüm Alametlerinin Başlaması:

Ebû Talib'te ölüm alâmetleri belirdiği sırada, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* geldi. Amcasının yanında Ebû Cehl îbn-i Hişam ile Abdullah b. Ebi Ümeyye'yi buldu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû Talib'e:

"Ey Amcam! Lailahe illallah de! Kıyamet gününde kendisiyle sana şehadet ve şefaat edebileceğim bu kelimeyi söyle" buyurdu. Ebû Cehl ve Abdullah b. Ebi Umeyye:

"Ey Eba Talib! Abdulmuttalib'in milletinden yüz mü çevireceksin?" diyerek bunu demekten onu men ettiler. Rasûli Ekrem amcasına kelime-i tevhidi arza devam ediyor, diğer ikisi de mütemadiyen o sözlerini tekrar ediyorlardı. Nihayet Ebû Talib'in söylediği son söz: "O (yani ben) Abdulmuttalib'in milleti üzeredir." demek oldu ve Lailahe illallah demekten çekindi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"İyi bil amcacığım! Yemin ederim ki; ben hakkında mağfiret dilemekten nehyolunmadıkça, herhalde Allah-u Teâlâ'dan senin için af ve mağfiret dilerim." dedi. Bunun üzerine Allah-u Teâlâ:

"Nebinin ve iman edenlerin müşrikler lehine istiğfar etmeleri uygun değildir" (Tevbe:113) ayetini indirdi.

(Buhârî, Müslim)

Ebû Talib'in ölümü ve gömülüşü:

Ali *(radıyallahu anh)* şöyle demiştir:

"Babam Ebû Talib öldüğü zaman, Rasûlullah'a:

"Gerçekten, yaşlı ve sapık amcan öldü" dedim. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Git babanı göm. Sonra bana gelene kadar hiç bir şey söyleme" buyurdu. Gittim onu defnettim ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldim. Bana gusletmemi emretti. Bunun üzerine guslettim ve bana dua buyurdu."

(Ebû Davud, Nesei)

Başka bir rivayette:

"Onu yıka, kefenle ve göm" buyurdu.

(İbn Cevzi, Halebî)

Hüzün Yılı'nın Ardından:

Hadice bint-i Huveylid ve Ebû Talib aynı sene içinde vefat ettiler. Hadice'nin ölümünden sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i musibetler kovaladı. Hadice onun İslâm konusunda dertlerini anlattığı sadık bir yardımcı idi.

Amcası Ebû Talib'in ölmesi de onun peşinden geldi. Ebû Talib onun için bir dayanak idi. Ve onu işlerinde koruyordu. Kavmine karşı ona daima yardımcı oluyordu. Bu vefatler Medine'ye hicret etmesinden üç sene önce oldu.

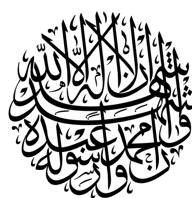
Ebû Talib öldüğü zaman Kureyş, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e Ebû Talib hayatta iken yapamadıkları eziyetleri yapmaya başladı. Öyleki Kureyş'in sefihlerinden bir sefih önünü kesip onun başına toprak saçmıştı.

O sefih, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in başı üzerine bu toprağı saçtığı zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* başı toprak içinde olduğu halde eve girdi. Ve kızlarından birisi kalkıp yanına geldi. Ağlayarak toprağı ondan silmeye başladı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise o kızına:

"Ey kızcağızım! Ağlama. Çünkü Allah babanı koruyacaktır." deyip:

"Ebû Talib ölünceye kadar Kureyş'ten hoşuma gitmeyen hiçbir şey başıma gelmedi." diye de ekledi.

(Siyeri İbn-i Hişam)

İKİNCİ MERHALENİN ÖZELLİKLERİ

الله أكبر

BİRİNCİ ÖZELLİK

İslâm'ın Tebliğ Edilmesine Öncelikle En Yakın Akrabalardan Başlanmıştır:

Şurası kabul görmüş bir gerçektir ki; kitleler içerisinde kendilerine hayırlı bir teklif sunulması ve yine kendilerinin şerli bir işten uzaklaştırılması açısından en önde gelen kişiler davetçilerin yakinen tanıdıklarıdır.

Bu işin böyle olması da insan fıtratına uygundur. Zaten ayeti celilelerin direktiflerinde de bu konu vurgulanmaktadır.

Allah-u Teâlâ'nın insanlar için gönderdiği en güzel hayır, Tevhid'dir. Bu hayrı, Rasûller aracılığı ile biz insanlara ulaştırmıştır. Bu sebeple, herşeyin yaratanı ve maliki olan Allah-u Teâlâ'ya ne kadar hamdu sena etsek azdır.

İslâm'a çağrının açıktan yapıldığı bu dönemde de, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah-u Teâlâ'nın göndermiş olduğu Tevhid akidesini gizli dönemde olduğu gibi yine yakın akrabalarından başlayarak tebliğ etmeyi sürdürdü.

Açık davet devresinde, Rasûlullah anlattığı Tevhid akidesiyle, insanları insanlara kulluktan kurtarıp, insanların yaratıcısı yüce Allah'a kulluğa çağrıda bulunuyordu. İnsanları kendilerinin kulu yapan sahte ilahlar olan Tağutlar elbetteki bu çağrıdan memnun kalmayacaklardı. Bu sebeple hemen harekete geçtiler ve bütün adilikleriyle baskılarını, zulümlerini, Lailahe illallah'a davet eden Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e yönelttiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in anlattığı Lailahe illallah akidesi, hemen etkisini göstermiş ve tağutların gözünü kan bürümüştü. Cahiliyyenin değişmez tavrı yine gündemdeydi...

Bu baskılar karşısında Rasûlullah'a kim destek olacaktı? Ona kim yardım edecekti?

İşte burada; insanın fıtratına uygunluk arzeden yakın akrabalıktan ve arada bulunan kan bağından kaynaklanan akrabalık dayanışması karşımıza çıkmaktadır. Rasûlullah'ın akrabaları müşriklerin baskı politikası ve zalimce davranışları karşısında hemen Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında yer alıp ona destek oldular. Bu desteğe Müslüman olmayıp da aradaki kan bağından dolayı katılan kimseler de vardı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* İslâm'ı tebliğe hem gizli dönemde hem de açık dönemde, Tevhidi hareket metodunun bir gereği olmak üzere en yakınlarından başladı. Bunun; gizli dönemde pratik olarak, hanımı Hadice, amcasının oğlu Ali, azatlısı ve oğulluğu Zeyd ve Rasûlullah'ın kızları üzerinde gerçekleştiğine tanık olmaktayız. Ve yine bunu, davetin açıktan yapıldığı dönemde Beni Haşim ve Beni

Abdulmuttalib'e yaptığı çağrıdan da anlamaktayız. Ayrıca Rasûlullah'ın Safa'da bütün Kureyş'e yaptığı İslâm'a çağrı da bunu desteklemektedir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* tebliğini açıktan yaptığı bu dönemde, Safa tepesinde en yakın akrabalarına yaptığı bu konuşma neticesinde hiçbir fert İslâmı kabul etmedi. Bu da davanın insanlara sunulduğunda velevki bunlar yakın akrabaları olsun, hemen karşı çıkıldığını, kabul edilmediğini göstermektedir. Bu sebeple İslâm davetçileri her merhalede daha sabırlı ve daha azimli hareket etmek zorundadırlar.

Ayrıca en yakın akrabalardan bile eziyet gelebileceğine tanık olmaktayız. Bu olayda Ebû Leheb, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in amcası olduğu halde eziyet edenlerin en azgınlarından birisiydi. Hakikaten, arada akide farkı varolduğu zaman bütün bağların kopmakta olduğu, bütün iyi ilişkilerin bozulduğu görülmektedir.

Hadisi şerifte de anlatıldığı gibi açık dönemde yapılan İslâm'a davetten sonra; tevhidi gerçekleri anlamayan, kabul etmeyen insanlar, cahiliyyenin standart değişmez zorba eylemlerini tevhidin nurunu söndürmek üzere harekete geçirmişlerdir.

Fakat Allah-u Teâlâ onların bu planlarını bozmuş, dinini bazı şeylerle desteklemiştir. Bu dinin mücahid savunucuları zaten isteyerek bu yola girdiklerinden tevhid dinini, Allah'ın rızasını umarak Allah'ın istediği şekilde desteklemişler ve savunmuşlardır.

Bunun yanında Allah-u Teâlâ bazı kâfirlere onlar istemeseler dahi bu dini desteklettirmiştir. Bunu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e müşrikler eziyet ve işkence yaptıklarında Müslüman olmayan Ebû Talib'in, Beni Haşim ve Beni Abdul Muttalib'e Rasûlullah'ı korumak için yaptığı çağrıdan ve onların da buna icabet etmelerinden anlamak mümkündür. O zaman Beni Haşim ve Beni Abdul Muttalib'in çoğu Müslüman değildi.. Fakat bu ittifaka girmeyen istisnalara da rastlamaktayız. Ebû Leheb gibi...

Ayrıca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in İslâm'a çağrısını kabul etmeyen Ebû Talib'in, Müslüman olmadığı halde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i desteklemesi, ona yardım elini uzatması ve bunu açıkça ilan etmesi müşriklerin moralini çok bozmuştu. Nasıl olurdu da, akidesini kabul etmediği bir kişiye Ebû Talib destek sözü verirdi?

Ebû Talib'in bu destek ve yardım ilanı, müşriklerin içinde kargaşaya sebep oldu. Aralarında bulunan irtibat ve sistemli karar verme işlevi çalışmaz bir hal aldı. Çünkü Ebû Talib'in Rasûlullah'a her halükârda destek ve yardımda bulunacağı sözü müşrikler içerisinde iç savaşa sebep olabilecek nitelikte bir sözdü.

Hayra ulaştırmak, şerden kaçındırmak için İslâm davetine en yakınlardan başlanması, hem davetçi açısından hem de davet edilenler açısından birçok kolaylıkları da beraberinde getirmektedir.

Davetçi Açısından Sağladığı Kolaylıklar:

1 - Davetçinin, tebliğ edeceği kişiyi yakinen tanıma fırsatı bulması, kabul edip etmemeye eğilimli kişileri belirlemesi, bazı psikolojik hallerine vakıf olması ve sırrı gizleyenlerle açığa vuranları bilmesi açısından tebliğe en yakınlarından başlaması daha uygundur.

2 - Müşriklerden gelebilecek herhangi bir baskı esnasında davetçinin yakınları, İslâm'ı kabul etmemiş kişiler olsalar dahi, aradaki kan bağından dolayı, davetçiye yardım ve destekte bulunabilirler.

Davet Edilenler Açısından Sağladığı Kolaylıklar:

Davetçi yakın bir birey olduğu için onu tanıma, ona güvenme nedeniyle kişinin kendisine ulaşan tebliği kabul veya reddi daha kesin olur. Bu yakın bir zamanda olmasa dahi nihayet bir neticeye ulaşılacaktır. Davet edilen kişiler, davetçinin bütün maddi ve manevi durumunu ve tavırlarını, yakın bir kişi olduğundan dolayı bildikleri için, getirdiği hak davaya ilk etapta girmekte zorluk çekseler dahi Allah'ın kendilerine hidayet nasip ettiği kimseler eninde sonunda bu dava içerisinde halkalanacaklardır.

İKİNCİ ÖZELLİK

Bu Merhalede Bilhassa Üç Temel Öğe Üzerinde Durulmuştur:

1-Dünyada ve ahirette hakimiyet ve egemenlik hakkının kayıtsız şartsız Allah-u Teâlâ'nın olduğuna, bütün ibadetlerin yalnız ve yalnız Allah-u Teâlâ'ya yapılmasının gerektiğine ve ibadette O'na hiçbir şeyi eş koşmamaya iman etmek.

2-Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Allah-u Teâlâ tarafından gönderilmiş bir elçi olduğuna, yaşantının, Rasûlullah'ın Allah katından getirdiği buyruklara göre düzenlenmesinin ve yaşanmasının gerekli olduğuna, hukuki, iktisadi, ailevi, sosyal, kültürel ve eğitim-öğretim ilkelerini belirleyen tek mercinin Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* olduğuna ve bütün bunları pratiğe aktarmanın gerekli olduğuna iman etmek.

3-Öldükten sonra, diriltilip dünya hayatındaki yaşamdan dolayı, insanların sorgu ve suale çekileceği, iyilerin mükâfat, suçluların ceza göreceği ahiret hayatına iman etmektir.

Bu merhalenin sonuna kadar, insanlara genellikle bu üç temel öğe anlatıldı ve pekiştirildi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bu dönemde, en yakın akrabalarını evine toplayarak onlara yaptığı konuşmada herşeyden önce bu üç temel öğeyi işlediğini görmekteyiz.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* en yakın akrabalarına şöyle hitap etti:

"Hamd Allah-u Teâlâ'ya mahsustur. Ben O'na hamd ederim. Yardımı da sadece O'ndan beklerim. O'na inanır, O'na dayanırım.

Şüphesiz bilir ve bildiririm ki; Allah'tan başka hakkıyle ibadete layık hiçbir ilah yoktur. O birdir. O'nun eşi ve ortağı yoktur.

Herhalde otlak aramaya gönderilen bir kimse, gelip ailesine yalan söylemez. Vallahi ben bütün insanlara yalan söylemiş olsam bile size karşı asla yalan söylemem. Bütün insanları aldatmış olsam bile yine de sizi aldatmam.

Sizi, kendisine ibadete davet ettiğim Allah; öyle bir Allah'tır ki O'ndan başka hakkıyla ibadete layık hiçbir ilah yoktur.

Ben de, Allah-u Teâlâ'nın özellikle size, genel olarak da bütün insanlara gönderdiği elçisiyim.

Vallahi siz uykuya daldığınız gibi öleceksiniz. Uykudan uyandığınız gibi de diriltilip bütün yaptıklarınızdan hesaba çekileceksiniz. İyilikleriniz karşılığında iyilik, kötülükleriniz karşılığında da ceza göreceksiniz. Bu ise ya temelli cennette ya da temelli cehennemde kalmaktır. İnsanlardan ahiret azabı ile korkuttuğum kimselerin ilki sizlersiniz." (İbn-i Esir)

Bu hitabenin **birinci bölümünde;** Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ; **"Lailahe illallah'ı"** tebliğ etmekte ve içerdiği manalara değinmektedir. Zira o dönemde bu tevhid kelimesinin ifade ettiği mana gayet iyi bilinmekteydi.

İkinci bölümde; Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , bu dava içerisindeki fonksiyonunu ve konumunu belirterek kendisinin bir rasûl olduğunu bildirmekte yani; **"Muhammedun Rasûlullah"ı** vurgulamaktadır.

Üçüncü bölümde ise; ahiret gününe işaret ederek, mahiyetini açıklamaktadır.

İşte Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , İslâm akidesinin temeli olan bu üç ana konuyu en yakınlarına anlatarak onları çağırmakta ve dolayısı ile İslâma davet ederken kimlerden başlanarak, ilk önce hangi konuların anlatılacağını bize bir metod olarak çizip göstermektedir.

İslâmi hareket metodundan kaynaklanan bir çalışma planı ile en yakın akrabalarını evinde toplayıp onları İslâma çağıran Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bu hitabesi, alacağımız ve hayatımıza aktararak uygulayacağımız birçok dersler içermektedir.

Birincisi; Rasûlullah'ın İslâm'a davet ettiği kişiler müşrikti ve bundan dolayı da onlar İslâm'ın amelle ilgili emirleriyle yükümlü değillerdi. **Onlara öncelikle tek şey anlatılmıştı: "Lailahe illallah".** Zira bunlar ilk önce bu tevhid akidesini kabullenmek ve buna teslim olmakla yükümlü idiler. Onlar ancak bu kelime ile İslâma gireceklerdi.

O zamanki müşrikler Allah'ı bir yaratıcı ve rızık verici olarak kabul etmekteydiler. Fakat bazı ibadetlerde Allah'a şirk koşuyorlardı. Örneğin; duada, yardıma çağırmada, şefaatte v.b. gibi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de konuşmasında, onların Allah'ı bir olarak kabul ettiklerini bildiği için **"Evet, Allah birdir. O'nun eşi ve ortağı yoktur"** buyurarak bu birliğin ne mana ifade ettiğini açıklamaktaydı. Yani Lailahe illallah'ın manasını ortaya koymaktaydı.

Allah sayı yönüyle değil bütün sıfatlarında ortağı, eşi ve benzeri olmaması yönüyle birdir. Yani nasıl ki yaratma, öldürme, diriltme, rızık verme bütünüyle yalnız Allah'a mahsus ise yeryüzünde ve gökyüzünde egemenlik ve hâkimiyet de Allah'a mahsustur.

O Allah ki, sadece ibadetlerin bir kısmına değil bütününe layık olan zattır. Bütün ibadetler sadece O'na yapılır. Allah'ı bir yaratıcı, rızık verici kabul edip, hatta İslâm'ın bazı ibadetlerini (namaz, oruç, hac, zekât gibi) O'na yapıp bununla beraber bazılarını (yasa koyma, hükmetme gibi) Allah' tan başkasına vermek, Allah'ın haklarını iptal etmek demektir. Ve Allah'ın hükmünün yerine başka ilahların koymuş olduğu hükümler Tevhidi bozucu sapık inançlar manzumesidir. Onların hükümlerine göre yaşantıyı biçimlendirmek, ayarlamak Lailahe illallah'a aykırıdır.

Lailahe illallah'ı yalnızca dil ile ifade eden bir insan bununla bütün ibadetlere sadece Allah-u Teâlâ'nın layık olduğunu pratik olarak yaşantısında göstermiyorsa bu insan İslâm'a hiç girmemiş demektir. Veya İslâm'a girdikten sonra Lailahe illallah'ı bozan bir sözü, bir ameli (ikrahi mülci dışında) işlerse, bu tevhidin kişiye kazandırdığı faziletlerin en önemlisi olan Müslüman adı o kişiden kalkar ve mürted olur. O kişi kendi eliyle ve diliyle cennetteki yerini iptal edip cehennemdeki yerini haketmiş olur.

Evet, Allah vardır. O; eşi, ortağı ve benzeri olmaması yönüyle birdir. Noksan sıfatlardan ve yarattıklarına benzemekten münezzehtir. Gökte nasıl hâkimiyet Allah'ın ise yeryüzünde de yasa koyma, helal ve haram hudutlarını tayin etme bakımından hâkimiyet de Allah'ındır. Yeryüzünde

bu helal ve haram hudutlarını hiçe sayarak, tağutlaşıp ortaya çıkan, insanların yaşamlarını düzenlemeleri için emirler ve yasaklar koyarak kanunlar çıkaran sahte ilahları diliyle ve kalbiyle inkâr ederek iman eden kimse ancak Müslüman kalabilir.

O tağutlara ve onların çıkardıkları kanunlara teslim olup evet diyenler de, onların hükümlerine muhakeme olmayı isteyenler de kâfirdirler. Lailahe illallah'ı direkt olarak ilgilendiren hususlarda, bilmeden yapılan küfürlerde cehalet mazeret değildir.

"İşte ben Lailahe illallah'a bu şekilde iman ediyorum" diyen insan Müslümandır. O andan itibaren İslâm'a girmiştir. Bütün hayatında da bu manalara ters düşecek fiil ve sözler ortaya koymadıkça bu kişi asla cennetten men olunmayacaktır.

İşte İslâm'a girecek insanlara ilk etapta bunlar anlatılır, yoksa bu önemli hususları bırakıp daha başka şeyler anlatmak, İslâm'ın hareket metoduna zıttır. Bu şekil bir tebliğ, o davetçinin Tevhid Akidesini, İslâm'ı ve İslâm'ın hareket metodunu bilmediğini gösterir.

İkincisi; Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hareket içerisinde kendi konumunu ortaya koyarak tebliğe başlamıştır. Bu demektir ki:

"Ben Allah'ın bir elçisiyim, size söylediğim şeyler, kafamdan değildir. Sizlere Lailahe illallah'ı ve bu tevhid dininin diğer esaslarını anlatmam ve bildirmem için Allah beni seçmiştir. Bunun için ortaya koyacağım herşey Allah'tandır. Benim Allah'ın bir elçisi olmam, Allah'a olan ibadetlerinizi benim getirdiğim şekilde yapmanızı gerektirir. Kendi heva ve hevesinize ve bid'atlere göre değil. Sadece ve sadece benim Allah'tan alıp size öğrettiğim, bildirdiğim emir ve hükümlere göre yaşantınızı düzenlemeniz gerekir. Bütün yaşantınızda benim Allah'tan getirdiğim ilahi hükümlere ve yasalara göre amel etmeniz gerekir."

İşte bu mana o zamanki inananların kafasında ve kalbinde öyle bir yer etmişti ki, onlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ne söylese hemen anında itirazsız teslim olarak itaat ediyorlardı. Zira bunların Allah'ın birer emri olduğu yargısı kafalarında yer etmişti. Kısacası Rasûlullah Allah'dan aldığı delillerle (Kur'an-Sünnet) konuşmaktaydı. Bunun için Ona itaat edilmekteydi.

Bugün de İslâm davetçilerinin davet görevlerini yaparlarken kendi konumlarını düşünerek bütün anlattıklarını Kur'an ve sünnetten delillere dayandırmaları zorunludur. Zira şurası muhakkaktır ki, inanmaya hazır bir kalbe Allah ve Rasûlü'nün bir tek sözü, tebliğcinin birçok sözünden daha tesirlidir. Rasûlullah'ın müşriklere Kur'an okuması ve onların da hayretler içerisinde kalması gerçek bir vakıadır. Bu düşünülürse anlayışlar daha da durulaşır ve netleşir.

Üçüncüsü: Genellikle bütün insanlarda şu fıtri duygu vardır: Korkutulduğu herhangi bir şeyden korku duyması, müjde ve hediye verildiği zaman da sevinmesi.

Ahiret günü, Kur'an ve Sünnette delillerle sabittir. Ahiret günü dünyada Lailahe illallah'a uygun amel edenlerin cennetle, tevhidin tersine hareket edenlerin ise cehennemle cezalandırılacağı bir gündür.

Bu şekildeki gerçekleri ayet ve hadislere dayandırıp belirli bir sıralamaya tabi tutarak anlatmak İslâm'a girmeye hazır olan gönüllere olumlu yönde etki yapacaktır.

Rasûlullah'ın hayatıyla İslâm'ın hareket metoduna baktığımızda bu anlatılanların olumlu ve olumsuz yönde mü'min ve kâfirler tarafından teori olarak değil, pratik olarak ortaya konduğuna tanığız. Anlatılan, yaşanan ve bize ulaşan haberler; hak olan şeylerden yüz çevrildiğini, hakkı anlatanlara işkence yapıldığını, bütün açıklığı ile bizlere anlatmaktadır.

İşte bu üç temel öğe sebebiyledir ki, müşrikler müslümanlardan herhangi bir aktif eylem görmeseler dahi, bu anlatılanlardan dolayı savaş ilan etmişler ve bu üç öğeyi kabul edenlere inançlarından dolayı, akla hayale gelmedik eziyet ve işkenceler uygulamışlardır.

ÜÇÜNCÜ ÖZELLİK

Tebliğe Muhatap Olarak Seçilen Kişiler, Belirli Bir Zümre Değil, İnsanların Geneli İdi:

Yukarıda naklettiğimiz haberde, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in genel olarak bütün insanlara gönderilmiş bir elçi olduğuna dair sözü ve daha sonraki pratik uygulamaları bu özelliği destekleyici birer delildir.

Allah-u Teâlâ'nın, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile gönderdiği ri-saletin içerisinde bulunan emir ve yasaklar, belirli zaman, mekâna ve belirli bir insan topluluğuna has olmayıp bilakis zaman ve mekân değişikliğinden etkilenmeyen ve kaideleri genel olarak bütün insanları kapsayan temiz ve yüce değerler ve buyruklardır.

Çağrıda sınıf farkı gözetmek beşeri sistemlerin özelliklerindendir. İlahi bir sistem olan İslâm'da ise bu sınıf farkı nazarı itibare alınmadan, insanların bütününe çağrı yapılır. Bunun uygulamalı örneğini Rasûlullah'ın İslâm'a çağrısına baktığımızda İslâm'a ilk girenler arasında Bilal-i Habeşi, Suheybi Rûmi vb. gibi kişilerin üzerinde pratik olarak görmekteyiz.

Evrensel bir dava olan İslâm çağrısında bütün insanlar Allah'ın dinine girmekte serbesttir.

İslâm dininde insanlar arasında siyah-beyaz, arap-acem, zengin-fakir gibi sınıf farkı gözetilmez. İslâm'da kişinin değerini ve üstünlüğünü, bu

din üzerinde gösterdiği olumlu yaşamı, bu dine olan bağlılığı ve teslimiyeti anlamına gelen takvası belirler. Kişi bu dinde takvası ile mesafe katederek Allah katındaki derecesini yükseltir.

DÖRDÜNCÜ ÖZELLİK

Teşkilatın Gizli Olması:

Teşkilatın gizli olması ve bu gizliliğini sürdürmesi, iki şeyin gizli olmasına bağlıdır.

1 - Davaya giren kişilerin hem kendilerini hem de birbirlerini gizlemeleri.

2 - Davanın yayıldığı ve yapılandığı toplantı merkezlerinin gizli olması.

Kadrolaşmanın yapılacağı gizli toplantı merkezlerinde, lider ile bir araya gelen dava erleri, birbirleri ile görüşüp aralarında gerekli işleri yerlerine getirirler. Dava lideri bu merkezlerde dava erlerini eğitir, onlara gelecekte karşılaşacakları birçok önemli hadiselerde nasıl davranmaları gerektiğini öğretir. Kısacası lider davaya giren mü'minleri maddi ve manevi yönden geleceğe hazırlar. Geleceğin o zorlu, fırtınalı, belalı günlerine ve bütün olumsuzluklardan sonra şehadet ve zafer günlerine. Lider, teşkilatın gizli evlerinde toplanan dava erlerinin seviyelerine ve taşıyıp, kaldırabilecekleri yüke göre görev taksimi yapar. Bu görevleri yerine getiren erler yine toplantı evlerine gelip yaptıkları işleri bir rapor halinde lidere sunarlar.

Bütün bu anlatılan olayları bir lider olması nedeni ile Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ve dava erleri olmalarından dolayı da sahabelerin hayatlarında pratik olarak görmekteyiz.

İşte Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hayatı ile İslâm'ın hareket metodu böylece şekillenmekte ve o mutlu sona doğru, düzenli bir şekilde yaklaşılmakta idi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hayatına baktığımızda, bu devrede teşkilatlarının gizli olduğunu görmekteyiz. Böyle bir gizlilik olmasa idi o zaman Rasûlullah ve arkadaşları Kâ'be'de toplanarak ibadetlerini orada yaparlar, eylemlerini orada organize ederlerdi.

Şu muhakkaktır ki; şer güçleri bu şekildeki bir hareketten haberdar oldukları an, daha henüz yeni yeni oluşan bu çekirdek yapıyı kökünden söküp atar ve bu hareketi yok ederlerdi. Müslümanlar bu sonuca mahal bırakmamak için örgütlerini gizli tutmuşlardı.

O zamanlar İslâm cemaati için toplantı merkezi olarak Erkam b. Ebi'l Erkam'ın evi seçilmişti. Mekke'nin müşrik liderleri ve onların uşaklarının, Müslümanların bir yerde toplanarak kadrolaşıp, kullara kulluk olan ca-

hiliyye otoritelerini yıkıp sadece Allah'a kulluk olan Allah'ın otoritesini getireceklerine dair hiçbir haberleri yoktu. Bu haber alamama durumu tam iki sene sürdü. Bu süreden sonra artık bazı şeyleri hissetmeye başladılar ve Müslümanların bir yerde toplandıkları yargısına vardılar. Ama nerede? Kimin evinde? Bunu asla bilemediler. Onların en fazla bildikleri, tahminden öteye gidemiyordu. Bu zavallıların istihbarat güçlerinin acziyeti, yenilgisi, Müslümanların Allah'tan aldıklan ve hayatta pratik olarak sergiledikleri gizli hareket metodu karşısında bir kere daha ortaya çıkıyordu. Bunun bu şekilde gerçekleştiğini şu tarihi olaya göz attığımızda kavrayacağız:

Ömer *(radıyallahu anh)* henüz İslâm'a girmeden önce şer güçlerinin tahrikleri sonucu Rasûlullah'ı öldürmeyi planlamıştı. Silahını kuşanıp yola çıktığında Nuaym'le karşılaştı. Nuaym ona nereye gittiğini sorunca, Ömer ona:

"Duydum ki Muhammed Safa'da bir evde imiş. Onu bulup ortadan kaldıracağım." cevapını vermişti.

Evet! İşte! Bir yer ama hangi yer? Nerede? Kimin evinde? Müşrikler bütün gayret ve çabalarını sarfettikleri halde bu toplantı merkezini bulamıyorlardı.

İslâm davasının erleri bu dine girdiklerinde üzerlerine gerekli olan bütün görevleri, ödevleri, eylemleri hareket metoduna uygun olarak yerine getirdikleri için müşriklerin çabaları boşa gidiyordu. İslâm düşmanı müşriklerin aktif olarak didinmeleri ellerine somut bir sonuç getirmiyordu. Zira eğitim ve kadrolaşma faaliyetleri için seçilen merkezin tam anlamı ile gizliliğe elverişli bir ortamda olması, gizliliği sağlayıcı, devam ettirici etkenlerin uygulama sahasında başarılı bir şekilde ortaya konulması kâfirlerin ellerinin boş çevrilmesini sağlıyordu.

Allah'a kul olmayıp kullara kul olan müşriklerin, kendisinde Allah'a kulluğun yerine getirildiği bu gizli toplantı yerini tespit edememeleri şu nedenlere dayanmaktaydı:

a) Erkam b. Ebi'l Erkam'ın Müslüman olduğu, müşrikler tarafından bilinmiyordu. Bu nedenle kıt akıllı müşrikler Müslümanların burada toplanabileceklerini hiç mi hiç düşünemiyorlardı.

b) Erkam b. Ebi'l Erkam, Beni Mahzum kabilesindendi. Öteden beri Beni Mahzum ile Beni Haşim arasında bir ayrılık ve kavga vardı. Bu hâlâ devam etmekteydi. Erkam *(radıyallahu anh)*'ın Müslüman olduğu tahmin edilse bile, Müslümanların o eve gitmeleri, müşriklerin akıllarının uçlarından bile geçmezdi. Çünkü Kureyş müşrikleri Beni Mahzum ile Beni Haşim arasında bulunan düşmanlıktan dolayı Beni Mahzum'un Beni Haşim'e ait kişileri kendi aralarında barındırmayacağını düşünüyordu.

c) Erkam b. Ebi'l Erkam Müslüman olduğunda henüz onaltı yaşında idi. Kıt akıllı müşrikler, Müslümanların, Beni Haşim'den olan Ebû Bekr, Osman v.b gibi söz ve mal-mülk sahibi kişilerin evlerini bırakıp da, küçük bir çocuğun evinde toplanabileceklerini akıllarına bile getiremedikleri için bu evden hiç kuşkulanmamışlardı.

Ve yine bu dönemde, mü'minler, Allah-u Teâlâ'nın, Rasûlüne indirdiği hareket metoduna harfiyyen uydukları için bu toplantı merkezinde şer güçlerinin baskınına uğradıklarına dair hiçbir bilgiye rastlayamamaktayız. Müşrik istihbarat teşkilatının bütün arama, tarama faaliyetlerinin en son olarak şu noktada birleştiğini görmekteyiz. Safa'da bir ev. Ama hangi ev?

Dar'ul Erkam... Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hayatıyla İslâm'ın Hareket Metodunu dava erlerine aktardığı, kadrolaşmanın yapıldığı bir eğitim yuvası, bir kışla... Cahiliyyenin vurdumduymaz, zulümkâr gidişatına engel olacak mücahidlerin, yetiştiği ocak... İnsanları kullara kulluktan kurtarıp Allah'a kulluğa çağırarak insanlara lâyık olduğu değerleri kazandıracak kuvvetlerin çağrısını yapan İslâm davetçilerinin yetiştirildiği bir okul...

Daha nice güzel vasıflara sahip bu merkezi bugün dahi kesin olarak bilmemekteyiz. Kesin yerini belirten hiçbir tarih kitabına da rastlamamaktayız. Bu yer hakkında verilen bilgilerin de tahminlerden başka bir şey olmadığını görmekteyiz.

BEŞİNCİ ÖZELLİK

İlk Neslin Beslendiği Tek Ana Kaynak Doğrudan Doğruya Kur'an'dı. Rasûlullah (s.a.s)'in Sünnetleri ise Kur'an'ın Açıklayıcısıdır:

O Müslümanlar Kur'an'ı yaşamak için kabullenmişlerdi. Bunun için de Kur'an'a göre şekilleniyorlardı. Aynı şekilde Kur'an'da bu kişileri örnek bir topluluk olacak biçimde yetiştiriyordu.

O gün, Roma medeniyeti ve kültürü, Grek mantığı ve felsefesi, İran mitolojisi, şiiri ve sanatı ve daha nice beşeri inançlar manzumesi tam olarak hayatiyetini sürdürmekte idi. Bütün bu batıl düşüncelerin ortada cirit attığı o dönemde, ideal neslin, bu düşüncelere hayatlarının hiçbir parçasında yer vermeyişleri belirli bir metodla çalışmanın ürünü idi.

Nitekim bunu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ömer'e, elinde gördüğü Tevrat sahifelerinden dolayı kızarak:

"Allah'a yemin ederim ki, Musa sağ olup da aramızda yaşasaydı bana uymaktan başka birşey yapmazdı" diye söylemesinden anlamaktayız. **(Ebû Ya'la)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* o ideal neslin ilk yapılaşma sürecinde başka kaynaklardan beslenmemesini istemişti. Ancak bu şekilde doğrudan doğruya ve yalnız Allah'ın sistemine dönmeleri mümkün olurdu. O örnek nesil yalnız bu tek kaynaktan beslendiği için tarihteki o eşsiz ve mutlu dönemini yaşamıştır.

Daha sonra ne oldu?

Bu örnek nesli takip eden diğer nesiller sadece bu kaynakdan beslenmediler. Daha başka düşüncelere daldılar. Esas ana kaynak Kur'an' a, başka şeylerle yaklaşma yoluna gittiler. Haliyle Kur'an tek besleyici olma durumundan çıkarıldı.

İşte o ilk ideal nesil ile daha sonraki nesillerin aralarında oluşan bu ayrılığı teşkil eden uçuruma, sonraki nesillerin ana kaynağa daha başka kaynaklar eklemeleri neden olmuştur. Sonraki nesillerin bu değişimleri kendilerine çok pahalıya mal oldu. Aziz durumda iken zelilliğe, kuvvetlilikten acizliğe, bir devlete sahipken devletsizliğe... Kısacası tam anlamıyla zelil oldular.

İlahi bir kitap olan Kur'an'ı kerimin kıymeti bilinmedi. Kur'an'ı Allah bir hidayet kaynağı olarak indirdiği halde, ellerinde olan kişilere bu bir fayda sağlamadı. Zira Kur'an'ın değeri takdir edilemedi. Oysa Kur'an içindekilerini yaşayan ve yaşatanlar için birer hidayet kaynağı onu kalplerinde (nefislerinde) devletleştirenler için bir yükseltici ve şifa verici idi. Yoksa Kur'an, raflarda süs eşyası olmak veya belirli zamanlarda (ölüm, mevlid vb) işlerligi olan bir kitap olmak üzere indirilmemiştir.

İlk nesil bütün yaşantılarını sosyal, siyasal ve kültürel alanda bütün ilişkilerini Kur'an-ı emir ve nehiyler doğrultusunda biçimlendiriyordu. Kur'an'ın tamamı onların hayatlarında pratik olarak gözüküyordu.

Onlar Kur'an'a yaklaşırken, kültür ve inceleme maksadıyla veya fen ilimlerine deliller bulmak ya da ebced hesapları yaparak asılsız ve boş şeylerle uğraşmak amacıyla yaklaşmıyorlardı. Onlar Kur'an'a yaşanması ve yaşatılması gereken bir ilahi anayasa olarak bakıyorlardı. Kur'an'a bu şekilde yaklaşıyorlardı. Allah-u Teâlâ, Kur'an'ı bir anayasa olarak indirmişti ki, kullara kul olmayıp sadece kendisine kul olanlar onunla amel etsinler yaşantılarını ona göre düzenlesinler.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hayatı ile İslâmın hareket metoduna baktığımızda; Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in cemaatin yapılaşmasında fertleri tek kaynak olan Kur'an'a göre sistemli bir şekilde eğittiğini ve bu eğitimin neticesi olarak gelişen, büyüyen cemaat fertlerinin şu buyruğu hiçbir zaman akıllarından çıkarmadıklarını görüyoruz:

"Size iki şey bırakıyorum. Onlara sımsıkı bağlandığınız müddetçe asla dalâlete düşmezsiniz.
Allah'ın kitabı Kur'an ve benim sünnetlerim." (Buhârî-Müslim)

ALTINCI ÖZELLİK

Dava Lideri Rasûlullah İle Davaya Giren Müslümanların Arasındaki İrtibat, Devamlı Ve Düzenli Bir Şekilde Cereyan Etmiştir:

Bu düzenli ve devamlı irtibat neticesinde lider ile dava erleri ve dava erlerinin birbirleri arasındaki organik bağın kuvvetlendiğine, dava erlerinin o yüce davaya daha bir sıkı bağlandıklarına ve daha aktif bir çalışma temposuna girdiklerine tanık olmaktayız.

Müslümanlar, Dar'ul Erkam'da bulunan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelerek bir gün içerisinde, kâfirler ile aralarında geçen olayları, kâfirlerin bütün aktif çalışmalarını ve gerek Mekke gerekse diğer yerlerin siyasi ve ekonomik durumlarını sistemli bir biçimde rapor halinde sunuyorlardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onlardan gelen bilgileri değerlendiriyor ve vahyin ışığında onları aydınlatıyordu. Bu şekilde gelişen İslâmi hareketle, Müslümanlar arasında bir yakınlık ve kaynaşma meydana gelmiş ve tevhid akidesinin bir gereği plan İslâm kardeşliği kurulmuş oldu. Öyle bir kardeşlik ki, diğer kardeşini kendi nefsine tercih eden, gerektiğinde onun için ölümü bile göze alan bir kardeşlik... Bunun sonunda da eşine hiç bir tarih diliminde rastlayamadığımız mutluluk devri denen Asr-ı Saadet zamanı oluştu.

Bu olumlu anlatımlardan sonra olayı tek tek incelediğimizde (bütün kötü olumsuzluklardan Allah-u Teâlâ'ya sığınırız.) şu sonuçlar ister istemez ortaya çıkacaktır. Dava lideri ile dava erleri arasındaki irtibat devamlı ve düzenli bir şekilde sürmezse ve dava erleri arasındaki birbirleriyle ilgilenme, alakalanma, görüşme, zayıf ve kopuk olursa Müslümanlar bir mü'minin başına gelen musibetten ötürü kendi başlarına gelmiş gibi çare aramazlarsa, kısaca tevhid akidesinin istemiş olduğu İslâm kardeşliği teorik olarak edebiyat yapılıp pratik olarak yaşamda gösterilmezse ve davaya girenler dava lideri tarafından verilen cemaat görevlerini kendi şahsi işlerinden daha önemli saymayarak sonraya bırakıp yapmazlarsa ve bu dava hakkında bazı şüpheleri olduğu halde bu şüphe ve hastalıklarını Müslümanlar içerisinde dağıtmaya, yaymaya başlayıp bunu dava liderine iletip çözüm aramazlarsa.....

İşte bunlar ve daha sayılmayan nice olumsuzluklar bir ayrık otu gibi ortaya çıktığında... İşte o zaman, tohumu yeni atılmış, daha henüz yeni

yeni filizlenen bu İslâm cemaatinin gerilemesine ve o ana kadar sahip olunan bünyenin zayıflayıp yıpranmasına ve daha tehlikeli bir sonuç olarak üzerinde bulunulan tevhidi akide yapısının bozulmasına ve yıkılmasına bile yol açabilecektir.

YEDİNCİ ÖZELLİK

Bu Dönemde Rasûlullah Ve Müslümanlar Namazı Gizlice Kılmaktaydılar:

Tebliğin açık, teşkilatın gizli olduğu devrede Müslümanlar üzerine namaz gündüz ve akşam kılınmak üzere bir günde iki vakit olarak farz kılınmıştı.

Gündüz vaktinde eda edilen namazı Müslümanlar tebliğin gizli, teşkilâtın gizli olduğu ilk merhalede aleni olarak kılmakta idiler. Müşrikler Müslümanlar tarafından yapılan bu ibadeti kendi yapageldikleri ibadet türlerinden bir tür olarak algıladıklarından ve kendi menfaatlerine, çıkarlarına dokunmayan, zedelemeyen bir hareket olarak gördüklerinden Müslümanlara genellikle engel olmuyor ve birşey demiyorlardı. Öyleki bu ilk merhalede Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kuşluk vaktinde namazını eda etmek için Kâ'be'ye gider ibadetini açıkça yapardı. Kureyş de genellikle buna ses çıkarmazlardı.

Müslümanlar akşam vaktinde kılınan namazı ise gizlice eda etmekteydiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* akşam vaktinde namazı eda etmek istediğinde Ali ve Zeyd ona nöbetçilik yaparlardı. Bu vakitteki namazın gizli olarak kılınması müşriklerin, bu vakitte yapılan bir ibadeti hiç mi hiç görmemeleri ve bilmemelerinden kaynaklanmaktaydı.

İşte Müslümanlar; müşriklerin bilmedikleri ve yaptıkları zaman kendilerinin tanınmasına vesile olacak ibadet türlerini bu dönemde açık olarak yapmıyorlardı.

Tebliğin açık, teşkilatın gizli olduğu merhalede ise Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve sahabeler *(radıyallahu anhum)* Mekke'nin en ücra köşelerine kadar giderler, bazı zamanlar teker teker, bazı zamanlar ise ikişer ikişer olarak namazlarını gizlice eda edip hemen dağılırlardı. Namaz bu anda da iki rekât idi.

Tebliğin açık olduğu dönemde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve ashabı namaz ibadetini topluca kılmadılar. Çünkü böyle kitlesel bir eylem kâfirlere karşı direkt bir cephe almak demekti. Oysa İslâmi hareket metodu bağlılarının belirli bir maddi ve manevi yapıya ulaşmadan böyle direkt bir eyleme geçmesine izin vermemektedir. Ömer *(radıyallahu anh)*'un Müslüman olması ile dava lideri Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve*

sellem) , Rabbimiz'den aldığı İslâmi hareket metoduna göre, artık Mekke'de ibadetlerin açıkça yapılabileceğine dair izin verdi.

Kısaca şunu vurgulamakta fayda vardır: Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hayatı ile İslâmın hareket metodundaki bütün merhale dilimlerine baktığımızda, her merhalede namazın varolduğuna ve her halükârda Müslümanların bu ibadeti yaptıklarına tanık olmaktayız. Namaz ibadetinin açık veya gizli ve kişisel veya kitlesel bir eyleme dökülmesi ise merhalelere göre değişiklik arzetmektedir.

Namaz ibadetini (veya herhangi bir ibadet türünü) açık olarak eda etmek tebliğin gizli döneminde, cahiliyyenin baskılarını ve zulümlerini Müslümanların üzerine çekiyorsa o zaman bu ibadet gizli olarak eda edilir. Şayet şer güçler bu ibadetin açıktan yapılmasına ses çıkarmıyorlarsa ve hatta günümüzde olduğu gibi kitleleri uyutmak, onların kafalarındaki kavramları bozup kafalarına şüphe düşürmek amacıyla bu ibadetin yapılması için paralı memurlar atayarak bizzat kendileri buna teşvik ediyorlarsa o zaman Müslümanlar bu boşluktan yararlanarak ibadetlerini açıktan yaparlar. Hatta günümüzde, kendi savundukları sistemlerin kaidelerine ters düşse dahi, İslâmi ibadetlerden bazılarını bazı sebeplere dayandırarak yapmayan kişilere baskıyla yaptıran, yapmayanları cezalandıran beşeri düzenlere rastlamamak mümkün mü?

SEKİZİNCİ ÖZELLİK

Bu Merhalede Özellikle Kişilerin Nefis Terbiyesi Üzerinde Durulmuştur:

Bir inanç eğer insanın ruhuna hitap etmiyor, insanın ruhunu bırakıp sadece bedenine önem veriyorsa, sadece cesedin ihtiyaçlarını karşılıyacak esaslar koyuyorsa bu inanç ateş üzerinde kor gibidir.

İşin gerçeği şudur ki; bu şekilde ruhi gelişimi İslâm hariç hiçbir inanç, hiçbir sistem, hiçbir "izm" sağlayamamıştır, sağlayamaz da. Çünkü İslâmın kaidelerini, yasalarını, insanları ve onların ruhlarını yaratan ve onların bütün ihtiyaçlarını giderecek çareleri çözüm getirici bir şekilde gönderen Allah-u Teâlâ'dır.

İslâm'da, insandaki ruhi gelişimin önemine binaen, davanın henüz yeni yeni yapılaşması ile birlikte, dava erlerinin bu yönleri her halükârda ön planda tutulmuştur. Bunun için Müslümanın ruhunu terbiye edecek olan faktörler Allah'ın sevdiği, razı olduğu, gizli açık sözler ve ameller daha başlangıçta vahiy yolu ile iletilmişti.

İşte Allah-u Teâlâ'ya itaatle yapılan bu ibadetler (bilhassa nafile namaz) kişiyi ruhi terbiye yönünden kemâle eriştirerek kulun kalbini ve

bütün bedenini samimiyetle Allah'a bağlar. Artık ruh ve beden ikisi birden komple Allah yolundadır. Gelen işkenceler, ezalar, cefalar, kahredici sözler, vücutta yıpranmalara, delinmelere, parçalanmalara yol açsa bile ruha bir ters etki yapamaz. Ruhu yıpratamaz, bulunduğu davadan ters döndüremez. Zalimlerin darbelerine karşı sabredemeyen beden, İslâmi kaidelere göre tevhid terbiyesi alan ruh ile desteklenerek üzerinde bulunulan tevhid akidesi çerçevesinde sebat edip sabreder ve davasından dönmez.

İmam Ahmed *(radıyallahu anh)*'un rivayetine göre Aişe *(radıyallahu anhâ)* şöyle demiştir:

"Allah-u Teâlâ Müzzemmil sûresinde gece namazını farz kıldı. Bir yıl boyunca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve sahabeler (*(radıyallahu anhum)* ayakları şişinceye kadar teheccüd namazını eda ettiler. Daha sonra Allah-u Teâlâ yine Müzzemmil sûresinin son ayeti ile bu hükmü neshetti. Artık gece namazı nafile oldu."

Allan-u Teâlâ'nın Müzzemmil sûresinde bu olayla ilgili geçen buyrukları şöyledir:

" Ey (elbisesine) **bürünen** (Muhammed uyuduğunun) **birazı müstesna, geceleyin kalk** (namaz kıl ve rabbine ibadet et. O namazını gecenin) **yarısı kadar yahut ondan biraz eksilt** (-erek kıl). **Yahut o** (yarısı) **nın üzerine** (ilave edip) **arttır. Muhakkak ki biz senin üzerine ağır** (sorumluluklar kapsayan) **bir söz** (olan Kur'an'ı) **vahyedeceğiz. Geceleyin** (herhangi bir saatte namaza) **kalkmak** (gündüz namaz kılmaktan) **daha ağırdır. Okumakta daha etkilidir.**

(Müzzemmil: 1–6)

Allah-u Teâlâ'nın daha henüz yeni yeni filizlenmeye başlamış İslâm cemaatinin bağlıları olan temiz, cesur ve imanlı mücahitlerine daha başlangıçta böyle bir ibadeti emretmesi, kendine kullukla itaat etmek isteyenleri zor duruma sokmak, onlara eziyet vermek, işin başında onları bıktırmak ve yıldırmak değildi elbette.

Allah-u Teâlâ'nın **Kıyamul leyl** gibi böyle bir ibadeti, o anlarda müstesna bir mücahid topluluğuna emretmesi hayatımıza uygulayacağımız nice metodları içermekte.

Yeryüzünde ilahlık taslayarak, yaşantıları biçimlendirecek, emredici ve yasaklayıcı kanunlar, yasalar çıkaran tağutlara ve onun koruyucularına karşı gelip onlara gerçekleri Allah'ın emrettiği şekilde akidelerinden hiçbir zaman taviz vermeden açıklayarak sadece Allah'a kullukla itaat etmeyi isteyen bir topluluğun, şer güçlerinden gelebilecek herhangi bir saldırı karşısında nasıl sebat etmeleri ve sabretmeleri gerektiğini öğretici, bu yolda eğitici ve bu topluluğun Allah ve rasûlünden gelen bütün emirlere kayıtsız şartsız teslimiyetlerini sağlayıcı, dolayısı ile bu topluluğun, bütün

ruhi azıkları içerisine, alıcı bir eğitim metodu olarak karşımıza çıkmaktadır bu ibadet.

Artık bu şekilde tevhidi bir terbiye metoduyla yetişen mücahid grubunun önünde hiçbir şeytani fikir akımının, hiçbir işkence engelinin önemi kalmayacaktır. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hayatı ile İslâmın hareket metoduna baktığımızda bunun böyle olduğunu açık bir şekilde görebiliriz.

DOKUZUNCU ÖZELLİK

Belli Şartlara Sahip olan Bir Mücahid Gerektiğinde Nefsi Müdafaa Yapabilir:

İslâm düşmanı olan kâfirlerden gelebilecek herhangi bir saldırı karşısında, İslâm davetçisi, şayet o kâfire karşı koyabilecek gücü kendisinde bulabiliyorsa kendini koruyabilmek için karşı atakta bulunarak nefsini müdafaa edebilir. Buna bu merhalede izin vardır.

Fakat bu merhalede henüz tam olarak istenilen seviyeye ulaşılamadığı için kâfirlerle komple bir kutsal cihad söz konusu değildir. İslâm cemaatinin çekirdek yapısı daha yeni yeni oluştuğundan böyle toptan bir savaş İslâm cemaatinin gelişimini tehlikeye sokabilecek hatta yokedebilecek bir durum arzeder. Bu sebeple daha henüz ilk merhaleleri katetmeden kâfirlere karşı direkt toplu bir savaş açılmasını isteyenlerin Allah-u Teâlâ'nın gönderdiği İslâmi Hareket Metodundan habersiz olduklarını hemen anlamamak mümkün mü?

İslâmın bu merhalede nefsi müdafaya izin vermesi, dava içerisindeki her ferdi kapsamamakta, bilakis aynı zamanda bunun uygulanması için de zamanla, mekânla ve kişi ile alakalı bazı şartlar ortaya koymaktadır.

Öncelikle kâfirin yaptığı darbe, cesede yönelik olmalıdır. Ve buna karşılık verecek Müslümanın da zayıf değil kuvvetli birisi olması lazımdır.

Buna örnek olarak Sa'd b. Ebi Vakkas ve Ömer *(radıyallahu anh)*'ın tavırlarını gösterebiliriz:

Sa'd b. Ebi Vakkas bir grup sahabiyle namaz kılarken müşrikler onları görmüş, alay edip saldırmışlardı.

Sa'd b. Ebi Vakkas da onların saldırılarına hiç çekinmeden karşılık verdi. Ve hatta onlardan birisinin kafasını yardı.

Ömer *(radıyallahu anh)* ise Müslüman olduğu zaman müşrik topluluğun içinde bunu açıkça ilan edip onlara meydan okudu ve dövüştü.

Müslümanın kendisini müdafaa etmesi elbette meşru hakkıdır. Fakat bu hak, kâfirler tarafından, herhangi bir zulüm yapıldığı ve zulme karşı koyacak güçte bir Müslüman var olduğu zaman geçerlilik kazanacaktır.

Yoksa nefsi müdafaayı; kâfirlerden herhangi bir etki gelmeden Müslümanların onları tahrik etmeleri, kızgın bir ortam oluşturmaları ve bu sahneyi kendilerinin hazırlamaları şeklinde anlamamak gerekir. Şu unutulmamalıdır ki; gerçek cesaret, gerçek kahramanlık, İslâmi Hareket Metodunun merhalelerinin gereklerine harfiyyen uymakla kazanılır. Yoksa nefsi heyecanlarla metodsuz bir şekilde macera aramak İslâmi Hareket Metodunun istemediği bir eylemdir.

ONUNCU ÖZELLİK

Kâfirler Tarafından Müslümanlara Yapılan İşkence Ve Eziyetlere Allah İçin Sabretmek:

İlk Müslümanların Allah-u Teâlâ'ya verdikleri söz üzere, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in getirmiş olduğu tevhid dinini kabullendikleri zaman başlarına nelerin geleceğini bile bile, bütün bunlara razı oldular. Çünkü Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in davet etmiş olduğu **"Lailahe illallah"** çağrısının ne manalar taşıdığı, bu davaya girmek isteyenlere ne gibi görevler yüklediği çok iyi bilinmekte ve anlaşılmakta idi, o ilk Müslümanlar tarafından.

"Hüküm koyma sadece Allah'ın hakkıdır."(Yusuf: 40)

"İyi bilin ki yaratma ve yasama hakkı sadece Allah'ındır"
(A'raf: 54)

buyruklarına rağmen bu hakları, Allah'tan alıp kendilerine ait olduğunu iddia edenlere bunun böyle olmadığını, Allah-u Teâlâ'nın bu haklarda kendisine hiçbir ortak kabul etmediğini söylemenin gerekliliğini ve bunu **Lailahe illallah'ın** içermekte olduğunu gayet iyi kavramışlardı ilk Müslümanlar.

Ve o Müslümanlar bu şekilde bir harekete geçişten sonra zalim kâfirler tarafından başlarına belaların sicim şeklinde yağan yağmur tanecikleri gibi ineceğini de çok iyi biliyorlardı.

Gerçekten de öyle oldu. Gizli tebliğden, açık tebliğe geçilir geçilmez, müşrikler Müslüman olduğunu farkettikleri kişilere zulüm, işkence yağdırmaya başladılar. Kabile farkı gözetmeksizin, büyük-küçük, kadın-erkek dinlemeksizin, bütün Müslümanlara akla, hayale gelmedik işkenceleri vahşice uygulamaya başladılar. Bu vahşilerin adi zulümleri karşısında Müslümanlar metod gereği, Rabbleri tarafından gönderilen tevhid akidesinin onlarda oluşturduğu kuvvetli bir imanla sabır silahına sarıldılar. Kâfirlerin işkencelerine, bayağılıklarına iman ile sabır ile karşı koydular.

Akidelerinden taviz vermediler. Rablerinin onlardan razı olması için ölünceye kadar bu yolda sebat ettiler, geriye dönmediler.

İşte her zaman olduğu gibi bugün de aynı yolun yolcusu İslâm davasının bu cesur erleri, bağlı oldukları Tevhid akidesinin sembolü olan **"Lailahe illallah"** sancağını bütün yeryüzünde dalgalandırmaya çalışmalı ve bu uğurda başlarına gelebilecek her türlü belalara karşı hazır olmalıdırlar. Allah'ın nzasını kazanabilmek için bütün bunlara katlanmaya hazır olmalıdırlar.

ONBİRİNCİ ÖZELLİK

İşkenceye Dayanamayan Müslümanların Zahiren Dille Dinlerini Değiştirebileceklerine Dair Ruhsat Verilmesi:

Şöyle bir baktığımızda bir önceki özellik (Allah için bütün eziyetlere sabır ve sebat etmek) ile bu özellik arasında bir farklılık olduğunu görürüz. Şu şekilde bir anlatımla buna açıklık getirebiliriz:

"Lailahe illallah Muhammedun Rasûlullah" davasında uğraş veren mü'minlerin, bu yolda eziyet çekmemeleri, işkence görmemeleri asla mümkün değildir. Zira aynı yol üzerinden geçmiş kafilelere baktığımızda bütün inanmış kitlelerin zorba kâfirler tarafından sadece ve sadece inançlarından dolayı takibata uğradıklarına, sorguya çekildiklerine ve işkenceye tabi tutulduklarına tanık, olmuşuzdur. Zaten bunun bu şekilde gerçekleşmesi de ilahi takdirin bir neticesi değil midir?

Kâfirlerin bozuk inançlarından dolayı körelmeye yüz tutmuş vicdanları artık hissiyatlarını kaybettiğinden kendi acizliklerinin açık bir göstergesi olarak yaptıkları bu adi işkenceler karşısında her mü'minin aynı tavrı göstermesi, aynı sabırla karşı koyması elbette mümkün değildir. Bu işkencelere çeşitli nedenlerden ötürü sabredemeyen Müslümanlar, İslâm dininin kendilerine bir kolaylık olarak sağlamış olduğu ruhsatı kullanma; küfür sözlerini kalpten kabul etmemek şartı ile dilleri ile söyleyerek işkencelerden kurtulma imkânına sahiptirler.

Kimi mü'minler de kalblerindeki imanın kuvvetiyle uygulanan işkencelere sabredip akidelerinden hangi surette olursa olsun, taviz vermeyip küfri sözleri lisanlarıyla olsa dahi ağızlarına bile almayıp bu hususta azimeti tercih edebilirler.

İslâm dininde Müslümanlar tarafından kullanılan ruhsat ve azimet, İslâm cemaatine bağlı olanların seviyelerine ve imanlarının kuvvet ya da zaafiyetine göre farklılık arzeder. Bütünü ile Rabbin rızasını kazanmak, O'nun nimetlerine bir an önce kavuşmak isteyen mü'minlerin ilk tercihleri elbetteki azimeti seçip şehadete kavuşmak olacaktır. Ruhsatı seçen Müs-

lüman ise kınanmayacaktır. Fakat azimeti seçerek şehadete kucak açmak ile bunun yerine ruhsatı kullanmak elbetteki Allah-u Teâlâ katında aynı kategori çerçevesinde değerlendirilmeye tâbi tutulmayacaktır.

İslâm cemaati içerisinde mevki itibariyle diğer dava erlerine lider olabilecek, önder ve örnek edinilen bir mü'minin azimet ve ruhsat seçiminde ilk öncelikle azimeti tercih etmesi gerekir. Çünkü bu durumda onu önder bilen kitlenin, ona karşı güven duyguları daha bir pekişecek daha bir kuvvet kazanacaktır. Bu önder ve örnek edinilen kişinin azimet karşısında ruhsatı kabullenmesi halinde kendisine tâbi olan kişilerin, ona karşı besledikleri güven duyguları azalacak ve tâbi olan kişilerin kafalarında liderin savunduğu gayelere ölümü bile göze alacak şekilde bağlı olmadığı fikri hakim olabilecek veya her halükârda ruhsatın seçileceği görüşü kafalarında yer edebilecektir.

Bu şekilde bir seçim komple cemaati müzmin bir korku ve endişeye sürükler, hareketlerin planlı ve programlı bir şekilde yürütülmesi bozulur ve cemaat fertleri arasında güven duygusu sarsılır. Hatta bu şekilde bir tercihden dolayı yeni İslâma giren şahısların bu davranışlardan etkilenerek korkup dinden çıkmalarına bile neden olunabilir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hayatıyla İslâmın Hareket Metoduna baktığımızda, bir lider olarak Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hep azimeti seçtiğine ve tavsiye ettiğine, bu tercihi yapanlara övgülerde bulunduğuna tanık olmaktayız. Sahabelerin geneli de liderlerinden gördükleri şekilde hep azimete sarılmışlardır.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu:

"Kim (küfre girmesi için) **zorlanır ve imanında sebat edip öldürülürse kıyamet gününde arşın gölgesinde olacaktır."**

(Ahmet b. Hanbel)

Bugünün İslâm cemaati fertlerinin, tevhid yolunda bulundukları müddetçe, takdiri ilahinin bize bildirmiş olduğu engel, baskı ve işkencelerle dolu yola girmemeleri mümkün değildir. Şurası bir gerçektir ki; dava içerisinde bulunan bütün fertlerin aynı seviyede olmaları beklenemez. Almış oldukları tevhid akidesini bütünüyle yaşamlarına indirgeyen, imanlarını amellerle destekleyenler elbette yine azimeti tercih edeceklerdir. Ama ruhsatı kullananlar da kınanmayacaklardır.

İşkence gören Müslüman bir kimsenin sırf kendini kurtarmak için Müslüman olan diğer kimselerin isimlerini bildirmesi veya İslâm toplumunun yok olmasına, zayıflamasına, gerilemesine sebep olacak diğer bilgileri vermesi asla caiz değildir. Bu kimse İslâm cemaatine ve Müslüman olan bir kimseye zarar verdiği için mazeretli sayılmayıp işlediği bu amelden dolayı küfre girer ve mutlaka cezasını çeker.

ONİKİNCİ ÖZELLİK

Müşriklerin Baskı Ve Sindirme Eylemlerine Maruz Kalan Mustazaflara Zengin Müslümanların Yardım Etmesi:

Bu mustazaflar, sadece Allah'ın hükmünü kabullendikleri ve bunlara göre yaşamlarını şekillendirdikleri için tağutların acizliklerinden kaynaklanan ortak karakterleri olan zulme, işkenceye tabi tutulmaktaydılar. Bu sebeple Allah-u Teâlâ bu mustazafların o devrede öncelikle korunması gerekliliğini, Tevhid akidesine bağlı, imanını amellerle takviye ederek, onda mesafe katetmiş, Müslüman zenginlerin kalblerine hayırlı bir düşünce olarak yerleştirdi. Bu imandan kaynaklanan hayırlı işleri, Müslümanlar hemen pratiğe aktardılar ve zayıf Müslümanları korumaya, onlara destek olmaya başladılar.

İşte Ebû Bekr *(radıyallahu anh)*! Allah-u Teâlâ ona mal, mülk vermişti. Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* İslâm'a girdiğinde, Tevhid akidesinin kendisinden, Allah yolunda malını, canını, herşeyini feda etmesini istediğinin bilincindeydi. Bunları kabul ederek, Tevhid akidesine, "Lailahe illallah'a" kopmak bilmeyen sağlam bir kulpa sarılmıştı.

İslâm davası içinde Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* inancını, yaşantısına aktaran, bu uğurda hiçbir kınayanın kınamasından çekinmeyen numune bir şahsiyettir. İnancı olan Tevhid akidesi ona, köle olan muztazaf Müslümanların, müşriklerin işkencelerinden kurtarılması gerektiğini aşılamıştı. Artık Ebû Bekr onları bu halde görür de, buna dayanabilir mi? Hayır! Çünkü Ebû Bekr inancını, pratiğe döken bir zattı, inancının edebiyatını yapmıyordu. Onda inanç, yaşamak için vardı. Kuru laflarla avurtları şişirip, ağız eğip bükmek için değildi. Bu sebeple hemen imanını amele döktü. Faaliyete geçti. Medine'ye hicret etmeden önce yedi köleyi satın alarak azad etti.

İslâm'da verilen bütün bu çaba ve uğraşlar, Tevhid akidesinin Müslümanlarda oluşturduğu akide bağına dayalı din kardeşliğinin açık bir göstergesidir. Müslümanlar arasındaki sosyal dayanışmanın en ileri noktalarda seyretmesi bu kardeşliğin bir ürünüydü. Buna binaen Tevhid dini İslâma giren bireyler, kendilerini hiçbir zaman yalnız hissetmemişlerdi. Zira bu din, Müslümanların tek bir inançta halkalanmalarını sağlamıştı. Tevhidi inançta, Lailahe illallah inancında...

Bu inanç; Allah'tan başkasına ibadete çağıran, Allah'ın hükmünü değiştiren, Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyen, gaybı bildiğini iddia eden, insanları kendi yanlarından çıkardıkları kanunlara çağıran ve bununla muhakeme olmaya zorlayan tağutları inkâr ve redde, buna karşılık sade-

ce ve sadece Allah'a ibadet, Allah'ın hükümlerini kabul ve Allah'ın kanunlarıyla muhakeme olmaya dayanıyordu, işte Tevhid budur!...

İslâm dini Müslümanları tek bir vücut gibi yapmıştı. Birisinin eziyet görmesi, hepsinin eziyet görmesi gibi idi. Bunu o zamanki Müslümanlar çok iyi idrak ediyorlardı. İslâm dininin, insana layık olduğu değerleri bildirmesi, insanın bu varlık âleminde konumunu ve yerini belirtmesi, Müslümanları ferahlatıyordu. Bunun bilincinde olan mustazaflar kendilerini hiç mi hiç yalnız hissetmiyorlardı ve kendilerini İslâm cemaatinin bir üyesi olarak, aileden bir fert olarak addediyorlardı. İslâmın karşısında bulunan diğer beşeri sistemlerin ise insanlara nasıl değer verdiğini, onları bu fani dünyada hangi konuma oturttuklarını da gayet iyi bilmekteydiler. Zira bunu bizzat beşeri sistemlerin uygulayıcıları, mustazafların üzerinde göstermekteydiler.

Bu beşeri sistemlerin koruyucuları ve kollayıcıları onları köleleştirerek en adi ve basit işlerde kullanıp bütün insanlar için esas olan hürriyet mefhumunu onların elinden alıyordu. Bu tağutların ve onların uşaklarının kendi ilahlıklarını, kendi toplumlarına zorla kabul ettirip onları da kendilerine ibadet etmeye zorlamaları, hürriyetlerini yok ederek onları köleleştirmekten başka bir şey değildi.

Kulların bütün yapageldikleri fiilleri ve niyetlerini en iyi bilen yaratıcıları yüce Allah, kendi buyruklarına uygun amel işleyenleri nimetleriyle mükâfatlandıracağını, batıl amel işleyenleri ise cehennem ateşi ile cezalandıracağını, Kerim olan kitabında defalarca beyan buyurmuştur. İşte Tevhid akidesine bağlılığını, teslimiyetini inanç olarak kalbinde, aktif olarak da yaşamında sergileyen Ebû Bekr hakkında Rabbimizin Kitabında övgüyle bahsettiği ayeti celilesi:

"Arınmak için malını veren, en çok sakınan kimse ise ondan (ateşten) **uzak tutulur. O yaptığı iyiliği birinden karşılık görmek için değil ancak yüce Rabbinin hoşnutluğunu gözeterek yapmıştır. Elbette kendisi de hoşnut olacaktır." (Leyl: 17-21)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hayatı ile İslâmın Hareket Metoduna baktığımızda o zamanki Müslümanların herşeylerini; mal, mülk, can, eş, çocuk ve bütün zamanlarını Allah yolunda feda etmekten asla çekinmediklerini görürüz. Zira onlar Allah'ı ve O'nun nimetlerini arzuluyorlar ve kendi lehlerine olmak üzere ahiret için defterlerinde hayırlı ilimler ve ameller toplanmasını istiyorlardı. Mal ve mülk değil. Eş ve çocuklar da değil. Zira onlar yine biliyorlardı Ahiret gününde kendilerini, altlarından ırmaklar akan cennete sokacak olan mal-mülk çokluğu değil sadece Allah'ın rahmetidir, işte o rahmete erişmek için de bütün varlıklarını Allah yoluna adamışlardı.

ONÜÇÜNCÜ ÖZELLİK

Hicret Yoluyla Zayıf Müslümanları Korumak:

Onikinci özellikte, zayıf Müslümanların korunması için zenginlerin onları gözetip, kollaması gerekliliği vurgulanmıştı. Bu özellikte de yine Müslümanların korunması için hedeflenen başka özellik karşımıza çıkmakta: Hicret...

Mekke'de Müslümanlar ve müşrikler beraber yaşamaktaydılar. İlk önce aralarında herhangi bir sürtüşme yoktu. Çünkü mü'minlerin kendi akidelerini gizlemeleri böyle bir kavgaya yol açmayacak nitelikteydi. Ne zamanki bu gizlilik sona erdi, açık davet dönemine geçildi işte herşey o zaman değişti.

Tevhid akidesi toplumda etkisini göstererek, safları netleştiriyor, Müslüman ve kâfir diye iki ayrı toplum ortaya çıkarıyordu. **Lailahe illallah** akidesinin mânasını bilip, bu manaları kalbi ile tasdik dili ile ikrar eden ve hayatını bu kelimenin gerektirdiği manaya uygun olarak düzenleyen mü'min toplum ve bu akideyi bu şekilde kabul etmeyen kâfir toplum...

Allah'ın takdiriyle her dönemde genellikle mü'min kitle nüfusu çok az, buna rağmen kâfirlerin nüfusu ise çok fazla olmuştur. İşte Mekke'de de böyle oldu. Kâfirler çokluklarına bakarak, o mü'min topluma inançlarından ötürü eziyete, işkenceye başladılar. Tekrar küfre ve şirkin karanlıklarına döndürmek için.

Ama ne oldu? Bütün baskı politikaları, işkence deneyimleri kendilerine birşey kazandırmadı. Müşrikler mü'minleri yalnız ve sayılarının az olduğunu, onları kolaylıkla yenebilecek ve ellerinden hiçbir şey gelmeyecek kimseler olarak görüyorlardı.

Ama mü'minler yalnız değildi. Onları hiçbir zaman yalnız bırakmayacak olan Rableri ve Rablerinin gönderdiği elçisi Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* vardı. Mü'minlerin sayısı azdı ama yardım ve destek büyük yerdendi. Müşrikler bunları hiç mi hiç düşünememiş ve bu mü'minlerin aralarında davalarının lideri, Allah'tan İslâmi hareketle ilgili direktifler alan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in varolduğunu aklede-memişlerdi.

Müşrikler işkencelerine devam ederlerken Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de işkence çeken Müslümanları koruma çareleri arıyordu. Akideye zarar vermeyen, onu zedelemeyen bir yol. Nihayet Rasûlullah mü'minlerin Habeşistan'a gitmelerine, hicret etmelerine karar verdi.

Bu, korkudan dolayı alınmış bir karar değildi. Sadece mü'minlerin korunmasını içeren hareket metodundan olan birşeydi. Rasûlullah *(sallallahu*

aleyhi ve sellem) hicret yerini (Habeşistan olarak) tespit ederken bazı özelliklerden hareket ederek karar vermişti.

a) Bu yer; Mekke kâfirlerinin ellerinin uzanamayacağı bir yer olmalıydı.

b) Seçilecek bu yer, akidenin yaşanabilmesi açısından hicret edilen yere göre daha iyi imkânları ve kolaylıkları içermeliydi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu vasıflara uygunluk arzeden yer olarak Habeşistan'ı öngördü. Fakat Mekke müşriklerinin eli bu yere de ulaştı. Allah-u Teâlâ ise onların ellerini ters çevirdi, umduklarını bulamadılar ve tasalı bir şekilde Mekke'ye geri döndüler.

Habeşistan'a hicrete seksenüç (83) erkek, ondokuz (19) kadın Müslüman katıldı. Bu hicrete Müslümanların çoğu icabet etti.

Müslümanların çoğunluğunun bu hicrete iştiraki, bazı ince noktalara dikkatimizi çekmektedir. Belirttiğimiz gibi bu hicrete vesile olan sebep, korku değildi. Hele hele mala, mülke, rahat bir yaşama sahip olma arzusu hiç mi hiç değildi. Bu hicrete vesile olan ilk sebep; bu dinin Müslümanlara verdiği değerden kaynaklanan, Müslümanları koruma taktiğinden başka birşey değildi.

Tevhid dini İslâm, Mekke'de bir avuç mustazafa nasip olmuştu. Bu mustazaflar Tevhid akidesini severek, bütün benlikleriyle kabullenmişlerdi. Dava lideri Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu Müslümanların, zalim Mekke müşriklerinin uyguladıkları baskı ve işkenceler altında yok edilerek Tevhid dini İslâmın yeryüzünden silinmesi planına göz yummadı. Bu müşrikler Tevhidin nurunu söndürmek için tuzaklar hazırladılar. Allah da onlar için tuzak hazırladı ve Rasûlüne dinini ve bu dine bağlı Müslümanları nasıl koruyup kollayacağına dair taktikler, planlar öğretti.

İşte Hicret bu planın uygulamalı bir örneği ve parçasıydı. Bu eylem davanın devamlılığını sağlayacak, Müslümanların bir yerde imha edilmesi halinde bir başka yerden tevhid nurunun yayılmasını, tekrar doğmasını sağlayacak bir eylemdi.

Bunu Mekke müşrikleri anladılar ve hicretin akabinde, hicret eden müslümanları tekrar geri getirmek için hemen oraya elçiler gönderdiler.. Fakat Allah'ın kurmuş olduğu plan, müşriklerin zalimce uygulamalarına engel oldu, onların ümitlerini boşa çıkardı. Zira Allah-u Teâlâ dininin yayılmasını dilemişti. Artık hiçbir engel bunu durduramazdı. Ne zalimlerin işkenceleri, ne düzenbazların oyunları ne de kâfirler tarafından verilen tavizler.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dava erlerini bir yerde toplamadı. Zira Mekke'de müşriklerin uyguladıkları işkenceler cana ve Müslümanları toptan yok etmeye yönelikti. Dava erlerine hicret etmelerini söyledi. Bu hicret gerekliydi. Davanın devamlılığını sağlamak açısından ge-

rekliydi. Mekke'deki Müslümanların müşrikler tarafından yok edilmesi ihtimalinde, o yerden tekrar daveti yaymak gayesiyle...

ONDÖRDÜNCÜ ÖZELLİK

Davet İçin Yeni Bir Temel Ve Buradan Yayılmayı Sağlayacak Yeni Bir Karargâh Oluşturulması:

Davet açık bir şekilde ortaya konulduğunda sadece o yerle yetinmemeli, hareket için daha müsait ortamlar aranmalıdır.

Rasûlullah'ın hayatıyla İslâmın hareket metoduna baktığımızda, dava lideri Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke'de başlattığı tevhidi hareketle yetinmemiş, buradaki müslümanları Mekke'nin işkenceli ortamını gözönünde bulundurarak, daha başka müsait yerlere aktarmıştır. Habeşistan'a hicretin ikinci sebebini de bu özellik oluşturmaktaydı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bununla da yetinmemiş mütemadiyen Mekke dışında tevhid akidesine tebliğ görevini sürdürerek hareket sahasını genişletmeye devam etmiştir.

Habeşistan'a hicret eden mü'minlere şöyle bir baktığımızda, onların bu hicrete katılmalarının yegâne sebebinin korku ve nefsi şeylerden kaynaklandığını söylemek doğru değildir. Zira hicret eden Müslümanların vasıflarına baktığımızda bunun böyle gerçekleşmediğini anlayacağız. Hicrete katılanlar arasında, zayıf müslümanların varolduğu inkâr edilemez. Bunların yanında Mekke'de tehlikede olmayan, aile efradı kalabalık, kuvvetli, zengin sahabeler (kişiler) ve Mekke'nin en şerefli ailesinden olan hanımlar da vardı.

Cafer b. Ebû Talib için hiç tehlike yoktu. Babası Ebû Talib hayatta olduğu için müşriklerin ellerinin kendisine uzanamadığı bir kişiydi.

Zübeyr b. Avvam; hem kuvvetli hem de aile efradı kalabalık bir kişiydi.

Osman b. Affan, zengin ve aynı zamanda kendisini koruyabilecek bir kişiydi.

Abdurrahman b. Avf ve Ebû Seleme el-Mahzumi'de tehlikede değillerdi. Zira müşrikler bunların sülalelerinden çekindikleri için onlara eziyet etmek istemezlerdi.

Ümmü Habibe bint-i Ebû Süfyan; Kureyş içerisinde şerefli bir ailenin kızıydı ve kendisi için bir tehlike de yoktu.

Görüldüğü üzere, İslâmi bir hareket olan hicrete katılanlar sadece eziyet gören, işkenceler çeken zayıf Müslümanlar değildi. Dava liderinin emrine bağlı olarak hicrete katılan mü'minler, İslâm davasının Mek-

ke'deki erlerine gelebilecek komple bir yok etme harekatının akabinde, İslâmi hareketi orada devam ettireceklerdi.

Zaten Tevhid akidesi bu erleri böyle bir ortamda hareket kabiliyetine sahip hazır güçler olarak yetiştirmişti. Bütün mü'minler şehit olsalar ve tek bir mü'min hayatta kalsa bile bu davayı bütün zorluklarına rağmen omuzlayacak bir kapasitede ve böyle bir imanla herbirini yetiştirmişti.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Habeşistan'a hicret eden mü'minleri Medine'ye; Bedir, Uhud, Hendek gazvelerinden ve Hudeybiye antlaşmasından sonra çağırdı. Çünkü Hudeybiye antlaşması ile Medine İslâm devleti resmen müşrikler tarafından tanınmış oldu. Artık mü'minler iyice kuvvetlenmiş, maddi ve manevi alanda epey mesafeler katederek, bir devlet olarak kendilerini, o mağrur, kibirli, yenilmeyeceklerini, azalmayacaklarını zanneden müşriklere tanıtmışlardı. Artık tehlikeler atlatılmış, atak sırası mü'minlerin eline geçmişti.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hudeybiye antlaşmasından sonra Amr b. Umeyye ed-Damiriy'i Müslümanların geri dönmelerini talep etmek için Necaşi'ye gönderdi. Amr b. Umeyye yolda Amr b. el-As'a rastladı. O da Necaşi'den sığınma hakkı istemiş, oradan dönmekteydi. Amr b. el As Hudeybiye antlaşması ile birlikte, Mekke'nin ve kendilerinin akibetini hemen tahmin etmişti.

Rasûlullah'ın, Mekke'den Medine'ye hicret etmesinden itibaren geçen beş sene zarfında, Mekkeli müşrikler Medine'deki mü'minleri mütemadiyen sıkıştırdılar ve saldırdılar. Sanki Müslümanlar bir muhasara altındaydı. Devamlı sıkıntılı ve zor anlar yaşadılar. Mekkeli müşriklerin her saldırısı, direkt Müslümanları ortadan kaldırmaya, onları topyekün imha etmeye yönelikti. Bunu her geçen savaşta artan asker sayısına ve teçhizatına baktığımızda anlayabiliriz. Hendek savaşına on bin kadar müşrik katılmıştı. Bu sayıda askere o beldelerde o ana kadar hiç rastlanmamıştı. Onların tek gayeleri vardı; o da Müslümanları, dolayısı ile İslâmı ortadan kaldırmak... Fakat Allah-u Teâlâ müşriklerin sinsice çevirdikleri entrikaları başlarına geçirdi. Onları hezimete uğrattı.

Bu savaştan sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ashabına bir müjde olmak üzere şöyle buyurdu:

"Artık bundan sonra biz onlara saldırmaya gideceğiz. Onlar bize saldıramayacaklar." (Buhârî)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bu buyruğu Medine'nin hep düşman saldırısına maruz kalmayacağını artık Müslümanların da müşriklere savaş ilan edebileceklerini ortaya koymaktaydı. Hicretin altıncı senesinde yapılan Hudeybiye antlaşması da bunu apaçık desteklemektedir.

Bunca zorluktan sonra kurulan İslâm devletinin artık tedbir olarak bir yerde yedek Müslüman toplumu barındırmasına gerek kalmamıştı. O Müslümanların da geri dönmesi sevince, mutluluğa ortak edilmesi gerekiyordu. Ve hemen geri çağrıldılar. Müslüman muhacirler bunu duyarlar da orada dururlar mıydı artık? Hemen harekete geçtiler, İslâm devletine doğru...

Onlar İslâm devletine ayak bastıklarında İslâm davasının Rasûlü Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve İslâm davasının erleri Müslüman sahabeler Hayber'de idiler. Muhacirler, Rasûlullah'ın, Hayber'de savaşta olduğunu haber alır almaz hemen oraya hareket ettiler. Yol yorgunluğu, vücut bitkinliği onlara vız geliyordu. Zira İslâm devletinde idiler. Rasûlullah'ın ve Müslümanların katıldığı bir savaşa onlar niçin katılmasınlardı? Oraya ulaştıklarında Hayber'in fethi tamamlanmıştı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onları görünce sevincini şöyle ifade etti:

"Bugün Hayber'in fethedildiğine mi yoksa Cafer b. Ebû Talib'in geldiğine mi sevineyim." (İbn-i Hişam)

ONBEŞİNCİ ÖZELLİK

Küfür Toplumundaki Müslümanların Akidelerinden Taviz Vermemek Şartıyla Kâfirlerden Ve Kanunlarından İstifade Etmeleri:

Allah Rasûlü ve sahabeleri yaklaşık onüç (13) yıl Mekke'de bir küfür toplumu içinde yaşadılar. Bu süre içinde de onlar gerektiğinde akidelerine bir zarar gelmemesi şartıyla müşriklerin kanunlarından istifade ettiler.

Mekke müşriklerinin kanunlarından biri de; kendi kabilelerinden kuvvetli bir kişi başka birisini himayesi altına aldığında artık o kimseye dokunulmamasıydı. Müşriklerin bu kanununu bilen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve sahabeleri bundan yararlanmışlardır. Örneğin Ebû Talib Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i himayesi altına almış, bu sayede Rasûlullah tebliğini rahatlıkla sürdürebilmiş ve müşriklerin birçok işkence ve eziyetlerinden emin olmuştur. Ebû Talib ölüp Rasûlullah'ı himaye eden kimse kalmayınca Kureyş müşriklerinin baskı ve eziyetleri artmıştır. Bu ve başka bazı sebeplerden dolayı bu yıla hüzün yılı denmiştir. Çünkü Ebû Talib'in ölümü ile İslâm daveti çok sıkıntı çekmiştir.

Yine Kureyşliler Ebû Bekr *(radıyallahu anh)*'ı Mekke'den çıkardıklarında bir kabile reisi olan İbn-ud Değine'yi karşılarında buldular, İbn-ud Değine onun ne kadar iyi, yardımsever bir kişi olduğunu bildiği için, kavminin

onu bu şekilde yurdundan sürmesinden hoşnut olmadı ve onu kabilesine karşı himayesi altına aldı.

Bu noktada dikkat edilmesi gereken önemli bir husus vardır: Gerek Rasûlullah gerekse sahabeler kâfirlerin kanunlarından istifade etmek için akidelerinden asla taviz vermemişlerdir.

Müşrik ve kâfirlerin karakteristik özelliklerinden birisi de; Müslümanların kendi kanunlarından yararlandıklarını gördüklerinde bu faydayı engellemek için ellerinden geleni yapmaları, hatta gerekirse kendi koydukları kanunları bile değiştirmeleridir.

Kureyş müşrikleri himaye kanunundan Rasûlullah'ın istifade ettiğini gördüklerinde Ebû Talib'e o zamana kadar hiç alışılagelmemiş, himayeyi bozucu bazı tekliflerde bulunmuşlardır. Öncelikle gidip Ebû Talib'den güzel sözlerle bu himayeden vazgeçmesini istemişlerdir. Ebû Talib bunu kabul etmeyince ona Rasûlullah'ı kendilerine vermesi karşılığında, Kureyş'den zengin ve şerefli bir kişinin çocuğunu vermeyi teklif etmişlerdir. Ebû Talib bunu da kabul etmeyince artık Ebû Talib'e tehditde bulunmaya, baskı yapmaya başladılar. Hatta ona:

"Eğer himayeden vazgeçmez ve yeğeninin bizim ilahlarımıza laf atmasına ve bizi akılsızlıkla itham etmesine engel olmazsan biz onunla ve seninle savaşırız" dediler. Ebû Talib bu baskılara dayanamayıp Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e haber göndererek:

"Ey yeğenim! Kavmin bana gelip şöyle şöyle dedi. O halde bana ve kendine acı ve takat getiremeyeceğim bir şeyi bana yükleme." dedi. Peki, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunun üzerine ne dedi; müşriklerin bu himaye kanunundan istifade etmek için akidesinden taviz verip tebliğ vazifesinden vazmı geçti? Asla! Bilakis O, Ebû Talib'in himayeden vazgeçmesi halinde başına neler gelebileceğini bildiği için, akidesinden hiç bir taviz vermeden Allah'a tam bir teslimiyetle şöyle dedi:

"Ey Amca! Allah'a yemin ederim ki güneşi sağ elime, ay'ı da sol elime koysalar, yine de bu işi, Allah bu dini galip kılıncaya veya ben helak oluncaya kadar bırakmam."

İşte bu noktada dininden ve akidesinden hiç taviz vermeyen Müslümana Allah'ın yardımını görüyoruz. Kendisi müşrik olduğu halde Ebû Talib bu sağlam inanç ve samimi bağlılık karşısında Kureyşlilerin kendisine yapabileceği her türlü eziyeti göze alarak Rasûlullah'a:

"Ey kardeşimin oğlu! Git istediğini söyle. Allah'a and olsun ki seni hiç bir şeyden dolayı terk etmem, yardımımı da kesmem" diyerek himayeye devam edeceğini bildirdi.

Ebû Bekr *(radıyallahu anh)*'u himayesine alan İbn-ud Değine'ye karşı Kureyş önceleri sesini çıkarmamıştı. Ebû Bekr kendisine bir mescid yapmış ve burada namaz kılıyor, Kur'an okuyordu. Ebû Bekr'in Kur'an oku-

yuşunu duyan Kureyşli kadın ve çocuklar gelip onu dinlemeye başladılar. Bunun üzerine Kureyşliler İbn-ud Değine'ye gelip ondan Ebû Bekr'in ibadetlerini açıktan yapmasına engel olmasını istediler.

İbn-ud Değine Ebû Bekr'e gelip kendisine ancak ibadetlerini gizli olarak evinde yapması şartıyla himayeye devam edebileceğini, aksi takdirde himayeyi kendisine iade etmesi gerektiğini bildirdi. Peki, Ebû Bekr' in tavrı ne oldu? Böyle bir şarta bağlı himaye kanununun akidesiyle çatıştığını gören Ebû Bekr hemen onun himayesinden vazgeçip, kendisinin Âlemlerin Rabbi olan Allah'ın himayesine girdiğini bildirdi. Çünkü Ebû Bekr böyle geçersiz ve akidesine zıt bir şarta bağlanan himayeyi kabul etmenin İslâm'dan taviz vermek demek olduğunu bildiği için böyle bir himayeyi reddetmiştir.

Zaten Ebû Bekir, İbn-ud Değine'nin koştuğu şartları baştan kabul etmemişti. Onun susması bu şartlan kabul ettiği manasına gelmez. Pratikte bu şartların aksine hareket etmesi, onları kabul etmediğini göstermektedir.

Çünkü o; İslâmi Harekette, açıktan davet devresinde, önce insanlara İslâm'ı tebliğ edip, daha sonra elinde tebliğ yapma imkânı olduğu halde, bir takım geçersiz sebeplerle tebliğcinin tebliğden vazgeçmesinin, akideden taviz vermek demek olduğunu çok iyi kavramıştı.

Bu olaylardan, İslâmi hareket metodu açısından çıkarılan istifadeler şöyle özetlenebilir: Küfür toplumu içinde Allah'ın dinini hakim kılmaya çalışan Müslümanlar, Allah'ın dininin yücelmesi için gerektiğinde akidelerinden taviz vermemek şartı ile kâfirlerin kanunlarından ve kanunlarındaki boşluklarından istifade edebilirler. Fakat bu istifade sınırsız değildir ve her kanunu içermez. Belirli şartlara bağlıdır. Bu şartlar şunlardır:

Birincisi: Müslümanlar Allah'ın haram kıldığını helal, helal kıldığını haram kılan bir kanundan istifade etmek için kâfirlere başvuramazlar. İstifade edilebilinecek kanunlar ancak Allah'ın helal-haram sınırlarına tecavüz etmeyip İslâm'ın mübah saydığı şeyleri içeren kanunlar olmalıdır.

İkincisi: Müslüman, kâfirlerin kanunlarından istifade etmek için akidesinden taviz veremez. Örneğin; bir Müslüman haksızlığa uğrasa dahi, hakkını aramak için tağutun mahkemelerine başvuramaz. Çünkü tağuta muhakeme olmayı reddetmek imanın bir gereğidir.

Bu iki şart dışında, Müslümanların ve İslâm'ın faydasına olan kanunlardan Müslümanlar istifade edebilir ve kâfirlerden yardım isteyebilirler.

ONALTINCI ÖZELLİK

Kâfirlerin Müslümanları Ezmek Ve Daveti Yoketmek İçin Kullandıkları Metodlar:

Her çağ ve asırda kâfirlerin Müslümanlara karşı olan tavrı aynıdır, değişmez. Kâfirler hiçbir zaman Allah'ın dininin yeryüzüne hakim olmasından razı olmazlar, bunu engellemek için ellerinden geleni yaparlar ve daima belirli metodlar takip ederler. Onların metodlarını kısaca şöyle özetleyebiliriz:

Öncelikle müşrikler davalarından döndürebilmek ve psikolojik olarak baskı yapabilmek için Müslümanlarla alay ederler.

Allah-u Teâlâ bunu bize şöyle haber veriyor:

"Böylece aramızda Allah bunlara mı iyilikte bulundu? Demeleri için onları birbiriyle denedik." (En'am: 53)

Veya Müslümanlara gülerler, aralarında göz kırpışarak onlara hakaret ederler.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor.

"Suçlular şüphesiz inanmış olanlara gülerlerdi. Yanlarından geçtikleri zaman da birbirlerine göz kırparlardı. Taraftarlarına vardıklarında bununla eğlenirlerdi. İnananları gördükleri zaman: "doğrusu bunlar sapık olanlardır" derlerdi."

(Mutaffifin: 29–32)

Bunlara ek olarak onları yalanlarlar.

Allah-u Teâlâ bunu şöyle haber veriyor:

"İnkârcılar: "bu pek yalancı sihirbazdır" dediler." (Sa'd: 4)

Bütün bu yapılanlar fayda vermeyince müşrikler yeni bir aşamaya geçerler. Müslümanları davalarından hiçbir şekilde çeviremeyeceklerini anlayınca diğer insanların bu dine tabi olmalarını engelleyerek İslâm hakkında şüpheler uyandırmaya ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakkında yalancı olduğuna dair propagandalar yapmaya başlarlar.

Allah bunları bize şöyle haber veriyor:

"İnkâr edenler: "Bu Kur'an Muhammed'in uydurmasıdır. Ona başka bir topluluk yardım etmiştir" diyerek haksız ve asılsız bir söz uydurdular. "Kur'an öncekilerin masallarıdır, başkalarına yazdırmıştır. O sabah akşam kendisine okunur da onu ezberler" dediler." (Furkan: 4–5)

Bir başka ayette Allah-u Teâlâ, Rasûlullah ve Kur'an hakkında şüpheler uyandırmaya çalışanları şöyle haber veriyor:

"Andolsun ki; "Muhammed'e elbette bir insan öğretiyor" dediklerini biliyoruz. Kastettikleri kimsenin dili yabancıdır. Kur'an ise fasih arapçadır." (Nahl: 103)

Bütün bu yaptıklarının fayda vermediğini, Müslümanları dinlerinden vazgeçiremeyip insanları da İslâm dini hakkında şüpheye düşüremediklerini gören kâfirler, bu sefer de insanları Allah'ın yolundan alıkoymak için Kur'an'a karşı yalan uydurmaya, bunun geçmişlerin masalı olduğunu iddia etmeye ve Müslümanları gericilikle suçlamaya başlarlar.

İslâm tarihinde bunun pratik örneği olarak Nadr b. Haris'i görüyoruz. Bu müşrik insanların Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i dinlemelerini engellemek için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in anlattığı şeylerin geçmişlerin hikâyeleri olduğunu, kendisinin ondan daha güzel hikâyeler anlattığını söyleyerek insanlara geçmiş Fars krallarının hikâyelerini anlatırdı. Hatta daha da ileri giderek îbn-i Abbas'ın tefsirinde geçtiği gibi insanları Kur'an dinlemekten alıkoymak için çok güzel cariyeler getirtip bunlarla ücretsiz olarak insanları eğlendirip onlara ikram ederdi.

Bu yaptıklarından da umduklarını bulamayan kâfirler Müslümanları dinlerinden döndürmek ve diğer insanların gözlerini korkutup bu dine tabi olmalarına engel olmak için Müslümanlara her türlü işkenceyi uygulamaya başlarlar. İslâm tarihi ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hayatı bunun örnekleriyle doludur. Örneğin Bilâl'e, Sümeyye'ye, Ammar'a ve daha nicelerine yapılan işkenceler... Hakkında ayet inen Ebû Leheb ve eşinin Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e yaptıkları işkenceler...

Bütün bu zulüm ve işkencelerden bir sonuç alamayan ve Müslümanların kuvvetlendiğini gören müşrikler çareyi Müslümanlarla uzlaşma yapmakta ararlar.

Kureyşliler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip:

"Bir yıl sen bizim ilahlarımıza ibadet et, bir yıl da biz senin ilahına ibadet edelim."Bir başka rivayette:

"Sen bizim ilahlarımızı kabul edersen biz de senin ilahını kabul ederiz" diyorlardı.

Bunun üzerine Allah-u Teâlâ:

"Onlar isterler ki sen onlara yumuşak davranasın da onlar da sana yumuşak davransınlar."(Kalem: 9) ayetini indirdi.

(İbn-i Cerir-Taberî)

Yine müşrikler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip:

"Eğer mal istiyorsan içimizde en çok senin malın oluncaya kadar sana mal verelim, sana en güzel kızlarımızı verelim, seni başımıza geçirelim. Eğer bir hastalığa tutulmuşsan sana en iyi doktorları bulup seni tedavi

ettirelim" gibi teklifler sunarak uzlaşma yollarını aradılar. Onların tek istediği şey vardı, o da; ilahlarına saldırılmaması ve hakimiyetin eskiden olduğu gibi yine kendi ellerinde kalması...

Müşriklerin bu teklifini kabul etmek İslâm akidesini temelden sarsar. Denilebilir ki Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların teklifini kabul edip onların başına geçerek İslâm'ı hakim kılma yolunda çaba gösterebilirdi. Fakat Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* asla bu tekliflere yanaşmadı ve Allah'ın İslâm'ı hakim, kılmadaki metodunun bu olmadığını çok iyi bildiği için bunları temelden reddetti.

Bu uzlaşma gayretlerinden de sonuç alamayan müşriklerin son başvurdukları şey İslâm cemaati liderini ortadan kaldırma girişimleridir. Bunun en açık örneği Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e karşı beş defa girişilen öldürme teşebbüsleridir.

Bugün yaşadığımız İslâm, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yaşadığı İslâm'ın aynısıdır. Bugünkü küfür düzenleri de Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanındaki küfür düzenlerinin temelde aynısıdır. Kâfirlerin Müslümanlara karşı olan tavrı hiç değişmemiştir. Öyleyse Allah'ın izniyle başarıya ulaşmak isteyen her İslâm topluluğunun Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in pratik olarak bizlere gösterdiği Rabbani Hareket Metoduna kesinlikle harfiyyen uyması gerekir.

Müşriklerin bu sistemli sindirme ve yoketme hareketlerine karşı Müslümanların tavırları ne olmalıdır? Şimdi kısaca bunu açıklayalım:

Kendini bu davaya adamış dava adamının, herşeyden önce sabırlı olması gerekir. Müşriklerin alay, tahkir, gülme, göz kırpma, yalanlama, maneviyatı zayıflatmak için yaptıkları hareketlerine karşı sabır...

Dava adamının, davasına samimiyetle ve bilinçli olarak inanması gerekir. Müşriklerin İslâm ve Rasûlullah hakkında uyandırmaya çalıştıkları şüphelere, yalan propagandalarına ve onların İslâmın hükümlerini tahrif etme girişimlerine karşı uyanık olmaları gerekir. Böyle olunca Rasûlullah ve sahabelerinde de gördüğümüz üzere müşriklerin bütün bu oyunları boşa çıkacaktır.

Dava adamının müşriklerin yapacakları eziyet ve işkencelere sabretmesi ve onların yapmış oldukları bu işkencelerin Allah'ın azabı yanında çok hafif kaldığını ve çektiği her acı için Allah katında büyük mükâfatlar bulunduğunu aklından çıkarmaması gerekir.

Dava adamının Allah'tan gerektiği şekilde sakınması ve daima O'nun rızasını gözetmesi gerekir. Yine akidesinden hiçbir şekilde taviz vermemesi ve müşriklerin uzlaşma tekliflerine asla iltifat etmemesi gerekir. Bunlardan sonra en önemlisi de; İslâm cemaatinin yıkılmasına sebebiyet verebilecek İslâm cemaati liderinin ortadan kaldırılması ihtimaline karşı

Müslümanların uyanık olması ve onu en iyi şekilde korumaları mutlaka gereklidir.

ONYEDİNCİ ÖZELLİK

Liderleri Öldürme Ve Suikast Planları:

Cahili sistemlerdeki İslâmi hareket liderleri bir rehber olarak lokomotif görevi ifâ etmektedir. Bunu çok iyi bilen kâfirler İslâm davasını temelden sarsıp yokedebilmek, İslâm cemaati liderini ele geçirmek ve ortadan kaldırabilmek için ellerinden geleni yaparlar. Çünkü liderin ortadan kaldırılması hareketin yavaşlamasıyla kalmayıp tamamen durması tehlikesine de yol açabilir.

İslâm davasının başarıya ulaşabilmesindeki en önemli etkenlerden birisi de; akide ve hareket metodu etrafındaki birlikten sonra Allah ve Rasûlünün emirleriyle hükmeden bir liderdir.

Kureyş müşrikleri, bütün gayretlerine rağmen İslâm davetinin yayılmasını engelleyemeyince Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i ortadan kaldırmak için çeşitli suikast planları yapmış ya da suikast girişimlerinde bulunmuşlardır.

Bunlar:

1 • Velid b. Muğire'nin Planı: Velid b. Muğire, Ebû Talib'e gelip ona bir çocuk vermesi karşılığında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i kendisine teslim etmesini teklif ederek Rasûlullah'ı ele geçirip sonra da ortadan kaldırmayı planlamıştı, fakat Ebû Talib bu teklifi kabul etmeyince planı suya düştü.

2 • Ebû Cehil'in Rasûlullah'ı Öldürme Teşebbüsü: Ebû Cehil, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Kâ'be'ye namaz kılmak için geldiğinde secdede iken O'nun başını büyük bir taşla kırmayı planlamış fakat Allah-u Teâlâ buna engel olmuştur.

3 • Ukbe b. Ebi Muayt'ın Öldürme Girişimi: Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Kâ'be'nin Hicr denilen yerinde namaz kılarken Ukbe b. Ebi Muayt Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i boğmaya kalkmıştır.

4 •Ömer b. El-Hattab'ın Öldürme İsteği: Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Safa mevkiinde bir evde bulunduğunu öğrenen Ömer kılıcını kuşanıp Onu öldürmek istemiş fakat yolda uğradığı kardeşinin sebat ve imanı onun hidayetine vesile olmuştur.

5 • Nadr b. Haris'in Öldürme Teşebbüsü: Hacun yokuşunda Rasûlullah'a öldürmek için saldırıda bulunmuş, fakat Allah-u Teâlâ, Nadr b. Haris'e engel olmuştur.

Müşriklerin Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i öldürmek için gösterdikleri gayretlerde İslâm davetçileri için büyük ibretler vardır. Müşrikler İslâm davetini temelden yoketmek için öncelikle İslâm cemaati liderini ve önemli kimseleri ortadan kaldırmaya çalışırlar. Müslümanların bu konu üzerinde titizlikle durup İslâm cemaati liderini ve önemli kişileri korumak için her türlü tedbiri almaları gerekir.

ONSEKİZİNCİ ÖZELLİK

Müslümanların Eziyetlere Sabretmeleri Ve Müşriklerin Onların Safında Yer Alıp Desteklemeleri:

Burada karşımıza iki çarpıcı örnek çıkıyor:

Hamza *(radıyallahu anh)* ve Ömer *(radıyallahu anh)*'ın Müslüman oluşları...

Hamza *(radıyallahu anh)* Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in amcası ve süt kardeşi idi. Bi'setin 6. senesinde Zilhicce ayında Müslüman oldu. Üç gün sonra da Ömer *(radıyallahu anh)* Müslüman oldu. Şehitlerin efendisi Hamza *(radıyallahu anh)* ile aşerei mübeşşereden olup, mü'minlerin emiri olma şerefine yükselen Ömer *(radıyallahu anh)*'ın Müslüman oluşları İslâm davetçileri için önemli istifadeler taşımaktadır.

Mekke'de işkence artık doruk noktasına ulaşmış, Allah'ın Rasûlü Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i öldürmek için planlar hazırlanmaktaydı. Ebû Cehil'in, Rasûlullah'a eziyet vermesi Müslümanları çok üzmüştü. Ama müslümanlar hareket metodu gereği bir şey yapamıyor buna karşı koyamıyorlardı. Hatta onlara dille bile karşılık veremiyorlardı.

Hamza *(radıyallahu anh)* Ebû Cehil'in Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e bu yaptığını duyunca kan bağından dolayı Ebû Cehil'in yanına gidip onu kötü bir şekilde aşağıladı ve dövdü. Sonra da Müslüman olduğunu, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e yapılacak herhangi bir saldırıyı kendisine yapılmış olarak kabul edeceğini ilan etti. Ebû Cehil, Hamza *(radıyallahu anh)*'dan korktuğu için alttan aldı, ses çıkarmadı. Eğer karşılık verseydi büyük bir kabile savaşı çıkabilirdi. Beni Mahzum ile Haşim oğullan arasında çıkacak olan savaş mü'minleri de etkilerdi. Fakat Allah Müslümanları korudu.

Görüyoruz ki; Hamza *(radıyallahu anh)*'ın Müslüman olması tamamen akrabalığın vermiş olduğu kan bağından kaynaklanıyordu. Bu olay bizi şu sonuca götürür. Müslüman olmayan akrabalar, Müslüman akrabaların kan bağından dolayı desteklerler. Fakat Müslümanlar için önemli olan akide bağıdır kan bağının önemi yoktur.

Ömer *(radıyallahu anh)* ise Hamza *(radıyallahu anh)*'ın aksine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i öldürmek için yola çıkmıştı. Kız kardeşi Fatıma *(radıyallahu anhâ)*'nın imanın verdiği güçle, yüzü gözü kan içerisinde olmasına rağmen Allah'a ve Rasûlü'ne olan bağlılığını kararlı ve cesur bir şekilde haykırması, ağabeyi Ömer'i etkiledi ve Müslüman olmasına vesile oldu.

Fatıma *(radıyallahu anhâ)* niçin yüzü gözü kan içinde olmasına rağmen İslâmı haykırıyordu? Çünkü o mü'mindi ve Allah'tan başka kimseden korkmuyordu. Allah'a ve Rasûlü'ne inanmış, kayıtsız şartsız teslim olmuştu, îman onun iliklerine kadar işlemişti. Fatıma'yı harekete geçiren unsur onun bu eşsiz imanı ve sebatı idi. Madem ki artık imanı açığa çıkmıştı, öyleyse bunu haykırmaktan kimse onu alıkoyamazdı, îşte o an güneşin buzu erittiği gibi bu kadının iman ve sebatı da, hiddetli Ömer'i bir anda teskin etti. Ömer abdest alıp Kur'an okudu ve Müslüman olup Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına gitti. Böylece Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in duasının kabulü, Ebû Cehil'in yeğeni Ömer *(radıyallahu anh)*'ın Müslüman olmasıyla ortaya çıktı. Demek ki; Müslümanların eziyetlere sabretmeleri Ömer *(radıyallahu anh)* gibi en azılı kâfirlerin bile Müslüman olmasına vesile olabilmektedir.

ONDOKUZUNCU ÖZELLİK

Müslümanların Kâfirlere Karşı Takınacakları Tavırlar:

Küfür devleti içinde yaşayan bütün Müslümanların müşriklere karşı takınacakları tavır aynı değildir. Bu takınılacak tavır, Müslümanın gücü, kuvveti ve cesaretine göre değişebilir.

Mekke toplumundaki Müslümanlara baktığımızda müslümanların hepsinin aynı tavrı sergilemediklerini görüyoruz.

Örneğin; Ömer'in eniştesi olan ve aşerei mübeşşereden olan Said *(radıyallahu anh)* İslâmını müşriklerden gizlemişti. Yine Habbab b. Eret, Ömer'in kız kardeşiyle eniştesine Kur'an okurken Ömer'in geldiğini görünce hemen saklanmıştı. Fakat Ömer *(radıyallahu anh)* Müslüman olunca hiç çekinmeden İslâmını müşriklere açıklamış ve onlara meydan okumuştu.

Suheyb b. Sinan şöyle dedi:

"Ömer Müslüman olduğunda İslâm kuvvetlendi ve İslâm açık bir şekilde ilan edildi. Kâ'be'nin çevresinde halka halka oturduk ve tavaf ettik. Bize laf atanlara laf attık. Bize eziyet edenlere karşılık verdik."

(İbn-i Cevzi)

Abdullah îbn-i Mes'ud şöyle demiştir:

"Biz, Ömer *(radıyallahu anh)* Müslüman olduktan sonra güçlendik"

(Buhârî)

Bu sahabelerde İslâm davetçileri için ibretler vardır. Bütün Müslümanların Ömer *(radıyallahu anh)* gibi gözünü budaktan sakınmayan, cesur ve azametli olması mümkün olmadığı gibi hepsinin de Said ve Habbab *(radıyallahu anhuma)* gibi pasif olmamaları gerekir. Küfür devleti içinde her Müslümanın kendi gücü ve kudreti ölçüsünde müşriklere karşı tavır takınması gerekir.

Daha önce de açıklandığı üzere Ömer *(radıyallahu anh)*'ın Müslüman olmasıyla İslâm güçlenmiş ve sesini yükseltebilmiştir. İslâm davetlilerinin bu gibi güçlü, cesur ve karakter sahibi şahsiyetleri tespit edip bunlara İslâm'ı tebliğ etmeleri ve onların Müslüman olmaları için çalışmaları gerekir. Çünkü sonuçta İslâm için büyük faydalar getireceklerdir.

Bu noktada güçlü Müslümanlar, çeşitli sebeplerden dolayı açıkça tavır takınamayan zayıf Müslümanları kınamamalıdır. Çünkü sahabeler hiçbir zaman ne Said'i ne de Habbab'ı kınamışlardır. Çünkü her Müslüman gücünün yettiğinden sorumludur.

Ömer *(radıyallahu anh)* ve Hamza *(radıyallahu anh)* Müslüman olduklarında tebliğ açıktan yapılıyordu. Fakat ibadetler açıktan yapılmıyor, herkes gizlice ya evinde ya da müşriklerin görmediği bir yerde ibadetini yapıyordu. Onların Müslüman olmasıyla İslâm topluluğu güçlenmiş ve artık ibadetlerini açıktan, Kureyşlilerin gözü önünde yapmaya başlamışlardı. Bu aynı zamanda İslâmi hareket metodu açısından yeni bir merhalenin başlangıcı olmuştur. Bu merhalede artık tebliğ ile beraber ibadetler de açığa vurulmuştur.

YİRMİNCİ ÖZELLİK

Kâfirlerin Müslüman Topluluğunu Gittikleri Her Yerde Yok Etmeye Çalışmaları Ve İman Kuvvetinin Üstün Gelmesi:

Kureyşliler, Müslümanlardan bazılarının Habeşistan'a hicret etmelerinden rahatsız oldular. Çünkü onlar Müslümanların burada güçlenip, kralın da Müslüman olup beraberce kendilerine saldırmalarından korkuyorlardı. Bunun için onlar Müslümanları geri getirebilmek için kesin sonuç vermesini umdukları çok ince bir plân hazırladılar. Bu plân şöyleydi:

1 • Necaşi'nin en sevdiği şey deri eşyaydı. Bunun için krala hediye olarak çokça deri eşya götürüldü.

2 • Hediyeler verilirken de önce kraldan değil, diğer devlet büyüklerinden başlandı. Çünkü Kureyş elçileri böylece kendileri krala gidip Müslümanları istediklerinde, devlet büyüklerinin krala baskı yapıp onun müs-

lümanlarla konuşmadan hemen kendilerine teslim etmelerini umuyorlardı.

3 • Necaşi'ye gönderilen kişiler zekâ, siyaset ve hikmet bakımından devrinin en üstün kişileri olan Amr b. As ve Abdullah b. Ebû Rebia idi.

4 • Gönderilen elçilerden birisi olan Amr ibn-ül As kralın yakın arkadaşıydı.

Bütün yapılan bu ince plânlara ve baskılara karşı Necaşi Müslümanlarla konuşmadan, onları dinlemeden kendilerine teslim etmeyeceğini söyledi ve Müslümanlara haber gönderip huzuruna çağırttı.

Habeşistan'a hicret eden sahabeler birbirlerine güven ve sevgi bağlarıyla bağlı idiler. Onlar bir iş yapacakları zaman bunu birbirlerine danışarak yaparlardı. Habeş kralı içlerinden birinin gelmesi için haber gönderdiğinde, hemen toplanıp istişarede bulundular ve kendilerini en iyi Cafer b. Ebû Talib'in temsil edeceğine karar verdiler. Cafer *(radıyallahu anh)* kralın:

"Sizin dininiz nedir?" sorusuna cevap verirken, önce, aklı olan herkesin kabul etmeyip, tiksineceği bir şekilde cahiliyenin kötülüklerini anlattı. Bundan sonra İslâm'ın hristiyanlıkla ortak olan temellerini öyle güzel anlattı ki, akıl sahibi herkes bundan hoşlanıp bunu iyi gördü. Bunlardan sonra, inançlarından dolayı cahiliyenin kendilerine takındıkları tavırları anlattı. Bu anlatışta Cafer kendilerini sanki Havariler gibi takdim etmişti. Bunların yanında Cafer Kur'an'dan, temiz Meryem'i anlatan ayetler okudu. Bunun üzerine hem Necaşi hem de yanındaki hahamlar ağladılar, ilk anlattıklarıyla Necaşi'nin aklını kazanmış, cahiliyenin kendilerine karşı olan tavırları hakkındaki sözleri ve okuduğu ayetler ile de Necaşi'nin kalbini kazanmıştı. Hatta Necaşi:

"Bu "İsa'nın getirdiği ile aynı kaynaktandır" diyordu. Bütün bunlardan sonra Cafer:

"Biz bunlardan kaçıp senin adilliğine sığındık" diyerek Necaşi'yi adilliğinden dolayı yüceltti.

Bu konuşmalar Müslümanların zaferiyle sonuçlanmış, Cafer'in kıvrak zekâsı ye samimi yönelişi kralı etkilemiş ve Kureyşlilerin titizlikle hazırladıkları plân suya düşmüştü.

Akide Hususunda Uzlaşma Yoktur:

Fakat Amr İbn-ül As hemen teslim olmayıp:

"Ben yarın gelip öyle bir şey söyleyeceğim ki onların kökünü kurutacağım." dedi. Ertesi gün Amr, krala gelip:

"Onlar İsa hakkında çok büyük şeyler söylüyorlar." dedi. Bunun üzerine Necaşi Cafer i çağırttı.

Bu noktada Müslümanlar için iki seçenek belirmiştir. Onlar ya akidelerinden taviz vermeyip İsa hakkında Allah'ın bildirdiği şeyleri söyleyecekler ve sonuçta bu sebeple Kureyş müşriklerine iade edilecekler ya da akidelerinden taviz verip İsa hakkında onların hoşuna giden şeyler söyleyecekler, böylece sonuçta burada istedikleri gibi İslâm'ı yaşayıp rahatça tebliğ de bulunabileceklerdi.

Artık burada zekâ işlerliğini kaybetmiş ve inançlar ön plana çıkmıştı. Müslümanlar çoktan seçimlerini yapmışlardı. Çünkü onlar için akidelerinden taviz vermek diye bir şey söz konusu değildi.

Cafer şöyle dedi:

"O, Allah'ın Rasûlü, ruhu ve Meryem'e ilka ettiği kelimesidir."

İşte burada akideye bağlılığın herşeyi alt üst eden üstün gücünü görüyoruz. Nitekim akideye olan bu samimi bağlılık Necaşi'nin akidesini değiştirip Müslüman olmasına vesile olmuştu. Fakat bu, kralın çevresindekilerin akidesini değiştirmeye yetmedi ve onlar homurdanmaya başladılar. Necaşi onlara hiç aldırmayarak:

"Siz benim toprağımda eminsiniz, size söven cezalandırılacaktır. Size bir eziyete karşılık bana altından bir dağ verilse bile ben altın dağı bırakıp sizi tercih ederim" dedi ve gelen bütün hediyeleri elçilerle beraber geri gönderdi, Kureyşle olan bütün diplomatik ilişkilerini de kesti.

YİRMİBİRİNCİ ÖZELLİK

Necaşi'ye İmanını Gizleme İzni Verilmesine Rağmen Cafer Bin Ebû Talib'e İzin Verilmemesinin Hikmeti:

Müslümanlar Habeşistan'a hicret ettiklerinde Habeş kralı Necaşi'ye İslâmı tebliğ etmişler ve Necaşi İslâmı kabul edip Müslüman olmuş, fakat iman ettiğini açıkça ilan etmemiştir. Necaşi'nin akidesini gizlemesinde şüphesiz hikmetler vardır. Necaşi'nin akidesini gizlemesi İslâma veya kendi akidesine bir zarar vermiyordu. Bilakis Necaşi Müslümanlara tebliğ ve diğer çalışmalarını rahatça yürütebilecekleri bir ortam hazırlıyor ve onları müşriklere karşı koruyordu. Onun Müslüman olduğu bilinmediği için onun hiçbir hareketi İslâm'a mal edilmemiştir. Necaşi'nin kendini gizlemesinin sebebi müşriklerden korkması ya da saltanatını kaybetme korkusu değildir. Ona müşriklere karşı takiyye yapma izni verilmiştir. Çünkü onun bu mevkide bulunması müslümanlar için çok faydalar sağlamıştır. Ve o mevkide bulunmasından dolayı ne İslâma ne de Necaşi'nin imanına bir zarar gelmiştir.

Cafer b. Ebû Talib'in durumu böyle değildir. Onun Müslümanların faydasından dolayı müşriklere karşı takiyye uygulaması, İslâmi bazı hakikat-

leri saklaması caiz değildir. Çünkü o İslâmi temsil etmektedir. Ondaki İslâmi hakikatlere ters her hata İslâma mal edilecek ve bunların İslâm'da meşru olduğu zannedilecekti. Bu ise İslâm'ın kesinlikle kabul etmediği bir husustur.

Burada İslâm davetçileri için çok ince dersler vardır. İslâmi tebliğ edip Müslüman olduğunu açıkça ilan eden kişilerin müşriklere karşı takiyye uygulayıp İslâmi hakikatlerin tersini yapıyorlarmış gibi görünmeleri caiz değildir. Çünkü bunlar İslâm'dan zannedilebileceği için, kişilerin İslâm'dan sapmalarına yol açabilir. Bunun yanında Müslümanlığını açıklamayan kişi, bulunduğu konumda akidesini bozucu şeylerden kaçınmak şartıyla Müslümanlara faydalı olabiliyorsa, akidesini insanlardan gizleyerek müşriklere karşı takiyye uygulayabilir.

Bu noktada konuyla ilgili olarak günümüzde yanlış anlaşılan ve birçok kimsenin İslâm'dan sapmasına vesile olan hususu açıklamak gerekir:

Bugün bazı kimseler Necaşi'yi delil göstererek küfür sistemi içinde İslâm'ı hakim kılmak için kâfirlerin kanunlarını kabul ederek (kalben kabul etmeseler dahi) bir parti kurup bu parti çatısı altında İslâmi çalışmaları yürütmenin caiz olduğunu iddia etmektedirler. Hâlbuki bu apaçık bir küfürdür. Çünkü gerçek bir zorlama (ikrah-ı mülci) olmadığı müddetçe tağutun kanununu kabul ettiğini söylemek (kalbinde bu olmasa bile) küfürdür. Ayrıca İslâm adı altında küfür kanunlarının kabul edilmesi insanlar tarafından sanki bu hareket İslâm'da meşruymuş şeklinde anlaşılabileceğinden bu yine küfürdür. Zira İslâm temsilcisi olan Cafer b. Ebû Talib bazı şeylerin İslâm'dan olmadığı halde İslâm'a maledilebileceği ve insanların bunları İslâm'dan zannedebilecekleri ihtimalini gözönünde bulundurarak her türlü tehlikeyi göze alarak İslâmi gerçekleri haykırmış ve bunun aksini yapmasının küfür olacağını bilmiştir. Burada Necaşi'nin konumu farklıdır. Çünkü o İslâmi temsil etmemekte ve bu yüzden yaptığı şeyler İslâm'a maledilmemekte ve de aynı zamanda bu mevkide bu insanların yaptığı gibi akidesini bozucu herhangi bir harekette bulunmamıştır.

YİRMİİKİNCİ ÖZELLİK

Müslümanın Amacı Makam Ve Mevki Elde Etmek Değil Allah'ın Dinini Hakim Kılmaktır:

Kâfirler hayatın sadece bu dünyada olduğunu zannederler ve bu hayatı en iyi, en refah ve en mutlu şekilde değerlendirmeye çalışırlar. Onlar için iki önemli unsur vardır: Makam ve mülk. Onlar bu ikisi için çalışır, bu ikisi uğrunda kavga eder ve bu ikisi için yaşarlar. Onların tek amacı ya makam, ya mülk ya da her ikisidir.

Müslümanın ise bir tek gayesi vardır. O da; Allah'ın razı olacağı şekilde, bir yaşam sürebilmek. Allah'ın hükümlerinin, yürürlükten kaldırılıp küfür ahkamının tamamıyla hakim olduğu bir toplumda, Allah'ın en razı olacağı amel ise şüphesiz O'nun bizler için çizmiş olduğu metod çerçevesinde, O'nun nizamını hakim kılmak için var güçle çalışılmasıdır.

Kâfirler hiçbir zaman İslâm nizamının hakim olmasından hoşlanmazlar. Çünkü bu nizam onlara uğrunda hayatlarını harcadıkları makam ve mülk gibi şeyler için değil, yalnız Allah rızası için çalışmalarını emredip gerçek kurtuluşun burada olduğunu beyan etmektedir. Bu din kâfirlerin çıkarlarıyla çatıştığı için onun hakim olmaması amacıyla ellerinden geleni yaparlar. Hatta onlar kendileri için en değerli şeyleri dahi bu dinin hakim olmaması için feda etmeye hazırdırlar. Zira Kureyş müşrikleri, Rasûlullah'a gelip mal, mülk, makam, en güzel kızlarını ve o toplum içinde en saygın mevkileri teklif etmişlerdir. Sırf niçin? Onların dinine laf uzatmaması, ilahlarını aşağılamaması ve onları akılsızlıkla itham etmemesi için. Rasûlullah'ın tavrı ise çok nettir.

Şöyle diyor Allah Rasûlü:

"Ben size bunu mallarınızı almak, şerefli olmak ya da makam elde etmek için getirmedim. Bunun için size gönderilmiş değilim. Ben size Allah'ın benim vasıtamla gönderdiği şeyi getirdim. Tebliğ ettiğim şeyleri alır kabul ederseniz bu sizin dünya ve ahirette nasibinizdir. Eğer reddederseniz Allah sizinle benim aramda hüküm verinceye kadar Allah'ın emrine sabrederim."

Burada da görüldüğü gibi kâfirler küfür devleti içinde taviz vermeleri şartıyla Müslümanlara makam, mülk verebilirler.

Hatta kâfirler kendi kontrolleri altında İslâmi yayınların yayınlanmasına, videoların gösterilmesine, mitinglerin yapılmasına, konferanslar verilmesine müsade edebilirler. Fakat yeryüzünün ufacık bir kara parçasında dahi olsa bir İslâm devletinin kurulmasına asla müsade etmezler.

Kâfirlerin bu düşüncesini idrak edemeyen birçok kişi İslâm'ı getireceğim diye partiler kurup, kâfirlerin kontrolleri altında miting ve konferanslar düzenlemektedirler. Bunlar İslâmi hareket metoduna temelden zıt şeylerdir. Çünkü İslâmi hareket metodu hiçbir zaman kâfirlerin kontrolü altına girmeyi kabul etmez.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bize bu cevapıyla Müslümanın hedefini bildirmiştir. Müslüman hiçbir zaman kendi hükümranlığını kurmak için çalışmaz. Onun gayesi yeryüzünde yalnız Allah'ın hâkimiyetini kurmaktır. Yoksa kendi hakimiyetini kurmak değil. İşte Rasûlullah bize bunu kendisine yapılan şahsi hükümranlık, liderlik tekliflerini reddederek pratik olarak göstermiştir.

Bu dinin hakim kılınması yolunda çalışan Müslüman bilmeli ki küfür devleti içinde akideden tavizler vererek bir takım mevkiler elde edip bu mevkiler vasıtasıyla İslâm'ı hakim kılmak bu dinin metodu değildir ve bu metod asla başarıya ulaşamaz. Şayet böyle olsaydı Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* müşriklerin bu teklifini kabul ederek Kureyş'in en yüksek makam ve mevkilerini elde eder ve bu mevkiden İslâm'ı hakim kılmak için çalışırdı. Fakat bu din akideden taviz verilmesine asla yanaşmaz. Kâfirlerin kendi inançlarından bazı tavizler vermeleri onlar için pek önemli olmayabilir. Fakat bir Müslüman için bu asla mümkün değildir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* makam ve mevki elde etmek için gelmedi. Bilakis O, gerçek makam ve mevkinin Allah katında olduğunu bildirmiş ve **"Lailahe illallah deyin bütün arap ve acem diyarı sizin olacak"** demiştir.

İslâm dini küfür düzenlerini güçlendirmek için değil, şirkin her çeşidini yeryüzünden kaldırmak için gelmiştir.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

"Din tamamıyla Allah'ın olup yeryüzünde fitne (şirk) **kalmayıncaya kadar savaşın."(Bakara: 193)**

YİRMİÜÇÜNCÜ ÖZELLİK

Bazı Kâfirlerin Müslüman Olmasalar Bile Müslümanların Yanında Yer Almaları:

Utbe b. Rabia, Kureyş müşriklerinin ileri gelenlerindendi. Kavmi arasında düşünce ve basiret sahibi bir liderdi. Kureyş'in bir toplantısında:

"Ey Kureyş topluluğu! Kalkıp Muhammed'in yanına gitsem ve Ona bir takım işler teklif etsem olmaz mı? Olur ki bazılarını kabul eder de Ona istediklerini veririz O da bizimle uğraşmaktan vazgeçer" dedi. Kavmi de:

"Çok iyi olur" dediler. Bunun üzerine Utbe kalkıp Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldi. Ona uzun uzun mal, mülk, mevki tekliflerinde bulundu. Yapılan teklifler Rasûlullah'ın akidesine ters olmasına rağmen Rasûlullah onu sabırla dinledi. Hatta onun sözleri bittiğinde:

"Söyleyeceklerin bitti mi?" diye sordu. Utbe sözlerinin bittiğini söyleyince de ona en güzel dille amacının ne olduğunu anlattı ve ona kâfirlerin Müslümanlara karşı tavrını, Allah'ın büyüklük ve azametini ve Müslümanlarla çarpışanlara karşı Allah'ın vaadettiği şiddetli azabı içeren Fussilet sûresini okumaya başladı. Utbe Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in örnek tavrından ve ayetlerden o derece etkilendi ki kavmine

vardığında onlara bu zamana kadar hiç duymadığı bir söz dinlediğini, bunun büyük bir haber olduğunu söyledi. Onlara:

"Bana soracak olursanız onu, dışınızda kalan arap kabileleriyle başbaşa bırakın. Onların ona engel olmaya güçleri yeter. Eğer O arapları yenerse Onun şerefi sizin şerefiniz, Onun hakimiyeti sizin hakimiyetinizdir." diyerek Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve İslâm davasıyla uğraşmaktan hem kendisinin hem de kabilesi olan Ben-i Umeyye'nin çekildiğini açıkladı. Rasûlullah'ın tavrı ve okumuş olduğu ayetler onun (Utbe b. Rebia'nın) müslüman olmasına vesile olmadı ama onun azgın İslâm düşmanı olmamasına vesile oldu.

Bu hadisede Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hareket metodu bakımından büyük inceliklere sahip bazı hareketlerini görüyoruz. Her hareketini amaçlı ve Allah'tan aldığı vahiyle yapan Rasûlullah, o kabile reisini dinlerken, ona karşı çıkmadan sözlerinin bitmesini beklerken ve Fussilet sûresini okurken belli bir amacı vardı. Rasûlullah bu hareketleriyle şayet o kişi Müslüman olmasa bile; onun, Müslümanlara karşı birlik olan müşriklerin safında yer almamasını sağlamayı ve müşrik saflarının arasına fitne sokup onları birbirine düşürmeyi amaçlıyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bu şekilde davranmasındaki amacı İslâma yeni düşmanlar kazandırmak değil, bilakis düşmanlarının bazılarını pasivize ederek, İslâm'ın gücünü birçok cephe yerine belirli cephelerde yoğunlaştırmaktı. Zira bunda başarılı da olmuş ve Utbe Kureyş kavmiyle bozuşmuş ve İslâm'a karşı cephe almaktan vazgeçmiştir.

İslâm davetçilerinin metod olarak bu hadiselerden istifadelerini kısaca özetleyecek olursak şöyle diyebiliriz:

İslâm davetçileri müşriklere karşı tavırlarına çok dikkat etmeli, onların Müslüman olmaları için elinden gelen gayreti sarfetmeli, şayet onlar Müslüman olmuyorlarsa en azından onların İslâm'a karşı düşmanca tavır almalarına engel olmaya çalışmalı ve buna sebebiyet verebilecek tavır ve hareketlerden kaçınmalıdır.

İslâm davetçileri, kâfirleri birbirine düşürmek için ele geçen her fırsatı değerlendirmelidir. Çünkü böyle olunca Müslümanların savaşacağı cephe sayısı azalır ve düşmanları zayıf düşer.

YİRMİDÖRDÜNCÜ ÖZELLİK

Kâfirlerin Akrabalık Ya da Aralarındaki Düşmanlık Sebebiyle Müslümanlara Yardım Etmesi Ve Müslümanların Buna Karşı Takınacağı Tavır:

Normal şartlarda hiç bir kâfir kabile, kendi fertlerinden bir kişinin Müslüman olmasını istemez. Müslüman olduğu zaman ise, onu İslâm'dan döndürebilmek için ellerinden geleni yapar.

Fakat Ben-i Haşim için bu böyle olmamıştır. Ben-i Haşim'in ileri gelenlerinden Ebû Talib'in yeğeni Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e aşırı düşkünlüğü ve akrabalık bağlarına karşı olan zaafı, onu ve kabilesini Rasûlullah'a işkenceye değil, onun yanında yer alıp, ona gelen her türlü işkence ve eziyete karşı koymaya, hatta bu sebeple Kureyşlilerin ekonomik ve sosyal boykotlarına maruz kalmaya itmiştir.

Peki, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu koruma karşısında Ben-i Haşim'e ne gibi tavizler vermiştir?

Onlara; bana yardım ettiğiniz için siz de benim dinimdensiniz ve benim inancımı paylaşıyorsunuz deyip Müslüman muamelesi yapmış mıdır?

Ya da onların, akidesinden vermesini istedikleri bazı tavizleri kabul etmiş midir?

Hayır! Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunların hiç birini yapmamıstır. O, onlara Müslüman muamelesi yapmıyor ve onlara müşrik olduklarını açıkça bildiriyor ve akidesinden de hiçbir şekilde taviz vermiyordu.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu korumanın devamlı olmadığını ve kâfirlerin yardım sebebinin kaybolması halinde yardımsız kalacağını da biliyordu. Gerçekten de Ebû Talib'in ölümüyle beraber Ben-i Haşim'in yardımı kesilmiştir.

İslâm davetçileri şu noktayı iyice bilmelidir, kâfirler hiç bir zaman İslâm davasının yücelmesi için yardımda bulunmazlar. Onların yardımı ya akrabalık bağı gibi cahili bir bağa, ya kendi aralarındaki düşmanlığa yâ da çıkarlarına dayanır. Bu yardımları devamlı değildir ve sınırlıdır.

İşte! İslâm davetçilerinin bunları gözönünde bulundurmaları ve İslâm davasının yücelmesi için akidelerinden taviz vermemek şartı ile kâfirlerin tanıdığı fırsatlardan sonuna kadar yararlanmaları gerekir. Fakat eğer kâfirler yardım karşılığında Müslümanların akidelerinden bir takım tavizler vermelerini istiyorlarsa, o zaman; Ebû Talib, davasından taviz vermesini istediğinde, Rasûlullah'ın, takındığı tavırdan başka bir tavır takınamazlar.

Müslümanlar hiç bir zaman yardımlarından dolayı kâfirleri övemez ve Müslümanlara yapılan muameleyi onlara yapamazlar. Çünkü bunlar İslâm akidesini direkt olarak ilgilendiren mevzulardır. Bunlardan bir taviz verilmesi demek İslâm akidesinin bozulması demektir. Bunlardan taviz veren bir İslâmi hareket de, artık İslâmi bir hareket olmaktan çıkmıştır.

Kâfirlerin bu yardımına karşı takınılacak tavır; sadece onlara laf atmaktan vazgeçmektir. Bu tavır bile, kâfirlerin davalarına destek olunup yardım edildiğini ve onların inançlarına saygı gösterildiğini asla ifade etmemelidir. Böyle bir şey ifade eden harekette bulunulması, kâfirleri dost edinmek anlamına gelir ki; bu küfürdür.

Aksine Müslümanlar, insanların yanlış anlamalarına ve küfür olan bazı şeyleri İslâm'danmış gibi zannetmelerine engel olmak için, kâfirlerin bu yardımlarının İslâm'ı ve Müslümanları desteklemek için değil, aksine kendi çıkarlarını temin etmek için olduğunu açıklamalıdırlar. Böyle olmazsa, insanlar kâfirlere Müslüman muamelesi yapıldığı kanısına varabilirler.

Müslümanlar, kâfirlerin kendilerine sadece çıkar sebebiyle yardım edeceklerini ve bu çıkar ortadan kalktığında yardımın da ortadan kalkacağını çok iyi bilmeli ve bu yardımın her an kesilebileceğini hesaba katarak tedbirli olmalıdır. Zira Ebû Talib'in ölümüyle akrabalık bağının temsilcisi de ortadan kalkmış oldu ve Ben-i Haşimden olan müşrikler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i Kureyş müşrikleriyle başbaşa bırakmışlardır.

YİRMİBEŞİNCİ ÖZELLİK

İslâm'da Kadının Konumu Ve Gizliliği Muhafaza:

İslâm, kadına ne gereğinden fazla yük yüklemiş ne de onu basite alarak bir kenara atmıştır. Bizi yaratan ve bizleri bizden iyi bilen Allah-u Teâlâ kadının önemini Rasûlüne bildirmiş ve onun bu davadaki rolünü açıklamıştır.

Allah'tan ve Rasûlün'den gelen her emir ve yasakta adeta kanlarına işlercesine hayatlarını şekillendiren ashabın yüce mücahideleri bu konuda dakik ve eşsiz bir tablo sergilemişlerdir.

Rasûlullahın ve sahabelerin yaşadığı hayat İslâmi hareket için örnek bir metod olduğuna göre; mü'min kadınların takınmaları gereken tavır da otomatikman belirlenmiş olur.

Şurası düşündürücü bir gerçektir ki; ilk İslâma giren kişi bir kadın olan Hadice *(radıyallahu anhâ)* idi. Ve ilk şehid edilen de bir mücahide idi:Hz. Sümeyye.... Ve daha niceleri!... O kadar şaşırmaya gerek yok. Çünkü

onlar Allah ve Rasûlünün onlardan ne istediğinin bilincindeydiler. Ve sadece yapmaları gereken şeyi yaptılar.

Onlar bu dava için neler yapmışlardı? Daha doğrusu neler yapmamışlardı ki?

Zinnire *(radıyallahu anhâ)* akidesi uğruna gözlerini feda etmekten çekinmemişti... Fatıma bint-i Hattab İslâm için yanıp tutuşan yüreği ile yüzünün yaralanıp kana bulanması pahasına Ömer'in karşısında çelikten bir duvar gibi dikilmişti...

Ya oldukça fazla malı olan hz. Hadice'nin bütün malını Allah için feda etmesi ve İslâm'a her türlü yardımda bulunması!...

Peki İslâm hareketi için çok önemli olan Habeşistan'a hicret olayındaki Müslümanlardan yaklaşık dörtte birinin kadın olmasına ne demeli?...

Müslüman kadınlara gizliliğin önemi açısından ibret olacak bir olay daha!...

Birgün Utbe b. Rabia, Ebû Bekr'i ayakkabıyla yüzüne ve vücuduna şiddetli darbeler indirmek suretiyle dövüyor ve Ebû Bekr bayılıyor. Ayıldığında ilk önce yüce önderi Rasûlullah'ı soruyor ve Onun durumunu öğreninceye kadar da ağzına bir lokma dahi koymayacağını söylüyor. Daha henüz Müslüman olmayan annesi onun durumuna üzülüyor. Ebû Bekr'de Rasûlullah'ın durumunu öğrenmesi için annesini Fatıma binti Hattab'a yolluyor. Ve o da Fatıma binti Hattab'a giderek Rasûlullah'ın durumunu soruyor.

Fatıma binti Hattab Ebû Bekr'in annesini tanımadığı için ona Ebû Bekri ve Rasûlullah'ı tanımadığı imajını veriyor ve onlarla olan bağlantısını gizliyor. Fakat işin peşini bırakmıyor ve ona Ebû Bekr denilen kimseyi görmek istediğini söylüyor. Ebû Bekr'in yanına gidince onun ızdıraplı ve zulmedilmiş halini görüyor ve heyecana kapılmadan gizliliğe riayet ederek onu bu hale getirenlerin kötü ve zalim insanlar olduğunu normal bir vatandaşmış gibi söylüyor.

Ebû Bekr ise ona hemen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in durumunu soruyor. Fatıma binti Hattab ise gizlice orada bulunan annesini işaret ediyor. Ebû Bekr annesinin güvenilir olduğunu açıklayınca ancak o zaman Fatıma binti Hattab annesinin yanında Ebû Bekr'e Rasûlullah'tan bahsederek Onun durumunun iyi olduğunu söylüyor....

Görüyoruz ki Fatıma ve Fatımalar en kritik anlarda dahi İslâmın menfaatini düşünerek hislerine kapılmadan akıllı ve zekice davranıyorlar....

Zayıf ve duygusal olarak bilinen kadınlar nasıl oluyor da böylesine cesur, böylesine dakik ve böylesine olgun davranabiliyorlar?... Onlara bu güç ve kıvrak zekâ nereden geliyor?

Onlar içinde bulundukları merhalenin gizliliğini iyice kavramış, müşriklerin zulüm ve düşmanlıklarının sebebinin bilincinde eziyet ve zulümle

dolu bu yolun taa sonuna kadar, hedefe ulaşmak için ilerlemeye karar vermişlerdi...

Mü'min kadınların her zemin ve zamanda bu yüce sahabeleri örnek almaları bu davanın yücelmesi ve başarıya ulaşması için zorunlu bir şarttır.

YİRMİALTINCI ÖZELLİK

Müslümanlara Rasûlullah (s.a.s)'ın Emrine Ve Merhalenin Gereklerine Bağlılıkları:

İslâmi hareket metodu Allah'tan gelen bir metottur ve ondaki hiç bir özellik boş yere konmamış, her devre ve özelliklerinin mutlaka hikmetleri vardır. Bunu çok iyi bilen ashab her merhalenin özelliğini titizlikle uygulamış ve bu konuda gevşeklik göstermemiş, taviz vermemişlerdir. Bu merhalede henüz cihad emredilmemiş ve Müslümanlara müşriklerin yaptıkları eziyet ve zulümlere karşılık vermeyip bunlara sabretmeleri emredilmişti.

Bunu çok iyi anlayan sahabelerden Abdullah b. Mes'ud canından çok sevdiği Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e müşrikler eziyet ettiklerinde hareket metodunu çiğneyip kendisini ortaya atmamış fakat Fatıma *(radıyallahu anhâ)* haber vermek gibi dolaylı bir yoldan Rasûlullah'a metoda uygun bir yardımda bulunmaya çalışmıştır.

Bunun gibi Sümeyye *(radıyallahu anhâ)* işkenceler altında şehit edildiğinde hiçbir Müslüman ayaklanıp müşriklere karşı koymamıştır. Gerçekten bunlar nefse çok ağır gelen ve tahammülü zor şeylerdir. Bu devrede öyle anlar olmuştur ki Müslümanlara sabretmek ölmekten daha zor gelmiştir. Fakat bu davanın başarıya ulaşabilmesi için bu güçlüklere katlanmak da şarttır. Çünkü İslâm davası ancak bu şekilde muzaffer olabilmiş ve bundan sonra da ancak bu metodla hakim olabilecektir.

Burada akla acaba Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve sahabeleri müşriklerden çekindiklerinden ya da zayıf olduklarından mı böyle karşı koymayıp bu eziyetlere sabrettiler? Gibi bir soru gelebilir. Bunun cevapının böyle olmadığı ashabın hayatında gayet açıktır. Çünkü şayet müşriklerden çekindiğinden dolayı karşı koymuyorduysa zayıf ve çelimsiz bir kişi olan ve Rasûlulah eziyet gördüğünde hiç sesini çıkarmayan Abdullah b. Mes'ud *(radıyallahu anh)*'un tek başına bütün Kureyş müşriklerine Kur'an okuması nasıl açıklanabilir ki? O bu yüzden çok ağır işkence ve eziyetlere maruz kaldıktan sonra bile cesaretle bu işi hiç çekinmeden tekrar yapabileceğini söylüyordu. Şayet bu hareketler, hareket metodunun bir gereği olmasaydı hz. Sümeyye *(radıyallahu anhâ)*'nın şehit edilme-

sine ses çıkarmayan Müslümanların, elbisesi yahudiler tarafından açılan bir kadın sebebiyle büyük bir savaşı başlatmaları ne ile açıklanabilir?

İslâmi hareket metodu düzenli ve planlı bir harekettir ve onun için de geçici heyecan ve duygularla aşırı tepkili hareketlere yer yoktur. Bu hareket metodu içinde adımlar acele edilmeden tedbirli atılmalı ve her merhalenin özelliklerine uygun hareket edilmelidir. Bunun için her Müslümanın bu devre içinde kendine verilen hareket metodu ile ilgili emirleri titizlikle uygulaması ve bunlarda gevşeklik göstermemesi gerekir. Bu dava ancak bu şekilde başarıya ulaşabilir. Aksi takdirde yapılan işler boşa gider ve yapılanlar zaman kaybetmekten başka bir işe yaramaz.

YİRMİYEDİNCİ ÖZELLİK

Müslümanların Eziyetlere Karşı Sabretme Sebepleri:

Müslümanlar gerçekten çok zor, meşakkatli bir yola adaydırlar. Peki, Müslümanların bu yoldaki azıkları nedir? Onlara bu zorluklara tahammül gücünü veren nedir? Bunları kısaca şöyle özetleyebiliriz:

1 - Allah'a olan kesin iman ve bu imanın kalpte yerleşmesi: Bir kişinin kalbinde iman tam olarak yerleştiği zaman artık o kişi için Allah'ın rızasından üstün bir şey kalmaz ve artık onun gözünde dünya ve içindekiler çok değersiz olur. Artık onun için dünyada yapılan işkence ve eziyetler çok basittir. Çünkü o bilir ki, bütün bunlar hep geçicidir ve bunlar Allah'ın azabı yanında bir hiçtir.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor.

"Allah hak ile batıl için şöyle misal verir: Köpük uçar gider fakat insanlara fayda veren ise geride kalır." (Ra'd: 17)

İmanı zayıf olan kişiler köpük misali bu yolda dökülürler. Fakat gerçek iman sahipleri ise geride kalanlardır ve hiçbir güç onları bu davalarından döndüremez.

2 - Sorumluluk Hissi: İnsanların bölük bölük cehenneme koştuğunu, onların hakkı görmelerine engel olmak için kalın perdeler çekildiğini gören bir Müslümanın Allah'ın kendisine nasip ettiği bu hidayeti insanlara ulaştırmak hususunda gevşek davranması düşünülemez. Çünkü bunca insanın kurtuluşu onun gayret ve çabalarına bağlıdır ve eğer kendilerine hakkı ulaştırmaması onun tembelliğinden dolayı ise ona hesap soracaklardır. Bu sorumluluğu gönülden hisseden bir kişiyi ne yıldırabilir ki? Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve sahabeler bu sorumluluğu içten hissettikleri için onları bu yolda hiçbirşey döndürmemiştir.

3 - Ahirete Kesin İman: Davetçilerin, bütün yaptıklarından hesaba çekilecekleri inancı onlara bu yolda; azim, gayret ve sabır verir. Allah-u Teâlâ'nın: **"Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür, kim de zerre miktarı şer işlemişse onu görür."** ayetini bilen bir Müslüman Allah onu hesaba çekmeden hayatının her dakikasında kendisini hesaba çeker ve hayatının her anının Allah'ın rızasına uygun olması için çalışır. Müslüman için dünyadaki hiçbir şey Allah'ın azabından daha korkutucu değildir. Müşriklerin ona yapabilecekleri en büyük şey onu öldürmeleridir. Ölüm ise zaten onun için kurtuluştur.

İranlılarla yapılan savaşta Müslümanlar hakkındaki bir iranlı askerin: "Siz ne kadar dünyayı severseniz onlar da o kadar ölümü severler." Sözü ne ibret vericidir!.. Bu inanca sahip bir kişi için dünyanın ne önemi kalabilir ki? Çünkü o bilir ki cennet nimetleri yanında dünya ve içindekilerinin bir sinek kanadı kadar bile değeri yoktur. Bunun için onu ne dünyanın geçici süsü ne de yapılan işkenceler yolundan çevirebilir. Onlar Allah-u Teâlâ'nın: **"Rablerine dönecekler için yapmakta oldukları işleri kalpleri titreyerek yaparlar" (Mü'minun: 60)** olarak vasıflandırdığı kimselerden olurlar.

4 - İnen Kur'an: Bu devirde inen Kur'an ayetleri Müslümanların sabretmeleri gerektiğini, ancak bu şekilde başarıya ulaşabileceklerini bildiriyor ve daha önceki ümmetlerin başına gelen işkencelerden bahsediyordu.

Bu ayetlerden bazıları şunlardır:

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

"Sizden öncekilerin başına gelenler sizin başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi zannediyorsunuz? Rasûl ve onunla beraber mü'minler: "Allah'ın yardımı ne zaman? " diyecek kadar darlığa ve zorluğa uğramışlardı." (Bakara: 214)

Diğer bir ayette:

"Andolsun ki biz kendilerinden öncekileri denemişken insanlar 'inandık' deyince denenmeden bırakılacaklarını mı zannederler? Allah elbette doğruları ortaya koyacak ve elbette yalancıları da ortaya çıkaracaktır." (AnkEbût: 2–3)

5 - Müslümanların mutlak surette muzaffer olacaklarına dair verilen müjdeler: Kur'an ayetleri daha ilk günden inananların eziyet ve işkencelere sabretmeleri karşılığında kesinlikle muzaffer olacaklarını bildiriyordu.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

"Andolsun ki Rasûl kullarımıza söz vermişizdir. Onlar şüphesiz yardım göreceklerdir."(Saffat: 171–172)

"Toplulukları dağıtacak yüzgeri döneceklerdir." (Kamer: 45)

"Onlar burada takım takım bozguna uğramış perişan bir ordudur."(Sa'd: 11)

"Zulme uğradıktan sonra Allah yolunda hicret edenlere gelince, onları dünyada güzel bir şekilde yerleştireceğiz. Eğer bilirlerse ahiretin mükâfatı elbet daha büyüktür." (Nahl: 41)

"Kâfir olanlar Rasûllerine dediler ki: 'Elbette sizi ya yurdumuzdan çıkaracağız ya da mutlaka dinimize döneceksiniz. Rableri peygamberlere: 'Biz haksızlık edenleri yok edeceğiz, onlardan sonra yeryüzüne sizi yerleştireceğiz' dedi."

(İbrahim: 13-14)

Habbab b. Eret şöyle anlatıyor:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Kâ'be'nin gölgesinde kaftanını yastık yaparak, ona yaslanıp dinlenirken yanına geldim. Müşriklerden şiddetli bir işkence görmüştük. Ben: "Ya Rasûlullah! Çektiğimiz şu işkenceden dolayı bizim için Allah'a dua etmeyecek misin?" dedim. Bunun üzerine Rasûlullah hemen doğrulup oturdu. Benzi kızarmıştı. Şöyle buyurdu:

"Sizden önceki ümmetler arasında öyle kimseler vardı ki demir taraklarla bütün derileri ve etleri kemiklerinden ayrılırdı da bu işkence yine onu dininden döndürmezdi. Allah elbette bu işi tamamlayacak ve üstün kılacaktır. Hatta hayvana binip San'a'dan Hadramevt'e kadar tek başına giden bir kimse Allah hariç hiç kimseden korkmayacaktır." (Buhârî)

İşte! Rasûlullah ve sahabeleri başarıya ve saadet asrına ulaştıran bu faktörlerdi. Onlara yardım eden ne süper güçler vardı, ne de modern silahlar. Fakat onların kuşanmış oldukları bu silahlar, devirlerinin bütün güç ve silahlarından daha üstündü ve devirlerinin bütün süper güç ve silahlarını bertaraf etmelerine vesile olmuştu. Bugün de İslâm'ı yeryüzüne hakim kılmaya çalışan her hareket, fertlerini bu silahlarla kuşatmalı ve fertlerini bu noktada eğitmelidir. Bu faktörler İslâm cemaati fertlerinde gerçek anlamıyla yerleştiğinde artık onların önünde ne süper güçler ne de en modern silahlar durabilir. Çünkü artık bu topluluk Âlemlerin Rabbi olan Allah'tan yardım görmektedir. Şüphesiz Allah'ın tuzağı bütün tuzakların üzerindedir ve Allah bu şekilde kendisine yönelen topluluğa yardım etmeye söz vermiştir.

YİRMİSEKİZİNCİ ÖZELLİK

Müslümanlar Kendilerini Korumak İçin Akidelerinden En Ufak Bir Taviz Veremezler:

İbn-i Cevzi Sa'lebe'den ve **Hakim** îbn-i Hizam'dan naklen şöyle dedi:

Ebû Talib ve Hadice radiyallahu anhâ'nın vefat etmeleriyle Rasûlullah' ın başına iki musibet birden geldi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* evinde kalıp dışarıya çok az çıkmaya başladı. Bunun üzerine Kureyş daha önce yapamadıkları eziyetleri ona yapmaya başladı. Bunun üzerine Ebû Leheb Rasûlullah'a gelerek:

"Ebû Talib zamanında yaptığını yap. Lat'a yemin ederim ki, ben ölünceye kadar kimse sana eziyet edemez." dedi. Birgün îbnü'l Gaylale Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e sövdü. Ebû Leheb, onu azarlayıp dövdü. O da koşup bağırarak:

"Ey Kureyş! Ebû Atiyye (yani Ebû Leheb) dinini değiştirdi." dedi. Bunun üzerine Kureyş Ebû Leheb'e geldi. Ebû Leheb onlara:

"Ben Abdulmuttalib'in dininden ayrılmadım. Ben dinimi değiştirmedim. Ben sadece kardeşimin oğlunu müdafaa ediyorum." dedi. Kureyş ona:

"Sen iyi yapıyorsun. Akrabalık bağını korudun." dedi. Kureyşliler Ebû Leheb'den korktuğu için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir kaç gün İslâm'ı rahatça yaydı. Sonra Ukbe b. Ebû Muayt ile Ebû Cehil, Ebû Leheb'e geldiler ve dediler ki:

"Senin kardeşinin oğlu sana dedesinin nereye gideceğini haber vermedi mi?" Ebû Leheb Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e giderek Abdulmuttalib'in nerede olduğunu sordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de:

"Kavmiyle beraberdir."dedi. Ebû Leheb, Ebû Cehil ve Ukbe'ye şöyle dedi:

"O'na sordum. "Kavmiyle beraberdir" dedi." Onlar:

"O cehennemde olduğunu iddia ediyor" dediler. Bunun üzerine Ebû Leheb tekrar gelerek:

"Abdulmuttalib cehenneme gidecek mi?" diye sordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de ona:

"Abdulmuttalib ve onun gibi olanlar cehenneme girer." dedi. Ebû Leheb:

"Sen Abdulmuttalib cehenneme girer dediğin müddetçe ben senin sonsuza kadar düşmanınım." dedi. Daha sonra Ebû Leheb ve Kureyşlilerin eziyetleri şiddetlendi.

Hadisi şerifte Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in İslâm davetini yayabilmek ve insanlara ulaştırabilmek için kâfirleri kullandığını görüyoruz. Fakat O, bu kullanma karşısında akidesinden bir taviz vermeye asla iltifat etmemiştir. Ebû Leheb Rasûlullah'a Abdulmuttalib hakkında ilk defa soru sormaya geldiğinde ona çok dakik bir cevap vermiş ve bu cevapla ne Abdulmuttalib'e Müslüman muamelesi yapmış ne de Ebû Leheb'in tepkisini çekmiştir. Fakat Ebû Leheb ona ikinci defa gelip soru sorduğunda Rasûlullah için iki seçenek belirmişti. Ya İslâm'ın yayılması için küfür bir amel olan bir kâfire Müslüman muamelesinde bulunacak, ya da akidesini korumak için gelebilecek her türlü eziyeti göze alarak Abdulmuttalib'in Müslüman değil kâfir olduğunu ve diğer bütün kâfirler gibi onun da cehennemde olduğunu söyleyecekti. Rasûlullah'ın hiç tereddütsüz ikinci şıkkı seçtiğini görüyoruz. Çünkü Rasûlullah'ın Abdulmuttalib'e müslüman muamelesi yaptığında zahiren Abdulmuttalib'in dinini kabul etmiş sayılacaktı.

Rasûlullah'ın bu hareketlerinde şüphesiz Müslüman dava erlerine çok önemli işaret ve dersler vardır. Müslümanlar İslâm davasının ilerleyebilmesi için çok dakik olmalı ve eline geçen her fırsatı sonuna kadar değerlendirmelidir. Gerektiğinde kâfirleri Ve onların İslâm'a karşı olmayan kanunlarını kullanarak savaşacakları cephe sayısını en aza indirmeye çalışmalıdır. Ayrıca İslâm'ın ilerlemesine engel olabilecek gereksiz savaş cephelerini bertaraf etmeye çalışmaları gerekir. Fakat daha önce de vurguladığımız gibi bu yolda akidelerinden en ufak bir taviz vermeleri caiz değildir. Gerçek bir dava adamı böyle bir şeyi yapmayı aklından dahi geçirmez. Çünkü o bilir ki bu dava için akide herşeyden önemlidir ve onun yokluğunda veya bozukluğunda İslâm davasından da söz edilemez.

YİRMİDOKUZUNCU ÖZELLİK

Bu Devrede İnen Sûreler Ve Hikmetleri:

Kehf Suresi:

Bu sûre Müslümanların, müşriklerin baskı ve eziyetlerinden bunaldıkları bir anda inmiş ve onlara kendilerinden önce geçen Müslüman toplulukların neler çektiklerini, davetlerinde nasıl bir metod takip ettiklerini ve hayırlı sonuca nasıl ulaştıklarını bildiriyordu. Bu sûrede Ashab-ul Kehf anlatılmakta ve eziyet görüp kendilerini koruyamayan Müslümanlara hicret izni verildiğine işaret edilmektedir:

Kehf 65–82 ayeti kerimeleri arasında Musa *(aleyhiselam)* ile Hızır *(aleyhiselam)* arasında geçen kıssa anlatılmaktadır. Allah-u Teâlâ bu kıssa

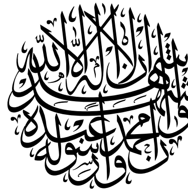
ile olayların sadece zahirde görüldüğü gibi olmadığını belirtiyor ve olayların arkasındaki ilahi hikmete dikkat çekiyordu. Bu kıssa ile Allah-u Teâlâ Müslümanlara onların içinde bulundukları durumun bu şekilde devam etmeyeceğini, durumun değişeceğini, şu anda yenik ve zayıf durumda olsalar dahi ilerde zaferin Müslümanların olacağını belirtiyordu. Böylece bu kıssa işkence altındaki Müslümanlara güven ve sebat veriyor ve onların yükünü hafifletiyordu.

Hızır *(aleyhiselam)* kıssasından sonra gelen ayetlerde Zülkarneyn'in kıssası anlatılıyor ve bu kıssada yerin varislerinin Allah'a iman edenlerin olacağı belirtiliyor. Bu kıssa ile Allah-u Teâlâ Müslümanlara sabretmeleri halinde kendilerini zayıflık ve acizlikten kurtarıp kendilerini yeryüzüne varisler kılacağını belirtiyor, Müslümanların ufuklarını açıp gelecek günlerdeki hayırlı sonucun kendi lehlerinde olacağını bildiriyordu.

Zümer Suresi:

Bu devrede inen Zümer sûresinin 10. ayetinde hicrete işaret ediliyor. Bu ayet akabinde İslâm tarihindeki ilk hicret olayını görüyoruz.

İlk hicret Habeşistan'a olmuştu ve ilk hicret edenler; Osman b. Maz'un'un başkanlığında on iki(12) erkek ve dört(4) kadından meydana gelen bir gruptu. Bunlardan sonra gelenlerle birlikte toplam seksenüç (83) erkek, ondokuz (19) kadın Habeşistan'a hicret etmiş oldu.

ÜÇÜNCÜ MERHALE
MÜSLÜMAN DEVLETİN KURULUŞU

Bi'setin onuncu yılında başlamış, hicretin ilk yılına kadar devam etmiştir. Bu merhale yaklaşık üç sene sürmüştür.

الله أكبر

RASÛLULLAH (S.A.S)'IN TAİFE GİTMESİ
(Bi'setin 10. yılı Şevval ayı)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Tebliği Ve Yardım Talep Etmesi:

Ebû Talib öldüğü zaman Kureyş, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e amcası Ebû Talib'in hayatında yapmadıktarı eziyetleri yaptılar. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Taife gitti. Sakif'den yardım ve onu koruyacak kuvvetler vermelerini istiyordu. Allah-u Teâlâ tarafından onlara ilettiği çağrıyı kabul edeceklerini umuyordu. Bundan dolayı onlara yalnız başına gitmişti. (Bir başka rivayete göre ise, Zeyd b. Harise ile gitmiştir.)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Taife vardığı zaman Sakif'den kalabalık bir topluluğun yanına gitti. Onlar Sakif'in efendileri ve eşrafı olan üç kardeştiler: Abd-i Ya Leyl b. Amr b. Umeyr, Mes'ud b. Amr b. Umeyr ve Habib b. Amr b. Umeyr. Onlardan biri Kureyşli olan Beni Cumeh'den bir kadın ile evli idi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların yanında oturdu (on gün kaldı.) Onları Allah'a davet etti ve İslâm için kendisine yardım etmelerini, onunla beraber kavminden kendisine muhalif olanlara da karşı durmalarını istemek için geldiğini söyledi. Onlardan biri ona şöyle dedi:

"Eğer seni Allah göndermiş ise Kâ'be'nin örtüsünü çıkartıp atacağım." Bir diğeri de şöyle dedi:

"Allah senden başka gönderecek kimseyi bulamadı mı?"

Üçüncüsü de şöyle dedi:

"Vallahi seninle asla konuşmayacağım. Andolsun, eğer sen Allah'ın elçisi isen, nitekim öyle demektesin, elbette sen, sana cevap vermemden daha yücesin. Eğer sen Allah'a karşı yalan söylüyorsan bana seninle konuşmak yakışmaz."Bunun üzerine Sakif'ten iyilik geleceğinden ümitsiz olarak Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yanlarından kalktı. Onlara şöyle diyordu:

"Eğer kabul etmiyorsanız bu yaptıklarınızı gizli tutunuz."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kabilesini azdıracak bu haberin onlara ulaşmasını istemiyordu. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'a Saldırmaları:

Onlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in dediğini yapmadılar. Ayak takımlarını, kölelerini ona saldırttılar. Ona sövüyor ve bağırıyorlardı. (Hatta Rasûlullah'a taş atarak ayaklarını kanattılar. Zeyd b. Harise ise kendi vücudunu siper ederek Rasûlullah'ı korumaya çalışıyordu.) Onu

Utbe b. Rabia ve Şeybe b. Rabia'nın bostanına sığınmaya mecbur ettiler. Bu iki kardeş de orada idiler. Onun peşini takip eden Sakif'in sefihlerinden olan kimseler geri dönünce oda bir asma gölgesine oturdu. Rabia'nın o iki oğlu da ona bakıyor ve onun Taif halkının ayak takımlarından gördüğü muameleyi seyrediyorlardı. Rasûlullah'da onları gördü ve onların Allah-u Teâlâ ve Rasûlüne olan düşmanlıklarını bildiği için orada kalmak istemiyordu. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Duası:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* (iki rekât namaz kılıp) biraz dinlendikten sonra şöyle dedi:

"Ey Allah'ım! Kuvvetimin zaafını ve takatimin azlığını ve insanlara karşı güçsüzlüğümü sana şikâyet ediyorum. Ya Erhamerrahimin! Zayıf düşmüşlerin Rabbi Sensin ve Rabbim Sensin. Beni kimin bakımına bırakıyorsun? Kötü muamele yapan uzak kimselere mi? Yoksa işimi eline verdiğin bir düşmana mı? Eğer bana karşı Sen'de bir gazab yoksa hiç aldırış etmem. Fakat benim için daha rahat olan, Senin afiyetindir. Senin vechinin nuruna sığınırım. O nur ki onun için karanlıklar aydınlandı. Ve dünya ve ahiretin hayrı ona bağlıdır. Bana gazabını indirmenden veya benim üzerime senin öfkenin yerleşmesinden daha çok senin afiyetin benim için daha önemlidir. Herşey Senin rızan içindir. Bütün güç ve kuvvet Senin elindedir."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Addas'ın Müslüman Oluşu:

Rebia'nın iki oğlu (Utbe ve Şeybe) onu ve onun karşılaştığı şeyi görünce ona acıdılar. Hristiyan bir köle çağırdılar, ismi Addas idi. Ona dediler ki:

"Bu üzümden bir salkım al, şu tabağa koy, sonra o adama götür. Ve ona ondan yemesini söyle."

Addas da üzümü aldı, götürdü, onu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in önüne koydu. Ona: "Ye! " dedi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona elini koyduğu zaman **"Bismillahi"** dedi. Sonra yedi. Addas onun yüzüne baktı. Sonra şöyle dedi:

"Vallahi bu memleketin halkı böyle bir sözü söylemez." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona dedi ki:

"Ey Addas! Sen hangi memlekettensin, dinin ne?" Addas dedi ki:

"Hristiyanım. Ninova halkındanım." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Salih adam' olan Yunus b. Metta'nın köyünden." Addas dedi ki:

"Vallahi oradan çıktım. (Ninova'yı kastediyor). Hâlbuki orada Metta'nın kim olduğunu bilen on kişi yoktu. Sen Metta'yı nereden bildin? Hâlbuki sen ümmisin ve ümmi bir ümmetin içindesin."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"O benim kardeşimdir. O nebi idi. Ben de bir nebiyim." dedi. (Sonra Kur'an okudu ve Addas da:

"Ben şehadet ederim ki; Sen Allah'ın kulu ve rasûlüsün." dedi ve Müslüman oldu.)

Bunun üzerine Addas, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in üzerine kapandı, onun başını, ellerini ve ayaklarım öpmeye başladı.

Rebia'nın iki oğlundan biri ötekine şöyle diyordu:

"İşte köleni de bozdu." Sonra Addas onlara gelince şöyle dediler:

"Yazık sana ey Addas! Sana ne oldu da o adamın başını, ellerini ve ayaklarını öpüyordun?"Dedi ki:

"Ey efendim! Yerde ondan daha hayırlı hiçbir şey yoktur. Bana ancak bir nebinin bileceği şeyi haber verdi." Onlar da ona şöyle dediler:

"Yazık sana ey Addas! Seni dininden ayırmasın. Çünkü dinin onun dininden hayırlıdır."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Dağlar Meleğinin Gelmesi:

Rasûlullah böyle sıkıntılı bir halde Mekke'ye dönerken, Allah ona dağlar meleğini gönderdi. Dağlar Meleği ona:

"Ey Muhammed! Şüphesiz Allah, kavminin sana söylediği sözü işitmiştir. Ben dağlar meleğiyim. Senin Rabb'in kavmin hakkında istediğin şeyi bana emredesin diye, beni sana gönderdi. Onlara ne yapmamı istersin? Eğer şu iki yalçın dağı Mekkeliler üzerine kapatmamı istersen emret!" dedi. (Kendisine bunca eziyetleri reva gören, onu yurdundan çıkaran, onu aşağılayan bu kavimler hakkında) Rasûlullah şöyle dedi:

"Hayır! Ben Allah'ın, bu müşriklerin sulblerinden yalnız Allah'a ibadet eden ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayan bir nesil meydana getirmesini temenni ederim."

(Buhârî - Müslim)

Cinlerin Müslüman Olmaları:

Rasûlullah, Nahle'de gece yarısı namaz kılmaya başladı. Bu sırada Nusaybin'den Yemen'e gitmekte olan yedi kişilik bir cin grubu yanından

geçerken onun Kur'an okuyuşunu duydu. Bu cin grubu hemen orada müslüman oldu ve kavimlerine dönüp onlara tebliğ etti.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Mut'im'in Rasûlullah (s.a.s)'ı Himayesine Alması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Taif halkından ayrıldığı, kendisini tasdik edip yardım etmelerine dair çağrısına icabet etmedikleri zaman, Hira'ya gitti. Sonra Ahnes b. Şerik'e kendisini himayesine alması için haber gönderdi. O da şöyle dedi:

"Ben halifim, halif ise himaye alamaz." Bunun üzerine Süheyl b. Amr'a haber gönderdi. O da şöyle dedi:

"Beni Amir, Beni K'ab'ı himayeye almıyor." Bunun üzerine Mut'im b. Adiyy'e haber gönderdi. O da buna icabet etti, müsbet cevap verdi. Mut'im ve onun ev halkı silahlanıp mescide geldiler. Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelsin girsin diye haber gönderdi. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de gelip Kâbe'yi tavaf etti ve onun yanında namaz kıldı. (Rasûlullah namaz kılıp da evine girinceye kadar Mu'tim ve oğulları O'nun çevresinde dolaşmaktan geri durmadılar.) Sonra da Rasûlullah ayrılıp gitti. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ebû Cehil, Mut'im'e:

"Himayeci misin yoksa ona tabi olanlardan mısın?" dedi. Mut'im de:

"Evet! Himayeciyim." dedi. Bunun üzerine Ebû Cehil:

"Senin himayene aldığını biz de himayemize aldık." dedi.

(Taberî Tarihi - İbn Cevzi)

RASÛLULLAH (S.A.S)'IN KABİLELERE TEBLİĞİ

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kavmi ona muhalefette ve onun dininden ayrı kalmakta zirveye gelmişti. Ancak ona pek az sayıda zayıf kimseler iman etmişti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* toplantı yerlerinde toplantılar olduğu zaman, arab kabilelerini Allah'a davet ederek kendisinin gönderilmiş bir rasûl olduğunu onlara haber veriyor ve onlardan kendisini tasdik etmelerini ve korumalarını istiyordu.

Rebi b. Abbad şöyle dedi:

Ben genç bir çocuktum. Mina'da babamla beraber bulunuyordum. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* arap kabilelerinin komutanlarının yanında duruyordu. Ve şöyle diyordu:

"Ey falan oğulları! Ben Allah'ın elçisiyim. Allah yalnız O'na ibadet etmenizi ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamanızı, bu eş koştuğunuz putları, O'ndan başka ibadet ettiğiniz şeyleri söküp

atmanızı, bana iman etmenizi, beni tasdik etmenizi ve beni korumanızı emrediyor. Ben de Allah'tan bana gelen hakikatleri size açıklıyorum.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in arkasında da şaşı gözlü parlak bir adam vardı. Başında iki örgü, üzerinde Aden kumaşından bir hülle vardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sözünü bitirdiği zaman o adam şöyle dedi.

"Ey falan oğulları! İşte bu, ancak sizi Lat ve Uzza'yı inkâr edip uzak durmanız için davet ediyor. Beni Malik. b. Ukeyş' den olan halifelerinizden sizi ayırmak istiyor. Ve sizi getirdiği bid'at ve dalalete davet ediyor. Öyle ise ona itaat etmeyiniz ve onu dinlemeyiniz."

Ben babama dedim ki:

"Ey babacığım! Onu takip eden ve onun söylediğine red cevapı veren kimdir?" Dedi ki:

"O, onun amcası Abduluzza b. Abdulmuttalib Ebû Leheb'dir."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Şeyban b. Salebe'nin İslâm'a davet edilmesi:

Ali *(radıyallahu anh)* şöyle anlatıyor:

"Allah, Rasûlullah'a kendisini tanıtması ve İslâm'a davet etmesi için emir verdiği zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mina'ya gitti. Ben ve Ebû Bekir de onunla beraber dolaşıyorduk.

Bir topluluğun yanına vardık. Bu toplulukta bir sükûnet ve ağır başlılık vardı. Yaşlıları ulu, şekil ve şemalleri ise güzel kimselerdi.

Ebû Bekir *(radıyallahu anh)* onların yanına gidip selam verdi ve kimlerden olduklarını sordu. Onlar:

"Biz, Şeyban b. Salebe oğullarıyız." dediler. Ebû Bekir ayağa kalkıp Rasûlullah'a:

"Anam, babam sana feda olsun! İşte bunlar Şeyban b. Salebe oğullarının izzet ve şeref sahibi kişileridir." dedi.

Bu topluluk içinde: Mefruk b. Amr, Hani b. Kabisa, Numan b. Şerik gibi kimseler de vardı. Bunların içinden Ebû Bekir'e en çok yakınlık gösteren Mefruk b. Amr idi.

Mefruk; yakışıklı, dili düzgün, saçları örgülü ve iki yandan göğsüne dökülmüş, diğerlerinden biraz daha üstün görünüşlü bir kimseydi. Ebû Bekir'in yanında oturuyordu. Ebû Bekir ona:

"Sizlerin askeri hazırlık ve sayı bakımından gücünüz ne kadardır?" diye sordu. Mefruk:

"Biz bin kişiden fazlayız. Bin kişi ise yenilebilecek kadar az bir sayı değildir." diye cevap verdi. Bunun üzerine Ebû Bekir:

"Size sığınanları ne yaparsınız. Bu konudaki geleneğiniz nedir?" diye bir başka soru sordu. Mefruk da:

"Bize sığınanları korumak için bütün gücümüzü sarfederiz. Bu konuda herkes üzerine düşen görevini seve seve yerine getirir." Ebû Bekir tekrar sordu:

"Savaşta düşmana nasıl davranırsınız?" Mefruk:

"Savaşta düşmana karşı sağlam dururuz ve çok sert oluruz. Bizler atları evlatlara, silahları sütlü sağmal develere her zaman üstün tutarız. Yardımı ise Allah'tan bekleriz. Zafer de bazen bizim bazen karşımızdakinin olur." diye cevap verdi ve ardından:

"Sen herhalde Kureyşli bir kardeşsin." dedi. Ebû Bekir:

"Herhalde sizlere; bir adamın çıkıp, kendisini insanlara **"Allah'ın Rasûlu"** olarak tanıttığı haberi gelmiştir, îşte o şu adamdır!" diyerek Rasûlullah'ı gösterdi. Mefruk:

"Biz bu konuda birşeyler duymuştuk." dedikten sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e dönerek:

"Ey kureyşli kardeş! Sen insanları neye davet ediyorsun?" diye sordu. Bunun üzerine Rasûlullah onların yanına gelip oturdu. Ebû Bekir hemen ayağa kalkıp elbisesi ile Rasûlullah'a gölge yaptı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mefruk'a:

"Ben sizleri; Allah'tan başka ibadete layık ilah olmadığına, O'nun ortağı bulunmadığına ve (tüm sıfatlarında) **Tek olduğuna, benim ise Allah'ın rasûlü olduğuma şehadet etmeye ve Allah tarafından emrolunduğum şeyleri yerine getirinceye kadar, beni koruyup barındırmaya ve bana yardımcı olmaya davet ediyorum. Çünkü Kureyşliler Allah'ın emrine karşı koydular. Allah'ın rasûlünü yalanladılar. Batıla sarılıp Hak'tan yüz çevirdiler. Halbuki her şeyden müstağni ve övülmeye layık olan tek zat O'dur."** diyerek tebliğde bulundu. Mefruk:

"Ey kureyşli kardeş! Sen daha başka nelere davet ediyorsun?" diye sordu.

Rasûlullah ona şu ayetleri okudu:

"De ki; gelin sizlere Rabb'inizin neleri haram kıldığını bildireyim! O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Baba ve anneye iyilik yapın. Fakirlik endişesiyle çocuklarınızı öldürmeyin. Sizin de onların da rızkını Biz veririz. Bütün kötülüklerden kaçının. Allah'ın meşru kıldığı bir sebep olmaksızın, Allah'ın haram kıldığı cana kıymayın. Belki aklınızı başınıza toplarsınız diye Allah bunları size tavsiye etti.

Yetim malına yaklaşmayın. Fakat ergenlik çağına gelinceye kadar onun malına en güzel biçimde yaklaşıp uygun şekilde sarfedebilirsiniz. Ölçü ve tartıda adaletli olun. Biz, kişiye gücünün yetmediğini teklif etmeyiz. Şahitlik ettiğinizde akrabalarınızın aleyhinde olsa bile, adaletli olunuz. Allah'a verdiğiniz sözü yerine getirin. Belki öğüt alırsınız diye, Allah bunları size tavsiye ediyor.

İşte benim doğru yolum budur. Ona uyun. Sizleri Allah'ın yolundan ayıran yollara uymayın. Belki korkup sakınırsınız diye, Allah sizlere böyle tavsiyede bulunuyor. (En'am: 151-153)

Mefruk bu ayetleri dinledikten sonra:

"Ey kureyşli kardeş! Sen daha başka nelere davet ediyorsun? Vallahi, bunlar yeryüzünün sözlerinden değildir. Eğer onların sözlerinden olsaydı biz bunu bilirdik." dedi. Bu kez Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şu ayeti okudu:

"Allah adaleti, iyilik yapmayı ve akrabaya vermeyi emreder. Fuhuşu, kötülükleri ve asiliği ise yasaklar. İyice anlamanız için işte Allah sizlere böyle öğüt verir." (Nahl: 90)

Mefruk bütün bunları dinledikten sonra:

"Ey kureyşli kardeş! Sen beni ahlakın en faziletlisine ve amellerin en güzeline davet ettin. Seni yalanlayan bir kavim, sana iftira etmiş ve karşı koymuş demektir." dedi ve orada bulunan, kendi kavminden olan Hani' b. Kabisa'yı işaret ederek:

"Bu, Hani' b. Kabisa! Bizim, dinle ilgili konularda görüşlerine başvurduğumuz büyüğümüzdür." dedi. Bunun üzerine Hani' b. Kabisa Rasûlullah'a:

"Ey Kureyşli kardeş! Söylediklerini dinledim ve tasdik ettim. Bana göre; bizi davet ettiğin şeyin sonucunu iyice düşünmeden, böyle başı ve sonu olmayan bir mecliste, dinimizi hemen terk edip senin dinine tabi olmamız hatalı bir görüş olabilir. Böyle bir şeyi hemen yapmak, ciddiyetsizlik ve dar görüşlülüktür. Hatalı bir görüşe ise, hiç düşünmeden acele karar vermeye sebep olur. Ayrıca biz, kavmimizin haberi olmadan herhangi bir akid yapmayı da uygun görmüyoruz.

Şimdi en iyisi; sen dön, git. Biz de dönüp gidelim. Sen iyice düşün. Biz de iyice düşünelim." dedi ve orada kendi kavminden, Müsenna b. Harise'yi işaret ederek:

"Bu, Müsenna b. Harise! Bizim, savaşla ilgili konularda görüşüne başvurduğumuz büyüğümüzdür." dedi. Bunun üzerin Müsenna b. Harise Rasûlullah'a:

"Ey kureyşli kardeş! Bende sözlerini dinledim ve güzel buldum. Hepsi hoşuma gitti. Benim cevapım da Hani' b. Kabisa'nın cevapı gibidir. Biz, iki bulanık su arasında otururuz. Bunlardan birisi Yamame, diğeri ise Semave'dir." dedi. Bunun üzerine Rasûlullah:

"Bu iki su nedir ve nerededir?" diye sordu. Bunun üzerine Müsenna:

"Onlardan biri; Irak kasabalarına yüksekten bakan Arap topraklarındadır ve o bölgeye bu ad verilir. Diğeri ise; Farisi ırmaklarının ağızları ve Kisra'nın ırmaklarının olduğu bölgededir ve oraya da o ad verilir.

Kisra, orada herhangi bir olay çıkarmamak ve olay çıkaranları bastırmak şartı ile bizim orada yerleşmemize izin verdi. Fakat senin bizi davet ettiğin şey hükümdarların hoşuna gitmez.

Araplar sınırlarında işlenen suçtan dolayı sahibini bağışlayabilir ve özrünü kabul edebilirler ama Farisiler kendi sınırlarında işlenen suçtan dolayı sahibini affetmez ve özrünü kabul etmezler.

Senin bizden istediğin şey; sana Arap topraklarına yakın olan yerlerde yardım etmek ise bunu üzerimize alırız." dedi. Bunun üzerine Rasûlullah:

"Sizler kötü cevap vermediniz. Doğru olanı açıkça dile getirdiniz. Şüphesiz, her tarafını emin kılmaya gücü yetmeyen kimseler Allah'ın dinine yardım edemezler." buyurdu ve kalktı. Ebû Bekir'in kolundan tutup onların yanından ayrıldı."

(Ebû Naim-Delailunnubuvve, Siyer-i İbn Kesir)

Beni Kelb'in İslâm'a Davet Edilmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Kelb kabilesinin konutlarına geldi. (Onların bir koluna Beni Abdullah denilir.) Onları Allah'a davet etti, kendisini onlara tanıttı ve onlara:

"Ey Beni Abdullah! Şüphesiz Allah-u Teâlâ babanızın ismini güzel kılmıştır." dedi. Fakat onlar Rasûlullah'ın anlattıklarını kabul etmediler. **(İbn-i Hişam)**

Beni Hanife'nin İslâm'a Davet Edilmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Beni Hanife'ye geldi ve onları Allah'a davet etti ve kendisini onlara tanıttı. Araplar içinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e sövgüde onlardan daha ileri giden hiçbir kimse olmadı. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Beni Amir'in İslâm'a Davet Edilmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Beni Amir b. Sa'lebe'ye geldi. Onları Allah-u Teâlâ' ya davet etti. Ve kendisini onlara tanıttı. Onlardan bir adam (ki ona Beyahara b. Firs denilir.) dedi ki:

"Vallahi şayet bu genci Kureyş'den alsam elbette onunla arabı yenerim." Sonra Rasûlulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e:

"Ne dersin? Eğer biz sana biat etsek sonra da Allah seni, muhaliflerinin üzerine galib kılsa, senden sonra idare bizde olacak mı?" dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"İdare Allah'a aittir. Onu dilediği kimselere verir." dedi.

Adam da şöyle dedi:

"Araplara karşı biz sana siper olalım ve Allah seni galib kıldığı zaman idare bizden başkasına gitsin... Bu hiç olur mu? Senin dediklerine ihtiyacımız yoktur." dediler ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den yüz çevirdiler. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Beyahara kavminin yanına dönüp onlara:

"Kavimlerine dönerken, sizin gibi kötü bir şeyle dönen başka hiç kimse görmedim. Demek sizler bütün insanlarla savaşmaya başlayacaksınız ve böylece bütün arapların oklarına hedef olacaksınız, öyle mi? Oysa kavmi onu sizden daha iyi bilir. Eğer onda bir hayır görseydiler, onun varlığı ile en çok onlar mutlu olurdu. Fakat sizler, kavmi içinden sürülüp çıkarılan birisine yakınlık gösteriyorsunuz. Ona yardım etmeye ve barındırmaya kalkışıyorsunuz. Sizinki ne kötü bir görüştür!" dedi ve Rasûlullah'a dönerek:

"Hemen kalk, kendi kavmine dön! Vallahi şimdi benim kavmimin yanında olmasaydın seni öldürürdüm." dedi. Rasûlullah kalkıp devesine binince, Beyahara deveyi dürttü. Deve aniden sıçrayınca Rasûlullah yere düştü. Bu olayı Mekke Müslüman kadınlarından Dubaa bint-i Amir gördü ve:

"Ey Amir Hanedanı! Allah rasûlüne yapılan bu hakarete karşı onu benim yerime koruyup yardım edecek kimse yok mu? Dedi. Bunun üzerine amcaoğullarından üç kişi Beyahara'nın üzerine yürüdü. Kavminden iki kişi de Beyahara'nın yanında yer aldı. Fakat Amir oğullarından her biri Beyahara ve yandaşlarını yere devirip göğüslerine oturdular ve suratlarını tokatladılar.

Rasûlullah kendisine yardım edenler için:

"Ey Allah'ım! Onlara bereket ihsan et!" Beyahara ve yandaşları hakkında ise:

"Ey Allah'ım! Onları da yaptıklarından dolayı cezalandır!" diye dua etti.

Rasûlullah'a yardım eden Gatif b. Sehl, Gatafan b. Sehl ve Urve b. Abdullah Müslüman oldular ve şehid olarak öldüler.

(Ebû Naim-Delailunnubuvve)

Ben-i Amir kabilesinde yaşlılığı sebebiyle hacı mevsiminde hacca katılamayan bir ihtiyar vardı. Bu ihtiyar hacdan dönenlere, başlarından geçen olayları anlattırırdı. O yıl da hacdan dönenlere başlarından geçenleri sordu. Onlar da şöyle anlattılar:

"Kureyş'in Abd-ul Muttalib oğullarından bir genç yanımıza geldi. Kendisinin Allah rasûlü olduğunu söyleyip bizi kendi dinine davet etti. Onu korumamızı ve yurdumuzda barındırıp yardım etmemizi istedi."

İhtiyar anlatılanları duyunca ellerini başının üzerine koyup;

"Ey Amir oğulları! Kaçırılan bu fırsat bir daha geri gelir mi? Ağdan kaçan av bir daha yakalanabilir mi? (Filanın) varlığı elinde olan Allah'a yemin ederim ki; şimdiye kadar İsmailoğullarından hiç kimse yalan yere Allah'ın rasûlü olduğunu iddia etmedi. Onun söylediği hak ve gerçek idi.

Ey Amir oğulları! Hani o sizin isabetli görüşünüz nerede kaldı? Herhalde o zaman sizin basiretiniz kör olmuştu? Diyerek onları kınadı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah ayrıca, Kinde, Ben-i Muharib ve Ben-i Abs kabilelerine de İslâm'ı tebliğ etti ve bunlardan gelen her türlü eziyet, hakaret ve işkencelere sabretti.

(Ebû Naim-Delailunnubuvve)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Kendisini Panayırlarda Araplara Tanıtması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* insanlar panayırlarda toplandıklarında gelir kabileleri Allah'a ve İslâm'a davet eder ve onlara kendisini ve Allah'tan getirdiği hidayet ve rahmet hakikatlerini arzederdi. O, araplardan isim ve şeref sahibi bir kimsenin Mekke'ye geldiğini işittiğinde hemen onu Allah'a davet eder ve İslâmi hakikatleri anlatırdı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s) ve Süveyd b. Samit

Beni Amr b. Avf'ın kardeşi Süveyd b. Samit Mekke'ye hac veya umre etmek için geldi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* geldiğini işittiği zaman onunla ilgilendi. Onu Allah'a ve İslâm'a davet etti. Fakat Süveyd ona şöyle dedi:

"Belki de sende olan şey, bende olan şeyin aynısıdır." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona şöyle dedi:

"Sende ne var?" Dedi ki:

"Lokman'ın hikmeti." Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona dedi ki:

"Onu bana göster."

O da onu ona gösterdi. Bunun üzerine Rasûlullah:

"Bu güzel bir kelamdır. Fakat bende olan bundan üstündür. Bendeki Kur'an'dır ki Allah-u Teâlâ bana indirdi. O hidayet ve nurdur" dedi. Ona Kur'an okudu ve onu İslâm'a davet etti. O da ondan uzak durmadı ve:

"Şüphesiz bu söz elbette güzel bir sözdür." dedi. Sonra ondan ayrılıp gitti ve Medine'ye kavminin yanına geldi. Çok geçmeden Hazrec onu öldürdü. Onun kavminden birtakım adamlar şöyle diyorlardı:

"Biz onun Müslümanken öldürüldüğünü gördük." Onun öldürülmesi Buas (Evs ile Hazrec arasında harb olan yer) gününden önce idi.

(Siyeri İbn-i Hişam)

İyas b. Muaz'ın Müslüman Olması:

Ebû'l Hayser Enes b. Rafi Mekke'ye geldiği zaman onunla birlikte Beni Abdi'l Eşhel'den birtakım genç kimseler de vardı. Onlardan biri de İyas b. Muaz'dı. Kavimleri Hazrece karşı Kureyş'den hilf (antlaşma) talep ediyorlardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların geldiğini duydu ve yanlarına gelip oturdu ve şöyle dedi:

"Sizin kendisi için geldiğiniz şeyden sizin için daha hayırlı birşey yok mudur?" Onlar da ona:

"Sen kimsin?" dediler. Dedi ki:

"Ben Allah'ın Rasûlüyüm. Beni kullara gönderdi ki, onları yalnız Allah'a ibadet etmeye ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamaya davet edeyim ve bana kitap indirdi."

Sonra onlara İslâm'ı anlattı ve onlara Kur'an'ı okudu. Bunun üzerine İyas b. Muaz (ki o zaman genç bir çocuk idi) şöyle dedi:

"Ey kavmim! Bu, vallahi kendisi için geldiğiniz şeyden daha hayırlıdır." Bunun üzerine Ebû'l Hayser Enes b. Rafı, Batha'nın toprağından bir avuç aldı, onu İyas b. Muaz'ın gözüne attı. Ve dedi ki:

"Bu işi bize bırak. And olsun, biz bundan başka birşey için gelmişiz."

Bunun üzerine İyas sustu ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların yanından kalktı. Onlarda Medine'ye ayrılıp gittiler.

Neticede Evs ile Hazrec arasında Buas savaşı oldu.

Sonra İyas b. Muaz çok geçmeden öldü. Mahmud b. Lebid şöyle dedi:

"Bana onun ölümü esnasında kavminden hazır bulunan biri haber verdi; onlar, onun Allah'ı zikir edip, O'na tekbir getirdiğini ve O'na hamd

edip O'nu tesbih ederek ruhunu teslim ettiğini görmüşlerdir. Müslüman olarak ölmüş olmasında şüpheleri yoktu. Toplantılarında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den işittikleri ile İslâm şuuruna ermişti.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)**'ın Nişanlanması Ve Evlenmesi:**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , nübüvvetinin onuncu yılında Aişe ile nişanlanmış ve Sevde ile de evlenmiştir.

(Tabakâtı İbn Sa'd - Siyeri İbn-i Kesir)

Ensar'ın Müslüman Olmaya Başlaması:

Allah-u Teâlâ dininin yayılmasını ve Nebisi *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i aziz kılmayı ve ona verdiği vaadini yerine getirmeyi dilediği zaman, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* panayırda Ensar'dan bir toplulukla karşılaştı, daha önce her panayırda yaptığı gibi kendisini kabilelere tanıttı. Bir ara o Akabe'de bulunuyordu. Allah'ın kendilerine hayır murad ettiği Hazrec'den bir topluluk ona geldi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlarla karşılaştığı zaman:

"Kimlersiniz?" dedi. Onlar dediler ki:

"Hazrec'den bir topluluğuz." Rasûlullah dedi ki:

"Yahudilerin antlaşmalıları mısınız?" Dediler ki:

"Evet." Rasûlullah dedi ki:

"Acaba oturur musunuz sizinle konuşayım?" Dediler ki:

"Evet, otururuz."

Böylece onunla beraber oturdular. O da onları Allah-u Teâlâ'ya davet edip İslâmiyeti anlattı ve Kur'an okudu.

Onları hidayete getiren ilahi bir sebep de şu idi: Yahudiler onlarla beraber onların memleketlerinde oturuyorlardı. Ehl-i kitab ve ilim sahibi idiler. Onlar ise ehl-i şirk ve putlara tapıyorlardı. Yahudilerle savaşmış lardı. Aralarında birşey olduğu zaman yahudiler onlara şöyle derlerdi:

"Şüphesiz bir nebi yakında gönderilecektir. Onun zamanı yakındır. Biz ona tabi olup onunla birlikte sizinle harb edeceğiz. Ad ve irem'in öldürülmesi gibi onun yardımıyla sizi öldüreceğiz." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* o toplulukla konuştuğu zaman ve onları Allah'a davet ettiği zaman birbirlerine şöyle dediler:

"Ey kavmimiz! Biliniz ki vallahi bu yahudilerin sizi korkuttuğu nebidir. Dikkat edin bizden önce ona uymasınlar." Böylece onlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in çağrısını kabul ettiler. Onu tasdik ettiler. Onun getirdiği prensipleri yaşamaya başladılar ve dediler ki:

"Artık kavmimizi terkediyoruz. Zaten onların arasındaki düşmanlık ve şerden dolayı bir kavmiyet de yoktur. Umulur ki Allah, onları seninle bir araya toplar ve biz onlara yakında gider senin emrine davet edip kabul ettiğimiz bu dini onlara arz ederiz. Eğer Allah bu din üzerinde onları birleştirirse senden daha aziz hiç kimse olamaz."

Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den ayrılıp beldelerine iman etmiş ve tasdik etmiş olarak gittiler.

Akabe'de Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile karşılaşan Hazrecliler altı kişiydi. Bunlar; Beni Neccar'dan Esad b. Zürare, Avf b. Haris, Rafı b. Malik ez-Zureyki, Ukbe b. Amir b. Haram, Beni Selim'den Kutbe b. Sevad ve Cabir b. Abdullah'tır. Medine'ye döndüklerinde onlara Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i anlattılar. Onları İslâm'a davet ettiler, İslâm onların içinde yayıldı. Böylece Ensar'ın bütün evlerinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den bahsedilmeye başlandı.

(Siyeri İbni Hişam)

AKABE BİATLARI

Birinci Akabe Biati:

Nihayet ikinci sene geldiğinde Ensar'dan on iki kişi panayırda hazır bulundu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile Akabe' de buluştular. Bu birinci Akabe idi. Kadınların bey'atı gibi Rasûlullah'a biat ettiler. Bu biat onlara, harb farz kılınmadan önce idi.

Bunlar; Beni" Neccar'dan: Avf b. Haris, Muaz b. Neccar ve Esad b. Zürare.

Beni Züreyk'den: Rafi b. Malik b. Züreyk ve Zekvan b. Abd-i Kays b. Züreyk

Beni Avf dan: Ubade b. Samit ve Yezid b. Ammar

Beni Salim'den: Abbas b. Aclan

Beni Selime'den: Ukbe b. Amir b. Haram

Beni Sevad'dan: Kutbe b. Sevad

Evs Kabilesin'den: Ebû Haysem b. Teyyihan

Beni Amr'den: Uveym b. Saide'dir.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah'ın Akabe Biatine Katılanlardan Aldığı Söz:

Ubade b.Samit şöyle demiştir:

"Ben, birinci Akabe'de hazır bulunanlar içindeydim. Biz oniki kişi idik. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e kadınların biati gibi biat ettik. Bu bize harbin farz kılınmasından önce idi. Şunun üzerine biat ettik:

"Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayalım, hırsızlık etmeyelim, zina yapmayalım, çocuklarımızı öldürmeyelim, ellerimizle bir iftira düzüp getirmeyelim, herhangi bir iyilik hususunda Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e itaatsizlik yapmayalım."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* buyurduki:

"Eğer ahdinizde durursanız sizin için cennet vardır. Eğer onlardan birşeyi örtbas ederseniz sizin işiniz Allah-u Teâlâ'ya aittir. Dilerse azab eder, dilerse afeder."

(Buhârî-Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Mus'ab'ı Akabe Heyetiyle Birlikte Göndermesi:

Medine'liler ayrılıp gittiği zaman, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlarla birlikte Mus'ab b. Umeyr'i (ve Ümmü Mektum'u) gönderdi ve ona; onlara Kur'an okumasını, İslâm'ı öğretmesini ve onları dinde fakih kılmasını emretti. Mus'ab Medine'de "Okuyucu" ismiyle isimlenmişti. Onun konutu Esad b. Zürare b. Udeş Ebû Ümame'nin evi idi.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Medine'de İlk Kılınan Cuma Namazı:

Abdurrahman b. Kab b. Malik *(radıyallahu anh)* şöyle demiştir:

Babam Ka'b b. Malik gözünü kaybetmişti. Ben ona öncülük ediyordum. Onunla cumaya çıktım. Ezanı işitti ve Ebû Umame Es'ad b. Zürare'ye dua etti. Uzun zamandan beri ezanı her işittiğinde ona böyle dua ve istiğfar ediyordu, içimden dedim ki:

"Nedir bu güçsüzlük! Niye sormuyorum ki? Cuma ezanı işittiği zaman neden Ebû Umame Esad b. Zürare'ye dua ediyor?" Her cuma çıktığım gibi bir cuma günü onunla çıktım. Cuma ezanını dinlediği zaman yine ona dua ve istiğfar etti. Bunun üzerine dedim ki:

"Ey babacığım! Sana ne oluyor ki her cuma ezanı dinlediğin zaman Ebû Umame Esad b. Zürare'ye dua ediyorsun?" Dedi ki:

"Ey oğulcuğum! Medine'de Hezmün-Nebit'te Beni Beyza semtinde bizi ilk toplayan o oldu. O semte Naki el-Hadimat, denilir." Dedim ki:

"O vakit kaç kişi idiniz? "Dedi ki: "Kırk kişi idik."

(Ebû Davud-İbn Mace-Siyeri İbn-i Hişam)

Sa'd b. Muaz Ve Useyd b. Hudayr'in Müslüman Olması:

Es'ad ile Mus'ab, Merak denilen su kuyusunun başına geldiler ve o bahçede oturdular. Eslem kabilesinden bir cemaat onların yanına toplandı. O zaman Sa'd b. Muaz ve Useyd b. Hudayr, Beni Abdil-Eşhel'den olan kavimlerinin efendisi idiler. Her ikisi de kavminin dini üzere müşriktiler. Bu olayı işittikleri zaman Sa'd b. Muaz, Useyd b. Hudayr'a dedi ki:

"Ben karışmam, evlerimize zayıflarımızı bozmak için gelmiş olan o iki kişiye git ve onları men et, bize gelmesinler. Çünkü bildiğin gibi şayet Es'ad b. Zürare akrabam olmasaydı senin yerine onu ben kovardım. O teyzemin oğludur. Ona karşı gelmeye kendimde cesaret bulamıyorum." Bunun üzerine Useyd b. Hudayr mızrağını aldı, sonra onların yanına gitti. Es'ad b. Zürare onu görünce Mus'ab b. Umeyr'e dedi ki:

"İşte bu kavminin efendisidir. Sana geliyor. Onun hakkında doğruyu yerine getir." Mus'ab dedi ki:

"Eğer oturursa onunla konuşurum." Useyd söverek önlerinde durdu ve şöyle dedi:

"Sizi bize getiren nedir? Zayıflarımızı bozuyorsunuz. Eğer sağ kalmak istiyorsanız bizden ayrılıp gidiniz." Bu arada Mus'ab ona:

"Oturup da dinlemez misin? Eğer razı olursan kabul edersin, hoşuna gitmezse bırakırsın" dedi. Useyd:

"Haklısın" dedi. Sonra mızrağını yere saplayıp onların yanına oturdu. Böylece Mus'ab ona İslâmı anlattı ve ona Kur'an (Zuhruf Sûresi'nin baş kısmını) okudu.

Mus'ab ve Es'ad dediler ki:

"Vallahi o daha konuşmadan önce yüzünün aydınlığından ve yumuşamasından dolayı onun Müslüman olduğunu anladık. Sonra:

"Bu söz ne güzel bir sözmüş! Bu dine girmek istediğiniz zaman nasıl yaparsınız?" dedi. Onlar da ona şöyle dediler:

"Gusledip temizlenir ve elbiseni de temizlersin sonra hak şehadetiyle şehadet getirir namaz kılarsın."

Bunun üzerine o da kalktı gusül abdestini aldı, elbisesini temizledi, hak şehadetini getirdi, iki rek'at namaz kıldı, sonra onlara şöyle dedi:

"Arkamda bir adam yar. Eğer o size tabi olursa onun kavminden hiçbir kimse ondan ayrılmaz. Onu şimdi size göndereceğim. O Sa'd b. Muaz'dır." Sonra mızrağını aldı. Sa'd ve kavminin yanına gitti. Onlar meclislerinde oturmakta idiler. Sa'd b. Muaz dönüşünde ona baktığı zaman şöyle dedi:

"Allah'a yemin ederim ki, Useyd sizin yanınızdan gittiği yüzden başka bir yüzle dönmüştür." O mecliste durunca Sa'd ona:

"Ne yaptın?" dedi. Dedi ki:

"O iki adamla konuştum. Vallahi onlarda bir sakınca görmedim. Ben onları kovdum. Onlar:

"İstediğinizi yaparız." dediler. Useyd dedi ki:

"Bana haber verildiğine göre: Beni Harise, sana hakaret için Es'ad b. Zürare'yi öldürmeye çıkmıştır. Ey Sa'd! Onun teyzenin oğlu olduğunu biliyorlar. Sana verdikleri sözü bozup ihanet edecekler. "Bunun üzerine Sa'd gazablanarak süratle kalktı. O, Beni Harise'nin yapacağını sandığı şeyden korktu ve sinirli olarak eline süngüyü aldı. Usey'de:

"Vallahi senin hiçbir şey becereceğini zannetmiyorum" dedi. Sonra Mus'ab ile Es'ad'a gitmek üzere yola çıktı. Sa'd onları emniyetli bir vaziyette görünce; Useyd'in onları dinlettirmesi için böyle söylediğini anladı. Söverek önlerinde durdu. Sonra Es'ad b. Zürare'ye dedi ki:

"Ey Eba Umame! Vallahi şayet aramızda akrabalık olmasaydı, bunu benden kurtaramazdın, istemediğimiz şeyleri evlerimize mi sokacaksınız?" Sa'd gelmeden Es'ad b. Zürare, Mus'ab b. Umeyr'e şöyle demişti:

"Mus'ab! Vallahi Sana kavminin efendisi geldi. Eğer o sana tabi olursa hiçkimse sana tabi olmaktan geri kalmaz." Sa'd gelince Mus'ab şöyle dedi:

"Oturup da dinler misin? Dinleyip de hoşuna giderse kabul edersin. Yoksa hoşuna gitmezse kabul etmezsin." Sa'd:

"Peki" dedi. Sonra süngüsünü yere sapladı ve oturdu. Mus'ab ona İslâm'ı tanıttı, ona Kur'an okudu. Mus'ab ve Es'ad dediler ki:

"Vallahi konuşmadan önce yüzünden Müslüman olduğunu anladık. Çünkü yüzü nurlanmış ve yumuşamıştı." Sonra Sa'd dedi ki:

"Müslüman olup bu dine girdiğiniz zaman ne yaparsınız?" Onlar dediler ki:

"Gusül abdesti alırsın, temizlenirsin ve elbiseni de temizlersin, hak şehadetini getirirsin, sonra iki rekât namaz kılarsın."

O da kalktı gusül abdestini aldı ve elbiselerini temizledi, hak şehadetini getirdi, iki rekât namaz kıldı. Sonra süngüsünü aldı ve kavminin meclislerine doğru gitti. Onunla birlikte Useyd b. Hudayr da gitti.

Kavmi onu dönerken gördüğünde şöyle dediler:

"Allah'a yemin ederiz ki, Sa'd yanınızdan gittiği yüzden başka bir yüzle size dönmüştür." Yanlarına geldiğinde şöyle dedi:

"Ey Beni Abdul-Eşhel! Beni içinizde nasıl bilirsiniz?" Dediler ki:

"Sen bizim efendimizsin ve bizim en lütufkârımız ve reyce en üstünümüzsün. Temsilcilik yönünden en hayırlımızsın." S'ad dedi ki:

"Allah'a ve O'nun Rasûlüne sizler iman etmeden küçük büyük hiçbirinizle konuşmayacağım." Mus'ab ve Es'ad dediler ki:

"Vallahi Beni Abd-i Eşhel evlerinde Müslüman olmayan hiçbir erkek ve kadın kalmadı. Es'ad ve Mus'ab, Es'ad b. Zürare'nin evine döndüler.

Mus'ab orada Medinelileri İslâm'a davet etmek için kaldı ve Ensar'ın bütün evlerinde erkek ve kadın herkes Müslüman oldu. Ancak Beni Ümeyye b. Zeyd, Hıtma, Vail ve Vakıf evlerinden kimse Müslüman olmadı (Bunlar Ebû Kays b. Eslet'e bağlıydılar. Daha sonra bunlar da Müslüman oldular.)"

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'a Savaş İçin İzin Verilmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e birinci Akabe biatinden önce harp izni verilmemişti ve onun için kanlar helal kılınmamıştı. Yalnız Allah'a dua ve eziyetlere karşı sabretme ile ve cahillerden yüz çevirmekle emrolunuyordu.

Kureyş ona tabi olan muhacirleri zorluyor, onlara zulmediyor, onları dinlerinden çeviriyor ve onları memleketlerinden sürüyordu. Onların kimi dininden döndürülmüş, kimi onların ellerinde işkence edilmiş, kimi de onlardan kurtulmak için başka memleketlere kaçmıştı. Bir kısmı Habeşistan'a bir kısmı da Medine'ye gitmiş ve her tarafa dağılmışlardı.

Kureyş, Allah-u Teâlâ'ya karşı kibirlenip haddi tecavüz ettikleri ve O'na karşı, O'nun ikram ve nimetlerini reddettikleri, Rasûlü yalanladıkları ve Allah'a ibadet eden Müslümanlara işkence edip onları yerlerinden sürdüklerinde, Allah-u Teâlâ Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e savaş hakkında, onlara zulüm ve azgınlık edenlerden haklarını ve intikamlarını almalarına izin verdi. Ona harbin ve kanların helal kılınması ve onlara azgınlık edenlere karşı savaş hakkında ilk indirilen ayet, Allah-u Teâlâ ve Tebareke'nin şu ayetleridir:

"Haksızlığa uğratılarak kendilerine savaş açılan kimselerin karşı koyup savaşmasına izin verilmiştir. Allah onlara yardım etmeye elbette Kadir'dir.

Onlar haksız yere ve "Rabbimiz Allah'tır" dediler diye yurtlarından çıkarılmıştır. Allah insanların bir kısmını diğeriyle savmasaydı, manastırlar, kiliseler, havralar ve içinde Allah'ın adı çok anılan camiler yıkılıp giderdi. Andolsun ki, Allah'a yardım edenlere O da yardım eder. Doğrusu Allah kuvvetlidir, güçlüdür. Onları biz yeryüzüne yerleştirirsek namaz kılarlar, zekât verirler, uygun olanı emrederler, fenalığı yasak ederler. İşlerin sonucu Allah'a aittir." (Hac: 39–41)

Yani ben Muhammed ve ashabı için savaşı ancak şunun için helal kıldım ki: Onlar zulmolundular, halbuki onların bir suçu yoktu. Suçları ancak Allah'a ibadet etmeleriydi. Onlar galib olsalar namazı kılar, zekâtı

verir ve iyiliği emreder, kötülükten nehyederler. Sonra Allah Tebareke ve Teâlâ ona şu ayeti indirdi:

"Yeryüzünde bir fitne (şirk) **kalmayıncaya kadar onlarla savaşın..." (Bakara: 193)**

Yani hiçbir mü'min dininden döndürülmeyinceye kadar onlarla savaşınız.

"Ve din tamamıyla Allah'ın oluncaya kadar...

(Bakara: 193)

Yani Allah'a ibadet edilmekle beraber O'ndan başkasına ibadet edilmeyinceye kadar onlarla savaşınız demektir.

(Siyeri İbn-i Hişam)

İkinci Akabe Biati:

Daha sonra Mus'ab b. Umeyr Mekke'ye döndü. Ensari Müslümanlar da kavimlerinin müşrik hacılarıyla birlikte hac mevsiminde çıkıp Mekke'ye geldiler. Allah, onlara kerem ve ihsanını ve Rasûlüne yardımını İslâm ve ehlini aziz, şirk ve ehlini zelil kılmasını irade ettiğinde onlar, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile Akabe'de bayram günlerinin ortasında antlaştılar. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Abullah b. Amr b. Haram'ın Müslüman Oluşu Ve Buluşma Yerinde Gizlice Toplanış:

Ka'b b. Malik *(radıyallahu anh)* şöyle dedi:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile Akabe'de bayram günlerinde randevulaştık.(Rasûlullah bize uyuyanı uyandırmamamızı, gelmeyeni beklemememizi emretti). Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile randevulaştığımız gece hacc işlemlerini bitirdik. Beraberimizde Abdullah b. Amr b. Haram (Ebû Cabir) bulunuyordu. Bu, efendilerimizden bir efendi, şereflilerimizden biri idi. Onu yanımıza aldık. Durumumuzu bizimle birlikte olan kavmimizin müşriklerinden gizliyorduk. Onunla konuştuk ve ona dedik ki:

"Ey Eba Cabir! Sen efendilerimizden bir efendisin, eşrafımızdan şerefli bir kişisin. Biz seni içinde bulunduğun halden dolayı yarın cehennemin odunu olmandan uzaklaştırmak istiyoruz. Sonra onu İslâma davet ettik o da Müslüman oldu ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bizimle Akabe'de randevulaştığını ona haber verdik. Böylece o bizimle beraber Akabe'de hazır bulundu ve temsilcimiz oldu.

O gece kavmimizle beraber eşyalarımızın yanında uyuduk. Nihayet gecenin üçte biri geçtiğinde oradan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile randevulaştığımız yere gittik. Kata kuşunun yuvasından çıkması gibi

gizlice çıktık ve Akabe'deki boğazda toplandık. Biz yetmişüç kişi idik. Bizimle beraber kadınlarımızdan iki de kadın vardı:

Bunlar: Beni Mazin b. Neccar'dan Nuseybe bint-i Ka'b (Ümm-i Amare) ve Beni Seleme'den Esma bint-i Amr b. Adiyy b. Nebi (Ümm-i Meni)dir.

Boğazda toplandık. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i bekliyorduk. Nihayet geldi ve beraberinde amcası Abbas b. Abdulmuttalib vardı. Abbas o zaman kavminin dini üzere idi. Ancak yeğeninin işinde hazır bulunmayı ve onu güvence altına almayı arzu ediyordu. Oturduğu zaman ilk konuşan Abbas b. Abdulmuttalib oldu. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Abbas'ın Konuşması:

"Ey Hazrec topluluğu! (O vakit Araplar Ensar'dan olan Hazrec ve Evs kabilelerinin ikisine de Hazrec diyorlardı.) Şüphesiz bildiğiniz gibi Muhammed bizdendir. Ve biz onu kavmimizden korumuşuzdur. O millet ve memleketi içinde izzet ve emniyet içindedir. Sizden başka kimseye katılmak istemiyor. Eğer siz davet ettiğiniz şeyde ona vefalı olacağınıza ve ona muhalefet edenlerden onu koruyacağınıza aklınız kesiyorsa size ve yüklendiğinize diyecek yok. Eğer onu yanınıza aldıktan sonra yardımsız kendisiyle başbaşa bırakacaksanız şimdiden onu bırakınız. Çünkü o kavminde ve beldesinde izzet ve kuvvet içindedir."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Es'ad b. Zürare'nin Konuşması:

Abbas'ın konuşması sırasında Es'ad b. Zürare ve arkadaşlarına söz dokundurması bu kimselerin ağırına gitti. Es'ad şöyle dedi:

"Ya Rasûlallah! Bize izin ver de canını sıkmaksızın ve senin hoşlanmayacağın bir şeyle itiraz etmiş olmaksızın sana icabetimizi ve imanımızı doğrulamak için ona cevap verelim" dedi. Rasûlullah:

"Suçlayıcı olmaksızın ona cevap veriniz" buyurdu. Bunun üzerine Es'ad b. Zürare Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e dönerek:

"Ya Rasûlallah! Her davetin yumuşak ve sert bir yolu ve usulü vardır. Bugün senin yaptığın davet insanların yüzünü ekşitecek, kendilerine ağır gelecek bir davettir. Sen bizi öteden beri üzerinde bulunduğumuz dinimizi bırakmaya ve kendi dinine tabi olmaya davet ettin ki bu çok zor ve ağır bir şey olduğu halde biz senin bu teklifini kabul ettik. Sen bizi yakın uzak bütün akraba ve komşularla aramızdaki samimi ilişkileri kesmeye davet ettin. Bu da çok zor ve ağır bir şey olduğu halde biz senîn bu teklifini de kabul ettik. Bizler yurdumuzda izzetli ve her tecavüzden emniyet içerisinde iken kendisini kavminin yalnız bırakmış olduğu, amcalarının bile öldürmek için düşmanlarına teslim etmek istedikleri zatın

(Rasûlullah'ın) korumasını üzerimize aldık. Hatta biz kendimizden başka bir kimsenin başımıza geçmesini kabul edemeyen bir topluluk olmamıza ve bunun bizim için kabulü çok zor olmasına rağmen biz senin bu husustaki tekliflerini de kabul ettik ki, bütün bunlar Allah'ın doğru yolu bulma azmini ve hayırlı sonuçlara ulaşma ümidini ihsan ettiği kişiler hariç insanlar nazarında hiç de hoşa gidecek şeyler olmadığı halde biz senin bu husustaki teklifini de dillerimizle ikrar kalblerimizle tasdik etmek suretiyle kabul ettik.

Biz senin Allah'tan getirdiklerine inanarak ve kalplerimize yerleşen bir bilgiyle tasdikte bulunarak sana biat edeceğiz. Biz Rabbımıza biat edeceğiz. Allah'ın eli ellerimizin üzerindedir. Bizim kanlarımız senin kanlarınla, ellerimiz de senin ellerinledir. Biz kendilerimizi, oğullarımızı ve kadınlarımızı savunduğumuz ve koruduğumuz şeylerden seni de koruyacak ve savunacağız. Eğer bu ahdimizi bozarsak Allah'ın ahdini bozmuş bedbaht kimseler gibi olalım. Ya Rasûlallah! Bu sana bizim sadakat yeminimizdir. Yardımına sığınılacak ancak Allah'tır" dedi. Sonra da Abbas'a dönerek:

"Ey konuşurken Rasûlullah'ın yanında bize söz dokunduran zat! Kardeşinin oğlunun sana insanların en sevgilisi olduğu sözünle neyi kastettiğini en iyi bilen Allah'tır. Biz, yakın uzak bütün akrabalarımızla samimi ilişkilerimizi keserek şehadet getirmiş bulunuyoruz. Ki bu zat Allah'ın rasûlüdür. Onu Allah yanındakiyle göndermiştir. Kendisi asla yalancı değildir. Getirdiği Kur'an da insan sözüne benzemez. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakkında seni tatmin edecek teminatı bizden istemene gelince Rasûlullah için istediğin teminatı al!" dedi Sonra da Rasûlullah'a dönerek: "Bizden kendin için dilediğin teminatı al, Rabbin için ise istediğin şartı koş" dedi. **(Ebû Naim-Delailunnubuvve)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Konuşması Ve Teklifleri:

Biat anında orada bulunan ensarlıların diğerleri de şöyle dediler:

"Senin söylediklerini dinledik. Sen anlat ya Rasûlallah! Kendin için ve Rabbin için istediğin sözü al."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* anlattı. Kur'an okudu. Ve Allah'a davet etti ve İslâm'a teşvik etti. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dedi:

"Ferahlık ve sıkıntıda itaat etmek, darlıkta ve zenginlikte Allah için harcamak, iyiliği emredip kötülükten sakındırmak, yaptığını Allah için yapıp kınayanın kınamasından korkmamak size geldiğimde nefsinizi, kadınlarınızı, çocuklarınızı koruduğunuz

gibi beni korumanız üzere sizinle bey'atlaşıyorum. Bunu yaparsanız size cennet vardır."

(Müsnedi Ahmed)

Ensarın Biati:

Bunun üzerine Bera b. Ma'rur onun elini tuttu. Sonra şöyle dedi:

"Evet! seni hak ile Rasûl olarak gönderene yemin ederim ki seni, kadınlarımızı koruduğumuz gibi koruyacağız. Ey Allah'ın Rasûlü Seninle bey'atlaştık. Biz vallahi harb ehliyiz ve silah sahipleriyiz. Bunlar ecdadımızdan bize miras kalmıştır." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ebû Heysem'in İtirazı:

Bera, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile konuşurken Ebû Heysem b. Teyyihan sözün arasına girdi ve şöyle dedi:

"Yâ Rasûlallah! Bizimle bazı adamlar arasında antlaşmalar vardır, biz onları keseceğiz. (Yahudileri kasdediyor). Eğer bunu yaparsak, sonra Allah seni galip kılarsa tekrar kavmine dönüp bizi terkeder misin?" Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* tebessüm etti, sonra şöyle dedi:

"Hayır, bilakis kanınız kanımdır, hareminiz haremimdir. Ben sizdenim, siz de bendensiniz. Sizin harp ettiklerinizle harp ederim. Barış yaptıklarınızla barış yaparım."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Temsilci Seçilmesi Ve Görevlerinin Açıklanması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sözlerine şöyle devam etti:

"Sizden bana kavimleriniz üzerine hakim olan oniki nakib çıkartınız..." (Nakib; kavminin temsilcisi, şahidi, reisi, efendisi demektir). Onlar da kendilerinden on iki nakib çıkarttılar. Dokuz Hazrec'ten üçü de Evs'den... Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* nakiblere şöyle dedi:

"Siz kavminizin kefillerisiniz. Havarilerin İsa b. Meryem için kefillikleri gibi Ben de kavmimin, yani Müslümanların üzerine kefilim." Onlar da kabul ettiler. (Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Esad b. Zurare 'yi oniki temsilcinin başkanı yaptı.)

(Siyeri İbn-i Hişam)

Abbas b. Ubade'nin Biat Hakkındaki Açıklaması:

Müslümanlar, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bey'atı için toplandıkları zaman, Abbas b. Ubade b. Nadle el-Ensari şöyle dedi:

"Ey Hazrec topluluğu! Bu adamla hangi şey üzerine bey'at ettiğinizin farkında mısınız?" Dediler ki:

"Evet." Dedi ki:

"Siz ona, insanların kırmızısı ve siyahıyla harb etmek üzerine bey'atlaşıyorsunuz. Eğer mallarınıza bir musibet gelmesiyle eksikliklerini ve eşrafınızın helak olduğunu gördüğünüzde onu kendi başına yardımsız bırakmayı düşünüyorsanız bunu şimdiden yapınız. Vallahi eğer böyle birşey yaparsanız bu dünya ve ahiretin ziyanıdır. Eğer onun davet ettiği şeyde malların eksilmesi ve eşrafın öldürülmesine rağmen ona vefa göstereceksenlz onu kabul ediniz. Vallahi bu, dünya ve ahiretin hayrıdır." Dediler ki:

"Biz Onu malların musibete duçar olmasına ve eşrafın öldürülmesine rağmen tutarız. Ya Rasûlallah! Eğer biz buna vefa gösterirsek bizim için ne vardır?" Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Cennet..." Dediler ki:

"Elini ver."

O da elini verdi. Onunla bey'atlaştılar.

Asım b. Ömer b. Katade şöyle dedi:

"Vallahi bunu Abbas Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e verilen andlaşmayı pekiştirmek için söyledi." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Şeytanın Kâfirleri Saldırmaya Tahrik Etmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e biat ettiğimiz zaman, şeytan Akabe'nin başından, şimdiye kadar işittiğimiz seslerden çok daha yüksek bir sesle:

"Ey ehl-i Cebacib! diye bağırdı. (Cebacib: Evler demektir.) Sabiilerin de beraberinde olduğu bu çok kınanan kişi hakkında bir bilginiz yok mudur? Sizinle harp etmek üzere toplanmışlardır."

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dedi:

"Bu, Ezebül- Akabe'dir. (Şeytanın bir ismidir.) Ezyeb'in oğludur, işitmiyor musun ey Allah düşmanı? Şimdi gelip hesabını görürüm."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Savaş İçin İzin İstemede Acele Etmeleri:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Şimdi dağılıp eşyalarınızın yanına gidiniz."

Bunun üzerine Abbas b. Ubade b. Nadla ona dedi ki:

"Seni hak ile gönderen Allah'a yemin ederim ki, eğer dilersen yarın Mina halkının etrafını kılıçlarımızla doldururuz." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Bununla henüz emrolunmadık. Yolculuk eşyalarınızın yanına dönünüz." dedi.

Biz de yataklarımıza döndük ve öylece sabaha kadar uyuduk.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Kureyş'in Biat Hakkında Ensarın Yanına Gitmesi:

Sabahleyin Kureyş'in büyüklerinden bir grup yanımıza geldi. Yerlerimize girip:

"Ey Hazrec topluluğu! İşittik ki siz bu arkadaşımıza gelmişsiniz. Onu aramızdan çıkartmak istiyormuşsunuz. Ve onunla bize karşı savaşmak üzere biatlaşıyormuşsunuz. Vallahi bir savaş çıkarsa size kızdığımız kadar hiçbir kabileye kızmayız." dediler. Bunun üzerine kavmimizin müşriklerinden orada bulunanlar ortaya atılarak, böyle birşeyin olmadığını ve bunu bilmediklerini Allah'a yemin ederek söylediler. Onlar doğru söylediler. Çünkü biattan haberleri yoktu. Biz de birbirimize bakışıyorduk. Sonra Kureyşliler kalktı. Abdullah b. Übeyy b. Selül'ün yanına gittiler, ona da aynı sözü söylediler. Abdullah b. Übeyy dedi ki:

"Vallahi! Bu çok büyük bir iştir. Benim kavmim bunun gibi birşeyi bana danışmadan yapmaz. Ben böyle birşeyin olduğunu bilmiyorum."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Kureyş'in Ensarı Yakalamak İçin Çıkması Ve Sa'd b. Ubade'yi Yakalamaları:

Topluluk Mina'dan Mekke'ye hareket etti. Kureyşliler haberin aslını araştırıp ondan çok bahsetmeye başladılar. Baktılar ki iş işten geçmiş. O zaman biat edenleri aramaya başladılar. Ezahir'de Sa'd b. Ubade ve Münzir b. Amr'ı sıkıştırdılar. (Bunların ikisi de nakib idiler). Münzir'i yakalayamadılar. Fakat Sa'd'ı yakalayıp yükünün ipiyle ellerini boynuna bağladılar. Onu geri çevirip döverek ve perçeminden çekerek Mekke'ye soktular. O çok saçlı idi. Sa'd şöyle dedi:

"Ben onların elinde idim. Bana Kureyş'ten bir topluluk göründü, içlerinde güzel yüzlü beyaz renkli uzun boylu tatlı bir adam vardı.

İçimden dedim ki, eğer bu cemaatin içinde hayırlı birisi varsa o da bu adamdır. Fakat o yaklaştığı zaman elini kaldırdı ve bana şiddetli bir tokat

attı. İçimden dedim ki hayır, vallahi bundan sonra artık onlarda hiç hayır yoktur. Ben onların elinde idim. Beni çekip sürüklediler. Orada olan bir adam bana acıdı. Yazık sana seninle Kureyş'li bir adam arasında antlaşma ve ahid yok mudur?" dedi. Dedim ki:

"Evet" vardır. Cübeyr b. Mutim b. Adiyy'e ticaret kefaletim vardır. Memleketimde onları zulmetmek isteyenlerden korurdum. Bir de Haris b. Harb'a da ticari himaye akdim vardır. O dedi ki:

"Yazık sana o iki adamın ismini söyle ve seninle onlar arasındaki antlaşmayı anlat. Ben de durumu Kureyşlilere anlattım. O adam onlara gitti ve onları mescidde Kâbe'nin yanında buldu ve dedi ki:

"Hazrec'den bir adam vadide şimdi dövülüyor, sizi çağırıyor. Onunla sizin aranızda himaye ahdi olduğunu söylüyor. "Onlar:

"O kimdir?" dediler. O:

"Sa'd b. Ubade'dir." dedi. Onlar:

"Doğru vallahi, o bize ticaret himayesi ahdini verir ve memleketinde zulm olunmaktan bizi korurdu." dediler. Sa'd'i onların ellerinden kurtardılar, o da oradan gitti. Sa'd'a tokat vuran Süheyl b. Amr idi. Beni Amir b. Luayy'in kardeşi... Ona acıyan adam ise Ebûl-Bahteri b. Hişam idi.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Sa'd b. Ubade kurtulduğu zaman kanlara bulanmıştı. Ensar Sa'd b. Ubade'nin işini konuşmak için toplandıkları sırada Sa'd b. Ubade üzerlerine çıkageldi. **(Zehebi, Tabakâtı İbn-i Sa'd)**

İkinci Akabe Biatinin Şartları:

Harb bey'atı; Allah'ın, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e savaşmaya izin verdiği zaman, birinci Akabe'de olanların üzerine kıldığı şartlardan ayrı birtakım maddeler idi. Birinci Akebe bey'atı kadınların bey'atı gibi idi. Çünkü henüz o zaman Allah-u Teâlâ, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e, harbe izin vermemişti. Allah ona izin verdiği ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* son Akabe'de siyah ve beyaz herkesle harb etme üzerine bey'atlaşınca, kendisi Rabbi için söz alıp şart kıldı. Buna vefa göstermelerine karşı cenneti vaadetti.

Bu nakiblerden birisi olan Ubade b. Samit şöyle demiştir:

"Birinci Akabe'de kadınların bey'atı ile bey'atlaşan ve oniki kişiden biri olan Ubade, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile: "Darda ve ferahta, sevinçte ve kederde, dinleme ve itaat etme üzerine, başkalarını kendimize tercih etme üzerine ve idarenin ehline verilmesinde, birbirimizle çekişmemeye ve nerede olursak olalım hakkı söylemeye, Allah yolunda hiçbir kınayanın kınamasından korkmamaya, harb bey'atiyle bey'at ettik."

Akabe'de hazır bulunan ve orada Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile bey'atlaşan Evs ve Hazrec'den olanların sayısı yetmiş üç erkek ve iki de kadın idi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Amr b. Cemuh'un Müslüman Olması:

Müslümanlar Medine'ye geldikleri zaman orada İslâm'ı yaymaya başladılar. Kavimlerinde de şirk içinde dinleri üzere kalan ihtiyarlar vardı. Onlardan biri: Amr b. el-Cemuh'tur. Onun oğlu Muaz b. Amr, Akabe'de hazır bulunmuştu ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e orada bey'at etmişti. (Amr b. Cemuh Beni Seleme'nin efendilerinden ve eşrafından idi. Evinde ağaçtan bir putu vardı. Ona Menat denilirdi.)

Medine eşrafının yaptıkları gibi o da o putu ilah edinmişti. Ona hürmet ediyor ve onu temiz tutuyordu.

Beni Seleme'nin gençleri Muaz b. Cebel, oğlu Muaz b. Amr b. el-Cemuh ve Müslümanlardan Akabe'de hazır bulunanlardan bazıları gece Amr'ın putunun yanına gidiyorlar, onu alıp Beni Seleme'nin içinde insan pisliği bulunan çöplüklerinden baş aşağı atıyorlardı. Amr sabahladığı zaman dedi ki:

"Yazık size! Bu gece bizim ilahlarımıza kim tecavüz etti?"

Sonra sabahleyin gidip onu arayıp buldu ve yıkayıp temizledi, güzel kokular sürdü. Sonra şöyle dedi:

"Vallahi eğer bunu sana yapanı bilsem onu rezil ederim."

Akşamleyin Amr uyuduğu zaman yine ona saldırıp aynısını başına getirdiler. Amr sabahleyin uyandığında gitti ve onu aynı pisliğin içinde buldu. Yine onu yıkadı, temizledi ve güzel koku sürdü. Sonra sabahleyin bir daha aynı işi yaptılar. Nihayet birkaç sefer daha bu işi yaptıklarında bir gün onu attıkları yerden çıkartıp yıkadı, temizledi ve güzel kokular sürdü. Sonra kılıcını getirdi ve üzerine astı. Sonra şöyle dedi:

"Ben vallahi bunu sana yapanı bilmiyorum. Eğer sende bir hayır varsa kendi kendini koru. Bu kılıç seninle beraberdir."

Akşam olduğu ve Amr uyuduğu zaman ona yine saldırdılar. Boynundan kılıcı aldılar. Sonra ölü bir köpek bulup onunla beraber bir iple bağladılar. Götürüp Beni Seleme'nin kuyularından, içinde insan pisliği bulunan bir kuyuya attılar. Amr b. El-Cemuh sabahleyin onu yerinde bulamadı.

Amr putunun peşine gitti. Onu o kuyuda ölü köpekle birlikte başaşağı bağlanmış olarak buldu. Onu böyle görünce durumunu anladı ve kavminden Müslüman olanlarla konuşup Allah'ın rahmetiyle Müslüman oldu, dinini güzelce yaşadı. Müslüman olup ilahi bilgileri edindiğinde o putun

durumunu anlatarak, kendisini içinde bulunduğu körlük ve sapıklıktan kurtaran Allah-u Teâlâ'ya şükrederek şöyle dedi:

"Vallahi şayet sen bir ilah olsaydın, sen ve bir köpek bir kuyunun içinde birlikte olmazdınız. Zelil bir ilah olarak senin atıldığın yerden tiksiniyorum. Şimdi sefihliğin, kötülüğün yüzünden seni derin derin düşündük. Dinleri vazeden (koyan), bağışlayıcı, bol rızıklar verici lütuf sahibi olan yüce Allah'a hamd olsun ki: O, bağından kurtuluş olmayan kabir karanlığına girmeden önce hidayet olunmuş Rasûl Ahmed ile beni kurtardı."

(Siyeri İbn-i Hişam)

HİCRET

Rasûlullah (s.a.s)'ın Mekke Müslümanlarına Hicret İçin İzin Vermesi:

Allah-u Teâlâ, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e harp için izin verdiği ve Ensar'dan olan bu kabile İslâm'a ve ona tabi olanlara yardım etmek üzere Rasûlulah'a biat ettikleri ve Müslümanları bağrına bastıkları zaman, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* muhacirlerden ve Mekke'deki Müslümanlardan olan ashabına, Medine'ye hicret etmelerini, Ensar'dan olan kardeşlerine kavuşmalarını emretti ve şöyle dedi:

"Şüphesiz Allah-u Teâlâ sizin için kardeşler kıldı ve kendisinde emin olacağınız bir yurt kıldı." Bunun üzerine onlar birbiri peşine cemaatler halinde (hiç kimseye sezdirmeden, kimi binekle, kimi yaya olarak) çıkıp gittiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise Allah'tan hicret için izin bekleyerek Mekke'de kaldı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hicret edilecek yer olan Medine ile ilgili olarak şöyle demişti:

"Sizin hicret edeceğiniz yer, bana gösterildi. Orasının iki kara taşlık arasında hurmalık, çorak bir yer olduğunu gördüm."

(Buhârî, Ahmet)

Medine'ye Hicret Edenler; Seleme Ailesinin Hicreti:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabından (Kureyş'li muhacirlerden) Medine'ye hicret edenlerden ilki, Beni Mahzum'dan Ebû Seleme b. Mahzum'dur. Onun ismi, Abdullah'dır. Akabe ashabının bey'atından bir sene önce Medine'ye hicret etti. Habeşistan'dan Mekke'ye Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına gelmişti. Kureyş

ona eziyet verdiği ve Ensar halkının Müslüman olduğu haberi ona varınca Medine'ye muhacir olarak gitti.

Ümm-i Seleme *(radıyallahu anhâ)* şöyle demiştir:

"Ebû Seleme Medine'ye gitmeye niyet ettiği zaman devesini hazırladı. Sonra beni ona bindirdi ve oğlum Seleme b. Ebi Seleme'yi de bana verdi. Sonra hep birlikte çıktık. O benim bindiğim deveyi çekiyordu. Beni Mugire b. Abdullah b. Ömer b. Mahzum'un adamları onu gördükleri zaman geldiler ve şöyle dediler:

"Haydi, sen kendin ne ise. Hadi diyelim kendini bizden kurtardın. Fakat şu arkadaşına ne demeli? Onu götürmene nasıl müsaade ederiz?"

Devenin yularını onun elinden çektiler ve beni ondan uzaklaştırdılar. Bu esnada Ebû Seleme'nin kavmi olan Beni Abd-il Esed gazaplanarak şöyle dedi:

"Hayır, vallahi biz oğlumuzu anasının yanında bırakmayız. Çünkü anasını adamımızdan aldınız."

Oğlum Seleme'yi aralarında çekiştirmeye başladılar. Nihayet Beni Abdil-Esed onu aldı. Beni Mugire de beni yanlarında hapsetti. Kocam Ebû Seleme ise Medine'ye gitti.

Böylece benimle kocamın ve oğlumun arasını ayırdılar.

Ben her sabah çıkıyor vadide oturuyor ve akşam oluncaya kadar ağlıyordum. Bu böyle bir sene kadar devam etti. Nihayet amcam oğullarından bir adam (Beni Mugire'den biridir) bana acıdı ve Beni Mugire'ye şöyle dedi:

"Şu biçare miskin kadını bırakmaz mısınız? Onunla kocasının ve çocuğunun arasını ayırdınız." Bunun üzerine onlar da bana dediler ki:

"Eğer istiyorsan gidebilirsin."

Beni Abdi'l-Esed de bu esnada oğlumu bana geri verdi. Bende oğlumla birlikte devemize binerek Medine'de kocamın yanına gitmeye niyet ederek yola çıktım. Fakat kendisinden beni kocama götürmesini isteyebileceğim hiçbir Allah'ın kulu yoktu. Nihayet Ten'im'de dinlenirken (Beni Abdidar'ın kardeşi) Osman b. Talha b. Ebû Talha'ya rastladım. Bana dedi ki:

"Ey Eba Ümeyye'nin kızı! Nereye?" Dedim ki:

"Medine'de kocama gitmek istiyorum." Dedi ki:

"Yanında hiç kimse yok mu?" Dedim ki:

"Hayır, vallahi sadece Allah ve işte bu oğlum vardır." Dedi ki:

"Seni terketmek olmaz."

Böylece devemin yularını tuttu ve birlikte suratla gittik. Vallahi şimdiye kadar araptan ondan daha kerim olan hiçbir adama arkadaş olmadım. Bir yere vardığımızda benim devemi çöktürür, sonra benden öteye dururdu. Nihayet indiğim zaman devemi kenara alır, yükünü indirir sonra

onu ağaca bağlardı. Sonra benden uzaklaşarak bir ağacın yanına gider ve onun altında yatardı. Yola çıkma zamanı yaklaştığı zaman devemin yanına gelir, yola koyar, sonra kenara çekilip:

"Bin." derdi. Binip devemin üzerine kurulduğum zaman yuları tutar ve çekerdi. Beni Medine'de yerime ulaştırıncaya kadar hep böyle hareket etti. Küba'da Beni Amr b. Avf'ın köyüne geldiğimizde:

"Senin kocan işte bu köydedir. (Ebû Seleme orada konaklamıştı). O halde Allah'ın bereketiyle onun yanına git" dedi. Sonra Mekke'ye döndü.

Vallahi İslâm'da Ebû Seleme ailesinin başına gelenlerin başka hiçbir ailenin başına geldiğini bilmiyorum. Osman b. Talha'dan daha kerim olan hiçbir arkadaşı da asla görmedim." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Amir, Karısı Ve Du'dan Oğullarının Hicreti:

Ebû Seleme'den sonra muhacirlerden hicret edenlerin ilki Amir b. Rabia ile karısı Leyla binti Hasme oldu. Daha sonra Ganm b. Du'dan oğullarının bütün erkek ve kadınları Medine'ye hicret etti.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Utbe b. Rabia İle Ebû Cehl'in Üzülmeleri:

Hicret sebebiyle Cahş oğullarının evleri kapalı olduğu sırada Utbe b. Rabia, Abbas ve Ebû Cehl Mekke'nin yukarı kısmına çıkıp giderlerken, Utbe b. Rabia o evlere baktı, kapılarını çaldı. Evin içinde oturan hiç kimsenin bulunmadığını, bomboş kaldığını görünce içini çekti ve:

"Her bir ev ki ne kadar selamette kalması uzasa da, bir gün musibet ve acı ona erişir." dedi. Sonra da "Cahş oğullarının evi sahiplerinden boşalmış olarak sabahlamış." diyerek acındı. Ebû Cehil şöyle dedi:

"Senin ağlaman o evlerin yalnız kalmasından dolayıdır." Sonra:

"İşte bu, yeğenimin işidir. O, bizim cemaatimizi dağıttı, aramızı ayırıp birbirlerimizle ilişkilerimizi dağıttı. " diyerek Rasûlullah'a içerlendi.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ömer (r.a)'in Hicreti ve Ayyaş'ın Yakalanması:

Ömer b. el-Hattab ve Ayyaş b. Ebû Rabia el-Mahzumi Medine'ye hicret ettiler. Ömer b. el-Hattab *(radıyallahu anh)* şöyle demiştir:

"Medine'ye hicret etmek istediğimiz zaman ben, Ayyaş b. Ebi Rabia ve Hişam b. As b. Vail es-Sehmi Tenadib'te buluşmayı kararlaştırdık. Dedik ki:

"Oraya gelmeyen yakalanmış demektir. O zaman oraya gelen diğer arkadaşlar yollarına devam etsinler."

Bundan sonra ben ve Ayyaş b. Ebi Rebia Tenadib'te bulunduk. Hişam ise tutuklandı ve dininden ayrılmaya zorlandı ve saptırıldı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ali *(radıyallahu anh)* diyor ki:

"Ömer b. Hattab dışında bütün muhacirler gizli olarak hicret etmiştir. O, ise hicret edeceği zaman kılıcını kuşandı, yayını omzuna astı, oklarını ve mızrağını eline alıp Kâbe'ye gitti. Kâbe'yi yedi kere tavaf ettikten sonra müşriklere:

"Anasını ağlatmak, çocuğunu yetim, karısını dul bırakmak isteyen varsa, şu vadinin arkasına gelip benimle karşılaşsın" dedi. Hiç kimse onun ardına düşüp takip etmedi. **(Halebî, İbn-i Esir-Üsüdül Gabe)**

Ömer *(radıyallahu anh)* devam ederek diyor ki:

"Medine'ye geldiğimiz zaman Beni Amr b. Avf'ın Küba'daki evinin yanına indik. Ebû Cehl b. Hişam ve Haris b. Hişam, Ayyaş b. Ebi Rabia'nın peşine çıktılar. O bunların amcalarının oğlu idi ve onların aynı zamanda ana bir kardeşleri idi. O ikisi Medine'ye yanımıza geldiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* o sırada henüz Mekke'de idi. Onlar Ayyaş ile konuştular. Dediler ki:

"Annen seni görünceye kadar başına tarak vurmamaya, güneşten gölgelenmemeye yemin etmiştir. Artık ona acı." Ben de ona dedim ki:

"Ey Ayyaş! Vallahi kavmin seni sadece dininden döndürmek istiyorlar, onlardan uzak kal. Vallahi şayet senin anana bit, kir gelse elbette başını tarar ve şayet onun üzerine Mekke'nin sıcağı şiddetlense elbette gölgelenmeye mecbur kalır." O da dedi ki:

"Annemin yeminini yerine getireceğim. Benim orada mallarım vardır. Onu alırım." Dedim ki:

"Vallahi sen biliyorsun ki Kureyş'in malı en çok olanlarındanım. Malımın yarısı senin olsun, onlarla gitme... Fakat Ayyaş beni dinlemedi. Onlarla birlikte gitmek istedi. Bunda kararlı olduğunu görünce dedim ki:

"Hadi, dediğini yapıyorsun. Bari şu devemi al. Çünkü o seçkin bir devedir. Onun sırtına sarıl. Eğer içine kavminden bir şüphe düşerse onunla kurtulursun."

Ayyaş da Ömer'in devesine binerek onlarla birlikte geri döndü. Yolun bir yerinde Ebû Cehl ona şöyle demiş:

"Ey kardeşimin oğlu! Devem beni taşıyamıyor. Beni devenin üstüne alamaz mısın?" O da:

"Evet, alırım." demiş.

Bunun üzerine o devesini çöktürmüş. Yer değiştirmek için onlar da çöktürmüşler. Yere indikleri zaman onun üzerine saldırıp elini kolunu bağlamışlar. Sonra Mekke'ye götürüp (işkence ederek) onu dininden döndürmüşler.

Onlar onunla birlikte Mekke'ye girdiklerinde onun eli kolu bağlı idi. Sonra dediler ki:

"Ey Mekke halkı! Siz de ayak takımlarınıza işte bu sefihimize yaptığımız gibi yapınız." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ömer'in Hişam b. As'a Mektubu:

Ömer *(radıyallahu anh)* diyor ki:

"Biz şöyle diyorduk: "Allah, dininden cayanlardan ne hayır, ne sadaka, ne de tevbe kabul eder. Bunlar öyle kimselerdir ki, Allah'ı bildiler sonra başlarına gelen bir beladan dolayı küfre döndüler." Zaten onlar da kendileri için aynı şeyi söylüyorlardı."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye geldiği zaman Allah-u Teâlâ onlar hakkında bizim kendilerine söyledikleri şeylere ilişkin olarak şu ayetini indirdi:

"De ki! Ey kendilerinin aleyhinde haramda (haddi aşanlar)! **Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Çünkü Allah bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki O, çok bağışlayandır, çok esirgeyicidir. Size azap gelip çatmadan önce Rabbinize dönün, Ona teslim olun,** (Müslüman olun). **Sonra yardım da göremezsiniz. Rabbinizden size indirilenin en güzeline, ansızın başınıza bir azap gelmezden önce tabi olun..." (Zümer: 53-54)**

Ben de bu ayeti bir sahifeye yazdım ve onu Hişam b. As'a gönderdim. Hişam b. As dedi ki:

"O mektup bana geldiği zaman onu Zi Tuva'da okumaya başladım. Zorlanıyordum bir türlü anlayamıyordum. Nihayet:

"Ey Allah'ım! Bunu bana öğret!" dedim.

Bunun üzerine Allah-u Teâlâ onu; bizim ve hakkımızda söylenenlere ilişkin olarak indirdiğini kalbime yerleştirdi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Velid b. Velid'in Ayyaş ve Hişamla İlgilenmek Amacıyla Mekke'ye Gitmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'de iken dedi ki:

"Benim için Ayyaş b. Ebi Rebia ve Hişam b. As'a kim gidecek?" Velid b. Velid b. Mugire:

"Senin için onları getirmeye ben varım ya Rasûlallah!" dedi ve Mekke'ye gitmek üzere yola çıktı. Gizlice oraya geldi. Yemek taşıyan bir kadına rastladı. O kadına dedi ki:

"Ey Allah'ın kulu! Nereye gidiyorsun?" Kadın da -o ikisini kastederek- : "Şu iki mahpusa gidiyorum" dedi. O da kadının peşine gitti, nihayet onların yerlerini öğrendi. Onlar, damı olmayan bir odanın içinde mahpus idiler. Akşam olunca duvarın üzerinden onlara baktı, sonra bir taş aldı ve onu ayaklarının altına koydu, onların iplerini kılıcıyla vurarak kesti. Onun kılıcına bundan dolayı Zu'l-Merve denildi. (Merve; duvardan bakmak için ayaklarının altına koyduğu taşın ismidir.) Sonra onları devesinin üzerine bindirdi ve onları götürdü. Ayağı kaydı ve parmağı kanayınca şöyle dedi:

"Sen ancak kanayan bir parmaksın. Başına gelen ise Allah yolunda olan bir şeydir." Sonra onları Medine'ye Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına getirdi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Suheyb b. Sinan'ın Hicreti:

Suheyb hicret etmeye niyet ettiği zaman, Kureyş'in kâfirleri ona dediler ki:

"Bize fakir ve hakir olarak geldin. Yanımızda malın çoğaldı, yükseldin. Sonra da malını ve kendini götürmek istiyorsun. Vallahi kesinlikle olmaz."

Suheyb de onlara şöyle dedi:

"Malımı size verirsem yolumu serbest bırakır mısınız?" Müşrikler:

"Evet." Suheyb:

"Öyle ise malımı size bıraktım." dedi. Sonra bu haber Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e vardı. O da:

"Suheyb kazandı. Suheyb kazandı." diye iki sefer tekrar etti.

(Siyeri İbn-i Hişam)

RASÛLULLAH (S.A.S)'IN HİCRETİ

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , ashabının hicret etmelerinden sonra Mekke'de kaldı. Kendisine hicret için Allah'tan izin verilmesini bekliyordu. Ali *(radıyallahu anh)*, Ebû Bekr es-Sıddık *(radıyallahu anh)* ve yakalanıp dininden caydırılanlar hariç hiçbir sahabi Mekke'de kalmadı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Müşriklerin Dar'ün Nedve'de Toplanması Ve Rasûlullah (s.a.s) Hakkında İstişare Etmeleri:

Kureyş, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in taraftarlar bulduğunu ve başka bir yerde ashabının çoğaldığını ve Mekke'li Müslüman ashabının da onlara katıldıklarını gördükleri zaman, onların bir yurda yerleşmiş olduklarını ve bir kuvvet teşkil ettiklerini anladılar.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in de onlara katılmasından korktular. Kendilerine karşı savaş için adam topladığını sanıyorlardı. Bunun üzerine Darün-Nedve'de toplandılar.

Burası, Kusay b. Kilab'ın evi olup Kureyş kabilesinin kararlar aldığı tek meclistir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in durumundan korkunca ona ne yapacaklarını tartıştılar.

Buna karar verdikleri ve Darün-Nedve'de Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in durumu hakkında müşavere etme konusunda sözleştikleri günün sabahında toplandılar. Bugüne "zahmet günü" ismi verilirdi, îblis yaşlı bir ihtiyar suretinde onlara göründü. Üzerinde kalınca bir giysi vardı. Evin kapısı önünde durdu ve onun orda durduğunu gördükleri zaman dediler ki:

"Kimdir bu ihtiyar?"

"Necid halkındanım" dedi.

"Muhammed hakkında toplanacağınızı işitmiş, sizi dinlemek için gelmiştir. Umulur ki sizden görüş ve nasihatlarını esirgemez." Müşrikler:

"Peki, girsin."

O da bunun üzerine onlarla beraber girdi. Orada Kureyş'in bütün eşrafı toplanmıştı. Bunlar;

Beni Abd-i Şems'den; Utbe b. Rebia, Şeybe b. Rebia, Ebû Süfyan b. Harb idi.

Beni Nevfel b. Abd-i Menafdan; Tuayme b. Adiyy Cübeyr b. Mutim, Haris b. Amir b. Nevfel idi.

Beni Abdüddar b. Kusay' dan; Nadr b. Haris b. Kelde idi.

Beni Esed b. Abdi'l Uzza'dan; Ebûl Bahteri b. Hişam ve Zem'e b. el-Esved b. Muttalib ve Hakim b. Hizam idi.

Beni Mahzum'dan; Ebû Cehl b. Hişam idi.

Beni Sehm'clen. Haccac'ın oğulları Nübeyh ve Münebbeh idiler.

Beni Cumeh'den; Umeyye b. Halef idi. Onların dışında Kureyşli sayılmayan başka Mekkeliler de vardı. (Haşim oğullarından ise kimse yoktu.)

Birbirlerine dediler ki:

"Bu adamın işi gördüğünüz gibi gelişiyor. Onun ve ona tabi olanların bize saldırmalarından emin değiliz. Artık onun hakkında birleşmemiz lazım."

Böylece müşavere yaptılar. Sonra onlardan birisi dedi ki:

"Onu demir içinde hapsediniz ve onun üzerine kapıyı kilitleyiniz. Sonra daha önce onun benzeri olan Züheyr ve Nabiğe gibi şairlerin başına gelenlerin onun başına gelmesini bekleyiniz." Necidli ihtiyar dedi ki:

"Hayır, vallahi sizin için yararlı bir görüş değildir. Vallahi eğer dediğiniz gibi onu hapsederseniz, elbette onun haberi ve tebliğleri kapının ötesine çıkar. Siz ashabına karşı onun kapısını kapatırsanız yakında size saldırırlar ve size galebe çalacak kadar çoğalırlar. Onu sizin elinizden kurtarırlar. Bu sizin için iyi bir görüş değildir. Başka bir şey düşününüz ve müşaverenizi yapınız." Sonra onlardan birisi dedi ki:

"Onu aramızdan çıkaralım ve beldelerimizden uzaklaştıralım. Bizden ayrıldığı zaman nereye giderse gitsin ve nereye düşerse düşsün karışmayız. Yeterki bizden kaybolsun ve biz ondan kurtulalım. Böylece işimiz düzelir ve bağlılığımız olduğu gibi kalır." Bunun üzerine Necidli o ihtiyar dedi ki:

"Hayır, vallahi bu sizin için iyi bir görüş değildir. Onun güzel sözlerini ve tatlı konuşmasını görmüyor musunuz? Yaptığı şeylerle adamların kalplerini kendisine çeker. Vallahi şayet bunu yaparsanız araplardan bir kabilenin yanına yerleşmesinden emin olamazsınız. Çünkü o bir kabileye giderse sözleri ile onları tesir altına alır. Nihayet onlar da ona tabi olurlar. Sonra onlarla birlikte size gelir ve memleketlerinizde sizi ezer geçerler. Böylece sizin işinizi elinizden alır. Sonra size dilediğini yapar. Onun hakkında bundan başka görüş ortaya atınız, Bunun üzerine Ebû Cehl b. Hişam dedi ki:

"Vallahi onun hakkında benim bir görüşüm vardır. Ama sizden daha ona değinen görmedim." Dediler ki:

"Ey Eba'l-Hakem! O nedir?" Dedi ki:

"Diyorum ki, her bir kabileden kuvvetli, kavminde şerif, nesebi yüksek birer tane genç alalım. Sonra gençlerden her birine keskin bir kılıç verelim. Onun evini bassınlar ve o kılıçla bir tek adamın vuruşu gibi ona vurup öldürsünler. Böylece biz de ondan kurtulmuş oluruz. Çünkü o gençler bunu yaptıkları zaman onun kanı kabilelerin hepsine dağılır. Benu Abd-i Menaf, bütün kavimlerle savaşmaya kadir olamaz ve bizim diyet ödememize razı olur. Biz de onlara onun diyetini öderiz.

Bunun üzerine Necidli ihtiyar dedi ki:

"Söz bu adamın sözüdür. Bundan daha uygun bir görüş görmüyorum.

Böylece kavimler bunun üzerine ittifak ettikten sonra oradan ayrıldılar. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Çıkışı Ve Ali'yi Kendi Yatağına Yatırması:

Bu olay üzerine Cibril *(aleyhiselam)*, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldi ve dedi ki:

"Bu gece, sen yatağında yatma."

Gecenin ilk üçte biri geçtiği zaman, Rasûlullah'ın kapısında toplandılar ve onun üzerine atılmak için uyuyacağı zamanı kollamaya başladılar.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların yerlerini aldıklarını görünce, Ali b. Ebi Talib'e dedi ki:

"Benim yatağımda yat ve benim yeşil hadrami cübbemle örtün ve onun içinde uyu. Sana hoşlanmadığın hiçbir şey (Allah'ın izniyle) **isabet etmez..."** (Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* uyuduğu zaman o cübbe içinde uyurdu).

Ebû Cehl b. Hîşam onlar Rasûlullah'ın kapısının önünde dururken şöyle dedi:

"Muhammed iddia ediyor ki: Eğer siz onun dediklerini yapmak üzere ona tabi olursanız, siz arap ve acemin kralları olursunuz, ölümünüzden sonra yeniden dirilirsiniz ve sizin için Ürdün'ün bahçeleri gibi cennetler kılınır. Eğer ona tabi olmazsanız o zaman o sizinle savaşma hakkına sahip olurmuş. Ölümünüzden sonra yeniden dirilecekmişsiniz. Ve içinde yakılacağınız ateşe atılırmışsınız."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onların üzerine çıktı ve eline bir avuç toprak aldı. Sonra:

"Evet, ben bunu söylüyorum. Sen de o cehenneme gireceklerden birisin" dedi. Allah-u Teâlâ da onların gözlerini ondan aldı ve onu göremez oldular. Böylece o toprağı onların yüzlerine attı ve Yasin suresinden şu ayetleri okudu:

"Ya. Sin. O, hikmet dolu Kur'an'a yemin ederim ki, Sen (Ey Muhammed!) **hiç şüphesiz Hak tarafından gönderilen rasûllerdensin. Dosdoğru bir yol üzerindesin. Bu Kur'an yegâne galip, çok esirgeyici Allah'ın indirdiği bir kitaptır."**

(Yasin: 1–5)

Bunu şu ayete kadar buyurdu:

"Böylece onları perdeledik, artık görmezler."

Nihayet Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* o ayetleri okumayı bitirdi. Onlardan başına toprak dökülmedik hiçbir adam kalmadı. Sonra gitmek istediği yere doğru oradan ayrıldı. Bunun üzerine onlarla birlikte olmayan biri onlara geldi ve dedi ki:

"Burada neyi bekliyorsunuz?" Dediler ki:

"Muhammed'i." Dedi ki:

"Allah belanızı versin. Vallahi Muhammed aranızdan geçerek çıktı, sonra sizden herbir adamın başına toprak serpti. O, istediği yere gitti. Başınızda ne olduğunu görmüyor musunuz?"

"Onlardan herbir adam elini başı üzerine koydu, bir de baktı ki üzerinde toprak vardır. Sonra içeri bakmak için girdiler. Ali *(radıyallahu anh)*, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in cübbesi ile örtünmüştü. Vallahi işte Muhammed uyuyor, üzerinde de cübbesi vardır, diyorlardı. Sabaha kadar böylece yerlerinde kaldılar. Ali *(radıyallahu anh)* yataktan kalkıp çıkınca onlar dediler ki:

"Vallahi bize haber veren kişi doğru söylüyormuş."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Müşriklerin Rasûlullah (s.a.s)'ı Beklemeleri Hakkında İnen Ayetler:

"Hani bir zaman o küfredenler seni tutup bağlamak ya seni öldürmek veya seni yurdundan zorla çıkarmak için sana tuzak kuruyorlardı. Onlar bu tuzağı kurarlarken Allah da onun karşılığını yapıyordu. Allah tuzak kuranlara ceza verenlerin en hayırlısıdır."(Enfal: 30)

"Yoksa o bir şairdir, biz onun, zamanın felaketli hadiselerine çarpılmasını bekliyoruz mu diyorlar? De ki: Bekleyin. Çünkü ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim." (Tur: 30-31)

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ebû Bekr'in Hicrette Rasûlullah (s.a.s)'a Eşlik Etme Umudu Ve Bu Konuda Yaptığı Hazırlıklar:

Aişe *(radıyallahu anhâ)* şöyle dedi:

"Medine'ye hicret edecekler, grup grup hicret ettiler. Habeşistan'a hicret edenlerin çoğuda Medine'ye dönmüşlerdi. Ebû Bekir'de Medine'ye hicret için hazırlanmıştı. Fakat Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Sabret. Bana da izin verilmesini umarım" dedi

Ebû Bekir'de:

"Ya Rasûlallah! Anam babam sana feda olsun. Böyle bir izni umar mısın?" diye sordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Evet, umarım" diyerek tasdik etti. Bunun üzerine Ebû Bekir de Rasûlullah'a hicrette arkadaşlık etmek üzere hemen harekete etmekten vazgeçti. Aynı zamanda en kuvvetli iki devesini dört ay ağaç yapraklarıyla evinde besledi. **(Buhârî, Müslim)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Ebû Bekir'in Evine Gidişi:

Bir gün zeval vaktinin ilk saatinde, evde oturuyorduk. Ev Halkından biri Ebû Bekr'e:

"İşte Rasûlullah! Bize gelmesi alışılmamış bir saatte yüzünü bir sargıyla sarmış geliyor." dedi. Ebû Bekir de:

"Anam babam ona feda olsun. Vallahi önemli bir hadise olmasa bu saatte gelmek âdeti değildi" dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* geldi. Eve girmek için izin istedi. "Buyrun" denildi. Bunun üzerine evimize girdi, daha sonra Ebû Bekir'e:

"Yanında kim varsa dışarıya çıkar" buyurdu.

Ebû Bekir:

"Anam babam sana feda olsun. Ya Rasûlallah! Onlar senin ehlindir" dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Ey Ebû Bekir! Bana Mekke'den çıkma konusunda izin verildi" dedi. Ebû Bekir de:

"Ya Rasûlullah! Anam babam sana feda olsun. Ben de yanınızda bulunmak isterim" dedi. Rasûlullah:

"Evet" buyurdu.

Hazırlıkların Yapılması:

Biz Rasûlullah ile Ebû Bekir'in yolculuğu için gerekli olan şeyleri hemen hazırladık. Her ikisi için bir dağarcık içinde bir miktar azık hazırlayıp koyduk. Ağzı bağlanacağı sırada kardeşim Esma, belinin kuşağından bir parça yırtarak ayırdı ve onunla dağarcığın ağzını bağladı. Bundan dolayı Esma'ya **"Zatu'n nitakeyn"** (îki kuşaklı) adı verildi.

(Buhârî-Müslim)

Sevr Mağarasına Doğru Arka Kapıdan Çıkış:

Ebû Bekir'in evinin arkasındaki küçük bir kapıdan çıktılar. Sonra, Sevr dağındaki mağaraya doğru gittiler.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Sevr Yolunda:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve Ebû Bekir Sevr mağarasına giderken yolda bir adam onları gördü ve Ebû Bekr'e:

"Bu adam kimdir?" diye sordu. Ebû Bekir ona:

"Bu bana doğru yolu gösteren adamdır." dedi. **(Buhârî)**

Sevr'e Varış:

İkisi mağaraya gece vardılar. Ebû Bekir, oraya Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den önce girdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e za-rar gelmesin diye yırtıcı hayvan ve yılan olup olmadığını anlamak için mağaranın içini el yardımıyla yokladı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Üç Gün Boyunca Abdullah'ın Haber Getirmesi:

Sevr mağarasında üç gece gizlendiler. Her gece yanlarına Ebû Bekir'in oğlu Abdullah giderdi. Abdullah yetenekli, çabuk anlayışlı bir gençti. Seher vakti Rasûlullah ile Ebû Bekir'in yanından çıkar, Mekke'de gecelemiş gibi Kureyş ile sabahlardı. Abdullah Rasûlullah ile Ebû Bekir hakkında Kureyş müşriklerinin kurduğu planları ezberler, karanlık basınca Rasûlullah'ın yanına gelerek haber verirdi.

(Buhârî, Müslim)

Esma'nın Yiyecek Getirmesi:

Esma binti Ebû Bekir (hamileliğinin son günlerinde olmasına rağmen) akşam olduğu zaman onlara yemek getiriyordu.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Allah'ın Yardımı Ve Meleklerin Koruması:

Esma *(radıyallahu anhâ)* şöyle demiştir:

"Biz onlar için azık hazırladık. Sonra dağları dolaşarak Sevr dağındaki mağaraya geldiler. O mağaraya yaklaştıklarında mağara civarında bir adam gördüler. Ebû Bekir:

"Bu adam bizi gördü" dedi. Rasûlullah:

"Hayır. Melekler kanatlarıyla bizi örtüyor." dedi. Adam dikilmiş onlara doğru bevlediyordu.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Şayet bu adam bizi görseydi bize doğru bevletmezdi." dedi.

(Müsnedi Ahmed)

Kâfirler mağaraya kadar geldiler. Ebû Bekir:

"Ya Rasûlallah! Birisi ayağına baksa bizi görecek" dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû Bekir'e şöyle dedi:

"**Ey Eba Bekir! Üçüncüleri Allah olan iki kişi hakkında ne dersin?" (Buhârî)**

Amr b. Fuheyre'nin Koyunlarını Mağara Civarında Otlatması:

Ebû Bekir'in kölesi Amr b. Fuheyre o civarda sağmal koyunlar otlatır ve akşamdan bir müddet sonra Rasûlullah ile Ebû Bekir'e getirirdi. Onlar da taze süt içerek gecelerlerdi. O süt, kendi koyunlarının sütü idi. İçine kızgın taş koyarak ısıtıp içerlerdi. (Bir koyun keserek ondan yemek suretiyle istifade ettiler.) Gecenin sonunda Amr b. Fuheyre koyunları götürürdü. Rasûlullah ile Ebû Bekir'in mağarada bulunduğu üç gün boyunca süt işini bu şekilde ayarladı. **(Buhârî, Müslim)**

İzlerinin Silinmesi:

Abdullah b. Ebû Bekir sabahleyin onların yanından Mekke'ye yürüdüğü zaman Amr b. Fuheyre onun izinden koyunları peşinden götürüyor ve izleri siliyordu.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Kılavuz Temini:

Rasûlullah ile Ebû Bekir Mekke'de iken Abd b. A diyy b. Dill'den, yol kılavuzluğunda yetenekli bir kişi kiralamışlardı. Bu kişi, Kureyş müşriklerinin dinine bağlıydı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile Ebû Bekir ona güvenip develeri teslim etmişler ve üç gece sonra develeriyle beraber Sevr dağında buluşmak üzere sözleşmişlerdi. Bu kılavuz develeriyle birlikte üç gece sonra Sevr'e Rasûlullah ile Ebû Bekir'in yanına geldi.

(Buhârî, Müslim)

Rasûllullah (s.a.s)'ın Develeri Satın Alması:

Ebû Bekir, iki binek devesinden en iyisini Rasûlullah'a takdim etti. Sonra:

"Bin, anam babam sana feda olsun" dedi. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Benim olmayan bir deveye binmem" dedi. Ebû Bekir dedi ki:

"Ya Rasûlallah! Bu senindir. Anam babam sana feda olsun" Rasûlullah dedi ki:

"Hayır, fiyatı nedir söyle?" dedi.

Ebû Bekir dedi ki:

"Şu kadardır" Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"O deveyi söylediğin o fiyata senden aldım" dedi.

Ebû Bekir:

"Ya Rasûlallah O, senindir" dedi. **(İbni Hişam)**

Sahile Doğru Gidilmesi:

Kılavuz Abdullah b. Uraykıt yolculuk için sahil yolunu tayin ettikten sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Ebû Bekir ve Amr b. Fuheyre yola koyuldular." **(Buhârî, Müslim)**

Ebû Cehil'in Esma'ya Vurması:

Esma *(radıyallahu anhâ)* şöyle dedi:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* çıktıkları zaman Kureyş'ten bir topluluk bize geldi, içlerinde Ebû Cehl b. Hişam da bulunuyordu. Ebû Bekr'in kapısının önünde durdular. Ben onlara doğru çıktım. Dediler ki:

"Ey Eba Bekr'in kızı! Baban nerededir?" Dedim ki:

"Vallahi babamın nerede olduğunu bilmiyorum." Bunun üzerine Ebû Cehl elini kaldırdı ve yanağıma bir şamar indirdi. Ondan dolayı küpem çıktı. O çok kötü birisi idi."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ebû Bekr'in Hicretinden Sonra
Ebû Kuhafe Ve Esma binti Ebû Bekir:

Esma *(radıyallahu anhâ)* şöyle diyor:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû Bekr ile birlikte çıktığı zaman Ebû Bekir malının hepsini yanında götürdü. Bu beş veya altıbin dirhem kadardı.

Yanımıza dedem Ebû Kuhafe geldi. (Onun gözü kördü) şöyle dedi:

"Vallahi ben görüyorum ki o, malını kendisiyle birlikte götürmüştür." Dedim ki:

"Hayır, ey babacığım! O bize çok hayır bıraktı. Bunun üzerine bir takım taşlar aldım ve onları evde babamın malını koyduğu bir küvete koydum ve onların üstüne bir bez örttüm. Sonra da onun elini tuttum ve dedim ki:

"Ey babacığım! Elini bu malın üzerine koy."

"O da onun üzerine elini koydu ve şöyle dedi:

"Eh sizin için bunu bırakmakla iyi etmiş oldu. Bunda size yetecek kadar vardır."

"Hayır vallahi. Hâlbuki o bize hiçbir şey bırakmamıştı. Fakat ben ihtiyarı bununla teskin etmek istedim." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Süraka'nın Rasûlullah (s.a.s)'ı Takip Etmesi:

Süraka b. Cu'şum şöyle dedi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile beraberindekiler Mudlic oğullarının sınırından geçtiği sırada Kureyş müşriklerinin etrafa saldıkları adamları bize geldi. Anlaşıldığına göre Rasûlullah ile Ebû Bekir'den her birini öldürene ya da esir eden kimseye ayrı ayrı ödül tayin etmişlerdi. (Yüz deve vermeyi va'ad ettiler.) Bu günlerde ben, kavmim Mudlic oğullarının toplantılarından birinde bulunuyordum. Bu sırada Kureyşli biri geldi:

"Ey Süraka! Ben sahile doğru giden birkaç yolcu karaltısı gördüm. Öyle sanıyorum ki, bunlar Muhammed ve arkadaşlarıdır" dedi. Derhal anladım ki bu adamın anlattığı kişiler Muhammed ve arkadaşlarıdır. Fakat: "Gördüğün kimseler Muhammed ve arkadaşları değildir. Sen filan kimseleri görmüşsün. Şimdi onlar bizim gözümüzün önünden geçip gitmişlerdir" dedi.

Sonra kalkıp eve gittim. Cariyeme atımı alıp çıkmasını ve beni yüksek tepenin arkasında beklemesini emrettim. Ben de mızrağımın parıltısı dikkat çekmesin diye ucunu yere sarkıtıp arkasını havada tuttum. Atımın yanına geldim ve üzerine bindim, beni amacıma ulaştırması için hayvanı dörtnala sürdüm. En sonunda, Rasûlullah ve arkadaşlarına yetişip yaklaştım. Bu sırada atım takılıp kapaklandı. Ben de atımdan düştüm. Fakat hemen kalktım ve elimi fal oklarını koyduğum kaba uzattım, ondan fal oklarını çıkarıp "Muhammed ile arkadaşlarına zarar verir miyim?" diye onlarla fal attım. Fal neticesinde hoşlanmadığım sonuç çıktı. Bunun üzerine yeniden atıma bindim. Falın iyi çıkmamasına rağmen atımı yine dörtnala sürdüm. Hatta Rasûlullah'ın ne okuduğunu işitebiliyordum. Fakat Rasûlullah arkasına dönüp bakmıyordu. Ebû Bekir ise arkasına bakınmaktaydı. Rasûlullah'ın okuduğunu işittiğim sırada atımın iki ayağı yere battı. Hatta dizlerine kadar gömüldü. Ben de attan düştüm. Sonra atımı kalkmaya zorladım. O da kalkmaya çalıştı ama bir türlü ayaklarını çıkarmaya gücü yetmedi. Hayvan doğrulup kalkınca da hemen ayağının gömülen izinden bir duman yükselip dağıldı. Bunun üzerine ben fal oklarıyla tekrar fal baktım. Yine hoşlanmadığım şekilde çıktı. Sonra Muhammed ve arkadaşlarına:

"El eman!" diye haykırdım. Bunun üzerine durdular. Atıma binerek onların yanına gittim. Onları saldırımdan koruyan bunca harikalarla karşılaştığım o anda gönlümde, Rasûlullah'ın dininin yakında yayılıp üstün geleceğine dair kesin bir düşünce oluştu. Bu kanaat üzerine Rasûlullah'a:

"Kavmin Kureyş, öldürülmen, esir edilmen için hakkında ödüller vaadetti" dedim ve Kureyş'in kendisine ve yanındakilere karşı ne kadar

fenalık yapmak istediklerini birer birer anlattım. Kendilerine de yol azığı ve gerekli şeyler arzettim. Fakat benden birşey almadılar ve birşey de almak istemediler. Rasûlullah ile Ebû Bekir bana:

"Ey Suraka! Bizim yolculuğumuzu gizle" dediler. Bunun üzerine Rasûlullah'tan hakkımda bir emanname yazmasını istedim. Rasûlullah, Amr b. Fuheyre'ye emretti. Amr da bir deri parçasına yazıp verdi.

(Buhârî, Müslim)

Suraka'nın Sözünde Durması:

Ben de onu aldım ve onu ok yeleğimin içine koydum. Sonra dönüp kimseye birşey söylemedim. Nihayet Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e Mekke'nin fethi olduğu, Huneyn ve Taif den döndüğü zaman beraberimde o yazı ile çıktım, onunla görüşmek istedim ve Cirane'de karşılaştım. Ensar'ın atlılarından bir grubun içine girdim. Fakat onlar beni süngülerle dürttüler ve bana:

"Uzaklaş, uzaklaş, ne istiyorsun?" diye bağırdılar.

Ben de Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e o devesinde iken yaklaştım. Vallahi ben onun kayıştan üzengisindeki baldırına bakıyordum. Sanki o hurma ağacından çıkan yağ gibi idi. Ben o yazıyı elim ile kaldırdım, sonra dedim ki:

"Ya Rasûlallah! Bu senin bana yazmış olduğun yazıdır. Ben Süraka b. Cu'şum'um." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de dedi ki:

"Sözünde durma ve sözünü yerine getirme günüdür, yaklaş."

Ben de ona yaklaştım ve Müslüman oldum. Sonra ona sormak istediğim birşeyi hatırlamaya çalıştım. Fakat onu hatırlayamadım. O zaman şöyle dedim:

"Ya Rasûlallah! Yanımda yitik develer vardır ki, onlar benim havuzlarımın etrafında otluyorlar, hâlbuki ben oraları benim develerim için doldurmuştum. Acaba onları sulamakta benim için bir ecir var mıdır?"

Dedi ki:

"Evet. Her şiddetle susamış ciğere sahib canlıyı sulamada ecir vardır."

Sonra kavmime döndüm ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e zekâtlarımı gönderdim.

(Siyer İbn-i Hişam)

Ebû Bureyde'nin Müslüman Olması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yolda Ebû Bureyde ile karşılaştı. Ebû Bureyde kavminin lideri idi. Kureyş'in ilan ettiği büyük mükâfatı kazanmak isteğiyle, Rasûlullah'la Ebû Bekr'i bulmak için çıkmıştı. Rasûlullah'la karşı karşıya gelip onunla konuştuktan sonra kavminden

yetmiş kişiyle birlikte Müslüman oldu. Sonra sarığını çıkarıp mızrağına düğümleyerek onu kendine sancak edindi. **(Makrizi-İmtaül Esma)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu:

"Eslem'i Allah selamete erdirdi. Gaffar'a da Allah mağfiret eyledi. Allah'a yemin olsun ki bunu ben söylemedim, bunu Allah söyledi." (Hakim, Taberani)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Hicretindeki Yolu:

Onların rehberi Abdullah b. Uraykıt, yola çıkınca, onları Mekke'nin aşağılarından götürdü. Sahile indiler. Sonra Usfan denilen yerin aşağısında yoldan ayrıldılar. Sonra Emec'in altından götürdü. Nihayet Kusey'e geçtikten sonra yol ayrıldı ve Harrar'a gelinceye kadar gitmeye devam etti. Sonra Seniyyetül-Merret'e geldiler. Oradan Likf'e ulaştılar.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Kuba'ya Gelişi:

Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yoluna devam etti. Yolda Müslümanlardan, deve süvarisi içinde gelmekte olan Zubeyr b. Avvam ile karşılaştı. Bu kafile Şam'dan dönen tüccarlardı. Zubeyr, Rasûlullah ile Ebû Bekir'e beyaz elbiseler giydirdi. Medine'de Müslümanlar Rasûlullah'ın Mekke'den yola çıktığını haber almışlar, her sabah kuşluk vakti Harre mevkiine çıkarak öğle sıcağı basıncaya kadar Rasûlullah'ın gelmesini bekliyorlardı. Yine bir gün Müslümanlar uzun bir bekleyişten sonra dönmüşlerdi. Evlerine girdikleri sırada yahudilerden bir kişi, kendisine ait bir işe bakmak üzere yahudi kulelerinden birine çıkıp yüksekten uzaklara bakmakta iken, Rasûlullah ve beraberindekilerin beyazlar giymiş oldukları halde, serab ve sis manzaralarını yararak geldiklerini gördü. Yahudi bunu gizleyemeyeceğini bildiğinden en yüksek sesiyle:

"Ey Arab cemaatı! Beklediğiniz o dedeniz geliyor!" diye haykırdı. Bu sesi işiten bütün Müslümanlar silahlarını alıp evlerinden çıkarak Rasûlullah'ı karşılamaya koştular. Rasûlullah ve kendisini karşılayanlar Medine'nin, sağ tarafına doğru yöneldiler. Nihayet Rasûlullah, Amr b. Avf ailesinin yurduna indi ve onlara misafir oldu. Küba'ya vardıkları zaman Rebi-ul evvel ayının bir pazartesi günü idi. Kendilerini karşılayanlara kabul merasimini Ebû Bekir yapmış ve onlarla görüşmüştü. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sessizce bir kenarda oturmuştu. Hatta Ensardan daha önce Rasûlullah'ı görmeyerek Kuba'ya gelenler, Ebû Bekir'i tanıdıklarından dolayı önce ona selam veriyorlardı ta ki Rasûlullah'a

güneş isabet edip te hemen Ebû Bekir gelip kendi elbisesi ile onun üzerine gölgelik yapınca o zaman herkes Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i tanıdı.

(Buhârî, Müslim)

Ali b. Ebû Talib'in Kuba'ya Gelişi:

Ali b. Ebi Talib *(radıyallahu anh)*, Mekke'de üç gün üç gece kaldı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in adına onun yanında olan emanetlerini sahiplerine verdi. Bu işi bitirdiği zaman, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e kavuştu ve onunla birlikte Külsum b. Hidm'in evine misafir oldu.

Ali b. Ebi Talib sadece bir gece veya iki gece orada kaldı. Ali b. Ebi Talib şöyle diyordu:

"Kuba'da, kocası olmayan bir kadın vardı. Müslümandı. Bir kimsenin gecenin ortasında o kadının yanına gelip kapısını çaldığını, kadının da ona doğru çıktığını ve o kimsenin yanında olan birtakım şeyleri ona verdiğini onun da onu aldığını gördüm.. Bu durumundan şüphelendim ve kadına dedim ki:

"Ey Allah'ın kulu! Her gece senin kapını çalan bu adam kimdir ki sen ona çıkıyorsun ve o sana birşey getiriyor. Onun ne olduğunu bilmiyorum. Hâlbuki sen Müslüman bir kadınsın ve kocan da yoktur."

Kadın dedi ki:

"Bu, Sehl b. Hunef'dir. O, benim kimsesi olmayan bir kadın olduğumu anlamış akşam olduğu zaman kavminin putlarının yanına gider ve onları kırar, sonra onları bana getirir ve der ki:

"İşte bunu odun edip yak." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Kuba Mescidinin Yapılışı:

Rasûlulah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Amr b. Avf oğullarında on küsur gece misafir kaldı. Bu müddet içinde takva üzerine kurulan mescidini inşaa etti ve (Ranuna vadisindeki) bu mescid içinde namaz kıldı. (Bu Rasûlullah'ın kıldığı ilk cuma namazı idi.)

Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* devesine bindi. Muhacir ve Ensardan karşılayıcı bir grubla Medine'ye hareket etti

(Buhârî, Müslim)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Medine'ye Girişi Ve Karşılanışı:

Onun yanına İtban b. Malik ve Abbas b. Ubade b. Nadla, Beni Salim b. Avf'dan birtakım kişilerle beraber geldiler ve dediler ki:

"Ya Rasûlallah! Sayılarımız çoktur, hazırlığımız çoktur, güç ve koruma cihetinden dolayı yanımızda kal." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* buyurdu ki:

"Devemin yolunu boşaltınız. Çünkü o memurdur." Onlar da onun yolundan çekildiler. Deve gitti, nihayet Beni Beyaze'nin evinin hizasına gelince Ziyad b. Lebid ve Ferve b. Amr, Beni Beyaze'den birtakım kişilerle onu karşıladılar ve dediler ki:

"Ya Rasûlallah! Bize gel, sayımız, hazırlığımız ve kuvvetimiz tamamdır." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* buyurdu ki: .

"Onun yolundan çekiliniz. Çünkü o memurdur." Onlar da onun yolundan çekildiler. Deve gitti, nihayet Beni Said'in evine uğradığı zaman Sa'd b. Ubade ve Münzir b. Amr, Beni Saide'den birtakım kişilerle onun önüne çıktılar ve dediler ki:

"Ya Rasûlallah! Bize gel, bizde aded, bizde hazırlık, bizde güç vardır." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* buyurdu ki:

"Onun yolundan çekiliniz. Çünkü o memurdur." Onlarda onun yolundan çekildiler ve deve gitti. Nihayet Beni-Harise b. Hazrec'in evinin hizasına geldiğinde, Sa'd b. Rebi, Harice b. Zeyd ve Abdullah b. Revaha, Benil-Haris b. Hazrec'den bir erkekler topluluğu ile ortaya çıktılar ve dediler ki:

"Ya Rasûlallah! Bize gel. Adedimiz, hazırlığımız, emniyet ve kuvvetimize gel." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* buyurdu ki:

"Onun yolundan çekiliniz. Çünkü o memurdur." Onlar da onun yolundan çekildiler ve deve gitti. Nihayet Beni Adiy b. Neccar'ın evine uğradığı zaman (onlar onun nesebi bitişik dayılarıdır. Abdulmuttalib'in anası Selma bint-i Amr onlardandı.) Salit b. Kays Ebû Salit ve Useyre b. Ebi Harice, Beni Adiyy b. Neccar'dan birtakım kişilerle onun önüne çıktılar ve dediler ki:

"Ya Rasûlallah! Dayılarına gel. Sayımıza, hazırlığımıza ve koruyucu kuvvetimize gel." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* buyurdu ki:

"Onun yolundan çekiliniz. Çünkü o memurdur." Onlar da onun yolundan çekildiler ve deve gitti. Nihayet Beni Malik b. Neccar'ın evine geldiği zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in mescidinin kapısı önünde çöktü. O zaman orası Beni Malik b. Neccar'dan olan yetim iki çocuğun hurma kurutma yerleri idi. Bu çocuklar Muaz b. Afra'nın gözetiminde idiler. Bunlar; Sehl b. Amr ve Sühevl b. Amr'dır. Deve çöktüğü zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun üzerinden inmeyip öylece kaldı. Deve biraz daha yürüdü. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun yularını bırakmış hiç engellemiyordu. Sonra deve arka tarafına şöyle bir baktı ve ilk çöktüğü yere geri döndü, orada çöktü ve bir daha hareket etmedi. Yorgunluktan kalkamaz oldu. Boynunun altını ve

göğsünü yere koydu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ondan indi. Ebû Eyyub Halid b. Zeyd onun göç eşyasını yüklenip evine koydu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun yanına indi. O hurma kurutma yerinin kimin olduğunu sordu. Muaz b. Afra ona dedi ki:

"Ya Rasûlallah! O Amr'ın iki oğlu Sehl ve Süheyl'indir. Onlar yanımda olan iki yetimdirler. Ben yakında bundan dolayı onları razı ederim. Orayı mescid edinebilirsiniz." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Mescid'in Yapılması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu iki genci çağırıp burasını mescid yapmak üzere değerini onlara verip satın almak istedi. Bu gençlerde:

"Ya Rasûlallah! Burasını biz sana bağışlarız" dediler. Fakat Rasûlullah arsayı bağış olarak satın almak istemedi. Sonuçta bu arsayı onlardan belli bir fiyatla satın aldı.

(Buhârî, Müslim)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir mescid yapılmasını emretti. Mescidinin ve meskenlerinin inşa edilmesine kadar Ebû Eyyub'un yânında kaldı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de mescidin inşasında çalışıyor ve Müslümanları çalışmaya teşvik ediyordu. Orada Muhacirler ve Ensar beraber çalışıp gayret gösterdiler ve yoruldular. Müslümanlardan bir sözcü şöyle dedi:

"Andolsun Rasûlullah çalıştığı halde eğer biz oturursak, bu bizim yaptığımız sapıklıktan başka bir şey olmaz."

Müslümanlar inşaatta çalışırken Bahr-i Recez'den şiir söyleyerek şöyle diyorlardı:

"Ahiretin yaşamından başka yaşam yoktur. Allah'ım! Sen Ensar ve Muhacirlere rahmet et."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de şöyle diyordu:

"Ey Rabbimiz! Yüklenip taşıdığımız şu balçıktan yapılmış ham kerpiç yükü, Hayber'in değerli yükünden daha hayırlı ve daha temizdir. Şüphesiz ki hayır ve iyilik ahiret iyiliğidir. Allah'ım! Sen Ensara ve Muhacirlere rahmet et"

(Buhârî, Müslim)

Muhacirlerin Rasûlullah (s.a.s)'a Kavuşmaları:

Muhacirler, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i takip ettiler ve Mekke'de onlardan hiçbir kimse kalmadı. Yalnız dinlerinden saptırılmış veya mahpus olanlar kalmıştı. Mekke'den hicret edenlerin hepsi aileleri ve mallarıyla Allah Tebareke ve Teâlâ ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* için Medine'ye gittiler. Yalnız birtakım aileler Mekke'de kaldı. İsimleri şunlardır:

Beni Maz'un ki Beni Cumah'a'dandır. Beni Cahş b. Riab, Beni Umeyye'nin halifleri ve Beni Sa'd b. Leys'den, Beni Bükeyr ve Beni Adiyy b. Kab'ın halifleri.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ebû Süfyan'ın, Beni Cahş'ın Evine Saldırması:

Benu Cahş b. Riam evlerinden çıktıkları zaman, Ebû Süfyan b. Harb onlara saldırdı ve o evi Beni Amir b. Luayy'ın kardeşi olan Amr b. Alkame'ye sattı. Bu haber, Beni Cahş'a vardığı zaman Abdullah b. Cahş Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip olayı anlattı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona dedi ki:

"Ey Abdullah! Allah'ın sana onun sebebiyle ondan daha hayırlı bir evi cennette vermesine razı olmaz mısın?" Dedi ki:

"Evet, razı olurum." Rasûlullah dedi ki:

"Sana öyle bir ev cennette vardır." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke'yi fethettiği zaman, Ebû Ahmed evleri hakkında onunla konuştu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onun bu işini geciktirdi. Bunun üzerine Müslümanlar Ebû Ahmed'e dediler ki:

"Ey Eba Ahmed! Muhakkak Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Allah yolunda gitmiş bir malınızı geri almayı hoş görmüyor."

Bunun üzerine o da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in o konuda konuşmasından vazgeçip sustu. **(Siyer-i İbn-i Hişam)**

İslâmın Yayılması Ve Şirk Üzere Kalanlar:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'de kaldı. Oraya Rebiulevvel ayında gelip sonraki senenin sefer ayına kadar kaldı. Orada mescid ve meskenler yapıldı Ve Ensar'dan olan kabilelerin çoğu Müslüman oldu ve Ensar ailelerinden Müslüman olmayan hiç bir ev kalmadı. Ancak Hatme, Vaakıf, Vail ve Umeyye'den olanlar müstesna. Bunlara "Evsullah" denilir. Bunlar, Evs'den şirk üzere kalan bir kabiledir.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'ın İlk Hutbesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in okuduğu hutbelerden ilki şudur: Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kalktı, Allah'a hamdetti ve O'nun layık olduğu şeylerle O'na senada bulundu. Ve şöyle dedi:

"Ey insanlar! Kendiniz için birşeyler hazırlayınız. Allah'a yemin ederim ki ayılacaksınız, sonra sürünüzü çobansız olarak bırakacaksınız. Sonra Rabbiniz tercümansız ye perdesiz diyecek ki:

"Rasûlüm size tebliğ etmedi mi? Size mal vermedim mi? ihsanda bulunmadım mı? Kendinize ne hazırladınız?"

Fakat o sağına ve soluna bakar birşey göremez. Sonra önüne bakar ve cehennemden başkasını göremez. Madem böyle olacak kendisini ateşten korumaya gücü olan bir hurmanın yarısıyla dahi olsa bunu yapsın. Bunu bulamayan kimse güzel bir sözle bunu yapsın. Çünkü onun sebebiyle hasene on mislinden yedi yüz katına kadar mükâfatlandırılır. Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun." (Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'ın İkinci Hutbesi:

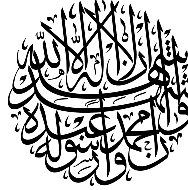
Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir kere daha hutbe okudu ve şöyle dedi:

"Hamd Allah'a'dır. O'na hamd ederim ve O'ndan yardım dilerim. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüklerinden Allah'a sığınırız.

Allah kime hidayet ederse onu dalalette bırakacak kimse yoktur. Kimi de dalalette bırakırsa ona hiçbir hidayet edecek yoktur. Şehadet ederim ki Allah' tan başka ibadete layık ilah yoktur, yalnız O vardır, O'nun ortağı yoktur. Sözlerin en güzeli Allah Tebareke ve Teâlâ'nın kitabıdır. Allah'ın, kalbinde o kelamı güzel gösterdiği ve küfürden sonra İslâma getirdiği ve o kelamı insanların sözlerine tercih eden kişi kurtulmuştur. O sözün en güzeli ve açık olanıdır. Allah'ın sevdiğini seviniz, Allah'ı bütün kalbinizle seviniz. Allah'ın kelamından ve O'nun zikrinden usanmayınız. Kalbleriniz O'na karşı katı kalmasın. Çünkü Allah yarattıklarından ve insanlardan seçer. Allah seçtiği amelleri ve seçtiği kulları ve sözün iyisini ve insanlara kıldığı her haram ve helali zikretmiş, ismini vermiştir. O halde Allah'a ibadet ediniz, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayınız. Ve O'ndan gerçek bir şekilde sakınınız, ağızlarınızla söylediğiniz şeylerin iyisiyle Allah'a, doğ-

ru söz söyleyiniz. İlahi bir hazla birbirinizi seviniz. Allah ahdinin bozulmasına gazaplanır. Selam üzerinize olsun."

(Siyeri İbn-i Hişam)

ÜÇÜNCÜ MERHALENİN ÖZELLİKLERİ

الله أكبر

BİRİNCİ ÖZELLİK

Bir Yerde İslâmi Hareket Sıkıştığında Yapılacak Şeyler:

Sene bi'set'in 10. yılı... Mekke'de Müslümanlar müşriklerin işkenceleri altında ezilmekte, Kureyş kabilesi'nin büyükleri Müslüman olmamakta direndikleri gibi insanların da İslâma girmelerini engellemek, Müslüman olanları da dinlerinden döndürmek için ellerinden geleni yapmaktadır.

Artık Mekke'de İslâm'ın ilerlemesi durmuş, insanlar Müslümanlardan kaçınır olmuştu. Ne Müslümanların sayısında bir ilerleme oluyor ne de müşriklerin baskı ve eziyetleri azalıyor, bilakis her geçen gün artıyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke'de bir İslâm devleti kurup, buradan İslâmı yaymanın imkânsız olduğunu görünce İslâmi hareket için temel teşkil edip oradan yayılmayı sağlayacak yeni bir yer arayışına girişti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu amaçla Taifteki Sakif kabilesine gidip bunların büyüklerini İslâm'a davet etti. İslâm'ı kabul etmemeleri halinde tebliğini sürdürebilmesi için kavmi Kureyş ve diğer kâfirlere karşı kendisini korumalarını istedi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Taife gidişi sadece tebliğ gayesiyle değildi. Çünkü böyle olsaydı Taif büyükleri İslâmi kabul etmeyince Rasûlullah onları terkedip giderdi. Hâlbuki o böyle yapmamış, İslâm'ı kabul etmemelerine rağmen onlardan tebliğini sürdürebilmek için himaye talebinde bulunmuştu.

Burada Rasûlullah'ın hareket merkezini değiştirmek istediğine işaret vardır. Zira Taif'in büyükleri Rasûlullah'ın himaye talebini kabul etmiş olsalardı, Rasûlullah buraya yerleşip tebliğ çalışmalarını buradan sürdürecekti.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yeni hareket merkezini oluşturmak için, Müslümanların rahatça tebliğ çalışmalarını yürütüp, ibadetlerini yapabildikleri Habeşistan ya da başka bir yeri değil de öncelikle Taif'i seçmesi sebepsiz değildi.

Zira Habeşistan Müslümanların yapılanıp bir temel teşkil etmelerine ve burada İslâm'ı yaymalarına müsait değildi. Yeni oluşturulacak merkezin arap toprakları içinde olması gerekiyordu. Çünkü bu dinin temel kaynağı olan ve mucizevî özelliklere sahip olan Kur'an arapçaydı. Yeni merkezin arapçanın konuşulmadığı ve Kur'an'ın anlaşılmadığı bir halk arasında oluşturulması düşünülemezdi. Denilebilir ki; bu temel Habeşistan'da oluşturulur, daha sonra Arap yarımadasındaki kabilelere tebliğ yoluyla İslâm yayılabilirdi. Bu doğru değildir. Çünkü araplar, arap olmayan kavimlerden gelen davetleri kabul etmeyen bir yapıya sahiptiler. Habeşistan'daki hristiyanlar ise arap değildi. Ayrıca Habeşistan'da Kâ'be'yi yık-

mak için gelen Ebrehe ve fil ordusu hâlâ arapların hafızalarındaydı. Bunun için Habeşistan ancak zaruret anında kullanılabilecek bir yer olarak düşünülmüştü.

Yeni merkez olarak Taif in seçilmesine gelince; Taif büyük bir yerleşim merkeziydi. Araplar bazı özelliklerinden dolayı belirli bazı kabileleri önder olarak kabul etmişlerdi. Onlar önder olarak kabul ettikleri bu kabilelerin kabul ettiğini kabul ederler, reddettiğini de reddederlerdi. Bu dönemde önder pozisyonunda iki kabile görmekteyiz. Bunlardan birisi arapların ibadet yeri olan Mekke'deki Kâ'be'yi koruyan Kureyş kabilesi, diğeri de arapların taptıkları en büyük put olan ve adına yemin ettikleri Lat'ı koruyan Taif'teki Sakif kabilesi idi. Şayet bu kabilelerden birisi İslâm'ı kabul edecek olursa birçok arap kabilesi de onlarla beraber Müslüman olurdu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunun için Kureyş kabilesinin Müslüman olmaları için elinden geleni yapmış, bunların İslâmı kabul etmediklerini görünce konum bakımından Kureyş'den daha aşağı olmayan Sakif kabilesini İslâma davet etmiştir. Davetini kabul etmemelerine rağmen onlardan tebliğini sürdürebilmesi için himayede bulunmalarını talep etmişti. Çünkü Taif Müslümanların yapılanıp bir temel oluşturmasına ve İslâm davetini buradan yaymalarına ve sağlam bir devlet kurmalarına müsaitti.

Bu merhalede Rasûlullah'ın daha önce hiç yapmadığı bazı hareketlere şahit oluyoruz. Bu ana kadar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* tebliğini hep Mekke'de sürdürmüş ve Mekke dışında tebliğ çalışmasında bulunmamıştır. Yine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu ana kadar kâfirlerden korunma ve yardım talebinde bulunmamıştı. Onu koruyan kâfirler ancak kendi istekleriyle korumuşlardır.

Rasûlullah'ın hareket merkezi olarak yeni bir yer araması ve bu yeni yeri seçerken dikkat ettiği özelliklerde İslâm davetçileri ve lider için önemli işaretler vardır:

Bir yerde İslâmi hareket sıkışır, çıkış yolları kapanır, Müslümanların çalışmalarını burada sürdürmesi imkânsız hale gelirse, o zaman Müslümanların hareket merkezlerini yeni bir yere taşımaları gerekir. Fakat yeni merkezin belirli bazı özelliklere sahip olması gerekir. Yeni hareket merkezinin siyasi, ekonomik ve coğrafi açılardan İslâmın yeniden yapılanıp yayılmasına uygun bir yer olması, ayrıca bu yerin özellik açısından en az eski hareket merkezi kadar üstün olması gerekir.

Bunun yanında bu yeni yerdeki halkın İslâma karşı takınabilecekleri tutumlar da çok önemlidir. Bir yerde İslâmi hareket sıkışır ve yeni bir yere taşınması gerekirse Müslümanların taşınmak için İslâmın doğup yayılmasına en uygun olan yeri seçmeleri ve bu seçimi yaparken de bu

yerin ekonomik, sosyal, coğrafi ve jeopolitik özelliklerini gözönünde bulundurmaları gerekir.

Rasûlullah'ın hareketleriyle bize işaret ettiği ikinci bir husus ise; İslâmi hareket sıkıştığında tebliğ çalışmalarını yürütmek için kâfirlerden korunma istenebileceğidir. Fakat Rasûlullah'ın şahsında da gördüğümüz gibi bu korunma karşılığında akideden hiçbir taviz verilemez. Zira Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Taif büyüklerinden kendisini korumalarını talep ettiğinde buna karşılık onlara hiç bir vaad veya tavizde bulunmamıştı.

İKİNCİ ÖZELLİK

İslâm Davetçisinin Hedefi İslâm'ın Hâkim Olmasıdır:

Rasûlullah'ın Taif'teki tebliğinde ve onların kendisine karşı olan tutumlarına karşı gösterdiği tepkide önemli dersler vardır. Rasûlullah on gün Taif'te kalmış ve Sakif büyüklerini İslâm'a davet etmiş ve onlardan kendisini düşmanlarına karşı korumalarını talep etmişti. Sakif büyükleri ise kendisine olumlu cevap vermemişlerdi. Bu noktada Rasûlullah'ın çok dakik bir hareketini görüyoruz:

Sakif büyüklerinin îsiâm'ı kabul etmediklerini gören Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlardan bunu gizli tutmalarını ve kendisinin onlara İslâmı tebliğ ettiğini kimseye açıklamamalarını istemiştir. Çünkü Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* müşriklere, kendi aleyhinde propaganda malzemesi olacak bir şeyin ulaşmasını istemiyordu. Çünkü şayet bu Kureyşlilere ulaşırsa Kureyşliler alay ve eziyetlerini daha da artıracak ve kendilerine yeni yandaşlar bulduklarını görerek sevineceklerdi. Fakat Sakif büyükleri Rasûlullah'ın bu teklifini de kabul etmediler, üstüne üstlük onlar çocuklarını ve kölelerini onun üzerine salarak taşlattılar sövdürdüler ve ona eziyet ettirdiler. Bu gerçekten çok büyük bir işkenceydi. Çünkü Rasûlullah ümitle geldiği, üstelik daha önce hiç gelmediği bir yerde aradığını bulamadığı gibi, hiç tanımadığı üstelik halkın en sefihleri olan köle ve çocuklar tarafından eziyet ediliyor, aşağılanıyor, taşlanıyordu.

Rasûlullah'ın bu eziyetlerden bunaldığı anda Rabbine olan niyazı da çok ibret vericidir. O Rabbine şöyle niyaz ediyordu:

"Allah'ım! Senin gazabına uğramayayım da çektiklerim ne olursa olsun katlanırım! Fakat senin af ve merhametin bana bunları göstermeyecek kadar geniştir. Allah'ım! Senin gazabına uğramaktan, ilahi rızana uzak kalmaktan sana sığınırım."

İşte İslâm davetçisinin eziyetlerden ve baskılardan bunaldığında sığınacağı, müracaat edeceği yegâne makam! İslâm davetçisi yaptığını sadece Allah'ın rızasını kazanmak için yapar. Bu gayeye ulaşmada hiçbir şey onu bu yoldan alıkoyamaz.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* böyle sıkıntılı bir halde Mekke'ye dönerken Allah-u Teâlâ ona dağlar meleğini gönderdi. Dağlar meleği ona:

"Ey Muhammed! Şüphesiz Allah kavminin sana söylediği sözü işitmiştir. Ben dağlar meleğiyim. Senin Rabbin kavmin hakkında istediğin şeyi bana emredesin diye, beni sana gönderdi. Onlara ne yapmamı istersin? Eğer şu iki yalçın dağı Mekkeliler üzerine birbirine kapatıvermemi istersen emret!" dedi. Kendisine bunca eziyeti reva gören, onu yurdundan çıkaran, onu aşağılayan bu kavimler hakkında Rasûlullah'ın isteği gerçekten düşündürücüdür. O şöyle dedi:

"Hayır, ben Allah'ın, bu müşriklerin sulblerinden yalnız Allah'a ibadet eden ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayan bir nesil meydana getirmesini temenni ederim."

Evet! Müşriklerin kendisine yaptıkları eziyet ve işkenceler karşısında intikam ateşiyle yanması gereken bir kişinin böyle bir cevap vermesi şüphesiz düşündürücüdür. Rasûlullah bu cevapıyla bize dava adamında bulunması gereken vasıflardan birisine işaret ediyor. Dava adamı kendi nefsi için intikam almaya çalışmaz. Dava adamı insanları yoketmek için değil, onların Müslüman olması için çalışır. Onun yegâne derdi, davasının muzaffer olmasıdır. O bunun için çalışır. Bu dava da insanların yok olmasıyla değil, ancak; Müslüman olup, bu davaya gönülden bağlanan kişilerin çoğalmasıyla muzaffer olur. Bunu çok iyi bilen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Rabbin'den onların helak olmasını değil hidayet bulmalarını temenni etmiştir.

Şayet Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dağlar Meleğine kavmini helak etmesini emretseydi Allah-u Teâlâ ona bundan dolayı hiçbir sorumluluk yüklemezdi. Çünkü meleği Allah-u Teâlâ bizzat kendisi göndermiş ve ona, kendisine dilediğini emretme yetkisi vermiştir. Fakat Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* böyle bir şeyi emretseydi bunu ancak kendi nefsi için yapacaktı ve sonuçta o insanların sulbünden gelen bunca insan belki İslâmla şereflenemeyecekti.

ÜÇÜNCÜ ÖZELLİK

Kâfirden Himaye Ve Korunma İsteme:

Taif dönüşü Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke'ye giremedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Kureyşlilerden bazı müşriklere haber gönderip kendisine Mekke'ye girmek için himaye etmelerini istedi. Bunlar olumlu cevap vermeyince Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mut'im îbn-i Adiyy'e Mekke'ye girebilmek için kendisini himayesine alsın diye haber gönderdi. Bunun üzerine Mut'im ailesiyle birlikte silahlanıp mescidde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i himayesine aldığını açıkladı. Fakat Mut'im'in himayesi tebliğ için bir himaye değil sadece Mekke'de kalabilmesi için bir himayeydi. Rasûlullah'ın bundan sonra da tebliğ için himaye araması bunu gösteriyor. Buna rağmen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu himayeden dolayı Mut'im'e minnettar kalmıştır. Mut'im, Bedir harbinden önce ölmüştü. Rasûlullah Bedir günü Mut'im'e olan minnettarlığını şöyle dile getirir:

"Şayet şu Bedir esirlerini Mut'im b. Adiyy gelip benden isteseydi hiç karşılıksız bunları ona verirdim." (Buhârî-Ebû Davud)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* burada bazı hususlara işaret etmektedir. İlk husus Müslümanların gerekirse kâfir bir şahıstan koruma ya da kâfir bir devletten iltica hakkı isteyebileceğidir. Diğer bir husus ise Müslümanların bütün kâfirlere karşı takınacağı tavrın aynı olmadığıdır. İslâm düşmanı olan kâfirlere karşı Müslüman şedit olup, onlara karşı en ufak bir yardım veya lütufta bulunmaması gerekir. Fakat İslâm, kâfir de olsa İslâma düşmanlık etmeyen, üstelik İslâma yardım eden kişilere iyilikte bulunmayı yasaklamaz. Zira Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

"Allah sizinle din uğrunda savaşmayan ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayanlara iyilik yapmanızı ve adil davranmanızı yasaklamaz."(Mümtehine: 8)

Rasûlullah'ın Bedir esirleri hakkındaki sözü de bunu tekid etmektedir. Bu İslâmın "iyiliğe karşı iyilikte bulunmak" kuralına da uygundur. Fakat harbi olan İslâm düşmanlarına karşı ise İslâmın tavrı bunun tam tersidir. Onlarla; ya bu düşmanlıktan vazgeçip teslim oluncaya ya da Müslüman oluncaya kadar savaşılması gerekir.

DÖRDÜNCÜ ÖZELLİK

Rasûlullah (s.a.s)'ın Diğer Kabilelerden İslâmı Tebliğ Edebilmek İçin Himaye Talep Etmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke'de açık tebliğe geçince hac mevsiminde Mekke'ye gelen kabilelere gidiyor ve onları **Lailahe illallah'a** davet ediyor. **"İman ediniz ki felaha eresiniz"** diyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bi'setin 10. senesine kadar yapmış olduğu tebliğlerde yalnızca imanı anlatmış ve İslâmı tebliğ ettiği bu kabilelerden herhangi bir korunma veya himaye talebinde bulunmamıştı. Bi'setin 10. yılı hac mevsiminde Rasûlullah hac için gelen kabilelere İslâmı tebliğ ediyor, İslâmı kabul etmedikleri takdirde İslâmı tebliğ edebilmek için kendisini himaye etmelerini talep ediyordu. Çünkü İslâmın yayılabilmesi için koruma şarttı. Mekke'de ise kendisini koruyan kimse kalmamıştı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in tebliğde bulunup himaye istediği kabileler şunlardı: Beni Amir, Şeyban Ibn-i Sa'lebe, Beni Kelb, Beni Hanife, Beni Kinde. Bu kabileler içerisinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e en ağır ve kötü cevap veren Beni Hanife olmuştu.

Burada dikkat edilmesi gereken bir husus vardır. Acaba Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kâfir olan bu kabilelerden Müslüman olmadıkları takdirde kendisini korumalarını istemesi onların küfrünü kabul etmesi ya da onların küfründen razı olup onları yüceltmesi manasına gelir mi?

Şüphesiz bu, bu manaya gelmez. Çünkü Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlardan yardım talep ederken ne onlara müslüman muamelesinde bulunmuş, ne onların içinde bulundukları küfrü övmüş ne de onları yüceltmiştir. Bir kâfirden, kâfir olduğunu kabul ederek yardım istenmesi onun küfründen razı olmak ya da onun küfrünü yüceltmek manasına gelmez. Mevcut olan bir durumu olduğu gibi kabul etmek, o durumdan, razı olmayı gerektirmez. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zaten bu kabilelere **Lailahe illallah** deyin ki felaha eresiniz, kralların topraklarına hakim olasınız, şeref bulasınız diyor, gerçek şeref ve efendiliğin İslâm'da olduğunu belirtiyordu. Hal böyleyken Rasûlullah'ın onların küfrünü yüceltip, onlardan razı olması nasıl düşünülebilir?

Beni Kinde ve Beni Kelb kabileleri de Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ne tebliğini ne de koruma talebini kabul etmişti. Beni Amir ve Şeyban îbn-i Sa'lebe kabilelerine gelince; Rasûlullah ile bunlar arasında geçen konuşma ve tekliflerde İslâmi hareket metodu için önemli işaretler vardır.

Şeyban kabilesine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* tebliğde bulunmadan önce Ebû Bekr'i göndermişti. Ebû Bekir bunlara gelip kabilenin İslâm için faydalı olup olmayacağını, yani Müslümanları koruyup korumayacaklarını araştırmak için kabilenin güç ve kuvvetini ölçücü sorular sormuştu. Bu da Rasûlullah'ın rastgele her kabileden değil ancak Müslümanları düşmanlarına karşı korumaya kudreti olan güçlü kabilelerden yardım istediğini göstermektedir.

Rasûlullah'ın korunma istediği bu kabileler, genellikle arapların en büyük kabileleriydi. Kinde Arabistan'ın güneyinde, Beni Hanife Yemame'de, Şeyban Irak'ta hakim kabilelerdi. Bunun için Müslümanlar kâfir bir devletten himaye veya iltica talebinde bulunmak zorunda kalırlarsa, seçim yaparken, seçecekleri devletin kendilerini düşmanlarına karşı korumaya gücü yetebilen bir devlet olmasına dikkat etmeleri gerekir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* himaye talep ettiğinde Şeyban kabilesinden olan Mesna'nın: "Seni Arap suyu taraflarında himaye etmemizi istersen himaye edebiliriz. Fakat bizim Rum ve Fars krallarıyla antlaşmamız var ve senin davet ettiğin şeyi krallar sevmezler. Eğer onlar sana saldırırsa biz antlaşmalarımızdan dolayı seni koruyamayız" sözüne karşılık Rasûlullah'ın verdiği cevapta da önemli incelikler vardır. Şeyban kabilesi zamanın iki süper gücü olan Rumlar ve Farisilere yakındı. Farisiler çok güçlü idiler ve yaptıkları savaşlarda daima üstün geliyorlardı. Rasûlullah daha sonra Rum Kayserine İslâma davet için bir mektup gönderdiğinde Rum Kayseri mektubu yırtıp atmış ve Rasûlullah'ı ortadan kaldırmak için adamlar salmıştı. Şayet Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Şeyban kabilesinin bu tekliflerini kabul edip onlarla beraber onların ülkelerine gitseydi, İslâmı ortadan kaldırmak için fırsat kollayan bu iki devin kucağına gitmiş olacak, bu ikisi de Müslümanlara saldırınca Şeyban kabilesi müslümanları onlarla başbaşa bırakacak, belkide üstüne üstlük antlaşmalarından dolayı kendileri de Müslümanlara saldıracak, böylece yeni filizlenmekte olan İslâmi hareket tamamen ortadan silinecekti. Bunun için Rasûlullah Mesna'ya **"Allah'ın dinine ancâk onu her yönüyle kabul edenler yardım eder"** dedi.

Buradan da anlaşılacağı üzere Müslümanlar kâfirlerin yardım ve koruma tekliflerini değerlendirirken çok dakik olmalıdır. Bu yardım karşılığında akidelerinden bir taviz veremeyecekleri gibi, kendilerini hedefe ulaştırmayacak ve sonuçta İslâm cemaatine büyük zararlar verecek cüz'i yardım tekliflerine de yanaşmamaları gerekir.

Rasûlullah Ben-i Amir'i İslâma davet edip onlardan himaye talep ettiğinde onlardan bir adam:"Ne dersin, eğer biz sana biat etsek, sonra da Allah seni muhaliflerin üzerine galip kılsa, senden sonra idare bizde olacak mı?" dedi. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"İdare Allah'a aittir. Onu dilediği kimselere verir" dedi.

Bu hadisede Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* önemli bazı noktalara dikkat çekmektedir. Müslümanlar ne kadar zayıf olurlarsa olsunlar herhangi bir yardım, koruma veya daha başka bir sebeple kâfirlere İslâm devletinde cüz'i de olsa hakimiyet hakkı tanıyamazlar. Çünkü hakimiyet Allah'ın hakkıdır ve bu konuda kullara bir pay yoktur. Bu konuda taviz verilemez, İslâm devleti demokratik bir devlette olamaz.

Çünkü demokratik nizam küfürdür. Demokrasilerde hakimiyet hakkı insanlara aittir. İslâm inancında ise hakimiyet hakkı yalnız Allah'a aittir. Hükümde Allah' tan başkasının da hak sahibi olabileceğine inanmak küfür olacağı için demokrasiye inanmak da küfürdür.

Bir ülkede halkın yüzde doksan dokuzu İslâmı istese bile, Müslümanların başa geçmesini sağlamak için demokratik bir seçime gitmek de küfürdür. Çünkü böyle bir seçime gitmek hükümde insanların da pay sahibi olabileceği inancını taşır. Böyle bir inanç ise hakimiyeti yalnız ve yalnız Allah'a tanıyan İslâm inancıyla bağdaşmayacağı için küfürdür. Bunu çok iyi bilen Rasûlullah Ben-i Amir hükümde pay istediklerinde onlara: **"İdare Allah'a aittir"** diyerek kesin tavrını belirtmiştir.

Burada dikkati çeken diğer bir hususta; Müslümanlar kâfirlere kendilerine yardım ediyorlar diye, kendileri adına konuşma yetkisi veremezler. Çünkü böyle bir hak verilmesi halinde bu kâfirlerin Müslümanlar adına işleyecekleri her küfürden ve bundan dolayı İslâma gelebilecek her zarardan Müslümanlar bizzat sorumlu olurlar. Bunun için Müslümanlârı ancak Müslümanlar temsil edebilir. Beni Amir'den olan bir adamın Rasûlullah'ı kastederek: "Vallahi şu genci Kureyş'ten alsam, elbette onunla arabı yenerim" sözüne karşılık Rasûlullah'ın gösterdiği tepki de önemlidir. Müslümanlar hiçbir zaman kâfirlerin emellerine ulaştıracak bir alet olarak kendilerinin kullanılmalarına izin veremezler. Bu hususta Müslümanların çok uyanık olmaları, kâfirlerin yardım ve koruma tekliflerini iyice inceleyip kâfirlerin emellerine alet olmayı gerektirecek yardım ve koruma tekliflerine yanaşmamaları gerekir.

Rasûlullah'ın, Şeyban kabilesinin koruma teklifine karşı verdiği cevapta da gördüğümüz gibi bu dini ancak herşeyiyle kabul eden kişiler hakim kılabilir. Bu dinin bir kısmını kabul edip, bir kısmını kabul etmeyen kişilerle İslâmı hakim kılmak için yola çıkılamaz. Bunun gibi geçici ve şartlı antlaşma ve hükümetlerle de bu din hakim kılınamaz. Bu dini ancak herşeyini bu yola adayıp bu din yolunda çalışan ve karşılığını da kullardan değil Allah'tan bekleyen kişiler hakim kılabilir.

Bütün bu anlatılanlardan anlaşılacağı üzere; Müslümanlar içinde bulundukları siyasi, ekonomik ve coğrafi durumlarını çok iyi değerlendirip planlarını buna göre yapmalı, Allah'ın rızasına uygun olarak yaptıkları bu

planın başarıya ulaşması için Allah'a yalvarmak ve her hususta gerekli tedbirleri aldıktan sonra O'na tevekkül etmelidirler. Çünkü başarı da başarısızlık da O'nun takdiriyledir. Yine O kendi dinine yardım edenlere yardım edeceğine söz vermiştir...

BEŞİNCİ ÖZELLİK

Temel Oluşturacak Yer İçin Bir Umut Işığı:

Bi'setin 10. yılında Rasûlullah Mekke'de kurulan panayırlardan birinde insanları İslâma davet ederken Medine'den gelen Hazrec kabilesine mensup altı kişilik bir grupla karşılaştı. Hazrecliler yahudilerle antlaşmalı idiler ve aynı yerde yaşıyorlardı. Yahudiler bunlara daima "Yakında bir nebi gönderilecek ve biz de onunla sizi Ad ve irem kavimlerinin öldürülmesi gibi öldüreceğiz" diyorlardı. Bunlar için rasûl ve nebi sözleri hiç yabancı değildi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunların yahudilere komşu olduklarını öğrenince onları İslâma davet etti ve onlara Kur'an okudu. Hazrecliler de Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yahudilerin bahsettikleri nebi olduğunu anladılar ve "Onlardan önce davranıp ona tabi olalım" dediler. Bu kişiler Müslüman oldular ve İslâmı kabilelerine tebliğ edeceklerini söyleyip öğrendikleriyle Medine'ye döndüler.

Bu gelen kişiler İslâmi hareket için temel teşkil edebilecek bir yerden geliyorlardı. Bunlar gönüllü olarak İslâmı tebliğ etmeye hazırdılar. Ayrıca onların kabileleri de İslâmı kabul etmeye yakın idiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunlara sadece İslâmı tebliğ etti ve diğer kabilelerden istediği gibi bunlardan korunma veya himaye talep etmedi.

Sonunda Rasûlullah istediğine erişmiş, yeni İslâm merkezi için bir umut ışığı doğmuştu. Rasûlullah bu davanın, kâfirlerin kontrolü ve koruması altında değil Müslümanların omuzları üstünde yükselmesini istiyordu. Çünkü Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kâfirlerin himayesi altında bir İslâm devleti kurulmayacağını, kâfirlerin buna asla izin vermeyeceklerini, onların düşündüğünün Allah'ın dininin hakim olması değil, sadece kendi çıkarları olduğunu biliyordu.

Rasûlullah'ın bu davanın Müslümanların omuzları üzerinde yükselmesini istediğini Hazreçli bu topluluğun müslüman olup yurtlarına dönmelerinden sonra hiçbir kâfir kabileden yardım ve himaye talebinde bulunmamasından ve Mekke dışındaki kabilelere bu amaçla hiç gitmemesinden anlıyoruz. Zira siyer kitaplarına baktığımızda bu olaydan sonra Rasûlullah'ın hiçbir kabileye yardım talebiyle tebliğde bulunmadığını görüyoruz.

Bu altı kişi Medine'de İslâmı öyle güzel yaydılar ki, Medine'de Rasûlullah'ın zikrinin geçmediği hiçbir ev kalmadı. Ayrıca bi'setin 10. yılından 11. yılına kadar olan bir senelik zaman zarfında Müslüman olanların sayısı, Müslümanların on yıllık çalışmaları sonucu elde ettikleri Müslüman sayısından daha fazla oldu. Artık Medine'de İslâmın yapılanıp bir devlet kurulmasına müsait bir ortam oluşuyordu.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bu davanın Müslümanların omuzlarında yükselmesini istemesinde, İslâmi hareket metodu açısından büyük önem arzeden bir hususa işaret vardır: Rasûlulah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bu hareketi kâfir bir topluluğun kontrolü altında İslâmın hakim kılınmasının hiçbir zaman mümkün olmayacağını gösteriyor. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kâfir kabilelerden tebliğ için himaye istemesine gelince; Rasûlullah bununla onların himayesi altında bir İslâm devleti kurmayı değil, tebliği daha iyi yaymayı umuyordu. O zamana kadar kendini koruyup İslâmın yayılmada temel teşkil edecek Müslüman bir topluluk bulunmadığı için Rasûlullah kâfir kabilelerden böyle bir talepte bulunmuştu. Fakat böyle bir topluluk ortaya çıkar çıkmaz Rasûlullah'ın artık kâfir olan bu gibi kabilelerden yüz çevirip onlara bir daha böyle bir teklifte bulunmadığını apaçık görüyoruz.

Kendini bu davaya adamış ve İslâmın hakim olması için çalışmalarda bulunan Müslüman topluluğun bundan alması gereken önemli dersler vardır. Müslümanlar şunu iyice bilmelidirler ki İslâm ancak kâfirlerden bağımsız, Müslüman bir taban ile hakim kılınabilir. Bunun için Müslümanlar elde etmek istedikleri şeyleri iyi hesaplayıp buna göre hareket etmelidirler. Şayet istenen İslâmi tebliğin daha çok yayılması ise o zaman kâfir bir devletten akidelerinden taviz vermemek şartıyla bunun için himaye talep edilebilir. Fakat şayet amaç İslâmi bir devlet kurmak ise bunun ancak kâfirlerden bağımsız, ayrı bir Müslüman topluluğun omuzları üzerinde kurulabileceğinin, kâfirlerin himaye ve koruması altında böyle bir hedefe ulaşılamayacağının bilinmesi gerekir.

Müslümanların yıllarca çalışması sonucu çok az kişinin Müslüman olmasına rağmen bir anda birçok insanın İslâma girmesi de İslâm davetçileri için önemli bir hususa işaret etmektedir. Sayıların azlığı ve çok az kişinin İslâmı kabul etmesi İslâm dayetçisini yıldırmamalıdır. Davetçinin; hidayetin Allah'ın elinde olduğunu ve O'nun ergeç Müslüman topluluğa yardım edeceğini bilmesi gerekir. Burada da gördüğümüz gibi Allah-u Teâlâ çok kısa bir sürede İslâmın yayılmasını sağlayabilir. Davetçiye düşen Allah-u Teâlâ'nın kendisi için çizmiş olduğu metot çerçevesinde elinden geleni yapmasıdır. Allah onu zafer elde etmekle sorumlu tutmaz. Çünkü bu Allah'ın elindedir. Ona düşen bu yolda çalışmaktır.

ALTINCI ÖZELLİK

Birinci Akabe Bey'atı Ve Onun Özellikleri:

Rasûlullah'ın tebliğini kabul edip Müslüman olan ve memleketlerine birer İslâm davetçisi olarak dönen altı kişiden beşi, ertesi yıl Rasûlullah'la sözleştikleri zamanda oniki kişi olarak hazır bulundular. Bu oniki kişi Medine'nin iki büyük kabilesi olan Evs ve Hazrec'i temsil ediyordu. Rasûlullah'tan gönüllü olarak tebliğ vazifesini alan altı kişi görevlerini en iyi şekilde yerine getirmiş hatta kendi kabilelerine düşman olan Evs kabilesinden dahi bazı kimselerin Müslüman olmalarına vesile olmuşlardı. Bu oniki kişi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e onun koştuğu şartlar üzere bey'at ettiler. İslâm tarihinde bu bey'ata **Birinci Akabe Bey'atı** denir.

Bu Bey'atın Özellikleri:

1 - Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bey'at aldığı bu kişileri Medine'de İslâmı yaymak ve Müslümanları yetiştirmekle görevlendirdi. Rasûlullah onlardan savaşma ya da kendisini korumaları üzerine bey'at almadı. Onlardan sadece İslâmı Medine'de yayıp burayı, orada kurulacak yeni İslâm devleti için uygun hale getirmelerini istedi.

Bu talebiyle Rasûlullah yeni kurulacak devlet için hayati önem taşıyan bir meseleyi halletmek istiyordu. Bu da yeni kurulacak devletin içyapısının sağlam olması ve sağlam temeller üzerine oturması meselesidir. Yeni kurulacak devletin içyapısı ne kadar sağlam olursa o devlet de o kadar güçlü ve sağlam olur. Devletin içyapısını oluşturacak olan ise şüphesiz Müslümanlardı. Bu müslümanların sayısı ne kadar çok olur ve bunlar gerek inanç gerek eğitim açısından ne kadar kaliteli olurlarsa yeni kurulacak devlet de o nisbette sağlam olacaktı.

Bunun için Rasûlullah bu on iki kişiyi sadece tebliğ ve oradaki Müslümanların eğitilmesi vazifesiyle görevlendirmiş ve bu şart üzere onlardan biat almıştı. Amacı Allah'ın dinini yeryüzüne hakim kılmak olan, her İslâmi hareketin de bu hususa dikkat etmesi ve kurulacak devletin iç yapısını sağlam temeller üzerine oturtmak için tebliğ ve fertlerini eğitme çalışmalarını Kur'an ve sünnet ışığında en iyi şekilde yerine getirmesi gerekir..

2 - Rasûlullah bu biatte, ikinci biatteki gibi kendisini koruma ve bütün müşriklerle Allah için savaşma şartı üzere bir biat almamıştır.

Peki, ama niye? Yeni devletin kurulması için silahlı mücadele gerekmeyecek miydi? Yoksa Medine yeni kurulacak İslâm devleti merkezi olarak düşünülmüyor muydu?

Hayır! Bunların hiçbirisi değil. Öncelikle bu aşamada daha henüz cihad emri gelmemişti, İslâm'da cihad emrinin gelişinin hangi şartlar altında olduğunu inceleyecek olursak bunun ancak İslâm cemaati fertlerinin gerek sayı gerekse kalite açısından belirli bir seviyeye ulaştıktan sonra gerçekleştiğini görürüz. Bu Rabbani hareket metodunun bir özelliğidir. Bu metod cihâdı fertlerine ancak onlar belirli bir İslâmi eğitim ve terbiyeden geçtikten sonra farz kılmıştır. Bu hareket fertlerde İslâm inancı iyice yerleşmeden ahlaki ve fikri olarak fertler eğitilmeden İslâmi fikirler onların kafalarında tam olarak yer etmeden, onların eline silah vermez. Bunun için her İslâmi hareket silahlı mücadeleye girişmeden önce fertlerini İslâmın emrettiği her hususta en iyi şekilde yetiştirmek zorundadır.

3 - Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in tebliğle görevlendirdiği altı kişi bu görevi layıkıyla yerine getirmişlerdi. Bu kişiler cahiliyet adetlerinden olan ve Mekke'nin en büyük iki kabilesinin birbirlerine düşman olmalarına sebep olan milliyetçilik ve kan davası adetlerini bir kenara atarak kendilerine düşman olan Evs kabilesine de tebliğde bulunmuş ve Allah'ın izniyle bu hususta muvaffak olmuşlardı. Hatta ertesi yıl bu altı kişiden beşi beraberlerinde beş Hazrec'li yanında iki de Evs'den temsilci getirmişlerdi. Bu onların İslâmı ne kadar iyi anladıklarını ve teslimiyetlerinin ne kadar sağlam olduğunu gösterir. Onlar Rasûlullah'a her iki kabileye de tebliğde bulunacaklarına söz vermişler ve bu sözü tutmuşlardı. Şayet onlar her iki kabileye de tebliğde bulunmayıp sadece kendi kabilelerine tebliğde bulunmuş olsalardı o zaman Evs kabilesinin Hazrec kabilesine duyduğu düşmanlık İslâma karşı olan bir düşmanlığa dönüşecekti. Böyle bir durumda ise Medine patlamaya hazır bir barut fıçısı halini alacak ve yeni kurulacak İslâm devleti için merkez olabilme özelliğini kaybedecekti.

İslâm, âlem şümul bir dindir ve tebliğde ırk ve sınıf ayrımı gözetmez, İslâm bütün insanlar için gönderilmiştir. Bunun için İslâm davetlilerinin tebliğde milliyetçilik ve kan davası gibi cahili adetlerin etkisi altında kalmaması ve tebliğine etki edecek bu gibi cahili adetleri terketmesi gerekir.

4 - Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'den gelen on iki kişiyle beraber Medine'ye kendi terbiyesi altında yetişmiş, salih Müslüman, büyük tebliğci Mus'ab b. Umeyr'i de onlardan sorumlu olarak gönderdi. Mus'ab buradaki tebliğ çalışmalarından ve yeni oluşturulan İslâm cemaatinin yürütme işlerinden sorumlu idi.

5 - Büyük tebliğci Mus'ab *(radıyallahu anh)* hikmet, İslâmi anlayış ve zekâsıyla kısa sürede birçok kişinin İslâma girmesine vesile oldu. Hatta Evs'in en büyük liderlerinden Useyd b. Hudayr ve Sa'd b. Muaz'ın İslâma

girmesine vesile olmuş ve bu sayede Evs'in en büyük kabilesi olan Ben-i Abdül Eşhel'de Müslüman olmayan tek bir fert kalmamıştı.

Medine'de Müslüman olanların sayısı birden artmıştı. Bu aşamada yapılması gereken en önemli iş birden artan bu Müslüman potansiyelinin eğitilmesi ve organize edilmesiydi. Mus'ab'ın bu noktada da bir lider olarak ne kadar başarılı olduğunu görüyoruz. Mus'ab bu topluluğu kargaşa ve düzensizliğe fırsat vermeden, güzel bir şekilde organize etmiş ve eğitmiştir. Bu kişilerin ne kadar güzel terbiye edilip eğitildiklerini ikinci Akabe biatında gösterdikleri teslimiyet ve planlı hareketlerinde görebiliriz.

Mus'ab gerek bir davetçi gerekse bir lider olarak görevini en iyi şekilde ifa etmiş, bunun bir sonucu olarak Medine'de çok kısa bir sürede İslâm devleti için temel teşkil edecek sağlam bir topluluk oluşmuştur. Bu hadiseden İslâmi hareketlerin ibret almaları gerekir. Şayet İslâmi hareket başka bir yerde yeni oluşmakta olan bir Müslüman toplulukla karşılaşırsa bu topluluğu yetiştirip organize edebilme kapasitesine sahip bir ferdini bu görevle görevlendirmesi gerekir. Bu görev için seçilecek ferdin yukarıda saydığımız vasıflara sahip olan bir kişi olmasına dikkat edilmelidir.

6 - Bu biatta koşulan şartlar sıradan şartlar değildir. Her şartın kendine has çok önemli özellikleri ve hikmetleri vardır. Bu şartlan inceleyecek olursak;

a) Allah'a Hiçbirşeyi Ortak Koşmamak: Bu şartı kabul eden kişi için artık müşriklere ve müşriklerin Allah'a koştuktarı ortaklara karşı kesin bir savaş ilan etmiştir. Çünkü o bununla Allah dışında ibadet edilen her türlü put, düşünce ve tağutu reddetmekle emrolunmuştur. Bu ise Allah'tan başkasına ibadet edenlere ve Allah'tan başka ibadet edilenlere karşı tek taraflı bir savaş ilanıdır. Bu şart müşriklerden ve onların taptıkları şeylerden kesin bir ayrılışı ve Allah'a kayıtsız, şartsız teslimiyeti gerektirir. Bununla Müslümanlar müşriklerin düşünce, inanç ve yaşam şekillerini reddetmek ve yaşamlarını yalnız Allah-u Teâlâ'nın emirlerine göre düzenlemekle emrolunmuşlardır.

b) Hırsızlık Yapmamak, Zina Etmemek, Başkalarına iftirada Bulunmamak: Bu sayılanlar o cahili toplumda bir yaşam şeklini teşkil etmekteydi. Müslümanlar düşünce planında müşrikleri, onların taptıkları şeyleri ve yaşam şekillerini reddettikten sonra pratik yaşamda da onlar için birer yaşam şekli haline gelen cahiliyye adetlerini reddetmek, onlardan uzaklaşmakla emrolunuyordu. Artık Müslümanlar için yaşam şeklini, ahlaki değerleri belirleyen cahiliyye adetleri değil, Allah-u Teâlâ olmuştu. Onlar toplum için değer yargısı haline gelmiş bu özellikleri reddetmekle emrolundular. Nefisler için toplumun değer yargılarına karşı çıkmak silahlı mücadeleden daha zordur. Çünkü bu, toplumla sürekli bir mücade-

leyi gerektirir. Silahlı mücadele ise insan nefsine bu kadar ağır gelmez. Özellikle de bu kişi savaşçı bir kavimden ise....

c) İyilik Hususunda Rasûlullah'a Asi Olmamak: Bu şartla Müslümanlar için emir mercii değişmiştir. Bundan sonra itaat kabile reislerine değil Allah ve Rasûlünedir. Artık kişinin değeri kabile reisine itaat derecesiyle değil, Allah ye Rasûlüne itaat derecesiyle ölçülecek ve fertler kabile reislerine itaat etmediklerinden dolayı değil, Allah ve Rasûlüne itaat etmediklerinden dolayı ceza görecekti. Böylece fertler her hususta Allah ve Rasûlüne itaat etmeye söz vermişlerdir. Artık onlar emir bekleyen birer dava eridirler.

Sizden verdiği sözde duranın ecir ve mükâfatını Allah üzerine almıştır. Kim yasaklardan birisini işler de dünyada cezaya çarptırılırsa bu ona keffaret olur. Kim de bunlardan birini işleyip işlediği bu suçu Allah gizler de açığa vurmazsa, onun işi Allah'a kalır. Dilerse onu bağışlar, dilerse azaba uğratır. İslâm'da fertlerin işledikleri suçlara karşılık bir takım maddi cezalar vardır. Fakat İslâmın asıl üzerinde durduğu ve fertler için daha etkili olan bu suçlara karşılık ahirette verilecek cezadır. Allah'ın suçlara karşılık ahirette vereceği cezayı bilen bir kişi nefsini bir suçu işlemekten sakındırır. Şayet bir gaflete düşüp bir suç işlese bile Allah'ın ahirette vereceği cezanın şiddetini bildiği için kendisi bu suçun cezasını dünyada çekmek ister. İşte hem fertleri hem toplumu ıslah etmenin en mükemmel metodu!

Yine İslâmın fertlere vaadettiği bir tek mükâfat vardır. Onlara vaadedilen mal, mülk ve mevki değildir. Onlara vaadedilen sadece ebedi saadet yurdu olan cennettir. Mükâfatı cennet olan bir kişi için böyle basit ve geçici dünya metaının ne önemi olabilir ki?

İslâm cemaati birinci biatte sayılan bu şartlar üzerinde titizlikle durmalı ve her biri hayati önem taşıyan bu şartları fertlerin nefislerinde gerçekleştirmek için elinden geleni yapmalıdır.

İslâmi bir cemaatin fertleri cahiliyyeden fikir, ahlak ve değer yargıları açısından ne kadar uzak olur, akidevi ve ahlaki açıdan ne kadar olgun olur ve verilen emirlere ne kadar sadık olursa bu cemaat o kadar sağlam olur ve hedefe o nisbette yakın olur. İslâm cemaati fertlerine yaptıklarını sırf Allah rızası için yapma ve yaptıklarının karşılığını yalnız Allah'tan bekleme bilincini aşılaması gerekir. Ayrıca ferde kendisinin bu sayılan şeylere itaati ölçüsünde Allah'a yakın olacağı bilinci verilmelidir.

Dikkat edilmesi gereken diğer bir husus; İslâmi terbiyede önemli olan şey sadece "zaman" değil aynı anda eğiticinin ve eğitilen kimselerin "kalitesi"dir. Zira Mekke'deki Müslümanlar onüç sene Rasûlullah'ın terbiyesi altında yetişmiş, Ensar ise iki sene terbiye ve eğitime tabi tutulmuş fakat Allah-u Teâlâ seviye olarak her iki grubu da eşit saymıştır. İki sene gibi

kısa bir süre, Ensar'ın yetişmesi ve cihada hazırlanması için yeterli olmuştur. Bunun için Mus'ab'dan Ensar'ın durumunu öğrenen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların cihad için hazır olduklarını anlamış ve onlara ikinci biatta cihadı da şart koşmuştur.

YEDİNCİ ÖZELLİK

Savaşa İzin Verilmesi:

Birinci Akabe bey'atı esnasında savaşa izin verilmemiş olması ve Rasûlullah'ın Ensar'a Birinci Akabe değil de İkinci Akabe biatında cihadı şart koşması İslâm'da savaş izninin ancak İslâm cemaatinin fertlerinin gerek sayı gerekse nitelik olarak kâfirlere karşı koyabilecek bir seviyeye ulaştığında verildiğini göstermektedir.

Ayrıca savaş izni verilmesi demek hemen bilfiil savaşa girilmesi için emir manasına gelmez. Çünkü ikinci bey'atta savaş izni bulunmasına ve Ensar cihad şartı üzerine biat etmesine rağmen Ensar şeytanın kışkırtmalarına kapılıp hemen Mina'daki müşriklerin üzerine saldırıp onları öldürmek için izin istediklerinde Rasûlullah:

"Henüz bununla emrolunmadık, yerlerinize dönün" demek suretiyle buna izin vermemiştir. Çünkü Rasûlullah Müslümanların müşrikler karşısında gerek sayı gerekse kuvvet olarak çok zayıf olduklarını ve muhtemel bir savaş halinde bütün Müslümanların ortadan kaldırılabileceğini biliyordu.

Rasûlullah bu davranışıyla İslâmi hareket metodu için pratik önem arzeden bir hususa işaret etmektedir. İslâm'da savaşın ne zaman ve ne şekilde başlatılacağına ancak lider karar verir. Çünkü cemaat fertlerinin gücünü ve cemaatin imkânlarını en iyi bilen liderdir. Lider bu işe karar verirken her türlü ihtimali en ince ayrıntısına kadar değerlendirmeli ve bu karar ancak fertler ve İslâm cemaatinin bunun için en uygun olduğu zamanda vermelidir. Lider buna karar verirken çok dakik bir hesap yapmalı ve en uygun kararı vermelidir. Çünkü haksız yere akıtılacak her kan damlası için lider kıyamet gününde hesap verecektir.

Burada dikkati çeken diğer bir husus da şeytanın kışkırtmalarına rağmen Rasûlullah'ın savaş emri vermemesidir. Cemaat lideri hiçbir zaman kâfirlerin savaşı başlatmalarına veya Müslümanlar müsait olmadıkları bir zamanda kâfirlerin Müslümanları savaşın içine sokmaya çalışmalarına izin vermemelidir. İslama göre savaşa kâfirler değil Müslüman lider karar verir. Müslüman lider de buna karar verirken kâfirlerin kışkırtmalarına değil İslâm cemaatinin buna hazır olup olmadığına, şartların buna müsait olup olmadığına dikkat eder. Müslüman lider hiçbir zaman Müslümanla-

rın hazır olmadığı bir anda kâfirlerin Müslümanları savaşın içine çekmelerine izin vermemelidir.

SEKİZİNCİ ÖZELLİK

Müslüman Devleti İnşa Etmek İçin Görüşmeler:

Her tarafı müşriklerle çevrili olan yetmiş küsur Müslüman gecenin yarısında hiç kimsenin haberi olmadan gizlice toplanıyor ve yine hiç kimsenin haberi olmadan gizlice dağılıyorlar. Hem de niçin? Yeni bir İslâm devleti kurup bu müşriklerin düzenlerini, devletlerini ortadan kaldırmak için... Müşriklerin ise kendileri için hayati önem taşıyan ve başlarına büyük bir dert olacak bu toplantıdan haberleri yok! Bunca düşman içinde İslâm devletinin nasıl kurulacağı hususunda gizli görüşmeler yapılıyor, kararlar alınıyor, müşriklerin ise bundan zerre kadar haberleri olmuyor. Şüphesiz bu başıbozuk düzensiz bir hareket değil her aşaması incelikle ve titizlikle planlanmış düzenli bir harekettir.

Bu planın aşamaları şöyle idi:

Herşeyden önce Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* gizli görüşme yerini tespit etmiş ve bundan da toplanacak kişilerin dışında hiç kimsenin haberi olmamıştı.

Medine'den Mekke'ye gelen ve içinde Müslümanların da bulunduğu hacı kafilesinin başkanları ve bunları kontrol eden kişiler Bera îbn-i Ma'rur ve Abdullah İbn-i Amr îbn-i Haram idi. Bu ikisi Mekke'ye geldikten sonra Müslüman oldular. Rasûlullah Bera Ibn-i Ma'rur ile buluşup Ensar ile buluşma yer ve zamanını saptadı. Rasulullah'ın buluşma yer ve zamanının saptanması için Bera'yı seçmesi sebepsiz değildi. Çünkü o Medine'den gelen bu kafiledeki insanları daha iyi tanıyor ve bunların kontrolünü elinde bulunduruyordu.

Müslümanlar tayin edilen buluşma yerine çok planlı ve düzenli bir şekilde gittiler. Ka'b bu olayı şöyle anlatır: "Gecenin üçte biri geçince gizli gizli oraya gittik. Akabe bey'atında yetmişüç erkek ve iki kadın toplandık."

Toplanılacak yerin tesbiti kadar toplanılacak yerin korunması da önemlidir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* toplantı yerine geldiğinde beraberinde amcası Abbas (ki o zaman Müslüman değildi), hz. Ebû Bekir ve hz. Ali vardı. Abbas, hz. Ali'yi gelen gideni gözetmesi içirt boğazın girişinde bıraktı. Hz. Ebû Bekr'i ise aynı görevle boğazın diğer ucuna gönderdi. Hatta toplantı yapılacağı, toplantı yeri ve toplantının zamanı, görevlendirilen bu iki Müslüman dışında Mekke'li hiçbir Müslümana bildirilmedi. Bu da Müslümanların yapacakları gizli toplantılardan ancak top-

lantıyla ilgisi olanları haberdar etmeleri ve toplantı yerine dışardan gelebilecek tehlikelere karşı korumak için her türlü tedbiri almaları gerektiğini gösterir. **(Makrizi-İmtaul Esma'da)**

Abbas'ın Rasûlullah'la gelip Ensar ile konuşmasının sebebi; yeğeni *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i korumak içindir. Zira o, şayet onu kesin olarak korumaya söz verecek olurlarsa Rasûlullah'ı onlara verecek aksi takdirde onlara teslim etmeyecekti.

Rasûlullah'ın sadece Müslümanların bulunduğu bir toplantıya bir müşriği de getirmesi üzerinde biraz durmak gerekir. Rasûlullah'ın amcası Abbas çok zeki ve tecrübeli bir kişiydi ve bir toplantı yerinin düşmandan korunması için neler yapılması gerektiği hususunda bilgiliydi. Ayrıca o her ne kadar Kureyşlilerin dini üzere de olsa, onun asıl bağlılığı onlara değil, Rasûlullah'a idi. Zira bağlılığı Rasûlullah'a olmasaydı bağlı olduğu dini yıkmak için toplanan bir topluluğun liderini korumazdı. Bu hadisede İslâmi hareket için önemli bir hususa işaret vardır: İslâm düşmanı olmayan, liderin güvendiği ve alanında uzman bir kâfir gerekirse yararlanılmak üzere Müslümanların toplantılarına alınabilir. Burada önemli olan İslâm'ın menfaatidir.

DOKUZUNCU ÖZELLİK

İkinci Akabe Bey'atı Ve Özellikleri:

Ahmet b. Hanbel bu bey'atın şartlarını Cabir *(radıyallahu anh)*' den şöyle nakleder. Cabir şöyle demiştir:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e:"Ya Rasûlallah! Hangi şeyler üzerine sana bey'at edelim?" diye sorduk. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dedi: **"Ferahlık ve sıkıntıda itaat etmek, darlıkta ve zenginlikte Allah için harcamak, iyiliği emredip, kötülükten sakındırmak, yaptığını Allah için yapıp kınayanın kınamasından korkmamak, size geldiğimde nefsinizi, kadınlarınızı, çocuklarınızı koruduğunuz gibi beni korumak üzere! Bunu yaparsanız cennet sizin olacak."**

Bey'atın Özellikleri:

1 - Bey'at'ın beş şartı hiçbir ihtilaf ve te'vile mahal bırakmayacak derecede net ve açıktı. Bu bey'at İslâma girme bey'atı değil, İslâm devleti kurma bey'atıdır. İslâma girmek için yapılacak bey'at farklı, İslâm devleti kurmak için yapılacak bey'at farklıdır. İslâm devleti kurmak için bey'at edecek kişinin malını, canını, bütün varlığını bu yolda feda etmeye hazır

olması gerekir. Birinci bey'atta İslâm devleti kurmak için malla, canla bu uğurda mücadele verme şartı yoktu. Bu yüzden ilk bey'atâ **"kadınlar bey'atı"** adı verilmiştir. Fakat bu ikinci bey'atta ise savaş bey'atı adı verilmiştir. Bu hedefsiz ve plansız bir savaş bey'atı değildir. Bu planlı, hedefi belli ve düzenli bir savaş bey'atıdır. Bu savaşta her kan damlası belirli bir hedef için akıtılmaktadır. Bu savaşta hiddet, kızgınlık veya geçici coşkular yüzünden gereksiz yere kan akıtılmasına yer yoktur. Bu her aşaması planlanmış hedefleri ve zamanı belirlenmiş bir savaş bey'atıdır.

2 - Mekke'ye gelirken yolda Müslüman olan ve Rasûllah'a biat edenler arasına katılan Ensar'ın temsilcisi ve lideri olan Ber'a İbn-i Ma'rur Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in biate daveti üzerine bu biati hemen kabul edip şöyle dedi:

"Seni hak ile gönderen Allah'a yemin ederim ki kendi nefsimizi, kadınlarımızı ve çocuklarımızı koruduğumuz gibi seni koruyacağız. Sana biat ettik. Biz harp erleriyiz ve biz bunu dedelerimizden miras aldık."

Bera, Rasûlullah'ın davetini hemen kabul etti ve kavminin savaş, harp ve silah hususundaki bütün imkânlarını Rasûlullah'a sundu. Rasûlullah'ın kendisinden istediği şeyleri fazlasıyla hemen o an ona verdi.

Rasûlullah'ın kendisini korumaları ve cihad için böyle cesur ve savaşçı kimseleri seçmesi İslâmi hareketin bu hususta ne kadar titizlikle durduğunu göstermektedir. İslâmi hareket metodunda her ferde yetenekli ve uzman olduğu alanda görev verilir. Savaş için yetenekli olan kimselere savaş alanında, siyaset bakımından kuvvetli olan kimselere siyasi alanda, liderlik dalında yetenekli olan fertlere de bu sahada görev verilir. Bunun için İslâm cemaati, fertlerinin kapasitesini çok iyi bilmeli ve onları en faydalı olacakları alanlara sevkedip verilen her görevde İslâm'ın menfaatini gözetmelidir. İslâm cemaatinde fertler ne kadar tecrübeli ve uzman olur, kendilerine uygun yerlerini alırsa yapılan planlar o derece başarılı olur.

3 - Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bey'at şartlarını bildirdiğinde değerli Müslüman Ebû'l Heysem, Bera *(radıyallahu anh)* Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'le konuşurken sözün arasına girdi ve şöyle dedi:

"Ya Rasûlallah! Bizimle bazı kimseler (yahudiler) arasında bağlantılar vardır. Biz bu bağlantıları kesip sana yardım edeceğiz. Eğer bunu yaparsak sonra Allah-u Teâlâ seni muzaffer ederse kavmine dönüp bizi terkeder misin?" Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* tebessüm edip şöyle dedi:

"Hayır! Sizin kanınız benim kanımdır, size zarar veren bana zarar vermiş demektir. Ben sizdenim, siz de bendensiniz. Sizin harbettiklerinizle harbeder, barış yaptıklarınızla barış yaparım."

Ne yüce bir antlaşma! Hem de kimle kim arasında? Bir lider ile bir er arasında. Bir Müslüman ile bir rasûl arasında olan bir antlaşma. Bu bey'at ile yepyeni bir durum hâsıl oluyordu. Bu bey'atı kabul edenler Rasu-lullah'ı korumak için silahlarına sarılacaklardı. Silah taşındığında herşey feda edilmeye hazır olacaktı. Birçok kimseler, düşman edinilecekti. Bütün bunlardan sonra şayet Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medineli Müslümanları oradaki yahudilerle başbaşa bırakacak olursa, kendileriyle bağlantıların kesilmesine öfkelenecek olan yahudiler bir çırpıda Medine'deki bu bir avuç Müslümanı yok etmek için harekete geçeceklerdi. Bunları düşünen Ebûl Heysem, durumu netleştirmek ve kendilerini güvencede hissetmek için Rasûlullah'a böyle bir soru sordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in zafer elde ettiğinde kendilerini yahudi müşrikleriyle başbaşa bırakıp bırakmayacağını sordu.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* rasûl olduğu halde bu şekilde hesaba çekilebiliyorsa hangi liderden bu şekilde hesap sorulmasın ve onunla münakaşaya girilmesin? Her er bilmelidir ki lideri onu savaşta yüzüstü bırakıp kaçamaz. Şayet böyle birşey yaparsa erlerin bu hareketten dolayı akan her kan damlası için hesap sorma hakkı vardır. Savaşta erleri bırakıp kaçan lidere mutlaka hesap sorulmalıdır. Rasûlullah'a bu konuda hesap sorulabiliyorsa, bu her erin bu konuda liderine hesap sorma hakkının olduğunu gösterir.

Ebûl Heysem'in sorusuna karşılık Rasûlullah'ın verdiği cevap tek kelimeyle mükemmeldi. Bir erin sorusuna karşılık insanların en yücesinin, liderlerin liderinin verdiği cevap neydi? Şöyle diyordu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Sizin kanınız benim kanımdır. Size yapılan eziyetler bana yapılmıştır. Ben sizdenim, siz de bendensiniz."

Ne güzel bir cevap! İslâm cemaatinde lider erlerden bir parçadır. Erler de liderden bir parçadır. Bu ikisi bir birini tamamlayan bir bütünün iki parçası gibidirler. Daima birbirlerinin yardımcısıdırlar. Sıkıntıda da, ferahlıkta da beraberdirler. Kanları birdir, akideleri birdir, başlarına gelecek musibetler birdir. Taşıyacakları şeyler aynıdır. Lider, sıfatı olan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* açık bir taahhüt veriyor:

"Size savaş açanlara savaş açarım, sizin anlaştığınız kimselerle anlaşırım" diyor. Böylece Rasûlulah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* savaşta da barışta da onların hareketlerini destekleyip muteber gördüğünü bildiriyordu.

4 – Ensarlar, Ebû Heysem'in itirazıyla yetindiler ve Rasûlullah'a başka bir itirazda bulunmadılar. Bu da Ebû Heysem'in onların istediği şeyi söylemiş olduğunu gösterir. Bunun için onlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Ebû Heysem'e verdiği cevapı kendilerine verilmiş saydılar.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e edilen itiraz İslâmın dışında olan veya kargaşa çıkarmak için yapılan bir itiraz değil, şer'i yani İslâma uygun bir itirazdı. Yapılan itiraz düzensiz de değildir. Her kafadan ayrı bir ses çıkmamıştı. Bu itiraz diğer fertleri de temsil eden bir itirazdı. Lidere karşı hesap sorma işte böyle olmalı! Yapılacak itiraz ferdi, kargaşa ve bölücülük çıkarmak için veya heva ve heveslerin ürünü olmamalıdır. İtiraz düzenli, yapıcı ve İslâma uygun olmalıdır. Yapıcı ve hataları düzeltme amacını gütmeli ve İslâmi hareket metoduna uygun olmalıdır. Bu şekildeki bir itiraz yıkıcı değil yapıcı olur ve hataların düzelmesine vesile olur.

İtiraz bütün fertleri temsil eden bir meclis tarafından gerçekleştirilmelidir. Bu meclis lidere hesap sorar. Onunla tartışır ve Müslümanların önerilerini lidere arzeder. Lider de bu meclise fikir danışır, sorular sorar ve kendisine getirilen önerilere karşı İslâm cemaatinin yapısını bozucu değil, onu daha da sağlamlaştırıcı cevaplar verir. Rasûlullah ve ashabı hareketleri ve sözleriyle bize Müslüman erlerin ve liderlerin taşımaları gereken özellikleri gösteriyor. Onlar bizim için ne güzel örnektirler!

ONUNCU ÖZELLİK

Antlaşma Maddelerinin Açık Olarak Belirlenmesi:

Bu bey'atı veren kişi, insanların siyahına, beyazına her türüne karşı savaş açmıştır. Bu bey'atı verenler bütün kâfirlerden hatta araplardan dahi ayrı ve uzak kalmayı peşinen kabul etmişlerdi. Bunun için Ensar' dan Abbas b. Ubade Ensar bey'at etmeden onları durdurup:

"Dikkat edin, (bunu kabul etmekle) siz bütün insanlara savaş açacaksınız, büyükleriniz ve aileleriniz ölecek, mallarınız yok olacak, ırzlarınıza saldırılacak, bütün insanlar size karşı gelecek. Bütün bunları düşünerek bey'at edin" dedi.

Akabe gününde söz verilen savaşın tabiatı ile günümüzde bize farz olan savaşın tabiatı aynıdır. Kafalarda şu iyice yer etmeli ki bütün kâfirler bize karşıdır ve bize savaş açacaktır. Onlar hiçbir zaman İslâmın hakim olmasını istemez. Çünkü onlar bilirler ki, İslâm hakim olduğunda yegane geçerli hüküm Allah'ın hükmü olacak ve onlar heva ve heveslerine göre hükmedemeyeceklerdir. Bunun için kâfirler bu davayı ortadan kaldırabilmek için ellerinden geleni yaparlar. Hatta bu davayı ortadan kaldırmak için aralarındaki düşmanlıkları bile unutabilirler. Bunlardan daha kötüsü Müslümanım diyen fertler bile bize karşı gelebilir. Çünkü gerçek İslâm onların da menfaatleriyle çatışabilir. Bu durum Müslümanların kafalarında net olmalıdır, İslâm cemaatine bağlanacak her fert bu şartları çok iyi bilmelidir. Bunun için Abbas b. Ubade Rasûlullah sallallahu aleyhi

ve sellem'e bey'at edecek, İslâm cemaatinin birer ferdi olacak bu insanlara, bey'at etmekle neleri göze aldıklarını bildirmeden edemiyordu. İslâm cemaatine bağlanacak kişiye bu şartlar bu şekilde açıkça bildirilmelidir.

Hiçbir siyasi grup bu şartlar altında antlaşmaya yanaşmaz. Çünkü onların istediği ancak dünya menfaatidir. Onlar ancak bizim muzaffer olacağımızı gördüklerinde bizimle antlaşmaya yanaşırlar. Bu şartları ancak kalbi imanla dolu olan ve ecrini Allah'tan bekleyerek İslâm yolunda savaşan mü'minler kabul ederler. İşte İslâm yolunda savaş bu şartları gerektirir. Artık isteyen hiçbir te'vile mahal bırakmayacak kadar açık olan bu şartları kabul edip bu kutsal davaya katılsın. Bu şartları kaldıramayacak olan da Mümtehine suresinde belirtilen kadınlar biati üzerine kalsın. Ancak şurası iyice bilinmelidir ki hiçbir mazereti olmadığı halde kadınlar biati üzerine kalan kişinin akidesinden şüphe edilir. Böyle bir hareket o kişinin akidesinde bir eksiklik olduğunu gösterir.

İşte savaş bey'atı böyledir. Şartları açık, gerektirdikleri net!

İslâm cemaati fertlere karşı açık olmalıdır. Zafer yakındır, diyerek güzel tekliflerde bulunarak insanları kandırmamalıdır. Durumu açık bir şekilde fertlerine bildirmelidir. Biz Allah katında Rasûlullah ve sahabelerden daha değerli değiliz. Bu olaylar onların başına geldiyse, bizim başımıza da mutlaka gelecektir. Bu şartları kabul eden kimseye; "Buyur, saflarımıza hoşgeldin" deriz. Dileyen kimse bu şartlar üzere bey'at edip bu saflara dâhil olur. Dileyen kimse de hiç bey'at etmez. Burada herhangi bir kapalılık veya kandırma yoktur. Bu yol uzun ve dikenlidir ve her aşaması tehlikelerle doludur. Bu şartları kabul etmeyen, onları saptırmak isteyen, bunları taşımak istemeyen kişinin yeri İslâm cemaatinin içi değildir.

Bütün bu şartlar Ensar'a arz edildiğinde onların cevapı ne idi?

Onlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e şöyle sordular:

"Eğer bizden istediğin şeyleri yerine getirirsek bizim kazancımız ne olacak?"

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onlara:

"Kazancınız cennet olacak" dedi.

Hangi kâfir topluluk böyle bir kazanca karşılık bu şartları kabul eder? Şüphesiz hiçbiri. Öyleyse bu savaş cennete inanan mü'minlerin savaşıdır. Bu savaşı ancak Allah'a, Rasûlüne, cennete ve gayba inanan mü'minler kabul eder.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu şartları kabul edip kendisine bey'at eden Müslümanlara bir zafer sözü dahi vermiyordu. Bizim için de aynı şey söz konusudur. Çünkü zafer belki bizim ellerimizle kazanılmayacak. Belki de şehadet bize zaferden daha önce gelecek. Allah'ın Müslümanlar için vermiş olduğu zafer vaadine belki biz ulaşamayacağız. Ama

garanti olan bir şey var. Bu şartları kabul edip onlara uygun yaşayan kişi mutlaka cennete girecektir. Bir Müslüman için bundan daha büyük bir ecir ve zafer düşünülemez. Allah-u Teâlâ zaferi uygun olan zamanda dilediği kimselere verir. Müslüman devlet kurulmadan önce Allah-u Teâlâ'nın Müslümanlara tek vaadi cennettir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ensar'ın:

"Kazancımız ne olacak?" sorusuna karşılık:

"Cennet" cevapını verince, kalpleri iman nuruyla aydınlanan bu hayırlı topluluk:

"Elini uzat" dediler. Ve hemen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e biat ettiler. Sonra birbirlerine:

"Alış veriş kazançlıdır. Biz caymak ve caydırmayı kabul etmeyiz" dediler. Akabe' de bulunanların hepsi bey'at etti, hiçbirisi geri kalmadı. Hatta bey'atte bulunan iki kadın bile savaş bey'atıyla bey'at ettiler ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e verdikleri sözü yerine getirdiler.

Bunlardan Ümmü Amare, Uhud savaşında oniki yerinden yaralandı. Müseylemetül Kezzab onun çocuğunu parça parça kestiği halde hiçbir zaman zayıf düşmedi ve bu yoldan vazgeçmedi. Bu bey'atta bulunan kadınlar bile erkeklerin yüklendiği şartları yüklenerek savaş bey'atı verip bütün kâfirlere karşı savaş ilan etmiş ve erkeklerle beraber onlar da bu yükü taşımışlardır.

ONBİRİNCİ ÖZELLİK

Müslümanlar İçin Temsilci Seçilmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ensar'a kendilerini temsil edecek temsilciler seçmelerini söyledi. Onlar da Hazreç'ten dokuz, Evs'ten üç kişi seçip kendilerini temsil etmeleri için Rasûlullah'a gönderdiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu oniki temsilciden ayrı bir bey'at daha aldı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara şöyle dedi:

"Sizler kavminiz için İsa'nın havarilerinin olduğu gibi birer kefilsiniz. Ben de (Mekke'deki) **müslümanlar için kefilim."**

Sorumluluk ancak onu kaldırabilecek yetenek ve güce sahip kimselere verilir. Rasûlullah bu iş için ehil olarak seçilmiş oniki temsilciye öncelikle, kavimlerinden sorumlu olduklarını bildirdi. Daha sonra da onlara görevlerini bildirdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'de bulunan bütün Ensar'lı Müslümanların sorumluluğunu bey'at eden bu temsilcilere yükledi. Ensar'ın dine bağlılık ve itaatlerinin kontrolü bu temsilcilere yüklenmişti. Şayet sorumlu oldukları fertlerde bir eksiklik veya hata meydana gelirse bunun hesabı onlardan sorulacaktı. Aynı şekilde Rasûlullah

(sallallahu aleyhi ve sellem) de bu sorumluluktan kendisini istisna etmiyordu. O şöyle diyordu:

"Ben de (Mekke'deki) **Müslümanlar için kefilim."**

Bu oniki kişinin görevi çok büyük ve çok tehlikeliydi. Çünkü hala Evs ve Hazrec arasında çıkan savaşta akan kanlar kurumamış ve yeni bir savaşın patlak vermesi her zaman ihtimal dahilindeydi. Onlar hem Medine'deki durumu sakinleştirecekler hem güzel bir İslâmi çalışma yürütecekler hem de bir ihtilaf çıkmaması için her türlü tedbiri alacaklardı. Amaç sadece bu iki grup arasındaki kini unutturmak değil aynı zamanda onları sevgi bağlarıyla birbirine kenetlemekti.

Geçen günler bu oniki kişinin ne kadar yetenekli ve görevlerine ne kadar sadık kimseler olduğunu gösterdi. Medine'de mümtaz bir İslâm topluluğu oluştu. Bu topluluğun fertleri kardeşlik bağlarıyla birbirine bağlanmış, birbirinin menfaatini gözetiyor ve düşmanlıkları sevgiye dönüştürüyorlardı.

Allah-u Teâlâ bu topluluk hakkında:

"Daha önceden Medine'yi yurt edinmiş ve gönüllerinde imanı yerleştirmiş kişiler, kendilerine hicret edip gelenleri severler, onlara verilenler karşısında içlerinde bir çekememezlik hissetmezler; kendileri zaruret içinde olsalar bile onları kendilerinden önde tutarlar. Nefsinin tamahkârlığından korunmuş olanlar işte onlar saadete erenlerdir." (Haşr: 9) ayetini indirdi. Bu kişilerin başarısı şüphesiz Allah'ın onlara olan yardım ve desteğiyle vuku bulmuştur.

Liderin görevlerinden olan iç safların birbirine kenetlendirilmesi, safların birleştirilip tek hedefe doğru sevkedilmesi, fertlerin lidere güven bağlarıyla bağlanmalarının sağlanması zor işlerdendir. Çünkü nefisler değişiktir. Heva ve hevesler çoktur. Bazen fertler arasında öyle ihtilaflar olur ki, lider bunlarla imtihan edilebilir. Bu ihtilaflar fertlere yayıldığında fertler gruplara bölünüp, her grup ayrı ayrı kişileri destekleyebilir, îşte liderin asıl görevi burada başlar. Bu noktada safların tekrar birleştirilmesi ve kalplerin tekrar birbirine ısındırılması için lider elinden gelen gayreti göstermelidir. Bu görev ona düşer. Fakat insanların kalplerini birbirine ısındırma noktasında insanoğlu acizdir. Bu noktada Rasûlullah dahi acizdi.

Zira Allah-u Teâlâ Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakkında şöyle buyuruyor:

"Ve gönüllerini sevgi ile birleştirdi. Sen yeryüzünde mevcut herşeyi harcasaydın bile gene de onların gönüllerini birleştiremezdin. Fakat Allah onların aralarını bulup kaynaştırdı. Çünkü Allah Aziz'dir, Hakim'dir."(Enfal:63)

Bu yalnız Allah'ın elinde olan bir husustur. Bunun için lider daima Allah'a dua etmeli ve O'ndan yardım ummalıdır.

ONİKİNCİ ÖZELLİK

Savaş Gününü Lider Tayin Eder:

Akabe bey'atında yetmiş küsur Müslüman her tarafları müşriklerle çevrili olduğu halde, hiçbir müşriğin haberi olmadan düzenli ve gizli bir şekilde toplanmış ve Rasûlullah'a bey'at için Akabe'de hazır bulunmuşlardı. Bu topluluk bütün müşriklere savaş ilan etmek için burada toplanmışlardı. Peki, bu sırada bu toplantıdan dolayı yarın başlarına büyük dertler açılacak olan Kureyş müşrikleri ve Medine'den gelen müşrikler neredeydi? Onları öldürmek, onları ortadan kaldırmak için Müslümanlar toplanırken bu kimseler nerede idi? Hâlbuki bu toplanan yetmiş küsur kişi Kureyş ve Medine' li müşriklerin sayısı yanında ufacık bir lokma nisbetindeydi. Müslümanlar onları öldürme ve ortadan kaldırma planları yaparken o müşrikler herşeyden habersiz yataklarında horluyorlardı.

Allah-u Teâlâ bu topluluğu koruyordu. Onları gören bir tek kişi vardı. O da onları bu halde gördüğü için kızgınlıktan ellerini ısıran şeytan (Aleyhillane) idi. Şeytan o kadar kızdı ki hatta kendini kaybedip bağırmaya başladı. Şeytan kâfirleri yok etmek için yapılan planları bozmak gayesiyle elinden gelen herşeyi yapar. Gerekirse uykusuz bekler. Yandaşlarına yardım etmek için elindeki bütün imkânları sonuna kadar kullanır.

Fakat Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in mükemmel planı ve mü'minlerin samimi inancı karşısında şeytan daima hezimete uğramaya mahkûmdur. Şeytan Müslümanları bey'atın son aşamasında görmüştü. Kureyşlilere haber vermek için zamanı yoktu. Bunun için yüksek bir tepeye çıkıp en gür sesiyle:"Ey ev sahipleri! Sabiiler ve beraberindeki birçok kınanmış kimselerden haberiniz yok mu? Onlar sizinle harbetmek için toplanmışlardır" diye bağırmaya başladı. Bu sesi duyunca bey'at verenlerin elleri kılıçlarına gitti. Bunlardan Abbas b. Ubade b. Nadla ileri çıkıp: "Ya Rasûlallah! Seni hak ile gönderen Allah'a yemin ederim ki eğer dilersen yarın Mina halkının etrafını kılıçlarımızla doldururuz" dedi. Diğerleri de onu destekleyerek Rasûlullah'a: "İstersen bu kâfirleri hemen yok edelim" dediler. Bu insanlar verdikleri bey'atın şartlarını hiç tereddüt etmeden tatbike hazırdılar. Hatta verdikleri bey'atın şartlarını da aşarak Mekke'de de Rasûlullah'ı korumaya kalkıştılar. Rasûlullah'ın cevapı ise kesindi: **"Daha bununla emrolunmadık. Yerlerinize dönün."**

Çünkü bu yetmiş küsur kişi müşriklere savaş açtıklarında büyük bir ihtimalle hepsi şehid düşüp gideceklerdi. Hamasetten kaynaklanan bu coşku onların hepsini yokedebilirdi. Böyle bir durumda bunun sorumluluğu kime aittir? Plansız ve düşüncesiz bir hareket Müslümanlara büyük

zarar verebilir. Müslümanların kanı Kâ'be'nin hürmetinden daha üstündür. Bu kan karşılıksız olarak nasıl akıtılabilir?

Savaş için hazırlık şarttır. Hazırlıksız savaşa girilmez. Savaşın zamanını ve yerini ise ancak Müslüman lider tayin eder. Erlerin görevi ise her an elleri kılıçlarında, tetikte, savaş için hazır beklemektir. Liderin görevi erlerinkinden farklıdır. Lider bütün ihtimalleri göz önüne alarak planlarını ona göre yapmalıdır. Başarısız bir hareketten dolayı akıtılan kanların sorumluluğu lidere aittir. Erler, liderin planı doğrultusunda verdiği emirlere asla karşı gelmemeli ve her an savaşa hazır olmalıdırlar. Erler, lider onlara savaş edin dediğinde savaş etmeliler, savaş etmeyin dediğinde de itirazsız itaat etmelidirler. Zira Rasûlullah Ensar'a:

"Henüz bununla emrolunmadık, yerinize dönün" dediğinde onlar itirazsız buna itaat etmişler ve yerlerine dönmüşlerdi. Erler, Ensar'ın yaptığı gibi hiçbir tehlikesini düşünmeden savaş için hazır olmalı fakat aynı zamanda da liderin bir tek emri onların yerine dönmesi için yeterli olmalıdır.

Rasûlullah'ın emri üzerine Ensar gizli gizli yerlerine döndüler. Onlar yerlerine döndüklerinde kavimlerindeki müşrikler uyuyorlardı. Onların gidişlerinden ve gelişlerinden müşriklerin haberi olmamıştı. Müslümanlar hemen yataklarına girip uyudular hatta horladılar. Böylece müşriklere sanki bütün gece onlarla beraber uyumuşlar hissi verdiler.

ONÜÇÜNCÜ ÖZELLİK

İslâm Devletinin Doğuşunu Lider Tayin Eder:

Kureyşliler toplantı haberini duyunca Hazrec'in kapısına dayanıp meselenin aslını sordular. Hazrec'li müşrikler böyle birşey yapmadıklarına dair yemin ettiler. Bunlar yalan da söylemiyordu. Çünkü onlar böyle birşey yapmamıştı ve böyle birşeyden haberleri de yoktu. Abdullah b. Ubey böyle birşeyin olmadığını, kavminin de kendisine danışmadan böyle birşeyi yapamayacaklarını söyledi. Gerçekten de bu kâfirler ancak bildiklerini söylüyorlardı. Onlar bu gizli toplantıyı nasıl bilebilirdi ki? Müslümanlar ise kelleleri gitse bile bu toplantı hakkında bir kelime dahi söyleyemezlerdi.

Burada bir soru akla geliyor: Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu toplantıdan sonra Ensar'la yapmış olduğu antlaşma ile Medine'de bir İslâm devleti kurmuştu. Peki, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kurmuş olduğu bu devleti niçin ilan etmedi? Kureyş her yerde bu konu hakkında bir bilgi kırıntısı arıyordu. Müslümanlar ise susuyorlardı. Medineli

müşrikler ise böyle birşeyden haberleri olmadığına dair büyük yeminler ediyordu. Öyleyse bu devletin kuruluşunun gizlenmesinin sebebi neydi?

Aslında cevap gayet açıktır; Müslümanların içinde bulundukları durum devletin kuruluşunun ilanına müsait değildi. Müslümanların kuvveti Mekke'deki müşriklere nazaran çok zayıftı. Müslümanlar müşriklerin içindeydiler ve diğer Müslümanlardan çok uzaktaydılar. Savaş ve devletin kuruluşunu ilan etmek için uygun yer ve uygun zaman seçilmelidir. Bu ilan Müslüman devletin gücüne ve konumuna göre yapılır veya yapılmaz. Bunun için dakik bir plan ve dakik bir hazırlık yapılması gerekir. Bu noktada heyecan, geçici duygular ve kışkırtmalara kapılmamak gerekir, ilan kararını lider vermeli ve bunun için de en uygun yer ve zamanı seçmelidir.

İslâm devletinin doğuşunu erler değil lider tayin eder. İslâm devletinin ilanı İslâm cemaatinin içinde bulunduğu duruma göre yapılır veya yapılmaz. Bu durumların hesabını ise fertler değil lider yapar. Resûlullah'ın toplantıdan sonra devleti ilan etmemesinin sebebi; durumu buna müsait görmemesinden dolayıdır. Şayet Rasûlullah bunu ilan etseydi Kureyş bu yetmiş kişiyi hemen ortadan kaldırmaya kadirdi. Bu safhada İslâm devletinin kuruluşunun ilan edilmesi bütün İslâm cemaatinin ortadan kaldırılmasına vesile olabilirdi. Bu da bize cemaat liderinin sorumluluğunun ne kadar büyük olduğunu ve yaptığı işlerde ne kadar planlı ve dakik olması gerektiğini açıkça göstermektedir.

ONDÖRDÜNCÜ ÖZELLİK

İslâm Cemaatinin Maslahatı Fertlerin Maslahatından Daha Üstündür:

Lider fertlerden bazı şeyleri gizlemesinden dolayı yalancılık, aldatma veya saptırma gibi şeylerle itham edilmemelidir. Zahiren görülen olaylar bunu gösterse dahi lider asla bu şekilde itham edilmemelidir. Siyer kitaplarında; (görevli olanlar hariç) Mekke'deki müslümanların hiçbirinin bu bey'attan haberi olduğuna dair hiçbir habere rastlanmamaktadır. Çünkü böyle bir toplantı olduğunu Mekke'deki Müslümanların bilmesi gereksizdi. Mekke'deki Müslümanlar da bu olaydan haberdar olduklarında bu olay onlara gizli kaldı diye kızmadılar. Veya buna sıkılmadılar. Siyerdeki olaylar Rasûlullah'ın bunu onlara Ensar Medine'ye varıp yerleştikten ve buradaki durumlarını sağlamlaştırdıktan sonra haber verdiğini gösteriyor. Rasûlullah onlara şöyle dedi:

"Artık başka bir yerde de sizin kardeşleriniz var. Oraya gidin, orada emin olursunuz."

Rasûlullah bu haberi ancak hicret emri geldiğinde verdi. Rasûlullah bunu gizlediğinden dolayı Mekke'deki müslümanlar tarafından:"Sen bizi aldattın" veya "Sen bize yalan söyledin" diye suçlanmadı.

Rasûlullah'ın bu olayı gizlemesi sebepsiz değildi. Zira kâfirler bu olayı kesin olarak bilselerdi Medine'ye giderken yolda Kureyşlilere yakalanan Sa'd onların elinden sağ olarak kurtulamazdı. Bazı kâfirler Kureyş kabilesine baskı yapıp Sad'ı onların ellerinden kurtardılar. Bu noktada Allah'ın yardımı olmasaydı Ensar nerdeyse geri dönüp Sa'd'ı kurtarmaya kalkışacaktı. Şayet onlar böyle birşey yapmış olsaydılar bu çok büyük felaketlere sebebiyet verebilirdi. Sad'ı kurtarmak için Mekke'deki hiçbir Müslüman harekete geçmedi. Bu Müslümanlar için çok ağır bir imtihandı. Bir kardeşleri kâfirlerin elinde eziyet görüyor onlar ise onun için hiçbir şey yapamıyorlardı. Çünkü onu kurtarmak için bir girişimde bulunmuş olsaydılar bu Sad'ın ve Ensarın bey'at ettiğini gösterecek ve sonuçta hem lider hem de İslâm cemaati için büyük tehlike arzedecekti.

Eğer lider bir musibete duçar olan bir ferdi kurtarmak için plan gereği hiçbir müdahelede bulunmazsa, Müslümanlar lideri itham etmemelidirler. Çünkü hareketin maslahatını en iyi bilen liderdir. Bazen bazı müslümanların başına eziyetler gelmesine rağmen bu Müslümanları kurtarmak için lider harekete geçmeyebilir. Böyle bir hareket yapıldığında yanlış yapılmış sayılmaz. Zira, ne Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ne de diğer sahabeler Sa'd'ı kurtarmak için hiçbir müdahalede bulunmamalarına rağmen, Müslümanlar onları hiçbir zaman itham etmemişlerdi. İşte burada çok önemli bir kaide ortaya çıkıyor:

"Cemaatin maslahatı daima ferdin maslahatından daha üstündür."

ONBEŞİNCİ ÖZELLİK

Müslüman Devlet İçin Yer Seçilmesi Ve Gizli Bir Şekilde Hareket Edilip Orada Toplanılması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Habeşistan'a hicret eden müslümanlara:

"Orada adil bir kral vardır. Orada zulme uğramazsınız. Oraya gidin." demişti. Fakat Medine'ye hicret eden Müslümanlara ise:

"Allah sizin için kardeşler yaptı ve orasını sizin için emin bir yer kıldı. Oraya gidin" dedi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ayrı ayrı yerlere hicret eden iki guruba ayrı ayrı hitaplarda bulunması hicret edilen yerler arasında farklılık olduğunu gösterir.

Bu iki yer arasında açık farklılıklar vardır. Öncelikle yer bakımından farklılık vardır. Habeşistan yer olarak Mekke'den ve araplardan çok uzaktı. Bu devlet ne kadar kuvvetli olursa olsun, yalnız oraya hicret edenlerden müteşekkil olacaktı ve buradaki İslâmi hareket felce uğrayacaktı. Çünkü buradan İslâm devletinin Araplara ulaşma ihtimali zayıftı. Arap olmayan bir kavim içinde ise İslâm devletinin yayılıp genişlemesi çok zordur.

Medine de yer olarak Mekke'ye nispeten uzak bir yerdeydi. Fakat Medine'nin çok hassas ve önemli bir konumu vardı. Medine iktisadi olarak Mekke'yi boğma kudretine sahipti. Çünkü Medine ticaret kafilelerinin geçiş yolu üzerinde idi. Kureyş için ticaret, hayatın can damarıydı. Medine'den ticaret yolunun kesilmesi halinde Mekke'de hayat felce uğrardı.

Diğer bir farklılık ise Medine halkının arap olması ve bu yerin araplardan uzak olmamasıdır. Araplar Medine'den gelebilecek bir daveti kabul edebilirlerdi. Fakat daha önce de anlatıldığı gibi Habeşistan'dan gelebilecek bir daveti kabule yanaşmazlardı.

En önemli farklılıklardan birisi de Rasûlullah'ın hicret edenlere söylediği sözlerinde işaret ettiği farklılıktır. Habeşistan'da güvenilen sadece orada hakim olan kral idi. Bu kralın ise değişmesi her an için ihtimal dahilindeydi. Kralın değişmesi halinde ise Müslümanlar büyük bir tehlikeyle karşılaşabilirlerdi. Zira Necaşi'ye Müslümanlar sebebiyle bir darbe girişiminde bulunulduğunda Necaşi Müslümanların güvenliğinden korkmuş ve hemen iki gemi hazırlatıp kendisine birşey olması halinde Müslümanların kaçıp kurtulmalarını sağlamaya çalışmıştı. Medine'de güvenilen ise bir kişi değil birçok kişiydi ve bu güvenilenlerin hepsi Müslümanların kardeşiydi. Buradaki kimseler onları korumak için gerekirse canlarını vermeye hazır kimselerdir.

İslâmi hareket çoğu zaman hicret için istediği şartlarda bir yer bulamayabilir. Yine hicret için uygun olmayan yerleri de seçmek zorunda kalabilir. Bu durumda Müslümanların uygun bir yer buluncaya kadar böyle bir yerde kalmaları zorunlu olabilir. Fakat uygun bir yer bulunduğunda Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabını hemen Medine'ye göndermesi gibi İslâm cemaatinin de fertlerini bu yere taşıması gerekir.

Medine'nin bulunması ancak Allah'ın tevfikiyle idi ve müslümânlara O'nun bir rahmetiydi. Çünkü Rasûlullah'ın Medine'den gelen kafile ile görüşmesi başarısızlıkla sonuçlanabilirdi. Medine heyetiyle görüşme sonuç vermeyip, Şeyban kabilesi ile olan görüşmeler sonuç verseydi Müslümanlar Şeyban kabilesinin bulunduğu beldeye hicret edeceklerdi.

Medine'ye hicrette bazı aileleler bütün fertleriyle hicret etmişlerdi. Örneğin Ben-i Ganem kabilesinden ondört erkek, yedi kadın hicret etti.

Ömer Ibn-i Hattab ailesiyle beraber hicret etti. Müslümanlar ardarda, gizlice Medine'ye hicret ettiler.

ONALTINCI ÖZELLİK

Kâfirlerin Toplanıp Lideri Ortadan Kaldırma Planı Yapmaları:

Mekke müşrikleri her yolu denemelerine rağmen İslâm'ın ilerlemesini ve Müslümanların çoğalmasını engelleyemediklerini görünce çareyi Müslümanların lideri olan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i ortadan kaldırma fikrinde buldular ve bunun için planlar yapmaya başladılar.

Daha önce de belirttiğimiz gibi kâfirlerin asıl hedefi Müslüman lideri ortadan kaldırmaktır. Çünkü kâfirler, Müslüman lider ortadan kalktığında; İslâmi hareket tamamıyla ortadan kalkmasa bile, bu hareketin etkileneceğini ve sarsılacağını biliyorlardı. Bunun için Müslümanların liderlerini korumak için her türlü tedbiri almaları gerekir.

Fakat liderin ortadan kaldırılmasının hiçbir zaman İslâmi hareketin durmasına sebep olmaması gerekir. Liderin başına birşey gelmesi halinde fertlerin ümitsizliğe düşmemesi ve ferdin bu davanın yürümesinden bizzat kendisinin sorumlu olduğunu düşünerek buna göre hareket etmesi gerekir. İslâm cemaatinin de fertlerini yetiştirirken her bir ferdi bu davayı tek başına da olsa yürütebilecek kalitede yetiştirmesi gerekir. Bu dava belirli fertlerin davası değil bütün Müslümanların ortak davasıdır. Öyleyse her Müslüman bu davanın yürümesinden sorumludur. Liderin ortadan kalkması ise her an ihtimal dahilindedir. Bunun için Müslümanların da kendilerini bu ihtimale hazırlamaları ve buna göre tedbirlerini almaları gerekir.

ONYEDİNCİ ÖZELLİK

Hicrette Yapılan Planlar:

1 – Rasûlullah (s.a.s)'ın Yatağında Ali'nin Yatması:

Allah-u Teâlâ tarafından Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e o gece yatağında yatmaması bildirilerek kendisine suikast girişiminde bulunulacağı vahyolundu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de Ali *(radıyallahu anh)*'u kendi yatağına yatırmak suretiyle kâfirleri aldatmak için güzel bir plan kurdu. Bu plan Allah'ın izniyle başarıya da ulaştı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* evden çıkıp giderken bir adam onu gördü. Adam Rasûlullah'ı öldürmek için toplanan kâfirlerin yanına gelip:

"O evden çıktı" dedi. Oradaki kişiler ise bu adama inanmadılar ve:

"Bak işte o orada yatıyor" dediler. Ve sabaha kadar orada beklediler. Sabah olduğunda Rasûlullah'ın yatağında Ali'yi görünce şaşırdılar ve ancak o zaman o adamın doğru söylediğini anladılar.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah-u Teâlâ'nın kendisini koruyacağını bildiği halde, bu onun ihtiyatlı davranmasına engel olmamıştır. Allah'ın da yardımıyla Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in planı başarıya ulaşmış ve kâfirlerin suikast planı suya düşmüştür.

Kâfirlere karşı yapılan planlarda Allah'a güvenilmekle beraber her türlü tedbirin de alınması gerekir. Gerekli planları yapmayıp, gereken tedbirleri almamamızdan dolayı başımıza gelen eziyetleri de Allah'ın kaderine yüklememememiz gerekir. Allah-u Teâlâ yaptığımız ihmalkârlıklardan dolayı zaferi geciktirdiğinde, yalnız kendi nefsimizi kınamamız gerekir. Çünkü bunun yegâne sorumlusu biziz. Bunun için başka sorumlu aramaya gerek yoktur. Bizlerin her türlü planı yapıp gerekli bütün tedbirleri aldıktan sonra Allah'a tevekkül etmemiz ve başımıza geleceklere de Allah için sabretmemiz gerekir.

2 – Rasûlullah (s.a.s)'ın, Ebû Bekr'in Evine Hicret Kararını Haber Vermek İçin Öğle Vakti Yüzünü Gizleyerek Gidişi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû Bekir'e gittiği saat Arabistan'da insanlar için yatma saatiydi. Bu olay eylül ayının başında olmuştu. Eylül ayı yazın son aylarındandı ve bu ayda hava çok sıcak oluyordu. Bunun için sokaklarda bu saatte kimsecikler yoktu. Herkes evinde uyumaktaydı. Bu saatte çıkmak gizlilik açısından da çok uygundu. Zira bu yüzden kimse Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû Bekr'in evine gittiğini görmedi. Ayrıca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kendisini kimse tanımasın diye yüzünü sargıyla iyice sarmıştı.

3 - Hicret için Ebû Bekr'in Evinin Arka Kapısından Çıkılması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* öğle sıcağında gelmek suretiyle kâfirleri atlatmıştı. Fakat Ebû Bekr'in evi takip ediliyor olabilirdi. Bu takip Ebû Bekr'in evinin yakınındaki bir evden olabileceği gibi uzaktan Ebû Bekr'in evinin ön kapısını gören bir yerden de olabilirdi. Kâfirler Ebû Bekr'in evinin ön kapısından başka gizli bir çıkışı olduğunu bilmiyorlardı. Bu gibi hassas durumlarda gizliliğin gerektirdiği her türlü tedbir alınıp gerekli planlar yapıldıktan sonra Allah'a tevekkül edilmesi gerekir. Zira belki de Rasûlullah'ı kimse takip etmiyordu ve Ebû Bekr'in evini kimse gözetlemiyordu. Fakat Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sanki takip

ediliyormuş ve ev gözetleniyormuş gibi tedbirli hareket etti ve çıkış için ön kapıyı değil de gizli olan arka kapıyı kullandı.

4 - Medine'ye Değil de Sevr Mağarasına Gidilmesi:

Mekke müşrikleri Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i ele geçirip öldürmek için elinden geleni yapıyorlardı. Onlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Medine'ye gittiğini zannediyorlardı. Onun için çok sayıda adamla Medine'ye giden bütün yolları tutmuşlardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye değil Sevr mağarasına gitmek suretiyle kâfirlerin O'nu yolda yakalama planını bozmuştur.

5 - Sevr Mağarası Medine Yolu Üzerinde Değildir:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Medine'ye değil de Sevr mağarasına gitmesi ve Sevr mağarasının Medine yolu üzerinde olmaması Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in planının ne kadar mükemmel olduğunu gösteriyor. Medine yolu kuzeydeydi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise onun tam tersi olan güney yolunu (Yemame yolunu) takip etmiştir. Bu yolda beş mil kadar ilerledikten sonra bir dağa geldiler. Dağ çok sarptı ve ona çıkmak çok zordu. Fakat Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve arkadaşı Ebû Bekr bu sarp dağı tırmandılar ve oradaki bir mağaraya yerleştiler.

6 - Mekke'de Kendilerine Haber Getirecek Bir Adam Bırakılması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kendileri hakkında Mekke müşriklerinin neler konuştuklarını ve ne planlar yaptıklarını günü gününe takip edebilmek için Ebû Bekr'in oğlu Abdullah'ı Mekke'de bıraktı. Abdullah Mekke'de olanları ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakkındaki konuşmaları ve planları dikkatlice takip ediyor ve bunları günü gününe mağarada saklanan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ulaştırıyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Sevr'de bir gün bekleyip ondan sonra rastgele yola çıkmamıştı. Kâfirlerin onlar hakkında neler planladığını öğrenip buna göre kendisi de planlı hareket etmişti.

Müslümanlar kâfirler hakkında bir plan hazırladıklarında planın başarılı olabilmesi için; kâfirlerin durumunu çok iyi kontrol etmeleri ve planlarını buna göre hazırlamaları gerekir. Rastgele yapılan planlar hezimete uğramaya mahkûmdur. Lider kâfirlerin plan, sır ve hareketlerini ne kadar iyi bilirse yaptığı plan da o derece başarılı olur.

7 - Yiyeceklerin Temini:

Ebû Bekr'in kızı Esma her gece onlara yetecek kadar yiyecek getiriyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bu mağarada ne kadar kalacağı belli değildi. Şayet yemek gelmeyecek olursa onlar ölüm tehlikesiyle karşı karşıya kalabilirlerdi. Peki, bu görevi niçin Abdullah değil de Esma yüklenmişti? Şayet Abdullah bu görevi yüklenseydi o zaman Abdullah'ın hareketleri kısıtlanacak ve Abdullah asıl görevini yapamayacaktı. Bu görevin Abdullah'a verilmesi dikkat çekerdi.

Tam tersini düşünelim… Abdullah'ın görevini de Esma'ya verelim ve her iki işi de bir kişi yapsın. Esma hem yiyecekleri getirse hem de Abdullah'ın kendisine anlattığı bilgileri Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ulaştırsa olmaz mıydı? Hayır! Olayları aktaracak kişinin olayları çok net ve olduğu gibi aktarması gerekir. Esma'nın nakli Abdullah'ın ki kadar net olmazdı ve Esma bazı şeyleri unutabilirdi. Esma'nın olayları kavramasıyla, Abdullah'ın kavrayışı bir değildir. Esma olayları eksik kavrar da eksik ulaştırırsa buna göre yapılacak planlar bu ölçüde eksik olurdu. O zaman Esma'nın bu görevi yapması sakıncalıydı. Çünkü gelen haberlerin eksiksiz ve sağlam olması gerekliydi. Esma, Abdullah'ın yapamayacağı bir iş olan dikkat çekmeden yemek getirme işini mükemmel yapabilirdi. Fakat haber getirme işini Abdullah kadar mükemmel yapamazdı. Bu işi Abdullah yapmalıydı. Çünkü bütün planlar buna göre yapılacaktı. Burada yapılan işteki uzmanlık ve uygunluk çok önemlidir. Bu hususlara ne kadar dikkat edilirse yapılan planlar da o derece başarılı olur.

Burada Esma'nın yerine getirdiği görevde, Esma'nın fedakârlık ve gayretine işaret etmeden geçmemek gerekir. Esma'nın hareketleri bu dava içindeki kadının rolünü göstermesi ve Müslüman dava kadınına örnek olması açısından son derece önemlidir. Esma o günlerinde hamileliğinin son aylarında idi ve normal bir insanın çıkmaktan aciz kaldığı, Mekke'den beş mil uzak olan bir dağa hiç üşenmeden ve şikâyet etmeden hergün çıkıyordu. İşte, Müslüman dava kadını gerektiğinde erkeğin dahi yapmaktan zorlanacağı işlerde görev alabilir. Bu yolda o, daima erkeğinin yanında ona bir yardımcıdır. Gerektiğinde o erkeğinin görevini de üstlenmeye hazır olmalıdır.

8 - Ebû Bekr'in Çobanı Amir İbn-i Füheyre'ye Gündüz Koyunlarını Mağara Civarlarında Otlatmasını Emretmesi:

Bu devirde insanların ayak izlerini takip etme hususunda uzman kişiler vardı. O zamanlar bir kişiyi takip etmenin en kolay yolu o kişinin ayak izlerini takip etmekti. Esma ve Abdullah hergün mağaraya geliyordu.

Onların izlerinin takip edilmesi halinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in gizlendiği yer ortaya çıkabilirdi. Bunun için onların ayak izlerinin yok edilmesi gerekiyordu. İşte Amir ibn-i Füheyre bu civarda koyunlarını otlatmak suretiyle koyunların ayak izleriyle Abdullah ve Esma' nın ayak izlerini ortadan kaldırmıştı.

Bu olayda Müslümanlara önemli dersler vardır. Müslümanlar gizlenmeleri durumunda neler yapmak gerektiğini çok iyi bilmeli, ne gibi yollara başvurabileceklerini öğrenmeli ve gerekli her türlü tedbiri almalıdırlar. Bu şekilde davrandıklarında Allah'ın izniyle kâfirlerin onları bulmaları zordur.

9 – Rasûlullah (s.a.s)'ın Sevr Mağarasında
Üç Gün Kalmasının Hikmeti:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ilk günlerde hemen mağaradan çıkıp Medine'ye gitmeye kalkışsaydı yakalanma ihtimalleri çok büyüktü. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in mağaradan çıkış günü Abdullah'ın, kâfirlerin planları ve hareketleri hakkında verdiği bilgilere bağlıydı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke müşriklerinin takibi yavaşlatıp gevşetmelerini bekliyordu. Denilebilir ki; Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* niçin üç günden daha fazla kalmadı? Çünkü günler geçtikçe kâfirlerin takibatı daha hafifleyecekti. Bu da doğru olmazdı. Çünkü üç günden fazla kalındığında kâfirlerin takibatı azalsa da devamlı mağaraya gidip gelen Abdullah ve Esma dikkat çekebilir ve bu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yerinin belirlenmesine sebep olabilirdi. Orada kalma müddeti uzadıkça bu tehlike de artardı. Bunun için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* uygun olan ilk anda yola çıkmıştır.

10 - Allah'ın Yardımı Ve Meleklerin Rasûlullah'ı Koruması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem),* beşeri gücü ölçüsünde bütün planları yapmasına rağmen Kureyşliler Onun saklandığı yere geldiler. Kureyş'in buraya gelmesi Rasûlullah'ın tedbirsizlik edip yolda ayak izleri bırakmasından değildi. Zira Amr îbn-u Füheyre hergün koyunlarıyla oradan geçiyor ve izleri yokediyordu. Kâfirler her dağı, her taşı arıyorlardı. Buraya da gelmeleri bilinçli değildi.

Evet, Müslüman fert bütün tedbirleri almasına rağmen kâfirler onun yerini bulup onu ortadan kaldırmaya kalkışacak olursa o zaman Allah'ın yardımı yetişir. Allah-u Teâlâ Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve arkadaşı Ebû Bekir *(radıyallahu anh)*'u koruduğu gibi Müslümanlarıda koruyacaktır. Allah-u Teâlâ Müslümanların korumasından uzak olan ve kâ-

firlerin eline düşmek üzere olan bu iki insanı kâfirlerin şerrinden koruyor. Bunu açıkça gören Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Üzülme Allah bizi koruyor" diyordu arkadaşına. Mağara civarında kendilerini gören adam hakkında ise:

"Melekler bizi kanatlarıyla koruyor" diyordu. Allah-u Teâlâ kendi yolunda çalışanları destekleyeceğini şu ayetiyle beyan ediyor:

"Allah sizi, sizin görmediğiniz erlerle destekledi."

(Tevbe: 40)

İşte dava erleri Allah'ın kendileri için belirlediği sınırlar çerçevesinde hareket edip gerekli bütün planları yaparlar ve gerekli tedbirleri alırlar. Bu hususlarda gevşeklik göstermezlerse Allah-u Teâlâ'nın onları koruyup destekleyeceğini bilmeleri gerekir. Ellerinden gelen gayreti göstermelerine rağmen planları yetersiz kalırsa Allah-u Teâlâ onlara yardım edecektir. Dava erlerinin, zaferin Allah'ın elinde olduğunu unutmamaları, zafer için Allah'tan yardım istemeleri ve O'na samimiyetle yönelmeleri gerekir.

11- Müşriklerin Uzmanlık Ve Tecrübelerinden istifade Edilmesi:

Rasalullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve Ebû Bekir *(radıyallahu anh)* Kureyş kabilesinden güvenilir bir müşrik olan Abdullah ibn-i Uraykıt'ı Medine yolunda kendilerine kılavuzluk etmesi için tuttular. Abdullah Medine yolunu çok iyi bilen bir kişi idi. Ebû Bekir iki devesini hicret gününe kadar yetiştirmesi için ona teslim etmişti. Abdullah, Ebû Bekir ile sözleştiği gibi mağarada kalışlarının üçüncü günü develerle beraber geldi.

Bu olayda da gördüğümüz gibi İslâmi hareket mecbur kaldığında güvenilir kâfirlerin uzmanlık ve tecrübelerinden istifade edebilir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kâfir bir kılavuz tutması bu gibi durumlarda onlardan yararlanmanın caiz olduğunu gösterir.

12-Kâfirleri Aldatmak:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve Ebû Bekir *(radıyallahu anh)* Sevr mağarasına giderken yolda bir adam onları gördü ve Ebû Bekr'e:

"Bu adam kimdir?" diye sordu. Ebû Bekir *(radıyallahu anh)* ona:

"Bu bana doğru yolu gösteren adamdır" dedi. Adam Ebû Bekr'in sözünden Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i Ebû Bekr *(radıyallahu anh)*'e yolu gösteren bir kılavuz zannetti. Hâlbuki Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* bu sözüyle bu adam bana, cennete ulaştıran yolu gösteren adamdır demek istiyordu.

Kureyşliler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i ölü veya diri yakalayan kişiye yüz deve vermeyi vaadettiler. Onların asıl aradıkları Ebû Bekr değil Rasûlullah'dı. Herkes bu ödülü elde edebilmek için yollara dökülmüştü. Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* bu durumu çok iyi bildiği için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kimliğini gizlemişti. Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* biliyordu ki; çölde yaşayan bir adam için yüz deve çok önemlidir. Ve bu adam yüz deve için herşeyi yapabilirdi. Bunun için Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kimliğini güzel bir te'ville gizledi.

Allah'ın dinine davet eden mü'minlerin çok uyanık, zeki ve pratik zekâ sahibi kimseler olmaları gerekir. Çünkü Müslümanlar ancak o zaman kâfirleri aldatıp yanıltarak İslâma verebilecekleri zararları önleyebilirler. Ebû Bekr *(radıyallahu anh)*'un hareketi bize zaruri durumda kâfirlerin yalan söylenmeden güzel bir te'ville aldatılabileceklerini gösteriyor. Zira Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyuruyor:

"Kullanılan sözün, zahiri manasını değil de başka bir manayı kastederek bazı sözler söylemek, yalan söylememek için bir yoldur." (İbn-i Adiy-Beyhaki-Mearid)

13 - Yemen'e Doğru Gitmek:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve beraberindeki kafile önce Medine'ye doğru değil, Yemen'e doğru yola çıktılar. Daha sonra batıya, sahil yoluna yöneldiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Sevr mağarasında üç gün kalıp kâfirlerin takip işinde gevşemeleri planını yeterli görmedi. Ve çıktıklarında direkt Medine'ye doğru değilde önce Yemen'e doğru gitmeyi uygun buldu. Daha sonra Medine yoluna döndüler. Abdullah ibn-i Uraykıt onları insanların hiç takip etmedikleri bir yoldan Medine'ye götürdü, İbn-i Uraykıt Medine'ye giden ve insanlarca bilinen yan yolları dahi kullanmadı. Bilakis o insanlarca hiç bilinmeyen yolları takip etti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in böyle bir yola başvurması, kâfirlerin gözlerinden uzak kalmak içindir.

14 - Süraka Ve Rasûlullah (s.a.s)'ın Ona Karşı Davranışları:

Ebû Bekr *(radıyallahu anh)* yolda giderken Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e önden bir tehlike gelebileceğinden kuşkulandığında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in önünde yürüyor, arkadan ona bir tehlike isabet edebileceğinden kuşkulandığında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in arkasından yürüyordu. Bu bütün yol boyunca böyle devam etti.

Süraka'nın Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile karşılaşıp da ondan eman istemesi üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona eman verdi ve:

"Bizim bu taraftan geçtiğimizi gizle" dedi. O da:

"Tamam, sizi gizleyeceğim. Fakat bana bir eman yaz." dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de bir eman yazdırıp ona verdi.

Süraka Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve arkadaşlarının yolunu gizledi. Ve o tarafa doğru gidenleri gördüğünde:

"Ben bu yola gittim. Bu yolda kimse yok" diyerek onların gittiği yere doğru gitmek isteyenleri yoldan çevirdi. Süraka Müslüman olmamıştı, fakat gördüğü mucizelerden Rasûlullah'a kimsenin zarar veremeyeceğini ve onun muhakkak muzaffer olacağına kanaat getirmişti. Bunun için ona yetişmek isteyen kimseleri saptırdı ve ondan eman isteme ihtiyacı duydu.

Bu olayda da önemli incelikler vardır, İslâm devletini kurmak istediğimizde kâfirlerin safından bize dost olanı ve düşman olanı iyi ayırt etmeliyiz. Kâfirlerden bazıları İslâm cemaatinin ilerde muzaffer olacağını düşünerek de olsa bize yardım etmeye kalkışırsa İslâm cemaatinin ondan istifade etmesi gerekir. Aynca Müslümanlar muzaffer olduklarında Rasûlullah'ın Süraka'ya verdiği sözü yerine getirmesi gibi bu kâfirlere vaadettikleri şeyleri yerine getirmeleri gerekir.

Zahiren olaya bakıldığında gizliliğin muhafazası için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Süraka'yı öldürmesi gerekirdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu kişinin karakterini çok iyi bildiği ve artık kendilerine bir zarar veremeyeceğine kanaat getirdiği için bu adamı öldürmeyip serbest bıraktı. Şüphesiz Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in vermiş olduğu bu karar ona vahiy ile bildirilmişti. Müslüman lider ise böyle bir karar verme olayı ile karşı karşıya kalırsa bu kararı geçmiş tecrübeleri, ictihadı ve o konu hakkında yaptığı araştırmalarının sonucuna göre verir.

Lider bu şekilde bir karar verir de bu kararı hatalı olursa lidere karşı gelinmemelidir. Çünkü insan olduğu için lider hata yapabilir. Müslüman lider yaptığı ictihadından dolayı bazı kâfirlere güvenebilir. Fakat sonuçta bu kâfirin güvenilmemesi gereken bir kişi olmasının ortaya çıkması da mümkündür. Bu gibi kritik konularda lider Allah'a güvenmeli, elinden gelen araştırmayı yapmalı, karar vermede acele etmemeli ve samimiyetle Allah'a dua etmelidir. Şayet kararında isabet ederse bu Allah'ın ona olan yardımıyladır. Bütün tedbirleri almasına rağmen kararı isabetli olmazsa Müslümanların bu konuda liderin bir sorumluluğunun olmadığını bilmeleri gerekir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hicrette kullandığı planlar bize özetle şu hususları öğretir:

1 • Gerekli planları ve hazırlıkları yapabilmek için elimizden geleni yapmamız gerekir. Planın başarılı olabilmesi ve gizliliğin muhafaza edilebilmesi için araştırmanın en mükemmelini yapmamız gerekir.

2 • Asıl güvencimizin kullandığımız planlara değil Allah'a olması gerektiğini bilmeliyiz.

3 - Elimizden geldiği kadar güzel ve dakik bir plan hazırladıktan sonra başımıza birşey gelirse bunun müslümanlar için hayır ve Allah'tan bir imtihan olduğuna inanmamız ve Allah'ın kaza ve kaderinden razı olmamız gerekir.

ONSEKİZİNCİ ÖZELLİK

Müslümanlara Ait İbadetlerin Yapılması İçin Mescid İnşa Edilmesi:

Müslümanların Mekke'de kaldıkları on üç sene boyunca bir mescidleri yoktu. Onlar Mekke'de bazen üçyüzaltmış putu olan Kâ'be içinde bazen de Mekke vadilerinde namaz kılarlardı. Fakat Müslümanlar hicret ettiklerinde yalnız kendilerine ait ve yalnız Müslümanların ibadet edebileceği ilk mescidi kurdular. Bu mescid Kuba'daydı ve Müslümanların takvası üzerinde inşa edilmişti. Müslümanlar burada insanlara Allah'tan başka ibadete layık ilah olmadığını anlatıyor ve hiç kimseden çekinmeden Allah'a ibadetlerini rahatça yerine getiriyorlardı. Allah-u Teâlâ bu mescidden bahsederek şöyle diyor:

"Ey Muhammed İlk gününden beri Allah'a karşı gelmekten sakınmak için kurulan mescidde bulunman daha uygundur. Orada arınmak isteyen insanlar vardır. Allah arınmak isteyenleri sever." (Tevbe: 108)

İslâmi hareketin İslâmi bir devlet kurulduktan sonraki ilk yapacağı şey; kâfir düzenleri meşrulaştırmak ve insanları uyutup kandırmak için kullanılan mescidleri bu pis işlerden ve şirkten temizleyip sadece Allah'ın istediği şekilde ibadet edilecek bir hale getirmek olmalıdır. Bu mescidler daha önce yalnız Allah için kurulmuş olabilir. Fakat daha sonra tağuti sistemi ayakta tutmak için çalışan bir müessese haline getirilmişse bu müessesenin tekrar eski işlevini yerine getirmesini sağlamak gerekir.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

"Mescidler şüphesiz ki Allah'ındır. Öyleyse oralarda Allah'a eş koşmayın." (Cin: 18)

Ayette de işaret edildiği gibi Müslümanların İslâm hakim olunca ilk yapacakları iş böyle yerleri şirkten temizlemek olmalıdır. Allah-u Teâlâ şu ayetlerinde Müslümanların yeryüzüne hakim olduklarında yapacakları işleri bildiriyor:

"Onları biz yeryüzüne yerleştirirsek namaz kılarlar, zekât verirler, uygun olanı emrederler, fenalığı yasak ederler. İşlerinin sonucu Allah'a aittir." (Hac: 41)

"Allah'ın yüceltilmesine ve içlerinde adının anılmasına izin verdiği evlerde insanlar sabah akşam O'nu tesbih ederler. Bunları ne ticaret ne de alış veriş Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan, zekât vermekten alıkoyar. Bunlar gönüllerin ve gözlerin döneceği günden korkarlar. Allah onları işlediklerinin en güzeli ile mükâfatlandırır. Ve lütfundan onlara fazlasıyla verir. Allah dilediğini hesapsız şekilde rızıklandırır." (Nur: 36-38)

Mescidde ilk kılınan namazı yalnız Küba'da bulunanlar kılmadı. Dışardan namaz çağrısını duyanlar hemen geldiler ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in geldiğini görünce çok sevindiler. Fakat onlar Rasûlü tanımıyorlardı.

Buhârî'deki bir rivayette şöyle denilmektedir:

Ebû Bekr kalktı insanları karşıladı. Rasûlullah ise oturmuş susuyordu. Rasûlullah'ı tanımayan Ensar, güneş Rasulullah'a isabet edip Ebû Bekr onu elbisesiyle koruyuncaya kadar Ebû Bekr'i Rasûlullah zannetti. Allah'ın yarattığının en yücesi olan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sahabeleriyle beraber onlar gibi yaşıyor hatta onu tanımayanlar onu diğer insanlardan ayırt edemiyorlardı. Ta ki Ebû Bekr onu gölgeleyinceye kadar...

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in şahsında Müslüman lider için çok önemli dersler vardır. O rasûl ki, Allah onu insanların en üstünü kılmış, bütün insanlara rasûl olarak göndermiştir. Buna rağmen o, insanların en yücesi bunu kendisi için insanlar üzerinde bir üstünlük vesilesi görüp meclislerde kendisine özel bir makam tayin edilmesini istemiyordu. O da ashabından bir fert gibi onların içinde onlarla kaynaşmış bir durumdaydı. Müslüman liderin de liderlik sıfatını insanlar üzerinde bir üstünlük vesilesi olarak görmemesi onun da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* gibi Müslümanlarla kaynaşması ve kendisinin Müslümanlardan bir parça olduğunu Müslümanlara hissettirmesi gerekir.

ON DOKUZUNCU ÖZELLİK

Planın Başarılı Olması Ve Rasûlıllah (s.a.s)'ın Liderlik Merkezi Olan Medine'ye Ulaşması:

İşte Rasûl! Ashabı muhacirler ve Ensar onu çevrelemişler ve kendisi için anne, baba, çocuklarını kendi nefislerini fedaya hazır bekleyen ashabının içinde... O ashab ki onun ağzından çıkabilecek bir kelimeyle harekete hazır onun emrine amade bekliyor. Ensarlı hanımlar def çalarak Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* için kasideler söylüyorlar. İşte ilk İslâm devleti kurulmuştu. Öyle bir devlet ki onu melekler çevrelemiş koruyorlardı. On üç senelik çalışmalar meyvesini vermişti. On üç sene çekilen acı ve meşakkatler sonucu amaca ulaşılmış, İslâm devleti kurulmuştu. Devlet kurulduktan sonra yapılacak ilk iş, her türlü kararın alınacağı ve Müslümanların parlementosu olan mescidi inşa etmekti. İslâm devletinde mescid hüküm yeri, liderin yeri, Müslümanların terbiye merkezi, Müslümanlar arasındaki ihtilafların çözüm yeri ve aynı zamanda ibadet yeridir.

Üçüncü merhaleye baştan sona dikkatlice bakan bir kişi kendisini hayrete düşmekten alıkoyamaz. Nereden başlamış ve nerede bitmişti bu merhale?

Bu merhale, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Taife gidişiyle başlıyor. İşte Rasûl Taife gitmiş. Tanımadığı bu yerde herkes tarafından reddedilmiş, eziyet edilmiş, sıkıntılardan bunalmış bir halde Allah'a dua ediyor. Allah'tan başka hiçbir yardımcısı ve desteği olmaksızın Taif'i terkediyor. Ayakları kanlanmış, sefihler ve çocuklar onu taşlayıp ona aşağılayıcı sözler söylüyorlar, işte bu şekilde başlıyor üçüncü merhale.

Peki, ama nasıl bitiyor? İşte Rasûl! Cesur Ensar ve kahraman muhacirleri arasında sevgi ve muhabbetle bağırlara basılmış. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ayağına bir diken batmasına dahi izin vermeyen Muhacir ve Ensar şöyle diyorlardı:

"Biz yaşadığımız müddetçe cihad üzere Muhammed'e biat eden erleriz."

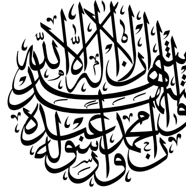
İşte bu şekilde sona eriyor bu merhale. Bu merhaleyi dikkatlice inceleyen kişi bu merhalenin İslâmi hareket metodu açısından ne kadar önemli olduğunu anlar. Bu merhale birçok ibret verici olaya sahne olmuştu. En ibret verici yanı ise Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bir damla kan dökmeden İslâm devletini kurmasıdır.

İslâmı yeryüzüne hakim kılmak için bu yola çıkmış İslâmi hareket fertlerinin, bu merhaleleri çok iyi okuyup kavramaları ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i adım adım takip ettiklerinde muhakkak he-

defe ulaşacaklarını bilmeleri gerekir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in takip etmediği bir metodla İslâm devleti kurmak imkânsızdır. Çünkü **Kur'an-ı Kerim** nasıl Allah katından indirilmişse onun hakim kılınmasında kullanılacak metot da Allah katından indirilmiştir.

İslâmın ilk şartından olan şehadetin ikinci kısmı yani; **"Muhammedun Rasûlullah'a"** şehadet buna delalet etmektedir. Çünkü kişi buna şehadet etmekle bütün amel, inanç ve düşüncelerini Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in gösterdiği şekilde düzenlemeye söz vermiştir. Allah'a böyle bir söz veren kişinin ibadetlerin en büyüğü olan Allah'ın dinini yeryüzüne hakim kılma ibadetini, Rasûlullah'ın bize çizmiş olduğu metodun dışında yerine getirmeye kalkışması düşünülemez. Böyle bir şey yapmaya kalkışan kişi **"Muhammedun Rasûlullah"** şehadetinin manasını anlamamıştır.

İnsanların yaşamında en ufak bir ayrıntıyı dahi ihmal etmeyip her konuda hükümler beyan eden İslâm dininin, İslâmın hakim kılınması gibi çok önemli bir konuda hüküm bildirmemesi düşünülemez. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bizzat pratik yaşantısıyla bu konuda öyle güzel bir metod bildirmiştir ki bu metodu takip edenler mutlaka başarıya ulaşır. Bunun dışındaki metodlarla İslâmı hakim kılmaya kalkışanlar ise boş yere vakit kaybetmekten başka birşey yapamazlar.

KURULAN İSLÂM DEVLETİNİN TEMELLERİNİ SAĞLAMLAŞTIRMA MERHALESİ

Bu Merhale Hendek Savaşının sonuna kadar devam etmiştir.

الله أكبر

İSLÂM DEVLETİNİN KURULMASI

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* muhacirler ile ensar arasını birleştirmek için bir mektup yazdı. Bu mektupta yahudilerle saldırmazlık antlaşması maddeleri de vardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlarla antlaşma yaptı. Dinleri ve malları üzerinde kalıp kalmamaları hususunda onları serbest bıraktı. Leyh ve aleyhlerinde bazı şartlar koştu.... Şöyle ki:

1 - Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla. Bu, Rasûl Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den, Kureyş ve Medineli Müslümanlar ve onlara tabi olup onlara katılanlarla onlarla birlikte savaşanlar arasında bir antlaşmadır.

2 - Onlar, insanlardan ayrı olarak bir tek ümmettirler.

3 - Kureyş'ten olan muhacirler, İslâmdan önceki halleri üzere aralarında diyetlerini verirler. Onlar esirlerinin fidyelerini mü'minler arasında iyilik ve adaletle öderler.

4 - Avf oğulları da, İslâm'ın kendilerine geldiği zamanki halleri üzere ilk diyetlerini aralarında öderler. Onlardan her bir taife, esirlerinin fidyelerini mü'minler arasında iyilik ve adaletle öder.

5 - Saide oğulları, İslâm'ın kendilerine geldiği zamanki halleri üzere ilk diyetlerini aralarında öderler. Onlardan her bir taife esirlerinin fidyelerini mü'minler arasında iyilik ve adaletle öder.

6 - Haris oğulları, İslâm'ın kendilerine geldiği zamanki halleri üzere ilk diyetlerini öderler. Onlardan her bir taife esirlerinin fidyesini mü'minler arasında iyilik ve adaletle öder.

7 - Neccar oğulları İslâm'ın kendilerine geldiği zamanki halleri üzere ilk diyetlerini öderler. Onlardan her bir taife esirlerinin fidyesini mü'minler arasında iyilik ve adaletle öder.

8 - Amr b. Avf oğulları İslâm'ın kendilerine geldiği zamanki halleri üzere ilk diyetlerini öderler. Onlardan her bir taife esirlerinin fidyesini mü'minler arasında iyilik ve adaletle öder.

9 - Nebit oğulları İslâm'ın kendilerine geldiği zamanki halleri üzere ilk diyetlerini öderler. Onlardan her bir taife esirlerinin fidyesini mü'minler arasında iyilik ve adaletle öder.

10 - Cüşem oğullarının durumu da aynen bunlar gibidir.

11 - Evs oğulları da İslâm'ın kendilerine geldiği zamanki halleri üzere ilk diyetlerini öderler. Onlardan her bir taife esirlerinin fidyesini mü'minler arasında iyilik ve adaletle öder.

12 - Mü'minler, aralarında borcu ağır olan ve çocukları çok olan bir kimseye gerek fidye hususunda gerekse diyet hususunda iyilik ederler ve

onu terk etmezler. Hiç bir mü'min diğer bir mü'minin kölesiyle o mü'minden izin almadan antlaşma yapmasın.

13 - Muttaki mü'minler; azgınlık, zulüm, günah ve düşmanlık yapıp bu suretle de mü'minler arasında fesat meydana getirmeye çalışan kimseye karşıdırlar. Onun hakkından gelirler. Ve hepsinin elleri onun üzerine bir tek yumruk gibidir. O fesad çıkaran kimse onlardan birinin çocuğu olsa dahi...

14 - Hiç bir mü'min bir mü'mini kâfir karşılığında öldürmez ve mü'mine karşı kâfire yardım da etmez.

15 - Allah'ın himayesi herkes için eşittir. Onlara karşı onların en zayıfını himaye eder. Mü'minler birbirlerinin velileridir.

16 - Yahudilerden bize tabi olanlar için bizden onlara yardım ve sahip çıkma vardır. Zulme uğramayacaklardır ve baskı altına alınmayacaklardır.

17 - Bir mü'min bir kâfire eman verirse diğer mü'minler bu emana riayet ederler. Bir mü'min öteki mü'min yerine Allah yolundaki bir savaşta barış antlaşmasını ancak mü'minler arasında eşitlik ve adaleti gözeterek yapar.

18 - Bizimle birlikte savaşanlar birbirine yardımcı olurlar.

19 - Mü'minler Allah yolunda canlarına erişen musibet dolayısıyla birbirlerini: «Biz Allah'a aidiz ve O'na döneceğiz» demek suretiyle teskin ederler.

20 - Muttaki mü'minler en güzel gidişat ve en doğru yol üzeredirler.

21 - Hiç bir müşrik Kureyş'in ne malını ne de canını himaye edemez. Bir mü'mine karşı onun önünde duramaz.

22 - Bir mü'mini, öldürülmeyi gerektiren bir sebep olmaksızın öldüren kimseye kısas uygulanır. Ancak öldürülenin velisi affederse başka... Ve mü'minlerin hepsi katile karşı olurlar. Mü'minler için ancak katile karşı koymak helal olur.

23 - Bu sahifedeki şeyleri ikrar edip tanıyan, Allah'a ve ahiret gününe iman eden hiç bir mü'min için dinden olmayan bir şeyi icat edenlere yardım etmek ve onu barındırmak helal olmaz. Kim ona yardım eder ve onu barındırırsa Allah'ın lanet ve gazabı onun üzerine olur. Ondan ne tevbe ne de sadaka kabul olunur.

24 - İhtilafa düştüğünüzde hükmüne başvuracağınız sadece ve sadece Allah-u Teâlâ ve Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'dir.

25 - Yahudiler, mü'minler Medine'yi korumak için savaş ettikleri müddetçe, mü'minlerle beraber infak ederler ve harcamada bulunurlar.

26 - Avf oğullarının yahudileri mü'minlerle beraber bir topluluktur. Yahudilerin kendi dinleri vardır. (Dinlerinde kalabilirler.) Müslümanların da kendi dinleri vardır. Gerek köleleri gerekse malları kendilerine aittir.

(Kimse karışamaz.) Ancak zulmeden ve kötülük yapan müstesnadır. Çünkü o ancak kendisini ve ailesini helak eder.

27 - Neccar oğullarının yahudileri de Avf oğullarıyla aynı hak ve yükümlülüklere sahiptir.

28 - Haris oğullarının yahudileri de Avf oğullarıyla aynı hak ve yükümlülüklere sahiptir.

29 - Saide oğullarının yahudileri de Avf oğullarıyla aynı hak ve yükümlülüklere sahiptir.

30 - Cüşem oğullarının yahudileri de Avf oğullarıyla aynı hak ve yükümlülüklere sahiptir.

31 - Evs oğullarının yahudileri de Avf oğullarıyla aynı hak ve yükümlülüklere sahiptir.

32 - Salebe oğullarının yahudileri de Avf oğullarıyla aynı hak ve yükümlülüklere sahiptir. Ancak zulmeden ve kötülük yapan bundan müstesnadır. O ancak kendisini ve ailesini helak eder.

33 - Cefne, Salebe'den bir koldur ve onlar gibidir.

34 - Şutaybe oğullarının yahudileri de Avf oğullarıyla aynı hak ve yükümlülüklere sahiptir, iyilik kötülükten başka bir şeydir.

35 - Salebe kabilesinin azatlı köleleri kendileri gibidir.

36 - Yahudilere tabi olanlar onlar gibidir.

37 - Onlar ancak Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in izniyle savaşa çıkarlar.

38 - Yaralamanın kısası mutlaka aynı şekilde yapılır.

39 - Kim yaralamak veya öldürmek veyahut başka bir şekilde herhangi bir hakkı çiğnerse kendisi veya ailesine bu hak ödettirilir. Ancak zulmeden müstesnadır. Allah böyle ister.

40 - Yahudilerin nafakaları kendilerine aittir. Müslümanların nafakaları da kendilerine aittir. Bu anayasayı kabul edenler kendilerine karşı savaşanlarla savaşmak için aralarında yardımlaşacaklardır. Onlar aralarında birbirlerinden yararlanır ve iyilik ederler. Birbirlerine zarar vermezler.

41 - Hiç kimse müttefikine kötülük yapmayacaktır. Yardım, mazlum içindir.

42 - Yahudiler, mü'minler Medine'yi korumak için savaş ettikleri müddetçe mü'minler ile birlikte nafaka verirler.

43 - Medine'nin içi bu sahife ehli için haremdir. (Onlarla burada savaşılmaz.)

44 - Komşu zarar vermedikçe ve kötülük yapmadıkça ev sahibi gibidir.

45 - Hiç bir ev halkı sahibinin izni olmadıkça himaye edilemez.

46 - Bu sahifeyi kabul edenler arasında kavga ve anlaşmazlık çıkarsa çözüm için müracaat edilecek merci Allah-u Teâlâ ve Rasûlullah

(sallallahu aleyhi ve sellem) 'dir. Allah-u Teâlâ bu sahifedeki hayırlı şeyleri kabul eder.

47 - Kureyş himaye edilmez, onlara yardım edenler de himaye olunmazlar.

48 - Medine'nin etrafına ansızın hücum edip kuşatan kimselere karşı bu antlaşma ehli aralarında yardımlaşacaktır.

49 - Antlaşma yapacaklar ve bu antlaşmayı kabul edip üzerlerine alacaklar bir sulha çağrıldıkları zaman onlar o sulhu kabul edip üzerlerine alırlar.

50 - Onlar barış antlaşmasına çağrıldıkları zaman mü'minlere karşı hakları olur. Ancak dine karşı savaşanlar bundan müstesnadırlar.

51 - Evs yahudilerinin köleleri de malları da kendilerine aittir. Bu sahifenin ehli için olan sorumluluklar ve menfaatler onlara da vardır. Onlar da bu sahifeyi kabul edenler gibidirler, iyilik kötülükten başka bir şeydir. Bütün çalışanların kazancı ancak kendilerinedir.

52 - Allah-u Teâlâ bu sahifede olanın en iyisini ve en doğrusunu kabul eder.

53 - Bu yazı zalimi de günahkârı da korumaz.

54 - Medine'den çıkan kişi emandadır. Medine'de oturan kimseler de emandadır. Ancak zulmeden veya günah işleyenler hariç.

55 - Allah iyilik yapanların ve sakınanların koruyucusudur. Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de... **(Siyeri İbn-i Hişam)**

KARDEŞLİK

Müslümanlar arasında kardeşlik iki defa yapılmıştır.

Birincisi, hicretten önce Mekke'de muhacirler arasında, ikincisi ise hicretten sonra Medine'de muhacirlerle ensar arasında yapıldı.

(İbn-i Abd-il Berr)

Muhacirler Arasındaki Kardeşlik:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke'de Ebû Bekir ile Ömer'i, Talha ile Zubeyr'i, Abdurrahman ile Osman'ı kardeş yaptı. Ali, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ' e şöyle dedi:

"Ya Rasûlullah! Sahabileri birbirleriyle kardeş yaptın. Peki, benim kardeşim kimdir?" Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Ben senin kardeşinim." buyurdu. **(Hakim)**

Muhacirlerle Ensar Arasındaki Kardeşlik:

Medine'ye hicretten beş ay sonra mescidin yapılmakta olduğu sıralarda Mekkeli muhacirler ile Medineli ensarlar arasında kardeşlik kurulmuştur. **(İbn-i Abd-ül Berr - İstiab)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , muhacirler ve ensardan olan ashabının arasında kardeşlik akdi yaptı ve şöyle dedi:

"Allah için ikişer ikişer kardeş olun." Hamza b. Abdulmuttalib ki; Allah'ın ve O'nun Rasûlünün arslanı ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in amcasıdır. Rasûlullah'ın azadlısı Zeyd b. Harise ile kardeş oldu. O Hamza ki Uhud günü savaş zamanı geldiği zaman Zeyd'e:

"Eğer ölürsem sana şunu ve şunu vasiyet ediyorum" demişti.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Kardeş olanlardan bazıları da şunlardır:

Zubeyr b. Avvam, Ka'b b. Malik ile

Mus'ab b.Umeyr, Ebû Eyyub El- Ensari ile

Sa'd b. Ebû Vakkas, Sa'd b. Muaz ile

Abdullah b. Mes'ud, Muaz b. Cebel ile kardeş oldular.

(Tabakât-ı İbn-i Sa'd)

Ensar'ın Fedakârlığı:

Ensar birgün Rasûlullah'a gelip:

"Ya Rasûlallah! Hurmalıklarımızı muhacir kardeşlerimizle aramızda paylaştır." dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara:

"Hayır, olmaz" dedi. Bunun üzerine ensar muhacirlere şöyle dedi:

"Eğer hurmaları sulama ve toplama işlerinde bize yardımcı olursanız ürünü aramızda paylaştırırız." Muhacirler de bunu kabul etti.

(Buhârî)

Rasûlullah Nadir oğullarından ganimet elde edildikten sonra ensara şöyle dedi:

"İsterseniz Medine'deki mallarınızdan ve evlerinizden bir bölümünü muhacirlere verip ganimetleri de muhacirlerle aranızda paylaştırabilirsiniz veya isterseniz de mallarınız ve evleriniz sizin olsun fakat ganimetten bir şey almayın ve ganimetler muhacirler arasında paylaştırılsın." Ensar:

"Ya Rasûlallah! Mallarımızı ve evlerimizi muhacirlerle paylaşalım. Ganimetlerden de birşey istemiyoruz. Bunu muhacirler arasında paylaştırın." **(Begavi Tefsiri)**

Mekkeli muhacirlerden Abdurrahman b. Avf der ki:

"Biz Medine'ye hicret edip geldiğimiz sıralarda Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* benimle Sa'd b. Rebi' arasında kardeşlik kurmuştu. Bunun üzerine Sa'd b. Rebi':

"Ben mal bakımından ensarın en zenginiyim. Malımın yarısını sana ayırdım. Sonra bak hanımlarımdan hangisini istersen onu senin için boşarım. İddeti geçince onunla evlenirsin." dedi. Ben de ona:

"Allah, hanımını ve malını sana mübarek ve hayırlı eylesin. Benim onlara ihtiyacım yok. Sizin alışveriş yaptığınız çarşı neredEdir? Sen beni yarın sabah oraya götür yeter." dedim. Sa'd da beni, Kaynuka çarşısına götürdü. Orada ham yağ ile keş alıp satmaya başladım. Çok geçmeden epeyce bir kazanç sağladım. **(Buhârî)**

EZÂN

Rasûlullah Medine'ye geldiği zaman insanlar onun yanına namaz vakti geldiği zaman davetsiz olarak toplanıyorlardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yahudilerin namazlarına çağırmak için kullandıkları boru gibi bir boru edinmek istedi, sonra bundan hoşlanmadı ve müslümanların namaza kendisiyle çağrılacağı bir çan yapılmasını emretti.

Rasûlullah ve ashabı çan ile namaz için toplanmayı istişare ediyorlardı. Bir ara Ömer b. Hattab uykusunda: "Çanla bu işi yapmayınız. Bilakis namaz için ezan okuyunuz" diye bir ses işitti. Bunun üzerine Ömer Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gördüğünü haber vermek için gitti. Hâlbuki Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e bu konuda daha önce vahiy gelmişti. Ömer, ezan okunmasını istiyordu. Bunu Rasûlullah'a söylediğinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* buyurdu ki:

"Vahiy senden önce geldi."

Bu konuda Abdullah b. Zeyd'in de benzeri bir rüya gördüğü ve Rasûlullah emriyle okuması için Bilal'e öğrettiği rivayet edilmiştir.

(Siyeri İbn-i Hişam)

İLK KILINAN CUMA NAMAZI

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke'de Müslümanları Kâbe mescidinde bir araya toplayarak cuma namazını kılma imkânını bulamamıştı.

(Suheyli - Ravd-ül Unuf)

Mus'ab b. Umeyr Medine'ye gittiği zaman cuma namazı kılmak için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den izin istemiş, Rasûlullah

(sallallahu aleyhi ve sellem) de ona gönderdiği mektupta, cuma günü zeval vakti çıktıktan sonra, cemaatle kılacakları iki rekât namazla Allah'a yaklaşmaya çalışmalarını ve bu vesileyle Müslümanlara hitapta bulunmasını emretmişti. Bunun üzerine Mus'ab b. Umeyr, Küba'da Said b. Hayseme'nin evinde oniki kişi topladı ve bir koyun kesilerek yenildi. Mus'ab b. Umeyr İslâm tarihinde Müslümanları cuma namazı için toplayan ilk kişi idi. **(Tabakât-ı Ibn-i Sa'd)**

İbn-i Sirin şöyle dedi:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye hicret etmeden ve cuma ayeti indirilmeden önce Medineli Müslümanlar cuma namazı kılmışlardır."

(Abdur Rezzak -Musannef)

İbn-i Abbas diyor ki:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e hicretten evvel cuma namazı için izin verildi. O Mekke'de bunu eda etmeye imkân bulamadı da Medine muallimi Mus'ab b. Umeyr'e şöyle emretti:

"Cuma günü güneş ortadan kayınca Medinelilerle cuma namazı kıl." **(Tahanevi)**

Esad b. Zürare de Medine'de Nakihul Hadamat'da (Beyaza oğullarının kara taşlığında) kırk kişi toplayıp cuma namazı kıldırmıştır.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de Medine'ye girerken Salim b. Avf oğullarının oturdukları Ranuna vadisindeki mescidde ilk defa olarak cuma namazını kıldırmıştır. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Bera b. Ma'rur'un Ölümü:

Bera b. Ma'rur sefer ayında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Medine'ye gelmesinden bir ay önce vefat etti. Bera b. Ma'rur ensar nakib (temsilci)lerinden ilk vefat eden ve kabri üzerinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* tarafından ilk cenaze namazı kılınan zattı.

(Tabakât-ı İbn-i Sa'd)

Gülsüm b. Hîdm'in Ölümü:

Bu yaşlı bir kişiydi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hicretinden önce Müslüman olmuştu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Küba'ya geldiğinde onun evinde kalmıştı. Mescid-i Nebevi'nin yapıldığı sıralarda vefat etmiştir. **(Taberî Tarihi)**

Es'ad b. Zurare'nin Ölümü:

Gülsüm b. Hidm'den kısa bir süre sonra şevval ayında vefat etti.
(Suheyli - Ravd-ul Unuf)

Yahudilerle Medineli münafıklar Es'ad b. Zurare'nin ölümünü fırsat bilerek dedikodu yapıp Müslümanların zihinlerini karıştırmaya başladılar.

“Eğer o bir rasûl olsaydı, arkadaşı (Es'ad b. Zurare) ölmezdi.” dediler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

“Hâlbuki ben ne kendim için ne de arkadaşım için Allah'tan gelecek bir şeyi savacak kudrete sahip değilim.” dedi.

Es'ad b. Zürare Neccar oğullarının temsilcisi idi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun ölümünden sonra:

“Siz benim dayılarımsınız. Sizin temsilciniz benim.” dedi.
(Siyeri İbn-i Hişam)

Es'ad b. Zürare ikinci Akabe biatında seçilen oniki temsilcinin başkanı idi. **(Tabakât-ı İbn-i Sa'd)**

Abdullah b. Zubeyr'in Doğuşu:

Esma binti Ebû Bekir der ki:

“Ben gebelik müddetini doldurmuş olarak Mekke'den çıktım. Muhacir olarak Medine'ye geldim. Küba'ya indim ve Abdullah'ı orada doğurdum. Sonra onu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e getirip kucağına koydum. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir hurma istedi. Onu çiğneyip çocuğun damağına sürdükten sonra bereket duası yaptı. Abdullah Medine'de muhacir Müslüman aileler içinde ilk doğan çocuktu. Abdullah-'ın doğumuyla muhacirler son derece ferahlandılar. Çünkü yahudiler tarafından onlara: “Artık sizi sihirledik. Sizin için çocuk doğurmak yok.” deniliyordu. “ **(Buhârî)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Medinelilerden Biat Alması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye gelir gelmez medinelilerin ileri gelenlerinden 180 kişiden biat aldı. **(Ebû Naim)**

Yalnız erkeklerden değil, kadınlardan da biat aldı. Evs kabilesinden 116, Hazreç kabilesinden 227 kadın Müslüman oldu.
(Tabakât-ı İbn-i Sa'd)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Ev Halkını Mekke'den Getirtmesi Ve Aişe İle Evlenmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Aişe *(radıyallahu anhâ)* ile altı yaşında iken nişanlanmış, Aişe dokuz yaşında bulûğ çağına erip gelişince de evlenmiştir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu:

"Ey Aişe! Ben seni rüyamda iki defa gördüm. Bir adam seni ipekten hevdeçle taşıyordu ve bana diyordu ki: "Bu senin karındır." Hevdeçin örtüsünü kaldırdığımda seni gördüm. Uyandıktan sonra şöyle dedim "Eğer bu Allah'tan ise mutlaka olacaktır."

(Buhârî)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Aişe'yi babasından nişanlanmak için istediğinde Ebû Bekir:

"Ben senin kardeşin değil miyim?" dedi, Rasûlullah:

"Sen Allah'ın dininde benim kardeşimsin. O bana helaldir." dedi.

Aişe *(radıyallahu anhâ)* şöyle dedi:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye hicret ettiği zaman bizi ve kızlarını geride Mekke'de bırakmıştı. Medine'ye varınca, azadlı kölesi Zeyd b. Harise ile Ebû Rafi iki deve ve birde ihtiyaç duyacakları şeyi satın almak üzere Ebû Bekir'den aldığı beş yüz dirhem harçlıkla birlikte bize gönderdi.

Ebû Bekir de Abdullah b. Uraykıt'ı iki veya üç deve ile onların yanına katıp zevcesi annem Ummü Ruman'ı, beni ve kız kardeşim Esma'yı (ki Zübeyir'in zevcesi idi) bindirerek göndermesini Abdullah b. Ebû Bekir'e yazdı ve emretti.

Uzun bir yolculuktan sonra nihayet Medine'ye geldik. Ben Ebû Bekir'in ev halkı ile birlikte indim. O zaman mescit civarındaki odalar yapılmış bulunuyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ev halkı kendi odalarına indiler. Ebû Bekr'in evinde bir müddet oturduk. Sonra Ebû Bekir:

"Ya Rasûlallah! Ehlimle evlenmekten seni alıkoyan ne?"diye sordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Mehirdir" dedi. Sonra Ebû Bekir oniki buçuk Ukiye (elli dirhem) gönderince Rasûlullah benimle şevval ayı içinde evlendi."

(Tabakât-ı İbn-i Sa d)

Muhacirlerin Medine'de Hastalanmaları:

Aişe *(radıyallahu anhâ)* şöyle dedi:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye geldiği zaman orası Allah'ın topraklarının en vebalı (sıtmalı) yeri idi. Onun ashabına orada ateşli hastalık isabet etti.

Allah-u Teâlâ bunu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den uzak kıldı."

Amir b. Fuheyre ve Bilal ki bu ikisi Ebû Bekir'in azadlıları idiler. Ebû Bekir ile birlikte bir tek odada idiler ve onlara sıtma isabet etti. Onların yanına ziyaret etmek üzere girdim. Bu bizim üzerimize hicap farz olunmadan önce idi. Onlarda Allah'tan başka kimsenin bilmediği hastalık eleminin şiddeti vardı. Ebû Bekir'e yaklaştım ve ona şöyle dedim:

"Ey babacığım! Kendini nasıl buluyorsun?" O da dedi ki:

"Her bir kişi ehli içinde sabahlamıştır, Ölüm ise onun ayakkabısının bağından ona daha yakındır." Ben de:

"Vallahi babam ne dediğini bilmiyor" dedim. Sonra Amir b. Fuheyre'ye yaklaştım ona da:

"Ey Amir! Kendini nasıl buluyorsun?" dedim. O da şöyle dedi:

"Muhakkak ölümü onu tatmadan önce buldum. Korkak kişinin ölümü onun başındadır. Her kişi kendi takati ile mücahede edicidir. Tıpkı derisini boynuzu ile koruyan öküz gibi."

"Vallahi Amir de ne söylediğini bilmiyor, dedim."

Aişe *(radıyallahu anhâ)* Bilal'i sıtmalı olarak bıraktığı zaman Bilal odanın kapısı önünde yattı, sonra sesini yükseltti ve şöyle dedi:

"Keşke bilsem: Acaba bir daha Fahh'da (Mekke dışında bir yer ismi) etrafımda izhir ve nemmam denilen otlar bulunduğu halde geceleyebilecek miyim? Ve acaba bir gün Mecenne (Mekke'de bir çarşı ismi) sularına gidebilecek miyim? Ve acaba bana Şame ve Tafil (Mekke'de bulunan iki dağ ismi) bir daha görünecek mi?"

Onlardan işittiğim şeyi Rasûlullah'a zikrettim ve dedim ki:

"Onlar saçmalıyorlar ye sıtmanın şiddetinden dolayı akılları başlarında değildir." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)'* de:

"**Ey Allah'ım! Bize Mekke'yi sevdirdiğin gibi veya oradan daha çok Medine'yi de sevdir. Ve bizim için oranın müddi vesa-ı** (eski bir ölçü birimi)**bereketli kıl ve vebasını da Mehye'ye** (Cuhfe'ye yakın bir yer) **naklet.**" dedi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in duasıyla Medine'nin suyu, havası, verimi değişmiş; Medine muhacirler için çok sevimli bir şehir haline gelmişti. **(Buhârî Tarihi)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kendisi ve ashabı Medine'ye geldiği zaman Medine'de onlara sıtma isabet etti. Allah-u Teâlâ bunu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den uzaklaştırdı. Fakat onlar hastalığa karşı takat getiremez oldular. O derecede ki namazı ancak oturdukları yerde kılıyorlardı. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların yanlarına vardığında namazlarını bu şekilde kıldıklarını görünce şöyle dedi:

“Biliniz ki oturarak namaz kılmak ayakta namaz kılmanın yarısıdır.” Bunun üzerine Müslümanlar fazlı elde etmek için kendilerindeki zayıflık ve hastalığa rağmen ayakta namaz kılmaya özendiler.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Bir gün bir bedevi, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip İslâm üzerine biat etmişti. Ertesi gün bu adam hummaya tutulmuş olarak geldi. Ve:

“Ya Muhammed! Beni bedevilik halime döndür” dedi. Rasûlullah onun dileğini yerine getirmeye yanaşmadı. Bedevi tekrar geldi.

“Beni bedevilik halime döndür” dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun dilediğini yerine getirmeye yanaşmadı. Bedevi çıkıp gidince Rasûlullah:

“Medine demirci körüğü gibidir. Temizi alıkoyar, kiri pası dışarı atar” buyurdu. **(Buhârî-Müslim)**

Medine'nin Haremleştirilmesi Ve Sınırlanması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Uhud dağını gördüğünde şöyle dedi:

“Bu bizleri seven ve bizim de kendisini sevmekte olduğumuz bir dağdır. Allah'ım, şüphesiz İbrahim *(aleyhiselam)* **Mekke'yi harem kılmıştır. Bende Medine'nin iki kara taşlığı arsındaki sahayı harem kıldım.”** **(Buhârî)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu:

“Medine'nin şuradan şuraya kadar olan kısmı haremdir, bu hududun ağacı kesilmez, bu sahada bid'at işlenmez. Kim Medi-

ne dışında bid'at işlerse Allah'ın azabı, meleklerin laneti ve bütün insanların nefreti o kimseye olsun." (Buhârî-Müslim)

Bu hadisi şerifte: "Şuradan şuraya kadar" diye işaret edilen iki dağdan birisinin Medine civarındaki Ayr dağı olduğu, Ali *(radıyallahu anh)*'den rivayet edilen:

"Medine Ayr'dan Sevr'e kadar haremdir" hadisinde açıklanmıştır. **(Buhârî)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'yi haremleştirdikten sonra Ka'b b. Malik'i Medine'nin hududunu işaretlemekle görevlendirdi. **(Semhudi - Vefa)**

Muhacirlere Arsa Ve Hurmalık Dağıtılması Ve Mal Sahiplerine Fermanlar Verilmesi:

Muhacirleri Medine'de birer yuva sahibi yapmak için Medine'li Müslümanlar arsa, arazi ve hurmalıklarının fazlalarını Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e bağışladılar. Ve:

"Ya Rasûlallah! İstersen evlerimizi de bizlerden al" dediler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dedi:

"Siz evlerinizin hayırını görünüz" (İbn-i Seyyidin Nas)

Bu bağış neticesinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* muhacirlerden her birine ev yerleri ayırdı. Zubeyr b. Avvam'a geniş bir arazi ve hurmalık, Abdurrahman b. Avf'a da hurma fidanlığı verdi. **(Tabakât İbn-i Sa'd)**

Bu yerlerin yayla hudutlarını da çizdi. **(İbn-i Abd-ul Berr)**

Rume Kuyusunun Satın Alınıp Vakfedilmesi:

Mekke'li Müslümanlar Medine'ye geldikleri zaman Gıfar oğulları kabilesinden bir adamın suyundan başka içecek tatlı su bulamadılar. O da suyu çok pahalıya satardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu kuyunun satın alınıp vakfedilmesini arzu ediyordu. Osman *(radıyallahu anh)* Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ' in arzusunu yerine getirdi. **(Tirmizi, Semhudi)**

Müslümanlara Çarşı Ve Pazar Yeri Hazırlanması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslümanlara yahudilerinkinden ayrı bir çarşı ve pazar yeri gösterip onları yahudilerin istismarından kurtardı. **(İbn-i Mace)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* çarşı ve pazarlarda alıcı ve satıcılarla yakından ilgilenirdi. **(Semhudi - Vefa)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu:

“Satarken, alırken, alacağını isterken veya borcunu öderken yumuşak davranıp kolaylık gösteren kula Allah rahmet etsin.”

(Buhârî)

“Doğru ve dürüst tacir rasûller, sıddıklar ve şehidlerle beraberdir.” **(Tirmizi, İbn-i Mace)**

Rasûlullah (s.a.s)’ın Sahabileri Yetiştirmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bazen sahabilerine soru sorardı. Çoğu zaman da sahabiler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e soru sorarlardı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e bir soru sorulduğunda eğer kendisine o hususta vahiy inmemişse **“Bilmiyorum”** der yahut vahiy gelinceye kadar susar, kendiliğinden birşey söylemezdi. **(Buhârî)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Hanım Sahabileri Yetiştirmesi:

Bazı kadınlar:

“Ya Rasûlullah! Sözlerini dinlemek için erkeklerden bize meydan kalmıyor. Sen bize bir gün tahsis et” dediler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onlara birgün tahsis etti. **(Buhârî)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e bir gün bir kadın gelip

“Ya Rasûlullah! Erkekler sözlerini dinlemeye geliyorlar. Sen bize bir gün tahsis et. Yanına gelip Allah'ın sana öğrettiği şeylerden bize de öğret.” dedi. Rasûlullah şöyle dedi:

“Filan gün, filan saatte, filan yerde toplanınız.”

(Buhârî)

Hafızlardan Başlıcaları:

Ubeyy b. Ka'b, Muaz b. Cebel, Zeyd b. Sabit, Ubade b. Samit, Ebû Eyyub el- Ensari, Osman b. Affan, Abdullah b. Amr b. el- Ass

(Tabakât-ı İbn-i Sa'd)

Kıraat Üstatları:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyuruyor:

"Kur'an'ı dört kişiden alınız. İbn-i Mes'ud, Ubeyy b. Ka'b, Muaz b. Cebel ve Ebû Huzeyfe'nin azatlı kölesi Salim"
(Tabakât-ı İbn-i Sa'd)

İlim Adamlarından Başlıcaları:

Ebû Bekir, Ömer, Osman, Ali, Abdullah b. Mes'ud, Ubeyy b. Ka'b, Zeyd b. Sabit, Selman-ı Farisi, Abdullah b. Selam, Ebû Musa el- Eşari, Muaz b. Cebel, Ubeyde b. Cerrah **(Tabakât-ı İbn-i Sa'd)**

Suffa Ehli:

Suffa ehli Medine'de kavim, kabile, ev ve barkları bulunmayan, mescidin suffasında yatıp kalkan sahabilerdir. Bazıları şunlardır: Talha b. Ubeydullah, Bera b. Malik, Ka'b b. Malik, Ukkaşe b. Mihsan, Ebû Hureyre, Abdullah b. Amr b. Haram, Amr b. Abese Suffa ehlinin sayıları bazen azalır bazen çoğalırdı, içlerinde evlenen, ölen, sefere çıkan olursa sayıları azalırdı. Suffa ehli namazlarını çoğu zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte kılardı. Bazen otuz kişinin birden Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in arkasında namaza durduğu olurdu. Suffa ehli gecelerini namazla, Kur'an okumakla, ders görmekle geçirir, gündüzleri de su taşır, odun toplayıp satarlar ve onunla yiyecek alırlardı.
(İbn-i Sa'd)

Ensardan Ubade b. Samit, suffa ehline gönüllü olarak yazı ve Kur'an öğretirdi. Ubade b. Samit bu hususta der ki:

"Ben suffa ehlinden birçoklarına yazı ve Kur'an öğretirdim. Onlardan birisi bana bir yay hediye etmişti. Kendi kendime bu kıymetli bir mal değildir. Ben bununla Allah yolunda ok atarım" dedim. Sonra durumu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e anlattım. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Eğer boynuna ateşten bir çember takılmasını arzu edersen kabul et." buyurdu. **(Ebû Davud)**

Bazen suffa ehlinden yetmiş kişinin birden geceleri bir öğreticinin başında toplanıp sabaha kadar ders gördükleri olurdu.
(Ahmed - Müsned)

Suffa ehline «**Kurra**» denilirdi ve kabilelere gönderilecek Kur'an ve sünnet öğreticileri de bunlar arasından seçilirdi. Bu amaçla görevlendirilmiş ve müşrikler tarafından önleri kesilerek Bi'ri Maune'de şehid edilmiş yetmiş kişi de suffa ehlindendi. **(Buhârî-Müslim)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* daima suffa ehliyle oturur, sohbet ederdi. Onlara:

"Eğer sizin için Allah katında hazırlanan şeyi bilseydiniz yoksulluğunuzun ve ihtiyacınızın daha da artmasını isterdiniz." derdi. **(Halebî-Semhudi)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* çağrıldığı ziyafetlere suffa ehlini de götürürdü. Suffa ehlinin ihtiyacını herkesten önce düşünürdü. Kendisine bir sadaka getirilince onu el sürmeden suffa ehline ulaştırırdı. Hediye verilince ondan yer, sonra suffa ehlini çağırır, onlara da yedirirdi. Suffa ehlinin yiyecek hiçbir şeyi olmadığı zamanlarda Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah'tan bir mucize olarak onlara bir bardak süt ve ekmek parçasına yaptığı dua sonucu ziyafet çektirmişti.

(Tabakât-ı İbn-i Sa'd)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hurmalık sahiplerine hurmalarını ağaçlarından topladıkları zaman hurmalarının sadakalarını suffa ehli için mescide salkım halinde getirip asmalarını emrederdi.

(Ebû Davud)

Medineli Müslümanlar da suffa ehline karşı sıcak davranır, kendileri aç yattıkları halde onları doyururlardı.

(Buhârî, Müslim)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Yazıcıları:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* insanlarla olan muameleleri ve vahiyleri yazmak için çeşitli yazıcılar kullanmıştır. Bunlardan bazıları: Ebû Bekir, Amr b. Fuheyre, Ubeyy b. Ka'b, Zeyd b. Sabit, Ömer, Osman, Ali.

(İbn-i Abd-il Berr)

Bedir'de esir edilen Kureyş müşriklerinin okur-yazar olanları fidyeden kurtulmak için Müslümanların çocuklarına arapça okuma yazma öğretirlerdi. Zeyd b. Sabit de bu çocukların arasında idi. Rasûlullah'ın zamanında Kur'an'ı ezbere bilenlerdendi ve vahiy kâtiplerinin en meşhuru idi. Ebû Bekir zamanında Kur'an'ı tek başına bir mushafta topladı. Osman zamanında da mushafı yazanlardandı. Ayrıca İbrani ve Süryani yazılarını da on beş günde öğrenmiştir. **(Tabakât-ı İbn-i Sa'd)**

Zeyd b. Sabit şöyle diyor:

"Vahyi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in huzurunda yazardım. Bitirdiğim zaman **"Yazdığını oku"** derdi. Eğer ondan yazılmayan bir şey kalmışsa ekletir, fazla bir şey olursa onu da çıkarttırırdı."

(Iraki - Feth-ul Mugis)

Medine'de Müslüman Olanlardan Bazıları:

Ümmü Süleym, Enes b. Malik ve Ebû Talha Müslüman oldular.

(Tabakât-ı İbn-i Sa'd)

Ümmü Süleym oğlu Enes'i Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'ın hizmetine verdi. Enes b. Malik diyor ki:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e on yıl hizmet ettim. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* beni ne dövdü, ne bana kötü bir laf söyledi, ne de yüzünü ekşitti."

(Buhârî, Müslim)

Ebû Kays b. Eslet, Medinelilerin hanif dinine mensup olan bir kişisiydi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile konuştuktan sonra Müslüman olmaya niyetlendi. Abdullah b. Ubeyy b. Selül onu tehdit edince "Biraz, düşüneyim" dedi. Hicretin onuncu ayında vefat etti. Öleceği sırada Müslüman oldu. **(Tabakât-ı İbn-i Sa'd)**

Ebû Derda, puta tapardı. Abdullah b. Revaha ile Muhammed b. Mesleme onun bulunmadığı bir sırada evine girerek putunu kırdılar. Ebû Derda eve dönünce hem putun kırıklarını topluyor hem de

-"Yazıklar olsun sana, sen niçin sana saldıranlara engel olmadın. Niçin onları üzerinden def etmedin" diyordu. Hanımı:

"Eğer o bir kimseye fayda verebilse veya bir zararı önleyebilseydi, kendisine gelen zararı önler, kendisine fayda verirdi." deyince Ebû Derda'nın aklı başına geldi ve:

"Gusletmek için bana su hazırla" dedi ve yıkandı. Elbisesini giydikten sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına gitti ve Müslüman oldu. **(Zehebi - A'lam-ün Nübela)**

Selman-ı Farisi; küçükken koyu bir mecusiydi. Daha sonra hristiyanlığa özendi. Bu dini araştırmak amacıyla Şam'a gitmek için evden kaçtı. Şam piskoposu kötü bir insandı. Onun ölümünden sonra yerine gelen ise iyi birisiydi. Selman ondan etkilendi. Bu adam öleceği zaman Selman'a Musul kilisesine gitmesini tavsiye etti. Selman da oraya gitti. Oradaki adam da öleceği zaman Nusaybindeki din adamına gitmesini tavsiye etti. Selman da oraya gitti. O adam da öleceği zaman Amuriyye'deki din adamının yanına gitmesini tavsiye etti. Selman da oraya gitti. O adam da öleceği zaman ahir zaman nebisinin gelmesinin yakın olduğunu, arap topraklarından iki kara taşlık arasında bulunan hurma bahçelerinin bulunduğu yere hicret edeceğini, hediye olarak ge-

leni yiyeceğini fakat sadaka yemeyeceğini, sırtında da nübüvvet mühürünün bulunduğunu ve oraya gitmesini söyledi.

Selman oraya giderken onu yolda köle diye Kurayza oğullarına sattılar. Onlardan da Medine'de oturan bir yahudi satın aldı. Selman köle olduğu için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den pek haber alamadı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Küba'ya geldiğini haber alınca bir yolunu bulup oraya gitti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e sadaka verdi. Rasûlullah kabul etmedi. Hediye verdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunu kabul etti. Daha sonra Baki-ül Garkad'da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in sırtına bakıp nübüvvet mührünü görünce şehadet getirip Müslüman oldu.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Abdullah b. Selam dedi ki:

-"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in haberi bana ulaştığı zaman Tevratta onun sıfatı ve ismini bildiğim için beklemekte olduğumuz vaktin geldiğini anladım ve susarak bu durumumu gizledim. Nihayet Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye geldi. Küba'ya Amr b. Avf oğullarının yanına indiği zaman bir adam geldi ve onun gelişini haber verdi. Ben o sırada bir hurma ağacının başında çalışmakta idim. Halam Halide binti Haris ise ağacın altında oturmakta idi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ' in geliş haberini işittiğim zaman tekbir getirdim. Bunun üzerine halam tekbirimi işitince bana dedi ki:

"Allah senin belanı versin. Vallahi sen Musa b. İmran'ın gelişini işitseydin bu kadar sevinmezdin." Ona dedim ki:

"Ey hala! O vallahi Musa b. İmran'ın kardeşidir ve onun dini üzeredir. Onun gönderildiği şeyle gönderildi." Bunun üzerine halam dedi ki:

"Ey kardeşimin oğlu! Acaba o kıyametin yaklaşması ile beraber gönderileceğini haber almış olduğumuz rasûl müdür?" Ben de ona:

"Evet" dedim. O:

"Ne ala" dedi. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gittim ve Müslüman oldum. Sonra ev halkıma döndüm ye onlara tebliğ ettim. Onlar da Müslüman oldular. **(İbn-i Hişam)**

İslâmiyeti kabul ettiğimi yahudilerden gizledim. Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldim ve ona dedim ki:

"Ya Rasûlallah! Yahudiler batıl bir kavimdir. Ben, senden beni bir odaya koyup gizlemeni, sonra onlara benim durumumu sorup İslâmiyete girdiğimi bilmelerinden önce onların içinde nasıl biri olduğumu sana haber vermelerini istiyorum. Çünkü onlar eğer bunu bilirlerse beni yalanlarlar ve ayıplarlar."

Bunun üzerine, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* beni odalarından birisine soktu. Yahudiler onun yanına geldiler, onunla konuştular ve ondan bazı meseleleri sordular. Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara dedi ki:

"Abdullah b. Selam içinizde nasıl bir adamdır?"

Dediler ki:

"Bizim efendimizdir ve efendimizin oğludur. Bizim din adamımız ve bizim en bilginimizdir." Onlar sözlerini bitirdikleri zaman yanlarına çıktım ve onlara dedim ki:

"Ey yahudi topluluğu! Allah'tan korkunuz! O'ndan sakınınız ve size gönderdiği şeye geliniz! Allah'a yemin ederim ki siz elbette onun Allah rasûlü olduğunu biliyorsunuz. Onu sizin yanınızda Tevrat'ta ismiyle ve sıfatıyla yazılı olarak buldunuz. Ben muhakkak şehadet ederim ki, o Rasûlullahtır. Ve ona iman eder, onu tasdik ederim ve de onu tanırım."

Onlar da dediler ki:

"Yalan söyledin." Sonra bana sövdüler, beni ayıpladılar. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e dedim ki:

"Ya Rasûlallah! Bunların batıl, haksız bir kavim olduğunu, kalleş, yalan ve fücur ehli olduğunu sana söylemiştim." Bunun üzerine İslâmımı ilan ettim ve ev halkımın da İslâmını ilan ettim. Halam Halide binti Haris de Müslüman oldu ve dinini güzelce yaşadı." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Muhayrik âlim bir kimse idi. Zengin hurmalıkları ve malları çok olan bir adamdı. Rasûlullah'ı Tevrat'tan bildiği kadar tanıyordu. Fakat eski dinine alıştığı için dinini terk etmemişti. Nihayet Uhud'da yevmis sebt (cumartesi günü) olduğu zaman dedi ki:

"Ey yahudi topluluğu! Vallahi siz elbette bilirsiniz ki Muhammed'in sizin üzerinize üstün gelmesi haktır." Dediler ki:

"Bugün sebt günüdür. Hiçbir şeyle meşgul olunmaz" Muhayrik:

"Sizin için sebt yoktur" dedi. Sonra silahını aldı ve çıktı. Nihayet Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına Uhud'a geldi ve kavminden arkasında kalan kimselerle şöyle bir ahid yaptı.

"Eğer bugün ölürsem mallarım Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'indir. Allah'ın uygun gördüğü şeyi o, mallar hakkında yapar." Müslümanlarla birlikte müşriklere karşı savaştı ve şehid edildi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dedi:

"Muhayrik hayırlı bir kişidir." Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun mallarını aldı. Rasûlullah'ın Medine'de verdiği sadakaların çoğu Muhayrik'in mallarındandır. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

KUREYŞLİ MÜŞRİKLERİN İSLÂMİYETİ ÖNLEMEYE ÇALIŞMALARI VE MEDİNE'LİLERE MUHTIRALARI

Kureyş müşriklerinden Ebû Süfyanla Übeyy b. Halef ensara bir mektup gönderdiler ve bu mektupta şöyle dediler:

"Muhakkak ki arap kabilelerinden aramızda düşmanlık bulunan hiçbir kabile bizi sizin kadar kızdırıcı ve nefret ettirici olmamıştır. Çünkü siz kavmimizden en asaletli ve şerefli bir adama destek oldunuz, kucak açtınız, onu korudunuz. Bu, sizin için ayıp ve eksikliktir. Siz onunla bizim aramızdan çıkınız, bizi onunla baş başa bırakınız. Eğer onun gidişatı hayırlı ise bundan iftihar duyacak olan biziz. Şayet aksi ise onu bundan çekip çevirmekte ancak bize düşer." **(İbn-i Habib)**

Kureyş müşrikleri, Abdullah b. Ubeyy'e ve Evs ile Hazreç'ten onunla birlikte toplananlara mektup yazdılar ve şöyle dediler:

"Siz adamımıza kucak açtınız. Allah'a yemin ederiz ki siz ya onu öldürürsünüz yahud yurdunuzdan sürüp çıkarırsınız ya da hepimiz sizin üzerinize yürür, sizinle çarpışarak hepinizi öldürür, kadınlarınızı mübah sayarız."

Bu mektup Abdullah b. Ubeyy'e ve onunla birlikte puta tapanlara erişince Rasûlullah'la çarpışmak için toplantı yaptılar. Onların bu hareketleri Rasûlullah'a ulaştı ve onları gidip gördü ve şöyle dedi:

"Kureyş'in size karşı tehdidi son dereceye vardı. Ama onlar size sizin kendinize yapmak istediğiniz kötülüklerden daha fazlasını yapacak değillerdir. Çünkü siz kendi evlat ve kardeşlerinizle çarpışmak istiyorsunuz" dedi. Bunlar Rasûlullah'tan bunu işitince dağıldılar. **(Ebû Davud, Abdur Rezzak - Musannef)**

Abdullah b. Ubeyy'in Rasûlullah (s.a.s)'a Çatması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir gün, üzerine Fedek dokuması kadifeden saçaklı palan vurulmuş bir merkebe bindi. Henüz çocukluk çağında bulunan Usame b. Zeyd'i de terkisine alıp Haris b. Hazreç mahallesindeki evinde hasta yatan Sa'd b. Ubade'yi ziyarete gitti.

Giderken, Abdullah b. Übeyy'in, evinin gölgesinde Müslümanlardan, medineli müşriklerden ve yahudilerden bazı kimselerle birlikte oturmakta olduğunu gördü. Nezaketen yanlarına doğru vardı. Hayvanını durdurunca, hayvanın yerden kaldırdığı toz, meclisi kapladı.

Abdullah b. Übeyy, elbisesiyle burnunu kapadı ve yüzünü ekşiterek:

"Üzerimizi tozlatma!" dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* selam verdi. Merkepten indi, oturdu. Orada bulunanları, Allah'ın birliğine ikrara davet etti ve kendilerine Kur'an okudu, iyi hareketlerden dolayı

cennete girileceğini müjdeledi. Kötü hareketlerden dolayı da cehenneme girileceğini anlatarak onları korkuttu.

Abdullah b. Übeyy, hiç konuşmuyor, susup duruyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , sözlerini bitirince:

"Ey konuşan kişi! Eğer söylediklerinde doğruysan, onlardan daha güzel şey olamaz. Fakat sen, evinde otur. Bu şeyleri sana gelenlere anlat. Sana gelmeyenlerin, söylediklerinden hoşlanmayanların toplantılarına gelip te, onları rahatsız etme." dedi.

Orada, Abdullah b. Revaha ile bazı Müslümanlar vardı. Abdullah b. Revaha:

"Ya Rasûlullah! Sen, bize, meclislerimize ve evlerimize her zaman gel. Allah'ın bize ikram ettiği, doğru yola kavuşmamıza sebep kıldığı bu sohbetini ve Kur'an'ı dinlemeyi biz vallahi çok severiz." dedi. Abdullah b. Übeyy, kavminden, o zamana kadar görmediği bir muhalefeti görünce, okuduğu bir beyitle üzüntüsünü ve ümitsizliğini ifade etmek istedi. Bunun üzerine Müslümanlarla, medineli müşrikler ve yahudiler birbirlerine atıp tutmaya ve hatta vuruşmaya, çarpışmaya başladılar. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onları teskine çalıştı. Sonra da merkebine binip Sa'd b. Ubade'nin evine gitti ve evin içine girdi ama yüzündeki üzüntü henüz kaybolmamıştı. Sa'd b. Ubade:

"Ya Rasûlallah! Vallahi ben seni yüzünde bir şey seziyorum. Yoksa sen hoşlanmadığın bir şey mi işittin?" dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de:

"Ey Sa'd! Ebû Hubab'ın (Abdullah b. Übeyy'in künyesi) **bana söylediğini duymadın mı?"** diyerek başından geçenleri teker teker anlattı. Sa'd b. Ubade:

"Sana Kuran'ı indiren Allah'a yemin ederim ki, Allah'ın iradesi sana rasûllük vermek suretiyle tecelli etti. Hâlbuki şu beldenin halkı, Übeyy oğlunun başına taç giydirmeye, hükümdarlık sarığı sarmaya ve onu kendilerine hükümdar yapmaya hazırlanmışlardı. Yüce Allah sana ihsan buyurduğu rasûllükle, onların bu işini gerçekleşemez bir hale getirince, Übeyy'in oğlu, buna son derece üzülmüş o gördüğünüz çirkin hareketi bunun için yapmıştır. Sen de onu affet." dedi. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onu affetti.

Esasen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve sahabiler, bu hususta ilahi emre uyarak gerek müşriklerden gerekse ehl-i kitaptan olanların kusurlarına bakmıyor ve her ezalarına katlanıyorlardı. **(Buhârî)**

Yahudilerin Ensarı Birbirine Düşürmeleri:

Şe's b. Kays ki bu yaşı ilerlemiş ihtiyar bir kişi idi. Küfrü büyük, Müslümanlara şiddetli kindar olan bir kimse idi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Evs ve Hazrec'ten olan bir toplulukla beraber bir meclisde toplanmış ve konuşur bir vaziyetteyken yanlarına geldi. Cahiliyyet devrindeki düşmanlıktan sonra aralarında böyle iyi olmasına kızdı ve şöyle dedi:

"Beni Kayle'nin cemaati bu memlekette toplanmıştır. Hayır, vallahi onların cemaati ve eşrafı oralarda toplandıkları zaman biz onlarla hiç bir zaman iyi geçinemeyiz. Sonra o yahudilerden yanında olan genç bir kişiye emretti ve şöyle dedi:

"Onlara git ve onlarla birlikte otur. Sonra Buas gününü (Evs ve Hazreçin birbirlerini öldürdükleri gün) ve ondan önce geçen şeyleri anlat. Onun hakkında söyleşmiş oldukları şiirlerden bazılarını onlara oku." dedi.

Yahudi genci Şe's'in dediğini yaptı. Toplantıda bulunanlar bu hususta konuşmaya, birbirlerine karşı sövmeye, şiirler okumaya ve kinlenmeye başladılar. Nihayet, Evs kabilesinden Evs b. Kaysiy ile Hazreç kabilesinden Cebbar b. Sahr:

"İsterseniz hemen eski hale dönebiliriz." diyerek birbirlerine meydan okudular. Birbirlerine sinirlendiler, öfkelendiler ve de:

"Haydi yapalım. Buluşma yeriniz Zahire! " Zahire! Silah! Silah!" diyerek silaha sarılıp Harre mevkiine fırladılar. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunu haber alınca muhacir sahabilerinden bazılarıyla birlikte hemen onların yanlarına gitti.

"Ey Müslüman cemaat! Allah! Allah! Yüce Allah sizi İslâmla doğru yola çıkarıp şereflendirdikten, kalblerinizi birleştirdikten, sizi küfürden kurtardıktan, cahiliye devrine ait bütün kötü işlerden ilişkinizi kestikten sonra ve ben de aranızda bunları beyan edip dururken siz hala cahiliye davası mı güdüyorsunuz?" dedi.

Medineli Müslümanlar derhal uyandılar. Bunun şeytanın bir fesadı, düşmanlarının bir tuzağı olduğunu anladılar ve ağlamaya başladılar. Evs ve Hazreç kabilesinden bazıları orada birbirleriyle kucaklaşıp öpüştüler. Allah-u Teâlâ Şe's b. Kays hakkında «Ali Imran 99», Evs b. Kaysiyye ve Cebbar b. Sahr hakkında **«Ali İmran 100- 105»** ayetlerini indirdi.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Müşrikleri Hicve Müsaade Edilmesi:

Rasûlullah Medine'ye gelince Kureyş müşrikleri Rasulullah'ı hicvetmeye (şiirle kötülemeye) başladılar. Ensarı'da onunla birlikte hicvettiler. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Hasan b. Sabit'e onları hicvetmesi için izin verdi.

Ensarın üç büyük şairi vardı. Hassan b. Sabit, Abdullah b. Revaha, Ka'b b. Malik.

Ka'b b. Malik, kahramanlık destanları mahiyetinde şiirler söyler.

Abdullah b. Revaha, müşriklerin itikad ve ibadetlerini yerer.

Hassan b. Sabit, Kureyş müşriklerinin nesep ve ahlak yönünden bütün ayıp ve kusurlarını ortaya dökerdi.

Ka'b b. Malik:

"Ya Rasûlallah! Şiir hakkında ne buyuruyorsunuz?"diye sormuştur. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Mü'min kılıcı ile de dili ile de cihad eder" buyurdu.

(İbn-i Abd-il Berr)

Sa'd b.Muaz'ın Kâbe'de Ebû Cehil ile Karşılaşması:

Sa'd b. Muaz, Ümeyye b. Halefle arkadaştılar. Sa'd Mekke'ye gidince onun evine inerdi. O da Şam'a gidince Medine'ye uğrar, Sa'd'ın evine inerdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye geldikten sonra Sa'd b. Muaz umre yapmak üzere Mekke'ye gitmiş, Ümeyye b. Halef în evine inmişti. Sa'd b. Muaz, Ümeyye'ye:

"Benim için tenha bir zaman ayarlasan da Beytullah'ı tavaf etsem." dedi. Ümeyye de:

"Günün ortalandığı, herkesin gaflete daldığı sırayı bekle" dedi. Sa'd b. Muaz o vakitte Kâbe'yi tavafa başladı. O sırada Ebû Cehil çıkageldi. Ümeyye'ye:

"Ey Ebû Safvan! Şu yanında bulunan, Kâbe'yi tavaf eden kim?" dedi. Ümeyye:

"O Sa'd'dır!" dedi. Sa'd b. Muaz'da:

"Ben Sa'd'ım" dedi. Ebû Cehil, Sa'd b. Muaz'a:

"Bak sen! Kâbe'yi emniyet içinde tavaf ediyorsun. Hâlbuki siz ortaya yeni bir din çıkarmış olan Muhammed'le arkadaşlarını barındırıyor, onlara yardım ediyorsunuz. Vallahi! Sen Ebû Safvan'ın yanında olmasaydın, buradan evine sağ salim dönemezdin." dedi. Sad b, Muaz bağırarak:

"Eğer sen beni tavaftan engellersen, ben de sana daha ağırını yapar, senin Medine'deki Şam ticaret yolunu keserim." dedi. Ümeyye, Sa'd b. Muaz'ı tutarak:

"Ey Sa'd! Sen bu vadi halkının büyüğü olan Ebûl Hakem'e karşı bağırma!" deyince Sa'd b. Muaz kızdı:

"Ey Ümeyye! Sen de beni tutma, bırak. Vallahi ben Allah'ın rasûlü Muhammed'in seni öldüreceğini işittim." dedi. Ümeyye:

"Beni mi?" diye sordu. Sa'd:

"Evet, seni" dedi. Ümeyye:

"Mekke'de mi?" diye sordu. Sa'd:

"Bilmiyorum" dedi. Bunun üzerine Ümeyye:

"Vallahi! Muhâmmed yalan söylemez" diyerek büyük bir korku ve heyecan içinde evine, ailesinin yanına döndü ve:

"Ey Ümmü Safvan! Medineli arkadaşım Sa'd, bana ne söyledi bilir misin?" dedi. Karısı:

"Sana ne söyledi?" diye sordu. Ümeyye:

"Muhâmmed onlara beni öldüreceğini haber verirken, işittiğini söyledi. Mekke'de mi? diye sordum, bilmiyorum." dedi. Karısı:

"Vallahi! Muhâmmed yalan söylemez." deyince Ümeyye:

"Ben de vallahi Mekke'den dışarı çıkmam" dedi.

(Buhârî, Ahmed)

MÜŞRİKLERLE SAVAŞLARIN BAŞLAMASI

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah'ın emri gereği müşriklerle savaş etmek için hazırlandı. Bu, Allah-u Teâlâ'nın onu nebi olarak göndermesinden on üç sene sonra idi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye pazartesi gününde kuşluğun ilerlediği bir sırada, güneşin tepeye yaklaşmasına yakın bir anda Rebiul evvel ayından oniki gecenin geçmiş olduğu bir zamanda geldi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* o gün elli üç yaşında idi. Bu, Allah-u Teâlâ'nın onu göndermesinden onüç sene sonra idi. Ve orada Rebiulevvel ayının kalan kısmı ile, Rebiulahir ayı, iki cemad ayları ve Receb, Şaban, Ramazan, Şevval, Zilkade, Zilhicce ve Muharrem aylarında kaldı. Medine'ye gelişinden itibaren on iki aydan sonra Safer ayında savaşa çıktı. Medine'ye de Sa'd b. Ubade vali tayin edildi.

(Siyeri İbn-i Hişam)

GAZVE VE SERİYYELER

Hamza'nın Sif-ul Bahre Seriyyesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hamza'yı (Ramazan ayında) İs nahiyesinden Sif el-Bahre doğru içlerinde ensardan hiçbir kimse bulunmayan muhacirlerden otuz süvariyle sefere gönderdi. (Şam'dan gelen ve Kureyş'e ait üçyüz kişilik bir kervan komuta eden) Ebû Cehil b. Hişam ile işte bu sahilde Mekke halkından üç yüz süvarinin içinde karşılaştı. Aralarına Mecdey b. Amir el-Cüheni girdi. Bu, iki fırkanın arasında barış antlaşması yapan kimse idi. Böylece bu iki fırka aralarında hiçbir savaş olmadan birbirlerinden ayrılıp uzaklaştılar. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ubeyde B. el-Haris'in Rabıg'a Gönderilmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ubeyde b. Harisi (Şevval ayında) muhacirlerden altmış veya seksen süvari içerisinde, içlerinde ensardan hiç bir kimse olmadığı halde (Kureyş'in ticaret kervanını vurmak amacıyla Rabıg'a) gönderdi. Ubeyde de gitti. Nihayet Hicaz'daki bir suya vardı. Burası Seniyyetül Mürre'nin alt yanında idi. Burada Kureyş'ten büyük bir topluluğa rastladı. Müşriklerin başında İkrime b. Ebû Cehl vardı. Aralarında bir savaş olmadı ancak karşılıklı ok ve mızrak attılar. Sa'd b. Ebû Vakkas Allah yolunda ilk ok atan kişi oldu. Sonra birbirlerinden ayrıldılar. Mikdad b. Amr b. Behrani Müslümanların safına doğru kaçtı. Bu Zühre oğullarının halifi idi. Utbe b. Gazvan da kaçtı. Bu Nevfel b. Abdi Menaf oğullarının müttefiki idi. Bu ikisi Müslüman idiler. Fakat onlar Müslümanlara erişmek için kâfirlerle beraber çıkmışlardı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Sa'd b. Ebû Vakkas'in Harrar'a Gönderilmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* (Şevval ayının sonunda) Sa'd b. Ebû Vakkas'ı (Kureyş'e ait bir kervanı vurmak için Harrar'a) muhacirlerden sekiz kişi içinde gönderdi. O da çıktı ve Hicaz topraklarından Harra'ra vardı. Sonra bir müdahale ile karşılaşmadan döndü.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Veddan (Ebva) Gazvesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* (Hicretin ikinci yılı Safer ayında Kureyş'e ait bir kervanı vurmak amacıyla muhacirlerden altmış kişiyle

Veddan'a doğru yola çıktı. Fakat savaş olmadı.) Veddan'a vardığı zaman Damre oğullarının başkanı olan Mahşi b. Amr Ed-Damri ile saldırmazlık antlaşması yaptı. Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye döndü. Herhangi bir tuzak ile karşılaşmadı. Bu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ilk gazvesiydi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Damre oğullarıyla yapılan antlaşma şöyle idi:

"Onların malları ve canları emniyettedir. Onlar Allah'ın dinine karşı çarpışmadıkça düşmanlarının baskınına karşı yardım görecekler. Deniz bir kıl parçasını ıslatabilecek bir suya sahip olduğu müddetçe Rasûlullah onlara yardım edecektir. Rasûlullah, onları yardıma çağırdığı zaman da onlar Rasûlullah'ın davetine icabet edeceklerdir. Bu onlara Allah ve Rasûlunün bir ahd ve emanıdır. Yardım, onların iyilik eden ve kötülüklerden sakınanları içindir." **(Tabakât-ı İbn-i Sa'd)**

Buvat Gazvesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Rebiulevvel ayında (Ümeyye b. Halef'in başkanlık ettiği yüz Kureyşlinin ve ikibinbeşyüz yük devesinin bulunduğu Kureyş'e ait bir kervanı vurmak amacıyla muhacirlerden oluşan ikiyüz kişilik bir orduyla) gazaya gitti. Medine'nin üzerine Saib b. Osman b. Maz'unu vali tayin etti. Nihayet Buvat'a, Radva bucağına vardı. Sonra Medine'ye döndü ve hiçbir tuzak ile karşılaşmadı.

(İbn-i Hişam)

Uşeyre Gazvesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine üzerine Ebû Seleme b. Abdul Esed'i vali tayin ederek (Şam'dan gelen Kureyş'e ait bir kervanı vurmak amacıyla ikiyüz kişilik bir muhacir ordusuyla) yola çıkı. Nihayet Yenbu vadisinden Uşeyre'ye indi. Orada cemadil ula ve cemadil ahirin gecelerinde kaldı ve Damre oğullarının müttefiki Müdlic oğulları ile barış antlaşması yaptı. Sonra müdahale ile karşılaşmadan Medine'ye döndü.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Safvan Gazvesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Uşeyre gazvesinden geldiği zaman Medine'de on geceden az kaldı. Nihayet Kürz b. Cabir Medine'de sabahleyin otlatılmaya bırakılan develer, mal ve davarlar üzerine saldırdı. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onu yakalamak için yola çıktı ve Medine üzerine Zeyd b. Harise'yi vali tayin etti. Nihayet Bedir yakınlarında olan Safvan vadisine vardı. (Bundan dolayı bu gazveye

Birinci Bedir gazvesi de denir.) Kürz b. Cabir'i kaçırttı. Ona kavuşamadı. Sonra Rasûlullah Medine'ye döndü. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Abdullah b. Cahş'in Seriyyesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Abdullah b. Cahş'ı (Hicretin ikinci yılı) Receb ayında Bedir'den Makfele'ye gönderdi. Onunla birlikte de içlerinde hiçbir ensar olmayan muhacirlerden sekiz kişi gönderdi. Ona bir mektup yazdı ve şöyle emretti:

-**"İki gün geçinceye kadar onu açma** s**onra ona bak ve emrolunduğun şeye devam et. Ve hiçbir kimseyi zorlama."** Abdullah b. Cahş iki gün yürüdükten sonra mektubu açtı ve şöyle yazıldığını gördü:

"Benim bu mektubuma baktığın zaman yürü, devam et. Mekke ile Taif'in arasında Nahle'ye in. Oradan Kureyş'i gözetle ve bize onların haberlerini bildir."

Abdullah b. Cahş mektuba baktığı zaman dedi ki:

"Başımızın gözümüzün üstüne, işittik, itaat ettik." Sonra arkadaşlarına dedi ki:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bana emretmiştir ki Nahle'ye kadar yürüyeyim. Orada Kureyş'i gözetleyeyim ve ona onlardan bir haber götüreyim. Beni de sizden herhangi birinize zoraki iş yaptırmaktan nehyetmiştir. Sizden kim şehadeti ister ve ona rağbet ederse yürüsün. Kim de bundan hoşlanmazsa geri dönsün. Bana gelince Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in emrini yerine getirmeye devam edeceğim." Böylece o yürüdü, onunla birlikte arkadaşları da yürüdü. Onlardan hiçbir kimse geri kalmadı.

Hicaz üzerine yürüdü, nihayet Maden'e vardı. Bu arada Sa'd b. Ebi Vakkas ile Utbe b. Gazvan nöbetleşe bindikleri deveyi kaybettiler. Onlar deveyi araştırmak üzere geri kaldılar. Abdullah b. Cahş ve öteki arkadaşları yürüdüler ve Nahle'ye indiler. Onlara Kureyş'e ait kuru üzüm, deri ve ticaret malları yüklü bir kervan rastladı ki, o kervanda Amr b. el-Hadrami de vardı.

Müşrikler Müslümanları görünce çok korktular. Onların yakınlarına inmişlerdi. Bunun peşinden onlara Ukkaşe b. Mihsan göründü. O başını tıraş etmişti. Onlar onu gördükleri zaman emin oldular ve dediler ki:

"Onlar buraya umre yapmak için geldi. Size onlardan bir zarar gelmez." Müslümanlar kervan hakkında istişare ettiler. Bu Receb ayının son günü idi. (Şaban ayının son günü olduğu da rivayet edilir.) Dediler ki:

"Vallahi onları bu gece bırakırsanız, Mekke'ye girerler ve böylece kendilerini sizden korurlar. Ve eğer onları öldürürseniz elbette haram ayda onları öldürmüş olursunuz.

Böylece sahabeler tereddüt geçirdi. Ve onların üzerine saldırmaktan çekindiler. Sonra onlara karşı savaşmak için birbirlerini teşvik ettiler. Onlardan öldürebildikleri kimseyi öldürmeye ve onlarla birlikte olan şeyleri almaya karar verdiler. Böylece Vakid b. Abdullah Temimi, Amr b. Hadrami'yi bir okla vurdu. Ve onu öldürdü. Osman b. Abdullah ile Hakem b. Keysan'ı esir aldı. Nevfel b. Abdullah ise (atlı olduğu için kaçıp) kurtuldu. Abdullah b. Cahş ve arkadaşları develeri ve iki esiri aldılar. Medine'de Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına geldiler. Abdullah arkadaşlarına dedi ki:

"Ganimet olarak aldığımız şeylerin beşte biri Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* içindir. Bu, Allah-u Teâlâ'nın ganimetlerin beşte birini farz kılmasından önce idi. Böylece Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* için kervanın beşte birini ayırdı. Ve geri kalanını da arkadaşları arasında taksim etti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dedi:

"Haram ayda savaşmayı size emretmedim." Develeri ve iki esiri durdurdu ve bunlardan bir şey almaktan kaçındı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunu söylediği zaman bunlar yaptıklarına pişman oldular. Ve kendilerinin helak olduklarını zannettiler. Yaptıkları şeyler hakkında Müslüman kardeşleri onları ayıpladılar. Ve Kureyş şöyle dedi:

"Muhammed ve onun ashabı haram ayı helal görmüştür. Bu ayda kan dökmüşler, malları almışlar ve adamları esir etmişlerdir." Müslümanlardan Mekke'de olan kimselerden onlara karşı cevap veren kimseler ise:

"Bunlar Şaban'da olmuş." diye cevap verdiler. İnsanlar bu hususta çok ileri gittiler. Bunun üzerine Allah-u Teâlâ şu ayeti indirdi:

"Sana haram olan o ayı, ondaki savaşı soruyorlar. De ki: «O ayda savaşmak büyük günahtır. İnsanları Allah yolundan menetmek, onu inkâr etmek, Mescid-i Haram'a gitmelerine mani olmak, onun halkını oradan çıkarmak ise Allah katında daha büyük günahtır.»"(Bakara: 217)

Yani eğer siz haram ayda öldürdüyseniz onlar da Allah'ın yolundan, O'na küfür ile birlikte mescid-i haramdan sizi men ettiler. Siz orasının ehli olduğunuz halde, oradan çıkarılmanız Allah katında onlardan öldürdüğünüz kimsenin ölümünden günahça daha büyüktür.

"Fitne ise adam öldürmekten daha beterdir."

Yani onlar Müslümanları dininden saptırıyorlardı. Hatta onlar imanından sonra küfre geri çeviriyorlardı. Bu ise Allah katında adam öldürmekten günah bakımından daha büyüktür.

"Kâfirler güçleri yetse, sizi dininizden döndürünceye kadar sizinle savaşmalarına devam edeceklerdir."

Yani sonra onlar bunun en pisini ve en büyüğünü, tevbe etmeksizin ve çekinmeksizin yapmaya koyulacaklardır.

Kur'an işte bu hususta nazil olduğu ve Allah-u Teala, Müslümanlardan, içinde bulundukları korkuyu açtığı zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* deveye ve iki esire el koydu ve Kureyş, ona Osman b. Abdullah ve Hakim b. Keysan'ın fidyesi hakkında haber gönderdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de dedi ki:

"İki arkadaşımız gelinceye kadar o ikisini fidyeleri karşılığında size vermeyiz. Bunlar Sa'd b. Ebi Vakkas ve Utbe b. Gazvan'dır. Çünkü biz onlara karşı sizden korkuyoruz. Eğer siz onları öldürürseniz biz de sizin iki kişinizi öldürürüz." Bunun üzerine Sa'd ve Utbe geldiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onlardan onların fidyelerini kabul etti.

Hakem b. Kevsan Müslüman oldu ve İslâmı güzelce yaşadı. Rasûlullah'ın yanında Bir'i Maune gününde şehid oluncaya kadar kaldı. Osman b. Abdullah'a gelince Mekke'ye erişti ve orada kâfir olarak öldü.

(Siyeri Ibn-i Hişam)

Hicretin ikinci yılı, Recep ayının ortasında **kıble Kâbe'ye çevrildi.** Şaban ayında **Ramazan orucu** farz kılındı. Ramazan ayında ise **fıtır sadakası, bayram namazı ve zekât** farz kılındı. Zilhicce ayının onunda da Kurban bayramı oldu. **(Tabakât-ı İbn-i Sa'd)**

BEDİR SAVAŞI

Kureyş'in Ticaret Kervanı:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû Süfyan b. Harb'in, içinde Ku-reyş'in malları ve ticaret eşyası bulunan büyük bir kervan ile Şam'dan döndüğünü işitti. Kervanda Kureyşten otuz veya kırk kişi de bulunmakta idi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslümanlar çağırdı ve şöyle dedi:

"İşte Kureyş'in kervanı, onda onların malları vardır. O halde ona doğru gidiniz, belki de Allah sizi onunla ganimetlendirir."

Müslümanlar da buna icabet ettiler. Bazıları çıktı, bazıları ise çıkmadı. Çıkmayanlar Rasûlullah'ın bir savaşla karşılaşmayacağını zannettikleri için çıkmadılar (bunun için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* savaşa çıkmayanları kınamadı).

Ebû Süfyan Hicaz'a yaklaştığı zaman haberlere kulak verdi. Kervandan korktuğu için rastladıklarına müslümanları soruyordu. Nihayet bir kervandan "Muhammed, ashabını sana ve senin kervanına saldırmak için göndermiştir." diye haber aldı. O da bundan sakındı ve Damdam b. Amr el-Gıfari'yi kiraladı. Onu Mekke'ye gönderdi ve ona Kureyş'e gitmesini, mallarına sahip çıkmalarını ve Muhammed'in ashabıyla birlikte o kervana görünmüş olduğunu haber vermesini emretti. Damdam b. Amr da süratle Mekke' ye gitti. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Atike Bint'i Abdulmuttalib'in Rüyası:

Atike binti-i Abdulmuttalib Damdam'in Mekke'ye gelmesinden üç gece önce rüya görmüş. O rüya onu korkutmuştu. Bunun üzerine kardeşi Abbas b. Abdulmuttalib'e haber göndermiş ve ona şöyle demiş:

"Ey kardeşim! Vallahi bu gece bir rüya gördüm ki o bana şiddetli geldi ve senin kavmin üzerine onlardan bir şerrin ve bir musibetin gelmesinden korktum. Benim sana bahsettiğim şeyin benden olduğunu gizle."

Abbas da ona:

"Ne gördün?" dedi. Atike dedi ki:

"Kendi devesi üzerine binmiş halde giden bir süvariyi gördüm. O gitti ve Ebtah'da durdu. Sonra en yüksek sesiyle bağırdı. **«İşte ey gaddarlar! Üç gün içinde öleceğiniz yerlere gidiniz.»** Gördüm ki insanlar onun yanında toplanıyorlar. Sonra mescide girdi, insanlar da onun peşinden girdiler. Bir ara onlar onun etrafında iken onun devesi Kâbe'nin üzerine kalktı. Sonra o kimse ilk keresinde bağırdığı gibi şöyle bağırdı:

«Ey gaddarlar! Üç gün içinde öleceğiniz yerlere gidiniz.» Sonra onun devesi onunla birlikte Ebû Kubeys'in zirvesi üzerine kalktı. Yine öyle bağırdı. Sonra bir kaya parçası aldı ve onu attı o da aşağı düştü ve dağın alt tarafına vardığı zaman dağıldı ve Mekke'nin ne odalarından ne de evlerinden bir ev kalmadı ki o kayadan bir parça onlardan birine girmemiş olsun."

Abbas dedi ki:

"Vallahi işte bu bir rüyadır. Sen onu gizle ve onu hiç bir kimseye anlatma."

Sonra Abbas çıktı ve kendisiyle samimi olduğu arkadaşı Velid b. Ûtbe b. Rabia'ya rastladı. Rüyayı ona anlattı ve ondan o rüyayı kendisinin söylediğini gizlemesini istedi. Velid de o rüyayı babası Utbe'ye anlattı. Böy-

lece haber Mekke'de yayıldı hatta Kureyş onu toplantı meclislerinde konuşmaya başladı.

Abbas dedi ki:

"Sabahleyin, tavaf etmek için Kâbe'ye gittiğimde orada Ebû Cehil'i gördüm. O ve Kureyş'ten diğer kişiler Atike'nin rüyası hakkında konuşuyorlardı. Ebû Cehil beni gördüğü zaman şöyle dedi:

"Ey Ebûl-Fazl! Tavafını bitirdiğin zaman bize doğru gel." Ben de bitirdiğim zaman gittim ve onlarla birlikte oturdum. Ebû Cehil bana dedi ki:

"Ey Beni Abdulmuttalib! Sizin içinizden bu kadın nebi ne zaman çıktı? Dedim ki:

"O nedir?" Ebû Cehil dedi ki:

"Atike'nin gördüğü işte o rüya." Dedim ki:

"Ne görmüş?" Ebû Cehil dedi ki:

"Ey Beni Abdulmuttalib! Size erkeklerinizin nebilik davasında bulunması yetmedi mi ki kadınlarınız da nebilik iddia ediyorlar. Atike rüyasında iddia etmiştir ki: «Üç gün içinde ölüm yerlerinize gidiniz.» O halde sizi bu üç gün içinde bekleriz. Eğer onun dediği hak ise yakında olur. Eğer üç gün geçerse ve bir şey olmazsa sizin aleyhinize bir yazı yazıp sizin Arap içindeki en yalancı ailelerden olduğunuzu ilan ederiz."

Ben onunla ilgilenmedim ve böyle bir şey olduğunu inkâr ettim, sonra birbirimizden ayrıldık. Akşamladığım zaman, Beni Abdulmuttalib'den bütün kadınlar bana geldiler ve dediler ki:

"İşte şu pis fasıkın erkeklerinize ve kadınlarınıza laf attığını işittiğin halde sesini çıkarmadan onunla beraber oturdun mu? " Dedim ki:

"Vallahi ben bunu yaptım. Fakat ben onunla fazla ilgilenmedim. Allah'a yemin ederim ki onun önüne çıkacağım. Eğer yeniden öyle yaparsa elbette ben sizin yerinize onun hakkından gelirim."

Atike'nin rüyasından itibaren üçüncü günde yürüdüm. Yapmak istediğim bir şeyi yapamadığım için hiddetli ve öfkeli bir halde idim. Mescide girdim ve Ebû Cehil'i gördüm. Vallahi ben ona doğru yürüyordum ki ona dokunayım da dediği bazı şeyleri tekrar etsin, ben de ona saldırayım. Ebû Cehil atak ve hiddetli bir yüze, sert bir dile ve bakışa sahip bir adam idi.

Mescidin kapısına doğru çıktığı zaman süratli yürüyordu, içimden:

«Ona ne oldu? Allah lanet etsin. Bu benden mi kaçıyor?» dedim.

Bir de baktım ki o benim duymadığım bir şeyi duymuş, Damdam b. Amr el-Gıfari'nin sesini. O ise vadinin içinden devesinin üzerinden bağırıyor. Devesinin burnunu kesmiş, yükünü tersine çevirmiş, gömleğini yarmış bir vaziyette şöyle diyor:

«Ey Kureyş topluluğu! Muhammed, ashabıyla birlikte mallarınıza saldırmış, onlara kavuşacağınızı zannetmiyorum, imdat, imdat.» Böylece ortaya çıkan durum beni ondan onu da benden alıkoydu.”

(Siyeri İbn-i Hişam)

Müşriklerin Harp İçin Hazırlanmaları:

Müşrikler hazırlandılar ve şöyle dediler:

“Muhammed ve onun ashabı bizim kervanımızın İbn-i Hadrami'nin kervanı gibi olacağını mı zannediyor? Hayır, hayır, vallahi elbette bunun farklı olduğunu bileceklerdir.” Ayaklar birbirine dolandı. Nihayet Kureyş'in hepsi savaşa çıkıp gittiler ve onların eşrafından Ebû Leheb dışında hiçbir kimse geri kalmadı. O da yerine As b. Hişam b. Mugire'yi gönderdi. As b. Hişam, Ebû Leheb'in dört bin dirhem parasını almıştı ancak bunları iflas ettiğinden ötürü Ebû Leheb'e iade edememişti.. Bunun üzerine Ebû Leheb, bu para ile kendi yerine gitmesi için onu kiraladı. O da bu borçtan kurtuldu ve Ebû Leheb savaşa gitmekten geri kaldı.

Ümeyye b. Halef gitmemeye karar vermişti. Büyük, cüsseli, ağır bir ihtiyar idi. Ukbe b. Ebi Muayt ona geldi. O mecsidde kavminin arasında oturmakta idi. Taşıdığı bir buhurdanlık vardı. Nihayet o buhurdanlığı onun önüne koydu sonra şöyle dedi:

“Ey Ebû Ali! Buhur yak, çünkü sen ancak kadınlardansın.” Ümeyye dedi ki:

“Allah seni çirkin kılsın ve senin getirdiğin şeyleri de çirkin kılsın.”

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ebû Cehil Mekke'den çıkılacağı ve Kureyş müşriklerine:

“Develerinize bininiz” diye emir verdiği zaman Ümeyye Mekke'den çıkmadı. Çünkü Rasûlullah onun öldürüleceğini haber vermiş. Onun medineli arkadaşı Sa'd b. Muaz da bunu Umeyye'ye duyurmuştu. Ebû Cehil gelip:

“Ey Saffan'ın babası! Sen, Mekke ahalisinin şereflilerindensin. Halk senin geri kaldığını görürse onlar da seninle birlikte geri kalırlar. Sen bir iki gün olsun sefere katıl.” diyerek kandırıncaya kadar yanından ayrılmadı. Nihayet Umeyye Mekke'nin en iyi ve en süratli devesini satın aldı. Karısının yanına geldi:

“Ey Saffan'ın annesi beni sefere çabuk hazırla” dedi. Karısı feryat ederek:

“Ey Saffan'ın babası! Medineli arkadaşının söylediğini unuttun mu?” dedi. Umeyye:

"Hayır. Unutmadım. Onlarla birlikte bulunmayı ben de istemiyorum. Ancak azıcık bir müddet aralarında bulunacağım" dedi. Hemen hazırlanıp halkla birlikte sefere çıktı. **(Buhârî, Miısned-i Ahmed)**

Müşriklerin Harp İçin Yaptıkları Bağış Ve Yardımlar:

Kureyş müşrikleri insanları Allah yolundan alıkoymak için, mallarını saçarcasına harcadılar. Hazırlıklarını, iki veya üç gün içinde bitirdiler. Silahsızlar için silah satın aldılar. Zenginler bu hususta fakirlere elle-rinden gelen yardımı yaptılar.

Suheyl b. Amr: "Deve isteyene işte deve! Yiyecek isteyene işte yiye-cek!" diyordu.

Zemra b. Esved'de: "Yiyeceği olmayana işte yiyecek! " diyordu.

(Vâkidî-Meğazi)

İblis Kureyş'i Çıkmaya Teşvik Ediyor:

Kureyş savaşa çıkmaya karar verince onlarla Beni Bekir'in arasında olan kan davasını hatırladılar. Bu dava, gitmek için onlara tereddüt verdi. Bu yüzden arkalarından kendilerine bir saldırı olmasından endişe duydu-lar.

Bunun üzerine iblis onlara Süraka b. Malik b. Cu'şum el-Mudlici'nin suretinde göründü. O Beni Kinane'nin soylu kişilerindendi. Kureyş'e dedi ki:

"Savaşa çıkınız. Size arkadan saldırılmayacağına teminat veriyorum."

(Siyeri Ibn-iHişam)

Cariyelerin Savaşa Teşviki:

Amr b. Haşim, Esved b. Muttalib ve Umeyye b. Halef'in azadlı cariye-leri de konak yerlerinde şarkılar söyleyerek müşrikleri savaşa çıkmak için eğlendiriyorlardı.

(Vâkidî-Meğazi)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Çıkışı:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Pazartesi günü Ramazan ayının sekizinci gecesinde çıktı. İbn-i Ümmü Mektum'u da insanlara namaz kıl-dırmakla görevlendirdi. Beyaz olan sancağı Mus'ab b. Umeyr'e verdi.

Rasûlullah'ın önünde iki siyah bayrak vardı. Onlardan biri Ali b. Ebi Talib'de idi. Ona Ukab denilirdi. Diğeri ise ensardan Sa'd b. Muaz'da idi.

Rasûlullah ordunun sol kısmının başına Ben-i Mazin b. Neccar'ın kar-deşi olan Kays b. Ebi Sa'saa'yı getirdi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabının develeri o günde yetmiş deve idi. Onlara nöbetleşe biniyorlardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Ali b. Ebi Talib ve Mersed b. Ebi Mersed el-Ganevi bir deveye nöbetleşe biniyorlardı. Hamza b. Abdulmuttalib, Zeyd b. Harise, Ebû Kebşe ve Enes -ki bu ikisi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kölesidirler- bir deveye nöbetleşe biniyorlardı. Ebû Bekir, Ömer ve Abdurrahman b. Avf da bir deveye nöbetleşe biniyorlardı. (Zübeyr b. Avvam ile Mikdad b. Esved'in atları vardı.) **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Yürüme sırası Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldiği zaman Ali ve Mersed:

"Ya Rasûlallah! Sen bin, biz senin yerine yürürüz" dediler. Rasûlullah da:

"Siz yürümekte benden daha kuvvetli değilsiniz. Ecir ve mükâfata benim sizden daha çok ihtiyacım var" dedi.

(Müsnedi Ahmed)

Hubeyb'in Müslüman Oluşu:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Akik vadisine vardı. Burada, Me-dineliler'den Hubeyb b. Yesaf ile Kays b. Muharris gelip Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e eriştiler.

Hubeyb çok cesaretli, cenkçi bir adamdı. Her ikisi de henüz Müslümanlığı kabul etmemişlerdi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hubeyb'i miğferi ile yüzünü saklamış olmasına rağmen tanıdı. Sa'd b. Muaz'a dayanarak:

"Sağında giden, Hubeyb b. Yesaf değil mi?" dedi. Sa'd b. Muaz: "Evet" dedi.

Hubeyb gelip Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in devesinin kolanından tuttu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların her ikisine:

"Siz bizimle mi çıktınız?" dedi. Onlar da:

"Sen bizim kız kardeşimizin oğlusun ve komşumuzsun. Biz kavmimizle birlikte ganimet için çıktık" dediler. **(Vâkidî-Meğazi)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hubeyb'e:

"Sen Allah'a ve rasulüne iman ettin mi?" diye sordu. Hubeyb:

"Hayır" deyince Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Öyleyse geri dön! Biz müşriklere karşı, bir müşriğin yardımını istemeyiz" buyurdu.

Hubeyb bir müddet gittikten sonra bir ağacın yanında Rasûlullah'a gelip yetişti. Eski sözünü ve dileğini tekrarladı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* aynı soruyu sordu. Hubeyb aynı cevapı verdi ve geri döndü.

Sonra, Beyda'da tekrar gelip Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e yetişti. Eski sözünü ve dileğini tekrarladı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* aynı soruyu sordu. Hubeyb bu sefer "evet" dedi.

(Müslim)

Medine'ye Geri Döndürülenler:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine ve çevresindeki münafıklarla gizli açık İslâm düşmanlarının arkadan herhangi bir kötülükte bulunabileceklerini düşünerek ensardan Ebû Lübabe b. Abdül Münzir'i Medine valiliğine, Asım b. Adiyy'i Medine'nin Ali'ye ve Küba kısmında oturanlarla ilgilenmeye, Haris b. Hatıb'ı da Amr b. Avf oğullarından sızan haberleri incelemeye memur edip Revha'dan geri çevirdi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû İnebe kuyusu yanında düşmanla çarpışamayacaklarına kanaat getirdiği için Abdullah b. Ömer, Usame b. Zeyd, Ber'a b. Azib, Zeyd b. Erkam, Zeyd b. Sabit ve Umeyr b. Ebi Vakkas'ı Medine'ye geri gönderdi. Umeyr ağlayınca Rasûlullah ona izin verdi. **(Vâkidî-Meğazi)**

Mücahidlerin Sayılıp Tekmil Verilmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû İnebe kuyusu yanında Kays b. Sa'saa'yı yayalar üzerine çavuş tayin edip müslümanların sayılmasını emretti. O da onları orada durdurup saydı Rasûlullah'a tekmil haberini verdi. **(Vâkidî-Meğazi)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Mücahidler Hakkındaki Duası:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû İnebe kuyusunun yanından ayrılırken Müslümanların perişan olan hallerine baktı da:

"Allah'ım! Onlar yaya ve yalın ayaktırlar. Sen onlara binit ver. Allah'ım! Onlar açık ve çıplaktırlar. Sen onları giyindir. Allah'ım! Onlar açtırlar. Sen onları doyur. Fakirdirler. Sen onları fazlu kereminle zengin et."

(Ebû Davud)

Rasûlullah (s.a.s)'ın İki Casusu Göndermesi:

Rasûlullah Safra'ya yakın bir yerde Buseys b. El-Cühani ile Adiy b. Ebi Zebga El-Cüheni'yi Bedir'e etrafı gözetmek, Ebû Süfyan b. Harb ve diğer düşmanların haberlerini getirmeleri için gönderdi.

Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yola çıktı. İki dağın arasında bir köy olan Safra'ya geldiği zaman o iki dağın isimlerinin ne olduğunu sordu. Sahabeler de dedi ki:

"Onlardan birine Muslih diğerine ise Muhri denilir." Onların halkını sordu. Sahabeler dedi ki:

"Beni Gıfar'dan iki kol olan Beni Nar ve Beni Hurak'tır."

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların isimlerinden ve halkının isimlerinden hoşlanmadığı için oradan geçmek istemedi. Rasûlullah onları ve Safra'yı solda bıraktı ve sağ taraftan Zefiran denilen vadi üzerine yürüdü. Orada vadiyi genişliğine bölüp geçti. Sonra konakladı. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ebû Bekir, Ömer Ve Mikdad'ın Konuşmaları:

Kureyşlilerin kervanlarını korumak için yola çıktığı haberi Rasûlullah'a geldi. Rasûlullah'da sahabeleriyle istişare etti ve onlara Kureyş hakkında haber verdi. Bunun üzerine Ebû Bekir Sıddık kalkıp güzel bir konuşma yaptı. Sonra Ömer b. Hattab kalktı güzel bir konuşma yaptı. Sonra Mikdad b. Amr kalktı ve şöyle dedi:

"Ya Rasûlallah! Allah'ın sana gösterdiği şey için yürü, devam et. Biz seninle beraberiz. Vallahi Beni İsrail'in Musa'ya: **«Sen ve Rabbin gidiniz, savaşınız, biz ise burada otururucularız» (Maide: 24**) dediği gibi sana demiyoruz. Fakat sen ve Rabbin gidip savaşın, biz sizinle beraber savaşçılarız diyoruz. Seni hak ile gönderene yemin ederim ki sen bizi Berki Gımad'a götürsen elbette seninle birlikte geliriz ve sen oraya varıncaya kadar kılıçlarımızla savaşırız." Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona:

"Hayırlı olsun" dedi ve onun için hayır duasında bulundu.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Ensar'dan Güvence Alması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dedi:

"Ey insanlar! Ben sizinle istişare ediyorum."

Bundan ensarı kastediyordu. Çünkü sayıları hayli çoktu. Ve onlar Akabe'de Rasûlullah ile bey'atlaştıkları zaman demişlerdi ki:

"Ya Rasûlallah! Memleketimize kavuşuncaya kadar sen bizim sorumluluğumuz altında değilsin. Bize kavuştuğun zaman artık sen bizim zimmetimizde ve himayemizdesin. Çocuklarımızı ve kadınlarımızı koruduğumuz şeylerden seni de koruruz."

Bundan dolayı Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ensarın Medine dışındaki düşmanlara saldırmayacakları endişesindeydi..

Çünkü onlar ancak Medine'de kendisini koruyacaklarına söz vermişlerdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunu söylediği zaman Sa'd b. Muaz ona şöyle dedi:

"Vallahi sanki sen bizi kastediyorsun ya Rasûlallah!" Rasûlullah dedi ki:

"Evet" Sa'd b. Muaz dedi ki:

"Biz sana iman ettik seni tasdik ettik. Ve Senin getirdiğin şeyin hak olduğuna şahedet ettik. Bunun için sana itaat etmek ve emirlerini dinlemek üzere söz veriyoruz. O halde istediğin şeye devam et ya Rasûlallah! Biz seninle beraberiz. Seni hak ile gönderen zata yemin ederim ki şayet bize şu denizi göstersen ve ona dalsan elbette seninle beraber ona biz de dalarız. Bizden hiçbir adam geri kalmaz. Bizim düşmanlarımızı yarın bizimle karşılaştırmandan hoşnutsuzluk duymayız. Biz elbette harbte sabırlı insanlarız. Karşılaşmada doğrulardanız. Umulurki Allah bizimle seni sevindirir. O halde bizi Allah'ın bereketiyle yolla."

Bunun üzerine Rasûlullah Sa'd'ın sözüne sevindi ve şöyle dedi:

"Yürüyünüz ve müjdeleniniz, çünkü Allah-u Teâlâ iki şıktan birini bana vaadetmiştir. Vallahi ben sanki şu an kâfirlerin ölüm yerlerine bakıyorum." (Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s) Ve Ebû Bekr'in Kureyş Hakkında Haber Toplamaları:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Zefiran'dan yola çıktı ve sarp yokuşlardan yürüdü. Sonra Bedir'in yakınına indi ve bineklerine bindiler. Nihayet Araf'dan bir ihtiyarın yanında durdu. Ve ona Kureyş'ten Muhammed ve ashabını ve ona gelen haberleri sordu, ihtiyar da dedi ki:

"Siz kimlerden olduğunuzu bana haber vermeden size haber vermeyeceğim." Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Bize haber verdiğin zaman sana haber veririz." Dedi ki:

"Bunun karşılığında bu olur mu?" Rasûlullah:

"Evet" dedi. İhtiyar dedi ki:

"Bana şu haber geldi ki Muhammed ve onun ashabı şu ve şu günde çıktılar.

Eğer bana haber veren doğru söylemişse onlar bugün şöyle şöyle yerdedirler. (Rasûlullah'ın bulunduğu yeri kastediyordu. Bana şu haber geldi ki: "Kureyş şöyle şöyle bir günde çıktılar. Eğer bana haber veren kimse doğru söylemişse onlar bugün şöyle şöyle yerdedirler." (Kureyş'in bulunduğu yeri kastediyordu.) Haber vermesini bitirdiği zaman dedi ki:

“Siz kimdensiniz?” Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:
“Biz Su'danız.” Sonra ondan ayrıldı. İhtiyar diyor ki:
“Su'danız demek ne demektir? Irak'ın suyundan mı?”

(Siyeri İbn-i Hişam)

Müslümanların Kureyş'ten İki Adama Rastlamaları:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ashabına döndü. Akşam olduğu zaman Ali b. Ebi Talib'i, Zübeyr b. el-Avvam'ı ve Sa'd b. Ebi Vakkas'ı ashabından bir topluluk içinde Bedir suyuna gönderdi ki kendisi için bu iş hakkında haber elde etsinler. Bir su taşıyıcı deve kervanına rastladılar ki içlerinde Beni Haccac'ın kölesi Eslem ile Beni As b. Said'm kölesi Ebû Yasar vardı. O ikisini getirdiler ve onlara sordular. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise namaz kılıyordu. O ikisi dediler ki:

“Biz Kureyş'in su taşıyıcılarıyız, bizi su almak için gönderdiler.” Bunun üzerine sahabeler onların haberlerinden hoşlanmadılar ve Ebû Süfyan'ın adamları olduklarını sandılar, onları dövdüler. Onları linç edecekleri zaman dediler ki:

“Biz Ebû Süfyan'nın adamlarıyız.” Bunun üzerine onları bıraktılar. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de rükû etti ve iki secde yaptı. Sonra selam verdi ve dedi ki:

“Size doğru söyledikleri zaman onları dövdünüz. Size yalan söyledikleri zaman onları bıraktınız. Onlar doğru söylediler. Vallahi onlar elbette Kureyş ordusunun adamları idiler. Onlar bana Kureyş'ten haber verdiler.” Köleler dedi ki:

“Onlar, vallahi işte şu gördüğün kum tepesinin arkasındaki vadinin öteki yakasındadırlar.” Sonra geri getirildiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onlara dedi ki:

“Ordunuz ne kadardır?” Dediler ki:

“Çokturlar.” Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

“Sayıları nedir?” Onlar dedi ki:

“Bilmiyoruz.” Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

“Hergün ne kadar deve boğazlıyorlar?” Onlar:

“Bir gün dokuz, bir gün on tane” cevapını verdi. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

“Demek dokuz yüz ile bin arasındadırlar.” Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara dedi ki:

“Onların içlerinde Kureyş'in eşrafından kimler vardır?” Köleler dediki:

“Utbe b. Rabia, Şeybe b. Rabia, Ebû'l Bahteri b. Hişam, Hakim b. Hizam, Nevfel b. Huveylid, Haris b. Amir, Tuayme b. Adiyy, Nadr b. Haris,

Zemea b. el-Esved, Ebû Cehl b. Hişam, Ümeyye b. Halef, Nübeyh, Münebbih -ki bunlar Haccac'ın iki oğludurlar- Süheyl b. Amr ve Amr b. Abdulvudd vardır."

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sahabelere döndü ve şöyle dedi:

"Mekke, ciğerinin parçalarını size atmış, demektir."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Buseys Ve Adiyy Haberleri Bildiriyor:

Buseys b. Amr ve Adiyy b. Ebi Zegba yürüyerek Bedr'e indiler ve suya yakın bir tepeye develerini çöktürdüler. Sonra kendilerine ait eski bir su tulumunu aldılar içine su dolduruyorlardı. Mecdeyy b. Amr el-Cüheni de suyun başında idi. Adiyy ve Buseys, suya gelen topluluğun kadınlarından iki kadını dinliyordu. Onlar suyun başında birbirlerine olan borçlarını konuşuyorlardı. Borçlu olan kadın arkadaşına diyordu ki:

"Ancak yarın ve yarından sonraki gün kervan gelir ve ben onlarla iş yaparım, sonra senin alacağın olan borcumu sana öderim." Mecdeyy de o kadına dedi ki:

"Doğru söyledin." Adiyy ye Buseys de bunu dinlediler ve develerinin üzerine bindiler sonra gittiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldiler ve dinledikleri şeyleri ona haber verdiler.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ebû Süfyan'ın Uyanması Ve Kafileyi Kaçırması:

Ebû Süfyan b. Harb ilerleyip dikkatli bir şekilde bu suyun başına geldi ve Mecdeyy' e dedi ki:

"Hiç bir kimseyi hissettin mi?" O da dedi ki:

"Tanımadığım hiçbir kimseyi görmedim. Ancak iki süvari gördüm ki, onlar işte şu tepeye bineklerini çöktürdüler. Sonra eskimiş su tulumlarıyla su aldılar ve gittiler."

Ebû Süfyan onların develerini çöktürdükleri yere gelip develerinin tezeğinden aldı ve onu dağıttı. Bir de baktı ki onda hurma çekirdeği vardır. Dedi ki

"Bu vallahi Medine'nin yemleridir." Böylece arkadaşlarına doğru süratle döndü ve kafilenin yönünü çevirdi. Sahil yolunu tuttu. (Gece karanlığından faydalanarak) Bedr'i solunda bırakıp süratlice gitti.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Cuheym b. Sait'in Rüyası:

Müşrikler Cuhfe'ye indikleri zaman Cüheym b. Salt bir rüya gördü ve dedi ki:

"Ben uyku ile uyanıklık arasında bir rüya gördüm. Atın üzerinde bir adam geldi ve durdu. Beraberinde de bir deve vardı. Sonra:

"Utbe b. Rabia, Şeybe b. Rabia, Ebû'l Hakem b. Hişam, Ümeyye b. Halef ve falan ve falan öldürüldü" dedi. (Bedir gününde Kureyş'in eşrafından öldürülen bir takım adamları saydı.) Sonra o adam devesinin göğsüne vurarak onu ordunun içine gönderdi. Ordunun çadırlarından hiçbir çadır kalmaksızın onun kanı bütün çadırlara bulaştı."

Bu haber Ebû Cehil'e ulaştığında dedi ki:

"Bu da yine Beni Muttalib'ten diğer bir nebidir. Eğer yarın Muhammed'in ordusuyla karşılaşırsak kimin öldürüleceğini görürler."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ebû Süfyan'ın Kureyş'e Mektub Göndermesi:

Ebû Süfyan kafilesini koruyup kurtarmış olduğunu gördüğü zaman Kureyş'e şöyle bir mektup gönderdi:

"Muhakkak ki siz ancak kafilenizi, adamlarınızı ve mallarınızı korumak için çıktınız. Allah onları kurtarmıştır. O halde dönünüz." Mektup, Ebû Cehil b. Hişam'a ulaşınca dedi ki:

"Vallahi Bedir'e varıncaya kadar dönmeyiz. Biz orada üç gün kalırız develerimizi boğazlarız, yemek yeriz, şarap içeriz ve bize oyuncu kadınlar oynayıp şarkı söyler ve arap bizim gittiğimiz yeri ve toplantımızı işitir, bizi dinler, böylece bundan sonra ebediyyen bizden korkarlar. O halde yürüyünüz" **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Müşriklerden Geri Dönenler:

Ahnes b. Şerik Cuhfe'de bulunurken onlara şöyle dedi:

"Ey Beni Zuhre! Allah sizin için mallarınızı ve arkadaşınız Mahreme b. Nevfel'i kurtarmıştır. Siz ancak onu ve onun malını korumak için yola çıktınız. O korkaklığı bana veriniz ve dönünüz. Çünkü size bir ihtiyaç olmaksızın çıkmanıza bir hacet yoktur. Ebû Cehil'in dediğine bakmayınız."

Bunun üzerine onlar döndüler ve hiçbir Zühreli kimse savaşta hazır bulunmadı. Ona itaat ettiler. Ahnes onların içinde sözü dinlenir bir kimse idi. Beni Adiyy b. Kab'dan başka Kureyş kabilesinin bütün kollarından mutlaka kalanlar oldu. Beni Zühre ise Ahnes b. Şerik ile birlikte tamamen

döndüler ve bu kabileden hiçbir kimse Bedir'de hazır bulunmadı. Nihayet ordu yürüdü.

Talib b. Ebû Talib ile Kureyş'ten birisinin arasında karşılıklı konuşmalar oldu. Kureyşli Talib'e dedi ki:

"Vallahi ey Beni Haşim! Andolsun biliyoruz ki, her ne kadar siz bizimle çıktıysanız da kalbleriniz Muhammed ile birliktedir." Bunun üzerine Talip dönenlerle birlikte Mekke'ye döndü. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Addas, Utbe ile Şeybe'yi savaştan vazgeçirmeye çalıştı. Atike'nin ve Cuheym'in rüyası da bu iki kardeşi etkilemişti. Mekke'ye dönmek istediler fakat Ebû Cehil onlarla alay edince vazgeçtiler. **(Vâkidî - Meğazi)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Huzeyfet'ül Yeman'la Babasını Medine'ye Göndermesi:

Müşrikler Huzeyfet'ül Yeman'ı, babası Heseyl ile birlikte Bedir'e giderlerken yakaladılar.

"Siz herhalde Muhammed'in yanına gitmek istiyorsunuz" dediler. Onlar da:

"Bizim Medine'ye gitmekten başka maksadımız yok" dediler. Bunun üzerine müşrikler onlardan Medine'ye dönmek, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'le birlikte bulunmamak ve çarpışmaya katılmamak üzere söz aldılar. Sonra Huzeyfe ile babası Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına geldiler. Başlarından geçeni Rasûlullah'a anlattılar. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara:

"**Medine'ye dönün de onlara verdiğiniz sözü yerine getiriniz. Biz de müşriklere karşı Allah'ın yardımını dileriz"** dedi.

(Müslim, Ahmed)

Kureyş'in Vadi Kenarına, Müslümanların İse Bedir'e İnmesi:

Kureyş Bedir'e doğru hareket edip vadinin Medine'ye en uzak kısmına geldiler. Burası kum tepelerinin ve vadinin arka tarafıdır. Bu vadinin ismi Yelyel'di. Bedir ile Kureyş'in bulunduğu kum tepelerinin arasındadır. Su kuyuları Bedir'de, Yelyel vadisinden Medine'ye en yakın olan kenarda idi. Rasûlullah Bedir'e en yakın suya gelene kadar ilerledi.

Habbab b. Münzir şöyle dedi:

"Ey Allah'ın Rasûlü! Burayı nasıl gördün? Allah'ın seni oraya indirdiği bir konaklama yeri ise bizim için ne ileri ne de geri gitme hakkı vardır. Yoksa o bir rey, harp ve hile midir?" Rasûlullah buyurdu ki:

"Bilakis o bir rey, harp ve hiledir." O da dedi ki:

"Ya Rasûlallah! Burası konaklama yeri değildir. Orduyu kaldır da Kureyş'e en yakın olan suya gidelim ve oraya inerek bu suyun ötesindeki diğer kuyuların sularını bozalım. Sonra orada bir havuz yapıp onu suyla dolduralım. Böylece Kureyş ile savaştığımızda ondan sadece biz içelim de onlar içemesinler." Rasûlullah bunun üzerine:

"Hakikaten çok iyi bir fikir söyledin." dedi ve beraberindeki Müslümanlarla oradan ayrılarak kâfirlere en yakın suya gelip orada konakladı. Sonra su kuyularının doldurulmak suretiyle bozulmasını emretti. Böylelikle kendi bulunduğu su kuyusu dışındaki bütün su kuyularını bozdurdu. Kendi bulunduğu su kuyusu üzerinde ise bir havuz yaptırıp orayı suyla doldurttu ve su kaplarının orada bırakılmasını emretti.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'a Bir Gölgelik Yapılması:

Sa'd b. Muaz şöyle dedi:

"Ey Allah'ın Nebisi! Altında durman için sana bir gölgelik yapalım ve bineklerimizi burada hazır bulundurup düşmanlarımızla karşılaşalım. Eğer Allah bizi güçlü kılıp düşmanlarımıza karşı zafer nasip ederse istediğimiz şeyi elde etmiş oluruz. Şayet tersi olursa sen bineğine binerek kavmimizden arkamızda bıraktığımız Müslümanlara kavuşursun. Öyleki geride kalan müslümanlar da oldukça çoktur. Ey Allah'ın Nebisi! Onlar da bizim sevdiğimiz kadar seni sevmektedirler. Şayet onlar senin bir savaşa gireceğini bilselerdi muhakkak ki senden geri kalmazlardı. İşte Allah-u Teâlâ bu kimselerle seni korur. Onlar seninle istişarede bulunurlar ve seninle beraber düşmana karşı savaşırlar."

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onu övdü ve ona hayırla dua etti. Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* için bir gölgelik yapıldı.

Kureyş sabah olunca Müslümanlara yaklaştı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onları gördüğü zaman kum tepelerinden aşağı indi. Dedi ki:

"Ey Allah'ım! İşte Kureyş! Kibir, kendini beğenmişlik ve övünme ile gelmişlerdir. Sana düşmanlık etmekte ve senin rasûlünü yalanlamaktadırlar. Bana va'dettiğin yardımına sığınırız. Ey Allah'ım! Onları sabahleyin helak et."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Müşriklerin Ölecekleri Yerleri Eliyle Göstermesi:

Rasûlullah savaşın olacağı yere yürüdü:

"Burası falanın öleceği yerdir. Şurası ise falanın öleceği yerdir. Şurası da Allah'ın izniyle filanın öleceği yerdir." diyerek eliyle o yerleri tek tek işaret etti. Söylediklerinin hiçbiri de onun işaret ettiği yerin dışında ölmedi. **(Müslim, Ahmed)**

Bedir'de Müslümanların Düştükleri Sıkıntılardan Kurtulmaları:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Bedir'deki konakladığı yer kumluk olduğu için kolaylıkla yürünemiyor ve yürürken de ayaklar kuma gömülüyordu. Su sıkıntısı da çekilmekteydi. Bu sırada Müslümanlardan bazıları ihtilam olmuş, gusül ve abdest için su bulmakta zorluk çekmişlerdi. Bu olaylar karşısında şeytan devamlı olarak onlara korku ve vesvese verdi. İşte tam bu sırada Allah-u Teâlâ gökten yağmur yağdırdı. Müslümanlar hemen kaplarını ve su havuzlarını yağmur suyu ile doldurdular. Sonra da gusül yaptılar, abdest aldılar ve hayvanlarını suladılar. Yağan yağmur yerin tozlarını yatıştırıp pekiştirdi. Öyleki yer, ayakların kumlara batmadan yürüneceği hale geldi. Müşrikler de çamur ve sel içerisinde hareketsiz kaldılar. Allah-u Teâlâ Müslümanlara bir de uyuklama verdi. Bu sebeple gözlerini açamaz oldular. Hatta saf halinde bile uyukladılar. Ebû Talha uyuklamanın etkisiyle iki kere kılıcını elinden yere düşürdü ve sonra eğilip aldı. **(Vâkidî-Meğazi, Ahmed-Müsned)**

Müşriklerin Durum Ve Tutumları Hakkında Bilgi Edinilmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ammar b. Yasir ile İbn-i Mes'ud'u müşrikler hakkında haber almak amacıyla müşriklerin karargâhına gönderdi. Onlar da müşriklerin etrafında dolaşarak geri döndüler ve:

"Ya Rasûlallah! Müşrikler korku içindedirler. Her birisi atlarını kişnetmemeye çalışıyor" dediler. **(Vakıdı- Meğazi)**

Kureyşlilerin Havuza Gelmeleri:

Kureyş'ten bir topluluk içlerinde Hakim b. Hizam da olduğu halde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in havuzuna geldi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Onları bırakınız."

O gün Hakim b. Hizam hariç müşriklerden havuzun suyunu içen herkes öldürüldü. Hakim daha sonra müslüman oldu ve İslâmiyeti güzelce yaşadı. Büyük bir yemin ettiği zaman şöyle derdi:

"Bedir gününden beni kurtaran Allah'a yemin ederim."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Kureyş'in Birbirleriyle Savaştan Dönme Konusunda İstişare Etmesi:

Kureyş savaş için konakladıklarında Umeyr b. Vehb el-Cumahi'yi keşif yapması için gönderip dediler ki:

"Bizim için Muhammed'in ashabının miktarını öğren."

Umeyr de Müslümanların olduğu yere vararak atıyla hızlı bir şekilde onların etrafında dolaştı. Sonra geri dönüp şöyle dedi:

"Üç yüz kişiden az veya daha çokturlar. Fakat bana müddet veriniz. Daha iyi bakıp bize karşı hazırlanmış gizli kuvvetlerin veya yardımın var olup olmadığını öğreneyim?" Böylece vadide gezip dolaştı, birşey göremedi ve geri dönüp şöyle dedi:

"Bir şey bulamadım. Fakat ey Kureyş topluluğu! Develer ölüleri yükler. Medine develeri kesin ölümü taşıyorlar. Medinelilerin beraberlerinde kılıçlarından başka ne bir koruyucu kuvvet ne de bir dayanakları vardır. Vallahi onlardan herbir kimsenin bizden bir adamı öldürmedikçe öldürüleceğine kanaat getiremiyorum. Bu durumda şayet onlar bizden kendi sayıları kadar adam öldürürse bundan sonra artık yaşamada ne hayır kalır bunu siz düşünün." (Müşrikler Ebû Usame El-Cuşemi de keşif için gönderdiler. O da dönüp aynı bilgiyi verdi.)

Hakim b. Hizam bunu işittiği zaman ordunun içinde yürüdü. Utbe b. Rabia'ya geldi ve dedi ki:

"Ey Ebû'l Velid! Sen Kureyş'in büyüğü, onların efendisi ve liderisin. Onların içinde itaat olunan, sözü dinlenen kişisin, ister misin ki sonsuza kadar onların içinde hayır ile devamlı olarak anılasın?" Utbe dedi ki:

"Ey Hakim! Ne yapmamı istiyorsun?" Hakim:

"Orduyu çevir ve müttefikin olan Amr b. El-Hadrami'nin işini yüklen." dedi. Utbe de:

"Hadi yaptım. Sen bu işi bana bırak. O benim müttefikimdir. Onun diyeti ve onun malından giden bana aittir. Sen asıl İbn-i Hanzeliyye'ye (Ebû Cehil b. Hişam'ı kastediyor) git." dedi. Sonra Utbe b. Rabia kalktı ve müşrik topluluğuna hitaben şöyle dedi:

"Ey Kureyş topluluğu! Siz vallahi Muhammed ve ashabıyla karşılaşmakla bir şey yapamayacaksınız. Vallahi siz eğer ona vurursanız adam,

bakmak istemediği bir adamın yüzüne bakmaya mecbur kalacak. Çünkü adam ya kendi amcasının oğlunu veya dayısının oğlunu veya aşiretinden bir adamı öldürecektir. O halde geri dönünüz ve Muhammed'i diğer araplarla başbaşa bırakın. Onlar eğer ona vururlarsa sizin istediğiniz işte budur. Eğer bundan başkası olursa o sizi bulur ve istediğiniz şey hususunda ondan size bir zarar gelmez."

Hakim yürüyüp Ebû Cehl'in yanına gitti... Onu, dağarcığından kendisine aid olan bir zırhı çıkarırken buldu. O, zeytinyağının tortusuyla o zırhı savaş için hazırlıyordu. Hakim ona dedi ki:

"Ey Ebû'l Hakem! Utbe beni şu ve şu sebeple sana gönderdi, tenbihledi." Ebû Cehil de dedi ki:

"Vallahi Utbe'nin, Muhammed ve ashabını gördüğü zaman ödü koptu. Hayır, vallahi Allah bizimle Muhammed'in arasında hükmünü verinceye kadar dönmeyiz. Utbe'ye bunu söyleten oğlunun onların içinde olmasıdır. Sizi de onun için korkutuyor." Sonra Amir b. el-Hadrami'ye haber gönderdi ve dedi ki:

"Bu senin müttefikindir. Milleti geri döndürmek istiyor. Hâlbuki sen onların senden aldığı intikamı gözünle görmüştün. O halde kalk, Kureyş'in sana olan ahidlerini ve kardeşinin öldürülmesini yüksek sesle haber ver."

Bunun üzerine harp kızıştı ve insanların durumu şiddetlendi. Üzerinde bulundukları şer üzere toplandılar ve Utbe'nin kendisine çağırdığı görüş ters anlaşılıp olumsuz netice verdi.

Utbe'ye, Ebû Cehl'in "Vallahi onun ödü koptu" dediği haberi geldiği zaman o şöyle dedi:

"Yakında görür, bakalım benim mi ödüm kopmuştur yoksa onun mu?"

Utbe başına takmak için bir miğfer (çelik başlık) aradı. Fakat başının kemiğinin büyüklüğünden dolayı askerlerin içinde genişliği ona gelecek miğfer bulamadı. Bu durumu gördüğü zaman kendisine ait olan bir kumaş ile başına sarık sardı. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Savaş Başlıyor:

Esved b. Abdul Esed el-Mahzumi çıktı. Kötü huylu bir adamdı. Şöyle dedi:

"Allah'a yemin ederim ki, ya onların havuzlarından su içer ve onu yıkarım ya da onun önünde ölürüm" O düello yapmak için çıktığı zaman karşısına Hamza b. Abdulmuttalib çıktı. Karşılaştıkları zaman Hamza onbir darbe indirdi ve onun ayağını baldırının yarısıyla birlikte uçurdu. O havuzun önüne sırt üstü yere düştü. Ayağından arkadaşlarına doğru oluk

oluk kan akıyordu. Sonra elleri ve dizleri üzerinde havuza doğru yürüdü ve kendisini suya bıraktı. Yeminini muhafaza etmek istiyordu. Hamza'da onun peşinden gitti ve ona bir darbe daha vurmak suretiyle onu havuzun içinde öldürdü.

Ondan sonra Utbe b. Rabia, kardeşi Şeybe b. Rabia ve oğlu Velid b. Utbe (cahiliye gururuyla) çıktılar. Saftan ayrıldıklarında Müslümanları düelloya çağırdılar. Bunun üzerine Ensardan yiğit üç genç çıktı. Avf, Muavviz ve Abdullah b. Revaha. Kureyş dediler ki:

"Siz kimlersiniz?" Müslümanlar dediler ki:

"Ensar'dan bir topluluğuz." Kureyşliler:

"Bizim sizinle bir alıp veremediğimiz yoktur." dediler. Sonra onlardan biri şöyle seslendi:

"Ey Muhammed! Bizim kavmimizden bizim emsallerimizi çıkart!" Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de dedi ki:

"Kalk ey Ubeyde b. Haris, kalk ey Hamza, kalk ey Ali"

Onlar kalkıp onlara yaklaştıkları zaman (miğferli oldukları için tanıyamadıklarından) dediler ki:

"Siz kimsiniz?" Ubeyde dedi ki:

"Ubeyde'yim." Hamza dedi ki:

"Hamza'yım." Ali dedi ki:

"Ali'yim." Müşrikler dediler ki:

"Evet, şerefli emsallersiniz."

Böylece Ubeyde -ki bu kavmin en yaşlısı idi- Utbe b. Rabia ile Hamza Şeybe b. Rabia ile Ali de Velid b. Utbe ile karşılaştı. Hamza Şeybe'yi öldürmekte gecikmedi. Ali de Velid'i öldürdü. Ubeyde ile Utbe aralarında vuruştular, ikisi de birbirini ayağa kalkamayacakları şekilde yaraladılar. Hamza ile Ali kılıçlarıyla Utbe'nin üzerine saldırıp öldürdüler. Ubeyde'yi de kucaklayıp arkadaşlarının yanına döndüler.

Sonra iki ordu savaş için birbirlerine karşı yürüdüler ve birbirlerine yaklaştılar. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ashabına kendisi onlara haber verinceye kadar saldırmamalarını emretti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Eğer sizi kuşatırlarsa onlara ok atınız."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise o sırada kendisi için çadırdan hazırlanmış karargâhında Ebû Bekir ile birlikte bulunuyordu.

Bedir savaşı, Ramazan ayının onyedisinde cuma günü sabahleyin yapıldı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Mücahidlerin Safını Düzeltmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Bedir gününde ashabının saflarını düzeltti. Elinde safları düzeltmek için bir ok vardı. Bu sırada saftan ileri çıkmış olan Sevad b. Gaziye'yi farketti ve onun karnına ok ile dürtüp dedi ki:

"Ey Sevad! Hizaya gir!" Sevad dedi ki:

"Ya Rasûlallah! Karnımı acıttın. Hâlbuki Allah seni hak ve adalet ile göndermiştir." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"O halde sen de bana kısas yap." diyerek elbisesini açtı ve:

"Kısas et!" dedi. O da Rasûlullah'a sarılarak kucaklayıp karnını öptü. Rasûlullah da şöyle dedi:

"Ey Sevad! Neden böyle yaptın?" Sevad dedi ki:

"Ya Rasûlallah! İşte savaş olacak. Ben seninle olan son zamanımda istedim ki vücudum vücuduna değsin."

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona hayır ile dua etti. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Allah'tan Yardım İstemesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* safları düzeltip çadırına döndü. Çadırda Ebû Bekir'den başka kimse yoktu. Rasûlullah kendisine va'dettiği yardımı vermesi için Rabbine yüksek sesle dua etti ve şöyle dedi:

"Ey Allahım! Eğer bu topluluk bugün helak olursa sana ibadet edilmez" Ebû Bekir de şöyle diyordu:

"Ey Allah'ın Rasûlü! Rabbine yaptığın duanda bazı şeyler iste. Çünkü Allah senin için va'dettiklerini yerine getirendir."

O esnada Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* çadırında birazcık uyudu. Sonra uyandı ve şöyle dedi:

"Müjde ey Ebû Bekir! Allah'ın yardımı sana geldi. İşte Cibril tozlu dizleri ve dirsekleri ile atının yularından tutmuş geliyor."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Mücahidlere Hitabesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah'a hamd-u sena ettikten sonra Müslümanlara şöyle hitap etti:

"**Ben sizi bundan böyle Allah'ın emir ve teşvik ettiği şeye teşvik eder, yasakladığı şeylerden de sakındırırım. Şüphe yok ki; şanı yüce olan Allah hak ve gerçek olanı emreder ve doğruluğu sever. Hayır sahiplerine (kendi katındaki derecelerine gö-**

re) sevab verir, işte bu kimseler kendilerine verilen bu sevab ile anılır ve üstün olurlar. Siz hak yerlerinden öyle bir yerde bulundunuz ki Allah orada kendi rızasından başka niyetle işlenen ameli kabul etmez. Allah kişinin zahmet ve sıkıntıya sabretmesine karşılık onun üzüntülerini giderip onu hem dünyada hem de ahirette kurtuluşa erdirir. Allah'ın aranızda bulunan Rasûlü sizi Allah'ın azabı ile korkutup emir ve tavsiyelerde bulunur. Allah'ın buğzettiği işleri O'nun görmesini hatırlayıp yapmaktan vazgeçin. Allah «...Allah'ın gazabı, sizin birbirinize olan öfkenizden daha büyüktür...» (Mü'min: 10) buyuruyor. O halde Allah'ın, kitabında size emrettiği şeylere ve ayetlerinde birdirdiklerine bakınız, Allah size zilletten sonra izzet ve şeref verdi. Öyle ise kitabına ve emirlerine sımsıkı sarılınız ki Rabbiniz sizden razı olsun. Rabbinizin bu yerlerde size rahmetini ve mağfiretini va'dettiği emrini yerine getirmeye uğraşın da imtihanını kazanının. Çünkü onun va'di hak, sözü gerçek, azabı da şiddetlidir. Ben ve siz Hayy ve Kayyum olan Allah'a bağlıyız, Ona sığınmış, O'na tutunmuş, O'na dayanmışızdır. En son dönüşümüz de O'nadır. Allah beni ve Müslümanları bağışlasın."

(Vâkidî-Meğazi)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Mü'minleri Savaşa Teşviki:

Müslümanlardan bir ok ile vurulup ilk şehid edilen Mihce oldu. Sonra Harise b. Süraka da ok ile göğsünden vurularak şehid edildi.

Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslümanlara doğru çıktı, onları savaşa teşvik etti. Ve şöyle dedi:

"Muhammed'in nefsi elinde olan Allah'a yemin ederim ki; bugün herhangi bir adam sabrederek ve sevabını bekleyerek gidip de geri dönmezse Allah onu cennetine sokacaktır."

Bunun üzerine Beni Seleme'nin kardeşi olan Umeyr b. El-Hamam elinde yemekte olduğu birtakım hurmalarla;

"Bakın bakın benimle cennete girmenin arasında ancak onların beni öldürmeleri vardır" dedi. Sonra elinden hurmaları attı. Kılıcını aldı ve kâfirlerle savaştı ve nihayet şehid edildi.

Avf b. Haris dedi ki:

"Ya Rasûlallah! Kulun hangi ameli Rabbini razı eder?" Rasûlullah buyurdu ki:

"Düşmana süngüsüz ve miğfersiz saldırması." Bunun üzerine zırhını çıkarıp attı, kılıcını aldı ve şehid oluncaya kadar savaştı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Kâfirlere Bedduası:

Müslümanlar ve kâfirler birbirleriyle karşılaştıkları ve birbirine yaklaştıkları zaman Ebû Cehl b. Hişam şöyle dedi:

"Ey Allah'ım! Muhammed akrabalık ilişkilerini bize kestirdi ve bize bilinmeyen bir şeyle geldi. O halde sabahleyin onu helak et." Böylece kendi aleyhine ilk hüküm veren o oldu. Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir avuç çakıl aldı ve onlarla Kureyş'e dönüp şöyle dedi:

"Gözler kör olsun." (Sonra çakılları onlara doğru üfledi ve ashabına) dedi ki:

"Şiddet gösteriniz." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Harbteki Cesareti:

Ali *(radıyallahu anh)* diyor ki:

"Bedir günü harb şiddetlendiği zaman Rasûlullah'ın yanına sığınmıştık. O gün insanların en cesaretlisi ve en kahramanı o idi. Müşriklerin saflarına ondan daha yakın olan bir kimse yoktu." **(Müsnedi-Ahmed)**

Sa'd b. Muaz'ın Rasûlulah (s.a.s)'ın Çadırını Koruması:

Savaş sonucu kâfirler yenildi ve Allah-u Teâlâ Kureyş'in büyüklerinden dilediği kadarını öldürttü, dilediği kadarını da esir ettirdi. Bu sırada ensardan Sa'd b. Muaz kılıcını kuşanmış bir vaziyette çadırında bulunan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i düşman saldırısından korumak için çadırın kapısı önünde bekliyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Sa'd b. Muaz'ın yüzünde Müslümanların yaptıkları şeyden dolayı hoşnutsuzluk gördü ve ona dedi ki:

"Vallahi ey Sa'd! Sanki sen Müslümanların yaptığı şeyden hoşlanmıyorsun" Sa'd dedi ki:

"Evet, vallahi ya Rasûlallah! Allah'ın müşriklere vurduğu ilk darbedir bu. Bana onları öldürmek, esir etmekten daha fazla sevimli gelir."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah(s.a.s)'ın Müşriklerden Bazılarını Öldürmeyi Yasaklaması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* o günde ashabına şöyle buyurdu:

"Beni Haşim ve başka kabilelerden birtakım adamların zorla çıkartıldıklarını öğrendim. Onlarla savaşmanıza gerek yoktur. O

halde sizden kim Beni Haşim'den birisiyle karşılaşırsa onu öldürmesin. Kim Ebû'l Bahteri b. Hişam ile karşılaşırsa onu öldürmesin. Kim Abbas b. Abdulmuttalib ile karşılaşırsa onu öldürmesin. Çünkü onlar ancak istemeyerek zorla çıkartılmıştır.”

Bunun üzerine Ebû Huzeyfe dedi ki:

“Babalarımızı, oğullarımızı, kardeşlerimizi ve aşiretlerimizi öldüreceğizde Abbas'ı geri mi bırakacağız? Andolsun eğer onunla karşılaşırsam kılıcımla onun da kellesini uçururum.” Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Ömer'e dedi ki:

“Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in amcasının yüzüne kılıç ile vurulur mu?” Ömer de dedi ki:

“Ya Rasûlallah! Beni bırak onun boynunu kılıç ile vurayım, vallahi o münafıklık yapmıştır.”

Ebû Huzeyfe şöyle derdi:

“O günde söylediğim o sözden hala emin değilim ve ondan korkmaktayım. Bana bu sözüme karşılık ancak şehitlik keffaret olabilir.” Ebû Huzeyfe, Yemame gününde şehid edildi…

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû'l Bahteri'nin öldürülmesini şunun için yasakladı; O, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i Mekke'de iken en çok savunandı. Rasûlullah'a eziyet etmez ve hoşuna gitmeyecek birşey yapmazdı. Kureyş'in Beni Haşim ve Beni Muttalib aleyhine yazdıkları sahifeyi bozmaya kalkan kimselerdendi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ebû'l Bahteri'nin Öldürülmesi:

Mucazzer b. Ziyad, Ebû'l Bahteri'ye rastladı ve:

“Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bizi, seni öldürmekten nehyetti.” dedi. Ebû'l Bahteri ise arkadaşı İbn-i Cünade ile birlikte bineğine binmişti. Ebû'l Bahteri dedi ki:

“Arkadaşım ne olacak?” Buna cevapen Mücezzer ona dedi ki:

“Senin arkadaşını biz öldüreceğiz. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bize yalnızca seni öldürmememizi emretti.” Bunun üzerine Ebû'l Bahteri dedi ki:

“Hayır vallahi! O takdirde ikimiz beraber ölürüz. Ben; Muhammed'in kadınlarının benim hakkımda «binek arkadaşını yaşamaya düşkünlüğünden dolayı bırakmış» diye bahsetmelerini istemem.”

Böylece ikisi savaştılar ve Mücezzer b. Ziyad onu öldürdü. Sonra Mücezzer Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldi ve dedi ki:

“Seni hak ile gönderene yemin ederim ki onu esir edip sana getirmek için çabaladım, dinlemedi. Ancak benimle savaştı ben de onu öldürdüm.”

(Siyeri İbn-i Hişam)

Umeyye b. Halef'in Öldürülmesi:

Abdurrahman b. Avf şöyle dedi:

"Umeyye b. Halef Mekke'de benim arkadaşım idi. İsmim Abd-i Amr idi. Müslüman olduğum zaman Abdurrahman ile isimlendim. Biz Mekke'de iken bana rastlar ve:

"Ey Abd-i Amr! Babanın seni isimlendirdiği bir isimden yüz mü çevirdin?" derdi. Ben de:

"Evet" derdim. Bunun üzerine Umeyye b. Halef:

"Ben Rahman'ı tanımıyorum. Aramıza bir şey koy ki seni onunla çağırayım. Çünkü sen ilk isminle bana cevap vermiyorsun. Öyleyse ben de seni bilmediğim birşeyle çağıramam." diyerek bana karşılık verirdi.

Beni:

"Ey Abd-i Amr!" diye çağırdığı zaman ona cevap vermezdim. Ben ona:

"Ey Ebû Ali! Dilediğini söyle." dedim. O da:

"Sen Abdul ilahsın." dedi. Bunun üzerine ben:

"Evet." cevapını verdim.

O günden sonra bana:

"Ey Abdul ilah!" diye seslendi. Ben de onun seslenmesine karşılık verir ve onunla konuşurdum. Nihayet Bedir günü olduğu zaman ona rastladım. Oğlu Ali b. Umeyye ile duruyordu. Onun elinden tutmuştu. Ve benim yanımda harbte ele geçirmiş olduğum birtakım zırhlar vardı. Onları taşıyordum. Beni gördüğü zaman bana:

"Ey Abd-i Amr!" diye seslendi. Benim ona cevap vermediğimi görünce bu kez:

"Ey Abdul îlah!" diye seslendi. Ben:

"Evet" diyerek onun seslenmesine karşılık verdim. Bana:

"Senin bende bir şeyin yok mudur? Ben senin yanındaki zırhlardan hayırlı değil miyim." dedi. Ben:

"Evet, vallahi öylesindir" dedim ve beraberimde bulunan zırhları elimden atarak onun ve oğlunun elinden tuttum. Bunun üzerine o bana:

"Bugünkü gibisini şimdiye kadar hiç görmedim. Acaba senin süte ihtiyacın yok mudur?" dedi.

Sonra onlarla birlikte yürümek üzere yola çıktım.

Onun sütten kasdı kendisini esir alan kimseye sütü çok olan develeri fidye olarak vermekti.

Her ikisinin arasında ellerinden tutmuş olarak yürürken Umeyye b. Halef bana şöyle dedi:

"Ey Abdul îlah! Göğsünde deve kuşu yeleğiyle alametlenmiş sizden olan o adam kimdir?" Dedim ki:

"Hamza b. Abdulmuttalib'tir." Umeyye de:

"Başımıza bu işleri getiren odur." dedi.

Vallahi! işte ben önlerinde olduğum halde onlarla öylece yürüyordum ki, Bilal her ikisini benimle birlikte yürürken gördü. O, kendisine Mekke'de İslâm'ı terketmesi için işkence eden ve onu Mekke'nin güneşten kızmış kumlarına yatıran sonra büyük bir kaya parçasının getirilmesini ve onun göğsüne konulmasını emreden sonra da:

"Ya böylece devam edersin veya Muhammed'in dininden ayrılırsın" diyen Umeyye b. Halef idi. Onun işkencelerine karşı:

"**Allah birdir**" diyen Bilal onu gördüğü zaman dedi ki:

"İşte küfrün başı Umeyye b. Halef! Ya o, ya ben."

Ben ona:

"Ey Bilal! O benim esirimdir." dedim.

Bilal:

"Ya o, ya ben." diyerek sözünü tekrarladı.

Ben bu kez:

"Dinlemiyor musun ey siyahın oğlu?" dedim. O ise:

"Ya o, ya ben." sözünü tekrarladı ve sesinin en yükseğiyle şöyle bağırdı:

"Ey Allah'ın ensârı! İşte küfrün başı Umeyye b. Halef! Ya o, ya ben."

Bunun üzerine bizi bilezik gibi bir halka içine alarak kuşattılar. Ben de onu himaye ediyor, saldırganları ondan defediyordum. Birden bir adam kılıcını kınından çıkarttı ve oğlunun ayağına vurarak onu düşürdü. Umeyye ise şimdiye kadar benzerini işitmediğim bir ses ile bağırdı.

Ben de Umeyye'ye şöyle seslendim:

"Ey Umeyye! Sen kendini kurtar, sana kurtuluş yoktur. Vallahi senden hiçbir şeyi defetmeye malik değilim. Bunun üzerine onları kılıçlarıyla kestiler ve onların işlerini bitirdiler."

Abdurrahman b. Avf şöyle derdi:

"Bilal'e Allah rahmet eylesin. Zırhlarımın zayi olması bir yana onun sebebiyle esirim de zayi oldu." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ubeyde b. Said'in Öldürülmesi:

Zübeyr b. Avvam *(radıyallahu anh)* şöyle dedi:

"Bedir günü ben Ubeyde b. Said b. As'a kavuştum. O baştan ayağa kadar zırhlanmış ve silahlanmıştı. Onun sadece iki gözü görünüyordu. Ona Ebû Zat'ıl Keriş künyesi verilirdi. O bana:

"Ben Ebû Zat'il Keriş'im" diye meydan okudu. Ben de hemen mızrağımla ona saldırdım ve mızrağımı onun gözünün içine soktum. Ubeyde hemen öldü." **(Buhârî)**

Ebû Cehl'in Öldürülmesi:

Abdurrahman b. Avf *(radıyallahu anh)*'den şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Bedir harbi günü ben harb safında durup sağıma soluma baktığım zaman ensardan iki delikanlıyı yanımda gördüm. Benim yanımda savaş konusunda bunlardan daha elverişli iki kişinin bulunmasını istedim. Bu iki gençten birisi beni şöyle bir süzdü ve bana dönerek:

"Ey amca! Ebû Cehl'i tanır mısın?" diye sordu. Ben de:

"Evet, tanırım" dedim ve ona:

"Ey yeğenim! Ebû Cehl'i ne yapacaksın?" diye sordum. O da:

"Bana haber verildiğine göre Ebû Cehl, Rasûlullah'a sövüyormuş. Hayatım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, onu bir görürsem artık eceli yakın olan ölünceye kadar asla onun peşini bırakmayacağım" dedi. Bu gencin heyecan halinde söylediği bu kesin söze hayret ettim. Bu iki gençten öbürüsü de beni gözden geçirerek diğerinin söylediği gibi söyledi. Bu sırada gözlerim başka hiçbir tarafa takılmadan Ebû Cehl'i görmüştü. O, Kureyş askeri içinde durmadan ileri geri dönüp duruyordu. Ben:

"Gençler! Öteye beriye telaşla giden şu şahıs, bana sorup gitmek istediğiniz Ebû Cehl'dir." dedim. Onlar da hemen kılıçlarına sarıldılar. Ve Ebû Cehl'i öldürünceye kadar kılıç darbesine tuttular. Sonra dönüp Rasûlullah'ın huzuruna geldiler. Ve hadiseyi arzettiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Ebû Cehl'i hanginiz öldürdü?" diye sordu. Bunlardan her biri:

"Ben öldürdüm" dedi. Rasûlullah:

"Kılıçlarınızı sildiniz mi?" diye sordu. Onlar:

"Hayır, silmedik" diye cevap verdiler. Bunun üzerine Rasûlullah, kılıçlarına ne kadar kan bulaştığını ve ne derece derinliğe battığını anlamak için, genç gazilerin kılıçlarını kontrol edip gözden geçirdi.

"İkiniz öldürmüşsünüz" dedi. Fakat Ebû Cehl'in ele geçen eşyasını bunlardan Muaz b. Amr b. Cemuh'a verdi. Çünkü ölünün bıraktıklarını hakeden gerçek öldüren o idi. Ebû Cehl'i çok yaralayan ve karnını deşen İbn-i Cemuh'du. Bu iki mücahid, Muaz b. Afra *(radıyallahu anh)* ile Muaz b. Amr b. Cemuh radiyallahu anh'dır. **(Buhârî)**

Abdullah b. Mesud dedi ki:

Ben onu ölmek üzere iken buldum ve onu tanıdım. Ayağımı boynuna koydum. O, Mekke'de olduğum sırada birgün bana rastlamış ve elleriyle bana eziyet etmişti. Tarak ile de göğsüme vurmuştu. Sonra (sakalından yakaladım ve) ona dedim ki:

"Ey Allah düşmanı! Allah seni zelil ve hakir etmedi mi?" Dedi ki:

"Beni ne ile zelil ve hakir etti? Kavminin öldürdüğü adamdan (benden) daha üstün kim var?! Bu konuyu bırak. Bana haber ver bugün kazanç kimindir?" Ben:

"Allah ve Rasûlünündür." dedim. Ebû Cehil:

"Ey hayvanların çobancığı! Çetin, erişilmesi güç yukarılara çıkmışsın" dedi (ve keşke beni ziraatçilerden başkası öldürseydi, diye hüzünlendi). Sonra onun başını kopardım. Onu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e getirdim ve dedim ki:

"Ya Rasûlallah! İşte Allah düşmanı Ebû Cehl'in başı." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de dedi ki:

"Kendisinden başka ibadete layık ilah olmayan Allah hakkı için öyle mi?" Dedim ki:

"Evet, vallahi odur. Sonra onun başını Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in önüne attım. O da Allah'a hamd etti."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Meleklerin Hazır Bulunmaları:

Gıfar'dan bir adam şöyle dedi:

"Amcamın oğlu ile gelerek bir dağa çıktık ki o dağdan Bedir görünüyordu. Biz o zaman müşrik idik. Vakıayı gözetliyorduk. Kimin zafer bulacağını bekliyorduk ki yağma edenlerle beraber yağmalayalım. Biz dağda iken birden bize bir bulut yaklaştı ve onda atların kişnemesini işittik. Birisinin şöyle dediğini işittim:

"Hezyum (Cebrail'in atının ismi) ileri!" Amcamın oğlunun yüreği çatladı ve orada öldü. Ben de nerede ise helak oluyordum. Sonra kendimi tuttum."

Ebû Useyd Malik b. Rabia dedi ki:

"Şayet bugün Bedir'de olsaydım ve kör olmasaydım elbette size meleklerin çıktıkları dağ boğazını gösterirdim. Onda ne şek ne de şüphe ediyorum."

Ebû Davud el-Mazini dedi ki:

"Ben bedir gününde öldürmek için müşriklerden bir adamın peşine düşmüştüm. Benim kılıcım ona ulaşmadan önce onun başı düştü. Anladım ki onu benden başkası öldürmüş.

Bedir gününde meleklerin sarıkları beyaz idi. Ve sırtları üzerine sarkmışlardı. Huneyn gününde ise kırmızı sarıklı idiler."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Mü'minlerin Müşrik Akrabalarını Öldürmeleri:

Ömer *(radıyallahu anh)*, Said b. el-As'a rastladığında dedi ki.

"Ben senin içinde bana karşı birşeyler olduğunu hissediyorum. Sanki senin babanı öldürdüğümü zannediyorsun. Ben şayet onu öldürmüş olsaydım bundan dolayı senden özür dilemezdim. Fakat ben dayım As b. Hişam b. Muğire'yi öldürdüm. Senin babana gelince; ona rastladım, o öküzün boynuzu ile kaşındığı gibi kaşınıyordu. Bunun üzerine ben ondan uzak durdum. Kendi amcasının oğlu Ali ise onun üzerine yürüyerek oracıkta onu öldürdü."

Bedir gününde Ebû Bekir'in oğlu Abdurrahman'da müşriklerin safında idi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ebû Ubeyde babasını, Hamza ve Ali amcaoğullarını öldürdü. Ebû Bekir oğlunu düelloya çağırdı. **(Alusi Tefsiri)**

Mus'ab kardeşi Ubeyd'i öldürdü. **(Kurtubi Tefsiri)**

Ebû Huzeyfe de babasıyla çarpışmak istemişti. **(Vâkidî Meğazi)**

Müşriklerin Su Kuyusuna Atılması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* müşriklerden öldürülenlerin kuyuya atılmalarını emretti. Umeyye b. Halef hariç hepsi kuyuya atıldı. Çünkü o, zırhı içinde şişmiş ve onun içini kaplamıştı. Onu hareket ettirmek için gittiler. Zırhı dürttüklerinde eti dağıldı, Müslümanlar da onu yerinde bıraktılar. Üzerine de toprak ve taş gibi şeyler attılar. Onları kuyuya attıkları zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların üzerinde durdu ve şöyle dedi:

"Ey kuyu halkı! Siz Rabbinizin va'dettiği şeyi hak olarak buldunuz mu? Ben Rabbimin bana va'dettiği şeyi hak olarak buldum."

Sahabeler ona dediler ki:

"Ya Rasûlallah! Ölmüş bir kavimle mi konuşuyorsun?" Rasûlullah da onlara şöyle dedi:

"Onlar Rablerinin kendilerine vadettiği şeyi öğrendiler." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabı gecenin içinde Rasûlullah'ı dinlediler. Rasûlullah şöyle diyordu:

"Ey kuyu halkı! Ey Utbe b. Rabia! Ey Şeybe b. Rabia! Ey Ümeyye b. Halef. Ey Ebû Cehil b. Hişam! (Böylece kuyuda olan kimseleri tek tek saydı.) **Rabbinizin va'dettiği şeyi hak olarak buldunuz mu? Ben Rabbimin bana va'dettiğini hak olarak buldum."**

Bunun üzerine Müslümanlar dediler ki:

"Ya Rasûlallah! Ceset haline gelmiş bir kavme mi sesleniyorsun? Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de şöyle dedi:

"Siz benim söylediklerimi onlardan daha iyi işiticiler değilsiniz. Fakat onlar bana cevap vermeye kadir olamazlar."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ölmüş kâfirlerin kuyuya atılmalarını emrettiği zaman Utbe b. Rabia tutuldu ve sürüklenerek kuyuya çekildi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de Ebû Huzeyfe b. Utbe'nin yüzüne baktı. Onun üzüntüden yüzünün rengi değişmiş idi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Ey Eba Huzeyfe! Herhalde sen babanın durumundan dolayı böylesin?" Veya benzeri bir söz söyledi. Huzeyfe dedi ki:

"Hayır, vallahi ya Rasûlallah! Babamdan ve onun yere serilmesinden şüphe etmedim. Fakat babamdaki rey, hilim ve fazlı biliyordum. İşte bu özelliklerinden dolayı onun hidayet bulup Müslüman olacağını ummuştum. Fakat bu şekilde küfür üzerine öldüğünü görünce onun için ummuş olduğum şeyi hatırladım ve bu durum beni üzdü." Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona hayır ile dua etti ve ona hayır söyledi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Bedir Ganimetleri:

Savaş bitince Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* insanlara, karargâhta topladıkları malları biraraya getirmelerini emretti. Bunun üzerine Müslümanlar ihtilafa düştü. O malları toplayanlar:

"O bizimdir" dediler. Düşmanla savaşıp onları püskürtenler ise:

"Vallahi şayet biz olmasaydık o ganimetleri elde edemezdiniz. Kureyş'i oyalayıp size bu imkânı veren biziz." dediler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i arkadan gelebilecek düşman saldırısına karşı korumak için bekleyenler ise:

"Vallahi siz bizden daha hak sahibi değilsiniz. Allah onları bize mağlup ettiğinde biz de düşman öldürmesini biliyorduk ve o malları koruyan kimse olmadığında biz de onu almasını biliyorduk. Fakat Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e karşı düşmanın hamle yapmasından korktuk ve onun önünde durduk. O halde siz ona bizden daha hak sahibi değilsiniz." dediler.

Ubade b. Samid dedi ki:

"Bedir ashabı olarak ganimette ihtilaf edip ahlakımızın kötüleştiği sırada hakkımızda Enfal suresi nazil oldu. Böylece Allah o ganimetleri ellerimizden çıkarttı ve onu Rasûlünün eline verdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onu Müslümanlar arasında eşit olarak taksim etti.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Bedirdekilerin Sayısı:

Bedir'de müşriklerin sayısı 950 idi. 700 develeri 100 süvarileri vardı. Süvarilerin hepsi hatta yayalar bile zırhlıydı. **(Vâkidî-Meğazi)**

Müslümanların ise; muhacir ve ensardan Bedir'de hazır bulananların ve kendilerine ganimetten pay ayrılanların hepsi üçyüzondört kişiydiler. Muhacirlerden seksenüç, Evs'den altmışbir ve Hazrec'den de yüzyetmiş kişi vardı. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

İbn-i Revaha Ve Zeyd'in Müjdeciler Olarak Müslümanlara Gönderilmeleri:

Zaferden sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ; Allah-u Teâlâ'-nın kendisine ve Müslümanlara zaferi nasip ettiğini haber vermesi için Abdullah b. Revaha'yı müjdeci olarak Ehli Aliye'ye (Necid'den yukarı Tıhame, Hicaz ve civarındaki yerlere) gönderdi. Zeyd b. Harise'yi de Eh-li Safîle'ye (diğer aşağıda kalan yerlere) gönderdi.

Usame b. Zeyd dedi ki:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kızı ve Osman b. Affan *(radıyallahu anh)*'ın hanımı Rukayye'nin kabrini kapattığımız sırada fetih haberi bize geldi. Zeyd b. Harise gelmiş dediler. Ben gittim baktım ki musallada durmuş etrafında toplananlara şöyle diyordu:

"Utbe b. Rabia, Şeybe b. Rabia, Ebû Cehil b. Hişam, Zem'a b. el-Esved, Ebû'l Bahteri b. Hişam, Umeyye b. Halef ve Haccac'ın iki oğlu Nubeyh ile Munebbih öldürüldüler." Dedim ki:

"Ey babacığım! Doğru mudur?" Babam dedi ki:

"Evet, vallahi ey oğulcuğum doğrudur." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rukayye (r .a)'nin Vefatı:

Rukayye *(radıyallahu anhâ)*, Bedir seferi sırasında hastalanmış, Osman *(radıyallahu anh),* Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in emriyle ona bakmak üzere seferden geri kalmıştı. Zeyd b. Harise, Bedir zaferinin haberini Medine'ye getirdiği zaman Rukayye vefat etmiş bulunuyordu.

(İbn Sa'd -Tabakât, İbn Abdülber-Istiab)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Osman *(radıyallahu anh)*'e hitaben:

"Senin için Bedir'de bulunan bir gazi sevabı ve bir gazi ganimet payı vardır." buyurdu. **(Buhârî)**

Osman b. Maz'un'un Vefatı:

Osman b. Maz'un Bedir savaşından kısa bir süre sonra vefat etti.
(Taberani-İbn-i Sa'd)

Allah Rasûlünün Bedir Seferinden Dönüşü:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Bedir seferinden Medine'ye geri döndü. Beraberinde de müşrik esirler bulunuyordu. Onların içlerinde Ukbe b. Ebi Muayt ve Nadir b. Haris de vardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* müşriklerden ele geçirilen ganimeti de beraberinde getirdi. Ganimetleri koruyup gözetmesi için Abdullah b. Ka'b'ı görevlendirdi. Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ilerledi. Nihayet Safra boğazı üzerinden geçip boğaz ile Medine arasında bulunan Seyer denilen kum tepesine geldi. Oradaki bir otlakta konakladı ve Allah'ın müşriklerden Müslümanlara kazandırdığı ganimeti eşit şekilde taksim etti. Burada Nadr b. Haris'in boynunu vurdurduktan sonra yoluna devam etti. Irkuzzabyad'da konakladığında Ukbe b. Ebi Muayt'ın boynunu vurdurdu. Sonra yolculuğuna devam etti ve nihayet Revha'ya vardı. Müslümanlar ise Allah'ın ona verdiği zaferden dolayı onu ve onunla birlikte savaşta bulunan Müslümanları karşılayıp kutladılar. Seleme b. Seleme dedi ki:

"Ne için bizi kutluyorsunuz? Allah'a yemin ederim ki biz ancak bağlanmış bir takım develer gibi saçları dökülmüş acizlerle karşılaştık ve onları boğazladık." Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* tebessüm etti ve:

"Ey kardeşimin oğlu! Onlar; eşraf ve reislerdir, işte kâfirlerin başındakilerin durumu budur." dedi.

Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yürüdü ve esirlerden önce Medine'ye geldi.

Esirler getirildiği zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hanımı Sevde bint-i Zem'a, Afra'nın iki oğlu Avf ve Muavviz'in evinde bulunuyordu. Bu olay kadınlar hakkındaki hicab ayeti inmeden önce idi.

Sevde şöyle diyordu:

"Ben onların yanında idim, bize birtakım adamlar getirildi. Bir adam bana dedi ki:

"İşte bu getirilenler esirlerdir." Ben de dönüp adama baktığımda Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in de orada olduğunu farkettim. Sonra Ebû Yezid Süheyl b. Amr'ı odanın bir köşesinde elleri bir iple boynuna bağlanmış bir vaziyette gördüm. Vallahi Ebû Yezid'i böyle gördüğüm zaman nefsime hakim olamayıp şöyle dedim:

"Ey, Ebû Yezid! Ellerinizle mi teslim oldunuz? Şerefinizle ölseydiniz ya!" Vallahi odada beni ancak Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in şu sözü uyandırdı:

"Ey Sevde! Bu kimseyi Allah'a ve O'nun Rasûlüne karşı mı kışkırtıyorsun?" Dedim ki:

"Ya Rasûlallah! Seni hak ile gönderene yemin ederim ki; Ebû Yezid'i elleri boynuna bağlanmış olduğu halde gördüğüm zaman nefsime hakim olamadım." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Esirlere Ne Yapılacağının Görüşülmesi:

Ömer *(radıyallahu anh)* dedi ki:

"Bedir günü, Müslümanlarla müşrikler karşılaşınca yüce Allah müşrikleri yenilgiye uğrattı. Onlardan yetmiş kişi öldürüldü, yetmiş kişi de esir alındı. Rasûlullah esirler hakkında; Ebû Bekir, Ali ve Ömer'le istişarede bulundu. Ebû Bekir:

"Ya Rasûlallah! Bunlar amcalarımızın oğullarıdır. Kabilemizden ve akrabalarımızdandır. Benim görüşüm; onlardan fidye almandır. Onlardan alacağımız fidyeler bizim için kâfirlere karşı bir kuvvet olur. Allah'ın onlara doğru yolu göstermesi ve kendilerinin bize yardımcı olmaları da umulur" dedi. Rasûlullah:

"**Ey Hattab'ın oğlu! Senin fikrin nedir?**" diye bana sordu. Ben de:

"Ebû Bekir'in fikrini uygun görmüyorum. Bana göre; bana akrabamdan filanca kişinin boynunu vurmam, Ali'ye Akil'in boynunu vurması ve Hamza'ya da kardeşi Abbas'ın boynunu vurması için müsaade et. Onların boynunu vuralım ki müşriklere karşı kalplerimizde bir zaaf ve yumuşaklık bulunmadığı bilinsin. Bunlar müşriklerin ileri gelen adamları ve yöneticileridir" dedim. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise Ebû Bekir'in söylediğini yaptı benim söylediğimi yapmadı."

(Müslim-Müsnedi Ahmed-Taberî Tarih)

Savaş Esirlerine Yapılacak Muamele:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* esirleri getirdiği zaman ashabı arasında onları dağıttı ve dedi ki:

"**Esirlere iyi davranın.**" Mus'ab b. Umeyr'in ana-baba bir kardeşi olan Ebû Aziz b. Umeyr b. Hişam esirlerin içinde idi. Ebû Aziz şöyle dedi:

"Kardeşim Mus'ab b. Umeyr ile ensardan bir adam bana geldiler ve ensardan olan adam beni esir etti. Mus'ab ensariye dedi ki:

"Ellerini sıkı tut, çünkü onun anası mal sahibidir. Umulur ki, senden onu kurtarmak için sana fidye verir." Beni, Bedir'den getirdikleri zaman, ensardan bir topluluk içindeydim. Sabah ve akşam yemeklerini getirdiklerinde ekmeği özellikle bana verirler kendileri ise hurma yerlerdi. Çünkü Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara bize karşı iyi davranmayı tavsiye etmişti. Onlardan bir adamın eline bir ekmek kırığı geçer geçmez onu bana verirdi. Ben de onların bu davranışları karşısında utanarak onlardan birine o ekmeği verirdim, o da onu ihtiyacı olan kimseye verirdi.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Kureyş'in Başına Gelenlerin Mekke'ye Ulaşması:

Bedir'de, Nadir b. Haris'den sonra müşriklerin sancaktarı Ebû Aziz idi. Öz kardeşi olan Mus'ab b. Umeyr'in, onu esir eden Ebû Yesr'e söylediği söz üzerine Ebû Aziz Mus'ab'a dedi ki:

"Ben senin kardeşin değil miyim?" Mus'ab da ona:

"Benim gerçek kardeşim sen değil, seni esir eden bu kimsedir."

Ebû Aziz'in anası oğlunun esir edildiğini öğrendiğinde Kureyş esirlerine karşılık verilen en yüksek fidyeyi sordu. Ona denildi ki:

"Dört bin dirhemdir." Bunun üzerine dört bin dirhemi göndermek suretiyle onun fidyesini ödemiş oldu.

Kureyş'in başına gelen felaketi Mekke'ye ilk haber veren, Heysuman b. Abdullah el-Huzai oldu. Mekkedekiler dediler ki:

"Senin ardında neler oldu?" Dedi ki:

"Utbe b. Rabia, Şeybe b. Rabia, Ebû'l Hakem b. Hişam, Umeye b. Halef, Zem'a b. El-Esved, Haccac'ın iki oğlu Nubeyh ile Münebbih ve Ebû'l Bahteri b. Hişam öldürüldüler."

Kureyş'in eşrafını saymaya başlayınca o sırada Hicr'de oturmakta olan Safvan b. Umeyye şöyle dedi:

"Vallahi eğer bunun aklı varsa benim durumumu ona sorunuz." Onlar da Heysuman'a:

"Safvan b. Umeyye ne yapmaktadır?" diye sorduklarında Heysuman:

"İşte o burada Hicr'de oturmaktadır. Vallahi onun babasının ve kardeşinin öldürüldüğünü gözlerimle gördüm." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ebû Leheb'in Durumu:

Rasûlullah'ın azadlısı Ebû Rafi dedi ki:

"Ebû Leheb Bedir'den geri kaldığında yerine As b. Hişam b. Muğire'yi göndermişti. Çünkü Kureyşliler savaştan geri kalınca yerlerine adam tutarlardı. Bedir'de Kureyş'den olan müşriklerin başına gelenlerin haberi

Ebû Leheb'e geldiği zaman Allah onu zelil ve hakir etti. Biz de içimizde kuvvet ve izzet bulduk. Ben zayıf bir adam idim. Oklar yapıyordum. Onları zemzem yanındaki çadırımda yontuyordum. Ve yine bir ara orada oturmuş okları yontuyordum. Benim yanımda da Ümmül Fazl oturuyordu. Gelen haber bizi sevindirirken Ebû Leheb'i de sinirlendirmişti. O bu haliyle çadırın kenarında oturdu. Sırtı sırtıma bakıyordu. Bir ara oturmakta iken orada bulunanlar şöyle dedi:

"İşte, Ebû Süfyan b. Haris b. Abdülmuttalib geldi."

Ebû Leheb de ona:

"Bana gel. Herhalde sende haberler var" dedi.

O da onun yanına oturdu, orada bulunanlar da onun yanında ayakta duruyordu. Ebû Leheb şöyle dedi:

"Ey kardeşimin oğlu! Bana haber ver. Ne oldu milletin durumu?" Ebû Süfyan:

"Vallahi biz bir kavimle karşılaştık. Onlara sırtlarımızı verdik ki bizimle nasıl dilerlerse öyle savaş etsinler ve bizi diledikleri gibi esir etsinler. Allah'a yemin ederim ki bununla beraber Kureyş'i kınamadım. Gök ile yer arasında alaca atlar üzerinde beyaz adamlarla karşılaştık. Vallahi onlar hiçbir şey bırakmaz ve hiçbir şey onlara karşı koymaz." dedi.

Bunun üzerine ben çadırımın kenarını elimle kaldırdım ve:

"İşte vallahi onlar meleklerdir." dedim. Sözümü bitirir bitirmez Ebû Leheb elini kaldırarak yüzüme sert bir tokat attı. Ben de ona saldırdım. O beni kucaklayıp yere vurdu. Sonra bana vurmak için üzerime çöktü. Ben zayıf bir kimse idim. Bunun üzerine Ümmül Fazl çadırın direklerinden bir direğe doğru yönelip onu aldı ve onunla Ebû Leheb'e bir darbe indirerek başında ağır bir yarık açtı. Sonra:

"Efendisi burada olmayan bir köleyi zayıf mı buldun?" dedi. Ebû Leheb ise yerden kalkıp gerisin geri zelil olarak gitti. Vallahi o bu olaydan sonra ancak yedi gece yaşayabildi. Allah-u Teâlâ ona «adese» denilen öldürücü bir hastalığı musallat ederek onu öldürdü."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Kureyş'in Ölüleri Üzerine Ağlaması:

Kureyş ölüleri üzerine ağladı. Sonra dediler ki:

"Ağlamayınız. Çünkü Muhammed ve onun ashabı duyup size gülerler. Siz esirleriniz için adam da göndermeyiniz. Böylece Muhammed ve onun ashabı fidye miktarını daha da arttırmasınlar."

Esved b. Muttalib'in Zem'a, Akil ve Hara isimlerindeki üç oğlu öldürülmüştü. Bu sebeple o, oğulları için ağlamak istiyordu. Bu durumda olduğu bir sırada geceleyin bir ağlayıcı kadının sesini işitti. Gözleri görmez olduğu için bir kölesine dedi ki:

"Acaba bir ölü mü var? Yoksa Kureyş ölüleri üzerine mi ağlıyorlar? Ben de Ebû Hakim (yani Zem'a) için ağlayacağım. Çünkü içim yanmıştır." Köle geri döndüğü zaman dedi ki:

"O kadın yitirmiş olduğu devesine ağlıyor."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Fidyenin Miktarı:

O günlerde müşriklerin fidyeleri bir adam için bin dirhemden dört bin dirheme kadardı. Ancak kendisi için fidye verecek kimsesi olmayanları veya istenilen fidyeyi verecek güçte kimsesi olmayanları Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir lütuf olarak bir şey almadan bıraktı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Okuryazar olanlardan fidye veremeyenlerin de ensar çocuklarından on kişiye okuma yazma öğretmeleri şartıyla serbest bırakılmaları kararlaştırıldı. **(Tabakâtı İbn-i Sa'd)**

Ebû Vedae'nin Fidyesinin Verilmesi:

Esirlerin içinde Ebû Vedae b. Dubeyre es-Sehmi de vardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Onun Mekke'de zeki, akıllı, tacir, mal sahibi bir oğlu vardır. Sanıyorum ki babasının fidye ile kurtarılmasını talep için buraya gelecektir."

Kureyş:

"Esirlerinizin fidyesi için acele etmeyiniz. Böylece Muhammed ve onun ashabı size karşı esirlerin fidyesinin miktarını daha da artırmasınlar" dedikleri zaman Muttalib b. Ebû Vedae:

"Doğru söylediniz. Acele etmeyiniz." Dedi. Fakat kendisi daha geceden gizlice Mekke'den ayrıldı ve Medine'ye geldi ve dört bin dirhem fidye vererek babasını alıp geri döndü.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Süheyl b. Amr Ve Fidyesinin Verilmesi:

Kureyş, esirlerin fidyelerini görüşmek üzere adamlar gönderdi. Mikvaz b. Hafs el-Ahnef, Süheyl b. Amr'ın fidyesini ödemek için geldi. Onu esir eden kimse Beni Salim b. Avf 'ın kardeşi olan Malik b. Duhşum'du. Ömer b. el-Hattab *(radıyallahu anh)*, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e dedi ki:

"Ya Rasûlallah! Beni bırak Süheyl b. Amr'ın ön dişlerini çıkartayım da dili dışarı çıksın. Böylece senin aleyhine hiçbir yerde asla çıkıp da konuşmasın. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ömer'e:

"Şayet böyle yaparsam nebi dahi olsam Allah da bunu bana yapar." dedi.

Mikvaz, Süheyl hakkında antlaşmak için Medine'ye geldiğinde ona denildi ki:

"Bizim hakkımız olan fidyeyi getir." Mikvaz:

"O size fidyesini gönderinceye kadar yerine beni alıkoyunuz ve onun yolunu serbest bırakınız." dedi.

Böylece onlar, Süheyl'in yolunu serbest bıraktılar ve Mikvaz'ı onun yerine hapsettiler. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Habeşli Necaşi'nin Sevinci:

Habeşli Necaşi, Kureyş müşriklerinin Bedir'de öldürüldüklerini, Allah-u Teâlâ'nın rasûlü Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i muzaffer kıldığını haber alınca çok memnun oldu ve iki beyaz elbise giyinerek yere oturdu. Sonra Cafer b. Ebû Talib ile arkadaşlarını çağırttı. Onlara

"Bedir nerededir? Orayı hanginiz biliyor?" dedi. Kendisine anlatılınca:

"Orayı ben de bilirim. Onun civarında davar otlatmıştım. Orası sahile yakındır. Bu husustaki bilgimi sizden alacağım izahatla pekiştirmek istedim. Allah, Rasûlüne Bedir'de yardım etti. Bundan dolayı Allah'a hamd ederim" dedi.

Necaşi'nin devlet erkânı:

"Ey Melik! Allah sana iyilikler ihsan etsin. Hiç yapmadığın birşeyi yaptın, iki elbise giydin ve yere oturdun" dediler.

Necaşi tevazunün nimeti arttıracağını söyledi. **(Vâkidî-Meğazi)**

ZEYNEB (R.A) VE EBÛ'L AS

Ebû'l As b. Rebi'nin Bedir'de Esir Edilmesi:

Esirlerin içinde Ebûl As b. Rebi b. Abdul Uzza da bulunuyordu. Bu, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in damadı, kızı Zeyneb'in kocası idi. Onu Beni Haram'dan Hiraş b. Sinan esir etti. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ebû'l As'ın Zeyneb İle Evlenmesinin Sebebi:

Ebû'l As, Mekke'nin malca, emanete riayetçe ve ticaretçe sayılır kişilerindendir. Hale bint-i Huveylid'den doğma idi. Hadice onun teyzesi idi. Hatice, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den onu evlendirmesini istedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de Hadice'ye muhalefet etmiyordu. Bu ona vahyin indirilmesinden önce idi. Böylece onu evlendirdi. Hadice onu kendi çocuğu gibi seviyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* nebilik ile şereflenince Hadice ve kendi kızları Allah'a iman edip Rasûlüllah'ı tasdik ettiler. Onun getirdiği şeylerin hak olduğuna şahid oldular. Böylelikle Allah'ın onunla göndermiş olduğu dinini yaşamaya başladılar. Ebû'l As ise şirklerinde üzerinde yaşamaya devam etti.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Kureyş'in, Rasûlullah (s.a.s)'ın Kızlarını Kocalarından Boşatmak İçin Uğraşmaları:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Utbe b. Ebû Leheb'i Rukayye ile Uteybe b. Ebû Leheb'i Ümmü Gülsüm ile ve Ebû'l As b. Rebi'yi de Zeyneb ile evlendirdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah Teâlâ'nın kendisiyle gönderdiği dinini Kureyş'e tebliğ edip onlara karşı tavır takındığı zaman müşrikler şöyle dediler:

"Siz Muhammed'i hüzün ve kederinden kurtardınız. Kızlarını ona geri veriniz ki onlarla meşgul olsun." Bunun üzerine Ebû'l As'a gittiler ve:

"Hanımından ayrıl. Biz seni Kureyş'ten dilediğin herhangi bir kadınla evlendiririz." dediler. O ise:

"Hayır vallahi ben ne hanımımdan ayrılırım ne de onun yerine Kureyş'ten bir kadınla evlenirim." dedi. (Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun akrabalığını beğeniyordu.) Sonra Utbe b. Ebû Leheb'e gittiler ve ona da:

"Muhammed'in kızını boşa. Biz seni Kureyş'ten dilediğin herhangi bir kadınla evlendiririz" dediler. O da:

"Eğer beni Eban b. Said b. el-As'ın veya Said b. El-As'ın kızı ile evlendirirseniz ondan ayrılırım" dedi. Onlar da onu Said b. El-As'ın kızı ile evlendirdiler. Bu sebeple o da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kızı Rukayye'den ayrıldı. Zaten onunla zifaf da olmamıştı. Neticede Allah-u Teâlâ Rukayye'ye bir ikram, kocasına da bir hakaret olmak üzere Utbe'den onu kurtarıp Osman b. Affan'ı ona kerim bir eş kıldı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ebû'l As Rasûlullah (s.a.s)'ın Yanında İken Zeyneb'in Onun Fidyesi İçin Mal Göndermesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , hükmü altında bulunmadığından dolayı Mekke'de serbestler ve yasakları tam olarak uygulayamıyordu. Örneğin; Zeyneb Müslüman olduğunda Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onu Ebû'l As b. Rebi'den ayırmaya çalıştı. Fakat ikisinin arasını tam manada ayırmaya güç yetiremedi. Böylece Zeyneb, İslâm üzere kocası da şirk üzere onunla beraber kaldı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hicret ettikten sonra Bedir'de Kureyş ile savaş için karşılaştığında onların içinde bulunan Ebû'l As b. Rebi, savaş sonucu esir düştü ve Medine'de Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanında kaldı.

Mekke halkı, esirlerinin fidyesini ödemek için mal gönderdikleri zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kızı Zeyneb de Ebû'l As b. Rebi'nin fidyesi olarak mal gönderdi. O mal içinde gerdanlığı da vardı. Hadice *(radıyallahu anhâ)* o gerdanlığı Ebû'l As taraflısı olarak evlendikleri zaman Zeyneb'e takmıştı. Zeyneb dedi ki:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* o gerdanlığı gördüğü zaman Hadice'yi hatırladı ve şöyle dedi:

"Eğer Zeyneb'in esirini serbest bırakmayı ve malını ona geri vermeyi uygun buluyorsanız bunu yapınız." Onlar da:

"Elbette ya Rasûlallah!" diyerek onun teklifini kabul ettiler ve Ebû'l As'ı serbest bırakarak Zeyneb'e aid olan şeyi de ona geri verdiler."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Zeyneb'in Hicret İçin Hazırlanması Ve Rasûlullah (s.a.s)'ın İki Adamını Onu Korumaları İçin Göndermesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Ebû'l As'dan Zeyneb'i Medine'ye göndermesi hususunda söz almış veya böyle yapacağını kendisi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e söylemiş veyahut Rasûlullah'ın onun serbest bırakılması için şart kıldığı şeylerden birisi de bu olmuştu. Bu olayı her ikisi de gizleyecek, hiçkimse bundan haberdar olmayacaktı. Nihayet Ebû'l As serbest bırakılıp da Mekke'ye gittiğinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Zeyd b. Harise'yi ve ensardan bir adamı oraya gönderdi ve dedi ki:

"Yacec vadisinde bekleyiniz. Zeyneb oraya gelecek. Onu alarak bana getiriniz." Onlar da Zeyneb'i bekleyecekleri yere gittiler. (Bu yaklaşık Bedir'den bir ay kadar sonra idi.) Ebû'l As Mekke'ye' geldiği zaman Zeyneb'e babasına gitmesini söyledi. Zeyneb de hazırlandı ve gitti.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Hind'in Zeyneb'in Durumunu Araştırması:

Zeyneb hazırlık yaparken Hind binti Utbe ona rastladı ve dedi ki:
"Ey Muhammed'in kızı! Babanın yanına gitmeyi istediğin haberi bana geldi." Zeyneb:
"Ben bunu istemiyorum" dedi. Hind dedi ki:
"Ey amcamın kızı! Benden çekinme. Eğer seferinde seninle beraber bulunması gereken eşyaya veya babana götüreceğin bir mala hacetin var ise bende yeterince vardır sana dilediğini vereyim. Bu hususta endişen olmasın. Aramızda geçen şeylerden de ikimizden başkası haberdar olacak değildir." Zeyneb dedi ki:
"Vallahi niyetinin gerçekten bana yardım etmek olduğuna kanaat getirdim. Ama yine de ondan korktum ve hiçbir şeye ihtiyacım olmadığını ona söyledim. Sonra da hazırlandım." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Zeyneb'in Çıkması Esnasında Kureyş'den Başına Gelenler Ve Ebû Süfyan'ın İstişaresi:

Zeynep hazırlıklarını bitirince kaynı Kinane b. Rebi'nin onun için getirdiği deveye bindi. Sonra Kinane yayını ve okluğunu kuşanarak gündüz vakti Zeyneb hevdecinde (deve üzerine yerleştirilen ve içine binilen sandık) olduğu halde yola koyuldu. Kureyş'den bir takımadamlar bunu haber alır almaz onu yakalamak için peşine düştüler. Nihayet Zi Tuva'da ona yetiştiler. Ona yetişenlerin ilki olan Hebbar b. el-Esved hevdecin içinde oturan Zeyneb'i süngü ile korkuttu. O hamile bir kadındı. Hebbar'ın korkutması neticesinde çocuğunu düşürdü. Kayını Kinane ise hemen yayını çıkartıp ok yerleştirdi ve şöyle dedi:
"Vallahi bana her kim yaklaşacak olursa onu isabet ettireceğim bir okla öldürürüm." Bunun üzerine gelen kişiler geri dönüp gittiler. Sonra Ebû Süfyan beraberinde Kureyş'in soylu kişileri olduğu halde geldi ve:
"Ey Kinane! Bizden okunu çevir, seninle konuşacağız." dedi. O da ok atmayı bıraktı. Ebû Süfyan gelip onun yanında durdu ve şöyle dedi:
"Bir kadını milletin önünde çıkartmakla sen doğru bir iş yapmadın. Hâlbuki biliyorsun ki Muhammed'den dolayı başımıza nice zorluk ve meşakkat gelmiştir. Sen milletin gözü önünde onun kızını çıkartıp götürmektesin. Bunu gören millet:
"İşte bu, ancak başımıza gelen musibetin sonucunda kazandığımız zelilliktir. Bu olay nedeniyledir ki düşmanlarımız bizi zayıf kimseler olarak değerlendirecek" derler. Yemin ederim ki Zeyneb'i babasından esirgeyecek değiliz. Fakat neticenin aleyhimize olmaması için kadınla geri dön.

Ne zaman ki söylentiler kesilir ve millet Zeyneb'i geri çevirdiğimizi haber alır, işte o zaman gizlice onu çıkartırsın ve onu babasına götürürsün."

Kinane de Ebû Süfyan'ın dediği gibi yaptı. Birkaç gece kaldı ve nihayet dedikodular kesilince bir gece Zeyneb'i gizlice alıp Zeyd b. Harise ve arkadaşlarına teslim etti. Onlar da onu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına getirdiler. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Hebbar'ın Kanını Helal Kılması:

Ebû Hureyre şöyle dedi:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir seriyye gönderdi. Ben de onların içindeydim. Bize şöyle dedi:

"Eğer Hebbar b. el-Esved'i ve onunla birlikte Zeyneb'in üzerine gelen diğer bir adamı ele geçirirseniz onları yakınız."

Ertesi gün sabahleyin Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* haber gönderdi ki:

"Ben size o iki adamı yakaladığınızda yakın diye emretmiştim. Sonra gördüm ki Allah'dan başka hiçbir kimsenin ateşle azap etmesi doğru değildir. Eğer onları yakalarsanız öldürünüz." (Siyeri İbn-i Hişam)

Müslümanların Ebû'l As'a Ait Ticaret Malını Ele Geçirmesi Ve Zeyneb'in Onu Himayesi:

Ebû'l As Mekke'de kaldı. Zeyneb ise Medine'de Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanında kaldı. Bu olay Allah-u Teâlâ'nın bu konuda hüküm indirmesi ile vuku buldu. Nihayet Mekke'nin Fethin'den biraz önce Ebû'l As tacir olarak Şam'a gitti. Kendisi güvenilir bir kimse idi. Kureyşliler bu sefer sırasında onunla mal göndermişti. Ticaretini bitirdiği zaman Mekke'ye dönerken Rasûlullah'ın seriyyesi ona rastladı ve beraberindeki malları ele geçirdi. O ise kaçıp onlardan kurtuldu. Seriyye onun malından ele geçirdiklerini getirdiklerinde Ebû'l As da geceleyin gelerek Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kızı Zeyneb'in yanına girdi. Böylece onunla kendisini koruyacaktı. Zeyneb de onu himayesine aldı. Ebû'l As'ın maksadı sadece malını geri alabilmekti... Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sabah namazına çıktığı zaman namaza başlamak için tekbir aldı. Ona tabi olan cemaat da tekbir aldılar. Zeyneb ise bu sırada kadınların gölgeliğinde idi. O şöyle bağırdı:

"Ey insanlar! Ben Ebû'l As b. Rebi'yi himayem altına almışımdır." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* selam vererek namazı bitirdiği zaman Müslümanlara döndü ve:

"Ey insanlar! İşitmiş olduğum şeyi siz de işittiniz mi?" dedi. Oradakiler de:

"Evet ya Rasûlallah!" dediler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki ben de az önce duymuş olduğumuz şeyi duymadan önce birşeyden haberdar değildim. Fakat şu var ki; en zayıf müslüman bile birini himaye etse diğer müslümanlar buna uymalıdırlar" dedi ve oradan ayrılıp kızı Zeynep'in yanına girdi. Ona dedi ki:

"Ey kızcağızım! Ona ikramda bulun. Ama sana yaklaşmasına müsaade etme. Çünkü sen ona helal değilsin."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Müslümanların Ebû'l As'a Malını Geri Vermeleri Ve Onun Müslüman Olması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû'l As'ın malını ele geçiren seriyyeye haber göndererek:

"İşte bu adam, bildiğiniz gibi bizim himayemiz altındadır. Onun malını ele geçirmişsiniz. Eğer iyilikte bulunup malını ona geri verirseniz bizi sevindirirsiniz. Eğer vermeyip bundan kaçınırsanız bu Allah'ın size bir ganimeti olup siz ona daha layık kimselersiniz." dedi.

Onlar da:

"Ya Rasûlallah! Onun malını elbetteki geri veririz." dediler. Bunun üzerine bir kimse eski bir su kabı ve deriden küçük bir kap getirdi. Diğer bir kimse de çuvalın ağız kısmına sokulmuş bir ağacı getirdi. Böylece su kovasından bir ağaç parçasına varıncaya kadar bütün malını ona iade ettiler. Ebû'l As da mallarını alarak Mekke'ye götürdü. Orada; Kureyşli mal sahiplerinin ve beraberinde mal gönderenlerin mallarını kendilerine iade ettikten sonra Kureyşlilere şöyle seslendi:

"Ey Kureyş topluluğu! İçinizden herhangi bir kimsenin benden alacağı kaldı mı?" Onlar dediler ki:

"Hayır. Allah sana hayırlı mükâfatlar versin! Biz seni ahdine vefalı ve ikram sahibi bulduk." Ebû'l As:

"Ben şehadet ederim ki Allah'dan başka ibadete layık hiç bir ilah yoktur. Muhammed de onun kulu ve rasûlüdür. Vallahi orada beni Müslüman olmaktan meneden yalnız sizin «Ebû'l As mallarımızı yedi» diye söylemenizden korkmuş olmamdır. İşte Allah size mallarınızı geri verdi. Ben de onlardan kurtuldum ve Müslüman oldum" dedi. Sonra oradan ayrılıp Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına geldi.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Umeyr b. Vehb'in Müslüman Olması:

Umeyr b. Vehb el-Cumahi Bedir Savaşındaki Kureyşlilerin başına gelenlerden sonra Safvan b. Ümeyye ile birlikte Hicr'de biraz kaldı. Umeyr b. Vehb müslümanlara karşı düşmanlık hususunda Kureyş'in azılı kişilerindendi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve ashabına eziyet ederdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke'de bulunduğu sırada onun birçok eziyet ve hakaretlerine maruz kalmıştı. Oğlu Vehb b. Umeyr de Bedir'in esirleri içindeydi. Safvan b. Ümeyye kuyuya atılanları ve onların başlarına gelenleri hatırlayınca dedi ki:

"Vallahi onlardan sonra yaşamakta hayır yoktur."

Umeyr de ona dedi ki:

"Vallahi doğru söyledin. Vallahi üzerimdeki borçlarımı ödeyememe ve çocuklarımın sefil, telef olması konusunda endişem olmasaydı elbette Muhammed'e gidip onu öldürürdüm. Zaten oğlum da onların ellerinde esirdir."

Safvan onun bu durumunu kendine fırsat bilerek:

"Sen borcunu ve çocuklarını düşünme. Borcunu ben öderim. Kendi çocuklarıma da senin çocuklarına da bakar, nimeti onlarla paylaşırım ve onların güçsüz düşmelerine izin vermem." dedi.

Bunun üzerine Umeyr de ona:

"Aramızda geçenleri gizle" dedi. O da:

"Tamam" dedi.

Umeyr evine gidip kılıcının keskinleştirilmesini ve zehir sürülerek kendisine getirilmesini emretti. Sonra da kılıcını kuşanarak Medine'ye doğru hareket etti.

Bu sırada Ömer b. el-Hattab ve Müslümanlardan bir topluluk Bedir gününden bahsediyor, Allah'ın kendilerine olan ikramını ve düşmanlarının başına gelenleri konuşuyorlardı. Tam o esnada Ömer *(radıyallahu anh)* bineğini mescidin kapısı önünde çöktüren Umeyr b. Vehb'i kılıcını kuşanmış bir vaziyette gördü. Ve şöyle dedi:

"Bu köpek; Allah'ın düşmanı Umeyr b. Vehb'dir. Vallahi ancak şer için gelmiştir. Aramızı bozup Bedir gününde Kureyş'e sayımızı haber veren işte bu kişidir." Sonra Ömer, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına girdi ve şöyle dedi:

"Ya Rasûlallah! Allah'ın düşmanı Umeyr b Vehb kılıcını kuşanmış olarak buraya geldi." Rasûlullah:

"Onu yanıma gönder." dedi. Ömer *(radıyallahu anh)* onu çağırıp ensarın yanına geri döndü ve boynunda asılı duran kılıcının kayışını da tutup göğsüne bağladı. Ensara:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına girip oturunuz ve onu bu pislikten koruyunuz. Çünkü o, emin bir kişi değildir." dedi. Sonra Umeyr'i Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına soktu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ömer *(radıyallahu anh)*'u kılıcının kayışını göğsüne bağlamış olarak görünce dedi ki:

"Ey Ömer! Onu serbest bırak. Ey Umeyr yaklaş." Umeyr yaklaştı ve dedi ki:

"Bol nimetli iyi sabahlar!" (Bu söz onların arasında cahiliye ehlinin selamı idi.) Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de:

"Ey Umeyr! Allah bize senin selamlaşmandan daha hayırlı bir selam ikram etmiştir ki o cennet ehlinin selamlaşması olan Selamun aleykumdur."

Umeyr dedi ki:

"Vallahi ey Muhammed! Ben bu selamlaşmayı yeni işitiyorum." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona:

"Ey Umeyr! Seni buraya getiren nedir?" diye sorduğunda Umeyr:

"Sizin elinizde esir olarak bulunan oğlum için geldim. Onu serbest bırakın." dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de:

"O halde kılıcın niçin boynundadır?" dedi.

Umeyr şöyle cevap verdi:

"Allah kılıçların belasını versin. Onlar bize ne sağladı ki?" Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ısrarla:

"Doğruyu söyle niçin geldin?" diye tekrar sordu.

Umeyr de:

"Oğlumu serbest bırakmanızı istemekten başka birşey için gelmiş değilim" dedi. Rasûlullah:

"Hayır! Çünkü bana bildirildiğine göre sen ve Safvan b. Ümeyye Hicr'de oturup Kureyş'ten kuyuya atılanlar hakkında konuştunuz. Sonra da: «Vallahi üzerimdeki borçlarımı ödeyememe ve çocuklarımın sefil, telef olması konusunda endişem olmasaydı elbette Muhammed'e gidip onu öldürürdüm» dedin. Böylece Safvan senin borcunu ve çocuklarının yükünü, beni öldürmen karşılığında yüklenip üzerine aldı. Allah ise bu yapacağın işi engellemiştir." dedikten sonra Umeyr:

"Şehadet ederim ki muhakkak sen Allah'ın rasûlüsün. Ey Allah'ın Rasûlü! Muhakkak ki biz gökten bize getirmiş olduğun haberi ve sana inen vahyi yalanlamıştık. Oysa görüyorum ki; Safvan'la aramızda geçen olayı hiçkimse bilmezken sen bunu bana haber vermektesin. Vallahi bu haberi sana ancak Allah bildirmiştir. Beni İslâm'a hidayet edip işte bu

yere sevkeden Allah'a hamdolsun." dedi ve hak şehadetiyle şehadet getirdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de:

"Kardeşinize dinini öğretin. Ona Kur'an okumasını öğretin ve esirini serbest bırakın." dedi. Sahabeler de söylenileni yaptılar. Umeyr dedi ki:

"Ya Rasûlallah! Ben, Allah'ın dinini söndürmeye çalışan ve Allah-u Teâlâ'nın dini üzere olan kimselere şiddetle eziyet eden birisiydim. İstiyorum ki bana izin ver de Mekke'ye gidip onları Allah ve Rasûlüne ve İslâm dinine davet edeyim. Umulur ki Allah onlara hidayet eder. Aksi takdirde daha önce senin ashabına eziyet ettiğim gibi dinleri hususunda onlara da eziyet ederim." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de ona izin verdi. O da Mekke' ye geri döndü.

Safvan b. Ümeyye, Umeyr b. Vehb Medine'ye gittiği zaman insanlara:

"Birkaç gün sonra gelecek haber ile müjdeleniniz. Bu haber size Bedir'de olanları unutturacaktır." diyordu.

Safvan ne zaman bir kafileye rastlasa hemen Umeyr hakkında soru sorardı. Onun bu hali bir süvarinin gelip Umeyr'in İslâm'a girdiğini haber vermesine kadar sürdü. Safvan bu haberi aldığında Umeyr ile artık konuşmamaya ve ona yardımda bulunmamaya yemin etti.

Umeyr Mekke'ye gelerek orada kaldı. Burada insanları İslâm'a davet etti. Kendisine muhalefet eden kimselere ise şiddetli eziyetler verdi. Neticede birçok insanın İslâma girmesine vesile oldu.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ali (r.a) ile Fatıma (r.a)'nın Evlenmesi:

Ali *(radıyallahu anh)* dedi ki:

"Azadlı cariyem bana:

"Fatıma'nın Rasûlullah'tan istendiğini biliyor musun?" diye sordu.

"Bilmiyorum" dedim. Cariyem dedi ki:

"Rasûlullah'a gidip Fatıma'yı sana nikâhlanmasını istemekten seni alıkoyan nedir?" Ben de ona:

"Yanımda onunla evlenebilecek birşeyim yok" dedim. Cariyem ise:

"Rasûlullah'a gidersen onu muhakkak sana nikâhlar" dedi. Nihayet Rasûlullah'ın yanına girdim. Bütün vakar ve heybeti üzerinde idi. Önüne oturdum ve susup durdum. Konuşmaya kadir olamadım. Rasûlullah dedi ki:

"Niçin geldin? Bir ihtiyacın mı var? Herhalde Fatıma'yı istemeye geldin" deyince

"evet" diyebildim. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bana:

"Fatıma'ya mehir olarak verebileceğin neyin var?" dedi. Ben de:

"Yanımda ona mehir olarak verebileceğim birşeyim yok" dedim. Rasûlullah:

"Sana verdiğim zırhlı gömleğin ne oldu?" diye sordu. Ben de:

"Yanımdadır, vallahi onun kıymeti dört dirhemden fazla değildir" deyince Rasûlullah:

"Onu Fatıma'ya mehir olarak ver" dedi. Sonra bizi (Bedir gazvesinden sonra Zilhicce ayında) evlendirdi. **(Beyhaki)**

Zekât Vermekten Kaçınan Salebe b. Hatıb'ın Akibeti:

Ebû Ümamet'ül Bahili der ki:

"Salebe b. Hatab-i Ensari, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldi ve:

"Ya Rasûlallah! Bana, servet nasip etmesi için Allah'a dua et" dedi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Eyvah Salebe'ye! Şükrünü eda ettiğin az mal, şükrünü edaya güç yetiremeyeceğin çok maldan daha hayırlıdır" buyurdu.

Salebe, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına tekrar gelerek daha önce istemiş olduğu şeyi tekrarlayınca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Ben senin için güzel bir örnek değil miyim? Sen de Allah'ın Rasûlü gibi olmana razı değil misin? Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki; eğer ben dağların altın ve gümüş olarak benimle gezip dolaşmasını istesem muhakkak onlar benimle bu şekilde gezip dolaşırlar" dedi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* böyle söylediği halde Salebe bir-kez daha gelip:

"Ya Rasûlallah! Bana servet nasip etmesi için Allah'a dua et. Seni hak din ve kitabla gönderen Allah'a yemin ederim ki; Allah bana servet nasip edecek olursa o servetten muhakkak her hak sahibine hakkını veririm" dedi. Bunun üzerine Rasûlullah:

"Allahım! Salebe'ye servet nasip et! Allah'ım Salebe'ye servet nasip et!" diyerek dua etti.

Salebe bir miktar koyun ve deve edindi. Edinmiş olduğu koyun ve develer küçük kurtlar ve böcekler gibi üremeye başladı. Nihayet Medine dar geldi ve Medine'den ayrıldı. Vadilerden bir vadiye indi. Bu sebeple Salebe sadece Öğle ve ikindi namazlarını Rasûlullah ile diğer namazlarını ise hayvanlarının yanında kılıyordu. Koyun ve develeri bu şekilde üreyip çoğalmaya devam edince Salebe vakit namazlarını da bıraktı. Yalnız cu-

ma namazına gelir oldu. Bu çoğalma işi günden güne daha da artınca Salebe cuma namazını da bıraktı. Artık ne cumada ne de vakit namazlarında görüldü. Sadece cuma günleri yolcularla buluşup şehirde olan bitenleri sorardı.

Birgün Rasûlullah onu hatırladı ve:

"Salebe ne yapıyor?" diye sahabelere sorduğunda onlar:

"Ya Rasûlallah! Salebe bir miktar koyun ve deve edinmişti, işte bu koyun ve develeri çoğalıp Medine'ye sığmaz oldu" diyerek ondan haber verdiler.

Rasûlullah:

"Eyvah Salebe'ye!" buyurdu. Yüce Allah zekât ayetini indirdiği zaman, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* biri Süleym oğullarından diğeri Cüheyne oğullarından olan iki kişiyi zekât memuru olarak seçip zekâtları tahsil etmek üzere gönderdi. Bu ikisine Müslümanlardan zekâtı nasıl alacakları hakkında hayvanların yaşlarını gösterir bir de yazı yazdı. Ve onlara:

"Salebe b. Hatım ile Süleym oğullarından filanca zata uğrayıp onların mallarının zekâtlarını da alınız" buyurdu.

Tahsildarlar yola çıkıp da Salebe'nin yanına vardıklarında ondan malının zekâtını istediler ve Rasûlullah'ın zekât hakkındaki yazısını da ona okudular.

Salebe:

"Bu, ancak cizye ve haraca benziyor. Hatta bana öyle geliyor ki bu cizye ve haracın kardeşidir. Hele siz bir gidiniz işinizi gördükten sonra bana uğrayınız" dedi. Tahsildarlar da oradan ayrılıp Süleymli zata gittiler. Süleymli zat tahsildarların söylediklerini işitir işitmez zekâtlık çağındaki develerinin yanına gitti ve onların içinden en iyisini seçerek tahsildarlara teslim etmek üzere getirdi. Tahsildarlar getirdiği deveyi görünce ona:

"Malının böyle iyi olanını seçip vermen gerekmez. Bunu senden alamayız" dediler. Süleym'li:

"Hayır! Onu alınız. Çünkü nefsim onunla temizlenecek. O, ancak bu sebeple ayrılmıştır." dedi. Bunun üzerine tahsildarlar onu almak zorunda kaldılar.

Tahsildarlar herkese uğrayıp mallarının zekâtını topladılar. Sonra da Salebe'nin yanına döndüler.

Salebe:

"Yazınızı bir daha gösteriniz bakayım" dedi. Yazıyı okuyunca:

"Bu, ancak cizye ve haraca benziyor. Hatta bana öyle geliyor ki bu cizye ve haracın kardeşidir. Hele siz şimdi gidiniz de ben bir düşüneyim bakayım" dedi.

Tahsildarlar dönüp Medine'ye geldiler. Rasûlullah onları görünce onlar daha konuşmaya başlamadan:

"Eyvah Salabe'ye!" dedi. Süleymli için de hayır ve bereket duası yaptı. Tahsildarlar Salebe'nin yaptıklarını da Süleymli'nin hareketini de Rasûlullah'a haber verdiler. Bunun üzerine yüce Allah indirdiği ayetlerde şöyle buyurdu:

"Onlardan kimisi de: «Allah bize fazlu kereminden servet verirse, mutlaka onun zekâtını veririz ve harhalde salihlerden oluruz» diyerek Allah'la ahidleşmişlerdi. Allah onlara istediklerini fazl-u kereminden verince cimri kesildiler. Allah'ın emrine uymaktan yüz çevirdiler. Zaten onlar dönektirler. Allah'da verdikleri va'di tutmadıkları ve yalan söylemeyi adet edindikleri için onların bu fiillerinin akibetini kalplerinde kıyamet gününe kadar sürecek bir nifağa çeviriverdi." (Tevbe: 75–77)

O sırada, Rasûlullah'ın yanında Salebe'nin akrabalarından bir zat bulunuyordu. Bunu işitir işitmez Salebe'nin yanına vardı.

"Yazıklar olsun sana ey Salebe! Allah senin hakkında şöyle şöyle ayetler indirdi" dedi.

Salebe hemen Rasûlullah'ın yanına geldi. Zekâtını kabul etmesini diledi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona şöyle dedi:

"Yüce Allah, beni senin zekâtını kabul etmekten men etti"

Salebe başına topraklan saçmaya başlayınca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Bu, senin kendi amel ve hareketlerinin neticesidir. Ben zekâtını vermeni sana emrettiğim halde sen emrime itaat etmedin" dedi.

Rasûlullah Salebe'nin zekâtını almaya yanaşmayınca Salebe dönüp evine gitti. Rasûlullah vefat edinceye kadar ondan zekât olarak birşey almadı.

Ebû Bekir *(radıyallahu anh)* halife olduğu zaman ona gelerek:

"Sen benim mevkimi, ensar arasındaki yerimi Rasûlullah'dan öğrenmişsindir. Zekâtımı kabul et" dedi.

Ebû Bekir *(radıyallahu anh)*:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* senden zekât olarak birşey kabul etmemişken ben onu kabul eder miyim hiç?" dedi. Ve vefat edinceye kadar Salebe'nin zekâtını kabul etmedi.

Ömer b. Hattab *(radıyallahu anh)* Ebû Bekr'in yerine geçince Salebe ona gelip:

"Ey mü'minlerin emiri! Zekâtımı kabul et!" dedi. Ömer b. Hattab:

"Senden ne Rasûlullah ne de Ebû Bekir zekât kabul etti. Şimdi ben onu hiç kabul edebilir miyim?" dedi ve vefat edinceye kadar da kabul etmedi.

Sonra Osman b. Affan *(radıyallahu anh)* Ömer b. Hattab'ın yerine geçti. Salebe ona geldi, zekâtını kabul etmesini diledi. Osman b. Affan:

"Onu Rasûlullah da, Ebû Bekir de, Ömer de kabul etmediler. Ben onu kabul edebilir miyim?" dedi. Böylece o da kabul etmedi. Nihayet Salebe Osman b. Affan'ın halifeliği devrinde ölüp gitti.

(İbn Kesir Tefsir, İbn Esir Üsdülgabe)

YAHUDİ VE MÜNAFIKLAR

Müslümanlara Olan Düşmanlıklarının Sebebi:

Yahudilerin din adamları Rasûlullah'a saldırarak, hased ederek ve kin güderek düşmanlık yapmaya başladılar. Çünkü Allah-u Teâlâ rasûlünü arablardan seçmişti. Evs ve Hazreçten cahiliyet üzere kalan kimselerden bir takım adamlar da o yahudilere katıldılar. Onlar babalarının şirk dini ve ahireti yalanlama üzerine ittifak etmelerine rağmen münafık idiler. İslâm'ın üstün gelmesi ve kavimlerinin de onun yanında toplanması onları kahretti. Böylece İslâm ile kuvvet bulup onu kalkan edindiler. Gizli olarak da münafıklık ettiler. Onların kalbleri yahudiler ile beraber idi. Çünkü onlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i yalanlıyorlar ve İslâmı inkâr ediyorlardı. Yahudi din adamları hakkı batılla karıştırmak için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e soru sormak suretiyle ona meşakkat vermek ve onu şaşırtmak istiyorlardı.

Kur'an da, onlar ve onların sordukları şeyler hakkında iniyordu. Bundan başka helal ve haram bildiren bazı meseleler kalmıştı ki Müslümanlar bu meseleleri Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e sordukları zaman bunlara cevap olarak ayetler indiriyordu. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Yahudilerin Yanında Toplanan Münafıklar:

Bunlar; Zevey b. Haris, Cülas b. Süveyd b. Samid, bir de onun kardeşi Haris b. Süveyd'dir.

Cülas, Tebük gazvesinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den geri kalan kimselerdendi ve şöyle dedi:

"Andolsun ki bu adam eğer doğruysa biz eşeklerden daha kötüyüzdür." Bunun üzerine onlardan birisi olan Umeyr b. Sa'd onu bu sözünden dolayı Rasûlullah'a bildirdi. Umeyr, Cülas'ın yönetiminde bir kimse idi.

Cülas onun babasının ölümünden sonra annesiyle evlenmişti. Umeyr b. Sa'd ona dedi ki:

"Vallahi ey Cülas! Sen bana insanların en sevgilisisin ve cömertlik bakımından benim katımda olanların en iyisi ve en güzelisin ve senin başına hoşuna gitmeyen birşeyin gelmesi de en çok beni üzer. Fakat sen öyle bir söz söyledin ki eğer onu senin aleyhine açıklasam seni perişan ve rüsvay ederim. Eğer o sözüne karşı susarsam dinim helak olur. Onlardan biri bana diğerinden daha kolaydır."

Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gitti ve Cülas'ın söylediği sözü Rasûlullah'a zikretti. Bunun üzerine Cülas Rasûlullah'ın yanında Allah'a yemin etti ve:

"Muhakkak Umeyr bana karşı yalan söyledi. Ben onun dediği şeyi söylemedim" dedi. Bunun üzerine Allah-u Teâlâ onun hakkında şu ayeti kerimesini indirdi:

"Andolsun ki Müslüman olduktan sonra inkâr edip küfür sözünü söylemişken söylemedik diye Allah'a yemin ettiler, başaramayacakları bir şeye giriştiler; Allah ve Rasûlü bol nimetinden onları zenginleştirdi de güç almaya kalktılar. Eğer tevbe ederlerse iyiliklerine olur; şayet yüz çevirirlerse Allah onları dünya ve ahirette can yakıcı azaba uğratır. Yeryüzünde de dost ve yardımcıları yoktur" (Tevbe: 74) (Siyeri İbn-i Hişam)

Yahudi Alimlerinden Münafık Olanlar:

Beni Kaynuka'dan: Sa'd b. Huneyf, Zeyd b. Lusayd, Numan b. Evfah b. Amr ve Osman b. Evfah vardı.

Zeyd b. Lusayd, Ömer b. El-Hattab *(radıyallahu anh)* ile Benu Kaynuka çarşısında kavga yapmıştı. Rasûlullah'ın devesi kaybolduğu zaman o şöyle demişti:

"Muhammed kendisine gökten haber geldiğini iddia ediyor. Hâlbuki o devesinin nerede olduğunu bile bilmiyor." Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e Allah düşmanının onun devesi hakkında söylediği şeyin haberi geldi. Allah-u Teâlâ Rasûlullah'a devesini gösterdi. Rasûlullah şöyle dedi:

"Biri dedi ki: Muhammed iddia ediyor ki ona; göğün haberi geliyor. Hâlbuki o devesinin nerede olduğunu bile bilmiyor. Ben vallahi ancak Allah'ın bana bildirdiğini ve Allah'ın bana gösterdiği şeyi bilirim. O deve şu dağ boğazındadır. Yuları bir ağaca sarılmıştır." Bunun üzerine Müslümanlardan bir takım adamlar gittiler ve onu Rasûlullah'ın dediği yerde ve vasfettiği gibi buldular.

Münafıklardan birisi de **Rafi b. Hureymile'dir.** Öldüğü zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun hakkında şöyle dedi:

"Bugün münafıkların büyüklerinden bir büyük öldü."

Bir de **Rifaa b. Zeyd** vardır. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun için:

"O kâfirlerin büyüklerinden biridir." demiştir. Bu şöyle olmuştur. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Beni Mustalik gazvesinden dönerken üzerine rüzgâr şiddetle estiği ve Müslümanlar onun halinden korktuğu zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Korkmayınız! Ancak kâfirlerin büyüklerinden bir büyüğün ölümünden dolayı bu rüzgâr esmiştir." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye geldiği zaman Rifaa b. Zeyd'i işte bu rüzgârın estiği o günde ölmüş buldu.

Silsile b. Berham ile **Kinane b. Suriya** da münafıklardan idiler.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Münafıkların Mescidden Kovulmaları:

İşte bu münafıklar, mescidde hazır bulunuyor, müslümanların sözlerini dinliyor, onları hafife alıyor ve onların dinleriyle alay ediyorlardı.

Birgün mescidde onlardan bir grup toplandı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onların kendi aralarında fısıldaştıklarını gördü. Birbirine yapışmış vaziyette idiler. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların çıkarılmasını emretti. Şiddetli bir şekilde mescitten çıkarıldılar. Ebû Eyyub, Amr b. Kays'a doğru kalktı ve onun ayağından tuttu, sürükledi ve mescitten çıkardı. Amr şöyle diyordu:

"Ey Eba Eyyub! Beni, Ben-i Salebe'nin hurma kurutma yerinden mi çıkarıyorsun?"

Sonra yine Ebû Eyyub Rafi b. Vedie'ye döndü ki bu; Beni Neccar'dan birisidir. Onu boynundan elbisesiyle tuttu. Sonra onu şiddetli bir şekilde çekti ve yüzüne bir tokat attı. Sonra da onu mescitten çıkarttı. Ebû Eyyub ona şöyle diyordu:

"Ey habis münafık! Sana yuh olsun. Ey münafık! Rasûlullah'ın mescidinden çık, geldiğin yere geri dön."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Yahudileri İslâm'a Daveti:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ehl-i kitaptan olan yahudileri İslâma davet ve teşvik etti. Onları Allah'ın azabının şiddetiyle korkuttu. Bunun üzerine ona Rafi b. Harice ve Malik b. Avf dediler ki:

"Hayır, bilakis ey Muhammed! Babalarımızın üzerinde bulunduğu şeye tabi oluruz. Onlar bizden daha bilgili ve daha hayırlı idiler." Bunun üzerine Allah-u Teâlâ şu ayeti indirdi:

"Onlara: «Allah'ın indirdiğine uyun!» denilince: «Hayır, biz atalalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye uyarız» derler. Ya ataları bir şey akledemeyen ve doğru yolda olmayan kimseler idi iseler.» (Bakara: 170) (Siyeri İbn-i Hişam)

Yahudilerin Benu Kaynuka Çarşısında Toplanmaları:

Allah Bedir gününde Kureyş'i musibete uğrattığı ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye döndüğü zaman Beni Kaynuka çarşısında yahudileri topladı ve şöyle dedi:

"Ey Yahudi topluluğu! Allah'ın Kureyş'e verdiği musibetin benzerinin size de isabet etmemesi için Müslüman olunuz." Onlar da dediler ki:

"Ey Muhammed! Sen savaşı bilmeyen, tecrübesiz Kureyş'ten bir takım kişileri öldürdüğüne aldanma. Vallahi sen şayet bizimle savaşırsan bizim nasıl insan olduğumuzu ve senin bizim gibisiyle karşılaşmadığını göreceksin." Bunun üzerine Allah-u Teâlâ bu hususta şu ayeti indirdi:

«Ey Muhammed! İnkâr edenlere: «Yenileceksiniz, toplanıp cehenneme sürüleceksiniz. Orası ne kötü döşektir» de. Karşı karşıya gelen iki topluluğun durumlarında sizin için ibret vardır. Biri Allah yolunda savaşanlardır. Diğeri inkârcılardır ki bunlar karşı tarafı gözleriyle kendilerinin iki misli görüyorlardı. Allah dilediğini yardımıyla destekler bunda görebilenler için ibretler vardır.» (Al-i İmran: 12–13) (Siyeri İbn-i Hişam)

Sabah İnanıp Akşam İnkâr Eden Yahudiler:

Abdullah b. Sayf, Adiy b. Zeyd ve Haris b. Avf birbirlerine şöyle dediler:

"Geliniz, Muhammed ve ashabının üzerine inen şeye sabahleyin iman edelim ve akşam inkâr edelim de dinlerini karıştıralım. Belki onlar da bizim yaptıklarımız gibi yaparlar ve onun dininden dönerler." Bunun üzerine Allah-u Teâlâ onların hakkında şu ayeti indirdi:

«Ey kitap ehli! Niçin hakkı batıla karıştırıyor ve bile bile hakkı gizliyorsunuz. Kitap ehlinden bir takımı şöyle dedi: «İnananlara indirilene günün başında iman edin, sonra inkâr edin ki belki dönerler ve dininizden başkasına uyanlara inanmayın.» De ki:

«Doğru yol Allah'ın yoludur.» Ve yine onlar: «Size verilenin bir başkasına da verildiğine veya Rabbinizin katında Müslümanların karşı delil getirip sizi alt edeceğine inanmayın derler.» De ki: «Bol nimet Allah'ın elindedir. Onu dilediğine verir Allah'ın fazlı herşeyi kaplar. O, her şeyi bilir.» (Al-i İmran: 71–73)

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ebû Bekr İle Finhas Arasında Geçen Hadise:

Ebû Bekr Es-Sıddık, Midras'ın evine gitti ve orada birçok yahudi buldu. Onlar kendilerinden bir adamın yanında toplanmışlardı. O adama «Finhas» denilirdi. Bu onların ulemasından biri idi. Onunla birlikte onların âlimlerinden birisi daha vardı ki ona «Eşye» denilirdi. Ebû Bekr Finhas'a dedi ki:

"Ey Finhas! Sana yazıklar olsun. Allah'tan kork ve Müslüman ol. Allah'a yemin ederim ki; muhakkak sen de bilirsin ki; Muhammed Allah'ın rasûlüdür. Allah katından size hak ile gelmiştir. Onun ismini katınızda Tevrat ve İncil'de yazılmış olarak bulursunuz." Bunun üzerine Finhas Ebû Bekr'e dedi ki:

"Vallahi Ey Eba Bekr! Bizim Allah'a hiçbir ihtiyacımız yoktur. O bize muhtaçtır. Biz O'ndan bir şey istemeyiz, nitekim O bizden ister. Biz muhakkak O'ndan zenginiz, O ise bizden zengin değildir. Şayet bizden zengin olsa bizim mallarımızı borç istemezdi. Nitekim arkadaşınız Muhammed böyle iddia eder. Sizi faizden nehyeder ve onu bize verir. Şayet bizden zengin olsaydı bize faiz vermezdi. Bu iftiralar üzerine Ebû Bekir gazaplandı, Finhas'ın yüzüne şiddetli bir darbe indirdi ve şöyle dedi:

"Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki bizimle sizin aranızdaki ahit olmasaydı ey Allah'ın düşmanı elbette başını vururdum." Bunun üzerine Finhas Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gitti ve şöyle dedi:

"Ey Muhammed! Bak senin arkadaşın bana ne yaptı." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de Ebû Bekr'e şöyle dedi:

"Yaptığın bu şeye seni sevkeden nedir?" Ebû Bekr'de dedi ki:

"Ya Rasûlallah! O Allah'ın düşmanı büyük bir söz söyledi. O iddia etti ki; Allah fakirdir, onlar ise zengindir. Bunu deyince Allah için gazaplandım ve onun yüzüne vurdum." Finhas ise bunu inkar etti ve dedi ki:

"Bunu söylemedim." Bunun üzerine Allah-u Teâlâ Finhas'ın dediği şey hakkında ona karşı red ve Ebû Bekr'i tasdik için şu ayeti kerimesini indirdi:

«Andolsun ki Allah: «Allah fakir biz zenginiz» diyenlerin sözünü işitmiştir. Dediklerini ve haksız yere nebileri öldürdüklerini elbette yazacağız. Yakıcı azabı tadın diyeceğiz.»
(Al-i İmran: 181) (Siyeri İbn-i Hişam)

Mü'minlere Cimrilik Etmeyi Emretmeleri:

Kerdem b. Kays ki bu Ka'b b. El-Eşrefin müttefikidir. Üsame b. Habib, Nafi b. Ebi Nafi, Bahriyy b. Amr, Huyey b. Ahtab, Rifaa b. Zeyd ensardan bir takım Müslümanların yanlarına geliyorlar, onlarla sohbet ediyorlar, onlara öğüt veriyorlar ve Müslümanlara şöyle diyorlardı:

"Mallarınızı infak etmeyiniz. Gidip hayra harcamayınız. Çünkü biz sizin için mallarınızın gitmesinden ve fakirliğe düşmenizden korkuyoruz. Nafaka hususunda süratli davranmayınız, çünkü bilmezsiniz ki yarın ne olacak. Bunun üzerine Allah-u Teâlâ onlar hakkında şu ayeti indirdi:

«Onlar cimrilik ederler, insanlara cimrilik tavsiyesinde bulunurlar. Allah'ın bol nimetinden kendilerine verdiğini gizlerler. Kâfirlere aşağılık bir azap hazırlamışızdır. Mallarını insanlara gösteriş için sarf edip Allah'a ve ahiret gününe inanmayanları da Allah sevmez. Şeytanın arkadaş olduğu kimsenin ne fena arkadaşı vardır.» (Nisa: 37–38) (Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'a Suikast Düzenlemek İstemeleri:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlardan Amr b Umeyye ed-Damiri'nin öldürdüğü Amir kabilesine bağlı iki kişinin diyeti hakkında yardım talebinde bulunmak üzere Beni Nadir'e gitti. Onlar birbirleriyle yalnız başına kaldıklarında dediler ki:

"Elbette Muhammed'i şimdikinden daha yakın bulamazsınız. O halde hangi adam bu evin üzerine çıkıp onun üzerine büyük bir kaya parçası atıp da onu bizden kurtaracak? Amr b. Cihaş:

"Ben yaparım" dedi.

Durum hakkında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e haber geldi. Ve onlardan ayrılıp uzaklaştı. Bunun üzerine Allah-u Teâlâ suikast eden kimse ve onun kavmi hakkında şu ayeti kerimesini indirdi:

«Ey inananlar! Allah'ın üzerinize olan nimetini hatırlayın. Hani bir topluluk size tecavüze kalkışmıştı da Allah onlara mani olmuştu. Allah'tan sakının, inananlar Allah'a güvensinler.»
(Maide: 11) (Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'ı Dininden Döndürmek İstemeleri:

Ka'b b. Esed, İbn-i Seluba, Abdullah b. Suriya, Şe's b. Kays birbirlerine şöyle dediler:

"Muhammed'e gidelim. Belki de onu dininden saptırırız. O ancak bir beşerdir." Böylece ona gittiler ve şöyle dediler:

"Ey Muhammed! Sen bilmektesin ki biz yahudilerin alimleriyiz ve onların büyükleriyiz. Biz eğer sana tabi olursak yahudiler sana tabi olurlar. Bize muhalefet etmezler. Bizimle kavmimizden bir kısmı arasında düşmanlık vardır. Onların hükmünü biz sana getirirsek bizim için onların aleyhine hüküm verirsen böylece biz sana iman eder ve seni tasdik ederiz." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunu yapmaya karşı çıktı. Allah-u Teâlâ'da onların hakkında şu ayetlerini indirdi:

«O halde Allah'ın indirdiği kitab ile aralarında hükmet. Allah'ın sana indirdiği Kur'an'ın bir kısmından seni vazgeçirmelerinden sakın. Heveslerine uyma; eğer yüz çevirirlerse bil ki, Allah bir kısım günahları yüzünden onları cezalandırmak istiyor, insanların çoğu gerçekten fasıktırlar. Cahiliyet devri hükmünü mü istiyorlar. Yakinen bilen bir millet için Allah'tan daha iyi hüküm veren kim vardır?» (Maide: 49- 50)

(Siyeri İbn-i Hişam)

Allah'a Karşı İftiraları Ve Rasûlullah'ın Gazabı:

Yahudilerden bir topluluk Rasûlullah'a gelip dediler ki:

"Ey Muhammed! İşte Allah, halkı yarattı, öyleyse Allah'ı kim yarattı?" Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* gazaplandı ve yüzünün rengi değişti. Sonra Allah için gazabından dolayı onlarla atıştı. Bunun üzerine Cibril *(aleyhiselam)* geldi onu teskin etti ve:

"Ey Muhammed! Aldırış etme" dedi. Ve ondan sordukları şeyin cevapını Allah'tan ona getirdi.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Ey Muhammedi De ki: «Allah tektir, Allah sameddir (herşey ona muhtaçtır, o hiçbir şeye muhtaç değildir) **doğurmamış ve doğmamıştır, hiç bir şey ona denk değildir.» (İhlâs: 1–4)**

(Siyeri İbn-i Hişam)

Yahudilerin Rasûlullah (s.a.s)'ı Zor Duruma Düşürmek Amacıyla Soru Sormaları:

Yahudi alimleri Rasûlullah'ı zor duruma düşürmek amacıyla erkeğin nutfesinden meydana gelen çocuğun anasına niçin benzediğini, ümmi olan nebinin ve Muhammed'in uykusunun nasıl olduğunu, Tevrat indirilmeden önce Ya'kub'un hangi yiyeceği haram kıldığını ve ruhun mahiyeti hakkında soru sordular. Allah-u Teâlâ bu konuda **(Bakara 97-102)** ayetlerini indirdi.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Yahudilerden bir grup Rasûlullah'a, Musa'ya verilen dokuz ayetin ne olduğunu soralım dediler. Rasûlullah bunların cevapını verince onun ellerini ve ayaklarını öperek:

"Biz şehadet ederiz ki sen Allah'ın Rasûlüsün" dediler. Rasûlullah onlara:

"Bana tabi olmanıza engel nedir? Niye Müslüman olmuyorsunuz?" diye sordu. Yahudiler:

"Davud kendi neslinden bir nebi gelmesi için dua etmiştir. Biz Müslüman olursak yahudilerin bizi öldürmesinden korkarız." dediler.

(Ahmed - Müsned)

Yahudi Alimleriyle Yapılan Dini Münakaşa ve Mücadeleler:

Rafi b. Hureymile ile Vehb b. Zeyd:

"Ey Muhammed! Sen bize gökten bir kitab indir, okuyalım. Irmaklar akıt ki görelim de sana tabi olup seni tasdik edelim." dediler. Bunun üzerine **Bakara: 108** ayeti indi.

İbn-i Saluba:

"Ey Muhammed! Sen bize ne tanıyabileceğimiz birşey getirdin ne de Allah sana tabi olmamızı gerektirecek bir ayet indirdi" dedi. Bunun üzerine **Bakara 99** ayeti indi.

Muaz b. Cebel ile Bişr b. Bera b.Ma'rur:

"Ey yahudi cemaati! Allah'tan korkunuz, Müslüman olunuz. Biz müşrikken Muhammed'in gönderileceğini ve sıfatlarını bize haber veren ve ona tabi olup bize galebe çalacağınızı söyleyen sizdiniz." dediler. Bunun üzerine **Sellam b. Mişkem:**

"Bize onun hakkında birşey gelmedi, bizim bahsetmiş olduğumuz nebi o değildir" dedi. Bunun üzerine **Bakara:89** ayeti indi.

Rafi' b. Huraymele:

"Ey Muhammedi Eğer sen Allah tarafından gönderilmiş bir nebi isen Allah'a söyle bizimle konuşsun ki onun sözünü işitelim." dedi. Bunun üzerine **Bakara:118** ayeti indi.

Rasûlullah bir gün yahudileri İslâm'a davet etti. İçlerinden Nu'man b. Amr ile Haris b. Zeyd:

"Ey Muhammed! Sen hangi dine davet ediyorsun?" dediler. Rasûlullah: **"İbrahim'in dinine"** buyurdu.

Yahudiler: "İbrahim yahudiydi." dediler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* : **"Öyleyse getirin Tevrat'a bakalım. O aramızda hakem olsun"** deyince kaçındılar. Bunun üzerine **(Al-i İmran:23-24)** ayetleri indi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

SERİYYE VE GAZALAR

Küdr'de Beni Süleym Gazvesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Bedir'den geldiği zaman Medine'de ancak yedi gece kaldı. Sonra gazveye çıktı. Kendisi Beni Süleym'le savaşmak istiyordu.

Siba b. Urfuletü'l Gıfari'yi veya İbn-i Ümmü Mektum'u Medine'ye vali tayin etti.

Rasûlullah Beni Süleym'in sularından «Küdr» denilen suya gelerek orada üç gece kaldı. Sonra herhangi bir tuzak ile karşılaşmadan Medine'ye geri döndü. Şevval'ın kalan kısmını ve ZilKade'yi burada geçirdi. Kureyş esirlerinin büyük kısmını da fidye karşılığında serbest bıraktı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Bedir işini bitirmesi Ramazan ayının sonunda veya Şevval'de oldu. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Sevik Gazvesi (Karkaratül Küdr):

Kureyş'in Bedir yenilgisinden dönmesi üzerine Ebû Süfyan'da kervanla Mekke'ye döndü ve Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile savaşıncaya kadar cenabetten temizlenmemeye yemin etti. Bedir savaşından iki ay sonra yemininden dönmek için Kureyş'den iki yüz binekli kişi ile birlikte yola çıkıp yüksek yerleri aşarak yoluna devam etti ve Medine'den bir berid veya buna yakın bir uzaklıkta olan «Seyb» adı verilen dağa doğru kazılmış bir çukurun başında konakladı. Sonra yola çıkarak gecenin karanlığında Beni Nadir'e gelip Huyey b. Ahtab'ın kapısını çaldı. Huyey ise kapısını ona açmaktan çekindi ve ondan korktu. Bu nedenle Ebû Süfyan ondan ayrılıp Sellam b. Mişkem'e gitti. Sellam bu sırada Beni Nadir'in

lideri olup onların topladıkları malları ihtiyaç anında kendilerine geri vermek üzere bakmaktaydı. Ebû Süfyan Sellam'dan izin istedi. Sellam'da izin vererek onu yedirip içirdi ve Müslümanlarla ilgili gizli haberleri ona açıkladı. Ebû Süfyan gecenin sonlarına doğru Sellam'ın evinden ayrıldı ve arkadaşlarının yanına gelerek Kureyş'ten bir takım kimseleri Medine'ye gönderdi. Onlar da oraya yakın bir yere gelerek bir hurmalıktaki bir takım hurma ağaçlarını yaktılar ve ensardan bir kişiyle birlikte onun bir antlaşmalısını da kendilerine mahsus bir ekili tarlada bulup öldürdüler. Sonra oradan ayrılarak geri döndüler. Bunun üzerine Medine halkı durumlarını etrafa bildirdi.

Bu olaydan dolayı Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* saldırganları aramak için çıktı ve Medine üzerine de Beşir b. Abdul Münzir'i (Ebû Lübabe) vali olarak tayin edip Karkarat'ül Küdr'e vardı. Orada Ebû Süfyan ve onun arkadaşlarını geri püskürttü. Onlar yanlarındaki azıklardan bir kısmını orada bıraktılar. Çünkü Ebû Süfyan ve arkadaşları süratli bir şekilde kaçmak için bunları tarlaya atmak zorunda kalmışlardı. (Kâfirler azıklarından birçok sevik atmışlardı. Bunları Müslümanlar topladılar. Bu sebeple bu gazveye Sevik gazvesi denilir). Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye döndü.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Zi-Emr (Gatafan) Gazvesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Sevik gazvesinden döndükten sonra Zil-Hicce ayını Medine'de geçirdi. Sonra Gatafan'la savaşmak amacıyla (450 kişiyle) Necid'e doğru yola çıktı. Medine'ye de Osman b. Âffan'ı vali tayin etti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Sefer ayı boyunca veya buna yakın bir zaman Necid'de kaldı. Sonra herhangi bir tuzakla karşılaşmadan Medine'ye geri döndü ye Rebiül-Evvel ayını orada geçirdi. (Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i öldürmeye çalışan Du'şum, Rasûlullah'ın bir melek tarafından korunduğunu görünce müslüman oldu.) **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Bahran Gazvesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* (hicretin üçüncü yılında) Kureyş (ve Beni Süleym)'le savaşmak amacıyla gazaya çıktı. Medine'ye de İbn-i Ümmü Mektum'u vali tayin etti.

Hicaz'ın nahiyelerinden olan Bahran'a gelerek Rebiül-Ahir ve Cumadil-Evvel ayında orada kaldı. Sonra da yolda hiçbir tuzakla karşılaşmadan Medine'ye geri döndü. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Beni Kaynuka'nın Durumu:

Beni Kaynuka Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile kendi aralarındaki ahdi bozarak Müslümanlarla harb eden yahudilerin ilkidir.

Savaşın başlangıcı şöyle olmuştu:

Müslüman bir kadın satış yapmak üzere çarşıya geldi ve malını Beni Kaynuka çarşısında sattı. Sonra bir kuyumcunun yanında oturdu, onlar da bu kadından yüzünü açmasını istediler. O ise bundan kaçındı. Bunun üzerine kuyumcu, kadının elbisesinin ucunu kadının sırtına attı ve kadın ayağa kalktığında avret yeri açıldı. Onlar da buna güldüler. Bu sebeple kadının bağırması üzerine Müslümanlardan bir adam kuyumcunun üzerine atıldı ve onu öldürdü. Kuyumcu yahudi olduğu için yahudiler de o Müslümana hiddetlenerek onu öldürdüler. Öldürülen Müslümanın yakınları da yahudilere karşı savaşmak üzere Müslümanları yardıma çağırdılar. Böylece (hicretin üçüncü yılında) Beni Kaynuka savaşı çıktı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Beşir b. Abdul-münzir'i Medine'ye vali tayin etti.

Müslümanlar, yahudileri Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e boyun eğinceye kadar kuşattılar. Kuşatma onbeş gün sürdü ve sonunda yahudiler teslim oldular. Bunun üzerine Abdullah b. Ubey b. Selul kalkıp Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e doğru gitti ve şöyle dedi:

"Ey Muhammed! Mevalim (müttefikim) hakkında ihsanda bulun!" Yahudiler Hazrec'in müttefiki idiler.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* susup bekledi. O da şöyle dedi:

"Ey Muhammed mevalim için ihsan et!"

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ondan yüz çevirince de İbn-i Selul elini Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in zırhının cebine soktu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de ona:

"Beni bırak"dedi ve bu duruma öyle öfkelendi ki yüzü adeta siyahlaştı. İbn-i Selul'e tekrar şöyle dedi:

"Yazıklar olsun sana! Beni bırak." İbn-i Selul:

"Hayır! Vallahi dörtyüz zırhsız, üçyüz zırhlı kişi olan mevlalarımı bırakıncaya kadar seni bırakmam. Onlar beni, beyazdan ve siyahtan korumuşlardır. Sen ise onları bir sabahta öldürmek istiyorsun. Şüphesiz ben kötülüklerin gelmesinden korkuyorum." dedi. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"İşte onlar! Senin olsun" dedi ve onların Şam'a sürülmelerini emretti.

Abdullah b. Ubeyy gibi yahudilerin müttefiki olan Beni Avf'tan Ubade b. Samit yahudilerle olan ilişkisini keserek Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına geldi ve onun yanında yer aldı. Ubade b. Samit Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e:

"Ya Rasûlallah! Ben artık Allah'ı, O'nun Rasûlünü ve mü'minleri dost ediniyorum ve o kâfirlerle olan dostluk ilişkilerimi de tamamen kesiyorum" dedi.

Bunun üzerine Ubade b. Samit ve Abdullah b. Ubeyy b. Selul hakkında şu ayeti indi:

«Ey inananlar! Yahudi ve hristiyanlan dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostudurlar. Sizden kim onlara dost olursa o da onlardandır. Allah zulmeden kimseleri doğru yola eriştirmez.»
(Maide: 51)

Abdullah b. Ubeyy ve onun:

"Ben musibetlerin inmesinden korkuyorum" sözü hakkında Allah-u Teâlâ:

«Kalblerinde hastalık bulunanların: «Bize bir felaket gelmesinden korkuyoruz» diyerek onlara koştuğunu görürsün. Umulur ki Allah bir zafer verir veya katından bir emir getirir de kalplerinde gizlediklerinden ötürü pişman olurlar, (îşte o zaman) **İnananlar: «Bunlar mıdır bütün güçleriyle sizinle beraber olduklarına yemin edenler?» diyeceklerdir. Onların bütün yaptıkları boşa gitmiştir ve kaybedenlerden olmuşlardır». (Maide: 52-53)** ayetlerini indirmiştir.

Bu meseleyle ilgili olarak yine şu ayet inmiştir:

«Sizin dostunuz ancak Allah, O'nun Rasûlü ve namaz kılan, zekât veren, rükû eden mü'minlerdir.» (Maide: 55)

Ubade b. Samit'in Beni Kaynuka ile olan tüm dostluk ilişkilerini kesip Allah'ı, O'nun Rasûlünü ve iman edenleri kendisine dost edinmesi hakkında da şu ayet nazil oldu:

«Kim Allah'ı, Rasûlünü ve inananları dost edinirse şüphesiz bilsin ki; üstün gelecek kimseler ancak Allah'tan yana olanlardır.» (Maide: 56) (Siyeri İbn-i Hişam)

Zeyd b. Harise'nin Karde Seriyyesi:

Bedir savaşından sonra Kureyş daha önce ticaret için Şam'a gittikleri yollardan gitmeye korktu ve Irak yolunu takip etmeye başladı.

Kureyş'den bir takım tüccarlar, içlerinde Ebû Süfyan b. Harb de olduğu halde yola çıktılar. Ebû Süfyan'ın yanında çok miktarda gümüş vardı. Bu ticaretleri sırasında tüccarların ticaret mallarının büyük bir kısmını teşkil eden şey gümüştü. Tüccarlar kendilerine kılavuzluk etmesi için ismi Furat b. Hayyan olan Beni Bekr b. Vail'den bir adam kiraladılar.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* (hicretin üçüncü yılında) Cemadil-Ahir ayında Zeyd b. Harise'yi onların üzerine gönderdi. Zeyd, Necid sularından olan Karde suyunun yanında onlarla karşılaşıp kervanı ele geçirdi ama adamları elinden kaçırdı. Zeyd kervandan ele geçirdiği malları alarak onları Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına getirdi.(Bu seriyyede esir edilen Furat b. Hayyan Müslüman oldu.)

Haberin doğruluğunu anlayan Allah düşmanı Ka'b b. El-Eşref yola çıkıp Mekke'ye Muttalib b. Ebi Vedae 'nin yanına geldi. Onun yanında Atike binti Ebil-îs vardı. Kadın onu konuk edip ona ikram etti. Ka'b da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e karşı kışkırtıcı şiirler okumaya ve Kureyş'den Bedir'de kuyulara atılan Ashab-ı Kalib'e ağlamaya başladı.

Kab b. Eşref Medine'ye döndüğünde Müslümanların kadınları hakkında açık saçık kasideler söylemeye başladı ve bu şekilde onlara eziyet verdi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

SUİKASTLER

Ka'b b. El-Eşref in Öldürülmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ashabına şöyle dedi:

"Ka'b b. Eşrefi kim öldürür? Çünkü o Allah'a ve Rasûlüne eziyet etmiştir." Muhammed b. Mesleme:

"Ya Rasûlallah! îster misin onu ben öldüreyim?" dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Evet, isterim" dedi. İbn-i Mesleme:

"Öyle ise (Ka'b'ın hakkınızda hoşlanacağı) birşey söylememe izin verir misiniz?" dedi. Rasûlullah:

"Ne istersen söyle" dedi. Bunun üzerine Muhammed b. Mesleme Ka'b'a (Ebû Naile ile birlikte) gitti ve:

"Şu kişi (yani Muhammed) bizden sadaka istedi ve bizi güç duruma soktu. Ben de ödünç birşey almak için sana geldim" dedi. Ka'b da İbn-i Mesleme'nin söylediği şeyi tasdik ederek:

"Muhakkak o, sizin utancınızı daha da arttıracaktır" diye ekledi. Muhammed b. Mesleme:

"Ne yapalım, bir kere uymuş bulunduk. Onu derhal bırakmak istemiyoruz. Onun durumu sona erinceye kadar bekleyecek ve halinin ne ola-

cağına bakacağız. Şimdi biz, senin bir vesk veya iki vesk ödünç hurma vermeni istiyoruz" dedi. **(Buhârî-Müslim)**

Ebû Naile de şöyle dedi:

"Bu adamın (Muhammed'in) bizim yanımıza gelmesi başımıza bir bela oldu. Onun yüzünden araplar bize düşman oldular ve bir tek yaydan bize hücum ettiler, yollarımızı kestiler. Ailelerimiz dağıldı, güçlüğe düştük." Kab dedi ki:

"Ben Eşrefin oğluyum. Vallahi ey İbn-i Mesleme! Ben sana daha önce söylemiştim, dediğim oluyor." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Bunun üzerine Ka'b:

"Anlaşıldı. Siz bana rehin veriniz" dedi. İbn-i Mesleme ve arkadaşları:

"Rehin olarak ne istersin?" diye sordular. Ka'b:

"Kadınlarınızı" dedi. Onlar:

"Kadınlarımızı sana nasıl rehin edebiliriz? Bugün sen arabın en yakışıklı kişisisin" dediler. Ka'b:

"Öyleyse oğullarınızı rehin veriniz" dedi. Onlar:

"Oğullarımızı nasıl rehin veririz?" Sonra onlardan biri hakkında:

"Bir, iki deve hurmaya rehin oldu" diye söylenir ki bu bizim için bir utançtır. Ama biz sana silahımızı, zırhımızı rehin olarak verelim" dediler. Ka'b kabul ederek, kendisine gelmesi için İbn-i Mesleme'ye zaman belirledi. **(Buhârî-Müslim)**

Bunun üzerine Ebû Naile (ile Muhammed b. Meslem'e) arkadaşlarına dönüp durumu haber verdi ve silahlarını alıp onun yanında toplanmalarını emretti. Onlar önce Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanında toplandılar.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlarla birlikte Bakiül Garkad'a kadar yürüdü. Sonra onları gönderdi ve şöyle dedi:

"Allah'ın ismi ile gidiniz. Ey Allah'ım! Onlara yardım et." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

İbn-i Mesleme bir gece Ka'b'a geldi. Dışarıdan seslendi. Yanında Ka'b'ın sütkardeşi Ebû Naile vardı. Ka'b bunları kale içine davet etti ve misafirlerini karşılamak için indi. Karısı Ka'b'a:

"Bu saatte nereye gidiyorsun?" diye itiraz etti ise de Ka'b:

"Bu seslenen Muhammed b. Mesleme ile sütkardeşim Ebû Naile'dir" diye karşılık verdi. Kadın:

"Emin ol, bir ses işittim ki ondan sanki kan damlıyor" dedi. Ka'b:

"O Muhammed b. Mesleme ile benim sütkardeşim Ebû Naile'dir. Hem cesur olan bir genç geceleyin kılıç darbesine çağrılsa bile o çağrıya muhakkak uyar" dedi ve onların yanına indi. Muhammed b. Mesleme kendi-

siyle beraber iki kişiyi de kaleye soktu. (Bir rivayete göre de bunlar: Ebû Abs b. Cebr, Haris b. Evs, Abbad b. Bişr olmak üzere üç kişidir.) Muhammed b. Mesleme arkadaşlarına şöyle dedi:

"Ka'b'ın yanına gelince ben onun başını tutup saçını koklarım. Siz, onun başını sıkıca tutup yakaladığımı gördüğünüzde hemen kılıçlarınızı çekip Ka'b'ı öldürünüz" demişti, (İbn-i Mesleme'nin arkadaşlarına:

"Kab'ın başını size de koklatırım" dediği de rivayet edilmiştir.)

Ka'b b. Eşref üzerinde pahalı elbiseler olduğu halde etrafa güzel kokular saçarak misafirlerinin yanına indi. **(Buhârî-Müslim)**

Sonra Ebû Naile şöyle dedi:

"Ey İbn-i Eşref! Şib'i Acuz'u (Medine'nin dış tarafını) bizimle gezmek istemez misin? Bu gecemizin kalan kısmını orada konuşarak geçirelim." Ka'b:

"Nasıl isterseniz?" dedi.

Bunun üzerine yola çıkıp gezmek için bir müddet yürüdüler.

(Siyeri İbn-i Hişam)

(Bu gezintileri esnasında) Muhammed b. Mesleme:

"Bunun gibi güzel koku duymadım" diyerek Ka'b'a yaklaştı. Ka'b:

"Arab'ın en soylu ve en güzel kokulu kadınları sinemde yaşıyor" dedi. İbn-i Mesleme:

"Saçlarını koklamama izin verir misin?" dedi. Ka'b:

"Evet, veririm" dedi. İbn-i Mesleme kendisi koklayıp arkadaşlarına da koklattıktan sonra Ka'b'a:

"Bana bir daha koklamam için izin verir misin?" dedi. Ka'b:

"Evet" dedi. Bu defa İbn-i Meslem'e Ka'b'ın başını sıkıca yakalayıp arkadaşlarına:

"Haydi, kılıçlarınızla vurup öldürünüz" dedi. **(Buhârî-Müslim)**

Onlar ona kılıç darbelerini ard arda indirdiler ama bir kar sağlayamadılar. Muhammed b. Mesleme dedi ki:

"Kılıçlarımızla onu öldüremediğimizi görünce kılıcımdaki bir bıçağı hatırladım ve onu aldım. Bu sırada Allah düşmanı öyle bir bağırdı ki etrafımızda ateşin yakılmadığı hiçbir kale kalmadı. Derhal bıçağımı onun kasığı ile göbeği arasına saplayıp onun üzerine yüklendim ve nihayet bıçak onun kasığına ulaşınca Allah düşmanı yere düştü. Bu saldırı sırasında Haris b. Evs de bizim kılıçlarımızdan birisinin ona isabet etmesi sonucunda başından veya ayağından yaralanmıştı. Biz yola çıkıp Beni Ümeyye b. Zeyd üzerinden yürüdük. Beni Kureyza ve Buaz üzerinden geçerek nihayet Ureyz (Medine'nin vadisi) harresine ulaştık. Arkadaşımız Haris b. Evs kan kaybetmesi sebebiyle bizim yanımıza gelmekte gecikti. Biz onu bir süre bekledik. Sonra bizim izimizi takip ederek yanımıza geldi. Biz onu yüklenerek gecenin sonunda Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e

götürdük. Rasûlullah o sırada henüz uyumamış namaz kılıyordu. Ona selam verdik. O da bizim yanımıza çıktı. Biz ona Allah düşmanının öldürüldüğünü haber verdik. (Rasûlullah da Allah'a hamd etti ve) arkadaşlarımızın yaraları üzerine tükrüğünü sürüp döndü. Biz de evimize döndük. Sabah olunca yahudiler Allah düşmanına yaptığımız şeyden dolayı korkmuş ve orada bulunan herbir yahudi kendi hayatından endişe etmeye başlamıştı. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ebû Rafi'nin Öldürülmesi:

Ka'b b. Eşref'in Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e düşmanlığından dolayı Evs tarafından öldürülmesi üzerine Hazreçliler Evs'e:

"Bu yaptığınızdan ötürü bize üstün olamazsınız." dediler ve bu sebeple kendi aralarında istişare ettiler. Sonra birbirlerine:

"Acaba Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e İbn-i Eşref gibi düşman olan başka kim vardır?" dediler. Bir müddet düşündükten sonra Allah düşmanı Ebû Rafi'de karar kıldılar. Ebû Rafi bu sırada Hayber'de idi.

Aralarındaki bu istişareyi Rasûlullah'a haber verdiler ve Ebû Rafi'yi öldürmek üzere Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den izin istediler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onlara izin verdi fakat kadın ve çocukları öldürmemelerini tenbih etti. Onlar da Hazreç'ten beş kişiyi seçip Ebû Rafi'yi öldürmeleri için gönderdiler. Bu kişiler şunlardır: Abdullah b. Atik, Mes'ud b. Sinan, Abdullah b. Enis, Ebi Katade el-Haris b. Rib'i ve Huzai b. Esved (bu Eslemin halifidir.) **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Ensar'dan birtakım kimseleri, ya-hudi Ebû Rafi'yi öldürmek için görevlendirip üzerlerine de Abdullah b. Atik'i kumandan tayin etti. Ebû Rafi, Rasûlullah'a çok eziyet eder ve onun aleyhindeki herşeyi desteklerdi. Bu yahudi, Hicaz topraklarında kendisine ait sağlam ve dayanıklı bir kalede oturmaktaydı. Abdullah b. Atik ve arkadaşları kaleye yaklaştıklarında güneş batmış, köy halkı da hayvanlarıyla otlaktan dönmüşlerdi. Bu durum üzerine Abdullah b. Atik arkadaşlarına:

"Siz yerinizde durunuz. Ben gidip kapıcılara nazik davranayım. Böylelikle içeriye girebileceğimi zannediyorum" dedi ve kale kapısına doğru yürüyerek kapıya yaklaştı. Sonra kendisini gizlemek için elbisesine bürünerek sanki tuvalet ihtiyacını gideriyormuş gibi davrandı. Halk tamamen kaleye girmişti. Abdullah b. Atik olayı şöyle anlatıyor:

"Bu sırada kale kapıcısı bana hitaben: «Ey Allah'ın kulu! Kaleye girmek istersen hemen gir. Zira kapıyı kapayacağım» dedi. Ben de hemen girip içeride gizlendim. Zaten halk da tamamen içeri girmişti. Böylece

kapıcı kapıyı kilitledi ve anahtarları bir direğe astı. Hemen kalkarak anahtarları alıp kapıyı açtım. Ebû Rafi'nin yanında akşamdan sonra gece sohbeti yapılırdı. Bu sohbet kalenin üst katlarında olurdu. Sohbet bitip de dostları Ebû Rafi'nin yanından dağılınca hemen yukarı çıkarak açtığım her kapıyı iç taraftan sürgülemek suretiyle onun yanına gittim. Düşündüm ki kapıların bu şekilde kapalı olması Ebû Rafi'nin adamları beni yakalamak için gelecekleri zaman onu öldürünceye kadar onları engellerdi. Bu şekilde Ebû Rafi' nin yattığı odaya vardım. Ebû Rafi karısıyla birlikte karanlık bir odada yatıyordu. Bu nedenle odanın neresinde olduğunu tam olarak kestiremediğimden:

"Ebû Rafi!" diye seslendim. Ebû Rafi de:

"Kim o?" diye cevap verdi. Hemen sesin geldiği yere giderek adama bir kılıç darbesi indirdim. Fakat heyecanımdan dolayı isabet ettiremedim. Ebû Rafi'nin bağırması üzerine ben de odadan dışarı çıkıp kısa bir zaman bekledikten sonra tekrar içeri girdim. (Bu kez sesimi değiştirerek):

"Bu feryat nedir, ya Eba Rafi?" dedim.

"Anan cehenneme! Sen gelmeden önce birisi kılıçla beni öldürmek istedi" dedi. Ona bir darbe daha indirdim. Bu kez onu iyice yaraladım ama öldüremedim. Sonra kılıcımın ucunu karnına batırdım. Nihayet Ebû Rafi yere düştü. Bu defa onu öldürdüğümü anladım ve hemen kapıları birer birer açıp kaçmaya başladım. Tam merdivenin son basamağına varmıştım ki yere ulaştığımı sanarak ayağımı attım ve merdivenden düştüm. Ayağım kırıldı. Hemen bir sargı ile bu kırığı sarıp yürüdüm. Kapıya varıp orada oturdum. Ve kendi kendime:

"Şunu öldürüp öldürmediğimi iyice anlayıncaya kadar bu gece kaleden çıkmayayım" diye karar verdim. Nihayet horozlar ötmeye başlayınca ölü ilancısı kale surlarından:

"Hicaz halkının taciri Ebû Rafi'nin ölümünü duyururum" diye bağırdı. Bunu duyduktan sonra arkadaşlarımın yanına gidip onlara:

"Artık tamam. Allah, Ebû Rafi'yi öldürdü" dedim. Nihayet Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in huzuruna vardım. Olayı anlattım. Bana:

"Ayağını uzat" dedi. Ben de ayağımı uzattım. Rasûlullah ayağımı sıvazladığında ayağımda hiç ağrı kalmadı.

(Buhârî)

Süfyan b. Halid el-Hendeli'nin Öldürülmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Süfyan b. Halid'in etrafındaki insanlarla beraber Arne denilen yere inerek kendisine karşı savaşmak için hazırlandığı haberini aldı. Süfyan'a araplardan birçok insan daha ka-

tılmıştı. Bu haber üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Abdullah b. Uneys'i tek başına Süfyan'ı öldürmeye gönderdi ve ona:

"Huzaa'nın grubuna katıl" dedi. İbn-i Uneys:

"Ya Rasûlallah! Onu bana tarif et ki, gördüğüm zaman tanıyabileyim" dedi. Bunun üzerine Rasûlullah:

"Onu gördüğün zaman ondan ürpererek çekinir ve şeytanı hatırlarsın. Kendisini gördüğünde içinde bir ürperti duyarsan bil ki aradağın kişi odur" diyerek ona aklına gelen herşeyi söylemesi için izin verdi, İbn-i Uneys *(radıyallahu anh)*, hiç kimseden çekinmez ve ürpermezdi. Hemen silahını kuşanarak yola koyuldu. «Arne» denilen yere vardığında Süfyan'ı bir takım Habeşliyle birlikte yürürken gördü ve ondan ürperdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in tarifinden onu hemen tanıdı. Bu arada ikindi namazının vakti gelmişti.

Yürürken ima ile namazını kıldı. Süfyan'a yaklaştığında Süfyan:

"Sen kimsin?" diye sordu, İbn-i Uneys:

"Ben Huzaalılardan biriyim. Senin Muhammed'e karşı kuvvet topladığını duydum ve sana katılmaya geldim" dedi. Onunla beraber yürüyerek konuşmaya başladı ve:

"Muhammed'in uydurduğu şu yeni dine hayret ediyorum. Babalarının dinini terketti ve milletini hayal kırıklığına uğrattı" dedi. Bunun üzerine Süfyan:

"Muhammed şimdiye kadar benim gibi biriyle karşılaşmadı" dedi. Bu şekilde konuşmaya devam ederek Süfyan'ın çadırına kadar vardılar. Süfyan'ın arkadaşları da kendi çadırlarına çekildi. Süfyan:

"Benimle beraber gel, ey Huzaalı kardeş!" diyerek Abdullah İbn-i Uneys'i yanına aldı. Herkes uyuduktan sonra Süfyan'ı öldürerek başını vücudundan ayırıp yanına aldı. Sonra oradan uzaklaşarak bir mağaraya saklandı. Olaydan haberdar olan müşrik süvarileri kendisini takip ediyorlardı. Abdullah İbn-i Uneys gece olunca karanlıktan yararlanarak saklandığı mağaradan çıkıp Medine'ye ulaştı ve. Rasûlullah'ın yanına gitti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* o sırada mescidde bulunuyordu. Abdullah b. Uneys'i görünce:

"Kazandın, istediğini elde ettin" buyurdu.

İbn-i Uneys:

"Sen kazandın ya Rasûlallah!" diyerek Süfyan'ın kellesini önüne koydu ve başından geçen olayları anlattı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* İbn-i Uneys'e bir asa vererek:

"Bununla cennete kısa yoldan gideceksin, cennete kısa yoldan gidenler çok azdır" buyurdu. Abdullah İbn-i Uneys *(radıyallahu anh)* ölünceye kadar bu asayı yanında muhafaza etti. Öldüğünde de bu asa kefeninin içine konuldu." **(Makrizi-İmtaül Esma)**

Ebû Afek'in Öldürülmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye geldiği zaman Ebû Afek çok yaşlanmış (yüzyirmi yaşına basmış)tı. Sürekli olarak halkı Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in aleyhinde kışkırtırdı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Bedir Savaşında zafer elde etmesi sonucunda Ebû Afek'in kıskançlığı arttı.

Söylediği bir şiirde şöyle dedi:

"Ben uzun zamandır yaşamaktayım. Evlerde, toplantı yerlerinde insanlardan Kayle'nin oğulları (ensar) kadar sözünde durup, vaadlerini yerine getiren ve antlaşmalılarının davetlerine koşarak icabet eden kimseler görmemişimdir. Dağlar yıkılıp yerinden oynasa bile onlar aldanacak değillerdi. Ne var ki bir binitli gelerek onların arasını ayırdı ve onların işlerini ellerinden çekip aldı. Haramı ve helali değiştirdi. Eğer ki siz hakimiyet sahibi olmak isteseydiniz Tübba'a tabi olurdunuz. Oysa siz ona bile boyun eğmediniz."

Neccar oğullarından Salim b. Umeyr *(radıyallahu anh)* gözünden rahatsız bir kimseydi. O şöyle dedi:

"Ebû Afek'i öldürmek veya onun yanında ölmek, adağım olsun." Bunun üzerine fırsat kollamaya başladı.

Bir yaz gecesi Ebû Afek, Amr b. Avf oğullarının suffasının dibinde uyuyordu. Salim b. Umeyr gizlice onun yanına varıp kılıcını göğsünün üzerine sokarak üzerine bastırdı. Kılıç ciğerini kesti ve döşeğe kadar işledi. Ebû Afek acı bir feryad attı. Feryadını işitenler koşup yanına geldiler ve:

"Acaba onu kim öldürdü? Vallahi onu öldüreni bir bilseydik biz de onu öldürürdük" dediler ve Ebû Afek'i oraya gömdüler. Salim b. Umeyr de oradan hemen kaçıp uzaklaştığı için Ebû Afek'i kimin öldürdüğü anlaşılamadı. Bu hadise Bedir dönüşünde hicretin yirminci ayında (Şevval'de) vuku buldu. **(Vâkidî-Meğazi)**

Asma binti Mervan'ın Öldürülmesi:

Asma bint-i Mervan beni Ümeyye b. Zeyd'dendir. Ebû Afek öldürüldüğünde bu kadın münafıklığını apaçık ortaya koydu.

Asma binti Mervan, Beni Hatem'den bir adamın nikâhının altında idi. O adama Yezid b. Zeyd denilirdi. O kadın İslâmiyeti ve Müslümanları ayıplayarak şiir söylerdi.

Söylediği şey Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ulaştığında Rasu-lullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

“Mervan'in kızından başını kim alacaktır?” dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bu sözünü Umeyr b. Adiy el-Hatmi işitti ve gece olduğu zaman o kadının evine giderek onun üzerine yürüyüp öldürdü. Sonra sabahleyin Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldi.

“Ya Rasûlallah! Ben o kadını öldürdüm” dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dedi:

“**Ey Umeyr! Allah'a ve Rasûlüne yardım ettin”**

“Ya Rasûlallah! O kadın hakkında bana birşey lazım gelir mi?” dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

“Onun hakkında iki dişi keçi bile lazım gelmez. Bu iş kolaydır.” dedi.

Umeyr kavmine döndü.

Umeyr b. Adiyy, Mervan'ın çocuklarına dedi ki:

“Ey Beni Hatme! Ben Mervan'ın kızını öldürdüm, beni bekletmeyip bana istediğinizi yapınız.”

İşte o gün, İslâm'ın Beni Hatme yurdunda izzet bulduğu ilk gündü. Onların içinde Müslüman olanlar, Müslümanlıklarını gizliyorlardı. Beni Hatme'den ilk Müslüman olan Umeyr b. Adiyy'dir (Ona Kari denilirdi). Ondan başka Abdullah b. Evs ve Huzeyme b. Sati Müslüman olmuşlardı. Mervan'ın kızı öldürüldüğü gün artık İslâm'ın izzet bulduğunu gördüklerinde Beni Hatme'den bir grup daha Müslüman oldular.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Osman (r.a)'nın ve Rasûlullah (s.a.s)'ın Evlenmesi Hasan’ın Doğması:

Cemadil Ahire ayında Osman *(radıyallahu anh)* ile Rasûlullah'ın kızı Ümmü Gülsüm evlendi. Şaban ayında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ömer'in kızı Hafsa ile Ramazan ayında da Huzeyme'nin kızı Zeyneb ile evlendi. Şaban ayı ortasında da Ali'nin oğlu Hasan doğdu.

(Tabakâtı İbn-i Sa'd)

UHUD SAVAŞI

Uhud Savaşının Tarihi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Bahran'dan gelip kalması Cemadil-Ahir, Receb, Şaban ve Ramazan ayında oldu. Kureyş onunla Uhud'da, Şevval ayında Hicretin üçüncü senesinde savaştı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Savaşın Sebebi:

Bedir savaşında Kureyş kâfirlerinden ölenlerin kuyulara atılması, yenilgiye uğrayıp kaçıp kurtulanların Mekke'ye dönmesi, Ebû Süfyan b. Harb'in kervanla Mekke'ye gelmesi sonucunda Abdullah b. Ebi Rabia, Ikrime b. Ebi Cehil ve Safvan b. Ümeyye, musibete uğrayanların çocukları ve kardeşleri ile birlikte yeni bir savaş için harekete geçtiler. Ebû Süfyan b. Harb ve o kafilede kendisi için ticaret malı bulunan Kureyşliler birbirleriyle istişare edip:

“Ey Kureyş topluluğu! Şüphesiz Muhammed size musibet getirmiştir ve sizin hayırlılarınızı öldürmüştür. O halde ona karşı yapılacak harpte bize bu mal ile yardım ediniz. Umulur ki bizden musibete uğratılan kimselere karşılık Müslümanlardan intikam alırız.” dediler ve bu dediklerini de yaptılar.

Allah-u Teâlâ bu hususla ilgili olarak şu ayeti indirdi:

«Doğrusu inkâr edenler Allah'ın yolundan insanları alıkoymak için mallarını sarfederler ve daha da sarfedeceklerdir. Ama sonra içleri yanacak, hem de mağlup olacaklardır. İnkâr edenler cehennemde toplanacaklardır.» (Enfal: 36) (Siyeri İbn-i Hişam)

Kureyş´in Harp İçin Toplanması:

Kinane kabilesi ve Tihame halkı (Kureyşlilerin gönderdikleri şairlerin propogandası sonucu) Kureyş'e katılarak Rasûlullah ile savaşmak için hazırlık yaptılar.

Cubeyr b. Mutim de Habeşli kölesini (Vahşi'yi) çağırdı. Vahşi çok usta bir mızrak atıcısı olup bu hususta az hata ederdi. Cubeyr ona dedi ki:

“Orduyla birlikte çık. Eğer sen Muhammed'in amcası Hamza'yı, amcam Tuayme b. Adiyy'in karşılığında öldürürsen hürsün.”

Bunun üzerine Kureyş bıçaklarıyla, azıklarıyla, kendilerine katılanlar ile Beni Kinane ve ehli Tihame'den onlara tabi olanlarla birlikte çıktılar. Kaçmamak için kadınlarını da yanlarına aldılar.

Hind binti Utbe Vahşi'ye her rastladığında şöyle derdi:

“Baksana, ey Ebû Deşme! İntikam al, intikam almaya çalış.” (Vahşi; Ebû Desme ile künyelenirdi)

Böylece ordu gitti ve nihayet Medine'nin karşı tarafında vadinin kenarına bakan çorak, çukur bir yerde bulunan iki çeşmenin yanında konakladı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Abbas'ın İslâm Davasına Hizmeti:

Rasûlullah'ın amcası Abbas *(radıyallahu anh)* Rasûlullah'ın emriyle Mekke'de oturmakta, oradaki Müslümanlara kuvvet ve destek olmakta, bütün olan bitenleri Rasûlullah'a yazı ile bildirmekte idi. Medine'ye gelmek istediği zaman Rasûlullah sallallahu aleyhi ve selem ona:

"Sen, bulunduğun yerde daha güzel cihad etmektesin! Senin Mekke'de oturman, daha hayırlıdır!" diye cevap yazdırmıştı.

(Tabakâtı İbn-i Sa'd)

Habbab b. Munzir'in Müşrikler Hakkındaki Araştırmaları:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medineli Müslümanlardan Habbab b. Münzir'i müşriklerin durumunu araştırmak için gizlice gönderdi ve ona:

"Gördüklerini Müslümanlar arasında bana haber verme" buyurdu. Habbab müşriklerin arasına girdi. Sonra da elde ettiği bilgileri Rasûlullah'a gizlice getirip haber verdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de Habbab'a bunları kimseye haber vermemesini söyledi**.**

(Vâkidî-Meğazi)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Rüyası Ve Onu Açıklaması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve Müslümanlar müşriklerin gelmiş olduklarını öğrendiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslümanlara şöyle dedi:

"Şüphesiz, vallahi ben hayırlı bir rüya gördüm. Öyleki bu rüyamda bana ait olan bir öküz gördüm. Kılıcımın vurulan tarafında da bir kırık vardı. Bir de baktım ki elimi bir zırha sokmuşum. İşte bu zırhı Medine'ye tevil ettim. Bana ait olan öküzün de kesildiğini gördüm. Öküze gelince o, ashabımdan bir takım öldürülen kişilerdir. Kılıcımın ağzındaki kırığa gelince bu da ehli beytimden öldürülecek olan bir adamdır."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Sahabeleriyle Çıkma Veya Kalma Hususunda İstişare Etmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Müşrikleri konakladıkları yerde bırakmayı uygun görürseniz orada kalmaları onlar için iyi olmaz. Eğer onlar Medine'ye saldı-

rırsa onlarla şehir içinde savaşınız." Abdullah b. Ubey b. Selül'ün görüşü de Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in görüşüne uymakta, bu hususta onun uygun gördüğünü o da uygun görmekteydi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* çıkmayı hoş görmüyordu. Bunun üzerine Bedir'i kaçırmış olan Müslümanlar -ki Allah onlara Uhud ve başka savaşlarda şehitliği ikram etmiştir- şöyle dediler:

"Ya Rasûlullah! Bizi düşmanlarımızın karşısına çıkar. Bizim onlardan korktuğumuzu ve zayıf olduğumuzu sanmasınlar." Bunun üzerine Abdullah b. Ubey b. Selül dedi ki:

"Ya Rasûlallah! Medine'de kal. Onlara karşı çıkma. Vallahi Medine'den her ne zaman düşmanlarımıza saldırmak için çıktıysak onlar bizi musibete uğrattılar. Fakat biz Medine'de kaldığımız halde onlar üzerimize ne zaman saldırdılarsa biz onları musibete uğrattık. O halde ya Rasûlallah! Onları terket! Eğer oldukları yerde kalırlarsa onlar için kötüdür. Eğer Medine'ye girerlerse erkekler onlarla savaşır, kadınlar ve çocuklar da onları taşlarlar. Böylece umutları kırılmış olarak geldikleri gibi dönüp giderler."

Kureyşle savaşmak isteyenler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i savaşa girmesi için ikna etmeye çalıştılar. Nihayet Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* evine girdi. O gün cuma günüydü. Namazı bitirdiği zaman zırhını giydi. O gün Ensardan olan Malik b. Amir ölmüştü. Bu kişi Beni Neccar'dandı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun namazını kıldırdı ve sonra müslümanların huzuruna çıktı. Müslümanlar pişman olmuşlardı. Birbirlerine dediler ki:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hoşuna gitmeyen birşey yaptık. Hâlbuki bizim bunu yapmaya hakkımız yoktur." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların yanına çıktığı zaman şöyle dediler:

"Ya Rasûlallah! Hakkımız olmadığı halde hoşuna gitmeyen birşey yaptık. Eğer dilersen gitme, kal. Allah sana salât ve selam indirsin." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Zırhını giydikten sonra savaştan vazgeçmek bir nebiye yakışmaz." (Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Savaşa Çıkışı Ve Münafıkların Geri Dönmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ashabından bin kişi ile birlikte yola çıktı. Müslümanlara namaz kıldırması için İbn-i Ümm-i Mektum'u vali tayin etti.

Nihayet Medine ile Uhud arasında bir düzlüğe vardıkları zaman Abdullah b. Ubey b. Selül ordunun üçte biriyle Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den ayrıldı ve:

"Muhammed bana isyan edip onlara itaat etti. Ey insanlar! Niçin kendimizi orada öldüreceğimizi bilmiyoruz? " dedi. Sonra kavminden kalbinde nifak ve şüphe olan ve kendisine tabi olan kimselerle birlikte geri döndü. Beni Seleme'nin kardeşi Abdullah b. Amr b. Haram onların peşine düştü. Şöyle diyordu:

"Ey Kavmim! Kavminizi ve nebinizi düşmanlarıyla karşı karşıya geldikleri zaman yardımsız bırakmamanız gerektiğini Allah size hatırlatmadı mı?" Onlar da dediler ki:

"Şayet sizin savaşacağınızı bilseydik elbetteki sizi yardımsız bırakmazdık. Fakat bir savaşın olacağını zannetmiyoruz." Abdullah b. Amr münafıkların Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e isyan edip onun sözünü dinlemediklerini ve savaşmaktan kaçınıp ondan ayrıldıklarını görünce onlara dedi ki:

"Ey Allah'ın düşmanları! Allah sizi kahretsin. Şüphesizki Allah, Rasûlunü size muhtaç etmeyecektir." Uhud gününde Ensar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e dedi ki:

"Ya Rasûlallah! Yahudi olan müttefiklerimizden yardım isteyemez miyiz? Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Bizim onlara ihtiyacımız yoktur." dedi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Müşriklerden Yardım İstenmemesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Seniye'nin başına geldiği sırada dönüp bakınca, okçulardan meydana gelen büyük bir askeri birlik gördü ve sahabelere:

"Bunlar kimdir?" diye sordu. Sahabeler:

"İbn-i Übeyy'in yahudi müttefiklerinden meydana gelen bir asken birliktir? " dediler. Bunun üzerine Rasûlullah:

"Müşriklere karşı müşriklerden yardım istenmez" dedi ve onları geri gönderdi. **(Vâkidî-Meğazi, İbn-i Sa'd-Tabakât)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Savaş İçin İzin Verdiği Kimseler:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Beni Harise'nin kardeşi olan Semure b. Cündüb el-Fezari ile Rafi b. Hadice'yi onbeş yaşlarında oldukları için geri çevirmişti. Rasûlullah'a denildi ki:

"Ya Rasûlallah! Rafi iyi bir ok atıcısıdır." Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona izin verdi. Rafi'ye izin verdiği zaman Rasûlullah'a denildi ki:

"Ya Rasûlallah! Semure Rafi'yi yeniyor." Bu sefer ona da izin verildi. Rasûlulah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Usame b. Zeyd'e, Abdullah b.

Ömer b. Hattab'a, Beni Malik b. Neccar'dan olan Zeyd b. Sabit'e, Beni Harise'den olan Bera b. Azib'e, Beni Malik b. Neccar'dan olan Amr b. Hazm'a, Beni Harise'den olan Üseyd b. Zuheyr'e izin vermedi. Hendek gününde onbeş yaşlarında oldukları için onlara savaşa katılmaları için izin verdi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Yaşları küçük görülüp geri çevrilenler, Medine'de çocukları ve kadınları beklemek ve korumakla vazifelendirildiler.
(Aliyyul Muttaki Kenzül Ummal)

Müşriklerin Sayısı:

Kureyş harbe hazırlandı. Onlar üç bin kişi idiler. Onlarla birlikte iki yüz at vardı. Halid b. Velid'i atlıların sağ koluna kumandan koydular. Sol kolunun başına da İkrime b. Ebi Cehl'i koydular. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Münafık Mirbe'nin Küstahlığı:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ashabına şöyle dedi:
"Bizi düşmanın yanına, onların bize rastlayamayacakları şekildeki yakın bir yoldan kim götürecek?" Beni Harise b. Haris'in kardeşi olan Ebû Hayseme buna:
"Ben ya Rasûlallah!" diyerek cevap verdi. Sonra onları Beni Harise arazisinden ve onların mallarının arasından geçirdi. Nihayet Mirbe b. Kayzi'nin malının bulunduğu yere gittiler. Mirbe gözü görmeyen münafık bir adam idi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ve onunla birlikte olan Müslümanların sesini işitir işitmez ayağa kalkıp onların yüzüne toprak atmaya başladı ve şöyle dedi:
"Eğer sen Rasûl Muhammed isen ben sana benim bahçeme girmene izin vermiyorum." Sonra eline oradaki topraktan bir avuç alıp şöyle dedi:
"Vallahi ey Muhammed! Şayet bu toprağı sadece sana isabet ettireceğimi bilsem elbetteki onu senin yüzüne savururdum." Sahabeler bu sözü duyduklarında onu öldürmek için hemen harekete geçtiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise:
"Onu öldürmeyiniz. Bu kör bir adamdır. Öyleki hem kalbi hem de gözü kör olan bir adam." Fakat Beni Abdul Eşhel'in kardeşi olan Sa'd b. Zeyd, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in onu öldürmeyi yasaklamasından önce hareket etti ve onun başına bir yay ile vurup başını yardı. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Savaş İçin Hazırlık Yapması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslümanlarla birlikte yoluna devam edip nihayet Uhud'daki boğazın dağa doğru olan kısmına geldi ve Uhud'u arkasına alarak askerini ve ordugâhını burada savaş için yerleştirdi. Sonra şöyle dedi:

"Sizden hiçbir kimse ben ona savaşı emretmeden savaşmasın."

Bu arada Kureyş de develerini ve atlarını müslümanların hurmalık çukurlarından Samga'daki ekin tarlalarına serbest bırakmıştı. Bu durum karşısında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* savaşmayı yasaklayınca ensardan bir adam şöyle dedi:

"Kureyşli müşrikler Beni Kayle'nin ekinlerini, otlarını otlatsınlar biz de hiç vuruşmayalım, olacak iş mi?"

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* beraberindeki yediyüz kişi ile birlikte savaşa hazırlık yaptı. Okçuların üzerine Beni Amr b. Avf'ın kardeşi olan Abdullah b. Cübeyr'i komutan tayin etti. O, beyaz bir elbiseden üniforma giyiyordu. Okçular elli kişi idiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Abdullah'a şöyle dedi:

"Atlıları bizden oklarla defet ki ardımızdan gelmesinler. İster lehimize, ister aleyhimize olsun yine de yerinde sabit kal ki, senin tarafından bize saldırmasınlar."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de iki zırhı üst üste giyindi ve sancağı Beni Abdud'dar'ın kardeşi olan Mus'ab b. Umeyr'e verdi. Ordunun iki kanadından birine Zübeyr b. Avvam'ı diğerine Münzir b. Amr'ı tayin etti.)

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Okçulara Hitabesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* okçulara hitaben şöyle dedi:

"Ashabım! Size gösterilen şu yerinizden sakın ayrılmayınız. Bizim harb safından ayrıldığımızı, yenilgiye uğradığımızı veya öldürüldüğümüzü, atlarımızı kuşların kaptığını görseniz de size ben haber gönderinceye kadar yerinizi bırakmayınız. Yine siz, bizim düşmanlarımızı yenilgiye uğratıp onları çiğnediğimizi görseniz de size ben haber gönderinceye kadar yerinizden ayrılmayınız" diye kesin emretti. **(Buhârî)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Müslümanlara Hitabesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslümanlara hitap ederek onları cihada, sabır ve sebata, gayretli olmaya teşvik etti.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hitabesinde şöyle buyurdu:

"Ey insanlar! Allah'ın bana kitabında emir ve tavsiye buyurduğu şeylere itaati, haram kıldığı şeylerden de sakınmayı size tavsiye ederim. Sonra siz bugün, öyle bir ecir ve sürekli mükâfat yerinde bulunuyorsunuz ki, bunların; nefsini sabra, yakine, cehd ve gayrete alıştıran kişiler için hazırlandığı daha önce anlatılmıştı.

Eğer sayıca az olduğu için düşmanla savaşmak nefislerine ağır gelen kimseler sabır ve gayret gösterirlerse, Allah onları ferahlığa çıkarır. Çünkü Allah kendisine itaat eden kişilerle beraberdir. Şeytan da Allah'a karşı gelen kişilerle beraberdir. Amellerinize, cihadla, sabır ve sebatla başlayınız. Allah'ın size bu hususta va'detmiş olduğu mükâfatı isteyiniz

Size emretmiş olduğum şeyleri yerine getirmenizi tavsiye ederim. Çünkü ben sizin doğru yola kavuşmanızı arzularım. İhtilaf ve ayrılığa düşmek, birbirinizle vuruşmak, acizlik ve zayıflıktan sayılan şeylerdendir. Allah'ın sevmediği şeylerle uğraşanlara, ne yardım ne de zafer ihsan olunur.

Ey insanlar! Emin olunuz ki, kim haram işlemekte ısrar ederse muhakkakki Allah onunla rasûlünün arasını ayırır, ilgisini keser.

Eğer o kimse kötülükten vazgeçerse Allah da onun günahını örter ve onu bağışlar. Kim bana bir salâvat getirirse Allah ve melekleri de ona salâvat getirirler. Her kim bir iyilik ederse, dünyada ve ahirette onun karşılığını vermek Allah'a düşer.

Allah'a ve ahiret gününe inanan kimseye cuma namazı farzdır. Çocuklar, kadınlar, hastalar ve köleler bundan müstesnadır. Her kim cuma namazından kaçınırsa Allah da ondan kaçınır. Çünkü Allah'ın hiçbir şeye ihtiyacı yoktur. O, her bakımdan öğülmeye layıktır. Ben size, sizi Allah'a yaklaştıracak her ameli bildirdim. Yine size, sizi cehenneme yaklaştıracak her ameli de haber verip onu işlemenizi yasakladım.

Şüphesiz, Ruh'ul Emin (Cebrail) kalbime, şunu ilham etti: Hiçbir kimse, rızkını eksiksiz olarak almadıkça ölmez. Öyleyse, Rabbınız olan Allah'tan korkunuz ve rızkınızı en güzel şekilde helalinden arayınız.

Rızkınız gecikirse onu Rabbınıza karşı gelerek, meşru olmayan yollardan aramaya kalkışmayınız. Ben size helal ve haram olan şeyleri açıkladım. İkisi arasında helal mi haram mı belli olmayan bir takım şüpheli şeyler vardır ki Allah'a sığınan kişilerden başkası onları bilemezler.

Her kim şüpheli olan şeyleri bırakırsa ırzını, namusunu ve dinini korumuş olur. Kim de onların içine düşerse, beylik koru etrafında davarlarını otlatan bir çoban gibi yasak bölgeye dalmış olur. Haberiniz olsun ki, korusu olmayan hükümdar yoktur. Allah'ın korusu da haram kıldığı yasakladığı şeylerdir. Başın cesedden bir uzuv olması gibi mü'min de mü'minden bir parçadır. Öyleki baş hastalanınca bütün ceset hastalanır. Sizlere Allah'dan selam ve selametler dilerim. (Vâkidî-Meğazi)

Ebû Dücane'nin Rasûlullah'tan Kılıcı Alması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Kim bu kılıcı hakkıyle alacak?" deyince bazı Müslümanlar ona doğru kalktılar. Rasûlullah ise kılıcı onlara vermedi. Nihayet Beni Saide'nin kardeşi olan Ebû Dücane Simak b. Hareşe kalkıp ona gitti ve şöyle dedi:

"Bu kılıcın hakkı nedir, ya Rasûlallah?"

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Eğilinceye kadar onunla düşmana vurmandır."

Ebû Dücane dedi ki:

"Ben onu hakkıyle alırım, ya Rasûlallah!"

Rasûlullah da kılıcı ona verdi. Ebû Dücane cesur ve harp esnasında büyüklenen bir kimse idi. Bu yüzden o kırmızı sarığını sardığı zaman millet, yakında savaş olacağını anlardı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in elinden kılıcı aldığı zaman kırmızı sarığını çıkartıp başını sardı ve iki saf arasında salınmaya başladı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû Dücane'yi büyüklenirken görünce şöyle dedi:

"Bu yürüyüş bu gibi yerler dışında Allah'ın gazablandığı bir yürüyüştür." (Siyeri İbn-i Hişam)

Savaşın Başlaması ve Ebû Amir'in Durumu:

Beni Dubeye'den biri olan Amr b. Sayf 'ın kölesi Ebû Amir, (Rasûlullah Medine'ye hicret edince) Evs'den elli (veya onbeş) genç ile birlikte Mekke'ye gitmişi. Ebû Amir, Kureyş'e şöyle vaadde bulunuyordu:

"Kavmimle karşılaşırsam hiç kimse bana karşı gelmeyecek."

Uhud günü Müslümanlara karşı ilk önce savaşa çıkanlar; Mekke dışından müşriklere katılanlar ve Mekke halkının kölelerinden olan kimselerle birlikte Ebû Amir idi. O şöyle bağırıyordu:

"Ey Evs topluluğu! Ben Ebû Amirim."

Müslümanlar dediler ki:

"Ey fasık! Allah sana göz nimetini vermesin." (Ebû Amir'e cahiliyede Rahib denilirdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onu **«fasık»** diye isimlendirdi.) Kavmi olan Evs'in kendisine karşı red cevapını işitince Ebû Amir:

"Benden sonra kavmime şer isabet etmiştir." dedi.

Sonra Müslümanlarla şiddetli bir şekilde savaştı, hatta taşlarla bile Müslümanlara karşı çatıştı. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ebû Süfyan'ın Müşrikleri Savaşa Teşviki:

Ebû Süfyan Beni Abdiddar'dan olan sancak sahiplerini savaşa teşvik ederek şöyle dedi:

"Ey Beni Abdiddar! Şüphesiz Bedir gününde sancağımızı siz üstlendiniz. Gördüğünüz gibi o musibet bize isabet etti. Milletler, bayraklarıyla yaşarlar. Bayrakları zelil olduğu zaman onlar da zelil olurlar. Ya sancağımızı siz taşırsınız veya bizim ile onun arasından çekilirsiniz, biz onu taşırız."

Bunun üzerine onlar Ebû Süfyan'a kızdılar ve şöyle dediler:

"Biz sancağımızı sana teslim ediyoruz. Karşılaştığımız zaman nasıl yapacağımızı yarın göreceksin."

Ebû Süfyan da zaten bunu istiyordu. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Hind Ve Beraberindeki Kadınların Teşvikleri:

İki ordu karşılaştıkları ve birbirine yaklaştıkları zaman, Hind binti Utbe kendisiyle beraber bulunan kadınlarla kalktı ve erkeklerin arkasında defleri çalmaya ve onları savaşa teşvik etmeye başladılar.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Müslümanların Uhud'daki Parolası:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabına Uhud günündeki parolası : **«öldür, öldür.»** idi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ebû Bekir'in Oğlu İle Çarpışma İsteği:

Ebû Bekir'in müşrikler arasında bulunan oğlu Abdurrahman, at üstünde meydana çıkarak, kendisiyle çarpışması için birini istedi. Tepeden tırnağa kadar zırha bürünmüştü. Onun gözlerinden başka bir yeri görünmüyordu. Ebû Bekir onunla çarpışmak için harekete geçince Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Sok kılıcını kınına, dön yerine! Biz, senin vücudundan faydalanmaktayız" buyurdu. **(Vâkidî-Meğazi, Belazuri-Ensab)**

Ebû Bekir'in oğlu Abdurrahman Müslüman olduktan sonra babasına:

"Eğer Uhud günü seni görseydim, seninle çarpışmaktan yüz çevirirdim" dedi. Ebû Bekir:

"Fakat ben seninle çarpışmaktan yüz çevirmezdim" dedi.

(Hakim-Müstedrek)

Genel Taarruza Kalkış:

Hamza *(radıyallahu anh)*, Ali *(radıyallahu anh)*, Ebû Dücane ve öteki İslâm kahramanları müşriklerin saflarına daldılar. Zübeyr b. Avvam ile Mikdad b. Esved, Halid b. Velid'in ve İkrime b. Ebi Cehil'in kumandası altındaki süvarileri karşılayıp onları bozguna uğrattılar. Rasûlullah ile yanındaki mücahidler de Ebû Süfyan'ın ve arkadaşlarının üzerine yürüdüler ve onları bozguna uğrattılar. **(Taberî Tarih)**

Ebû Dücane'nin Kahramanlığı:

Savaş başladı, harp kızıştı. Ebû Dücane müşriklerin içine daldı. Zübeyr b. El-Avvam şöyle dedi:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den kılıcı istediğimde onu bana vermeyip Ebû Dücane'ye verdiği zaman içime bir şüphe geldi ve dedim ki:

"Ben onun halası Safiyye'nin oğluyum. Kureyş' tenim. Hâlbuki ben kılıcı ondan önce istedim. Rasûlullah ise kılıcı bana vermeyip ona verdi. Kendi kendime: «Andolsun 'Ebû Dücane'nin ne yapacağına bakacağım» dedim. Bunun üzerine onun peşine düştüm. Ebû Dücane kırmızı sarığını çıkartıp başına sardı. Ensar şöyle dedi:

"Ebû Dücane ölüm sarığını çıkarttı." O sarığını başına bağladığı zaman ona işte böyle derlerdi. Ebû Dücane şöyle dedi:

"Ben öyle bir kişiyim ki; dostum Rasûlullah hurmalıkların yanında kan dökmek ve harpte safların arkasında asla kalmamak üzere benden söz aldı. Ne harikadır, Allah ve Rasûlünün kılıcı!"

Nihayet, Ebû Dücane karşısına çıkan herkesi kılıçtan geçirmeye başladı. Müşriklerin içinde bir adam vardı ki bizden yaralı olan herkesi öldürüyordu. Ebû Dücane'ye yaklaştı. Allah'a, ikisini karşılaştırması için dua etti. Sonunda karşılaştılar ve sıra ile birbirlerine iki darbe vurdular. Müşrik, Ebû Dücane'ye vurdu. Ebû Dücane de kendisini öküz derisinden yapılmış kalkanıyla korudu. Böylelikle müşriğin kalkanı elinden fırladı. Ebû Dücane de hemen bir darbe indirip onu öldürdü. Sonra onun kılıcını Hind binti Utbe' nin başına dikmiş olduğunu gördüm. Fakat onu öldürmedi. Bunun üzerine:

"Allah ve Rasûlü herkesten daha iyi bilendir!" dedim. Ebû Dücane dedi ki:

"Bir insan gördüm ki insanları şiddetli bir şekilde tırmalıyor. Bunun üzerine ona doğru yürüdüm, kılıcımı başına diktiğim zaman feryadı figan etti. Bir de baktım ki o bir kadındır. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kılıcıyla bir kadını öldürmeyi hoş karşılamadım."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Hezimetin Başlangıcı:

Bera b. Azib diyor ki:

"Harp başladı ve ilk saldırıda Müslümanlar müşrikleri yenilgiye uğrattılar. Vallahi ben o sırada düşman ordusundaki müşrik kadınları gördüm ki, onlar elbiselerini toplamışlar, bacaklarındaki halhalları, baldırları görünecek şekilde ya bozgun askere moral vermek için ya da kaçarak Uhud dağına çıkmak için açmışlar ve süratle koşuyorlardı. Müslümanların bu galibiyeti üzerine Abdullah b. Cübeyr'in kumandasındaki piyade okçular birbirlerine:

"Arkadaşlar ganimet, ganimet! Cephedeki arkadaşlarımız düşmanı yendi. Daha ne bekliyorsunuz? Gidelim biz de ganimete konalım" dediler. Abdullah b. Cübeyr *(radıyallahu anh)* bunlara karşı:

"Arkadaşlar! Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in size verdiği emri unuttunuz mu?" dediyse de yanındakiler:

"Vallahi arkadaşların yanına mutlaka gideceğiz, ganimetten bize düşeni elbette alacağız" diye ısrar ettiler ve emredildikleri şeyi bırakarak ordunun içine daldılar. Onlar varır varmaz yüzleri geldikleri tarafa çevrildi. Ve ordunun bütün kuvvetleri yenilmiş olarak Medine'ye yönelerek geri dönmeye başladı. Bu kötü vaziyet anında idi ki, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* askerin geri kalanlarını:

"**Ey Allah'ın kulları! Bana geliniz. Ey Allah'ın kulları bana geliniz. Ben Allah'ın Rasûlüyüm. Her kim geri döner de düşmana hücum ederse, ona cennet vardır"** diye çağırıyordu. O sırada Rasûlullah'ın yanında oniki kişiden başka kimse kalmamıştı. **(Buhârî)**

Zübeyr b. Avvam diyor ki:

"Allah Müslümanlara yardımını indirdi ve onlara vaadini doğru çıkardı. Müşrikleri kılıçlarla öldürdü. Nihayet Müslümanlar müşrikleri karargâhlarında hezimete uğrattılar. Mağlup oldukları hususunda artık hiç şüphe kalmamıştı. Vallahi baktım bir de ne göreyim! Hind b. Utbe'nin hizmetçileri ve onların karıları az çok ne almışlarsa süratle yürüyerek kaçmaktadırlar. Müşrikler karargâhlarını boşalttıkları zaman Müslüman okçular karargâha doğru yöneldiler ve arkamızı atlılara boş bıraktılar. Böylece atlılar ardımızdan geldiler. Bu sırada bir çağırıcı (şeytan) şöyle bağırdı. «Dikkat, dikkat! Muhammed öldürülmüştür.» Bunun üzerine sancaktarlarını öldürüp geri döndük. Onlardan hiçbir kimse o sancağa yaklaşamamıştı. Sonra bize yöneldiler.

Müşriklerin sancağı yere düşmüş bir vaziyette kaldı. Nihayet Amre binti Alkame el-Harisiyye onu aldı ve Kureyş'e götürdü. Onlar da bunun yanında toplandılar. Müslümanların sancağı ise Beni Ebi Talha'nın kölesi olan Habeşli Sueb ile birlikte idi. Müslümanlardan sancağı alan en son kişi idi. O sancakla savaştı nihayet elleri kesildi. Sonra üzerine kapanıp sancağı göğsü ve boynu ile tuttu ve sancak üzerinde öldürüldü. O:

"Ey Allah'ım! Artık mazur oldum mu?" diyordu."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Okçular:

"Rasûlullah'ın kastettiği bu değildir. Allah müşrikleri zillete ve hezimete uğrattı. Siz de onların ordugâhına giriniz ve kardeşlerinizle birlikte ganimet toplayınız" dediler. **(Vâkidî-Meğazi)**

Halid b. Velid okçuların azaldığını, dağın tenhalaştığını, Müslümanların ganimet toplamakla uğraştıklarını, arkalarının açıldığını görünce müşriklerin süvarilerine seslendi ve hücuma geçti. İkrime ve diğerleri de onu takip ettiler. Tepede kalan okçuları şehit ettikten sonra Müslümanların arkalarından saldırdılar. **(Tabakâtı İbn-i Sa'd)**

Kureyş süvarileri okçuları son neferine kadar şehit ettikten sonra arkadan hücuma geçtiler. Süvarilerinin çarpıştığını görünce bozulmuş, dağılmış olan Kureyş askerleri de birbirlerine seslenerek toplanıp Müslümanların üzerine yürüdüler. **(Taberî Tarihi)**

Okçuların verilen kesin emri umursamayıp ganimet toplamak için yerinden ayrılmaları gerçekten bir zaferi mağlubiyete çevirmiş Müslümanları kötü duruma düşürmüştü. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Yanından Ayrılmayanlar:

Muhacirlerden; Ebû Bekir, Ali, Abdurrahman b. Avf, Sa'd b. Ebi Vakkas, Talha b. Ubeydullah, Ubeyda b. Cerrah, ensardan; Ebû Dücane, Habbab b. Munzir, Asım b. Sabit, Haris b. Sımne, Sehl b. Huneyf, Sa'd b. Muaz, Usayd b. Hudayr. **(Vâkidî-Meğazi)**

Hamza 'nın Şehid Düşmesi:

Cubeyr b. Mutim'in kölesi Vahşi şöyle dedi:

"Vallahi ben Hamza'ya bakıyordum. Kureyşli müşrikleri kılıçtan geçiriyor ve tıpkı azgın bir erkek deve gibi dokunduğu hiçbir şeyi bırakmıyordu. O sırada ona benden önce Şiba b. Abduluzza gitti. Hamza ona:

"Bana doğru gel! Ey Ümmü Emmar kadınının oğlu!" dedi ve ona bir darbe indirdi. Vurmasıyla onu kesmesi bir oldu. Sanki kılıç hiç şaşmadı. Hamza Bedir harbinde Tuayme b. Adiyy b. Hıyar'ı da öldürmüştü. Efendim olan Cubeyr b. Mu'tim bana:

«Eğer amcam Tuayme'ye bedel olarak Hamza'yı öldürürsen sen hürsün» dedi. Bunun üzerine ben de savaşa çıktım.

Ben mızrağımı ona doğrultarak salladım. Nihayet ona isabet edeceğine kanaat getirince üzerine gönderdim. Mızrak onun göbeği ile kasığı arasına saplanarak iki ayasının arasından çıktı. Sonra bana yöneldiğinde takatsiz bir şekilde yere düştü. Onu biraz bekledim nihayet öldü. Ben de gidip mızrağımı aldım ve ordugâha doğru uzaklaştım.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Mus'ab b. Umeyr'in Şehit Edilmesi:

Mus'ab b. Umeyr Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in önünde savaştı. Nihayet şehid edildi. Onu öldüren İbn-i Hanze el-Leysi idi. Mus'ab'ı Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sanmıştı. Bu yüzden Kureyş'e dönüp şöyle dedi:

"Muhammed'i öldürdüm."

Mus'ab b. Umeyr öldürülünce Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sancağı Ali b. Ebi Talib'e verdi. Ali b. Ebi Talib ve bir grup Müslüman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in önünde savaştılar.

Uhud gününde savaş şiddetlendiği zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ensarın bayrağının altında oturdu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bayrağı öne geçirmesi için Ali b. Ebi Talib *(radıyallahu anh)*'e haber gönderdi. Ali de öne geçti ve şöyle dedi:

"Ben Ebû Kusam'ım. Kırıp dökerim." Müşriklerin sancağını taşıyan Ebû Sa'd b. Ebi Talha şöyle bağırdı.

"Ey Ebû'l Kusam! Savaşmak istiyor musun?" Ali:

"Evet." dedi.

Bunun üzerine iki safın arasında karşılaşıp birbirlerine ardarda darbeler indirdiler. Ali ona vurup yere serdi. Sonra onu hemen öldürmek istemeyip yanından ayrıldı. Müslümanlar Ali'ye dediler ki:

"Üzerine atılıp süratle onu öldürsene!" Ali dedi ki:

"O bana avret mahallini gösterdi. Allah'ın o mahlûkatı öldüreceğini tahmin ediyorum." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Meleklerin Hanzala'yı Yıkaması:

Hanzala b. Ebi Amir ile Ebû Süfyan karşı karşıya geldiler. Hanzala b. Ebi Amir Ebû Süfyan'ın üzerine çıktığında Şeddad b. Esved ona ansızın saldırıp bir darbe indirdi ve Hanzala'yı öldürdü. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Şüphesiz melekler arkadaşınız Hanzala'yı yıkıyorlar." dedi. Hanzala'nın hanımına, Hanzala hakkında sorulduğunda hanımı dedi ki:

"O savaş çağrısını işittiği zaman yıkanmaya fırsat bulamadı ve cünüp olarak çıktı." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Müşriklerin İçine Dalıp Şehid Düşenler:

Abbas b. Ubade, Harice b. Zeyd ve Evs b. Erkam kılıçlarını sıyırıp üçü birden müşriklerin arasına daldılar ve müşriklerden birçok kişiyi öldürdükten sonra şehit oldular. **(Vâkidî-Meğazi)**

Uhud Gününde Rasûlullah (s.a.s)'ın Başına Gelenler:

Müşriklerin saldırısı karşısında Müslümanlar geri çekildiler. İşte o gün imtihan ve deneme günü idi. Allah o günde Müslümanlara şehitliği ikram etti. Düşman, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e kadar ulaşıp taş attı. Atılan taş dişine isabet edip yüzünü ve dudağını yaraladı. Ona isabet ettiren kimse Utbe b.Ebi Vakkas idi.

Uhud gününde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in sağ alt dört dişi kırıldı. Yüzünde yara açıldı. Yüzünden kan akmaya başladı. Kanı silerken şöyle diyordu:

"Rasûlün yüzünü kana boyayan bir kavim nasıl kurtuluşa erer! Hâlbuki o Rasûl, onları Rablerine davet ediyor!" Bunun üzerine Allah-u Teâlâ bu hususta şu ayetini indirdi:

«Allah'ın, onların tevbelerini kabul veya onlara azab etmesi işiyle senin bir alakan yoktur. Muhakkakki onlar zalimlerdir.»
(Al-i İmran: 128)

Utbe b. Ebi Vakkas, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e işte o günde taş attı ve sağ alt dört dişini (yani ön dişlerle azı dişler arasındaki kesici dişlerini) kırdı ve alt dudağını yaraladı. Abdullah b. Şihab ez-Zühri de Rasûlullah'ın alnını yardı, İbn-i Kamie de yanağının üst tarafını yaraladı. Miğferinin halkalarından iki halka yanağının üst tarafına girmişti.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû Amir'in Müslümanların içine düşmesi için yaptığı çukurlardan bir çukura düştü. Müslümanlar ise bu çukurları bilmiyorlardı.

Ali b. Ebi Talib Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in elinden tuttu. Talha b. Ubeydullah onu ayağa kaldırdı. Ebû Said el-Hudri'nin babası Malik b. Sinan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yüzündeki kanı emdi. Sonra da yuttu. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Kanımın kanına dokunduğu kimseye ateş isabet etmez." dedi ve:

"Kim yeryüzünde yürüyen bir şehidi görmek isterse, Talha b. Ubeydullah'a baksın." diye de ekledi.

Ebû Ubeyde b. el-Cerrah Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yüzünden iki halkadan birini çıkarınca Rasûlullah'ın ön dişi düştü. Sonra diğer halkayı çıkarttı. Bu sefer de diğer ön dişi düştü. Böylece ön dişlerinin ikisi düşmüş oldu. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

İbn-i Seken'in Uhud Gününde Çektiği Zorluk:

Kureyşliler, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in etrafını sardığı zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dedi:

"Kim bizim için kendisini feda edecek?"

Bunun üzerine Ziyad b. Seken (veya Umare b.Yezid b. Seken) ensardan beş kişi ile birlikte kalktı. Hepsi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in önünde bir bir savaşıp öldüler. Nihayet onlardan son olarak

Ziyad (veya Umare) kaldı. O da savaşıp yaralandı. Sonra Müslümanlardan bir topluluk gelip müşrikleri ondan uzaklaştırdı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Umare'yi bana yaklaştırın", deyince sahabeler onu yaklaştırdılar. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ayağını ona yastık etti. Böylece yanağı Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ayağı üstünde olduğu halde öldü. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ümmü Umare'nin Kahramanlığı:

Ümmü Sa'd binti Sa'd b. Rebi şöyle dedi:

"Ümmü Ümare'nin yanına girdim ve ona dedim ki:

«Ey teyze! Uhud'da neler yaptın?» O da dedi ki:

«Sabahleyin Müslümanların ne yaptıklarına bakmak için evden çıktım. Yanımda içinde su bulunan bir su kabı vardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sahabeleriyle birlikte iken yanına girdim. Müslümanlar galip durumdaydı. Müslümanlar yenilgiye uğradıkları zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ' in yanına giderek savaşa bizzat katıldım. Düşmanı ondan kılıçla defetmeye çalıştım ve yaralanıncaya kadar yayımla ok attım.

Ümmü Umare'nin vücudunda derin bir yara gördüm ve ona dedim ki:

"Sana bunu kim isabet ettirdi?" Dedi ki:

"İbn-i Kamie. Allah onu zelil etsin!" Müslümanlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanından uzaklaştığında o gelip şöyle dedi:

"Bana Muhammed'i gösterin, ya o ya ben." Bunun üzerine ben, Mus'ab b. Umeyr ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte olan diğer sahabeler onun önüne geçtik, işte o sırada İbn-i Kamie bana bir darbe indirdi. Ben de ona birtakım darbeler indirdim. Fakat Allah düşmanının üzerinde iki zırh vardı." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ebû Dücane İle Sa'd b. Ebi Vakkas'ın Rasûlullah'ı Korumaları:

Ebû Dücane, kendisini Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in önüne kalkan yapıyor ve Rasûlullah'ın üzerine eğiliyor oklar onun sırtına düşüyordu. Oklar onun üzerinde birikti.

Sa'd b. Ebi Vakkas da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in önünde ok atıyordu. Sa'd dedi ki:

"Rasûlullah bana okları veriyor ve şöyle diyordu."

"At, babam anam sana feda." Nihayet Rasûlullah bana kanatsız bir ok verdi ve şöyle dedi:

"Bunu da at." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Enes b. Nadr'ın Durumu:

Enes b. Malik'in amcası olan Enes b. Nadr muhacirlerden ve ensardan birtakım sahabelerle birlikte olan Ömer b. El-Hattab ve Talha b. Ubeydullah'ın yanına gitti. Savaştan ellerini çekmiş olduklarını gördü ve

"Sizi oturtan nedir?" diye sordu. Dediler ki:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* öldü." Enes b. Nadr:

"Ondan sonra hayatta kalıp da ne yapacaksınız? Kalkınız ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in uğrunda öldüğü dava için siz de ölünüz." dedi ve müşriklerin yanına gidip onlarla savaştı ve nihayet öldürüldü. Enes b. Malik daha sonra amcasının ismini aldı. Enes b. Malik şöyle dedi:

"O gün Enes b. Nadr'ın vücudunda yetmiş darbe bulduk, onu hiç kimse tanıyamadı. Ancak kız kardeşi parmak uçlarından onu tanıyabildi."

(Buhârî)

Abdurrahman b. Avf'ın Aldığı Yaralar:

Abdurrahman b. Avfın ağzına o gün ok isabet etti ve dişi kırıldı. Yirmi veya daha fazla yara aldı. Daha çok ayağından yaralanmıştı. Bu yüzden topal kaldı. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ı Hezimetten Sonra İlk Tanıyan Kişi:

Hezimetten ve Müslümanların: «Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* öldü» sözlerinden sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i ilk tanıyan Ka'b b. Malik oldu. Ka'b dedi ki:

"Rasûlullah'ın gözlerinin miğferinin altında ışıldadığını gördüm ve sesimin en yükseğiyle şöyle seslendim:

"Ey Müslümanlar topluluğu! İşte Rasûlullah!" Bu nedenle Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bana:

"Sus" diye işaret etti.

Müslümanlar Rasûlullah'ın ölmediğini öğrendikleri zaman onu ayağa kaldırdılar. O da onlarla birlikte boğaza doğru yürüdü. Beraberinde; Ebû Bekir es-Sıddık, Ömer b. Hattab, Ali b. Ebi Talib, Talha b. Ubeydullah, Zübeyr b. el-Avvam, Haris b. Sime ve müslümanlardan bir topluluk vardı. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Ubey b. Halefi Öldürmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* boğaza ulaşınca Ubey b. Halef ona yaklaştı ve şöyle dedi:

"Ey Muhammed! Ya sen kurtulursun ya ben." Bunun üzerine sahabeler dediler ki:

"Ya Rasûlallah! Bizden birisi onun üzerine atılsın mı?" Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Onu bırakınız." dedi.

Ubey b. Halef iyice yaklaşınca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Haris b. Simne'den süngüyü aldı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* süngüyü öyle bir salladı ki, deve silkindiğinde sırtındaki sera denilen ısırıcı bir sineğin ondan kaçması gibi biz de ondan uzaklaştık. Sonra Ubeyy'in boynuna bir darbe vurarak atından düşürdü ve yere yuvarladı.

Ubey b. Halef, Mekke de Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile karşılaştığında şöyle diyordu:

"Ey Muhammed! Bir silahım ve bir atım var. Atıma hergün yem veriyorum. Seni o atın üstünde öldüreceğim." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de dedi ki:

"Hayır. İnşeallah ben seni öldüreceğim."

Uhud'da Rasûlullah, boynuna darbe indirip onu yere düşürünce darbe vurulan yer kanla doldu. Sonra bu halde Kureyş'e dönünce dedi ki:

"Vallahi Muhammed beni öldürdü." Ona dediler ki:

"Vallahi senin yüreğin gitmiş. Vallahi sende bir şey yok." Ubey b. Halef:

"Muhammed bana Mekke'de demişti ki:

"Ben seni öldüreceğim." Vallahi şayet benim üzerime tükürse, elbette beni öldürür." Bunun üzerine Allah düşmanı onlarla Mekke'ye dönerken Seref de öldü.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Uhud Boğazına Çekilmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* boğazın ağzına vardığı zaman Ali b. Ebi Talib çıktı ve Mihra suyundan bir su ile doldurup içmesi için kalkanını Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e getirdi. Rasûlullah suda bir koku bulduğu için ondan hoşlanmadı ve içmedi. Onunla sadece yüzündeki kanı yıkadı, başına döktü. Sonra da şöyle dedi:

"Allah'ın gazabı Rasûlünün yüzünü kanatana şiddetlidir."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Sa'd b. Ebi Vakkas'ın Utbe'yi Öldürme Hırsı:

Sa'd b. Ebi Vakkas şöyle dedi:

"Vallahi şimdiye kadar Utbe b. Ebi Vakkas'ın ölümü üzerine hırslandığım gibi hiçbir adamın ölümü üzerine hırslanmadım. Her ne kadar o kötü huylu ve kavmi içinde sevilmeyen, buğzedilen bir kişi değilse de Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in:

"Allah'ın azabı Rasûlünün yüzünü kanatan kimsenin üzerine şiddetlidir" sözü artık bana kâfi geldi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ömer 'in Müşrikleri Dağdan İndirmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* beraberinde bulunan sahabeler ile dağın boğazında iken Kureyş'ten atlı bir grup dağa çıktı. Bu grubun başında Halid b. Velid bulunuyordu.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Onların üstümüzde olmaları doğru değildir."

Bunun üzerine Ömer b. Hattab ve muhacirlerden beraberindeki bir grup savaşarak onları dağdan indirdi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Kalkamayacak Derecede Zayıf Düşmesi ve Talha'nın Ona Yardımı:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir kaya parçasının üzerine çıkmak için yerinden kalkmaya çalıştı. Fakat oldukça yorulmuş ve zayıf düşmüştü. Üst üste iki zırh giyinmişti. Kalkmaya çalışınca da takat getiremedi. Talha b. Ubeydullah hemen yere çöktü. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i sırtına alıp taşın üzerine çıkardı. O zaman Rasûlullah:

"Talha Rasûlullah'a yardım ettiği için cennet ona vacip oldu" dedi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* boğaza yapılmış merdivenlere ulaşamadı. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s) 'ın Oturarak Namaz Kılması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Uhud gününde öğle namazını, kendisine isabet eden yaradan dolayı oturarak kıldı ve Müslümanlar da onun ardında oturarak namaz kıldılar.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Yeman ve İbn-i Vakş 'in Öldürülmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Uhud'a gittiği zaman, Hüseyl b. Cabir ve Sabit b. Vakş çocuklarla birlikte yüksek evlerin damına çıktılar. Onlardan biri diğerine (ki ikisi de ihtiyar idiler) şöyle dedi:

"Seni anlamıyorum, neyi bekliyorsun? Vallahi ikimizden birinin ömründen, ancak iki su içimi arası kadar bir zaman kalmıştır. Biz ancak bugünün ve yarının ölüleriyiz. Kılıçlarımızı alalım. Umulur ki Allah bizi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in beraberinde şehitlikle rızıklandırır.

Böylece ikisi kılıclarını aldılar, sonra gelip ordunun içine katıldılar. Fakat orduya girdikleri farkedilmedi. Müşrikler Sabit b. Vakş'ı öldürdüler. Hüseyl b. Cabir 'e gelince; kendisinin savaşa katıldığı farkedilmediği için Müslümanlar tarafından tanınmadı ve yanlışlıkla kılıç darbeleriyle öldürüldü. Bunun üzerine Huzeyfe dedi ki:

"O benim babamdır." Müslümanlar da:

"Vallahi biz onu tanımadık." demek suretiyle doğruyu söylediler. Huzeyfe dedi ki:

"Allah sizi affeder. Allah Erhamurrahimindir." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun diyetini ödemek istedi. Huzeyfe ise onun diyetini Müslümanlara bağışladı. Rasûlullah´ın haber verdiğine göre bu ameli ona sevap olarak yazıldı. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Hatıb'ın Oğlunun Ölmesi Ve Babasının Sözü:

Hatıb b. Umeyye b. Rafı'nin Yezid b. Hatib adında bir oğlu vardı. Uhud gününde yaralanmış, akrabasının evine getirilmişti. Öyle ki ölmesi yakındı. Ev halkı, onun yanında toplandılar. Müslümanların erkekleri ve kadınları ona:

"Ey Hatıb'ın oğlu Yezid! Cennet ile müjdelendin!" demeye başladılar. Ömrünün büyük bölümünü cahiliyede geçirmiş olan Hatıb'ın oğlunun öleceği işte bu zamanda niyeti belli oldu. Hatıb şöyle demişti:

"Hangi şey ile onu müjdeliyorsunuz? Mahvolan cenneti ile mi? Vallahi onu aldattınız."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Kuzman'ın Rasûlullah (s.a.s)'ın Bildirdiği Gibi Münafık Olarak Öldürülmesi:

Asım b. Ömer b. Katade dedi ki:

"İçimizde kimlerden olduğu bilinmeyen ve kendisine Kuzman denilen garip bir adam vardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ondan bahsedilince Rasûlullah şöyle derdi:

"O muhakkak cehennem ehlindendir."

Uhud günü olduğu zaman şiddetli bir şekilde savaştı ve müşriklerden yedi veya sekiz kişiyi tek başına öldürdü. Kuvvetli ve cesaretli birisiydi. Yaralanması üzerine Beni Zafer'in evine taşındı. Müslümanlardan bir takım kimseler ona şöyle demeye başladılar:

"Ey Kuzman! Bugün sen vallahi çok iyi savaştın. Sana müjdeler olsun." Kuzman dedi ki:

"Ne ile müjdeleniyorum? Vallahi ancak kavmimin şerefi için savaştım. Şayet bu anlattığınız için olsaydı savaşmazdım." Sonra yarası şiddetlenince okluğundan bir ok aldı ve kendisini okla vurdu.

(Siyeri Ibn-i Hişam)

Usayrem'in Durumu:

Ebû Hureyre beraberindeki Müslümanlara:

"Bana bir adamı haber verin ki; hiç namaz kılmadığı halde cennete girmiş olsun." dedi.

Kimse ona cevap vermeyince ona:

"Sorduğun adam kimdir?"diye sordular. Ebû Hureyre şöyle dedi:

"O Usayrem beni Abduleşhel Amr b. Sabit b. Vakş'dır."

Usayrem kavminin İslâm'a girmesine razı olmayan biri idi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Uhud'a çıkacağı zaman onda İslâm'a karşı bir yakınlık belirdi ve Rasûlullah'a gelerek Müslüman oldu. Sonra kılıcını alıp yürüdü ve orduya katıldı. Savaştı ve yaralandı. Beni Abduleşhel'den bir takım adamlar harp meydanında kendilerinden öldürülen kimseleri ararken Usayrem'i öldürülenler içinde yaralanmış bir vaziyette buldular ve dediler ki:

"Muhakkak bu Usayrem'dir. O nasıl buraya geldi? İslâm'ı inkâr ettiği bir vaziyette onu bırakmıştık. Sonra ona:

"Ey Amr! Seni buraya getiren nedir? Kavmine acıman mı, şefkat duyman mı, yoksa İslâm'ı istemen mi?" Usayrem de şöyle dedi:

"Hayır! Bilakis İslâm'ı istediğim içindir. Allah'a ve onun Rasûlune iman ettim ve Müslüman oldum. Sonra kılıcımı aldım. Kuşluk vaktinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte çıktım. Sonra savaştım, işte başıma gelen geldi." Bunları dedikten sonra çok geçmedi ve onların elinde öldü. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e onu zikrettiler. O da buyurdu ki:

"Şüphesiz o cennet ehlindendir." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Amr b. Cemuh'un Öldürülmesi:

Amr b. Cemuh topal idi. Onun güçlü kuvvetli dört tane oğlu vardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile beraber savaşlarda hazır bulunurlardı. Oğulları Uhud günü onun Medine'de kalmasını istediler ve ona:

"Şüphesiz Allah-u Teâlâ seni mazur görüyor." dediler. Bunun üzerine o Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip şöyle dedi:

"Benim oğullarım beni topallığım sebebiyle Medine'de bırakmak istiyorlar. Seninle birlikte savaşa çıkmamı engelliyorlar. Vallahi ben bu topallığımla cennete basmayı umuyorum." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona dedi ki:

"Allah seni mazur görmüştür. Artık üzerine cihad farz değildir." Oğullarına da şöyle dedi:

"Sizin de onu engellemeniz gerekmez. Umulur ki Allah ona şehitliği nasip eder." Böylece o Rasûlullah ile birlikte çıktı ve Uhud gününde öldürüldü. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Amr b Cemuh:

"Allah'ım! Şehid olmak istiyorum. Medine'ye tekrar dönmemi nasip etme" diye dua etmişti. Duası kabul oldu. Cesedini Mekke'ye götürmek için deveye yüklediklerinde deve gidemedi. Sonra bu duasını hatırladılar ve onu oraya gömdüler. **(Vâkidî)**

Hind'in Hamza 'yı Parçalaması:

Hind binti Utbe ve onunla birlikte bazı müşrik kadınlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabından öldürülenleri parçalamaya başladılar. Onların kulaklarını ve burunlarını kesiyorlardı. Hatta Hind, onların kulaklarından ve burunlarından halhal ve gerdanlıklar edindi. Hind o halhalları, gerdanlıkları ve küpeleri Cubeyr b. Mutim'in kölesi Vahşi 'ye verdi. Hind'in parçaladığı ölüler arasında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in amcası Hamza *(radıyallahu anh)*'un da cesedi vardı. Hind Hamza'nın ciğerini yardı ve onu ağzında çiğnedi. Fakat yutmaya takat getiremedi, dışarı attı. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ebû Süfyan'ın Hamza'yı Parçalaması:

Beni Haris b. Abd-i Menat'ın kardeşi Huleys b. Zebban Uhud gününde (ki o, o zaman Ehabis'in lideri idi.) Ebû Süfyan'a rastladı. Ebû Süfyan, Hamza b. Abdulmuttalib'in ağzının yanlarına süngünün dip demiri ile vuruyor ve şöyle diyordu:

"Tat, ey asi!" Bunun üzerine Huleys şöyle dedi:

"Ey Beni Kinane! Şu Kureyş'in efendisine bakın! O, kendisini koruyamayan ve üstelik de bir ölü olan amcasının oğluna ne yapıyor?"

Bunun üzerine Ebû Süfyan:

"Yazık sana! Benim yaptığım bu şeyi gizli tut. Çünkü bu kendime hakim olamayıp yaptığım bir hatadır." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Ebû Amir'in Oğlu Hanzala'ya Sitemi:

Ebû Amir oğlu Hanzala'nın göğsüne ayağıyla basarak:

"Sen ikinci dine girerek felakete uğradın. Ben senin vurulup düştüğün bu yere kadar gelmiş bulunmaktayım. Ey şeref kirletici oğul! Eğer sen evlatlık vazifesini yapmış, babanın ziyaretine gelmiş olsaydın hiç şüphesiz Allah seni yaşatır öldürmezdi." **(Zehebi-A'Iamun-Nübela)**

Ebû Süfyan'ın Savaştan Sonra Müslümanlara Sevincinden Gülmesi ve Ömer ile Konuşması:

Bera b. Azib şöyle demiştir:

"Uhud harbinde müşrikler bizden yetmiş kişi şehit ettiler. Hâlbuki Bedir harbinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile ashabı müşriklerden yüzkırk kişiyi ele geçirerek bunların yetmişini öldürüp, yetmişini esir etmişlerdi. Harb bittiği sırada müşriklerin reisi Ebû Süfyan Müslümanlara karşı üç defa:

"İçinizde Muhammed var mı?" diye seslendi. Fakat Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ashabını ona cevap vermekten sakındırdı. Sonra Ebû Süfyan üç defa:

"İçinizde İbn-i Ebi Kuhafe (ki bu Ebû Bekr *(radıyallahu anh)*' dur) var mıdır?" diye sordu. Sonra da üç defa:

"İçinizde İbn-ul Hattab var mıdır?" diye seslendi. Bu şekilde seslendikten sonra Mekke müşriklerine dönerek:

"Anladınız ya, bunların hepsi Öldürülmüştür" dedi. Bunun üzerine Ömer *(radıyallahu anh)* kendisini tutamayarak:

"Ey Allah'ın düşmanı! Yalan söyledin, iyi bil ki; senin saymış olduğun o zatların hepsi hayattadırlar. Yarın (Mekke fethedildiğinde) sana zarar verecek kuvvetimiz mevcuttur" diye haykırdı. Ebû Süfyan, Ömer *(radıyallahu anh)*'e karşı:

"Bugün Bedir gününün karşılığıdır. Harb talihi; kuyunun iki kovası gibidir, biri iner biri çıkar. Kâh siz galip gelirsiniz, kâh biz. Şimdi siz ölüleriniz arasında işkence ile öldürülmüş kimseler bulacaksınız. Bunu ben emretmedim. Buna rağmen bana fena da görünmedi" dedi. Sonra da:

"Yüce ol Hübel! Yüce ol Hübel!" diye şiir söylemeye başladı. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ashaba:

"Ebû Süfyan'a cevap vermeyecek misiniz?" dedi.

Ashab:

"Ya Rasûlallah! Ne diyelim?" diye sordular.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dedi:

"Allah-u Ekber! Allah-u Ekber! Diye cevap veriniz" Sahabeler de bu şekilde cevap verdiler.

Bu defa Ebû Süfyan:

"Bizim Uzzamız var, sizin Uzzanız yok" demişti.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sahabelere:

"Ebû Süfyan'a cevap vermeyecek misiniz?" dedi.

Sahabeler:

"Ya Rasûlallah! Ne diye cevap verelim?" diye sordular. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Allah bizim dostumuzdur, hâlbuki sizin dostunuz yoktur, deyiniz" buyurdu ve bu şekilde cevap verildi." **(Buhârî-Müslim)**

Ali 'nin Müşriklerin İzlerini Takip Etmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ali b. Ebi Talib'e müşriklerin peşinden gitmesini emredip şöyle dedi:

"Onların izlerini takip edip ne yaptıklarına ve ne kastettiklerine bak. Eğer atları yanlarına alıp develere binmişlerse onlar Mekke'ye gitmeyi kastediyorlar demektir. Eğer atlara binmişler develeri önlerinde sürüyorlar ise onlar Medine'ye gitmeyi kastediyorlar demektir. Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki eğer Medine'ye gitmeyi kastediyorlarsa elbette oraya dönüp onlarla savaşacağım." Ali *(radıyallahu anh)* dedi ki:

"Ben de onların izlerini takip etmek için çıktım. Bir de ne göreyim? Onlar atlarını yanlarına almışlar, develerine de binmişler ve Mekke'ye doğru yönelmişlerdi."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Sa'd b. Ebi Vakkas'ın Keşif Ve Müşahedesi:

Sa'd b. Ebi Vakkas'ın bildirdiğine göre; müşrikler, Akik mevkiine varınca orada durdular. Medine'ye girip girmemek üzere konuştular. Safvan b. Umeyye:

"Siz onları yendiniz. Artık Mekke'ye dönünüz. Üzerlerine varmayınız. Mekke'ye dönüp gittiğiniz takdirde zafer sizde kalır. Siz Bedir'de yenile-

rek Mekke' ye dönüp gittiğiniz zaman onlar sizi takip etmediler. Zafer onlarda kaldı. Hazreç'ten geri dönmüş olanların toplanıp gelmelerinden korkarım. Zafer ve galebe bizde iken Mekke'ye döndünüz. Mekke'ye dönmezseniz zafer ve galebenin sizde kalacağından emin değilim" dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Safvan doğru yolda olmadığı halde onları doğru yola sevketti. Kureyş müşriklerini Medine'ye saldırmaktan alıkoydu" dedi. Sa'd b. Ebi Vakkas da müşriklerin durumunu görüp öğrendikten sonra Rasûlullah'ın yanına döndü. Yüksek sesle:

"Ya Rasûlallah! Kureyş müşrikleri develerine bindiler, atları yedeğe aldılar, Mekke'ye yöneldiler" dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona:

"Sesini kıs" diye işaret ettikten sonra:

"Şüphe yok ki harp bir aldatmak ve korunmaktır. Müşriklerin dönüp gitmelerine halkın şu sevincinin bir benzerini daha göremezsin. Olur ki Allah müşrikleri geri çevirir" dedi. Sonra da:

"**Ne demiştin?"** diye sordu. Sa'd b. Ebi Vakkas:

"Evet ya Rasûlallah! "dedi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Ben seni üzgün görüyorum" dedi. Sa'd b. Ebi Vakkas:

"Kureyş müşriklerinin yurtlarına dönüp gitmelerine Müslümanların sevinmelerini hoş görmedim de..." dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Zaten Sa'd harp hastasıdır. Harbe kaşınır" buyurdu.

(Vâkidî-Meğazi)

Rasûlullah (s.a.s)'ın Sa'd b. Rebi'yi Merak Etmesi:

Müslümanlar ölüleri ile meşgul olurken Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Sa'd b. Rebi'nin ne olduğuna (diriler içinde midir yoksa ölüler içinde midir?) **benim yerime bakacak kimse var mıdır?"** Ensar'dan bir adam dedi ki:

"Ya Rasûlallah! Senin için Sa'd'ın ne olduğuna ben bakarım." Gidip baktı ve onu ölülerin arasında yaralı bir vaziyette buldu. Ensari adam Sâ'd'a dedi ki:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sen dirilerin içinde misin yoksa ölülerin içinde misin bakayım? Diye bana emretti." Sa'd:

"Ben ölülerin içindeyim. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e benden selam ilet ve ona de ki: Sad b Rebi şöyle diyor:

“Allah bizden dolayı ümmetinden bir nebi olarak en hayırlı bir mükâfatla seni mükâfatlandırsın.” Kavmine de benden selam ilet ve onlara de ki: “Sad b. Rebi size şöyle diyor:

“Bir an dahi nebinize düşmanlar tarafından yol bulunursa, Allah katında sizin için bir özür bulunmaz.” Ensari adam dedi ki:

“Sa'd'ı öleceği ana kadar orada bekledim. O ölünce Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldim ve onun haberini ona bildirdim.”

Bir adam Ebû Bekr es-Sıddık’ın yanına girdi, onun kucağında Sa'd b Rebi'nin bir kızı vardı. Bu küçük bir kız çocuğu idi. Onu öpüyordu. Adam ona dedi ki: “Bu kimdir?” Ebû Bekr dedi ki:

“Bu benden daha hayırlı bir adam olan Sa'd b. Rebi'nin kızıdır. Sa'd Akabe gününde temsilci idi. Bedir'de hazır bulundu. Uhud gününde ise şehit düştü.” **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Hamza İçin Hüzünlenmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hamza b Abdulmuttalib'i aramak için çıktı. Onu vadinin çukurunda karnı ciğerinin hizasından delinmiş, kendisine hakaret edilmiş, burnu ve kulakları kesilmiş bir vaziyette buldu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dedi:

“**Onu o halde gördüğüm zaman, Safiyye'yi üzme ve benden sonra bir sünnet olma endişesi olmasaydı elbette Hamza'yı o şekilde terkederdim. Böylece o ya yırtıcı hayvanların karınlarına veya kuşların kursaklarına girmiş olurdu. Allah'a and olsun ki! Eğer Allah, herhangi bir yerde beni Kureyş'e karşı muzaffer kılarsa, elbette onlardan otuz adamın ölüsünün başına aynı olayı getireceğim.”**

Müslümanlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in üzüntüsünü ve amcasına yapılanlardan dolayı kızdığını gördükleri zaman dediler ki:

“Vallahi, eğer Allah bizi herhangi bir zamanda onlara galip kılarsa arap'tan hiçbir kimseye yapılmayan bir şekilde burun ve kulaklarını keseceğiz.”

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hamza'nın yanında durduğu zaman şöyle dedi:

“Senin bu durumun gibi hiçbir musibet başıma gelmiş değildir. Ve burası gibi hiçbir yer bana bu kadar sıkıntılı gelmemiştir.” Sonra şöyle buyurdu:

“Cebrail bana geldi ve haber verdi ki; Hamza b. Abdulmuttalib yedi gök ehli içinde «Hamza b Abdulmuttalib Allah'ın ve Rasûlunun arslanıdır» diye yazılıdır.”

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Hamza ve Ebû Seleme b Abdulesas süt kardeş idiler. Ebû Leheb'in cariyesi onlara süt emzirmişti.

Allah-u Teâlâ bu hususta Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ve ashabının sözünden dolayı şu ayetini indirdi:

«Eğer ceza vermek isterseniz size yapılanın aynısıyla karşılık verin. Sabrederseniz and olsun ki bu, sabredenler için daha iyidir. Sabret! Senin sabrın ancak Allah'ın yardımı iledir. Onlara üzülme, kurdukları düzenlerden de endişe etme.» (Nahl: 126)

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onları affedip sabretti ve ölülere işkence etmekten de nehyetti.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Safiyye'nin Hamza'ya Üzülmesi:

Safiyye binti Abdulmuttalib Hamza'ya bakmak için geldi. Hamza onun öz kardeşi idi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Safiyye'nin oğlu Zübeyr b. el-Avvam'a dedi ki:

"Ananı karşıla ve onu geri çevir. Kardeşini bu durumda görmesin." Zübeyr annesine dedi ki:

"Ey anacığım! Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* geri dönmeni emrediyor." Safiyye dedi ki:

"Niçin? İşittim ki kardeşimin ölüsüne hakaret edilmiş. Bu ise Allah yolunda olmuş bir şeydir. Biz buna razıyız! Ecrini Allah-u Teâlâ'den beklerim ve inşaallah sabredeceğim."

Zübeyr Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip anasının durumunu haber verdiği zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Onun yolunu serbest bırak" dedi. Bunun üzerine Safiyye geldi. Hamza'ya baktı, onun için Allah'a dua etti ve:

"Biz Allah-u Teâlâ'ya aidiz ve Ona döneceğiz" deyip bağışlanma diledi. Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hamza *(radıyallahu anh)*'un gömülmesini emretti. Böylece gömüldü.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Şehitlerin Gömülmesi:

Uhud Savaşında altısı muhacirlerden olmak üzere yetmiş kişi şehit oldu. Müşriklerden ise yirmi kişi öldürüldü

Bir kısım Müslümanlar ölülerini Medine'ye taşıyıp onları orada gömmüşlerdi. Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunu yasakladı ve şöyle dedi:

"Onları öldürüldükleri yerde gömünüz." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Uhud gününde şehit edilenlerin yanına geldi ve sahabelere hitaben şöyle dedi:

"Ben bunlara şahidim. Allah yolunda yaralanan hiçbir yaralı yoktur ki, Allah-u Teâlâ onu kıyamet gününde yarasından kan akarken diriltmesin. O kanın rengi kan rengidir, kokusu misk kokusudur. Bakın ve Kur'an'ı hangileri daha iyi biliyorsa onu öne koyun da arkadaşlarına imam olsun." Sonra bir mezara iki ve üçer kişi birden gömdüler. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Hamne'nin Kocası Mus'ab İçin Üzülmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye gitmek üzere Uhud'dan ayrıldığında Hamne binti Cahş ona rastladı. Hamne, Müslümanlar ile karşılaştığı zaman ona kardeşi Abdullah b. Cahş'ın ölüm haberi verildi. O da:

"Biz Allah-u Teâlâ'ya aitiz ve ona döneceğiz" dedi ve onun için istiğfar etti. Sonra ona dayısı Hamza b. Abdulmuttalib'in ölüm haberi verildi. O da: "Biz Allah-u Teâlâ'ya aitiz ve ona döneceğiz" dedi ve onun için istiğfar etti. Sonra ona kocası Mus'ab b. Umeyr'in ölüm haberi verildi. Bunun üzerine o çığlık attı ve sonra ağlamaya başladı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de dedi ki:

"Kadın için herşey bir tarafa kocası da bir tarafadır. Çünkü kardeşinin ve dayısının ölüm haberi esnasında durdu, kocasının ölüm haberi esnasında ise bağırdı." (Siyeri İbn-i Hişam)

Beni Dinarlı Kadının Rasûlullah (s.a.s)'ı Merak Etmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Beni Dinar'dan (Sümeyra) bir kadına rastladı. Onun kocası, kardeşi ve babası Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte Uhud'da savaşmış ve öldürülmüşlerdi. Onların ölüm haberi ona verildiği zaman o kadın şöyle dedi:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ne oldu?" Dediler ki:

"Ey falanın anası! O iyidir. Allah-u Teâlâ'ya hamd olsun senin istediğin gibidir." Kadın:

"Onu bana gösterin bakayım?" dedi. Rasûlullah ona gösterildi. Onu gördüğü zaman:

"Seni sağ salim gördükten sonra her musibet benim için küçük kalır." dedi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Kapısında Nöbet Tutulması:

Hazrec ve Evs'in ileri gelenleri mescidde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kapısında Kureyş'ten herhangi bir birliğin baskın yapması ihtimaline karşı Rasûlullah'ı beklediler. Sa'd b. Ubade, Habbab b. Münzir, Sa'd b. Muaz Rasûlullah'ı bekleyenler arasında idi. **(Vâkidî-Meğazi)**

İbn-i Selul'un Oğlunu Kandırmaya Çalışması:

Abdullah b. Ubey b. Selul ve onunla birlikte bulunan münafıklar Rasûlullah'ın ve sahabelerinin yaralanmış olmasına çok seviniyorlardı. Abdullah b. Ubey'in oğlu Abdullah da yaralanmış bulunuyordu. Babası ona:

"Sen benim görüşümü dinlemeyen, gençlerin görüşüne uyan Muhammed'le Uhud'a çıkmasaydın bu felakete uğramazdın. Vallahi ben işin bu neticeye varacağını tahmin etmiştim" dedi. Oğlu ise ona:

"Allah'ın, Rasûlüne ve Müslümanlara yapmış olduğu herşeyde muhakkak ki bir hayır ve hikmet vardır" diye cevap verdi. **(Vâkidî-Meğazi)**

İbn-i Selul'un Uhud'dan Sonraki Durumu:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye geldiğinde Abdullah b. Ubey b Selul'un her cuma orada oturduğu bir makamı vardı ve burada oturması hususunda hiç kimseden itiraz gelmezdi. Böyle yapılmasının sebebi onu ve kavmini şerefli kimselerden kılmaktır. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* cuma günü insanlara hutbe okuduktan sonra oturunca Abdullah İbn-i Selul kalkar ve:

"Ey insanlar! Bu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'dir. Sizin aranız-dadır. Allah-u Teâlâ sizi onunla kerim ve aziz kıldı. O halde ona yardım edip destek olunuz. Ona saygı gösterip haber verdiği şeyleri dinlemek suretiyle ona itaat ediniz." der sonra da otururdu.

Uhud günü olduğu zaman kötülük yapıp milleti Uhud'dan çevirdi. Uhud'dan sonra eskiden yaptığı gibi bir konuşma yaptı. Bunun üzerine Müslümanlar, İbn-i Selul'un elbisesinin uçlarından tuttular ve:

"Otur ey Allah-u Teâlâ düşmanı! Sen buna ehil değilsin. Sen yapacağını yapmışsındır." dediler. O da insanların aralarından geçerek çıktı ve şöyle dedi:

"Vallahi sanki kötü birşey söyledim. Sadece Rasûlullah'ı desteklemek istemiştim." Bunun üzerine ensardan bir adam mescidin kapısı önünde ona rastladı ve şöyle dedi:

"Sana ne oldu? Yazık sana!" İbn-i Selul dedi ki:

"Ben Rasûlullah'ı desteklemek istemiştim. Fakat onun ashabından bir takım adamlar yerinden fırlayıp beni tuttular ve beni kınayıp bana sitem ettiler. Sanki ben kötü bir söz söyledim. Sadece Rasûlullah'ın sözünü destekledim." Ensarlı dedi ki:

"Yazık sana! Dün Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* senin için istiğfar ediyordu." Abdullah İbn-i Selul dedi ki:

"Vallahi benim için istiğfar etmesini istemiyorum."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Uhud Günü Mihnet Günü idi:

Uhud günü bela, musibet ve imtihan günü oldu. Allah-u Teâlâ onunla mü'minleri denedi, tecrübe etti. Kalbinde küfür gizlediği halde lisanıyla imanı açıklayan kimselerden olan münafıkları ise onunla imtihan etti. Ve öyle birgün oldu ki onda Allah-u Teâlâ, dostlarına sehavet ve keramet vererek istediklerine rahmet etti. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

SERİYYE VE GAZALAR

Hamraul Esed Seferi:

Uhud savaşından sonra Şevval'ın on altısında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in müezzini düşmana saldırı yapılacağını ilan etti ve:

"Dün bizimle beraber olanlardan başka kimse çıkmasın" dedi.

(Sahabelerden yetmiş kişi bu davete hemen icabet etti. Ebû Bekir ve Zübeyr b. Avvam da bunların arasındaydı.)

(Uhud savaşına katılamamış olan) Cabir b. Abdullah b. Amr b. Haram Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile konuştu ve şöyle dedi:

"Ya Rasûlallah! Muhakkak babam beni yedi kızkardeşimin başında onlara bakmam için (Uhud savaşından geri) bıraktı ve dedi ki:

"Ey oğulcuğum! Yanlarında bir erkek olmadığı halde onları yanlız bırakmamız doğru değildir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte cihada katılmakta seni kendime tercih edecek değilim. O halde sen kızkardeşlerinin başında geri kal." Böylece onların başlarında geri kaldım." Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Cabir'e (savaşa çıkmak için) izin verdi. Abdullah b. Amr b. Haram da Uhud'da şehid edildi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sadece düşmanı korkutmak, onları yakalamak, Müslümanlârda hala bir kuvvet olduğunu ve kendilerine isabet eden şeyden dolayı düşmanlarından korkmadıklarını bildirmek için

Medine üzerine İbn-i Ümmü Mektumu vali tayin ederek sefere çıktı. Nihayet Medine'ye sekiz mil uzaklıkta bir yer olan Hamra'ul Esed'e vardı.

Beni Abdileşhel'den Uhud savaşına katılmış olan bir adam (Abdullah b. Sehl) dedi ki:

"Uhud'da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte ben ve kardeşim (Rafi b. Sehl) hazır bulunduk. Biz yaralı olarak döndük. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in müezzini düşmanı kovalamak hususunda çıkmaya çağırınca kardeşime dedim ki veya o bana dedi ki:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte olan bir gazveyi kaçırır mıyız? Vallahi bizim için binecek bir binek hayvan da yoktur. Biz ağır yaralıyız." Böylece Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte çıktık. Ben daha az yaralı idim. Yarası ağırlık verdiği zaman kardeşimi kâh sırtımda taşıdım, kâh yürüdü. Nihayet Müslümanların vardıkları yere vardık.

Tıhame bölgesinde oturan Huzaalıların Müslümanları ve müşrikleri Rasûlullah'a sadık ve bağlı idiler. Bütün olup bitenleri Rasûlullah'dan saklamazlardı. Ma'bed b. Ebi Ma'bed henüz Müslümanlığı kabul etmemiş olmakla beraber Rasûlullah'a bağlı idi. Rasûlullah Hamraul Esed'de iken Ma'bed Rasûlullah'ın yanına geldi. Rasûlullah'a şöyle dedi:

"Ey Muhammed, Vallahi başına gelen bu hal bize zor geldi. Biz Allah-u Teâlâ'nın seni onların içinden kurtarmasını istiyorduk.» Sonra Ma'bed (Müslüman olup) Rasûlullah'ın yanından ayrılıp gitti. Nihayet Revha'da Ebû Süfyan b. Harb ve onunla birlikte olan Kureyş ordusuna rastladı. Onlar Rasûlullah'a ve sahabelerine saldırmak için geri dönmeyi arzulamışlardı. (Kendi kendilerine) şöyle diyorlardı:

"Muhammed'in sahabelerini, en şerefli ve yiğit adamlarını feci bir şekilde öldürdüğümüz halde onların kökünü tamamen kazımadan Mekke'ye geri mi döneceğiz? Andolsun ki onların kalanlarının üzerine saldıracağız ve onlardan kurtulacağız." Ebû Süfyan Ma'bed 'i görünce dedi ki:

"Ey Ma'bed! Senin ardında ne vardır?" Ma'bed:

"Muhammed, ashabıyla birlikte çıkmış, öyle bir cemaatle sizi arıyor ki şimdiye kadar onun mislini hiç görmedim. Size karşı kızgınlık ateşiyle yanıyorlar. Öyle bir şekilde ki onunla birlikte Uhud'a gelmeyen kimseler toplanmış ve yaptıklarına pişman olmuşlar. Onlarda size karşı mislini hiç görmediğim şiddetli bir kızgınlık vardı." dedi. Ebû Süfyan dedi ki:

"Yazık sana ne söylüyorsun?" Ma'bed dedi ki:

"Vallahi atlar yola çıkmak için hazırlanmış. Şayet şu anda yola çıkarsan ancak kaçabilirsin." Ebû Süfyan dedi ki:

"Vallahi onların kalanlarının kökünü kazmak için azimlendik." Ma'bed dedi ki:

"Ben sana bunu tavsiye etmem." Ebû Süfyanla arkadaşlarının kalblerine korku düşmüştü. Medine'ye dönmekten vazgeçip acele Mekke yolunu tuttular.

Ebû Süfyan çekip giderken Abdulkaysların ticaret kervanına rastladı. Onlara:

"Nereye gitmek istiyorsunuz?" diye sordu.

"Medine'ye gitmek istiyoruz" dediler. Ebû Süfyan:

"Niçin gidiyorsunuz?" diye sordu.

"Yiyecek almak için" dediler. Ebû Süfyan:

"Sizi, söyleyeceğim şeyleri Muhammed'e ulaştırmanız için elçi olarak göndersem ve size bu vazifeyi yerine getirmenize karşılık olarak yarın Ukaz panayırında kuru üzüm versem ne dersiniz?" dedi.

"Olur" dediler. Bunun üzerine Ebû Süfyan:

"Gidip Muhammed'e: Ebû Süfyan yola çıkmış seni ve ashabından geri kalanların köklerini kazımak için geliyormuş, diye haber veriniz." dedi. Abdulkaysların ticaret kervanı Hamraul Esed'den geçerken Ebû Süfyan'ın söylediklerini Rasûlullah'a haber verdiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Hasbunallahu ve ni'mel vekil (Allah bize yeter. O ne güzel vekildir). **Eğer müşrikler bizimle tekrar çarpışmaya dönerlerse varlığım elinde bulunan Allah'a yemin ederimki taş kesilecekler, geçip gitmiş olan dünkü gün gibi ortadan silineceklerdir"** dedi.

(Vâkidî-Meğazi)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hamraul Esed'de üç gün kaldı. Medine'ye dönmeden önce Muaviye b Muğire'yi ve Azze el-Cumeh'i yakaladı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Azze'yi Bedir'de esir etmişti. Sonra onu lütfedip öldürmemişti. Azze şöyle dedi:

"Ya Rasûlallah! Beni bırak." Resûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de şöyle dedi:

"Vallahi bundan sonra artık sen Mekke'de ellerini okşayıp Muhammed'e iki kere hile ettim diyemeyeceksin. Ey Zübeyr! Onun boynunu vur!" Zübeyr de onun boynunu vurdu.

Said b. Müseyyib 'den gelen habere göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona dedi ki:

"Muhakkak mü'min bir delikten iki kere ısırılmaz. Ey Asım b. Sabit! Onun boynunu vur!" O da onun boynunu vurdu.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Ebû Seleme'nin Katan'a Gönderilmesi:

Hicretin dördüncü yılının Muharrem ayında Huveylid'in oğulları Talha ve Seleme'nin kendi kabilesinin ve bunlara tabi olanların arasında dolaşıp Esed b. Huzeyme oğullarını Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile savaşa çağırdığı haberi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ulaştı. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû Seleme'yi onlara karşı gönderdi. Kendisine bir sancak verdi. Ensar ve muharcirlerden yüzeli kişiyi de onunla birlikte gönderdi. Sahabeler deve koyun sürüleri ele geçirdiler. Urve b. Mes'ud şehit oldu. Karşı taraftan da bir kişi öldürüldü.

(Vâkidî-Meğazi)

Rec'i Günü:

Uhud savaşından sonra (hicretin dördüncü yılı sefer ayında) Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına Adel ve Kare'den bir topluluk geldi. Rasûlullah'a şöyle dediler:

"Ya Rasûlallah! Biz Müslüman olduk. Bizimle beraber birtakım kimseler gönder ki bize Kur'an'ı ve İslâm'ın hükümlerini öğretsinler."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* on kişilik bir keşif birliği hazırladı da bunların başına Asım b. Ömer b. Hattab'ın ana tarafından dedesi olan Asım İbn Sabit el-Ensari'yi kumandan yaparak gönderdi. Bunlar hareket ettiler. Nihayet bu birlik Mekke ile Usfan arasında oldukları zaman, bunlar, Huzeyl kabilesinden Lıhyan oğulları denilen bir obaya zikrolunup haber verildiler. O kabile halkı yüze yakın atıcı kişi ile bunları yakalamak için arkalarından gittiler. Onların, ayak izlerinin ardına düştüler. Nihayet keşif birliğinin konaklamış oldukları bir menzile geldiler ve orada keşif birliğinin Medine'den azık olarak yanlarına almış oldukları hurma çekirdeklerini buldular. Bunun üzerine:

"İşte bunlar Yesrib hurmalandır" dediler ve tekrar seriyyenin izleri ardına düştüler. Sonunda seriyyedekilere ulaştılar. Asım ve arkadaşları son noktaya vardıkları zaman yüksek bir tepeye sığındılar. Takip eden Lıhyan oğulları topluluğu gelip onları çepeçevre kuşattılar ve:

"Size ahd ve misak vardır. Eğer bize inerseniz sizden hiçbir kimseyi öldürmeyeceğiz, söz veriyoruz" dediler. Bunun üzerine Asım kendi arkadaşlarına:

"Bana gelince ben bir kâfirin ahdine güvenip de inmem." dedikten sonra:

"Allah'ım! Rasûlüne bizden haber ver" dedi. Asım ve arkadaşları müşriklerle çarpıştılar. Nihayet Asım müşrikler tarafından öldürüldü.

(Buhârî)

Asım öldürüldüğü zaman Huzeyl, Asım'ın başını Sülale binti Sa'd b. Şüheyd'e satmak için almak istedi. Bu kadın Uhud gününde iki oğlu öldürüldüğü zaman şunu adamıştı:

"Asımın başını ele geçirirsem, elbette onun kafatası içinde şarab içeceğim."

Huzeyl, Asım'ın başını almak istediğinde arılar buna engel oldular. Arılar Asım ile müşriklerin arasına girdikleri zaman müşrikler dediler ki:

"Onu bırakınız. Akşam olup arılar oradan ayrılınca biz onu alırız." Bunun üzerine Allah bir sel gönderdi ve Asım'ı yükleyip götürdü. Ömer b. el-Hattab *(radıyallahu anh)* kendisine, arıların onu korudukları haberi ulaştığında şöyle dedi.

"Allah mümin kulunu korur."

Asım hiçbir müşriğin kendisine dokunmaması ve kendisinin de hiç bir müşriğe el sürmemesi hususunda Allah'a dua etmişti. Böylece Allah onu hayatında koruduğu gibi vefatından sonra da korudu.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Geriye Hubeyb, Zeyd ve Abdullah b. Tarık kaldı. Müşrikler onlara öldürmeyeceklerine dair ahd ve yemin verdiler. Bunun üzerine Müslümanlar sığındıkları tepeden müşriklerin yanına indiler. Müşrikler müslümanları ele geçirdikleri zaman yaylarının kirişlerini çözüp bunlarla Müslümanları bağladılar. Bunun üzerine Abdullah b. Tarık:

"İşte bu ilk zulümdür" dedi ve onlarla beraber gitmeyi kabul etmeyip diretti. Müşrikler de onu sürüklediler ve kendileriyle gitmesi için uğraştılar. Onlarla gitmemekte diretince de onu öldürdüler. Hubeyb ile Zeyd'i de götürüp Mekke'de sattılar. **(Buhârî)**

Zeyd b. Desinne'yi, Safvan b. Ümeyye (babası Ümeyye b. Halefin karşılığında) öldürmek için satın aldı. Safvan b. Ümeyye onu Nisfas denilen bir kölesiyle Tenim'e gönderdi. Onu öldürmek için Harem'den çıkarttılar. Kureyş'ten bir grup toplandı. Onların içinde Ebû Süfyan b. Harb de vardı. Öldürülmek için getirildiğinde Ebû Süfyan ona şöyle dedi:

"Ey Zeyd! Allah iyiliğini versin. Muhammed'in şimdi bizim yanımızda, senin yerinde olmasını ve onun boynunu vurmamızı, senin de ailenin yanında olmanı ister misin?" Zeyd dedi ki:

"Vallahi Muhammed'in şimdi bulunduğum konumda olmasını ve ona eziyet veren bir dikenin isabet etmesini, bunun yanında benim ise ailem içinde oturur bulunmamı ne isterim ne de severim." Ebû Süfyan şöyle dedi:

“İnsanlar içerisinde Muhammed'in ashabının Muhammed'i sevdiği gibi hiçbir kimse görmedim.” Sonra Nisfas, Zeyd'i öldürdü.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Hubeyb'i, Haris b. Nevfel'in oğulları satın aldı. Hubeyb, Haris oğullarının yanında (haram aylar geçinceye kadar) esir olarak kaldı. Nihayet onu öldürmeye karar verdiklerinde Hubeyb etek ve koltuk altı tıraşı yapmak için Haris kızlarının birinden bir ustura istedi, kadın da ona usturayı temin etti. Kadın şöyle demiştir:

“Bu arada ben farkında değilken benim çocuğum Hubeyb'in yanına yürümüş ve onun yanına varmış. Hubeyb de (elinde ustura olduğu halde) çocuğu baldırı üzerine koymuş. Ben çocuğumu bu vaziyette görünce Hubeyb onu ustura ile kesecek diye korktum. Hubeyb, elinde ustura olduğu halde benim bu korkumu anladı da:

“Çocuğu öldüreceğimden mi korkuyorsun? İnşeallah ben o işi yapacak değilim” dedi. Zeyneb adındaki o kadın şöyle demiştir:

“Ben asla Hubeyb'den daha hayırlı bir esir görmedim. Yemin olsun birgün ben onu kendisi demirle bağlı olduğu halde elinde bir üzüm salkımından yerken görmüşümdür. Hâlbuki o zaman Mekke'de bu meyve hiç yoktu. Bu ancak Allah'ın Hubeyb'e ihsan ettiği bir rızıktır.”

Nihayet Hubeyb'i Hıll'de öldürmek için Harem'den çıkardıklarında Hubeyb onlara:

“Beni serbest bırakın da iki rek'at namaz kılayım” dedi. Sonra namazını bitirip onların yanına döndü de;

“Eğer bende ölümden bir korku olduğunu düşünmeniz olmasaydı muhakkak namazı arttırırdım” dedi. İşte böylece Hubeyb öldürülme sırasında iki rek'at namaz kılmayı sünnetleştiren ilk kimse olmuştur. Bundan sonra Hubeyb:

“Allah'ım! Onların hepsini say. Onları dağınık dağınık öldür. Onlardan hiçbirini diri bırakma” diye beddua etti. Bundan sonra da şu beyitleri söyledi:

“Ben Müslüman olarak öldürülürken buna aldırmam. Çünkü ölümüm hangi yerde olsa Allah içindir. Bu ölüm Allah'ın Zatı (O'nun rızasını arama) yolundadır. Eğer O isterse parça edilmiş cesedin eklemleri üzerine de bereketler ihsan eder.” Bundan sonra Ebû Sirvaa Ukbe Îbn'ul-Haris, Hubeyb'e yönelip onu öldürdü. **(Buhârî)**

Muaviye b. Ebû Süfyan şöyle dedi:

“O gün Ebû Süfyan ile birlikte orada bulunanların içinde ben de vardım. Hubeyb'in duasını işittiğimde korkarak yere yattım. Müşrikler şöyle derlerdi:

“Bir adamın üzerine beddua edildiği zaman yan yatınca o beddua ondan gider.”

Yahya b. Abbad şöyle dedi:

"Vallahi Hubeyb'i ben öldürmedim. Çünkü ben küçük idim. Fakat Beni Abduddar'ın kardeşi Ebû Meysere mızrağı aldı elime koydu, sonra benim elimden ve süngüden tuttu. Süngüyü ona dürttü, böylece onu öldürdü."

Ömer b. Hattab *(radıyallahu anh)* Said b. Amir'i Şam'ın bir bölümüne vali tayin etmişti. Said halk arasında iken bayıldı. Ömer b. Hattab'a denildi ki:

"Said hastalandı." Said Ömer'in yanına geldiğinde Ömer ona dedi ki:

"Ey Said halin nedir?" Said dedi ki:

"Vallahi ey Emir'el Mü'minin! Ben de birşey yoktur. Fakat ben Hubeyb b. Adiyy'in öldürülmesi sırasında orada hazır bulunanların içindeydim. Onun bedduasını dinledim, vallahi o beddua, ne zaman ben bir mecliste iken hatırıma gelse işte o zaman bana baygınlık gelir."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Reci'de bulunan münafıklardan bir takım kimseler şöyle dediler:

"Vah vah. İşte o kandırılıp da helak olan kişilere yazık oldu. Onlar ne ailelerinin yanında oturdular, ne de arkadaşlarının risaletini tebliğ ettiler." Bunun üzerine Allah Teâlâ münafıkların o kişilere isabet eden hayır hakkında söyledikleri şeyler hususunda şu ayetini indirdi:

«İnsanlardan öyleleri vardır ki dünya hayatına dair konuşması senin hoşuna gider. Hatta böyleleri söylediklerinin kalpten geldiğine (samimi olduğuna) **Allah'ı şahit tutar. Hâlbuki o düşmanların en şiddetlisidir. O dönüp giti mi** (senden ayrılıp bir iş başına geçti mi) **insanlar arasında bozgunculuk etmek, ekinleri tahrip edip nesilleri bozmak için yeryüzünde koşar. Allah bozgunculuğu sevmez. O gibilere: «Allah'tan kork» denilince işlediği günahlar sebebiyle benlik ve gurur kendisini yakalar** (da daha çok günah işler) **Ceza ve azap olarak cehennem ona yetişir. Ne kötü yataktır o. İnsanlardan öyleleri de var ki Allah'ın rızasını almak için kendini satar** (feda eder). **Allah kullarına şefkatlidir.»**

(Bakara: 204-207) (Siyeri İbn-i Hişam)

Bi'ri Maune Vak'ası:

Ebû Bera b. Amir Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına Medine'ye geldi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onu İslâma davet etti. O ise Müslüman olmadı. Fakat İslâm'dan da uzaklaşmadı. Ve şöyle dedi:

"Ey Muhammed! Ashabından Necid halkına bir takım adamlar gönderşen de onları senin emrine davet etseler, umarım ki sana icabet ederler." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de buyurdu ki:

"Ben onlar için Ehl-i Necid'den korkarım." Ebû Bera dedi ki:

"Ben onlara kefilim. Onları gönder de milleti İslama davet etsinler."

(Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onlara hicretin dördüncü yılı Sefer ayında kendilerine **«Kurra»** ismi verilen ensardan yetmiş kişiyi gönderdi)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların başına Beni Saide'nin kardeşi olan ve kendisine «ölüme süratli koşan» anlamında «Mun'ik liyemute» lakabı verilen Münzir b. Amr'ı emir tayin etti.

Sahabeler gittiler ve Beni Amir'in yurdu ile Beni Süleym'in arazileri arasında olan Bi'ri Maune (Maune Kuyusun)'da konakladılar. Her iki belde de Bi'ri Maune'ye yakındır. Fakat bu kuyu Beni Süleym'in arazilerine daha yakındır.

Sahabeler kuyunun başına indiklerinde Haram b. Milhan'ı Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in mektubuyla Allah düşmanı Amir b. Tufeyl'e gönderdiler. Amir mektuba bakmadı bile. Üstelik Milhan'ın üzerine saldırıp onu öldürdü. (Haram b. Milhan ölüm darbesini alınca:

"Allah-u Ekber! Kâbe'nin Rabbine yemin olsun ki ben kazandım" diye bağırdı). Sonra Amir Müslümanları kuşatmak için Beni Amir'den yardım istedi. Ebû Bera Rasûlullahla sözleşme yapıp onlara kefalet verdiği için Beni Amir kendilerine yapılan teklifi kabul etmediler ve şöyle dediler:

"Ebû Bera'nın ahdini asla bozmayız." Beni Amir'den yardım göremeyen Amir bu kez Müslümanlara karşı, Beni Süleym Usayy, Ri'l, Zekvan kabilelerini yardıma çağırdı. (Beni Lıhyan'dan da yardım istedi). Onlar da bu hususta Amir'e icabet ettiler. Topluca çıkıp sahabelerin etrafını çevirdiler. Sahabeleri yolculukta (savaşa hazırlıksız) iken kuşattılar. Sahabeler (Allah onlara rahmet etsin) müşrikleri gördükleri zaman hemen kılıçlarını alıp savaştılar ve en sonuncusuna varıncaya kadar şehid edildiler. Sadece Beni Dinar b. Neccar'ın kardeşi olan Ka'b b. Zeyd geriye kaldı. Çünkü müşrikler onu canı çıkmak üzere iken bıraktılar. O da ölülerin arasından yaralı olarak kalktı. Ka'b b. Zeyd *(radıyallahu anh)* Hendek gününde öldürülünceye kadar yaşadı. Öldürülenler arasında Amr b. Fuheyre de vardı.

Amr b. Umeyye ed-Damri ve Münzir b. Muhammed Müslümanların otlağına çıkmışlardı. Olayın olduğu yerde kartalların dönüp dolaştığını farkettiler ve:

"Vallahi bu kartallarda elbette bir iş vardır." dediler. Bunun üzerine oraya gidip baktılar ve sahabeleri kanlar içersinde öldürülmüş olarak buldular. Kendilerine bir kalleşliğin yapıldığı gözler önündeydi. Bunun üzerine Münzir b. Muhammed, Amr b. Ümeyye'ye: «Ne dersin?» dedi. Amr b. Umeyye de dedi ki:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e dönüp durumu ona haber vermeyi uygun görüyorum." Münzir b. Muhammed:

"Ben ise Münzir b. Amr'ın öldürüldüğü bir yerden dönemem. Bu adamlardan onun haberini soracak da değilim." dedi. Sonra da müşriklerle savaştı ve öldürüldü. Amr b. Umeyye ise esir düştü. Mudar'dan bir kimse olduğunu onlara haber verdiği zaman Amir b. Tufeyl annesinin bir adağını yerine getirmek için onu kölelikten azat etti.

Amr b. Umeyye de oradan ayrıldı. Kanat vadisinin başlangıcındaki Karkara denilen yere varınca Beni Amir'den iki kişiye rastladı. Amirlilerin Rasûlullahla bir antlaşma ve kefaletleri vardı. Amr b. Umeyye bunu bilmiyordu. Amr b. Umeyye onlara:

"Siz kimlersiniz?" diye sordu. Onlarda:

"Beni Amir'deniz" dediler. Amr b. Umeyye, uyudukları zaman onların üzerlerine saldırıp onları öldürdü. Amr b. Umeyye bunu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabının başına getirdikleri şeylerden dolayı Beni Amir'den intikam almak için yapmıştı. Amr b. Umeyye Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına gelip de olanları ona haber verdiği zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu:

"Öyle iki kişiyi öldürdün ki onların diyetlerini ödemen lazım."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Bi'ri Maune faciasını öğrenince dedi ki:

"Bu Ebû Bera'nın yaptığıdır. Ben bunun yaptığını sevmedim, çekindim." Amir b. Tufeyl'in Müslümanlara saldırıp onları öldürmesi sebebiyle Ebû Bera' nın Müslümanlarla yapmış olduğu andlaşmanın bozulması haberi Ebû Bera'ya ulaştığında bu durum ona ağır geldi.

Müslümanların öldürüldüğü gün Amir ile birlikte hazır bulunan kimselerin içinde Cebbar da vardı. Cebbar daha sonra Müslüman oldu. O şöyle diyordu:

"Şüphesiz ki Müslüman olmamın sebebi şu olmuştur: Ben o gün Müslümanlardan bir adamı iki omuzu arasından vurdum ve süngünün ucundaki demir onun göğsünden çıktığı zaman ona baktığımda şöyle dediğini işittim:

"Vallahi ben kazandım!" Ben dedim ki:

"Neyi kazandın? Ben seni öldürmedim mi?" Sonra onun bu sözünü sorduğumda dediler ki:

"O şehadeti kazandığını söylemiştir." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Maune kuyusu faciası akabinde Cebrail vesilesiyle onların haberi Rasûlullah'a geldi. Rasûlulah da onların Öldürüldüklerini sahabelerine bildirdi ve şöyle dedi:

"Arkadaşlarınız müşriklerle karşılaşıp öldürüldüler. Ve onlar Rablerinden istekte bulundular da:

«Ey Rabbimiz! Bizim tarafımızdan bizim sana kavuştuğumuzu ve senden razı olduğumuzu senin de bizden razı

olduğunu dünyadaki kardeşlerimize haber ver» dediler. Rableri de Cebrail vasıtasıyla onların halini haber verdi»

Allah-u Teâlâ Rasûlüne Bi'ri Maune'de öldürülenler hakkında ayet indirdi. Sonra bu ayetin lafzı neshedildi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu müşrikler aleyhine bir ay boyunca namazında rükûdan sonra beddua ederek kunut yaptı. **(Buhârî)**

Ben-i Nadir'in Sürülmeleri:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Amr b. Umeyye'nin Öldürdüğü Beni Amir'den olan iki kişinin diyeti için yardım istemek amacıyla Beni Nadir'e gitti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunu, o ikisi için yaptığı antlaşmadan yani eman antlaşmasından dolayı yapıyordu. Nitekim Beni Nadir ile Beni Amir'in aralarında antlaşma vardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* işte o iki ölünün diyeti hususunda onlardan yardım istemek için onlara gelince dediler ki:

"Evet ey Ebû'l Kasım! Senin bizden kendi istediğin şey için sana yardım ederiz." Sonra tenhada birbiriyle kaldıkları zaman şöyle dediler:

"Şüphesiz siz bir daha asla onu şimdiki gibi bu hal üzere bulamazsınız." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onların evlerinden bir duvarın yanında oturmakta idi.

"Kim şu evin üstüne çıkıp da onun üzerine bir kaya atar? Böylece ondan kurtulmuş oluruz" dediler. Bunun üzerine onlardan Amr b. Cihaş b. Kab bu çağrıya uydu ve:

"Bunun için ben varım" dedi. Böylece Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in üzerine kaya atmak için evin damına çıktı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise bir grup ashabı içinde idi. Onların içinde Ebû Bekr, Ömer ve Ali vardı.

Allah-u Teâlâ, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e onların planladığı şeyi bildirdi. Rasûlullah hemen kalktı ve Medine'ye dönmek üzere yola çıktı. Ashab Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i beklediler. Geç kalınca onu aramaya çıktılar. Yolda Medine'den gelen bir adama rastladılar. Ona Rasûlullah'ı sordular. O da dedi ki:

"Onu Medine'nin içinde gördüm."

Bunun üzerine oradaki sahabeler de döndü ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına vardılar. Rasûlullah da onlara yahudilerin ona yapmak istedikleri hainliği anlattı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlarla harp etmek için hazırlık yapmayı ve onların üzerlerine yürümeyi emretti. Medine üzerine de İbn-i Ümmi Mektum'u vali tayin etti. Sonra (hicretin dördüncü yılının) Rebiul-evvel ayında üzerlerine yürüdü. Ve onları altı gece kuşattı.

Beni Nadir bu durum karşısında kalelere yerleşip sığındı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onların hurmalıklarının kesilmesini ve oraların ateşe verilip yakılmasını emretti. Bunun üzerine onlar:

"Ey Muhammed! Sen fesaddan nehyediyordun ve onu işleyen kimseleri ayıplıyordun. O halde hurmalıkları kesmek ve onları yaktırmak da neyin nesi? Diye nida ettiler."

O sırada Beni Avf b. Hazrec'den bir topluluk içinde Allah düşmanı Abdullah b. Ubeyy b. Selul, Vedi'e, Malik b. Ebi Kavkav, Süveyd ve Dais de bulunuyorlardı. Bunlar Beni Nadir'e:

"Sabit olunuz, karar kılınız ve korununuz. Çünkü biz sizi asla yardımsız bırakmayacağız. Eğer sizinle savaşılırsa biz sizinle beraber savaşırız, eğer siz çıkartılırsanız sizinle beraber çıkarız" diye haber gönderdiler. Bunun üzerine onlar bu yardımı beklediler. Ama onlar söz verdikleri bu yardımı yapamadılar. Allah-u Teâlâ onların kalplerine korku attı.

Bunun üzerine Beni Nadir Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den; karılarına dokunulmamasını, silahlarının dışında develerin kaldırabileceği kadar malı beraberinde götürme hakkının verilmesini ve bunun karşılığında ise geri kalan mallarını ganimet olarak bırakmayı, kendilerinin sağ salim oradan çıkartılmaları öne sürdüler. Rasûlullah bunu kabul etti. Develerin kaldırabileceği kadar mallarını yüklediler. Hatta adam vardı ki, evini kapı eşiğinden yıkar ve onu devesine yükler götürürdü. Onlar kadınları, çocukları ve malları develere yüklediler. Beraberlerinde davullar, zurnalar ve oynayan oyuncu kadınlar vardı. Oradan çıkıp Hayber'e gittiler. Bir kısmı da Şam'a gitti.

Sellam b. Ebûl-Hukayk, Kinane b. Rebi b. Ebûl-Hukayk ve Huyey b. Ahtab. Hayber'e yerleştikleri zaman oranın halkı onlara itaat ve hürmet etti.

Beni Nadir mallarını Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e bıraktı. Mallar da hassaten Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ait oldu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de o malları ensara değil de ilk muhacirlere taksim etti. Ancak ensardan Sehl b. Hüneyf, Ebû Dücane, Simak b. Hareşe fakirliklerini zikredince Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara da verdi.

Beni Nadir'den ancak iki adam Müslüman oldu. Biri Amr b. Cihaş'ın kardeşi olan Yamin b. Umeyr biri de Ebû Sa'd b. Vehb'dir. Bunlar mallarının başında kaldılar ve mallarını ellerinde tuttular.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Yamin'e dedi ki:

"Senin kardeşinin (Amr b. Cihaş'ın) **benim hakkımda yapmak istediği şeyi biliyor musun?"** Bunun üzerine Yamin b. Umeyr de bir adama Amr b. Cihaş'ı öldürmesi için hayvanlar verdi. O da Amr'ı öldürdü.

Beni Nadir hakkında Haşr suresinin tamamı nazil oldu. O surede Allah'ın onlara verdiği azab, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i onlardan üstün kılması ve Rasûlullah'ın onlar hakkında yaptığı şeyler anlatılmıştır.

Allah-u Teâlâ buyuruyor ki:

«Kitap ehlinden inkarcı olanları ilk sürgünde yurtlarından çıkaran O'dur. Oysa ey inananlar! Çıkacaklarını sanmamıştınız. Onlar da kalelerinin kendilerini Allah'tan koruyacağını sanmışlardı. İşte Allah'ın azabı onlara beklemedikleri yerden geldi. Kalblerine korku saldı. Evlerini kendi elleriyle ve inananların elleriyle yıkıyorlardı. Ey akıl sahipleri! Ders alın! Allah onlara sürülmeyi yazmamış olsaydı dünyada başka şekilde azab verecekti. Ahirette de onlara ateş azabı vardır. Hurma ağaçlarını kesmeniz veya onları kesmeyip gövdeleri üzerinde ayakta bırakmanız Allah'ın izniyledir. Bir de fasıkları rezil edip hakir kılmanız içindir.» (Haşr: 2-5)

(Siyeri İbn-i Hişam)

Son Bedir Gazvesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şaban ayında Ebû Süfyan ile sözleştikleri yerde buluşmak için (binyüz kişilik bir kuvvetle) Bedir'e doğru çıktı. Abdullah b. Abdullah b. Ubeyy b. Selül el-ensari'yi Medine üzerine vali yaptı.

Bedir'e vardı ve orada sekiz gece kaldı. Ebû Süfyan'ı bekliyordu. Ebû Süfyan ise Mekke halkı ile birlikte çıktı ve Zahran bölgesinde olan Mecenne'ye indi. (Usfân'a indiği de rivayet edilir.)

Sonra aklına, dönmek uygun geldi ve şöyle dedi:

"Ey Kureyş topluluğu! Bu sene kuraklık, kıtlık senesidir. Savaşırsak bizim için iyi olmaz. Kuraklığın olmadığı, bolluğun olduğu senede savaşırsak daha iyi olur. O sene hayvanları otlatır, süt içersiniz. Öylece savaşa gelirsiniz. Ben dönüyorum. O halde sizler de dönünüz."

Bunun üzerine müşrikler döndü. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Bedir'de kaldı. Onunla sözleştikleri yerde buluşmak için Ebû Süfyan'ı bekliyordu. Mahşi b. Amr ed-Damri ona geldi. Bu, Veddan gazvesinde Beni Damre'nin başında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile barış antlaşması yapmış olan kimse idi. Şöyle dedi:

"Ey Muhammed! Şu suyun yanına Kureyş'le karşılaşmak için mi geldin" Rasûlullah dedi ki:

"Evet ey Beni Damre'nin kardeşi! Eğer dilersen seninle bizim aramızda olan şeyi sana geri verelim (yani ahdimizi birlikte bozalım)

sonra Allah seninle bizim aramızda hükmünü verinceye kadar seninle vuruşalım."Mahşi dedi ki:

"Hayır, vallahi ey Muhammed! Sana bunu yapmak istemiyoruz."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Dumet-ül Cendel Gazası:

Kudaa ve Gassân kabileleri halkı Dumet'ül Cendel'de toplanarak Hicaz'a saldırmayı kararlaştırmışlardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların toplanıp böyle büyük bir topluluk meydana getirdiklerini yanlarına uğrayan tüccarlara zulüm ve işkence yapmaya başladıklarını, Medine'ye yaklaşıp baskın yapmak istediklerini haber alınca ashabını topladı. Durumu onlarla konuştuktan sonra Medine'de yerine Sıba b. Urfutat-ül Gıfari'yi vekil bıraktı. Hicretin beşinci yılı Rebiül-evvel ayında Müslümanlardan bin kişilik bir kuvvetle yola çıktı. Dumet-ül Cendel halkının deve, sığır gibi hayvanlar ve çobanları üzerine baskın yaptılar. Yalnız bir kişiyi esir alabildiler. Bu kişi Müslüman oldu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* herhangi bir tuzakla karşılaşmadan Medine'ye döndü.

Beni Mustalik Gazvesi:

Ben-i Mustalıklerin reisi Haris b. Ebû Dırar, kavmi arasında dolaşarak onları ve araplardan söz geçirebildiklerini Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'le çarpışmaya davet etmiş, davet kabul ile karşılanınca, atlar ve silahlar satın alarak hep birlikte Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in üzerine yürümek için hazırlamıştı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Ben-i Mustalıkların bu tutum ve davranışlarını haber alınca, durumu incelemek ve öğrenmek üzere, Bureyde b. Husayb ül-Esleme'yi, Haris b. Ebi Dırar'ın yurduna gönderdi. Bureyde; Ben-i Mustalıkların şerlerinden korunabilmek için gerektiğinde gerçeğe aykırı bir şeyler söylemesine müsaade buyurmasını Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den istemişti.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , müsaade edince Bureyde, Ben-i Mustalıkların yurduna gitti. Yanlarına vardı, topluluklarını gördü. Ben-i Mustalıklar, Bureyde'yi görünce: «Kimdir bu adam?» diye sordular. Bureyde:

"Ben, sizlerden bir adamım. Şu adam (Muhammed aleyhisselam) için derlenip toplandığınızı işittim, îstedim ki, ben de kavmim ve bana itaat edenlerle birlikte gideyim. Onların (Müslümanların) köklerini kazıyıncaya kadar sizinle işbirliği yapalım!" dedi. Haris b. Ebû dırar:

"Biz de, bu iş üzerindeyiz. Haydi, yanımıza gelmekte acele et!" dedi. Bureyde:

"Şimdi hayvanıma atlar, kavmimden büyük bir toplulukla yanınıza gelirim!" diyerek onlardan ayrıldı ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına döndü. Ben-i Mustalıklarda gördüklerini, duyduklarını Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e bildirdi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu durumu ashabıyla konuştuktan sonra yola çıkmak üzere hemen askeri bir birlik hazırladı. Hazırlanan birlik, yediyüz kişilikti. **(Vâkidî - Magazi)**

Kudeyd'in sahile doğru olan yönünden, Müreysi denilen, onlara ait bir suyun yanında onlarla karşılaştı. İki ordu birbirine doğru yürüdüler ve vuruştular. Allah'da beni Mustalik'i yenilgiye uğrattı ve onlardan birçoğu öldürüldü. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların çocuklarını, kadınlarını ve mallarını ganimet aldı.

Müslümanlardan, Beni Kelb b. Avf den olan Hişam b. Sübabe yaralandı. Onu ensardan Ubade b. Samit'in kabilesinden bir adam yaraladı. O, onu düşman sanmıştı. Böylece onu hataen öldürmüş oldu.

"Beni Mustalik gününde Müslümanların parolası: «Ya Mansur! Emit emit» idi. (Ey zafer bulmuş kimse! Öldür, öldür.) **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Tıhame halkı, bu yılda kendilerine geleceğimiz sanmazlar. Fakat Şam'ın, Tıhame halkına casuslar ve gözcüler saldığını işitiyorum." demiş, Müslümanlar da Ben-i Mustalıklar için gidilmediğini sanmışlardı. Zaten Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de, savaş birliğiyle Medine'den yola çıkarken ensardan Ben-i Selemelerin evlerine, mahallelerine yönelip Şam'a doğru gidiyormuş gibi yapmış, o gün yoluna böylece devam etmişti. Akşam olunca olduğu yerde konaklamış, sonra kalkıp Tıhame tarafına yönelerek yol almaya başlamıştı.

Beni Mustalik Gazvesinde Münafıklar:

Müslümanlar, Müreysi suyunun başında iken ensarın müttefik olan Sinan b. Vebre el-Cüheni geldi. Yanında da su almak için gelen Salim oğullarından gençler vardı. O sırada suyun başında ensar ve muhacirlerden oluşan bir topluluk bulunuyordu. Sinan, su almak için kovasını salladı. Bu sırada yine su almak için gelmiş olan Ömer b. Hâttab *(radıyallahu anh)*'un ücretli işçisi Cahcah da kovasını suya salladı. Sinan'la, Cahcah'ın kovası birbirine dolandı. Bunun üzerine münakaşaya tutuştular. Cahcah, Sinan'a vurup kanını akıttı. Sinan, ensardan yardım isteyerek:

"Ey Hazrec'liler! Yardım edin" diye bağırdı. Hazrec'in savaşçıları ayağa kalkınca Cahcah kaçarak Müslümanların karargâhında:

"Ey Kureyşliler! Ey Kinane! Yardıma gelin" diye bağırmaya başladı. Bunun üzerine Kureyşli muhacirler de kalktı. Evs ve Hazrec'le karşı karşıya gelip iki taraf da silahlarını çektiler. Az kalsın büyük bir fitne vuku bulacaktı ki içlerinden bir adam araya girip sulh yaptı ve Sinan hakkından vazgeçti. (Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* : **«Bırakın, şu cahiliye davasını. Çünkü o, bir murdarlık ve kötülüktür.»)**

Bu sırada Abdullah İbn Ubey yanında münafıklardan on kişi ile oturmakta idi. Bu olay üzerine kızarak:

"Vallahi bugünkü gibi bir zillete şahit olmadım. Vallahi bunlardan hoşlanmamamın sebebi bu yüzdendir. Fakat milletim beni dinlemeyip onlarla anlaştı. Onlar da hem bize kabalık ediyor hem de düşman oluyorlar. Kendilerine yaptığımız iyiliklere nankörlük ettiler. Vallahi bu Kureyş topluluğuyla bizim misalimiz «Besle köpeğini yesin seni» diyen kişinin sözüne benzedi. Vallahi birinin Cahcah gibi bağırdığını duymadan önce öleceğimi zannederdim. Ben aranızda olduğum müddetçe bu olay bir daha tekerrür etmeyecektir. Vallahi eğer Medine'ye bir dönersek herhalde izzet ve kuvveti fazla olan (İbn Ubey ve münafıklar) içimizden zayıf ve zelil olanı (Muhammed ve ashabını) Medine'den mutlaka çıkaracaktır" dedi. Sonra Medine'lilerin yanına giderek:

"Siz ne yaptınızsa kendi kendinize yaptınız. Yurdunuzu onlara açtınız. Evlerinizde misafir oldular. Onlara mallarınızla yardımcı oldunuz, zenginleştiler. Vallahi eğer onlara karşı ellerinizi sıkı tutsaydınız sizin yurdunuzdan başka bir yere giderlerdi. Bununla da yetinmeyip onların arzularına uyarak onlarla beraber savaştınız. Çocuklarınızı yetim bıraktınız. Sizler azaldınız, onlar ise çoğaldı" dedi.

Zeyd b. Erkam o sırada onların yanında bulunuyordu. Daha henüz buluğa ermemiş veya yeni ermiş bir çocuktu. Hemen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına giderek ona duyduklarını anlattı. O sırada Rasûlullah'ın yanında ensar ve muhacirlerden bir topluluk bulunuyordu. Rasûlullah, Zeyd'in sözünü duyunca yüzü değişti. Sonra:

"Ey delikanlı! Belki de ona kızdığın için böyle söylüyorsundur" dedi. Zeyd:

"Hayır! Vallahi kesinlikle böyle söylediğini duydum" dedi. Rasûlullah:

"Belki yanlış duymuşsundur" dedi. Zeyd:

"Hayır! Ey Allah'ın Rasûlu!" dedi. Rasûlullah:

"Belki de sözünü yanlış anlamışsındır" dedi. Zeyd:

"Hayır ey Allah'ın Rasûlu! Vallahi onun kesinlikle böyle söylediğini duydum" dedi. Karargâhta İbn Ubey'in söylediği bu sözler yayılmıştı. Dillerde onun isminden başka birşey dolaşmıyordu. Ensardan bazıları Zeyd b. Erkam'ın sözlerini reddettiler. Bunun üzerine Zeyd:

"Umarım ki Allah, Rasûlüne vahyeder de yalancı olup olmadığımı anlarsınız" dedi. Ömer İbn Hâttab:

"Ya Rasûlallah! Abbad b. Bişr'e emret de sana onun kellesini getirsin" dedi. Rasûlullah biraz düşündükten sonra:

"Hayır! Sonra halk Muhammed ashabını öldürmeye başladı diye dedikodu eder" buyurdu. Bu haber İbn Ubey'e ulaşınca böyle bir şey söylemediğine dair Allah'a yemin etti. Bu olaydan sonra Rasûlullah hemen Müslümanları toparlayıp yola çıkmadığı bir vakitte yola koyuldu.

Karargâhtakiler birdenbire Rasûlullah'ın devesine bindiğini gördüler. Hava çok sıcaktı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hava serinlemeden yola çıkmazdı, ancak İbn Ubey yanına geldikten sonra hemen o saatte yola koyulmuştu. Kendisini ilk karşılayan Sa'd b. Ubade *(radıyallahu anh)* oldu:

"Ya Rasûlallah! Evvelce hiç yola çıkmadığın bir saatte yola koyuldun" dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

"Dostumuz İbn Ubey'in söyledikleri sana ulaşmadı mı? Medine'ye döndüğü zaman izzet ve kuvveti daha fazla olanın, zayıf ve zelil olanı çıkartacağını iddia ediyor" dedi. Sa'd:

"Eğer istersen sen onu çıkarırsın ya Rasûlallah! Sen izzetlisin. O ise zelildir. Ey Allah'ın elçisi! Sen onun kusuruna bakma. Onu hoş gör. Allah seni bize gönderdiği zaman kavmi lider yapmak için ona taç hazırlıyordu. Tacın bitmesi için sadece Yahudi Yuşa'nın yanında bir parça kalmıştı. Fakat sen gelince onun otoritesini elinden aldın" dedi. (Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslümanların bu olayla meşgul olmaması için geceleyin bile yürüttü. Ta ertesi günü güneş onları yakıncaya kadar yürüdüler.)

Aynı gün Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bineğinin üzerinde yol almaya devam ederken Zeyd b. Erkam bineğiyle onun önüne geçip yüzünü görmeye çalışıyor ve kendisini tasdik etmesini istiyordu. Rasûlullah da devesini hızlandırıp gidiş temposunu yükseltiyordu. Rasûlullah bu şekilde yol almakta iken vahiy indi. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bineğinin üzerinde yükselerek Zeyd b. Erkam'm kulağından tutup ona: .

"Ey delikanlı! Kulakların yanılmadı ye Allah senin sözlerini tasdik etti" diye fısıldadı. Ve İbn Ubey hakkında:

«Ey Muhammed! Münafıklar sana geldiklerinde ...» ayetiyle başlayan Münafıkun suresinin tamamı indi.

Bundan önce Ubade b. Samit, İbn Ubey'e:

"Rasûlullah'a gel de sana mağfiret dilesin" demişti. Ama İbn Ubey itiraz ederek başını çevirdi. Onun bu hareketi üzerine Ubade:

"Kuşkusuz Allah senin bu başını çevirişin hakkında ayet indirecek de onunla namaz kılınacak" dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müreysi suyundan hareket ettiği günün yatsı vakti münafıklar hakkındaki ayetler indikten sonra Ubade İbn Samit, İbn Ubey'in önünden geçerken kendisine selam vermedi. Sonra Evs İbn Havlı geçti, o da kendisine selam vermedi. İbn Ubey:

"Bu hadiseden dolayı mı bana karşı bu kadar doldunuz?" dedi. Bunun üzerine ikisi de İbn Ubey'in yanına gelip yaptıklarından dolayı kendisini kınadılar. Kur'an-ı Kerim'in inen ayetleriyle kendi sözlerinin yalanlandığını belirtip onu azarladılar. İbn Ubey müteessir olup ağladı ve:

"Bir daha kesinlikle yaptıklarımı tekrar etmeyeceğim" dedi.

Abdullah b. Ubey'in oğlu Abdullah, Rasûlullah'ın yanına gelerek:

"Ya Rasûlallah! Eğer babam hakkında duydukların için onu öldürmeyi istiyorsan bu işi yapmak için beni görevlendir. Allah'ın adına yemin ederim ki; daha henüz şu oturduğun yerden kalkmadan onun başını sana getiririm. Hazrec kabilesi benim kadar babasına iyi davranan ve ona karşı iyi olan bir insan daha görmemiştir. Ve ben Ya Rasûlallah! Benden başka birine babamı öldürmesi için emretmenden çekiniyorum. Eğer böyle yapacak olursan babamın katilinin gözümün önünde insanların arasında gezip dolaşması nefsime ağır gelir. Onu öldürür ve (bir kâfir sebebiyle bir mü'mini öldürdüğüm için) cehenneme girerim. Senin affın daha faziletli ve minnetin daha yücedir ya Rasûlallah!" dedi. Bunun üzerine Rasûlullah dedi ki:

"Ne onu öldürmek istedim, ne de böyle birşeyi emrettim. O aramızda bulunduğu müddetçe kendisine iyi davranmaya devam edeceğiz" Abdullah:

"Ya Rasûlallah! Şu gördüğün topluluk babamı kendilerine emir yapmak için taç giydirmeye hazırlanıyorlardı. Bu sırada Allah bize seni gönderdi. Seni yücelttik ve onu indirdik. Şu anda da onunla bulunan bazı kişiler Allah'ın kendisinden almış olduğu bazı şeyleri ona hatırlatarak onun bu hale düşmesine sebep olmaktadırlar" **(Makrizi-İmtaul Esma)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Akik vadisine geldiğinde, münafık Abdullah b. Ubeyy'in oğlu Abdullah, ilerleyip babasının önünü kesti. Devesini çökertti ve ona:

"İzzet ve kuvvetin Allah-u Teâlâ ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ait olduğunu ikrar ve itiraf edinceye kadar, senden ayrılmayacağım" dedi.

Abdullah b. Ubeyy:

"Demek, sen beni bu kadar insanlar arasında Medine'ye bırakmayacaksın?" dedi. Abdullah:

"Evet! Ben bugün insanlar arasında en aziz kimdir? Sana öğretinceye kadar seni bırakmayacağım! İzzet ve kuvvetin Allah-u Teâlâ ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ait olduğunu ikrar ve itiraf etmeyecek olursan, boynunu vuracağım" dedi. Abdullah b. Ubeyy:

"Yazıklar olsun sana! Sen, bu işi işleyecek misin?" dedi. Abdullah

"Evet" dedi.

Abdullah b. Ubeyy, oğlunun kararlı olduğunu anlayınca:

"Ben, şehadet ederim ki, izzet ve kuvvet Allah-u Teâlâ ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ve mü'minlere aittir." demek zorunda kaldı.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve selem:

"Allah, seni, Rasûlünden ve mü'minlerden dolayı hayırla mükâfatlandırsın." diyerek Abdullah'a dua etti ve babasının yolunu açmasını da emretti. "Bırak onu. Vallahi aramızda bulundukça biz, onunla güzelce görüşüp konuşacağız." **(İbn-i Sa'd - Tabakât)**

İbn-i Ubey bir şey yaptığı zaman ona kızıp onu azarlayan ve ayıplayanlar onun kendi kavminden kişilerdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların bu durumlarının haberi geldiği zaman Ömer b. El-Hattab'a şöyle dedi:

"Ey Ömer! Nasıl buluyorsun? Vallahi bana: «Onu öldür!» dediğin zaman şayet onu öldürseydim onun durumu bilinmediğinden dolayı homurdanmalar olurdu. Şayet bugün onun öldürülmesini emretsem daha önce homurdananlar şimdi onu çekinmeden öldürür." Ömer dedi ki:

"Vallahi şimdi bildim ki, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in görüşü benim görüşümden daha isabetli ve daha hayırlıdır."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Beni Mustalik gazvesinden, yanında Cüveyriye binti'l-Haris olduğu halde ayrıldı. Zatül-Ceyş'e vardığında Cüveyriye'yi ensardan bir adama emanet olarak verdi ve onu korumasını emretti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye geldi. Cüveyriye'nin babası Haris b. Ebi Dırar da, kızının fidyesiyle yola çıktı. Akik mevkisine geldiği zaman, fidye olarak getirdiği develere baktı, onlardan iki deve hoşuna gitti ve onları Akik'in dağ yollarından birine gizledi. Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına geldi ve dedi ki:

"Ey Muhammed! Benim kızımı ele geçirmişsiniz. İşte onun fidyesi." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de dedi ki:

"Akik de şöyle şöyle bir boğazda sakladığın iki deve neredendir?" Bunun üzerine Haris dedi ki:

"Şehadet ederim ki, Allah'dan başka ibadete layık ilah yoktur ve sen Allah'ın Rasûlusün. Vallahi Allah' tan başka hiç kimsenin bundan haberi yoktu."

Böylece Haris Müslüman oldu ve beraberindeki iki oğlu ile birlikte kavminden bir takım kimseler de Müslüman oldular. Haris iki deve için adam gönderdi. O adam onları getirdi. Develeri Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e verdi ve kızı Cüveyriye kendisine verildi. Cüveyriye de Müslüman oldu ve İslâmiyeti güzelce yaşadı. Bunun üzerine Rasûlullah babasına dünürcü oldu. O da kızını onunla evlendirdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Cüveyriye'ye dörtyüz dirhem mehir verdi.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mustalik oğullarının Müslüman olmalarından sonra onlara Velid b. Ukbe b. Ebi Muayt'ı gönderdi. Onlar da Velid'in geldiğini işittikleri zaman atlarına binip ona doğru yöneldiler. Velid ise onların geldiğini işittiği zaman onlardan korktu ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geri dönüp dedi ki:

"Onlar beni öldürmek istediler ve zekâtları bana vermediler."

Bunun üzerine Müslümanlar Mustalik oğularıyla tekrar gaza yapmak istediler. Hatta Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de onlarla savaşmayı istedi. Müslümanlar bu görüşteyken onların elçi heyetleri Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldi ve dediler ki:

"Ya Rasûlallah! Bize elçi gönderdiğin zaman senin elçini işittik. Biz de ona ikram edip zekâtımızı ödemek için ona doğru çıktık. O ise hemen dönerek süratle gitti. Sonra biz; bizim onu öldürmek için yola çıktığımızı iddia ettiğini işittik. Hâlbuki Allah'a yemin ederiz ki biz bunun için gelmedik. Bunun üzerine Allah-u Teâlâ o ve onlar hakkında şu ayetlerini indirdi:

«Ey İnsanlar! Eğer fasıkın (yoldan çıkmışın) **biri size bir haber getirirse, onun iç yüzünü araştırın, yoksa bilmeden bir millete fenalık edersiniz de sonra ettiğinize pişman olursunuz. Bilin ki, içinizde Allah'ın Rasûlü bulunmaktadır. Eğer o, birçok işlerde size uymuş olsaydı, şüphesiz sıkıntıya düşerdiniz. Fakat Allah size imanı sevdirmiş ve onu kalplerinize zinet yapmıştı. Küfrü, fıskı ve isyanı da size çirkin göstermiştir. İşte doğru yolda olanlar bunlardır. Bu Allah'tan bir lütuf ve nimettir. Allah Âlim'dir. Hâkim'dir» (Hucurat: 6–8)**

İşte Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu seferinden dönerken Medine'ye yakın bir yerde ifk hadisesi meydana geldi ve ifk ehli Aişe hakkında söyleyeceklerini söyledi.

Ben-i Mustalik gazasında Ben-i Kelb b. Avf'lardan Hişam b. Subabe, Ubade b. Samit'in cemaatından bir zat tarafından düşman sanılarak yanlışla vurulup öldürülmüştü. Hişam'ın Mekke'de bulunan kardeşi Mıkyes b. Subabe, Mekke'den Medine'ye geldi.

"Ya Rasûlullah! Ben, Müslüman olarak geldim ve kardeşimin diyetini istemeye geldim!" dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Hişam b. Subabe'nin diyetinin buna ödenmesini emretti.

Mikyas, kardeşinin kan bedeli olan yüz deveyi aldı ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanında kısa bir müddet kalıp kardeşini yanlışla öldürmüş olan zatı öldürdükten sonra irtidat ederek Mekke'ye kaçtı ve bunu, söylediği şiirlerde övüne övüne ifade etti.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Beni Mustalik Gazvesinde İfk Hadisesi:

Aişe *(radıyallahu anhâ)* şöyle diyor:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir sefere çıkacağı zaman kadınları arasında kura çekerdi. Kura hangisine çıkarsa onu beraberinde götürürdü. Bu savaşta da kura bana çıkmıştı. (Hicretin beşinci yılında yapılan Beni Mustalik Gazvesi) örtünme ayetlerinin inmesinden sonraydı. Ben de Rasûlullah ile birlikte yola çıktım. Hevdecde (devenin üstündeki örtülü odacıkta) yolculuk ediyor ve orada oturuyordum. Yola çıktık. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* savaşı bitirince geri döndük. Medine yakınlarında bir yerde konaklamıştık. Hareket emri geldiğinde hevdecden inerek arka tarafta hacetimi giderdim, işimi bitirdikten sonra geriye döndüm. Bir ara göğsümü yokladım ve boncuklardan yapılmış olan «Ezfar» gerdanlığımın kopmuş olduğunu farkettim. Geriye döndüm ve onu aradım. Bu iş beni hayli oyaladı. Bu sırada beni götürenler hevdecimi tutup deveye yüklemişler ve benim içinde olduğumu zannederek yola koyulmuşlardı. O zamanlar kadınlar oldukça hafifti. Az yedikleri için vücutları ağırlık yapmazdı. Üstelik ben; küçük yaşlarda bir kadındım. Bunun için hevdecimi kaldıranlar şüphelenmemişler, deveyi sürüp gitmişlerdi.

Nihayet ordu gittikten sonra gerdanlığımı buldum. Ordugâha döndüm. Fakat orada hiç kimseyi bulamadım. Hevdecimin konduğu yere çömeldim. Beni kaybettiklerini anlayıp geriye döneceklerini zannediyordum. Otururken gözlerime uyku bastırdı ve uyudum.

Safvan b. Muattala es-Sülemi ez-Zekvani, ordunun artçısıydı. Yürüyüp gelmişti. Uzaktayken yerde uyuyan insan karartısı görmüş. Yanıma gelince görür görmez beni tanıdı. Elbisemle yüzümü örttüm. Vallahi o, bana hiçbir kelime söylemedi. **«İnna lillahi ve inna ileyhi raciun»** ayetini okudu. Bundan başka hiçbir sözünü duymadım. Devesini çöktürdü ve bindim. Deveyi çekerek yürüttü. Nihayet mola verdikleri bir yerde orduya yetiştik. Hakkımda bundan başka şey söyleyenler helak olmuşlardır. Günahların en büyüğünü üstlenen de Abdullah b. Ubey b. Selul'dur. Medi-

ne'ye geldik. Bir ay hasta yattım, insanlar ifk olayı ile ilgili kişilerin dedikodusunu yapıyordu. Ben ise bunların hepsinden habersizdim.

Bu hastalığım esnasında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in diğer hastalıklarımdaki gibi bana yakın davranmaması beni şüphelendiriyordu.

Yanıma geldiğinde selam veriyor ve: **«Hastalığınız nasıl?»** diye soruyor, sonra da ayrılıyordu. Onun bu hali beni şüphelendiriyordu, iyileşinceye kadar bir kötülük olduğunu sezmedim.

Bir gün Mıstah'ın anası ile beraber Manası'a doğru gitmiştik. Burası tuvaletler yapılmadan önce bizim helâmızdı. Geceden geceye oraya gider hacetimizi giderirdik. Defi hacet hakkındaki durumumuz önceden ilk arapların durumu gibiydi.

Mıstah'ın anası; Abdulmenaf'ın oğlu Muttalib'in oğlu Ebi Rehm'in kızıydı. Fahr b. Amir'in kızı olan annesi babam Ebû Bekir Sıddık *(radıyallahu anh)*'un halasıydı. Oğlu ise Muttalib'in oğlu Abbad'ın oğlu Esasi'nin oğlu Mıstah idi. İşimizi bitirdikten sonra geri dönmüş yürüyorduk. Bir ara Mıstah'ın anasının ayağı elbisesine takıldı ve tökezledi.

"Geberesice Mıstah" diye söylendi. Ben de:

"Ne kötü konuştun" dedim.

"Bedir savaşına katılmış bir kişiye böyle söylenir mi?"

"Ah zavallı başım, sen onun ne dediğini biliyor musun?" dedi.

"Ne dedi?" diye sordum, ifk konusunda söylenenleri bana haber verdi. Hastalığım kat kat artmıştı. Eve döndüğümde yine Rasûlullah gelmişti.

"Hastalığınız nasıldır?" diye sordu. Ben de:

"Bana izin ver, ailemin yanına gideyim" dedim. O anda ben, haberi annemden iyice öğrenmek istiyordum. (Rasûlullah bana izin verdi ve anneme gittim.) Anneme:

"Anneciğim! İnsanlar benim hakkımda neler anlatıyorlar?" diye sordum. Annem:

"Kızım! Bu konuda kendini fazla üzme. Kocası tarafından sevilip de ortaklarının laf atmadıkları güzel kadın çok azdır" dedi.

"Subhanallah!" dedim. Demek insanlar bunu bile söyleyebilmişler. O gece sabaha kadar ağladım. Gözyaşlarım kesilmiyor, bir an bile uyuyamıyordum. Sonra ağlayarak sabahı ettim.

Vahiy gecikince Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* eşinden ayrılmak hususunu istişare etmek için Ali b. Ebi Talib ve Üsame b. Zeyd'i çağırmış. Üsame Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e eşi hakkında hep iyilik duyduğunu, kalbinin ona yakınlık duyduğunu söylemiş ve:

"Ey Allah'ın Rasûlü! Onlar senin eşlerindir. Biz onların iyiliklerinden başka birşey bilmeyiz" demiş. Ali b. Ebû Talib ise:

"Ey Allah'ın Rasûlü! Allah seni zorda bırakmaz. Ondan başka kadın çoktur. Yine de sen onun hakkında cariyesine danış" demiş. Bunun üzerine Allah'ın elçisi Berire'yi çağırtmış, ona:

"Ey Berire! Aişe'de seni şüphelendiren bir hal gördün mü?" diye sormuş. Berire:

"Hayır vallahi! Seni Rasûl olarak gönderen Allah'a yemin olsun ki, onda ayıplanacak bir hal görmedim. O, evinde hamur yoğururken uyuya kalan ve hamurunu evdeki kuzuya kaptıran genç bir kadıncağızdır" demiş. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kalkmış, o gün minbere çıkınca Abdullah b. Ubey b. Selul'den şikâyet ederek şöyle demiş:

«"Eziyeti, ta aileme kadar uzanan bu adamdan beni kim kurtarır? Vallahi ben, eşim hakkında hayırdan başka birşey bilmiyorum. O adam ben olmadıkça ailemin yanına girmezdi."

Bunun üzerine Sa'd b. Muaz *(radıyallahu anh)* ayağa kalkarak.

"Ey Allah'ın Rasûlü! Vallahi ondan seni ben kurtaracağım. Eğer o, Evs kabilesinden ise boynunu vururuz. Yok, eğer Hazrec'li kardeşlerimizden ise emredersin emrini yaparız" dedi.

Bu son söz üzerine Sa'd b. Ubade ayağa kalktı. O, Hazrec'in büyüklerindendi. Salih bir insandı. Fakat kabilecilik duygusu kabarmıştı.

"Allah'a yemin olsun ki sen yalan söylüyorsun. Sen onu öldüremezsin" dedi.

Bunun üzerine Sa'd b. Muaz'ın amcasının oğlu Useyd b. Hudayr kalkarak Sa'd b. Ubade'ye:

"Yalancı sensin. Vallahi biz onu öldüreceğiz. Sen ise münafıksın ve münafıkları savunuyorsun" dedi. Bu sözler üzerine Evs ve Hazrec arasında bir kavga çıktı. Öyle ki birbirlerini öldürmeye bile teşebbüs ettiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hala minberdeydi. Sürekli onları sükûnete davet ediyordu. Nihayet sustular ve Rasûlullah minberden indi. O gün ben böyle ağladım. Gözyaşlarım kesilmiyor, bir an bile uyuyamıyordum. Annem ve babam da yanımda sabahladılar. İki gece bir gün ağlamıştım. Öyle ki ağlamaktan ciğerlerimin parçalandığını hissettim.

O ikisi yanımda oturuyor ben ise ağlıyordum. O sırada ensar'dan bir kadın izin isteyerek yanıma geldi. Ona izin verdim. Oturdu ve benimle ağlamaya başladı. Biz bu durumda iken Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* geldi ve oturdu. Benim hakkımda dedikoduların yayıldığı günden beri yanıma gelip hiç böyle oturmamıştı. Şehadet getirdi. Sonra bana:

"Senin hakkında bana böyle böyle sözler ulaştı. Şayet sen bu günahlardan beri isen Allah seni temize çıkarır. Ondan af dile ve O'na tevbe et. Çünkü kul günahını itiraf edip Allah'a tevbe ederse Allah onu affeder" dedi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sözünü bitirince gözyaşlarım kesildi. Gözümden bir damlanın bile düşmediğini hissettim. Babama:

"Hakkımda söylediği şeyler hususunda Rasûlullah'a cevap ver" dedim. O:

"Vallahi Rasûlullah'a ne diyeceğimi bilemiyorum" dedi. Sonra anneme dönerek:

"Hakkımda söylediği şeyler hususunda Rasûlullah'a cevap ver" dedim. O da:

"Vallahi Rasûlullah'a ne diyeceğimi bilemiyorum" dedi. Ben yaşı küçük bir kadıncağızdım. Kur´an'dan pek fazla okumamıştım. Dedim ki:

"Vallahi ben biliyorum ki; siz insanların hakkımda söyledikleri şeyleri işittiniz. Bu söz kalbinizde yer etti ve onu doğruladınız. Eğer ben size, ben suçsuzum desem beni doğrulamazsınız. Fakat ben, Allah'ın işlemediğimi bildiği bir suçu üstlensem beni doğrularsınız. Vallahi aramızdaki hali Yusuf'un babasının şu sözünden başkasına benzetemiyorum:

"Sabır ne güzeldir. Sizin söylediklerinize karşı ancak Allah'a sığınılır." (Yusuf: 18)

Sonra döndüm ve yatağıma uzandım. Vallahi o anda suçsuz olduğumu biliyordum. Allah-u Teâlâ'nun suçsuzluğumu ilan edeceğine de inanıyordum. Fakat vallahi, Allah'ın Kur'an'dan bir ayet indirerek beni temize çıkaracağını tahmin edememiştim. Durumumu Allah'ın bahsetmesine değemeyecek kadar basit zannediyordum. Fakat Allah-u Teâlâ'nın suçsuz olduğumu bir rüyayla uykusunda Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e bildirmesini bekliyordum.

Henüz Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yanımdan ayrılmıştı. Ve ailemden kimse dışarı çıkmamıştı ki Allah-u Teâlâ, Rasûlüne ayetleri indirmeye başladı. Yüzü her vahiy zamanındaki gibi aydınlanmıştı. Sevinçliydi. Yüzü gülüyordu. Söylediği ilk söz bana:

"Ey Aişe! Allah'a hamdet. O, seni temize çıkardı" demek oldu. Annem de bana:

"Kalk ve Rasûlullah'a git (O'na teşekkür et)" dedi. Ben de:

"Hayır, vallahi onun için kalkmam ve Allah'tan başka kimseye hamdetmem. Benim suçsuzluğumu O bildirdi" dedim. Allah-u Teâlâ:

«Bu iftirayı ortaya atanlar içinizden bir güruhtur. Bu olayı kendiniz için şerdir zannetmeyin. Bilakis o, sizin için hayırdır.

Onlardan her biri için kazandığı oranda günah vardır. İçlerinde elebaşılık yapanlar için ise çok büyük bir azab vardır.

Keşke bunu duyduklarında Müslüman erkek ve kadınlar kendi içlerinde hüsnü zanda bulunup: «Bu apaçık iftiradır» deselerdi.

İftirayı atanlar da buna dair dört şahit getirseydi ya! Onlar dört şahit getiremediler. Böylece Allah katında yalancılardan sayıldılar.

Eğer Allah'ın dünya ve ahirette size karşı fazlı ve rahmeti olmasaydı içine düştüğünüz bu dedikodudan size büyük bir azab gelirdi.

O vakit bu iftirayı dillerinizle birbirinize anlatıyor, bilginiz olmayan bir konu hakkında konuşuyordunuz. Siz bunu basit birşey zannediyordunuz, Hâlbuki o Allah katında çok mühimdi.

Keşke bunu duyduğunuzda: «Biz bunu konuşmayız, sübhanallah, bu ne büyük bir iftiradır!» deseydiniz.

Eğer mü'minlerdenseniz bunun benzeri bir hadiseye tekrar dönmemeniz için sizi uyarıyor ve Allah sizin için ayetleri açıklıyor. Şüphesiz Allah bilendir, hikmet sahibidir.

İman edenler arasında kötülüğü yaymak isteyenler için dünyada ve ahirette acıklı bir azab vardır.

Allah bilir, siz ise bilmezsiniz.

Ya Allah'ın size fazlı ve merhameti bulunmasaydı? Şüphesiz Allah şefkatli ve merhametlidir.

Ey iman edenler! Şeytanın adımlarına uymayın. Şeytanın adımlarına uyan kişiler fuhşu ve kötülüğü emrederler.

Şayet Allah'ın size fazlı ve merhameti olmasaydı sizi kimse sonsuza dek temize çıkaramazdı.

Fakat Allah dilediği kimseleri temize çıkardı. Şüphesiz Allah işiten ve bilendir» (Nur:11-21) ayetlerini indirdi.

Babam Ebû bekr önceden beri Mıstah'a akrabamız olması ve fakirliği sebebiyle sadaka verirdi. Bu ayetler inince:

"Vallahi Aişe hakkında bu sözleri söyledikten sonra Mıstah'a bundan sonra ebediyyen hiçbir şey sadaka vermem" dedi. Bunun üzerine Allah-u Teâlâ:

«Bir de sizden zengin ve cömert olup akrabalarına, fakirlere, muhacirlere ve Allah yolundakilere infakta bulunan kimseler yardımı kesmek için yemin etmesinler. Affetsinler, müsamaha göstersinler. Yoksa Allah'ın sizi affetmesini istemiyor musunuz? Şüphesiz Allah affedendir, merhametlidir» (Nur: 22) ayetlerini indirdi. Bunu duyunca babam:

"Evet, ben, Allah'ın beni affetmesini severim" dedi ve Mıstah'a verdiği sadakayı vermeye devam etti ve dedi ki:

"Vallahi onun nafakasını ebediyyen kesmeyeceğim."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* benim halimi Zeyneb'e de sormuş ve:

"Ey Zeyneb! Ne duydun, ne biliyorsun?" demiş. O da:

"Ey Allah'ın Rasûlü! Ben gözümü ve kulağımı korurum. Vallahi Aişe hakkında hayırdan başka birşey bilmiyorum" demiş. Hâlbuki o, Rasûlullah'ın hanımları arasında benimle en çok rekabet edendi. Allah onu takvası sebebiyle korudu. Hâlbuki bacısı Hamne bu hususta onunla münakaşa etmiş ve ifk olayına karışarak helak olmuştu."

(Buhârî-Müslim)

Hasan b. Sabit, şiirleriyle Safvan'a iftira atınca Safvan sinirlenip kılıçla Hasan'ı yaraladı. Safvan yakalanıp mahkeme edildikten sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in arzusu üzerine Hasan b. Sabit onu bağışladı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'de bunun üzerine Hasan'a bir bahçe ve bir cariye verdi.

Kur´an ayetleri inince, iftirada en ileri gidenlerden Mistah b. Usase ve Hasan b. Sabit'le Hamne binti Cahş'a had vuruldu.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hicretin dördüncü yılında Ümmü Seleme ile beşinci yılında Zeyneb binti Cahş, Cüveyriye binti Haris Ve Ümmü Habibe b. Ebû Süfyan ile evlendi. Zeyneb ile evlendiği zaman hicab ayeti indi. Hac da bu sene farz kılındı.

Hicretin dördüncü yılında Rasûlullah'ın halasının oğlu Ebû Seleme, kızı Rukayye'nin altı yaşındaki oğlu Abdullah b. Osman ve hanımı Zeyneb binti Huzeyme vefat etti. Ali *(radıyallahu anh)*'un oğlu Hüseyin de bu senede doğdu. **(Tabakât-İbn-i Sa'd)**

HENDEK GAZVESİ

Hendek gazvesi hicretin beşinci senesinde Şevval ayında oldu.

Sellam b. Ebi'l Hukayk el-Madari, Huyey b. Ahtab el-Madari, Kinane b. Ebû'l Hukayk el-Madari, Havza b. Kays el-Varli, Ebû Ammar el-Varli, Beni Nadir ve Beni Vail'den oluşan bir yahudi topluluğu (ki bunlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e karşı kabileleri tertip eden kimselerdir) Mekke'ye Kureyş'in yanına geldiler ve onları Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile harp etmeye davet ettiler. Dediler ki:

"Biz ona karşı yakında sizinle beraber olacağız. Onun kökünü kurutuncaya kadar onunla savaşacağız." Kureyş de onlara dedi ki:

"Ey yahudi topluluğu! Siz ilk ehl-i kitapsınız ve Muhammed ile ihtilaf ettiğimiz şeyi bilirsiniz. Acaba dinimiz mi hak yoksa onun dini mi?" Dediler ki:

"Bilakis sizin dininiz onun dininden hayırlıdır ve siz ondan hakka daha yakınsınız."

İşte bunun üzerine Allah-u Teâlâ onlar hakkında şu ayetini indirdi:

«Kendilerine kitap verilmiş olanların, puta ve şeytana kanıp inkâr edenlere, dediklerini görmedin mi? İşte Allah'ın lanetledikleri onlardır. Allah'ın lanetlediği kişiye asla yardımcı bulamayacaksın.» Allah-u Teâlâ'nın şu sözüne kadar:

«Yoksa Allah'ın bol nimetinden nasiplerini verdiği kişileri mi çekemiyorlar? Oysa İbrahim ve ailesine kitap ve hikmet verdik. Onlara büyük hükümranlık bahşettik. Onlardan ona inananlar ve yüz çevirenler vardı. Çılgın bir alev olarak cehennem yeter.»

(Nisa: 51-55)

Yahudiler bu sözleri Kureyş'e söyledikleri zaman bu onları sevindirdi ve yahudilerin Rasûlullah'a karşı çağırdıkları bu savaşı arzuladılar. Bu savaş için toplandılar ve hazırlık yaptılar. Sonra o yahudi topluluğu Kavsi Aylan'dan olan Gatafan'a geldi ve onları da Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile harp etmeye çağırdı. Onlara:

"Yakında Müslümanlara karşı sizinle beraber olacağız." dediler. Gatafan onlarla beraber savaş için toplandı.

Bunun üzerine Kureyş çıktı. Onların yöneticisi Ebû Süfyan b. Harb idi. Gatafan da çıktı. Onların kumandanı ise Uyeyne b. Hısn idi. Bunlar, Beni Fezare ile birlikte çıktılar. Haris b. Avf da Beni Mürre ile birlikte çıktı. Mi'sen b. Ruhayfe de Eşce'den olan kavminden kendisine tabi olanlarla birlikte çıktı. **(İbn-i Hişam)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların savaş için toplandıklarını öğrendiği zaman ashabıyla istişare etti. Selman *(radıyallahu anh)*:

"Ya Rasûlullah! Biz Fars toprağında düşman süvarilerinin baskınlarından korktuğumuz zaman etrafımızı hendekle çevirip savunurduk." dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu fikri beğendi.

(Vâkidî -Meğazi)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların savaş için toplandıklarını öğrendiği zaman Medine etrafında hendek kazdı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslümanları sevaba teşvik için bizzat kendisi çalıştı ve onunla birlikte Müslümanlar da çalıştılar. Münafıklardan bir takım adamlar, bu işte Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den ve Müslümanlardan geri kaldılar, zayıflık bahane edip söylenmeye başladılar. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e haber vermeden ve izin almaksızın ailelerinin yanına sıvışıp gitmeye başladılar. Hâlbuki Müslüman bir adam çok ihtiyacı olduğu zaman bu ihtiyacını Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e anlatır, ihtiyacını gidermek için ondan izin isterdi, o da ona izin verirdi. Bu kişi ihtiyacını giderir ve hemen geriye işinin başına dönerdi. Onlar bunu Allah rızası için yaparlardı.

Allah-u Teâlâ Hendek'te çalışan Müslüman ve münafıklar hususunda şu ayetlerini indirdi:

«Doğrusu Allah'a ve Rasûlüne inanan mü'minler, Rasûl ile beraber bir işe karar vermek için toplandıklarında, ondan izin almaksızın gitmezler. Ey Muhammed! Senden izin isteyenler Allah'a ye Rasûlüne inananlardır. Bazı işleri için senden izin isterlerse içlerinden dilediğine izin ver, Allah'tan onların bağışlanmalarını dile. Allah şüphesiz bağışlar, merhamet eder. (Nur: 62)

İşte bu ayet Müslümanlardan Allah rızası için Allah'a ve Rasûlüne itaat edenler hakkında nazil oldu.

Sonra Allah-u Teâlâ, işten gizlice ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ' den izin almaksızın çekip giden münafıklar hakkında şöyle buyurdu:

«Rasûlün çağırışını kendi aranızda birbirinizi çağırmanız gibi tutmayın. Allah içinizden sıvışıp gidenleri şüphesiz bilir. O'nun buyruğuna aykırı hareket edenler, başlarına bir belanın gelmesinden veya can yakıcı bir azaba uğramaktan sakınsınlar.»

(Nur: 63) (Siyeri İbn-i Hişam)

Sert Yerin Yumuşaması:

Cabir b. Abdullah'dan şöyle rivayet edilir:

"Sahabeler hendeği kazıdıkları esnada kazılması zor, olan sert bir yere rast geldiler. Bunu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e anlattılar. O da bir kab su istedi. O'nun içine üfledi. Sonra Allah'ın dilediği bir dua ile dua etti. Sonra bu suyu işte o sert yerin üzerine serpti. Orada hazır bulunan bir kişi şöyle dedi:

"Onu hak ile gönderen Allah'a yemin ederim ki orası dağıldı, kumluk gibi oldu. Öyleki ne bir kazmayı ne de bir küreği geri çevirmiyordu."

(Siyeri İbn-i Hişam)

Beşir'in Kızının Hurmasındaki Bereket:

Beşir b. Sa'd'ın kızı dedi ki:

"Beni, annem Amre binti Revaha çağırdı ve bir avuç hurmayı elbisemin içine koydu ve sonra:

"Ey kızcağızım! Bunu babana ve dayın Abdullah b. Revaha'ya yemeleri için götür" dedi.

Ben de onu aldım götürdüm. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e rastladım. Ben babamı ve dayımı arıyordum. Bana dedi ki:

"Ey kızcağız! Bana gel. Senin yanındaki şey nedir?" Dedim ki:

"Ya Rasûlallah! Bu bir hurmadır. Annem beni bunları babam Beşir b. Sa'd ve dayım Abdullah b. Revaha'ya götürmem için gönderdi. Rasûlullah:

"Getir onu" diye buyurdu. Ben de onu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in iki avucunun içine döktüm. Avuçlarını doldurmadı. Sonra bir bez getirilmesini emretti. Bunların içine konması için bez yere serildi. Sonra hurmayı onun üzerine koydu ve bezin üzerinde dağıttı. Sonra onun yanındaki birisine şöyle dedi:

"Hendek ehlini yemeğe geliniz diye çağır." Bunun üzerine Hendek ehli oraya toplandılar ve yemeğe başladılar. Hurmalar artmaya başladı. Hatta hendek ehli doyduğu halde hurmalar bezin etrafından yere dökülüyordu. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Cabir'in Yemeğindeki Bereket:

Cabir b. Abdullah şöyle dedi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte Hendekte çalıştık. Benim zayıf, küçük bir koyunum vardı. Dedim ki:

"Vallahi keşke onu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* için kebap yapsaydık." Bunun üzerine hanımıma emrettim. O bizim için arpadan bir un öğüttü ve onunla ekmek yaptı. Ben de o koyunu kestim. Onu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* için kebap yaptık. Dedi ki: Akşam Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hendekten ayrılmayı istediği zaman (biz yalnız gündüz çalışıyorduk, akşam olduğu zaman ailemize dönüyorduk) dedim ki:

"Ya Rasûlallah! Senin için bizim yanımızda olan küçük bir koyunu kebap yaptık ve onunla birlikte de arpa ekmeği yaptık. Senin benimle beraber evime gelmeni arzu ediyorum." Ancak benimle beraber yalnızca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in gelmesini istiyordum. Bunu ona söylediğim zaman dedi ki:

"Evet olur." Sonra bir çağırıcıya:

"Rasûlullah ile birlikte Cabir b. Abdullah'ın evine gidiniz" diye bağırmasını emretti. Dedim ki:

"Biz Allah'a aitiz ve O'na döneceğiz! Ne yapacağız." Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* geldi ve onunla birlikte Müslümanlar da geldi. Oturdu, biz de o kebabı ona çıkarttık. Besmele çekti, sonra yedi ve Müslümanlar da birbiri peşine yemeğe geldiler. Her bir grup ye-

meklerini bitirdiği zaman kalkıyor ve diğer grup geliyordu. Buna rağmen bütün hendek ehli o kuzuyu bitiremedi. **(Buhârî)**

Allah'ın Rasûlüne Gösterdiği Fetih İşaretleri:

Selman'ı Farisi şöyle dedi:

"Hendeği kazarken sert bir kayaya rastladım. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bana yakın bir yerde idi. O kayaya vurduğumu ve kayanın parçalanmadığını görünce bulunduğu yerden indi ve elimden kazmayı alıp ona bir darbe indirdi. Kazmayı kayaya vurunca kazmanın altında bir kıvılcım parladı. Sonra bir darbe daha indirdi ve yine altında diğer bir kıvılcım parladı. Sonra üçüncü bir darbe daha indirdi ve yine altında diğer bir kıvılcım daha parladı. Dedim ki:

"Babam ve anam sana feda olsun ya Rasûlallah! Kazmanın altında, sen vurdukça parladığını gördüğüm şey nedir?" Dedi ki:

"Ey Selmanî Sen onu gördün mü?" Dedim ki:

"Evet." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Birincisi ile Allah bana Yemen'i fethetti. İkincisi ile Allah bana Şam ve Batı'yı fethetti. Üçüncüsü ile Allah bana doğuyu fethetti." (Siyeri İbn-i Hişam)

Kureyş'in Medine'ye Gelmesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hendek kazma işini bitirdiği zaman Kureyş'liler geldi. Onların arasında saf Arap olmayanlar ve onlara tabi olan Beni Kinane ile ehl-i Tıhame'den onbin kişi vardı. Onlar, Cüruf ile Zağabe arasında Rumne'den sellerin toplandığı yere indiler. Gatafan ve Necid halkından onlara tabi olanlar ise Zeheb-i Mehma'da, Uhud tarafına doğru plan olan bu yere indiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve onunla birlikte olan üç bin Müslüman ise arkalarını sel dağına verdiler ve ordugâhı orada kurdular. Hendek onunla düşman arasında kaldı.

Medine üzerine İbni Ümmü Mektum'u vali kıldı. Çocuklar ve kadınların kalelere girmelerini emretti.

Allah'ın düşmanı Huyey b. Ahtab el-Madari Beni Kureyza ile antlaşmak için Beni Kureyza'nın reisi Ka'b b. Esed el-Kurazi'ye geldi. Ka'b, Rasûlullah ile kavmi için barış antlaşması yapmıştı. Onunla akidleşmiş ve ahidleşmişti. Ka'b, Huyey b. Ahtab'ı işitince ona karşı kalesinin kapısını kilitledi. O ise ondan izin istedi. O da ona kapıyı açmaktan kaçındı. Bunun üzerine Huyey şöyle bağırdı:

"Ey Ka'b! Sana yazıklar olsun. Bana kapıyı aç!"

Ka'b dedi ki:

"Ey Huyey! Sana yazıklar olsun. Şüphesiz sen şerli bir adamsın. Ben Muhammed ile ahidleşmişimdir. Benimle onun arasında olan şeyi bozucu değilim. Ondan ancak vefa ve sadakat gördüm." Huyey dedi ki:

"Sana yazıklar olsun! Bana kapıyı aç. Seninle konuşacağım." Ka'b dedi ki:

"Ben açmayacağım." Huyey dedi ki:

"Vallahi sen kapıyı benim üzerime ancak senin yemeğinden yememden korktuğun için kilitledin." Böylelikle onu kızdırdı. Ka'b kapıyı açınca Huyey şöyle dedi:

"Ey Ka'b! Yazıklar olsun sana. Sana zamanın izzetini ve yüksek bir denizi (adamları) getirdim. Sana Kureyş'i getirdim. Kumandanları ve liderleri ile beraber onları Ruma'dan sellerin toplandığı yere indirdim. Gatafan'ı kumandanları ve liderleri ile beraber getirdim. Ve onları Uhud yanına Zeneb-i Mahma'ya indirdim. Onlar Muhammed'in ve onunla beraber olanların kökünü kurutuncaya kadar gitmeyeceklerine dair bana söz verdiler". Ka'b ise ona şöyle dedi:

"Hayır, vallahi bana zamanın zilletiyle ve ince, susuz bir bulutla geldin. Böyle bulutlar şimşek çakar, yıldırım saçar. Hâlbuki onda birşey yoktur. Yazıklar olsun sana ey Huyey! Beni ve benim üzerimde bulunduğum şeyi bırak. Çünkü ben Muhammed'den ancak doğruluk ve vefa gördüm." Huyey Ka'b'ı ikna etmek için çalışmaya devam etti. Nihayet Allah adı üzerine ondan bir sözleşme aldı. Huyey şöyle dedi:

"And olsun! Eğer Kureyş ve Gatafan geri dönerlerse ve Muhammed'e bir musibet eriştirmezlerse ben sana isabet eden şeyin bana da isabet etmesi için seninle birlikte senin kalene gireceğim." Sonra Ka'b b. Esed Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile yaptığı sözleşmeyi bozdu.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ve Müslümanlara bu haber ulaştığı zaman, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Beni Said'e, Ka'b b. Haz-rec'ten Hazrec'in efendisi olan Sa'd b. Muaz'ı gönderdi. Beraberinde de Beni Haris b. Hazrec'in kardeşi Abdullah b. Revaha ve Beni Amr b. Avf 'ın kardeşi Havvet b. Cübeyr vardı. Onlara şöyle dedi:

"Gidiniz ve bakınız o kavimden bize ulaşan haber gerçek midir değil midir? Eğer gerçek ise bana bileceğim bir işaretle (parola ile) **bildiriniz. Müslümanlar duyup da zaafa uğramasınlar. Eğer benimle kendileri arasındaki andlaşmada vefa üzere iseler, onu millete aşikâr ediniz."** Bunun üzerine çıktılar ve onlara geldiler. Orada kendilerine ulaşan haberlerin doğru olduğunu ve onların Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e yaptıkları en kötü hal üzere bulunduklarını gördüler. Onlar dediler ki:

"Rasûlullah kimmiş? Bizimle Muhammed arasında ne bir andlaşma ne bir sözleşme vardır." Bunun üzerine Sa'd b. Muaz onlarla sövüştü. Onlar

da onunla sövüştüler. O sert bir adamdı. Sa'd b. Ubade de ona şöyle dedi:

"Onlarla sövüşmekten kendini uzak tut. Onların içinde bulundukları hal sövüşmekten daha kötüdür." Sonra Sa'd b. Muaz, Sa'd b. Ubade ve kendileriyle beraber olanlar, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e döndüler ve ona selam verdiler sonra:

"Adel ve Kare'dir" dediler. Yani; Adel ve Kare kabilelerinin, Reci kuyusuna giden Hubeyb ve arkadaşlarına yaptıkları hıyanet gibi hıyanet yapmışlar, demek istediler. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Allah-u Ekber! Ey Müslümanlar topluluğu! Müjdelenin."

Daha sonra kâfirler her taraftan geldiler. Mü'minler büsbütün bir zan içine düştüler. Bazı münafıkların nifağı ortaya çıktı. Muattib b. Kuşeyr şöyle demeye başladı:

"Muhammed bize Kisra'nın ve Kayser'in hazinelerini yememizi vaad ediyordu. Bugün ise bizden birimiz hacetini gidermek için çıkmaya bile emin değil."

Evs b. Kayzı kavminden bir cemaat şöyle dedi:

"Ya Rasûlallah! Bizim evlerimiz düşmana açıktır. Çıkıp evlerimize dönmemize izin ver. Çünkü evlerimiz Medine'nin dışındadır."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve ona karşı duran müşrikler bir aya yakın bir zaman orada kaldılar, aralarında harb olmadı. Sadece ok ile atışma ve kuşatma oldu.

Milletin üzerine bela şiddetlendiği zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* (Gatafan'ın yöneticilerinden olan) Uyeyn b. Hısn ve Haris b. Avra'ya haber gönderdi ve askerleriyle beraber savaştan vazgeçip geri dönerlerse Medine'nin meyvelerinin üçte birini onlara vermeyi teklif etti. İki taraf verilecek miktar hakkında birbirlerini ikna etmeye çalıştılar. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sözünü yerine getirmek istediği zaman Sa'd b. Muaz'a ve Sa'd b. Ubade'ye haber gönderdi. Bunu onlara anlattı. Bu hususta onlarla istişare etti. Onlar da şöyle dediler:

"Ya Rasûlallah! Yapmamızı istediğin bu şey Allah' ın sana emrettiği bir şey midir? Yoksa yalnız bizim için yaptığın bir şey midir?" Rasûlullah dedi ki.

"Hayır, onu bilakis sizin için yapıyorum. Vallahi bunu ancak şunun için yapıyorum: Gördüm ki arap bir tek yaydan size atıyorlar ve her bir yandan sizin üzerinize saldırıyorlar. Bu durumda istedim ki onların kuvvetlerini bir dereceye kadar sizin üzerinizden kaldırayım." Bunun üzerine Sa'd b. Muaz ona dedi ki:

"Ya Resulallah! Biz ve onlar Allah'a şirk koşan ve putlara ibadet eden bir kavim idik. Ne Allah'a ibadet ediyorduk ne de O'nu tanıyorduk. Onlar

oradan (Medine'den) bir hurmayı dahi ancak ya misafir olarak veya satın alarak yiyebiliyorlardı. Allah-u Teâlâ bize İslâm'ı ihsan ettiği, bize hidayet ettiği, bizi seninle ve İslâm'la aziz kıldığı zaman mı mallarımızı onlara vereceğiz? Vallahi bizim buna ihtiyacımız yoktur. Vallahi onlara ancak kılıç veririz. Ta ki Allah-u Teâlâ bizimle onların arasında hükmünü versin." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Haydi bildiğin gibi yap!" Bunun üzerine Sa'd b. Muaz sahifeyi eline aldı ve onda bulunan yazıyı sildi. Sonra şöyle dedi:

"Haydi bize karşı bütün güçleriyle çalışsınlar!" Düşmanlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve Müslümanları muhasara altında tuttular. Fakat aralarında savaş olmadı. Ancak Kureyş'ten birtakım süvariler müstesna. Onlardan biri Amr b Abdi Vudd'dur.

İkrime b. Ebû Cehil, Hubeyne b. Ebi Vehb, Şair Dırar b. Hattab b. Mırda savaş için giyinip kuşandılar, sonra atlarına binip Beni Kinane'nin konaklarına vardılar ve şöyle dediler:

"Ey Beni Kinane harp için hazırlanınız. Yakında bu günün süvarilerinin kim olduğunu bileceksiniz." Sonra atları ile süratlice gittiler. Ve nihayet hendek üzerinde durdular. Hendeği gördükleri zaman şöyle dediler:

"Vallahi, bu elbette bir hiledir." Araplar böyle birşey bilmiyorlardı.

(Siyeri İbn-i Hişam)

Karşılıklı Casusluk Faaliyetleri ve Yanlışlıkla Birbirleriyle Çarpışan Müslüman Casuslar:

Müşrikler, geceleri casuslar salarak gece baskınları yapmak için fırsatlar kollamaya başladılar. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de gece olunca iki casus görevlendirdi. Bunlar karşılaştılar. Birbirlerini tanımıyorlardı. Bu sebeple düşman sanarak birbirleri ile çarpıştılar ve yaralandılar, içlerinden birisi öldü.

Durumu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e haber verdiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de şöyle buyurdu:

"Yaralananız Allah-u Teâlâ yolunda yaralanmıştır. Sizden bu yolda ölmüş olan da şehiddir."

Bundan sonra Müslümanlar, birbirlerine yaklaştıkları zaman parolalarını açıklamadıkça ne ok ne de taş attılar. Geceleri sabahlara kadar nöbetleşe hendek boyunca dolaşıyorlardı. Müşrikler de böyle yapıyorlardı. Hendek boyunca sabahlıyorlardı. **(Vâkidî-Meğazi)**

Ali 'nin, Amr b. Abd-i Vudd'u Öldürmesi:

Kureyş'liler hendek'ten dar bir yer tespit edip atlar ile oradan geçtiler. Atlılar oraya şiddetle girdiler. Atlarla, hendek ve Sel dağı arasındaki bölgede dolaştılar. Ali b. Ebi Talib *(radıyallahu anh)*, yanındaki Müslümanlarla birlikte onların atlılarının girdiği gediği tuttu. Atlılar onlara doğru süratle gelmeye başladılar. Amr b. Abd-i Vudd, Bedir gününde savaşmıştı. Hatta hareket edemeyeceği bir yara almıştı. Uhud gününde hazır bulunmadı. Hendek günü olduğu zaman savaşa katıldığının görülmesi için işaretlenmiş olarak çıktı, o ve atı durduğu zaman:

"Kim düello edecek?" dedi. Ali b. Ebi Talib çıktı ve şöyle dedi:

"Ey Amr! Kureyş'ten herhangi biri seni iki şeyden birine çağırdığında ancak birini yapmak üzere Allah-u Teâlâ"ya söz vermiştin." O da:

"Evet." dedi. Ali ona dedi ki:

"Ben, seni Allah-u Teâlâ'ya, O'nun Rasûlüne ve İslâm'a çağırıyorum." Dedi ki:

"Benim bunlara ihtiyacım yoktur." Ali dedi ki:

"Ben, seni yerde vuruşmaya davet ediyorum." O dedi ki:

"Niçin ya kardeşimin oğlu? Vallahi seni öldürmek istemiyorum." Ali ona dedi ki:

"Fakat vallahi ben seni öldürmek istiyorum." Bunun üzerine Amr kızıp atından şiddetle kendini yere attı, atını durdurdu ve onun yüzüne vurdu. Sonra Ali'nin üzerine geldi. Böylece ikisi savaş sahasına indiler, dolaştılar ve vuruştular. Ali *(radıyallahu anh)* onu öldürdü. Onların atlıları yenilgiye uğramış olarak çıktılar. Nihayet Hendek'ten kaçarak gittiler.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabının Hendek ve Beni Kurayza günündeki parolası şu idi:

"Ha mim, la yunsarune (Ha mim, muzaffer olmazlar.)"

(Siyeri İbn-i Hişam)

Sa'd b. Muaz 'in Durumu:

Mü 'minlerin anası Aişe, Hendek gününde Beni Harise 'nin kalesinde idi. Orası Medine kalelerinin en muhafazalısı idi. Sa'd b. Muaz 'ın anası da kalede idi. Aişe dedi ki:

"Sa'd; üzerinde kısa, yukarı kalkmış bir zırh olduğu halde geçti. O zırhtan kolunun hepsi çıkmıştı ve elinde de mızrağı vardı. Mızrağını hızlıca sallıyor ve şöyle diyordu:

"Biraz beklerse savaş büyük bir kahraman görecek. Ecel geldiği zaman ölümde bir sakınca yoktur."

Anası ona şöyle dedi:

"Gerçek, ey oğlum, vallahi gecikmiş bulunuyorsun." Aişe ona şöyle dedi:

"Ey Sa'd'ın anası! Vallahi elbette Sa'd'ın zırhının bundan daha mükemmel olmasını arzu ederdim." Anası dedi ki:

"Okun isabet ettiği noktadan onun için korkuyorum."

Sa'd b. Muaz, bir ok ile vurulmuştu. Bu yüzden kolundaki bir damar kesilmişti. Ona Hibban b. Kays b. Arika bir ok atmıştı. Ona vurduğu zaman:

"Bunu benden al, ben Anka'nın oğluyum." dedi. Sa'd ona dedi ki:

"Allah-u Teâlâ senin yüzünü cehennemde terletsin. Ey Allah'ım eğer Kureyş ile savaştan birşey geriye bıraktı isen beni yaşat. Çünkü senin Rasûlüne eziyet veren, onu yalanlayan ve onu memleketinden çıkartan bir kavim ile savaşmayı sevdiğim kadar hiçbir şeyi sevmiyorum. Ey Allah'ım eğer bizim ile onların arasında savaşı durdurursan bu darbeyi benim için bir şehadet kıl ve Beni Kurayza'nın yıkılışını gözüm görmedikçe beni öldürme." **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Müşrikleri Müslümanlardan Caydırmak İçin Nuaym'ın Yaptığı Çalışmaları:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve ashabı, düşmanlarının onlara karşı birbirine yardım etmelerinden ve her taraftan onlara saldırmaları sebebiyle Allah-u Teâlâ'ın vasfettiği gibi korku ve şiddet içinde kaldılar.

Sonra Nuaym b. Mes'ud, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldi ve şöyle dedi:

"Ya Resulallah! Şüphesiz ben Müslüman oldum ve kavmim benim Müslüman olduğumu henüz bilmiyorlar. Bana dilediğin şeyi emret." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de şöyle dedi:

"Sen ancak bir tek adamsın, eğer gücün yeterse aralarına gir ve onları dağıt. Çünkü harb bir hiledir." Bunun üzerine Nuaym b. Mes'ud çıktı ve Beni Kurayza'ya gitti. Cahiliyyede onların dostu idi. Ve dedi ki:

"Ey Beni Kurayza! Benim size olan dostluğumu bilirsiniz ve hasseten benimle sizin aranızda olan şeyi de bilirsiniz." Onlar da dediler ki:

"Doğru söyledin. Senden şüphe etmiyoruz. Güvenilir bir kişisin." O da onlara dedi ki:

"Kureyş ve Gatafan sizin gibi değildir. Belde, sizin beldenizdir. İçinde mallarınız, çocuklarınız ve kadınlarınız bulunmaktadır. Ondan başka bir yere gitmeye gücünüz yetmez. Kureyş ve Gatafen ise Muhammed ve onun ashabıyla savaşmak için gelmişlerdir. Ona karşı onlara yardımda bulundunuz. Hâlbuki onların beldeleri, malları ve kadınları başka yerde-

dir. Sizin gibi değillerdir. Eğer ganimet bulurlarsa almaya çalışırlar. Eğer başka bir hal olursa memleketlerine gider, sizi Muhammed ile başbaşa bırakırlar. O zaman gücünüz ona yetmez. O halde onların reislerini rehin almadan onlarla beraber savaşmayın. Muhammed'i ele geçirinceye kadar bu reisler ellerinizde güvence olarak kalsınlar." Onlar da ona dediler ki:

"iyi bir fikir verdin."

Sonra çıktı ve Kureyş 'e geldi. Ebû Süfyan b. Harb'e ve onunla beraber olan Kureyş'in adamlarına şöyle dedi:

"Benim size olan dostluğumu ve Muhammed'e olan uzaklığımı ve ayrılığımı biliyorsunuz. Benim aklıma bir fikir geldi. Bunu size bir nasihat olarak bildirmeyi üzerime bir görev olarak görüyorum. Yalnız bu fikrin benden geldiğini gizleyiniz." Onlar da dediler ki:

"Yaparız." Dedi ki:

"Biliniz ki yahudiler kendileriyle Muhammed'in arasında yapılan andlaşmaları bozduklarına pişman olmuşlardır. Ve ona şöyle haber göndermişlerdir:

"Biz yaptıklarımıza pişman olduk. Senin için Kureyş ve Gatafan'ın büyüklerinden birkaç tane alalım ve onların boyunlarını vurman için sana verelim. Sonra onlara karşı seninle beraber oluruz. Böylece onların köklerini kuruturuz." O da onlara:

"Peki, olur diye haber gönderdi. Şimdi eğer yahudiler size, sizden birtakım rehineler istemek için haber gönderirlerse sakın onlara sizden adam vermeyin."

Sonra çıktı ve Gatafan'a geldi ve şöyle dedi:

"Ey Gatafan topluluğu! Şüphesiz siz benim aslım, aşiretim ve insanların en sevgilisisiniz. Benim güvenilir bir kişi olduğumu biliyorsunuz." Dediler ki:

"Doğru söyledin, sen bizim katımızda güvenilir bir kişisin." Dedi ki:

"O halde bu sözlerin benden olduğunu gizli tutun."

Dediler ki:

"Yaparız, ne diyorsun?"

Sonra onlara da Kureyş'e dediği gibi söyledi ve onları kaçındırdığı şeylerden kendi kavmini de kaçındırdı. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Müşrikler Arasında Ayrılıkların Baş göstermesi:

Hicretin beşinci senesinde şevval ayının cumartesi gecesi olduğu zaman Ebû Süfyan b. Harb ve Gatafan reisleri İkrime b. Ebû Cehil'i, Kureyş ve Gatafan'dan bir topluluk içinde Beni Kurayza'ya gönderdi. Onlar ona dediler ki:

"Biz kalınacak bir yurtta değiliz. Develer ve atlar helak oldular. Yarın erkenden savaş için geliniz de Muhammed ile savaşalım ve onunla bizim aramızda olan şeyden kurtulalım." Onlar da onlara şöyle haber gönderdiler:

"Bugün cumartesi günüdür. Bu öyle bir gündür ki onda hiçbir iş yapmayız. Bu günde bazılarımız iş yaptı da bildiğiniz şeyler başlarına geldi. Bununla beraber adamlarınızdan bir takım rehineleri güvence olarak bize vermedikçe sizinle birlikte Muhammed ile savaşacak değiliz. Çünkü savaş şiddetlendiği zaman sizin beldelerinize kaçıp bizi beldemizde Muhammed ile başbaşa bırakmanızdan korkuyoruz. Bizim gücümüz ona yetmez." Elçiler Beni Kurayza'nın dediklerini Kureyş'e söyleyince Kureyş ve Gatafan dediler ki:

"Vallahi, Nuaym b. Mes'ud'un size haber verdiği gerçektir." Beni Kurayza'ya şöyle haber gönderiniz:

"Biz vallahi, size adamlarımızdan tek bir kişi dahi vermeyiz. Eğer siz savaşmak istiyorsanız çıkınız ve savaşınız."

Beni Kurayza ise Kureyş elçileri bunu onlara dedikleri zaman şöyle dediler:

"Şüphesiz, Nuaym b. Mes'ud'un bize anlattığı şey gerçektir. Kureyş ve Gatafan savaşmaktan başka birşey istemiyorlar. Eğer mağlub olurlarsa onlar kaçarlar ve sizi bu adamla başbaşa bırakırlar. Kureyş ve Gatafan'a haber gönderiniz:

"Şüphesiz biz, siz bize bir takım rehineler vermedikçe sizinle beraber Muhammed ile savaşmayız." Onlar da onlardan çekindiler ve Allah-u Teâlâ aralarını açıp onların üzerine soğuk kış gecelerindekine benzer şiddetli bir rüzgâr gönderdi. Rüzgâr onların çömleklerini ve evlerini alt üst etti. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Rasûlullah (s.a.s)'ın Huzeyfe'yi Göndermesi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e düşmanlarının aralarının açılması ve Allah-u Teâlâ'nın onların cemaatlerini dağıtması haberi vardığı zaman Huzeyfe b. Yeman'ı çağırıp onu o gece ne yaptıklarını öğrenmesi için onların üzerine gönderdi. Huzeyfe b. Yeman dedi ki:

"Rasûlullah gecenin bir zamanında namaz kılıyordu. Sonra bize doğru döndü ve:

"Kim kalkar ve düşman kavminin ne yaptığına bakar sonra da geri dönerse Allah-u Teâlâ'dan cennette onun arkadaşım olmasını isterim" dedi. Korkunun, açlığın ve soğuğun şiddetinden bizden hiçbir adam kalkmadı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* beni

çağırdı. Benim için kalkmaktan başka bir çare yoktu. Ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Ey Huzeyfe! Git ve müşriklerin içine gir. Ne yaptıklarına bak? Bize gelinceye kadar hiçbir şey yapma."

Ben de gittim ve müşriklerin içine girdim. Rüzgâr ve Allah-u Teâlâ'nın askerleri (melekler) onlara yapacağını yapıyordu. Onların ne bir çömlekleri ne bir ateşi ne de bir binası yerinde duruyordu. Bunun üzerine Ebû Süfyan kalktı ve şöyle dedi:

"Ey Kureyş topluluğu! Herkes yanında kimin oturduğuna baksın."

Ben de benim yanımda bulunan bir adamın elini tuttum ve şöyle dedim:

"Sen kimsin?" Dedi ki:

"Ben falan oğlu falanım." Sonra Ebû Süfyan dedi ki:

"Ey Kureyş topluluğu! Şüphesiz ki siz, vallahi kalınacak bir yurtta bulunmuyorsunuz. Atlar ve develer yok oldu. Beni Kurayza da bize vaadini yerine getirmedi. Onlardan hoşumuza gitmeyen bir haber gelmiştir. Biz gördüğünüz rüzgârın şiddetiyle karşılaştık. Hiçbir çömlek düzgün kalmıyor, hiçbir ateş doğru yanmıyor, hiçbir ev (çadır) yerinde kalmıyor. Artık yola çıkın, işte ben çıkıyorum." Sonra devesinin yanına kalkıp gitti. Deve ise bağlı idi. Üzerine oturdu. Sonra vurdu ve deve üç ayak üzerine kalktı. Vallahi, o inmeden bağ açılmadı. Şayet Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bana:

"Gelinceye kadar birşey yapma" ahdi olmasaydı isteseydim onu bir ok ile öldürürdüm.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e döndüm. O hanımlarından birine ait olan bir elbise içinde namaz kılmaktaydı. Selam verdiği zaman haberi ona bildirdim. Gatafan da Kureyş 'in yaptığı şeyi işitmiş ve beldelerine kaçmışlardı.

Rasûlullah sabahladığı zaman Hendek'ten Medine'ye doğru Müslümanlarla birlikte ayrıldılar ve silahlarını evlerine bıraktılar.

(Siyeri İbn-i Hişam)

BENİ KURAYZA GAZVESİ

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hendek harbinden (Medine'deki evine) dönüp geldiğinde silahını çıkarıp yerine koymuş ve yıkanmıştı.

Öğle vakti olduğu zaman Cebrail *(aleyhiselam)* atlastan bir sarık takmış ve üzerinde ipek atlastan bir kadifenin bulunduğu bir eyer ile eyerlenmiş olan bir katırın üzerinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldi ve şöyle dedi:

"Ya Rasûlullah! Silahı bıraktın mı?" Dedi ki:

"Evet." Bunun üzerine Cibril dedi ki:

"Melekler henüz silahı bırakmadılar ve henüz geri de dönmediler. Onların peşini takip ediyorlar. Ey Muhammed! Allah-u Teâlâ sana Beni Kurayza ile savaşmaya gitmeni emrediyor. Ben de onların üzerine gidiyorum. Onları sarsacağım." **(Buhârî)**

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir çağrıcıya şöyle söylemesini emretti:

"Kim itaat edecek ise ikindiyi başka yerde değil ancak Beni Kureyza'nın topraklarında kılsın."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine üzerine îbn-i Mektum'u vali tayin etti.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ali b. Ebi Talib'i bayrağıyla Beni Kurayza'ya gönderdi. Müslümanlar oraya gitmekte yarış ettiler. Ali b. Ebi Talib de yürüdü ve kalelere yaklaştığı zaman, onlardan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakkında çirkin bir söz işitti, döndü ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile yolda karşılaştı. Rasûlullah'a şöyle dedi:

"Ya Rasûlallah! Bu pislere yaklaşman sana yakışmaz." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Niçin? Sanırım onlardan benim hakkımda kötü bir söz işittin." Ali dedi ki:

"Evet ya Rasûlallah!" dedi. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Şayet beni görselerdi böyle bir şey söylemezlerdi." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların kalelerine yaklaştığı zaman şöyle dedi:

"Ey maymunların kardeşleri! Allah sizi hakir ve zelil etti mi ve size azabını indirdi mi?" Dediler ki:

"Ey Eba'l Kasım! Sen cahil biri değilsin, bize bunu yapma."

Müslümanlar Rasûlullah'ı takip etti. Bir kısmı yatsı namazından sonra geldiler ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in:

"Hiçbir kimse ikindi namazını Beni Kurayza'dan başka yerde kılmasın" sözünden dolayı ikindiyi kılmamışlardı. Savaş gibi vazgeçilmez bir meşgaleleri vardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in:

"Beni Kurayza'ya gelinceye kadar" sözünden dolayı namazı kılmaktan çekindiler. Orada ikindiyi yatsı vaktinde kıldılar. Allah kitabında böyle yaptıkları için onları ayıplamadı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de bu sebeple onları kınamadı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Beni Kurayza'yı yirmibeş gece muhasara altında tuttu ve muhasara onları güç duruma soktu. Allah onların kalplerine korku attı. Huyey b. Ahtab, Kureyş ve Gatafan geri döndüğü zaman, Ka'b b. Esed ile yaptığı sözleşmeyi yerine getirmek için

Beni Kurayza ile birlikte onların kalelerine girmişti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in onlarla savaşıncaya kadar oradan ayrılmayacağını kesin olarak anladıkları zaman, Ka'b b. Esed onlara dedi ki:

"Ey yahudiler topluluğu! Gördüğünüz bu şeyler başınıza gelmiştir. Ben size üç şeyi gösteriyorum, hangisini dilerseniz onu yapınız." Dediler ki:

"O nedir?" Ka'b b. Esed dedi ki:

"Bu adama tabi oluruz ve onu tasdik ederiz. And olsun ki; sizin için artık açık olmuştur ki, o gönderilmiş bir nebidir. Ve elbette o kitabınızda olan kimsedir. Bu durumda kanlarınızı, mallarınızı, çocuklarınızı ve kadınlarınızı emniyete almış olursunuz." Dediler ki:

"Tevrat'ın hükmünden asla ayrılmayız ve başka bir şey ile onu değiştiremeyiz." Ka'b dedi ki:

"Madem bunu kabul etmiyorsunuz, geliniz çocuklarımızı ve kadınlarımızı öldürelim. Sonra Muhammed'e ve ashabına, kılıçlarını çekmiş erkekler olarak çıkalım, arkamızda bir ağırlık bırakmayalım, ta ki Allah Muhammed ile bizim aramızdaki hükmünü versin. Eğer helak olursak arkamızda üzerine korkacağımız bir nesil bırakmamış olarak helak oluruz. Eğer galip olursak andolsun ki yeniden kadınlar ve çocuklar ediniriz." Dediler ki:

"Bu mazlumları mı öldüreceğiz. Onlardan sonra yaşamanın ne hayrı kalır?" Ka'b dedi ki:

"Eğer bunu da kabul etmiyorsanız bu gece cumartesi gecesidir. İşte bu gece Muhammed ve ashabı bizden emindirler, ininiz, belki Muhammed ve ashabını aldatıp isteğimize nail oluruz." Dediler ki:

"Sebtimizi mi (yani cumartesi ayinimizi mi) ifsat edeceğiz. Bu gece birşeyler mi kuracağız. Hâlbuki biliyorsun bizden kimse böyle birşey yapmamış. Kim yapmışsa onun başına hayvanlaşma musibeti gelmiş. Seninde başına bunun gelmesinden korkuyoruz." Dedi ki:

"Sizden anası onu doğurduğundan beri işini bilen ve çalışan hiçbir adam olmamıştır." **(İbn-i Hişam)**

Ebû Lübabe Ve Tevbesi:

Sonra onlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e şöyle haber gönderdiler:

"Beni Amr b. Avf'ın kardeşi Ebû Lübabe b. Abdul-Münziri'i bize gönder ki bizim durumumuz hakkında onunla istişare edelim." Onlar Evs'in halifleri idiler.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de Ebû Lübabe'yi onlara gönderdi. Onu gördükleri zaman adamları, kadınları ve çocukları onun yanı-

na gelip ondan yardım istediler, ona sığındılar. Onun yüzüne karşı ağlıyorlardı. O da onlara acıdı. Onlar ona dediler ki:

"Ey Eba Lübabe! Muhammed'in hükmünü kabul etmemizi nasıl görürsün?"

"Eliyle boğazına işaret etti ki; onun hükmü boğazlanmaktır. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona bunu söylememesini söylemişti. Tabii onlar bunu duyunca savaşı bırakmadılar. Ebû Lübabe dedi ki:

"Vallahi ayaklarım yerlerinden ayrılmadan Allah'a ve onun Rasûlüne ihanet etttiğimi anladım."

Bunun üzerine Ebû Lübabe Rasûlullah'a gelmeden dosdoğru mescide gitti ve direklerden birisine kendisini bağladı. Sonra şöyle dedi:

"Buradan Allah benim işlediğim şeyden ötürü tevbemi kabul edinceye kadar ayrılmayacağım." Kendi kendine Allah'a:

"Asla Beni Kurayza'ya adım atmayacağım, Allah'a ve Rasûlüne hiyanet ettiğim bir beldede ebediyen görünmeyeceğim." diye söz verdi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e onun haberi ulaşınca:

"O şayet bana gelseydi onun için istiğfar ederdim. Fakat böyle yemin ettikten sonra ben, Allah onun tevbesini kabul edinceye kadar onu serbest bırakacak değilim." dedi.

Yezid b. Abdullah dedi ki:

"Seher vaktinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i gördüm, gülüyordu. Dedim ki:

"Ya Rasûlallah! Neden gülüyorsun? Allah gülmekten senin dişlerini gösterdi." Dedi ki:

"Ebû Lübabe'nin tevbesi kabul olundu." Dedim ki:

"O halde ya Rasûlallah! Ona müjde vereyim mi?" Dedi ki:

"Evet, dilersen ver."

Ümmü Seleme kendi hücresinin kapısında durdu (bu onların üzerine hicab gelmeden önceydi) ve şöyle dedi:

"Ey Eba Lübabe! Müjde. Allah senin tevbeni kabul etmiş."

Bunun üzerine millet onun bağını çözmek için yanına geldi. O dedi ki:

"Hayır, vallahi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* beni kendi eliyle serbest bırakıncaya kadar açılmam."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sabah namazına çıkarken onun yanına vardığında bağını çözüp onu serbest bıraktı.

Ebû Lübabe direğe altı gece bağlı kaldı. Karısı her namaz vakti gelir, onu namaz için çözer, sonra onu direğe bağlardı. Onun tevbesi hakkında nazil olan ayet Allah-u Teâlâ'nın şu kavlidir:

"Savaştan geri kalanların bir kısmı da suçlarını itiraf ettiler. Onlar iyi işi kötüye karıştırdılar. Allah'ın onların tevbesini kabul etmesi umulur. Çünkü o bağışlayandır, merhamet edendir.»
(Tevbe: 102) (Siyeri İbn-i Hişam)

Sa'd'ın Hakemliği Ve Öldürülmeleri:

Beni Kurayza sabahladıkları zaman Rasûlullah'ın hükmüne teslim olup tevbe ettiler. Evs kabilesi ortaya atıldı ve şöyle dedi:

Ya Rasûlallah! Onlar bizim müttefiklerimizdir. Hazrec'in değil kardeşlerimizin müttefikleri hakkında, bildiğin şeyi dün yapmıştın. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Beni Kurayza'dan önce beni Kaynuka'yı muhasara etmişti. Bunlar Hazrec'in halifleriydi ve Rasûlullah'm hükmüne teslim olmuşlardı. Abdullah b. Ubeyy b. Selul, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den onların bağışlanmasını istedi, o da onları ona bağışladı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Ey Evs topluluğu! Onların hakkında sizden bir adamın hüküm vermesine razı olmaz mısınız?" Dediler ki:

"Evet! Razı oluruz." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Bu hakemlik, Sa'd b. Muaz'a verilmiştir." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Sa'd b. Muaz'ı Eslem kabilesinden bir kadının çadırında bırakmıştı. O kadının ismi Rufeyde'dir. Mescidde yaralıları tedavi ediyor ve Müslümanlardan yardıma muhtaç olanlara hizmet ediyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hendek'te Sad'a ok isabet ettiği zaman onun kavmine şöyle demişti:

"Onu Rufeyde'nin çadırına koyunuz. Yakında onu ziyaret edeceğim." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onu Beni Kurayza hakkında hakem kıldığı zaman kavmi geldi ve üzerine deriden bir minder koydukları eşeğin üzerine onu bindirdi. Cüsseli güzel görünümlü bir adam idi. Sonra onunla birlikte Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldiler. Sonra onlar Sa'd'a şöyle dediler:

"Ey Eba Amr! Senin mevalin hakkında ihsanda bulun. Çünkü Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* seni ancak onlar hakkında ihsanda bulunasın diye tayin etti." Onun üzerine fazla gidince o şöyle dedi:

"Andolsun ki Sa'd için Allah yolunda hiçbir kınayıcının kınamasının onu engellemeyeceği vakit gelip çatmıştır." Bunun üzerine kavminden onunla birlikte olan kimselerden birisi, Beni Abdul-Eşhel yurduna döndü. Onlara Beni Kurayza'nın erkeklerinin ölüm haberini daha Sa'd oraya ulaşmadan önce verdi Bunu ondan işittiği daha önceki sözüne dayanarak yaptı. Sa'd Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile Müslümanların yanına vardığı zaman, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

"Efendiniz için ayağa kalkınız." Kureyşli muhacirler şöyle dediler:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ancak ensarı kastetti." Ensar ise şöyle dedi:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* o efendiliği herkese umumi kıldı." Hepsi ayağa kalktılar ve şöyle dediler:

"Ey Eba Amr! Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* seni mevalin hakkında hüküm vermen için tayin etmiştir." Sa'd b. Muaz da şöyle dedi:

"Bu konuda Allah'ın ahdi ve misakı üzerinize olsun. Onlar hakkında verilecek hüküm benim verdiğim hüküm olacak değil midir?" Dediler ki:

"Evet" Sa'd dedi ki:

"Buradakiler hakkında da verilecek hüküm de mi benim hükmüm olacaktır?" (Bunu derken) Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in olduğu tarafı kastetmiyordu. O kendisi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e hürmeten yüzünü ondan çevirmişti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de:

"Evet, kabul" dedi. Sa'd dedi ki:

"Ben onların hakkında; erkeklerinin öldürülmesine, mallarının paylaşılmasına, çocuk ve kadınlarının da esir edilmesine hükmediyorum"

Beni Kurayza erkekleri toplanarak Medine'ye getirildi ve Beni Neccar'dan bir kadın olan Haris'in kızının evinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* tarafından hapsedildiler. Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* (bugün halen oranın çarşısı olan) Medine çarşısına çıktı. Orada birtakım hendekler kazdırdı. Sonra onları işte bu hendeklere gönderip boyunlarını vurdurdu. Onlar oraya bölük bölük çıkarıldılar. Onların içlerinde Allah düşmanı Huyey b. Ahtab ve liderleri Ka'b b. Esed de vardı. Bunlar altı veya yediyüz kişiydiler. Sekiz veya dokuz yüz olduğu da söylenir." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e bölük bölük götürülürken Ka'b b. Esed'e dediler ki:

"Ey Ka'b! Bize ne yapılacağını biliyor musun?" Ka'b b. Esed dedi ki:

"Hala kafanız çalışmıyor mu? Görmüyor musunuz çağrılan çıkmıyor ve götürülen kimse geri dönmüyor? Bu vallahi ölümdür."

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların işini bitirinceye kadar bu şekilde devam etti.

Allah düşmanı Huyey b. Ahtab getirildi. Onun üzerinde bir cübbe vardı. Elleri bir ip ile boynuna bağlı idi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e baktığı zaman dedi ki:

"Sana düşman olduğum için vallahi kendimi kınamadım. Fakat Allah'ın yardım etmediği kişiye yardım edilmez." Sonra millete dönüp şöyle dedi:

"Ey insanlar! Allah'ın emrine diyecek yoktur. Yazıdır, kaderdir ve Allah'ın Beni israil üzerine yazdığı şiddetli bir ölümdür." Sonra oturdu ve onun boynu vuruldu.

Aişe şöye dedi:

"Onların kadınlarından ancak bir tek kadın öldürüldü. Vallahi o kadın benimle birlikte konuşuyor. Aşikâr ve gizli gülüyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise o sırada çarşıda o kadının adamlarını öldürüyordu. Bir ara onun ismiyle: "Falan kadın nerededir?" diye bir ses duyduk. Kadın bana dedi ki:

"Vallahi bu çağrılan benim." Ben de ona:

"Yazık sana! Sana ne oldu?" deyince:

"Öldürüleceğim" dedi. Ben:

"Niçin?"dedim. Kadın:

"Yaptığım bir işten dolayı." (Bu kadın değirmen taşını Hallad b. Süveyd'in üzerine atıp onun ölmesine sebep olmuştu.) Sonra kadın götürüldü ve boynu vuruldu. Vallahi biraz sonra öleceğini bile bile gönlü hoş bir şekilde gülüp şakalaşan bu kadına hayretimi hala unutamıyorum.

Sabit b. Kays b. Şemmas, Ebû Abdurrahman ile künyelenmiş olan Zebir b. Beta el-Kurzi'ye gelmişti. Sabit b. Kays b. Şemmas müşrikken Zebir, Buas gününde onun başındaki perçemi keserek onu tutup serbest bırakmak suretiyle ona yardım etmişti. Sabit de ona o ihtiyarken geldi ve şöyle dedi:

"Ey Eba Abdurrahman! Beni tanıyor musun?" Zebir dedi ki:

"Benim gibisi senin gibisini tanımaz mı?" Sabit dedi ki:

"Ben istedim ki seni benim yanımda senin elinle mükâfatlandırayım." Zebir dedi ki:

"Kerim kişi kerim kişiyi mükâfatlandırır." Sonra Sabit b. Kays, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldi ve şöyle dedi:

"Ya Rasûlallah! Zebir'in bana bir yardımı olmuştu. Ben de arzu ettim ki, o yardımı karşılığında onu mükâfatlandırayım. O halde bana onun kanını bağışla." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de şöyle dedi:

"O senindir." O da ona geldi ve şöyle dedi:

"Şüphesiz Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* senin kanını bana bağışladı. Artık onlar senindir." Zebir dedi ki:

"Ailesi ve çocuğu olmayan ihtiyar bir kişi hayatı ne yapacaktır?"

Bunun üzerine Sabit, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldi ve şöyle dedi:

"Babam anam sana feda olsun ya Rasûlallah! Onun karısını ve çocuklarını bana bağışla." Dedi ki:

"Onlar da senindir." O da ona geldi ve şöyle dedi:

"Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bana senin ehlini ve çocuklarını-bağışladı. Onlar senindir." Zebir dedi ki:

“Ailem Hicaz'dadır. Onların malı yoktur. Bu durum üzere onların kalması neye yarar?” Bunun üzerine Sabit, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldi ve şöyle dedi:

“Ya Rasûlallah! Onun malını da.” Dedi ki:

“Malları da senindir.” Bunun üzerine Sabit ona gitti ve şöyle dedi:

“Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bana senin malını verdi, îşte o mal da senindir.” Zebir dedi ki:

“Ey Sabit! Yüzü Çin aynası gibi olup içinde kabilenin bekâr kızlarının kendilerini gördükleri kişiye, Ka'b b. Esed'e ne yapıldı?” Sabit dedi ki:

“Öldürüldü.” Zebir dedi ki:

“Şehirlinin ve köylünün efendisi olan Huyey b. Ahtab'a ne yapıldı?” Sabit dedi ki:

“Öldürüldü.” Zebir dedi ki:

“Şiddetli zamanlarımızda önde gidenimiz, kaçtığımız zamanlarda himayecimiz ve koruyucumuz Azzal b. Semevel'e ne yapıldı?” Sabit dedi ki:

“Öldürüldü.” Zebir dedi ki:

“İki cemaate (yani beni Ka'b b. Kurayza'ya ve Beni Amr b. Kurayza'ya) ne yapıldı. Sabit dedi ki:

“Götürülüp öldürüldüler.” Zebir dedi ki:

“O halde ey Sabit! Ben senden öldürülmemi istiyorum. Böylece kavmime kavuşurum. Vallahi onların öldürülmesinden sonra yaşamada bir hayır yoktur. Andolsun ki, kuyudan su çekilen kovanın suyunun dökülüp geri düşmesi kadar bir zaman bile sabrım kalmadı, dostlara kavuşmak istiyorum.” Sabit de onun öldürülmesini istedi. Böylelikle onun boynu vuruldu.

Onun: “dostlara kavuşayım” sözü Ebû Bekir Sıddık'a ulaştığı zaman dedi ki:

“Vallahi ebedi kalmak ve bir daha çıkmamak üzere cehennemin ateşinde onlara kavuşur.” **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Huveyyise'nin Müslüman Olması:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yahudi olan Beni Kurayza gazvesinde Beni Kurayza'dan dörtyüze yakın kişiyi esir etti. Bunlar Hazrec'e karşı Evs'in halifleri idiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların boyunlarının vurulmasını emretti. Hazrec de onların boyunlarını vurmaya başladı. Bu onları sevindiriyordu. Bunun üzerine Rasûlulah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hazrec'e baktığında onların yüzlerinin güleç ve sevinçli olduğunu gördü. Fakat Evs'e baktığında bunu göremedi. Bunun Evs ile Beni Kurayza arasındaki andlaşmadan dolayı olduğunu zannetti. Beni

Kureyza'dan on iki erkek kalmıştı. Onları Evs'e verdi. Böylece Evs'den her iki adama Beni Kureyza'dan bir adam verdi ve dedi ki:

"Falan vursun falan da öldürsün." Öldürülmesi için verilenlerden birisi de Ka'b b. Yahusa idi. Bu, Beni Kurayza içinde büyük bir kimseydi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onu Muhayyise b. Mesud'a ve Ebû Bürde b. Neyyar'a verdi. Ve dedi ki:

"Ona Muhayyise vursun, Ebû Bürde de öldürsün." Bunun üzerine Muhayyise ona bir darbe vurdu ki, bu darbe onu kesmedi. Ebû Bürde de onun üzerine atlayıp süratle öldürdü. Bunun üzerine Huveyyise -ki o zaman kâfirdi- kardeşi Muhayyise'ye dedi ki:

"Kab b. Yakuza'yı öldürdün mü?" Muhayyise:

"Evet" dedi. Huveyyise dedi ki:

"İşte vallahi onun malından senin karnında bitmiş birçok iç yağı vardır. Şüphesiz sen alçaksın, bayağısın ey Muhayyise!" Muhayyise de ona dedi ki:

"Muhakkak öyle biri onu öldürmemi bana emretmiştir ki şayet o bana seni de öldürmemi emretseydi muhakkak bunu yapardım." O da onun bu sözüne şaşırdı ve geceyi uyumaksızın geçirdi. Sabah olunca da şöyle dedi:

"Vallahi elbette bu hak bir dindir." Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip Müslüman oldu. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

Sa'd b. Muaz'ın Vefatı:

Beni Kurayza'nın durumu son bulduğu zaman Sa'd b. Muaz'ın yarası patladı ve şehid olarak öldü.

Sa'd b. Muaz'ın ruhu kabzolunduğu zaman Cibril *(aleyhiselam)* atlastan bir sarık ile sarılmış olarak gecenin içinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldi ve şöyle dedi:

"Ey Muhammed! Bu ölü kimdir? Gök kapıları bunun için açıldı ve arş titredi."

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* süratlice kalkıp Sa'd'ın yanına gitti ve onu ölmüş olarak buldu.

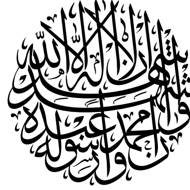
(Siyeri İbn-i Hişam)

Rasûlullah'ın, Müslümanları Kureyş'e Karşı Savaş Açmakla Müjdelemesi:

Hendek ehli hendekten ayrılıp uzaklaşınca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dedi:

"Artık Kureyş bu seneden sonra sizinle savaşmayacaktır. Fakat siz onlarla savaşacaksınız." Kureyş bundan sonra Müslümanlarla

savaşmadı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise onlarla savaştı. Nihayet Allah ona Mekke'yi fethettirdi. **(Siyeri İbn-i Hişam)**

KURULAN İSLAM DEVLETİNİN TEMELLERİNİ SAĞLAMLAŞTIRMA MERHALESİNİN ÖZELLİKLERİ

الله أكبر

BiRiNCi ÖZELLiK

İslâm Devletinde Yalnız Allah'ın Hükümleriyle Hükmedilir:

İslâm devletinin en belirgin özelliği orada Allah'ın kanunlarının hakim olmasıdır. İslâm devletinin bu kanunlardan zerre kadar taviz vermesi düşünülemez. Zira Allah'ın kanunlarından taviz veren bir devlet İslâm olma özelliğini kaybetmiştir. Müslüman devlet kurulur kurulmaz Allah'ın yasakladığı herşeyi yasaklaması, emrettiği herşeyi de emretmesi gerekir. İslâm devleti; insanlar bu hükümleri kaldıramaz diye İslâmi hükümleri tedrici olarak uygulama sahasına koyamaz. Bu iddia iki yönden batıldır.

Birincisi: Allah'ın kanunları selim fıtrata en uygun olan ve insanları hem bu dünyada hem de ahiret gününde mutluluğa erdirecek olan yegâne hayat sistemidir. Hal böyle iken beşeri arzu ve isteklerden kaynaklanan ve insanları hem bu dünyada hem de ahiret gününde hüsrana sürükleyecek olan kanunlar nasıl olur da Allah'ın kanunlarına tercih edilebilir. Zaten böyle bir tutum Allah'a iman ile de bağdaşmaz. Zira İslâma göre Allah'a iman; yerde ve gökte hâkimiyeti yalnız Allah'a has kılmayı da şart kılar. Ayrıca böyle bir iddia; insanların koymuş olduğu kanunlar Allah'ın koyduğu kanunlardan daha üstündür ve insan fıtratına daha uygundur manasına geleceğinden böyle bir inanç İslâm düşüncesiyle taban tabana zıttır.

İkincisi: Allah'ın kesin haram kıldığı şeyler bilinir bilinmez hemen tatbik edilmesi gerekir. Bu haramları tedrici olarak yasaklamak insanlara verilmiş bir hak olmayıp bu yalnız Allah'a has bir yetkidir. Allah dilediği şeyi dilediği şekilde haram kılma yetkisine sahiptir. O birşeyi dilerse hemen, dilerse tedrici olarak haram kılabilir. Fakat insanoğlu için durum böyle değildir. Müslümanların şer'i konularda son hüküm gelir gelmez onu hemen tatbik etmeleri gerekir. Zira bu yapılmazsa yani Allah'ın yasakladığı veya emrettiği şeyler hemen tatbik edilmezse, bu durumda ya Allah'ın haram kıldığı bir şey helalleştirilmiş olur veya helal kıldığı birşey haramlaştırılmış olur ki; bu açık bir küfürdür. Böyle bir tutum içinde bulunan bir devletin de İslâmlığından asla söz edilemez.

Bu konunun ehemmiyetini çok iyi bilen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'de ilk İslâm devletini kurar kurmaz ilk önce, bu devlet içinde yaşayan Müslüman olsun, yahudi olsun herkesin Allah ve Rasûlü'nün hükmüne uyması gerektiğini ve o devlette geçerli tek hüküm kaynağının Allah ve Rasûlü'nün hükmü olduğunu bildirmiştir. Rasûlullah'ın yahudi ve diğer Medinelilerle yapmış olduğu antlaşmada bu şartı açık olarak görmekteyiz. Antlaşmada şöyle denmektedir.

«Bu sahifeyi kabul edenler arasında kavga ve antlaşmazlık çıkarsa çözüm için müracaat Allah-u Teâlâ ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'edir.»

Zamanımızda bazı devletler: «Biz İslâm kanunlarını yavaş yavaş, alıştıra alıştıra tatbik edeceğiz» iddiasında bulunmaktalar. Bu devletler ve bu devletleri idare eden yöneticiler, Allah'ın kanunlarını tam olarak tatbik etmedikleri müddetçe, ne kadar İslâm iddiasında bulunurlarsa bulunsunlar Müslüman olamazlar. Çünkü bir yerde Allah'ın kanunları tatbik edilmiyorsa orada tağutun kanunları tatbik edilmektedir. Tağutun kanunlarını tatbik eden bir devletin veya yöneticilerin niyeti ne olursa olsun hükümleri küfürdür ve onların Müslümanlığından söz edilemez. Onlar tamamıyla Allah'ın hükmünü tatbik etmedikçe o devletin üzerinden ve o devleti yöneten idarecilerin üzerinden küfür damgası asla kalkmaz.

iKiNCi ÖZELLiK

Müslüman Devleti Oluşturacak Fertler Arasındaki Bağı Kuvvetlendirmek:

Devlet bir bina gibidir. Bina nasıl tuğlalardan oluşuyorsa, devlet de fertlerden oluşur. Eğer binayı oluşturan tuğlalar arasındaki bağ sağlam değilse bina ne kadar büyük olursa olsun, er geç yıkılmaya mahkûmdur. Bunun için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslüman devleti kurar kurmaz ilk olarak işe devleti oluşturan fertler arasında sağlam bir bağ kurmakla başladı. Çünkü Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* fertleri arasında sıkı bir bağ bulunmayan bir devletin eninde sonunda yıkılmaya mahkûm olduğunu çok iyi biliyordu.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* öncelikle muhacirler arasındaki bağları güçlendirmekle işe başlamıştı. Muhacirler arasında öyle bir kardeşlik kurdu ki; onlar birbirlerini kan kardeşlerinden daha çok sever bir hale geldiler. Hatta onların kardeşlikleri birbirlerine varis olabilecek bir hal aldı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu hususta muhacirlere örnek oldu ve önce kendisi kalkıp Ali b. Ebû Talib'in elinden tuttu ve: «Bu benim kardeşimdir» dedi. Onu örnek alan sahabileri de teker teker birbirleriyle kardeşlik akdi yapmaya başladılar. Örneğin; Hamza b. Abdulmuttalib Rasûlullah'ın azadlısı Zeyd b. Harise ile Ebû Bekir Ömer ile Talha Zübeyr ile Abdurrahman Osman ile kardeş oldular. Böylece bütün sahabiler birer birer kardeş oldular. Bu öyle bir kardeşlikti ki Mekke'nin en şerefli ve zengin kişilerinden birisi olan Hamza ile daha önce bir köle olan Zeyd'i bir araya getiriyordu. Onları öyle sağlam bağlarla birbirine bağlıyordu ki Hamza *(radıyallahu anh)* Uhud gününde kardeşi Zeyd'e

«Ben şayet ölürsem şunu şunu vasiyet ediyorum» diyor ve Zeyd'i kendi öz kardeşlerinden daha üstün görüyor ona miras bırakıyordu.

Ensarın arasındaki kardeşlik ise büyük tebliğci Mus'ab b. Umeyr'in önderliğinde kurulmuştu. Daha önce birbirlerinin can düşmanı olan Evs ve Hazreç kabileleri İslâm'a girdikten sonra aralarındaki bütün düşmanlıkları unutmuş ve birbirlerini kardeş olarak benimsemişlerdi. Onların düşmanlıkları artık birbirlerine karşı değil Allah ve Rasûlüne karşı gelen, Allah ve Rasûlünün dinine uymayanlara karşıydı. Hiçbir kuvvetin yok edemediği aralarındaki düşmanlığı İslâm nuru yok etmişti.

Muhacirlerin ve Ensarın kendi aralarındaki kardeşlikten sonra sıra bu iki topluluğu birbiriyle kaynaştırmaya gelmişti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye gelince muhacirler ile Ensarın arasını birleştirici bir mektup yazdı. Onların diğer ümmetlerden ayrı bir ümmet olduklarını, onların birbirlerinin kardeşi olduğunu, bunun için hiçbir Müslümanın diğer Müslüman kardeşini tek başına bırakmasının doğru olmayacağını, mü'minlerin birbirlerinin velileri olduğunu, Müslümanlar arasındaki üstünlüğün mal, mülk ile olmayacağını ancak takva ile olacağını bildirmişti. Rasûlullah'ın **«Allah için ikişer ikişer kardeş olun»** emrine sımsıkı sarılan ensar ve muhacirler birbirleriyle kardeş olmaya başladılar. Örneğin Zübeyr b. Avvam Ka'b b. Malik ile Mus'ab b. Ümeyr Ebû Eyyüb El-Ensari ile Sa'd b. Ebi Vakkas Sa'd b. Muaz ile kardeş oldular. Onlar arasında öyle bir kardeşlik kuruldu ki; ensarlar muhacirleri kendi mallarına ve evlerine ortak ettiler. Hatta bir ensari bir muhacire gelip: «Ey kardeşim! Benim iki karım var. Bunlardan birisini beğen onu boşayayım, iddet müddeti bitince onunla seni evlendireyim» diyordu. Bu kardeşlik onları kendisinin terkedilmesi nefse çok ağır gelebilecek güzel şeyleri dahi gözü kapalı yapabilecek hale getirmişti. Hatta ensar, muhacirlere sadece evlerini ve mallarını paylaştırmakla kalmamışlar hatta Rasûlullah'a «Ganimetlerden de birşey istemiyoruz. Bunu muhacirlere paylaştır.» demişlerdi.

Bu merhalede Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den rivayet edilen hadislere baktığımızda; daha çok kardeşlik ve kardeşlik hakları üzerinde durduğunu görüyoruz. Bu hadislerin bazılarını şöyle zikredebiliriz:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu:

«Mü'minler, duvarı oluşturan bölümler gibidir. Birbirini sımsıkı tutarlar.» (Buhârî-Müslim)

«Hiç biriniz kendisi için arzu ettiğini kardeşi için de arzu etmedikçe iman etmiş olmaz.» (Buhârî-Müslim)

«Bütün Müslümanlar birbirinin kardeşidirler. Müslüman Müslümana zulmetmez, Müslüman Müslümanı terketmez. Kim

Müslüman kardeşinin işine yardım ederse Allah da ona işinde yardım eder. Bir Müslüman diğer bir Müslümandan dünya darlığını giderip onu neşelendirirse, Allah'ta kıyamet gününde onun kederini giderip, sevindirir. Kim ki Müslüman kardeşinin ayıbını örterse, Allah'ta kıyamet gününde onun ayıbını örter.»

(Buhârî-Müslim)

«Komşusu aç iken tok yatan bizden değildir.» (Müslim)

Rasûlullah'ın bu hadisleri ve Ensar ile Muhacir arasında yapmış olduğu kardeşlik antlaşması bize onun Müslümanları tek bir vücut gibi sağlam bir yapıya kavuşturmaya çalıştığını gösteriyor. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bu konu üzerinde, bu kadar fazla durması boşuna değildi. Zira devletin içyapısı yani Müslümanlar arasındaki bağ sağlam olursa hem devletin içinde çıkabilecek fitnelerin kapısı kapanmış olur hem de devlet dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı dayanıklı olur.

ÜÇÜNCÜ ÖZELLİK

Düşmanları Aza İndirmek:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye hicret ettiğinde Medine ve çevresindeki yahudi ve müşriklerle, Medine'yi korumak ve Kureyş müşriklerine yardımcı olmamaları şartlarını içeren antlaşmalar yapmıştır.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* devletin dayanıklılığını sağlayabilmek için gerekli bir tedbir olan içyapıyı sağlamlaştırıp devleti içerden gelebilecek tehlikelere karşı güçlendirdikten sonra, devlete dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı da tedbirler almayı ihmal etmemiştir.

Bu sırada İslâm devleti için en büyük dış tehlike Kureyş müşrikleriydi. Bunlara karşı tedbir olarak Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* gerek Medine içindeki gerekse Medine civarındaki müşrik ve yahudilerle antlaşmalar yaparak muhtemel bir Kureyş saldırısı durumunda onların Kureyş'e yardım etmelerini engellemiştir. Aynı zamanda bu antlaşmalar vasıtasıyla civardaki küçük müşrik kabilelerin saldırılarından da emin olunmuştur. Bu şekilde Kureyş kabilesi hem yardımsız bırakılmak suretiyle gücü azaltılıyor, hem de savaş edilecek tek kabile haline getiriliyor, İslâm devletinin gücü değişik cephelere yayılmak suretiyle zayıflamaktan korunmuş oluyor ve gücün tamamı en büyük düşman olan Kureyş kabilesine yöneliyordu.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in devleti korumak için almış olduğu bu tedbirlerde İslâmi hareket için önemli bir hususa işaret vardır: Yeni bir İslâm devleti kurulduğunda şayet İslâm devleti yeterince güçlü değilse düşmanlarını aza indirmek ve savaşacağı cepheleri azaltmak için

akidesinden taviz vermemek şartıyla kâfir devletlerle barış antlaşmaları yapabilir.

DÖRDÜNCÜ ÖZELLİK

İslâm Devletinde Mescidlerin Ve Ezanın Rolü:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Müslüman devleti kurar kurmaz ilk işi bir mescit inşa etmek oldu. Daha sonra da ezan şart kılındı. Bunlar ilk İslâm devletinin ayrılmaz iki parçasıdır.

Ezan Allah'ın büyüklüğünün, O'nun tevhidinin, O'ndan başka ibadet edilen bütün sahte ilahların batıllığının ve inkârının, İslâm dininin ise tabi olunması gereken yegâne hayat sistemi olduğunun bütün âleme haykırılışıdır. Şüphesiz böyle bir çağrı ancak İslâm devletinde mümkündür. Hiçbir tağut kendi sonu demek olan böyle bir çağrının yine kendi idaresi altında yapılmasına asla izin vermez.

Müslüman devlet içindeki mescit sadece namaz kılınan bir yerden ibaret değildir. Mescit Müslüman devletin parlementosu gibidir. Bütün kararlar oradan çıkar. Müslümanların ve İslâm devletinin sorunları ve problemleri orada çözülür. Hatta askerler eğitimini mescitte yapar ve ordu orada yetiştirilir. Kısacası mescit İslâm devleti için hayati bir önem taşır. Mescidin ne derece önemli olduğunu bilen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye gelir gelmez ilk iş olarak mescidi inşa ettirmiş ve mescidin inşa işine bizzat kendisi de katılmıştır.

İslâm devletinin temel taşı olan ve çok önemli fonksiyonları bulunan ezan ve mescitlerin, zamanımızda İslâm kanunlarını tatbik etmeyen küfür devletlerinde de var olduğunu görmekteyiz. Bu nasıl mümkün olabilmektedir? Allah'ın kanunları dışındaki bütün kanunların geçersiz olup yıkılıp reddedilmesi gerektiğini, bütün hâkimiyetin Allah'a tanınması gerektiği gerçeğini haykıran ezan çağrısı, küfür devletleri içinde nasıl var olabilmektedir? İçinde İslâm devletinin ve Müslümanların sorunlarının tartışıldığı, küfrü yoketme çarelerinin arandığı bir bina olan mescide küfür devletleri içinde nasıl izin verilebilmektedir?

Şüphesiz bu manadaki ezana ve mescide hiçbir küfür devleti izin vermez. Bu devletler ezana izin vermişler fakat önce insanları ezanın ifade ettiği şeyleri anlamaz hale getirmişlerdir. Mescitlere izin vermişler fakat oralarda kendilerini yıkıp yerlerine Allah'ın hükümlerini hâkim kılmaya çalışacak insanları değil, bilakis kendilerini destekleyecek, insanları uyutacak, onları doğru yoldan saptıracak insanları koymuşlar, böylece mescitleri kendilerini yıkıcı değil, destekleyici müesseseler haline getirmişlerdir.

Bugün kâfir devletler okunan ezanları ve mescidlerde kılınan namazları insanları aldatmada bir vesile olarak kullanmaktadırlar. Bunları ülkesinde gören cahil insanlar da o ülkeyi İslâm ülkesi sanmakta, bu sebeple ülkelerine daha sıkı bağlanmaktadırlar. Bu ülkeler camilere kendi tayin ettikleri imamları atamaktadırlar. Tayin ettikleri imamlar da insanlara Allah'ın istediği İslâmı değil bu devletlerin istediği İslâmı anlatıyorlar. Bu devletlerin camilerindeki hutbeleri ya o ülkenin tağutları hazırlatırlar veya bu hutbeler o ülkenin tağutunun izin verdiği kadarıyla sınırlıdır ve bu hutbelerden hiç birisi tağutları yeren hutbeler değil aksine onları öven veya onların hakikatini gizleyen hutbelerdir.

Hâlbuki İslâm devletindeki mescitlerde öncelikle akidenin temelini oluşturan tağutu reddetme, onu yok etme, onun yerine Allah'ın nizamını hâkim kılmak için var güçle çalışmanın gerekliliği konuları anlatılır.

Bugün küfür devletlerinde camilerde imamlık yapan kimselerin Allah katında büyük sorumlulukları vardır. Çünkü insanlar gözünde imamlar İslâm'ı temsil etmektedirler. Onların İslâm'dan dediği şeyi insanlar İslâmdan kabul ederler. Onları kendileri için âlimler olarak kabul ederler ve onların kendilerine bütün İslâmi gerçekleri anlattıklarını zannederler. Şu halde imamların insanlara öncelikle ameli hususları değil, onların en çok ihtiyaç duydukları konu olan akidevi konuları anlayabilecekleri şekilde açık olarak anlatmaları, bu konuda hiçbirşeyi gizlememeleri gerekir.

Bu imamların açık bir şekilde insanlara kendilerinin küfür devleti içinde yaşadıklarını, kendilerini idare eden kimselerin kâfirler ve tağutlar olduğunu, Müslüman olmak isteyen kimsenin bunları reddetmesi ve bunları yokedip yerine Allah'ın ahkamını hakim kılmak için çalışmasının şart olduğunu, bunu yapmadıkları müddetçe Müslüman olamayacağını açık bir dille anlatmaları gerekir. Şayet imamlar tağutu desteklemek veya maddi menfaat elde etmek ya da kâfir devletten korktukları için insanlara İslâmı bu şekilde açık olarak anlatmazlarsa Müslüman olmak isteyen kişileri saptırdıkları, tağutları korudukları ve hakkı gizledikleri için Allah'ın ve lanet edebilecek herşeyin lanetini haketmiş olurlar. Allah-u Teâlâ bu gibi kimseler hakkında şöyle buyuruyor:

«Gerçekten indirdiğimiz belgeleri ve doğru yolu kitapta insanlara açıkladıktan sonra gizleyen kimseler var ya, onlara hem Allah lanet eder, hem lanetçiler lanet eder.» (Bakara: 159)

Bunun için kâfir devlet içindeki mescitlerde imamlık yapan kimseler Allah'ın vaadettiği bu korkunç sondan kaçınmak istiyorlarsa insanlara akideyi, tevhidi, şirki ve küfrü açık olarak anlatmalıdırlar. Şayet mescitlerde bunu açık olarak yapamıyorlarsa o zaman istifa edip mescitler dışında İslâm'ı anlatmaları gerekir. Böyle yapmadıkları müddetçe onların ihlâslarından ve İslâmlarından söz edilemez.

Küfür devleti içinde yaşayan fertlerin de bilmeleri gerekir ki; yaşadıkları devlet içindeki mescitler artık gerçek fonksiyonlarını kaybetmiştir. Artık bu mescitler İslâmın öğrenildiği İslâm yuvaları değil, İslâm'dan saptıran zehir yuvaları haline gelmiştir. Müslümanlara düşen bu mescitleri tekrar İslâmın anlatıldığı ilim yuvaları haline getirmek için çalışmaktır.

BEŞiNCi ÖZELLiK

Cuma Namazı Ne Zaman Farz Olur?

Cuma namazı Müslümanlar üzerine bi'setin 10. yılında, İsra ve Mirac hadisesinde farz kılınmıştır. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kendisi Mekke'de iken, Medineli Müslümanların lideri Mus'ab b. Umeyr'e haber göndermiş ve oradaki Müslümanlara cuma namazını kıldırmasını emretmiş, fakat kendisi Mekke'de üç sene boyunca cuma namazı kılmamıştır.

Sahih kaynakları incelediğimizde Rasûlullah'ın ilk cuma'yı Mekke'den Medine'ye hicret ettiği zaman Ranuna vadisinde kıldığını görürüz. Demek ki farz olmasına rağmen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* üç sene boyunca Mekke'de cuma namazını kılmamıştır. Çünkü cuma namazı diğer namazlara benzemez. Cuma namazının şartları diğer namazların şartlarından farklıdır. Bu şartlar Mekke'de o anda mevcut olmadığı için, Miraç gecesinde beş vakit namazın farz kılınmasıyla beraber Cuma namazı da farz kılınmış olmasına rağmen, Rasûlullah ve Müslümanlar cuma namazı yerine öğle namazı kılmışlardır.

Cuma namazı çok önemli bir namazdır. Şartları tahakkuk ettiğinde onun yerine öğle namazı kılınamaz. Şartları tahakkuk ettiği halde mazeretsiz olarak üç defa cuma namazını kılmayan kişinin, sahih hadiste de geçtiği üzere, kalbi mühürlenir. Fakat şartları tahakkuk etmediği zaman cuma namazı yerine öğle namazı kılan bir kişiye ise herhangi bir günah yoktur. Zira Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* üç sene boyunca Mekke'de cuma namazı yerine öğle namazı kılmıştır.

Şu halde farz olduğu halde Rasûlullah'ın Mekke'de cuma namazı kılmamasının sebepleri nelerdi? Başka bir deyişle Mekke'de tahakkuk etmeyen cuma namazı şartları nelerdi?

Cuma namazı kılınacak yerin bütün Müslümanların toplanabileceği ve bütün Müslümanlara açık bir yer olması gerekir. O esnada bu, Mekke'de mümkün değildi. Çünkü bütün Müslümanlar toplanıp cuma namazı kılmış olsalardı gizli olan bazı Müslümanlar açığa çıkmış olacak ve kâfirler toplu olarak Müslümanlara eziyet edeceklerdi.

Cuma namazı diğer namazlar gibi sadece ayetler ve rek'atlardan ibaret değildir. Cuma namazında öğle namazının farzının iki rekât yerine,

cumanın rükunlarından birisi olan hutbe vardır. Bu hutbede cuma kılındığı anda Müslümanları ilgilendiren en önemli meseleler anlatılır. Bu konuşulan şeyler ise büyük ihtimalle kâfirleri kızdırır, bu yüzden de bu konuşmalara izin vermezler ve Müslümanlara eziyet gelir. Müslümanlar kâfirlerin izin verdiği kadarıyla hutbe yapmakla cumanın bir rüknu olan hutbe şartını yerine getirmiş olmazlar. Zaten İslâm dinini kâfirlerin istediği şekilde insanlara açıklamak küfürdür. Şayet Müslüman imam cuma hutbesinde serbestçe ve istediği şekilde o andaki Müslümanların ihtiyacını anlatamayacaksa ya da anlattığı takdirde bundan dolayı eziyet görecekse artık imam cumanın rukunlarından biri olan hutbeyi yapamayacak durumdadır. Cumanın bir ruknunun yapılamayacak hale gelmesi ise, cumanın farziyetini kaldırır. Nerede ve ne zaman olursa olsun, cumanın rükunları tahakkuk etmediği anda cumanın farziyeti kalkar.

Zamanımızda Allah'ın hükümleri dışında hükümlerle hükmeden kâfir bazı hükümdarların insanları uyutmak, onların kendisine zarar vermelerini engellemek ve o devletin İslâm devleti olduğu imajını verebilmek için camiler inşa ettirip cuma namazlarının kılınmasına izin verdiklerini görmekteyiz. Hatta bu namazları kıldıracak imamlar tayin edip onlara maaşlar bile verdikleri apaçık bir gerçektir. İşte bu imamlar da kâfir devletin istediği şeyleri anlatmakta, istemedikleri şeyleri anlatmamakta ve bu şekilde İslâm'a değil kâfir hükümdarlara hizmet etmektedirler.

Şayet böyle olmasaydı kâfir hükümdarlar onlara maaş verirler miydi? Şayet bu imamlar gerçek İslâm'ı açıklamış olsalardı, yani; hüküm verme yetkisinin yalnız Allah'a ait olduğunu Allah'tan başkasının hükümleriyle hükmeden devletin kâfir olduğunu, bu devlete itaatin küfür olduğunu ve her Müslümanın bu devleti ortadan kaldırmak için elinden geleni yapması gerektiğini ve bütün bunların imanın bir gereği olduğunu, bu şekilde inanmadıkça ve bu şekilde amel etmedikçe kişinin namaz da kılsa, oruç da tutsa, hacca da gitse Müslüman olamayacağını söyleseler bu kâfir hükümdarlar onlara izin verirler miydi? Kaldıki onlara maaş versinler. Bunun gerçeklemesi düşünülemez.

Sırf cuma namazını eda edebilmek için iki rekât farz kılıp, durumla alakalı olup olmamasına bakmaksızın, hatta kâfir devletin hoşuna gidecek şekilde bir hutbe vererek cuma namazının rükunlarını yerine getirdiklerini zannedenler ancak kendilerini aldatırlar.

Kalkıp; işte camiler açıktır, ezanlar okunuyor, cuma namazı kılınmasına ses çıkarılmıyor, bunun için cumanın şart ve rükunları tahakkuk etmiştir, bundan sonra üç defa mazaretsiz olarak cuma namazı kılmayan kişinin kalbi mühürlenir diyen kişi ya İslâm'dan habersiz ya da kâfirleri yüceltip insanları kandırmak isteyen bir belamdır.

Bu noktada şöyle bir soru akla geliyor: Dar'ül harpte cuma namazı hiçbir zaman kılınamaz mı? Dört mezhebe göre belirli bazı şartların teşekkül etmesi halinde, dar'ül harpte de cuma namazı kılınabilir. Bu şartlara gelince;

1 – Dar'ül harpte cuma namazı kılınabilmesi için Müslümanların serbestçe toplanıp bir araya gelebilecekleri bir yer olmalı.

2 - Toplandıkları bu yerde, Müslümanların aralarında seçmiş oldukları imamın hutbede o anda Müslümanları en çok ilgilendiren meseleleri açıkca anlatabilmesi ve bundan dolayı ne Müslümanlara ne de imama bir eziyet gelmemesi gerekir.

Bu iki şartın gerçekleşmesi halinde Dar'ül harpte cuma namazı kılınabilir. Bu şartlar da ancak İslâm devleti ile barış antlaşması yapmış dar'ül harpte gerçekleşebilir. Bunun dışındaki dar'ül harplerde bu şartların tahakkuk etme ihtimali çok azdır. Hele de tağut olmasına rağmen insanlara Müslüman devlet imajı veren bir devlette buna asla müsaade edilmez. Çünkü bu gibi devletler kendi hakikatlerini ortaya koyan bir hutbe okunmasını bile kesinlikle müsaade etmezler.

Şu halde şartları tahakkuk ettiği halde cuma namazı kılmamak ne kadar tehlikeli ise, şartları tahakkuk etmediği halde cuma namazı kılmak da o derece tehlikelidir. Şu da unutulmaması gerekir ki şartları tahakkuk etmediği için cuma namazı yerine öğle namazı kılan bir kişiye düşen de o yerde tekrar cuma namazı kılınabilmesi için gerekli olan şartların tahakkuk edebilmesi için var gücüyle çalışmaktır.

ALTINCI ÖZELLiK

Gerçek Müslüman İmtihanda Belli Olur:

İslâm, diğer sistemler gibi muhatabına daha yolun başındayken; şayet bu sistemi kabul edersen şu gibi dünya menfaatleri senin olacak diyerek işe başlamaz. Bilakis İslâm muhatabına, o daha bu dine girmeden; sen verici olacaksın, alıcı değil. Sen rahatını, vaktini ve gerekirse hayatını bu yolda vermeye hazır olmalısın. Ancak bu şekilde hazır olduğun zaman İslâm'a girebilirsin diyerek işe başlar. Yaptıklarına karşılık olarak bağlılarına dünyalık herhangi birşey va'detmez. O muhatabına bunlardan çok daha hayırlı olan ebedi ahiret hayatını ve ondaki eşsiz nimetleri va'deder. İşte İslâm'a girmek isteyen bir kişiye bunlar daha yolun başında açıkça söylenir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in tebliğlerine baktığımızda bunun aynen bu şekilde cereyan ettiğini açıkça görmekteyiz.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke'ye hac için gelen arap müşriklerine şöyle tebliğde bulunuyordu:

«Ey falan oğulları! Ben Allah'ın elçisiyim. Allah yalnız O'na ibadet etmenizi ve O'na hiçbirşeyi ortak koşmamanızı, bu eş koştuğunuz putları söküp atmanızı, bana iman etmenizi, beni tasdik etmenizi ve beni korumanızı emrediyor.»

Yine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kendisine yardım etmeleri karşılığında ondan sonra idarenin kendilerine geçmesini teklif eden Beni Amir kabilesine:

«İdare yalnız Allah'a aittir. Onu dilediğine verir» diyerek İslâm'a girme karşılığında dünyalık menfaat verilemeyeceğini ifade etmiştir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ikinci Akabe Biatında ensardan aldığı söze baktığımızda da bu hususa açıkça şahit olmaktayız. Ensar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e biat için toplanınca, ensardan Abbas b. Ubade b. Nadle el-Ensari şöyle demiştir: «Ey Harzec topluluğu! Bu adamla hangi şey üzerine bey'atlaştığınızın farkında mısınız? Siz ona, insanların kırmızısı ve siyahıyla harbetmek üzere bey'at veriyorsunuz. Eğer ona ve onun davet ettiği şeye, malların eksilmesine ve eşrafın katlolunmasına rağmen vefa etmeye aklınız kesiyorsa onu tutunuz.» Bunun üzerine ensar: «Ya Rasûlallah! Eğer biz buna vefa edersek buna karşılık bize ne vardır?» dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* : **«Cennet»** buyurdu. Bunun üzerine onlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e: «Elini ver» diyerek bu şartlar üzerine onunla bey'atlaştılar.

İşte İslâm'ı bu şekilde anlayan, bu şekilde kabul eden ve samimiyetle ona yönelip giren kişi, İslâm'a girdikten sonra başına eziyet ve işkenceler gelmeye başlasa bile bunlar onu asla yıldırmaz ve İslâm'dan döndüremez. Zira bu kişi daha İslâm'a girerken başına gelebileceklerin hesabını yaparak İslâm'a girmiş ve başına gelebilecek şeyleri bilerek bu daveti kabul etmiştir.

İslâm'ı bu şekilde anlamadan, sırf bir takım menfaatler elde edebilmek ya da bir cemaate girebilmiş olmak için İslâm cemaatine giren kişiler, başlarına gelen ilk eziyet ya da zorlamada kendilerini belli ederler ve bu davadan yüz çevirirler.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve beraberinde hicret edip daha sonra Medine'de humma hastalığına tutulan bazı sahabeler ile Medine'ye gelen bir arabinin gösterdikleri tavırlarda buna açıkça şahit olmaktayız.

Medine'ye hicret ettiklerinde Ebû Bekir, Bilal gibi büyük sahabeler de hummaya yakalandılar. İslâm'ı çok iyi anlayıp samimiyetle ona yönelen bu büyük sahabeler Allah yolunda başlarına gelen bu hastalıktan dolayı asla sarsılmamışlar ve hicret ettikleri için pişmanlık duymamışlardı. Ama Medine'ye gelip Rasûlullah'a biat eden bir bedevi İslâm'ı tam olarak kavrayıp teslim olmadığı için, orada humma hastalığına tutulunca ertesi gün

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip İslâm'dan çıkmayı ve Medine'den ayrılmayı taleb etti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu talebini kabul etmemesine rağmen bir kaç kez daha bu talebini tekrarlamış ve sonunda başına gelen bu eziyete sabredemeyip mürted olup Medine'yi terketmiştir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mirac hadisesini anlatınca Mekke' deki insanlar iki sınıfa ayrıldılar. Allah'a ve Rasûlüne samimiyetle iman eden ve İslâm'ı iyi kavrayan Müslümanlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* İsra ve mirac hadiselerini haber verince Ebû Bekir *(radıyallahu anh)*'un şahsında da gördüğümüz gibi: «Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunu söylüyor ise bu doğrudur. Biz bundan daha büyüğüne de inanıyoruz» demişlerdi. Fakat iman kalplerinde tam yer etmemiş, İslam'ı tam olarak kavrayıp ona tam manasıyla teslim olmamış bazı kimseler ise: «Biz Muhammed'in söylediğine nasıl inanırız» deyip İslâm'dan irtidat etmişlerdir.

Bu gibi İslâm'ı tam olarak anlamadan ya da bazı maddi beklentilerden dolayı Müslüman olmuş kimselerin İslâm'dan dönmeleri İslâm toplumu için şer değil bilakis hayırdır. Çünkü bu gibi kimseler Allah'ın istediği şekilde teslim olmamış kimselerdir. Bu gibi kimseler daima İslâm toplumuna zarar verebilecek kimselerdir. Bu gibi kimselerin İslâm toplumundan ayrılmaları her ne kadar sayı bakımından İslâm toplumunu azaltsa da hakikatte onların ayrılmaları, İslâm toplumuna kuvvet verir. Bu tip kimselerin her devirde İslâm toplumu içinde varolduğuna şahit olmaktayız. Zamanımızda da bir takım menfaatler veya bir cemaate girebilmiş olmak sebebiyle İslâm cemaatine katılacak bir takım kimseler varolacaktır. Fakat bunlar daha tağuttan gelen ilk işkence ya da eziyette kendilerini belli ederler ve İslâm toplumundan ayrılırlar. Hatta sadece ayrılmakla kalmayıp İslâm toplumunu suçlamaya başlarlar. Daha önce de belirttiğimiz gibi bu gibi kimselerin ayrılmaları İslâm cemaatine zaafiyet değil bilakis güç verir.

O halde insanların bu gibi sırf çıkar veya korunmak gibi gayelerle İslâm cemaatine girmelerini engellemek için dava adamı olarak bize düşen; İslâm'ı insanlara: «Müslüman olup İslâm sistemine bağlanırsanız işleriniz yoluna girer, dünyada çok mutlu, çok refah bir hayata kavuşursunuz» şeklinde değil Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in tebliğinde de gördüğümüz gibi şu şekilde anlatmamız gerekir: «Hayır! Öyle değil. İslâm'a girdiğinizde Allah için dertleriniz artacak, başınıza gelecek musibetler de artacak. Bu yüzden eziyetlere maruz kalacaksınız. Şu anda içinde bulunduğunuz rahatlık ve refahtan mahrum olacaksınız. Belki de bu yüzden öldürüleceksiniz. Bu yaptıklarınızdan dolayı dünyada bir mükafaat da beklemeyeceksiniz. Fakat bu dert ve sıkıntılardan ne kadar

fazlasına maruz kalırsanız, ahiretteki mertebeniz de o derece yükselecektir. Dünya nimetlerinin hepsi geçicidir ve ahiret nimetleri yanında bunların sinek kanadı kadar bile değeri yoktur. Asıl mükâfat ve nimet yeri ahirettir. O halde onu kazanmak için bu dine teslim olup bütün gücünüzle çalışın.»

İslâm'ı böyle açıkça beyan ettikten sonra, bunları samimiyetle kabul edip İslâm toplumuna katılan kişi, İslâm'dan dolayı başına gelecek musibetleri sabırla karşılar ve bu yüzden İslâm dinini asla terketmez.

YEDiNCi ÖZELLiK

İslâm'da Ashabı Suffe:

İslâm cemaati içerisinde, bütün hayatını İslâm'a adayan İslâm'ın ilerlemesi için gücünü son damlasına kadar kullanan, Allah'ın rızasını ve cennete kazanmaktan başka derdi olmayan, diğer Müslümanların dertlerini ve yüklerini taşıyan bir topluluk olmadıkça Müslümanların ilerlemeleri mümkün değildir. İşte bu topluluk öyle bir topluluktur ki; bu topluluğun fertleri yemek için yaşamazlar. Bilakis yaşamak için yerler. Onlar bütün vakitlerini daha fazla rızık ya da dünya malı kazanmak için geçirmezler. Onlar ancak başkalarına muhtaç duruma düşmemek için, sadece zaruri ihtiyaçlarını karşılayacak kadar çalışırlar, bunun dışındaki vakitlerini ise, İslâm ve Müslümanlara hizmet etmek için harcarlar.

İşte âlimler, müçtehidler, büyük İslâm liderleri ancak bu gibi kimselerin arasından çıkar. Zira bu sıfatları elde etmek için çok bol zamana ihtiyaç vardır. Dünyada daha rahat bir hayat elde edebilmek için mücadele verip bu uğurda vaktini harcayan bir kişinin, yukarıdaki sıfatlar için gerekli olan ilim ve tecrübeyi elde etmesi mümkün değildir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında, ashabı suffe denilen o seçilmiş sahabeler bu özelliklere sahip kimselerdi. Onlar kendilerini İslâmi ilimleri öğrenmeye, dolayısıyla Müslümanlara hizmet etmeye adamış örnek bir sahabe topluluğuydu. Onlar ölmeyecek kadar yerler ve az uyurlardı. Bu kimseler o toplumdaki en fakir kimselerdi. Hatta kalacak evleri olmadığı için mescitte kalırlar, gecelerini Kur'an okumak ve İslâmi dersler yapmakla geçirirler, gündüzleri de su taşır, odun toplayıp satarlar ve kazandıklarıyla da yiyecek alırlardı.

Bu kimselere Kurra (okuyucular) denilirdi ve büyük İslâm tebliğcisi sahabeler bunların arasından çıkmıştı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* İslâm'ı yaymak için tebliğci göndereceği zaman bu kimseleri gönderirdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ' in Bi'ri Mauna ve Reci Vakalarında İslâm'ı tebliğ için gönderdiği kimseler bu kimseler arasından

seçilmiş kimselerdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ehli suffaya büyük değer verir, bir ziyafete çağrılsa ehli suffayı da beraberinde götürür, onların ihtiyaçlarını herkesin ihtiyacından önce düşünürdü. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kendisine gelen sadakaları öncelikle onlara gönderirdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* gibi diğer Müslümanlar da ehli suffaya çok sıcak davranırlar, kendileri aç yattıkları halde onları doyururlardı. Şüphesiz onlara verilen bu değer onların ifa ettikleri önemli görevden dolayıydı.

O halde İslâm cemaatinin ilerleyip sağlam bir yapıya kavuşabilmesi için; içinde ashabı suffe gibi bütün vaktini İslâmi ilimleri elde etmek ve İslâm'ın ilerlemesi için harcayan, İslâm'ı ve Müslümanları herşeyden fazla düşünen, kendi nefsini arka plana itip nefsinin isteklerine Allah için sabreden bir topluluğun bulunması şarttır. İşte bu gibi kimselerin sayısı İslâm cemaati içerisinde ne kadar fazla olursa ve bu fertler ne kadar sağlam ve ihlâslı olursa, inşa edilecek İslâm binası da o kadar yüksek ve o kadar sağlam olur. Çünkü İslâm binası ancak bu gibi kimselerin omuzları üzerinde yükselir.

SEKiZiNCi ÖZELLiK

Müslümanlar ile Kâfirler Arasında Savaş Bitmez:

Kâfirler kendilerini kuvvetli hissettikleri müddetçe Müslümanlara hayat hakkı tanımazlar. Ancak zayıf düştükleri veya Müslümanlara karşı koyamadıkları zaman susarlar veya Müslümanlarla barış yaparlar. Kâfirler bu iki düşüncenin yani İslâm ve küfrün asla bir arada yaşayamayacağını bilirler. Onlar bilirler ki küfrü yok edip İslâm'ı hâkim kılmak Müslümanlar için bir ölüm kalım meselesidir. Onlar Müslümanların asla İslâm'dan taviz vermeyeceklerini, taviz verdikleri anda dinlerinden taviz vermiş olacaklarını ve bunun da onların İslâmını bozacağını çok iyi bilirler. Onlar yine şunu da çok iyi bilirler ki, Müslümanlar güçlendikleri zaman küfrün bir temsilcisi durumunda olan kendilerini ve kendileri gibi olan kâfirleri asla rahat bırakmazlar. Onları yeryüzünden silinceye kadar çalışırlar.

Kureyş kâfirleri Müslümanların ellerinden kaçtıklarını hissettikleri anda, onları bırakmanın ne manaya geldiğini çok iyi tasavvur edebildikleri için, nereye giderlerse gitsinler onları yok etmek için ellerinden geleni yapmaya çalıştılar. Bunu Medineli münafıklara ve muhacir Müslümanlara gönderdikleri mektuplarda apaçık görmekteyiz.

Kureyş müşrikleri Abdullah b. Ubeyy'e ve Hazreç ile Evs'ten onunla birlikte toplananlara şöyle yazdılar:

«Siz adamımıza kucak açtınız. Allah'a yemin ederiz ki siz ya onu öldürürsünüz yahut yurdunuzdan sürüp çıkarırsınız, ya da hepimiz sizin üzerinize yürür, sizinle çarpışarak hepinizi öldürür, kadınlarınızı mübah sayarız.»

Yine Kureyş müşrikleri Medine'deki muhacirlere mektup yazarak şöyle dediler:

«Bizi atlatıp Yesrib (Medine)'ye kaçmanız sizi aldatmasın. Gelip yurdunuzun ortasında kökünüzü kazıyacağız ve hepinizi yerle bir edeceğiz.»

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve sahabeler; Kureyş müşrikleri bu mektupları göndermemiş olsaydı bile, kâfirlerin gösterecekleri tepkiyi bildikleri için, daima uyanık ve tetikteydiler. Müslümanlar kâfirlerin kendilerini yok etmek için her yola başvurabileceklerini biliyorlardı. Kâfirler Müslümanları yokedebilmek için meşru olsun, olmasın her yolu kullanırlar. Örneğin Müslümanlara veya onları koruyan kimselere baskı yapabilecekleri gibi zayıf karakterli insanları da Müslümanlara saldırtabilirler. Zira Kureyş müşrikleri bu yolları denemekten geri kalmamışlardır. Hem Medine'deki Müslümanları gerek Müslüman oldukları ve gerekse Rasûlullah'ı korudukları için tehdit etmişler, hem de zayıf karakterli kimselerden olan Ubey b. Selül ve taraftarlarını Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e karşı kışkırtarak bu yolla Rasûlullah ve Müslümanları ortadan kaldırma yoluna gitmişlerdir. Kâfirler daha da ileri giderek İslâm'a yeni girmiş ve daha henüz İslâm inancı kalplerinde tam yer etmemiş kimseleri de etkileyip, onları Müslümanlara karşı kullanabilirler.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve Müslümanlar bunları çok iyi bildikleri için, bunlara başlangıçtan beri hazırlıklı idiler. Nasıl mı? Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ilk olarak daha önce de zikrettiğimiz gibi devletin içyapısını sağlamlaştırıcı gerekli tedbirler almıştı. Yine çevredeki kâfir kabileler ile barış antlaşmaları yaparak onların Kureyş'e yardım etmelerini engellemişti. Ayrıca bunlara ek olarak en büyük düşman olan ve her an saldırması beklenen Kureyş müşriklerine zarar verme planları da yapmıştı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bilhassa Kureyş'in ticaret yolu üzerindeki kabilelerle barış antlaşmaları yapmıştı. Çünkü bu yol Kureyş'in can damarlarından biriydi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu yolla buradan geçen Kureyş kervanlarını yardımsız bırakmak istiyordu. Ayrıca bu yolu devamlı kontrol altında tutmak için seriyye gönderiyor ve keşifler yaptırıyordu. Ayrıca Medine'de hem kendisi hem de Müslümanlar kılıçları beraberinde oldukları halde yatıyorlar ve Rasûlullah'ın kapısında daima bir kişi nöbet tutuyordu.

Müslümanların kâfirlerden gelebilecek her türlü tehlikeye karşı tedbir almaları gerekir. Bütün tedbirlerin alındığı zannedildiği bir anda hiç hesaba katılmayan bazı tuzaklar da ortaya çıkabilir. Müslümanlar kâfirlerle

barış antlaşması yapıp onlardan gelebilecek tehlikelerden emin oldukları bir anda antlaşma yaptıkları kimseler antlaşmaları bozabilirler. Ya da zayıf karakterli bazı Müslümanlar veya kâfirler satın alınabilirler. İşte Müslümanların bütün bu ihtimalleri hesaba katması ve etkisiz hale getirerek zararlarını engellemek için bütün meşru yolları denemeleri gerekir. Örneğin; Kâfirler içinde onlardan haber alabileceği Müslümanlar bulundurmalı ve yeni Müslüman olan veya zayıf karakterli olan Müslümanları imtihan etmelidir.

İşte Abdullah b. Ubey b. Selül ve onun beraberindekiler! Onlar bu anlatılanlara karakteristik bir örnektir. Onlara Kureyş müşriklerinden tehdit mektubu geldiğinde, Kureyş müşriklerinin tehditlerinden korktular, hemen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve Müslümanlarla savaşmak için bir araya geldiler.

Bu noktada Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslümanları bir ara-ya toplayıp onlara karşı savaş ilan edebilir ve sonuçta belki de onları ortadan kaldırabilirdi. Fakat belki de savaşta Abdullah b. Ubey ve taraftarları galip gelebilir ve sonuçta Müslümanlar büyük bir zarara uğrayabilirlerdi. Bu başvurulması gereken son çare olmalıydı. Bu son çareye başvurmadan önce daha az zarar verebilecek yollara başvurulması gerekir. İşte bu noktada lider çok dakik ve uyanık olmalıdır. Burada liderin çok önemli fonksiyonlarından biri olan karar verme işlevinin ne kadar önemli olduğuna ve liderin yetenekli ve uyanık olmasının ne kadar önemli olduğuna şahit oluyoruz.

Peki, büyük önder ve örnek lider Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu noktada ne yaptı? Önce kendileriyle savaş etmek için toplanan bu topluluğa gitti. Onlara yaptıklarının akideye ters olduğunu anlatmadı, ya da onlara yaptıklarının yanlışlığını kanıtlamak için Kur'an'dan deliller getirmedi. Onlarla, onların anlayacakları bir dille konuştu.

Öncelikle onları arapların hoşlanmayacakları bir sıfatla itham etti. Onlara: **«Ne oluyor size, Kureyş müşriklerinden korktunuz mu?»** dedi. O dönemdeki araplar kendilerine herşeyi yakıştırabilirlerdi ama korkaklık sıfatını asla. Bu itham onları kalkışacakları işten utandırdı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bununla kalmadı, ikinci olarak onlara, doğru hesap yapmayı öğretti. Onlara şöyle dedi: **«Onlar size, sizin kendinize yapmak istediğiniz kötülüklerden daha fazlasını yapacak değillerdir. Çünkü siz kendi evlat ve kardeşlerinizle çarpışmak istiyorsunuz.»** Yani Kureyş müşrikleri sizi öldürmekle tehdit ediyorsa, siz de bu kalkıştığınız işten dolayı zaten öldürüleceksiniz ve kadınlarınız helal sayılacak. Üstelik daha kötüsü sizin öldüreceğiniz kimseler Kureyşliler gibi yabancılar değil sizin kardeş ve çocuklarınız olacak. Şu halde bunlardan hangisi daha iyidir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bu hikmetli konuşmasını duyan Abdullah b. Ubey b. Selül'ün beraberindeki müşrikler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in sözlerini mantıklı bulup Müslümanlarla savaş etmekten vazgeçtiler.

İslâmi hareketin bu anlatılanlardan alması gereken çok önemli dersler vardır. Müslümanların zihinlerinden şunu hiçbir zaman çıkartmamaları gerekir: Kâfirler Müslümanlar nereye giderlerse gitsinler onları yoketmek için her türlü metodu kullanırlar ve kullandıkları metotların meşru olup olmadığına da bakmazlar. Müslümanların kuvvetini azaltmak için bütün güçlerini ve mallarını kullanırlar. İşte Müslüman hareketin planlarını yaparken bütün bunları göz önünde bulundurması ve kendilerini kâfirlerden koruyacak her türlü tedbiri yerinde ve zamanında alması gerekir. Ayrıca bünyesinde barındırdığı zayıf karakterli ve yeni Müslüman olmuş kimseleri çok iyi imtihan edip onlardan gelebilecek tehlikeleri önlemesi gerekir.

DOKUZUNCU ÖZELLiK

Müslümanlar İçin En Büyük Tehlike:

Müslümanların parçalanmasına ve yok olmasına sebep olabilecek en büyük tehlike onların birbirleriyle çekişip birbirlerine düşmeleridir. Hiçbir dış tehlike Müslümanlar için kendi aralarındaki çekişme ve parçalanmadan daha zararlı olamaz. Bu yıkıcı tehlikeyi engelleyebilecek tek çözüm yolu vardır. O da devletin içyapısını kuvvetlendirmek yani Müslümanlar arasındaki bağı güçlendirmektir. Bu fitnenin tehlikesini Rasûlullah ve onun yetiştirdiği mücahit sahabeler çok iyi biliyorlardı. Bunun için daha Rasûlullah Medine'ye gelmeden Evs ve Hazreç kabileleri arasındaki bağ güçlendirilmiş ve birbirlerine kardeş olmuşlardı. Sonra Rasûlullah Muhacirler ile ensar arasındaki bağı kuvvetlendirdi. Onları da birbirleriyle kardeş yaptı. Yine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara yaptığı vaaz ve nasihatlerde bu tehlikeye dikkat çekiyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: **«Ben bütün dünyanın sizin aleyhinizde toplanmasından korkmuyorum. Asıl korktuğum benden sonra birbirinize düşmenizdir.»**

Kâfirler, Müslümanların birbirlerine sımsıkı bağlanmalarının kendileri için ne kadar tehlikeli olduğunu ve Müslümanların birbirlerine düşmelerinin Müslümanlar için ne kadar yıkıcı olduğunu biliyorlardı. Bunun için daha önce birbirlerine düşman iken İslâm'dan sonra birbirleriyle kardeş olan Evs ve Hazreç arasındaki yakınlık kâfirlerin hiç hoşuna gitmemişti. Kâfirler, Ensarlı Müslümanların zayıf taraflarından biri olan aralarındaki

eski düşmanlığı aralarında fitne çıkarmak için kullanmak üzere harekete geçtiler.

Müslümanlara karşı şiddetli haset besleyen, devamlı aleyhlerinde konuşan küfrün büyüğü ve haddini aşmış bir ihtiyar olan Şe's b. Kays, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ashabından Evs ve Hazreç'ten olan bir grubun toplanıp muhabbet ettikleri bir meclisin önünden geçti. Cahiliyede aralarında düşmanlık olan bu iki grubun İslâm'a girdikten sonra aralarının düzelmesi, cemaatleşmeleri ve aralarındaki sevgiyi görmesi onu çok kızdırdı ve: «Bu beldede Kayle oğullarının cemaati toplandı. Vallahi, eğer bunlar bir araya gelirse bizim durumumuz kesinlikle düzelmez.» dedi ve yanında bulunan yahudi gence: «Onların yanına giderek onlarla otur sonra onlara Buas gününü ve ondan önce olanları hatırlat. O zamanlar birbirlerini hicvederken söyledikleri sözlerden bazılarını oku» dedi. (Buas günü Evs ve Hazreç'in savaştıkları gündü.) Yahudi genç kendisine söylenileni yaptı ve onlarla konuştu. Bunun üzerine karşılıklı övünmeye başladılar. Hatta iki gruptan birer kişi bineklerine atlayarak karşılıklı birbirlerini hicvetmeye başladılar. Sonra içlerinden biri diğerine: «Eğer isterseniz savaşa yeniden başlarız» dedi. İki taraf da son derece kızdılar. «Kabul ettik, buluşma yerimiz beldenin dışıdır ve orası daha serbesttir.» dediler. Silahları getirdiler ve buluşma yerine çıktılar.»

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu tehlikeli durum karşısında kâfirlere yaptığı gibi onları korkaklıkla itham etmedi veya onlara akrabalık bağlarını hatırlatmadı. Müslümanlara karşı tavrı kâfirlere karşı olan tavrından farklıydı. Onlara gidip:

«Allah Allah! Ey Müslümanlar! Allah sizleri İslâm'la hidayete erdirip sizi küfürden kurtarıp kalplerinizi uzlaştırdıktan sonra ve aranızda ben bulunduğum halde cahiliye davasıyla mı hareket ediyorsunuz» dedi. Onlara sadece aralarındaki akide bağını hatırlattı. Akide bağını herşeyden üstün tutan ve bu hal üzere terbiye gören Evs ve Hazreçliler bir an için nefislerine kapılıp birbirlerine düşmelerine rağmen kendilerine bu bağ hatırlatılınca hemen toparlanıp kendilerine geldiler. Bunun şeytanın bir oyunu ve düşmanın bir hilesi olduğunu anladılar. Hemen birbirlerinden özür dileyerek birbirlerine sarılıp ağladılar.

Bu olayın bir benzeri de Tebük Gazvesi esnasında Ensar ile muhacirler arasında cereyan etmiştir. Cabir *(radıyallahu anh)* şöyle rivayet etmiştir:

«Biz Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile gazaya çıkmıştık. Muhacirlerden bir takım kimseler de toplanmış Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile beraber sefere çıkmıştı. Hatta muhacirlerin sayısı ensardan daha fazla oldu. Muhacirlerden şakacı birisi vardı. Ensardan birinin arkasına şaka olarak vurmuştu. Ensari de buna aşırı derecede hiddetlenmişti. Nihayet aralarında kavga çıktı. İki tarafta kabilelerini yardıma çağırdılar.

Ensardan olan kimse: «Ey Medineliler! İmdadıma koşunuz» diye feryat etti. Muhacir olanda: «Ey Muhacirler! İmdadıma geliniz» diye seslendi. Bu sesler üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* : **«Cahiliyye halkının çığlığıyla feryattan maksat nedir?»** dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* olayın sebebini öğrenince: **«Şu cahiliyyet çığlığını bırakınız. Soyunu çağırmak ne kötü, ne berbat bir şeydir.»** dedi. Bu olayda da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara aralarındaki akide bağını hatırlatmış ve bu gibi şeylerin cahiliye adetlerinden olduğunu bildirip onları bundan sakındırmıştır.

Şu bir gerçektir ki kâfirler Müslümanları birbirine düşürebilmek için ellerinden geleni yaparlar. Çünkü onlar Müslümanların kendileri için en büyük tehlike olduklarını çok iyi bilirler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanındaki en seçkin sahabeler bile bazen nefislerine uyup aralarındaki cahiliye adetlerinden dolayı birbirlerine girebilmişlerdir. İşte bu gibi yıkıcı olayların İslâm toplumuna etki etmemesi için alınabilecek tek bir tedbir vardır. O da Müslümanların nefislerini, akide bağını her türlü bağın üstünde tutacak şekilde eğitmektir. Bu yapılmadığı zaman Müslümanların her an birbirlerine düşmeleri muhtemeldir ve bundan dolayı çok büyük fitneler ortaya çıkabilir. Akideyi herşeyden üstün tutan ve bunun dışındaki şeylere akideye verdiği değeri vermeyen, akidesi uğruna herşeyini feda etmeye hazır olan ve bu akidenin en üstün tutulabilmesi ve tüm yeryüzünde hakim kılınabilmesi için Müslümanlar arasındaki bağın daima sıkı olması gerektiğini bilen kişiler nefsine bir an uysa bile ufak bir hatırlatmayla hemen kendine gelirler. Evs ve Hazreç kabilelerinin yaptığı gibi hemen tevbe ve istiğfar edip birbirlerine daha sıkı bağlanırlar.

Burada değinilmesi gereken önemli bir husus vardır. İslâm'ı yeryüzüne hâkim kılmayı hedefleyen Müslümanların bu gayeyi gerçekleştirebilmeleri için tek bir cemaat çatısı altında toplanmaları gerekir. Çünkü ancak bu şekilde kuvvetli olurlar ve bütün gücü asıl düşman üzerinde yoğunlaştırabilirler. Burada birleşmeleri gerekliliğinden bahsedilen cemaatler akideleri aynı olan İslâmi cemaatlerdir, yoksa ismi İslâm olmasına rağmen İslâmi akideden mahrum olan cemaatler değil. Çünkü akideleri farklı olan cemaatlerin birleşmeleri mümkün değildir. Burada bahsi geçen cemaatler aynı akideye sahip olan fakat bazı ictihadi konulardan dolayı aralarında ayrılık bulunan İslâmi cemaatlerdir. İşte bu tür cemaatlerin kâfirleri ve şeytanı sevindirecek basit ihtilaflara dalıp, bunları büyüterek güçlerini parçalamak yerine, bütün güçlerin asıl mesele olan İslâm'ı hâkim kılmaya yöneltmeleri gerekir.

Şayet aynı İslâmi akideyi savunan birden fazla cemaat varsa üstünlüğün belli bir kabile veya ırka değil, takvada ileri olana ait olması gerekir.

Suriye, Irak, Pakistan, Türkiye veya Mısır'da gerçek İslâmi akideye sahip değişik İslâmi cemaatler ortaya çıkabilir. Mısırdaki cemaat ortaya atılıp: «Biz temel cemaatiz», Suriye'deki ortaya atılıp: «Biz temel cemaatiz, bizim etrafımızda toplanılması gerekir» derse, bu cemaatler asla birleşemezler. Temel olacak asıl cemaatin ilim, tecrübe ve yetenek bakımından en ileri olan cemaatin olması gerekir.

ONUNCU ÖZELLİK

İslâm Devletinde Üstünlük Takva iledir:

İslâm devletinde Müslümanlar arasında hiçbir zaman soy, ırk veya sınıf farkı gözetilmez. Bütün Müslümanlar eşittir. Zira Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyuruyor: **«Müslümanlar bir tarağın dişleri gibidirler.»**

Müslümanlar arasında üstünlük kabile veya ırk ile değil ancak takva iledir. Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Ve birbirinizle tanışmanız için sizi milletlere ve kabilelere ayırdık. Muhakkak ki Allah katında en değerli ve en üstün olanınız, O'ndan en çok korkanınızdır.» (Hucurat: 13)

Dikkat edilecek olursa Allah-u Teâlâ insanları kabile ve milletlere ayırmasının sebebinin, onların birbirlerine üstünlük taslamaları değil birbirlerini tanımaları olduğunu ve üstünlüğün de ancak takva sahiplerine ait olduğunu bildiriyor.

İslâm devletinde Müslümanlar arasında sınıf, soy veya ırk ayrımı olmadığına göre yönetim de belli bir soy, ırk veya sınıfa ait değildir. Devleti idare edecek kişiler ya âlimler grubu (ehli halli ve'l akt) tarafından seçilir ya da bir önceki halifenin tayin ettiği kişi bu görevi yürütür. Seçilen halife ise Allah'ın koyduğu kanunlarla hükmettiği müddetçe meşrudur ve itaat edilir. Şayet halife Allah'ın emirlerine uymaz ve Allah'ın hükümleriyle hükmetmezse ona itaat edilmez ve bütün Müslümanların onu o mevkiden indirmek için cihad etmeleri farz olur. Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Rasûle ve sizden olan emir sahiplerine de itaat edin. Eğer bir hususta antlaşmazlığa düşerseniz Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız onu Allah'a ve Rasûle götürün. Bu hem hayırlı hem de netice bakımından daha iyidir.» (Nisa: 59)

Ayette de belirtildiği gibi itaat edilmesi gereken ulul emr Allah'a ve Rasûlüne itaat eden ve bütün işlerinde onlara başvuran emirdir.

İşte İslâm devletindeki itaat edilecek halife böyledir. Bu devlette idarecilik babadan oğula geçen ırsi bir müessese değildir. Bunun gibi idare devleti kendi arzu ve isteklerine göre yöneten bir krala veya halkın isteklerine göre hüküm veren demokratik bir meclise ya da belli bir kabileye de ait değildir. İdare ancak yalnız Allah'ın hükümleriyle hükmeden, Allah ve Rasûlünün koyduğu ölçüler çerçevesinde seçilen Müslüman halifeye aittir. Bu halifeye Allah'ın koymuş olduğu ölçüleri aşmadıkça itaat edilmesi gerekir. Bu halife seçilirken de onun soyu, ırkı ve adaletine değil takvasına bakılır.

İslâm nuru kalplerine nüfuz etmiş olan o örnek muhacir ve ensar toplumu asla yönetimin kendi ellerinde olması için mücadelede bulunmamışlardır. Rasûlullah'ın ilk kurduğu bu devlette muhacirler devleti kuran biziz onun için idare de bizde olması gerekir, iddiasında bulunmadıkları gibi, ensarlı Müslümanlar da devlet bizim yurdumuzda kurulmuştur. Bunun için idarenin de bize ait olması gerekir, iddiasında bulunmamışlar, kardeşlerine idare verildi diye onları kıskanmamışlardı.

Allah-u Teâlâ bu örnek iki sahabe grubu hakkında şu ayetlerini indirmiştir:

«Allah'ın verdiği bu ganimet malları, yurtlarından ve mallarından çıkarılmış olan, Allah'tan bir lütuf ve rıza dileyen, Allah'ın dinine ve Rasûlüne yardım eden fakir muhacirlerindir. İşte doğru olanlar bunlardır. Daha önceden Medine'yi yurt edinmiş ve gönüllerine imanı yerleştirmiş olan kimseler kendilerine göç edip gelenleri severler ve onlara verilenler karşısında içlerinde bir kaygı duymazlar. Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa işte onlar kurtuluşa erenlerdir.» (Haşr: 8-9)

Ayetin devamında ise; daha sonra gelecek olan ümmetlerden razı olacağı kimseleri Allah-u Teâlâ şöyle belirtiyor:

«Bunların arkasından gelenler şöyle derler: Rabbimiz! Bizi ve iman ile daha önce bizi geçmiş din kardeşlerimizi bağışla! Kalplerimizde iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma! Rabbimiz şüphesiz ki sen çok şefkatli, çok merhametlisin.» (Haşr: 10)

Bu ayetlerde Allah-u Teâlâ gerek muhacir ve ensardan gerekse onlardan sonra gelen nesillerden razı olduğu kimselerin bir özelliğine dikkat çekiyor. Onlar kardeşlerine verilen şeylerden dolayı birbirlerine kin duymazlar. Yani gerek ganimet hususunda gerek idare hususunda, bunlar kendilerine verilmedi diye asla birbirlerine kin duymazlar. Çünkü onların

imanları, bunları layık olanlara vermeye sevkeder. İşte İslâm cemaatinin örnek alması gereken kişiler bu ayetlerde vasfı geçen kimselerdir. Yoksa cahiliyet adetlerinin ürünleri olan yönetim biçim ve sistemlerini savunan küfrün çığırtkanları değil.

ONBİRİNCİ ÖZELLİK

Seriyeler Ve Hikmetleri:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslüman devletin temelini attıktan sonra kâfirlere karşı ufak gruplar halinde seriyeler göndermek suretiyle onlara savaş açmıştır. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kâfirler üzerine büyük bir ordu göndermek yerine fazla zarar vermeyecek küçük seriyeler göndermesinin hikmeti nedir? Bunların Müslümanlara faydası olmuş mudur? Bunlarda Rasûlullah'ın bir gayesi var mıydı?

Her yaptığını Allah-u Teâlâ'dan vahiy ile yapan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in İslâmi hareketi şekillendirirken yaptığı hiçbir hareket ve taktik boş yere değildir ve mutlaka bir sebebi ve hikmeti vardır. Rasûlullah'ın bu seriyeleri göndermesinde de önemli hikmetler ve Müslümanlar için büyük faydalar vardır. Şimdi kısaca bu hikmetlere göz atalım.

Rasûlullah'ın Müslümanları küçük gruplar (seriyeler) halinde düşman üzerine göndermesinin ilk önemli hikmeti Müslümanları savaş hususunda eğitmektir. Düzenli bir ordu İslâm devleti için çok önemlidir. İyi bir ordu için sadece savaş yetenek ve bilgileri yeterli değildir, aynı zamanda savaş eğitiminin de yapılması, öğrenilen bilgilerin tatbik edilmesi de gerekir. Muhacir ve ensarlar savaş adamları olmalarına ve birçok savaşa katılmış olmalarına rağmen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların bu bilgi ve tecrübeleriyle yetinmemiş bilakis onları çeşitli vesilelerle eğitmiş ve bu husustaki eğitime teşvik etmiştir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dedi:

"Düşmanlarınıza karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet hazırlayınız ve şunu da iyi biliniz ki kuvvet atmaktır, kuvvet atmaktır, kuvvet atmaktır." (Müslim)

Yine şöyle demiştir:

"Birçok yerlerin fethi nasip olacaktır. Allah size kâfi gelecektir. Fakat bu sizden birinizi okla eğitim yapmaktan aciz bırakmasın." (Müslim)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sahabeleri sadece teşvik etmekle yetinmemiş, ayrıca onları öğrendikleri yetenek ve taktikleri unutmamaları hususunda uyarmıştır.

Lahmey kabilesinden Fukayme adındaki bir adam, Ukbe İbn-i Amir'e: «Şu iki ok hedefi arasında dolaşıyorsun. Hâlbuki sen ihtiyarsın, bu sana zor gelir» dedi. Ukbe: Rasûlullah'tan işitmiş olduğum bir söz olmasaydı ben buna katlanmazdım» dedi. Ravi Haris der ki: Ben Şümese oğlu Abdurrahman'a: «Bu söz nedir?» diye sordum. Abdurrahman: Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* :

«Her kim ok atmasını öğrenir de sonra onu terkederse bizden değildir (yahut o isyan etmiş olur) » buyurmuşlardı, dedi.

(Müslim)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onları hem bu hususta teşvik edip korkuttu hem de çeşitli vesilelerle onları eğitti. Bu eğitim yeri mescit idi ve göndermiş olduğu seriyelerle de bu eğitimlerine pratiklik kazandırmıştı. Bu seriyeler vasıtasıyla Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sahabelere öğrenmiş oldukları savaş tekniklerini tatbik etme fırsatı verdi. Yine sahabeler bu seriyeler vasıtasıyla düşmanlarını tanıma fırsatı bulmuş, onların zayıf noktalarını tespit etmişler ve onlara en büyük zararı hangi yönden verebileceklerini öğrenmişlerdi. Bütün bunlar önemli savaş taktikleridir.

Bu seriyelerin ikinci önemli faydası ise; Müslümanlar bu seriyeler vasıtasıyla kâfirleri korkutmuşlar ve Medine çevresindeki bedevi kabilelerini antlaşma istemek zorunda bırakmışlardır. Bu seriyeler kâfirlere, yeni kurulan devletin zayıf ve kuvvetsiz olmadığını, bilakis bağımsız ve kuvvetli bir devlet olduğunu göstermişti. Medine civarındaki küçük kabileler, bu zamana kadar hiç şahit olmadıkları düzenli ve devamlı mücahit birlikleri karşısında korkmuş, Medine'ye saldırmaktan çekinmiş ve kendilerini onlardan emin kılabilmek için barış talebinde bulunmuşlardır. Böylece Müslümanlar onların saldırılarından emin olmuş ve düşman cephelerinden bir kısmını bertaraf etmiş oldular.

Seriyelerin üçüncü önemli faydası ise; bu vesileyle müslümaların savaşacakları düşmanları tanıma fırsatı bulmalarıdır. Şüphesiz bir ordunun hiç tanımadığı ve yurtlarını bilmediği düşmanlarla savaşmasıyla, kuvvetlerini ve zayıf noktalarını çok iyi bildiği, kaçabilecekleri ve sığınabilecekleri yerleri ve hassas noktalarını bildiği bir orduyla savaşması bir olmaz. İşte bu seriyeler vasıtasıyla sahabeler kâfirlerin zayıf ve hassas noktalarını, onlara ulaşılabilecek en kısa yolları, kaçış noktalarını tespit etmişlerdir.

Ayrıca Müslümanlar bu seriyeler vasıtasıyla düşmanları olan Mekkelilerin hayat damarı olan ticaret yollarını kontrol altına aldılar ve bu yol

üzerindeki kabileleri korkutarak onları kendileriyle barış yapmaya ve Kureyş'lilere yardım etmemeye zorladılar. Hatta Mekke'lilerin bazı kervanlarına saldırı girişiminde bulunarak onları tedirgin ettiler.

İslâmi hareketin; gönderilen bu seriyelerden alması gereken önemli dersler vardır. Müslümanların devletlerini kurduktan sonra düşmanlarının kuvvetlerini ve zayıf noktalarını çok ince hesap etmeleri ve keşfetmeleri gerekir. Ayrıca Müslümanların kuvvetleri ne kadar fazla olursa olsun asla eğitimi elden bırakmamaları gerekir. Bunların yanında Müslüman devletin düşmanlarını çok iyi tespit etmesi ve onlarla barış antlaşması yapsa bile daima tetikte bulunup onlardan gelebilecek her saldırıya karşı uyanık olması gerekir.

ONİKİNCİ ÖZELLİK

Bir Planın Başarılı Olması O Planın Gizli Olmasına Bağlıdır:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Abdullah b. Cahş komutasında bir seriye gönderdi ve onlara hedeflerinin ne olduğu hususunda hiçbirşey söylemedi. Abdullah'a bir mektup verip iki gün sonra bu mektubu açmasını, sonra mektuba bakıp emrolunduğu işi yapmasını ve hiçkimseyi de zorlamamasını emretti. Abdullah iki gün gittikten sonra mektubu açtı. Mektupta Nahle'ye gitmesi ve orada Kureyşlileri gözleyip onlar hakkında bilgi getirmesi emrediliyordu. Abdullah mücahitlere mektubu okuyunca bütün mücahitler gönüllü olarak emirlere uydular ve sonuçta plan başarılı oldu ve mücahitler iki esir aldılar, bir müşriği öldürdüler ve birçok ganimet ile geri döndüler.

Bu olayda Allah Rasûl'ünün çok ince ve dakik bir planına şahit oluyoruz. Acaba Rasûlulllah'ın gazvenin başında mücahidlere planı açıklamamasının sebebi neydi? Bunun sebebi Rasûlullah'ın mücahitlere güvenmemesi miydi? Şüphesiz böyle değil. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu gazvede kendisinden önce tarihte hiç görülmemiş ve arapların hiç bilmedikleri yeni bir savaş planı uyguluyordu. İşte bu plan gerek Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den sonraki, gerekse günümüzdeki önemli savaşların başarıya ulaşmasında en büyük rolü oynayan önemli bir hususu içermektedir.

Bu hususu kısaca şu şekilde özetleyebiliriz: Yapılan planın başarıya ulaşabilmesi planın gizli tutulmasına bağlıdır.

Şurası bir gerçektir ki; yapılan plandaki en ufak bir sızıntı planın başarısızlığına yol açacağı gibi, karşı tarafın Müslümanlara birçok zararlar vermesine de sebep olabilir. Gerek I. Dünya ve II. Dünya savaşlarındaki,

gerekse günümüzdeki savaşlardaki başarı veya başarısızlığın temel sebebinin; yapılan planların gizliliğini muhafaza edip edememekten kaynaklandığını görmekteyiz. Hatta günümüzde birçok ülkenin karşılarındaki düşmanlarının planlarını öğrenebilmek için istihbarat teşkilatları kurup bu teşkilatlara bütçelerinin büyük bir kısmını ayırmaları da bu konunun ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

İşte Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu gazve ile asırlarca önceden, önemi günümüzde yeni kavranan bir hususa dikkat çekiyor. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* planın gizliliğinin muhafaza edilmesi ve bir sızıntı olmaması için ordunun komutanına dahi planı bildirmiyor. Zira bu önemli plandaki en ufak bir sızıntı Kureyş'lilerin, kendi kucaklarına kadar gelmiş bu bir avuç mücahit grubunu tuzağa düşürüp yok etmelerine yol açabilir. Rasûlullah'ın emirlerine harfiyyen itaat eden mücahitler, Allah'ın izniyle Rasûlullah'ın bu dâhice planı sayesinde muzaffer ve sağ salim yurtlarına döndüler.

Şu halde Müslümanların, yaptıkları planlarının gizli kalabilmesi için her türlü tedbiri almaları ve düşmanlarının planlarını öğrenebilmek için de Allah'ın caiz kıldığı her türlü yolu denemeleri gerekir.

ONÜÇÜNCÜ ÖZELLİK

İstihbaratın Önemi:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hayatını dikkatlice incelediğimizde Medine'de İslâm devletinin kurulmasından sonra Müslümanların iki olay dışında hiçbir zaman habersiz saldırıya uğramadıklarına şahit olmaktayız. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* iki yerde habersiz saldırıya uğramıştır. Birincisi Kürz İbn-i Cabir el-Fahri'nin Bedir savaşından önce Medine kenarına düzenlediği saldırıdır. İkincisi ise Ebû Süfyan'ın bir grup müşrikle yahudi olan Sellam b. Mikşam'a gizli olarak gelip Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakkındaki haberleri öğrenmesi ve dönüşte de yolda bir ensari ve kölesini öldürüp onların mallarını ve topluluklarını yakması hadisesidir. Bu iki olay dışında Müslümanlara karşı yapılan bütün saldırı planlarından daha planlar ortaya çıkar çıkmaz Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in haberi olmuştur. Bu ise Rasûlullah'ın oluşturmuş olduğu mükemmel istihbaratın bir sonucudur. Bu konuda örnekler çoktur. Bunlardan bazıları:

1 - Hicretin yedinci ayında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e Kureyş kabilesinden bir kervanın Siyf-ul Bahr mevkiinden geçeceğine dair bir istihbarat geldi. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve*

sellem) Hamza b. Abdulmuttalib komutasında bir seriyyeyi onlara karşı gönderdi.

2 - Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Batn-ı Rabie'ye ait bir kabilenin Müslümanlara saldırmayı planladıklarına dair haber alması üzerine Ubeyde b. Haris komutasında bir seriyyeyi onların üzerine gönderdi.

3 - Hicretin dokuzuncu ayında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e Cuhfe'nin yanında bazı müşriklerin Müslümanlara saldırmak için hazırlandıkları haberi ulaştı. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Sa'd b. Ebi Vakkas komutasında bir seriyyeyi onların üzerine gönderdi.

4 - Hicretin onbirinci ayında Kureyş'e ait bir kervanın geçeceği istihbaratını alması üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bizzat Medine ile Mekke arasında Veddan denilen dağa doğru seriyeye ile çıktı.

5 - Hicretin onüçüncü ayında Kureyş kabilesine ait ikibinbeşyüz yük devesinin bulunduğu bir kervanın geçeceği haberi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ulaştı. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onları yakalamak için bizzat kendisinin de katıldığı Buvat gazvesine çıktı.

6 - Hicretin onaltıncı ayında yine Kureyş'e ait bir kervanın geçeceğini haber alan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onları yakalamak için Uşeyre gazvesine çıktı.

7 - Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hicretin onyedinci ayında Abdullah b. Cahş komutasındaki bir seriyyeyi Kureyş hakkında haber getirmeleri için Batn-ı Nahle'ye gönderdi. Bu seriye yolda Kureyş'e ait bir kervan ile karşılaştı ve kervandakilerden birisini öldürdü ve ikisini esir aldı. Kervandaki mallara da el koydu. Kervandakilerden bir kişi ellerinden kaçtı. Onlar da esirleri ve kervanın hepsini ganimet olarak alıp geri döndüler.

8 - Bedir savaşı öncesi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bizzat kendisi Ebû Bekir ile birlikte istihbarat toplamak için araştırma yapmış ve bir arabiden Kureyş kâfirlerinin sayıları ve yerleri hakkında çok önemli istihbari bilgiler elde etmiştir.

9 - Bedir savaşından sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Gatafan ve Süleym kabilelerinin müslümanlara saldırmak için hazırlık yaptıklarını haber aldı. Bunun üzerine onlar üzerine Küdr'e doğru bir gazve düzenledi. Buna Ben-i Süleym gazvesi denilir.

10 - Müşriklerin Uhud savaşına çıkmak için hazırlanmaları üzerine Abbas *(radıyallahu anh)* Ben-i Gıfar'dan bir adama Kureyş'in Medine'ye saldıracağını bildiren bir mektup gönderdi.

11 - Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Uhud'a gelen müşrikler hakkında istihbari bilgi toplamaları için Fidal'ın çocukları Enes ve Mü'nis'i Kureyş'lilerin üzerine gönderdi.

12 - Yine Uhud'da müşriklerin sayıları ve teçhizatları hakkında bilgi getirmesi için Habbab b. Münzir İbn Cümuh'u Kureyş'lilerin üzerine gönderdi.

Bütün bu olaylar bize Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in oluşturmuş olduğu mükemmel istihbarat ağı sayesinde, iki olay dışında, Müslümanlar hakkında planlanan bütün hain saldırıların daha planlar ortaya çıkar çıkmaz, uygulama sahasına konmadan, doğru bir şekilde Rasûlullah'a ulaştığını görmekteyiz.

Şurası da dikkat çekici bir noktadır ki; Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ulaşan haberlerin hiçbirisi yanlış değildi. Kâfirlerin planlarını ve hareketlerini onlar bunları uygulama sahasına koymadan önce öğrenmek Müslümanlara çok büyük avantajlar sağlar. Çünkü buna göre Müslümanlar gerekli tedbirleri alıp başlarına gelebilecek çok büyük zararlardan korunabilirler. Zira ani olan bir saldırı sayı bakımından az da olsa, çok büyük tehlikeler arzeder. Fakat kâfirlerin hareketleri daha onlar harekete geçmeden öğrenilirse onlara karşı gerekli tedbirler alınarak yaptıkları planlar başarısızlığa uğratılabilir. Bir planın başarısızlığa uğratılabilmesi için onun uygulamaya konmadan önce öğrenilmesi yeterlidir. Kısaca planların başarıya ulaşması onların gizli tutulmalarına bağlıdır.

Kâfirlerin planlarını öğrenmek Müslümanlar için çok büyük faydalar sağlamakta ve birçok önemli zararı da defetmektedir. Şu halde Müslümanların kâfirlerin planlarını doğru bir şekilde öğrenmek için ellerinden gelen herşeyi yapmaları, bütün imkânlarını bu iş için seferber etmeleri, bu hususta çok titiz ve dikkatli davranmaları gerekir.

ONDÖRDÜNCÜ ÖZELLİK

Bedir Savaşı Hak ile Batılın Ayrıldığı Gündür:

Bedir savaşı Müslümanlar ile kâfirler arasındaki ilk büyük savaştır. Aynı zamanda İslâm davası için hayati önem taşıyan bir savaştır. Çünkü o gün Bedir'de yalnızca iki ordu değil aynı zamanda hak ile batıl karşılaşmıştır.

Bu savaşın sonucu birçok şeyi değiştirecekti. Bu Müslümanlar ve İslâm davası için bir ölüm kalım savaşıydı. Bunun için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Bedir günü Rabbine ellerini açarak şöyle dua ediyordu:

«Ey Allah'ım! Eğer bu topluluk bugün helak olursa sana ibadet olunmaz.»

O gün savaşta iki taraf vardı. Bir tarafta Allah ve askerleri diğer tarafta şeytan ve askerleri. Bir tarafta yalnız Allah'ın sistemini kabul eden ve yalnız Allah'a kulluk eden ve insanları kula kul olmaktan kurtarıp Allah'a kul etmeye çalışan hakkın askerleri diğer tarafta insanları birbirine kul eden, kendi heva ve heveslerine kul olan şeytanın askerleri. Bir tarafta sırf Allah rızası ve O'nun dininin en üstün olması için çalışan Allah'ın askerleri, diğer tarafta dünya malı, mevki ve kendi menfaatleri için çarpışan şeytanın askerleri... Bir tarafta kâinatın en hayırlısı olan ve hayra davet eden Allah Rasûlü diğer tarafta kâinatın en şerlisi olan ve şerre davet eden şeytan *(Aleyhillane)*. Evet, bu savaşa iblis *(Aleyhillane)* bizzat katılmıştı. Kureyşliler, aralarındaki bir kan davasından dolayı Ben-i Bekir kabilesinden çekiniyorlardı. Ve bu yüzden Müslümanlarla savaş edip etmeme hususunda tereddüt geçirmişlerdi. Onların bu tereddütünü gören ve savaşa çıkmaktan vazgeçebileceklerinden korkan şeytan onların korktuğu kabilenin reisi suretinde onların yanına gelip «Korkmayın! Ben onlardan size bir zarar gelmeyeceği hususunda size teminat veriyorum» dedi. Şeytan bu savaşın önemini çok iyi anlamıştı. Bugün hak ordusu ve davası yeryüzünden ya tamamen silinecek ve yerine batıl hakim olacak ya da hak bir daha hiç kaybolmayacak şekilde yeryüzünde hakim olacaktı. Gözünü hakkı yeryüzünden kaldırma hırsı bürüyen şeytan, hızını alamayarak kendisi de bizzat bu savaşa katıldı. Ama ne zamana kadar? İki ordunun karşılaştığı anda Allah'ın görevlendirdiği askerlerini, melekleri görünceye kadar... İşte o zaman şeytan bu hak ordusunun mutlaka galip geleceğini anladı ve kendi yandaşlarını yalnız bırakıp kaçtı. Kendisini kaçtığı için ayıplayanlara ise: «Ben sizin görmediğinizi görüyorum» diyordu.

Gözleri büyüleyecek derecede sayı ve güce sahip şeytan ve yandaşlarının karşısında Müslümanlar yalnız değildi. Onların, hiçbir gücün alt edemeyeceği yardımcıları vardı: Allah ve onun askerleri... O gün savaşla hiç ilgisi olmayan müşrikler dahi bu savaşa meleklerin de katıldığına şahitlik etmişlerdi. Evet, bu savaşta melekler ve Allah-u Teâlâ, Müslümanların safındaydı. Allah-u Teâlâ ayetinde bunu şöyle bildiriyor**:**

«Rabbin meleklere: «Ben sizinleyim, mü'minleri destekleyin» diye vahyetti.» (Enfal: 12)

Evet, bu savaş hak ile batılın çarpıştığı ve hak ile batılın birbirinden kesin çizgiyle ayrıldığı bir savaştır. Bu yüzden Allah-u Teâlâ bu günü Enfal: 41. ayetinde **«yevmel Furkan»** yani hak ile batılın ayrıldığı gün olarak nitelemiştir. Hak ve batılın savaşında maddi etkenlerin başarıda payı söz konusu değildir. Maddi etkenler ancak Allah-u Teâlâ'nın yardımı söz konusu olmadığı zaman etkilidir. Çünkü Allah'ın yardımı bütün yardımlardan üstündür. O'nun planı bütün planlardan üstündür. O'nun tu-

zağı bütün tuzaklardan üstündür. O herşeyin üzerinde kahredici bir güce sahiptir.

O gün kâfirler sayı ve silah bakımından Müslümanlardan üç kat daha fazla idiler. Fakat bu fazlalıkları onlara hiçbir fayda sağlayamadı. Kabilelerindeki şeref sahibi birçok kişinin cesedini savaş meydanında bırakarak arkalarına bile bakmadan yurtlarına dönerek canlarını zor kurtardılar. Sonuçta İslâm artık bir daha silinmemek üzere yeryüzüne hakim oldu. Artık İslâm varlığını sürdürebilmek için himayeye muhtaç değildi. Artık küfürden tamamen ayrılmış ve gücünü kanıtlamıştı. Artık Allah'ın askerleri mücahitler, kendi nefislerini kullara kulluktan kurtarıp tamamen Allah'a kulluğa yönelttikten sonra, yeryüzünde kullara kulluk esaretine düşen insanları da bu esaretten kurtarıp yalnız Allah'a kulluk hürriyetine kavuşturmak için harekete geçmişlerdi.

Şüphesiz İslâm, yeryüzündeki bütün cahili sistemleri geride bırakacak mükemmel bir sistemdir. İslâm'ın fikri sahada diğer sistemleri yenmesi, yeryüzüne hakim olan cahili sistemleri yok etmesi için yeterli değildir. Teoride mükemmel olan fakat pratik hayatta güçsüz olan bir sistem insanları fazla etkilemez. Kuvvetli olan sistemle birlikte bu sistemi koruyacak ordu ve asker olması gerekir. Bir sistem ancak bu şekilde hayatta kalabilir. Bunun için diğer sistemlerden çok üstün olmasına rağmen İslâmı sadece sözlü olarak anlatmak insanlar üzerinde fazla etkili olmaz. İslâm sadece teoride kalan bir sistem değildir. Çünkü o daha doğarken, yeryüzünde Allah'a kulluğu bırakıp kullara kulluğu kendine şiar edinmiş olan bütün sistemlere karşı çıkmış ve onları yıkıp yerine Allah'ın nizamını hakim kılmaya ahdetmiştir. İslâm'ın yıkmaya ahdettiği nizamlar, sadece düşüncede kalan teorik sistemler değil, bilakis maddi güç ve kuvvete sahip sistemlerdir. Şu halde bunları yıkabilmesi için İslâm'ın da güçlü olması gerekir. Yoksa bu iş sadece nazari açıklama ve tartışmalarla başarılamaz.

Bedir muharebesi Müslümanlar için çok önemliydi. Bu hak ordusuyla batıl ordusunun ilk karşılaşmasıydı. Bu hakkın batıla baş kaldırdığı ilk mücadele idi. Evet bu savaş bütün âlem için çok önemliydi. Çünkü sonuçta ya hak hâkim olacaktı ya da batıl. Bu mücadele Müslümanlar için çok değerliydi. O kadar değerliydi ki ona katılan askerlerde bu yüzden çok değerliydiler. Bedir'e katılan Müslümanlar katılmayan Müslümanlardan daha değerliydi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Cebrail'in, Bedir savaşına katılanlar hakkındaki sorusuna karşılık: **«Biz onları Müslümanların en faziletlisi sayarız»** cevapını verdi. Cebrail de: «Biz de o savaşa katılan melekleri meleklerin en faziletlileri sayarız» dedi. **(Buhârî)**

Hedefleri; İslâm'ı yeryüzünde hâkim kılmak olan İslâmi hareket mensuplarının bu savaştan istifade etmeleri gereken önemli incelikler vardır. Müslümanların, İslâm'ın sadece fikri ve manevi açıklamalarla yeryüzüne hakim kılınamayacağını, İslâm'ın yeryüzüne hakim kılınabilmesi için yeri geldiğinde maddi kuvvete de başvurulması gerektiğini çok iyi bilmeleri ve bu yönde de kendilerini yetiştirip kuvvet toplamaları gerekir. Zira Müslümanların yıkıp yerine İslâm'ı hakim kılacakları sistemler nazari sistemler değildir ve hiçbir zaman bu sitemler gönül rızasıyla İslâma teslim olmazlar. Bu yüzden İslâmi hareket fertlerini akidevi ve ilmi yönde yetiştirdiği gibi savaş bilgi ve teknikleri konusunda da yetiştirmelidir. Bununla beraber Müslümanların şunu akıllarından hiçbir zaman çıkarmamaları gerekir; Hak ile batılın karşılaştığı gün, hedefleri yalnız Allah'ın dinini yeryüzünde hakim kılmak olan ve Allah'ın çizdiği metot dahilinde hareket eden Müslümanları, Allah asla yalnız bırakmayacak, onlara mutlaka yardım edecektir. Bunun için Müslümanların böyle bir mücadeleye girmek için sayı ve silahlarının kâfirler kadar olmasını beklemeleri gereksizdir. Zira tarihteki hak ve batıl mücadelelerinde hakkın galip geldiği birçok savaşta hak taraftarları daima sayıca ve silahca azdır. İşte Bedir savaşı! Bu savaş müşriklerin de Müslümanların da şahitliğiyle bu konuya en büyük delildir.

ONBEŞİNCİ ÖZELLİK

Müslümanları Başarıya Ulaştıran Etkenler:

Bedir savaşı Müslümanların açık galibiyeti ile sonuçlanmıştı. Bu galibiyet şüphesiz Allah'ın yardımı ile idi. Fakat bu savaşta Rasûlullah'ın uyguladığı mükemmel savaş teknikleri ve Müslümanların büyük gayretlerinin ve içinde bulundukları yüksek moral gücünün payı da inkâr edilemez. Savaştaki Müslümanların ve kâfirlerin ordularının konumlarına ve içinde bulundukları ruh hallerine şöyle bir bakıldığında kâfirlerin sayı ve silahça üstün olmalarına rağmen, Müslüman ordusunun gerek psikolojik olarak gerek savaş teknikleri yönünden kâfir ordusundan çok üstün olduğu göze çarpmaktadır. Şimdi bu iki ordu arasındaki gaye, savaş teknikleri ve içinde bulundukları ruh hallerindeki farklılıklara bir göz atalım.

1 - Bu iki ordunun savaşa giriş sebeplerine baktığımızda Müslümanların çok yüce ve köklü gayelere sahip olmalarına karşın, kâfirlerin çok basit ve geçici gayeler uğruna savaştıkları göze çarpmaktadır.

Müslümanların savaşa giriş sebepleri bir dünya metaı, şan veya şöhret elde etmek değil, yalnız Allah'ın rızasını elde etmek ve insanları kullara kulluktan kurtarıp yalnız Allah'a kul etmektir. Müslümanlar bu gayeler-

le savaşa girdiklerinde savaşı kazansalar da muzaffer, bu yolda ölseler de muzaffer olacaklarını bilerek bu savaşa girmişlerdi. Onlar cihadın, akidenin pratik bir tercümanı olduğuna inanmışlardı. Zira onlar Rasûlullah'ın şu hadisinin hükmüne girmekten korkuyorlardı.

«Allah yolunda cihad etmeden ve kalbinde Allah yolunda cihad niyeti taşımadan ölen bir kişi cahiliye ölümü üzerine ölür.» (Müslim, Ebû Davud, Nesei, Ahmed)

İşte bu yüzden Müslümanlar imanlarının bir gereği olan cihada sımsıkı bağlandılar ve ölmedikçe bu yoldan dönmemeye azmettiler.

Kâfirlerin savaşa çıkış gayeleri ise; insanları kullara kul eden, menfaatlerinin ve şahsi çıkarlarının devamını sağlayan küfri sistemleri savunmak, geçici dünya metaı, şan ve şöhret elde etmekten ibarettir. Bedir günündeki kâfirlerin savaş gayelerini Ebû Cehil şöyle açıklamaktadır: «Vallahi Bedir'e varana kadar dönmeyiz. Biz orada üç gün ikamet ederiz, develerimizi boğazlarız, yemeği yeriz, şarabı içeriz ve bize oyuncu kadınlar şarkı söylerler. Böylece arap bizi ve bizim gittiğimiz yeri ve toplantımızı işitir, bizi dinler. Böylece bundan sonra ebediyyen bizden korkarlar.» İşte onları savaşa bağlayan sebepler böyle basit değerlerdir. Bu yüzden bunlardan daha cazip bir teklif bulduklarında veya bu menfaatler büyük fedakârlıklar gerektirdiğinde hemen savaştan vazgeçerler.

2 - Müslüman ordusunun genel bir lideri vardı. Bu lider Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* idi. Bütün ordu bu lidere inanmış ve onun emirlerine itaatin bir ibadet olduğunu kavramışlardı. Onlar Rasûlullah'ın her dediğini itirazsız yerine getirmeye azmetmişlerdi. Hâlbuki müşriklerin tek bir genel liderleri yoktu. Bedirde müşriklerin en ileri gelen liderleri olarak Ebû Cehil ve Utbe göze çarpmaktadır ki bunlar arasında bile bir birlik yoktu. Zira Utbe Müslümanlarla savaşmayı gerekli görmezken Ebû Cehil mutlaka savaşa girilmesi gerektiği görüşündeydi.

3 - Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu savaşta çok önemli istihbarat ve savaş teknikleri uygulamıştır. Rasûlullah yolda karşılaştıkları bir bedeviye Kureyşliler hakkında sorular sorarak onların konumları ve sayıları hakkıda istihbari bilgiler elde etti. Fakat kendilerinin kim olduğunu ve sayılarını te'vil yoluyla gizledi. Medine'den Bedir'e giderken orduyu; öncü grup, ana grup ve arka grup olmak üzere üçe ayırdı. Ordunun önünde araştırma ve casusluk yapmaları için Buseys b. Amr ve Adiy b. Ebi Zebga'yı gözcüler olarak gönderdi. Savaşta ise orduyu dağınık olarak değil saf saf savaşa soktu ki bunlar bu zamana kadar görülmemiş ve günümüzde dahi çöl savaşlarında en ileri teknik olarak kabul edilen savaş taktikleridir. Müşrikler ise bu savaşta saf saf değil dağınık olarak savaşmışlardı.

4 - Bir ordu maddi kuvvet olarak ne kadar güçlü olursa olsun, şayet ordunun moral durumu ve maneviyatı zayıf ise o ordu mağlub olmaya mahkûmdur. Bu günümüzde dahi kabul edilen bir gerçektir.

Müslümanlar bu savaşa çok büyük bir moralle girmişlerdi. Çünkü onlar savaşı kazansalar da muzaffer, bu yolda ölseler de muzaffer olacaklarını biliyorlardı. Ayrıca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah'ın yardımının onlarla olduğunu bildirmişti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle demişti:

«Müjde ey Ebû Bekir! Allah'ın yardımı geldi. İşte Cebrail! Tozlu dizleri ve dirsekleri ile çekmekte olduğu bir atın yularından tutmuş.» Evet o gün melekler de Müslümanların safında savaşacaktı. Bu yüzden Müslümanlar galip geleceklerine kesin olarak inanmış bir şekilde harp meydanına çıktılar.

Müşriklerin ise bağlanacakları ve yardım bekleyecekleri hiçbir mercii yoktu. Bu yüzden moralleri kaybolmuş ve manevi olarak çökmüş durumdaydılar.

Allah'ın dinini yeryüzüne hakim kılmayı hedefleyen Müslümanların bu savaştan almaları gereken önemli dersler vardır. Müslümanlar; muzaffer olabilmek, ganimetler, şan ve şöhret için değil, yalnız Allah'ın rızasını kazanmak ve Allah'ın dinini yeryüzünde hakim kılmak ve insanları kullara kul olma zilletinden kurtarıp, Allah'a kul olma hürriyetine kavuşturmak için savaşmalıdırlar. Aynı zamanda bütün Müslümanların; cihadın akidelerinin pratik bir tercümanı olduğunu, cihad ve ona özlem olmaksızın imanın mümkün olamayacağını çok iyi bilmeleri gerekir. Zira Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyuruyor:

«Allah yolunda gaza etmeden ve içinde gaza etme niyeti olmadan ölen kimse cahiliyye ölümlerinden birisi üzerine ölür.»
(Müslim, Ebû Davud, Nesei, Ahmed)

Müslümanların genel bir lidere sahip olmaları, ona güvenmeleri ve emirlerini harfiyyen yerine getirmeleri ve bu lidere itaatin de bir ibadet olduğunu kafalarına yerleştirmeleri gerekir. Çünkü emre itaat savaşlardaki başarıdaki en büyük etkendir. Ayrıca Müslümanların, düşmanları hakkında gerekli istihbaratı yapıp, kendileri hakkındaki bilgileri ise gizlemeleri gerekir. Bunun yanında Müslümanların en ileri savaş tekniklerini öğrenerek kendilerini geliştirmeleri ve bu hususta hiçbir sınır tanımamaları gerekir. En önemlisi de her Müslümanın gönlünde şu iyice yer etmelidir: Müslümanlar için zafere kavuşsalar da müjde vardır, bu yolda ölseler de... Zira Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyuruyor:

«Savaşta iki muzafferiyet vardı: Ya şehadet, ya zafer.»

ONALTINCI ÖZELLİK

Müşriklerden Ne Zaman Yardım İstenir:

Bedir savaşı sırasında henüz müşrik olan Hubeyb,Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den Müslümanlarla beraber savaşa katılmak için izin istedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise: **«Biz müşriklere karşı bir müşriğin yardımını kabul etmeyiz»** dedi. Yine Uhud savaşında münafık İbn-i Ubey'in antlaşmalıları olan bir grup Yahudi, Müslümanların safında savaşa katılmak istediklerinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yine: **«Müşriklere karşı müşriklerden yardım istenmez»** buyurarak onlardan yardım kabul etmemiştir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bu gibi olaylar karşısındaki tavrı İslâmi Hareket için önemli bir hususa işaret etmektedir. Temelde kâfirler İslâm'ın hakim olmasını asla istemezler ve bu davanın hakim olmaması için ellerinden geleni yaparlar. Fakat öyle kimseler de vardır ki; bu akideye inanmamalarına rağmen İslâm sisteminin adaletini bildiklerinden veya maddi çıkarlarından dolayı İslâm'ın hakim olması için yardımcı olabilirler.

Müslümanlar bu gibi kâfirlerden yardım isteyebilir mi?

Bu gibi kâfirlerden yardım isteyip istememek İslâm cemaatinin durumuna bağlıdır. Şayet İslâm cemaati işini tek başına halledebilecek kuvvete sahip ise bu gibi kâfirlerden yardım istemesi caiz olmaz. Eğer tek başına bu işi halledebilecek kuvvete sahip değilse veya bu gibi kâfirlerin katkısıyla İslâm'ı daha çabuk hakim kılabilme imkanına sahipse, o zaman ancak belirli şartlar dahilinde kâfirlerden yardım isteyebilir.

Bu şartlara gelince;

1 - Müslümanlar kâfirlerden ancak İslâm akidesinin ve prensiplerinin izin verdiği sınırlar çerçevesinde yardım isteyebilirler.

2 - Müslümanlar hiçbir zaman kâfirleri emir verecek bir mevkiye getiremezler. Komuta daima Müslümanların elinde olmalıdır.

3 - Kâfirler hiçbir zaman Müslümanlara zarar verebilecek mevkilere getirilemezler. Zira kâfirler Müslümanlara ya diğer sistemlere olan düşmanlıklarından dolayı ya da maddi çıkarlarından dolayı yardım ederler. Bu yüzden onlara tam olarak asla güvenilemez. Onlar menfaat ve çıkarlarına daha uygun bir fırsatla karşılaştıklarında her an Müslümanları satabilirler. Bu yüzden kâfirlerin Müslümanlara büyük zararlar verebilecek mevkilere getirilmemeleri gerekir.

İşte bu şartlar dahilinde ve Müslümanlara zarar vermeyip fayda verecek durumlarda kâfirlerin kullanılmaları caizdir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Bedir ve Uhud savaşlarında müşriklerden yardım kabul

etmemesine gelince; Bedir savaşında Rasûlullah'a gelen Hubeyb ve arkadaşının yardımına Müslümanların o esnada ihtiyaçları yoktu. Ayrıca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hubeyb'i İslâm'a yakın gördüğü ve onun Müslüman olmasını umduğu için, ona ancak Müslüman olursa savaşa katılmasına izin vereceğini ısrarla belirtmiştir. Uhud savaşında, savaşa katılmak isteyen yahudiler ise münafık Abdullah b. Selul'ün halifleri (antlaşmalıları) idiler ve bunlarla Müslümanlar arasında hiçbir antlaşma veya ittifak yoktu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara güvenemedi. Zira Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların hiçbir zaman İslâm'ın hakim olmasını istemediklerini aksine İslâm'ı ortadan kaldırmak için ellerinden gelen herşeyi yapmaya hazır olduklarını çok iyi biliyordu.

Zira Allah-u Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmuştur:

«Kitap ehlinden küfredenler ve müşrikler Rabbinizden üzerinize bir hayrın indirilmesini arzu etmezler.» (Bakara: 105)

«Sen onların dinlerine uymadıkça yahudi ve hristiyanlar senden asla razı olmazlar.» (Bakara: 120)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Bedir ve Uhud savaşlarında bu kâfirlerin yardım etme taleplerine karşılık söylediği: **«Biz müşriklere karşı müşriklerden yardım istemeyiz»** sözü müşriklerden hiçbir zaman yardım kabul edilemez demek değildir. Yukarıda sayılan şartlar dahilinde müşriklerden yardım istenebilir. Zira Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye ilk geldiğinde, Medine ve çevresindeki kâfirlerle Medine'ye bir saldırı olduğunda, Medine'yi korumada Müslümanlara yardım etmelerini de içeren bir antlaşma yapmıştı. Yine Rasûlullah, Huneyn seferinde müşrik Saffan b. Umeyye'den ve Hayber'de Benu Kaynuka yahudilerinden yardım istemiştir.

Burada değinmeden geçemeyeceğimiz önemli bir husus daha vardır. Müslümanların, hedeflerine ulaşmak için gerekli kuvvete sahip olup olmadıklarının hesabını yaparken değerlendirmelerini, bilfiil bu davaya inanmış kimselerin sayı ve kuvvetine göre yapmaları gerekir. Şayet bu davaya inanmış fertlerin sayısı yeterliyse savaş meydanına çıkılır. Yoksa savaş meydanına çıktıktan sonra Müslümanlara katılacakları tahmin edilen kimseleri hesaba katarak değerlendirme yapıp ona göre savaş meydanına çıkılması doğru olmaz.

Müslümanların tağuta karşı savaş ilan etme zamanı geldiğinde hesaplarını, o anda bu davaya bizzat inanmış kişilerin sayı ve kuvvetlerine göre yapmaları gerekir. Savaşa çıkıldıktan sonra İslâm cemaaatine katılacakları umulan kimselerin de hesabı yapılarak savaş meydanına çıkmak büyük bir hata olur ve bu, sonuçta Müslümanları büyük bir hayal kırıklığına uğratıp telafisi mümkün olmayan zararlara yol açabilir.

ONYEDİNCİ ÖZELLİK

İnsanlar Yalnız İman Ettik Demekle İmtihan Edilmeden Bırakılacaklarını mı Zannederler?

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'den sahabeleri ile birlikte Mekke müşriklerine ait bir kervanı ele geçirmek için yola çıkmıştı. Fakat yolda Müslümanlar kervanın ellerinden kaçtığını ve Mekke'li müşriklerin de kervanlarını korumak için büyük bir ordu ile Müslümanların üzerine geldiğini öğrendiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslümanlardan bazılarının savaşa girmekten çekindiklerini hissetti. Bu karşılaşma Müslümanlar açısından çok önemliydi. Şayet Müslümanlar Mekke müşrikleriyle karşılaşmaktan çekinecek olurlarsa bu müşrikler için açık bir zafer olacak, onlara büyük cesaret verecek, onların daha büyük cürümlere kalkışmalarına sebep olacaktı. Yeni kurulan İslâm devletinin ise itibarı sarsılacak ve çevresinde sağlamış olduğu otorite sarsılacaktı. Bu yüzden Müslümanlar için savaşa girmek kaçınılmaz bir hal almıştı.

İşte bu durumda Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslümanları topladı ve onlarla savaş edip etmeme hususunda istişare etti. Muhacirlerden Ebû Bekir kalkıp güzel bir konuşma yaptı ve: "Rasûlullah ne derse itirazsız kabul ederiz" dedi. Ömer'de aynı şekilde bir konuşma yaptı. Sonra muhacirlerden Mikdat b. Amr ayağa kalktı ve şöyle dedi: «Ya Rasûlallah! Allah'ın sana gösterdiği şey için yürü, devam et. Biz seninle beraberiz. Vallahi Beni israil'in Musa'ya: «Sen ve Rabbin gidiniz, savaşınız, biz ise burada otururucularız» dediği gibi sana demiyoruz. Fakat git, sen ve Rabbin savaşınız, biz sizinle beraber savaşçılarız diyoruz. Seni hak ile gönderene yemin ederim ki sen bizi, Berki Gımad'a götürsen elbette seninle birlikte sen oraya varıncaya kadar kılıçlarımızla savaşırız.»

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onüç sene boyunca Mekke'de eğittiği muhacirlerin bu cevapı vereceklerini zaten biliyordu. Onlar cihadın akidelerinin pratik bir tercümanı olduğunu kavramışlardı ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu hususta onları daha önce defalarca imtihan etmişti. Bedir savaşından önce gönderilen seriyelere baktığımızda bunlara katılanların genelde muhacirlerden olduğunu görürüz. Zaten bu muhacirler, ailelerini, evlerini ve topraklarını terkederek buraya gelmişlerdi. Bunun için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların verecekleri cevapı zaten biliyordu.

Ensarlı Müslümanlara gelince; Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlardan ikinci Akabe biatında kendisini Medine'de kendi kadınlarını ve çocuklarını korudukları gibi korumaları hususunda söz almıştı. Onlar: «Ya Rasûlallah! Memleketimize kavuşuncaya kadar sen bizim sorumluluğu-

muz altında değilsin. Bize kavuştuğun zaman artık sen bizim zimmetimizde ve himayemizdesin. Çocuklarımızı ve kadınlarımızı koruduğumuz şeylerden seni de koruruz.» demişlerdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlardan Medine'nin içinde kendisini korumaları için söz almıştı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların Medine dışındaki bir savaşta nasıl bir tavır takınacaklarını bilmiyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem),* Ensar'ın; Allah Rasûlünün sadece Medine'de değil her yerde korunması gerektiğini, İslâm için sadece Medine'de değil her yerde savaş etmenin imanın bir gereği olduğunu bilip bilmediklerini öğrenmek istiyordu. Şüphesiz Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ensari Müslümanlara güvenmediği için böyle birşey istiyor değildi. Fakat ensari Müslümanlar daha henüz pratik ve ciddi bir imtihana tabi tutulmuş değillerdi.

Bu yüzden Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* muhacirlerin verdikleri cevaplara rağmen hala: **«Sizin bu konudaki görüşünüz nedir?»** diye sormaya devam ediyordu. Nihayet Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* beklediği cevapı Ensar'ın liderlerinden olan Sa'd b. Muaz'dan aldı.

Sa'd: «Ya Rasûlallah! Sen sanki bizi kasdediyorsun» dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* **«Evet»** dedi. Bunun üzerine Sa'd b. Muaz şöyle dedi: «Biz sana iman ettik, seni tasdik ettik ve senin getirdiğin şeyin hak olduğuna şehadet ettik. Bunun için sana itaat etmek ve emirlerini dinlemek üzere sana söz veriyoruz. O halde istediğin şeye devam et Ya Rasûlallah! Biz seninle beraberiz. Seni hak ile gönderen zata yemin ederim ki; şayet bize şu denizi göstersen ve ona dalsan elbette seninle beraber ona biz de dalarız. Bizden hiçbir adam geri kalmaz. Bizim düşmanlarımızı yarın bizimle karşılaştırmandan hoşnutsuzluk duymayız. Biz elbette harpte sabırlı insanlarız. Karşılaşmada doğrularız. Umulur ki Allah bizimle seni sevindirir. O halde bizi Allah'ın bereketiyle yolla.»

Başka bir rivayette Sa'd b. Muaz şöyle demiştir:

«İstediğin yere git, istediğin kişiyle ilişki kur, istediğin kişiyle ilişkini kes, mallarımızdan dilediğini al, dilediğini ver. Bizden aldığın, bize bıraktığından bize göre daha sevimlidir.» **(ibn-i Kesir)**

Gerçek teslimiyet ancak zahiren ve batinen Allah ve Rasûlünün emirlerine teslim olunduğunda ve bu teslimiyet pratikte de ispat edildiğinde tezahür eder. Gerçekten teslim olanlar ancak imtihanlarda da başarılı olan kimselerdir. Bir cemaatin kuvveti de fertlerinin sayısı ile değil, fertleri içinde zahiren ve batınen Allah ve Rasûlünün emirlerine teslim olan ve pratikte de bunu kanıtlayan fertlerin sayısı ile ölçülür. İslâm cemaatine herhangi bir baskı olmadığı zaman cemaatin fertlerinin sayısı çok fazla olabilir. Fakat hiçbir zaman cemaatin kuvveti bununla ölçülmez. Fertlerin teslimiyeti ancak imtihana tabi tutulduklarında, bu imtihanda gösterdik-

leri başarı ile ölçülür. Cemaatin kuvveti de imtihanda başarılı olan fertlerin sayısıyla ölçülür. Bunun için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ensarilerin lideri olan Sa'd'dan bu cevapı işitince, ordudaki bütün ensari ve muhacir Müslümanlara tam anlamıyla güvenebileceğini anladı ve şöyle dedi: **«Yürüyünüz, sizlere müjde vardır. Çünkü Allah-u Teâlâ iki şıktan birini bana vaadetmiştir. Vallahi ben sanki şu an kâfirlerin ölüm yerlerine bakıyorum.»**

Cemaat lideri fertlerinden bu şekilde emin olursa onların güveni daha fazla olur ve yapacağı plan ve savaşlarda korkusuzca ve endişesizce hareket edebilir. Bu şekildeki fertlerden müteşekkil bir cemaate de Allah mutlaka yardım eder.

Şu halde İslâm cemaatinin yapması gereken fertlerinin sayısını rastgele kimselerle arttırmak değil, davalarına zahiren ve batınen teslim olan ve bu teslimiyetlerini pratikte de göstermeye hazır olan fertler yetiştirmektir. Bunun için de fertlerini değişik vesilelerle imtihan etmesi gerekir. Zira cemaat lideri sayıları çok fazla olsa da kesin olarak güvenemediği fertlerle önemli adımlar atmaktan çekinir. Şu da unutulmaması gerekir ki; Allah'ın yardımı sayıca fazla olan değil, sayıca az da olsa tam anlamıyla kendine teslim olan Müslümanlarla beraberdir.

ONSEKİZİNCİ ÖZELLİK

İstihbaratta Dikkat Edilecek Hususlar:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Bedir'e geldiğinde bizzat kendisi birkaç sahabesiyle birlikte keşfe çıktı. Yolda karşılaştığı bir bedeviye Kureyş hakkında sorular sordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bedeviye soru sorarken çok dakik bir yol izledi. Bedeviye sadece Kureyşliler hakkında değil kendileri hakkında da sorular sorarak kendisinin her iki grupla da alakası olmayan bir kişi olduğu izlenimini verdi. Üstelik soru sormaya öncelikle Muhammed ve ashabı hakkında sormakla başlayarak sanki onların durumunu daha çok merak ettiği izlenimini verdi. Bedevi soruları cevaplamadan önce onların kimlerden olduğunu sordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ancak sorulara cevap verildikten sonra kendilerinin kimlerden olduğunu haber vereceğini söyleyerek bedeviden haber alabilmek için kimliğini gizledi. Bedeviden her iki grup hakkında da bilgi aldıktan sonra, bedevinin onların kimlerden olduğu sorusu üzerine kendileri hakkında Kureyşliler'e bilgi gitmemesi için kendilerini gizleyip te'vile müsait bir cevap verdi. **«Biz sudanız.»** Aslında Rasûlullah bu ifade tarzıyla kendilerinin Allah tarafından sudan (nutfeden) yaratılmış oldukları hakikatını, kendisini gizlemek istediği için

bedeviye karşı bir te’vil malzemesi olarak kullanmıştır. Fakat bedevi bunu bir yer ismi zannetti. O yüzden bedevi: «Irak suyundan mı?» diye soru sorarak mukabelede bulundu.

Bu olayda Rasûlullah'ın çok ince bir plan izlediğine şahit olmaktayız. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sadece Kureyşliler değil kendileri hakkında da soru sormak suretiyle hem kendi kimliklerini gizleyerek her iki taraftan da olmadığı izlenimini vermiş, hem de kâfirlerin Müslümanlar hakkında bildikleri şeyleri öğrenmiştir. Sorularına cevap aldıktan sonra da bedevinin kendilerinin kimlerden olduklarına dair sorusuna te’vile müsait bir cevap vermiş böylece hem yalan söylememiş hem de kimliklerini gizlemiştir.

İslâmi hareketin bu hadiseden alması gereken çok önemli dersler vardır. Müslümanlar düşmanları hakkın da mümkün olduğunca fazla bilgi toplamak için gerekli araştırmayı yapmalıdırlar. Zira düşman hakkında bilgi ne kadar fazla olursa yapılan planlar o nisbette başarılı olur. Düşman hakkında bilgi toplama yanında Müslümanların kendi kuvvet ve kimliklerini de gizlemeleri ve düşmanın bunu öğrenmesini engelleyici her türlü tedbiri almaları gerekir. Ayrıca Müslümanlar pratik zekâlı olmalı ve bir kişiden bilgi alırken kimliklerini gizlemeleri gerektiğinde pratik bir şekilde kimliklerini gizleyebilmelidirler. Özellikle lider konumundaki cemaat fertlerinin bu hususta çok iyi eğitilmeleri gerekir.

ONDOKUZUNCU ÖZELLİK

Soruşturmada Başarının Sırrı:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* keşfini bitirip geri döndükten sonra kendi yaptığı keşifle yetinmeyip Ali b. Ebi Talib, Zübeyr b. Avvam ve Sa'd b. Ebi Vakkas'ı Kureyş hakkında bilgi toplamaları için Bedir kuyularına gönderdi. Bunlar orada Kureyş'den su taşımaya gelen iki köle buldular ve bunları esir alarak Rasûlullah'ın yanına geldiler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu sırada namaz kılıyordu. Sahabeler bu iki esiri sorguya çekiyorlardı. Esirler kendilerinin Kureyş'in su taşıyıcıları olduklarını söylediklerinde sahabeler onları dövdüler ve onlardan Ebû Süfyan'ın kervanından geldiklerini itiraf etmelerini istediler. Bu ikisi dayaktan korkarak Ebû Süfyan'ın su taşıyıcıları olduklarını söylediklerinde ise dayağı bıraktılar. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* namazını bitirince sahabelere: **«Adamlar doğru söyleyince onları dövüyorsunuz yalan söyleyince dayağı bırakıyorsunuz»** dedi.

Bu olay dikkatlice incelendiğinde, soruşturmada izlenmesi gereken metod bakımından önemli bir hususa işaret ettiği görülür. Sahabelerin

yapmış olduğu soruşturma başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Sahabeler yola Ebû Süfyan'ın kervanını ele geçirmek için çıktıkları için bütün istekleri kervanın ellerinden kaçmadığına dair bir bilgi alabilmekti. Bu iki sucunun da Ebû Süfyan'ın kervanına ait sucular olmalarını arzuluyorlardı. Bu yüzden soruşturmaya ön yargılı girişmişlerdi. Daha önce kendilerine ulaşan bilgileri hiç değerlendirmeden ön yargıyla bu iki sucudan kendi istekleri yönünde bilgi almaya çalışmışlardı. Tabiki bu yüzden soruşturma başarısızlıkla sonuçlanmış oldu. Olaya, daha önce elde ettiği istihbari bilgilerle tarafsız olarak yaklaşan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise bu iki kişinin doğru söylediğini anladı.

İslâmi hareketin bu olaydan istifade etmesi gereken önemli bir nokta vardır.

Bir soruşturma yapılacağı zaman soruşturanın tarafsız ve objektif yapılması nefsi etkenlerin ve çıkar hesaplarının soruşturmaya karıştırılmaması gerekir. Zira böyle yapılacak olursa soruşturmadan doğru sonuç alınamaz.

Ayrıca soruşturma esnasında sorulacak olan soruların öğrenilmek istenen en önemli konuya yönelik olması gerekir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yaptığı gibi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* o iki kişiye en önemli sorular olan sayısı ve kuvveti hakkında sorular sordu. Bunun dışında işe yaramayacak lüzumsuz sorular sormadı.

YİRMİNCİ ÖZELLİK

İslâm Cemaatinin, Fertlerinin Yeteneklerinden İstifade Etmesi Gerekir:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslümanların değişik bilgi ve tecrübelerinden istifade etmiştir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* her alanda olduğu gibi Müslümanların savaş teknikleri ve planları hususundaki bilgi ve tecrübelerinden de istifade etmiştir. İslâm, savaş hile ve planlarını sınırlandırmamış, bilakis bunları öğrenmeye ve geliştirmeye teşvik etmiştir. Şüphesiz savaş hile ve planlarını bilmek bu konudaki uzmanlık ve tecrübeye bağlıdır. Bu yüzden İslâm cemaatinin bu konudaki yetenekli fertlerini tespit edip onlardan istifade etmesi gerekir. Rasûlullah, sahabelerin savaş hususundaki bilgi ve tecrübelerinden istifade etmiştir. Zira Bedir savaşında buna şahit olmaktayız.

Bedir günü Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Bedir'e en yakın kuyuya geldiğinde, Habbab Münzir şöyle dedi: «Ey Allah'ın Rasûlü! Burayı nasıl gördün? Allah'ın seni oraya indirdiği bir konaklama yeri ise bizim için ne ileri ne de geri gitme hakkı yoktur. Yoksa o bir rey, harp ve hile

midir?» Rasûlullah: **«Bilakis o bir rey, harp ve hiledir»** buyurdu. Habbab dedi ki: «Ya Rasûlallah! Burası konaklama yeri değildir. Milleti kaldır. Kureyş için en yakın olan bir suya gidelim ve orada inelim. Sonra o suyun dışındaki kuyuların sularını bozalım ve orada bir havuz yapalım ve suyla dolduralım ki Kureyş ile savaştığımızda biz içelim onlar ise içmesinler. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* «**Hakikaten çok iyi bir fikir söyledin.»** dedi ve sonra Habbab'ın teklif ettiği planı uyguladı.

Uhud savaşında da Rasûlullah'ın Ebû Talha'nın ok atmadaki yeteneğinden istifade ettiğini görmekteyiz. Şöyle ki: Uhud günü asker yenilgiye uğrayıp Rasûlullah'ın yanından dağıldığı sırada Ebû Talha, Rasûlullah'ın yanında deriden yapılmış kalkanını siper yapmış kararlı bir vaziyette duruyordu. Ebû Talha iyi bir okçuydu. Yayının kirişi sertti. Oku hızlı giderdi. Uhud günü Ebû Talha çok ok attığından iki yahut üç yay kırmıştı. O gün Ebû Talha'nın yanından terkisi okla dolu geçen her mü'mine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* **«Terkindeki okları Ebû Talha'nın önüne boşalt»** derdi. **(Buhârî)**

Hendek savaşında da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Selman-ı Farisi'nin bildiği, o zamana kadar hiçbir arabın duymadığı bir savaş taktiğini uygulamıştır. Şöyle ki: Hendek savaşı günü Selman-ı Farisi: «Ya Rasûlallah! Biz Fars toprağında düşman süvarilerinin baskınlarından korktuğumuz zaman etrafımızı hendekle çevirip savunurduk.» dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de bu teklifi beğendi ve Medine'nin etrafında büyük hendekler açtırdı.

Bütün bu olaylarda gördüğümüz gibi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* cemaatteki değişik yeteneklere ve tecrübelere sahip fertlerden yeri geldikçe istifade etmiş ve her işi ehline vermiştir. Müslüman cemaatin bu hadiselerden alması gereken önemli dersler vardır. Şüphesiz cemaatteki bütün fertlerin tevhidin temelleri, şirk olan hususlar ve farz-ı ayın olan meselelerde kendilerine yetecek kadar bilgi sahibi olmaları şarttır. Fakat cemaatteki bütün fertlerin âlim seviyesine çıkacak kadar ilim sahabi olmaları şart değildir. Çünkü cemaatteki her bireyin bu konuda eşit yeteneğe sahip olması mümkün değildir. Cemaat fertlerinin bir kısmı ilim alma hususunda üstün, bir kısmı savaş bilgisi hususunda üstün, bir kısmı beden gücü bakımından güçlü, bir kısmı da siyaset alanında başarılı olabilir. Bunun için Müslüman cemaat, fertleri hangi alanda başarılı ise, o alanda onlara görev vermeli ve onların bilgi ve tecrübelerinden istifade etmelidir. Ayrıca İslâm cemaatinin fertlerini sadece ilim sahasında değil, cemaatin ihtiyaç duyabileceği diğer alanlarda da yetiştirip uzmanlaştırması gerekir. Bunun yanında cemaat içinde görev dağılımı yapılırken her ferde yetenekli ve uzman olduğu alanda görev verilmesi

gerekir. Cemaat içinde değişik alanlarda ne kadar çok uzman olursa ve bunlara uzman oldukları alanlarda ne kadar çok görev verilirse İslâm cemaati o derece güçlü olur.

YİRMİBİRİNCİ ÖZELLİK

Lideri Korumak:

Bedir savaşı günü Sa'd b. Muaz Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip dedi ki: «Ya Rasûlallah! Sana düşmanlardan uzak bir yer yapalım. Şayet savaş bizim aleyhimize sonuçlanırsa, sen Medine'de bulunan ve bizim savaş için çıktığımızı bilmeyen, seni en az bizim kadar seven ve savaş için çıktığımızı bilmiş olsalardı tereddütsüz savaşa katılacak olan kardeşlerimizin yanına gidersin. Onlar seni korurlar. Daha sonra toplanıp onlarla düşmanlarımıza saldırırsın.»

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Sa'd'ın bu sözlerine sevindi ve ona hayırla dua etti.

İslâm cemaati için lider hayati bir önem taşır. İslâm cemaatinin gücünü, sorunlarını, güçlü ve zayıf noktalarını en iyi bilen cemaat lideridir. Cemaat lideri cemaat fertlerini bir birine kaynaştıran bir harç gibidir. Onun ortadan kalkması halinde fertler arasındaki bağ zayıflayabilir. Çünkü cemaatle ilgili bütün bilgiler ve sorunlar cemaat liderinin elinde toplanır. Cemaat lideri bu verilerden yola çıkarak sorunlara en uygun çözümleri bulmaya çalışır. Bu şekilde cemaat uyum içinde ilerler.

Daha önce savaşta tek bir liderin emri altında toplanan müslümanların değişik liderleri olan müşrik topluluğuna karşı nasıl üstünlük sağladıklarını anlatmıştık. İşte bu sebeple liderin ortadan kalkması bir çok olumsuzluğu da beraberinde getirir ve Müslümanlar için büyük bir darbe olur. Çünkü lidersiz kalan Müslümanlar arasında büyük bir kargaşa ve anlaşmazlık ortaya çıkabilir. Liderin ortadan kalkmasıyla birçok lider ortaya çıkabilir ve bunlardan çıkabilecek değişik kararlar cemaati bölünmeye ve dağılmaya sürükleyebilir. Bütün meseleleri elinde toplayan liderin ortadan kalkmasıyla birçok meselenin çözümü zorlaşıp imkansız bir hal alabilir. Bütün bu olumsuzluklar İslâm cemaatinin çalışmalarının durmasına hatta cemaatin parçalanmasına dahi yol açabilir.

Kâfirler liderin bu önemli rolünü çok iyi bilirler ve bu yüzden onu ortadan kaldırmaya yönelik her fırsatı değerlendirirler. Rasûlullah'a daha Mekke'de iken girişilen çeşitli suikast girişimleri bunun açık bir kanıtıdır. O halde Müslümanların cemaat için bu kadar büyük önem taşıyan lider-

lerini korumak amacıyla her türlü tedbiri almaları, canları ve malları pahasına da olsa liderlerini korumaları gerekir.

YİRMİ İKİNCİ ÖZELLİK

Düzeni Bozan Müslümanlar Cezalandırılır:

Bedir günü iki ordu karşı karşıya gelmişti ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* elindeki bir okla Müslümanların saflarını düzeltiyordu. Bu sırada Sevad b. Gaziye'ye rastladı. Sevad saftan biraz ileri çıkmıştı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun karnını ok ile dürttü ve: **«Ey Sevad! Hizaya gir»** dedi. Sevad, Rasûlullah'a karnımı çok ağrıttığını söyledi. Bunun üzerine Rasûlullah karnını açıp kısas yapmasını istedi. Sevad da eğilip Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in karnını öptü.

Müslüman cemaat için düzen çok önemlidir. Bu da ancak Müslüman liderin verdiği emirlere tam itaat ile sağlanabilir. Bunun için Allah-u Teâlâ Müslüman emire itaati, kendisine ve Rasûlüne itaatle beraber zikretmiştir. Şayet Müslümanlar liderin koyduğu kurallara uymazlarsa veya düzeni bozucu hareketler yaparlarsa liderin onlara ceza verme yetkisi vardır. Bu İslâm'ın lidere verdiği bir yetkidir. Bilhassa öğretildikten sonra emre karşı gelen ya da düzeni bozan fertlere Müslüman lider daha sert cezalar verebilir. Fertler nefislerine ağır geldiği veya cezanın hikmetini kavrayamadıkları için cezaya karşı gelebilirler. Fakat bunun, lideri suçlara karşı ceza vermemeye sevketmemesi gerekir.

Bu hadisede Sevad'ın, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e itiraz edip kısas istemesi ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bunu kabul edip Sevad'ın kısas yapmasına izin vermesi iki sebepten dolayı olabilir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ya gerektiğinden fazla ceza verdiğini düşündüğü için kısasa izin vermiştir, ya da bir Rasûl olmasından dolayı Müslümanlara duyduğu şefkatten dolayı böyle davranmıştır. Bu olay emirlerine itaat etmemeleri halinde Müslüman emirin Müslümanlara ceza veremeyeceğine delil olamayacağı gibi fertlere ceza verdiğinde emire kısas yapılması gerektiğine de delalet etmez.

Zira böyle birşey caiz olmasaydı, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* daha başlangıçta Sevad'ın karnına vurmazdı.

Evet, emirin, koyduğu kurallara karşı gelinmesi halinde ceza verme hakkı vardır. Fakat emirlerin de ceza hususunda aşırı gitmemeleri ve nefsanî davranmamaları gerekir. Şayet lider nefsanî davranacak olursa ona ceza verme yalnız Allah'a ait olan bir husustur. Cemaat fertleri bu yüzden lidere ceza vermeye kalkışamazlar. Çünkü o zaman cemaat içinde düzen bozulur. Müslümanlara düşen görev; şayet lider zalim ise, onu

ıslah etmek için ona vaaz ve nasihatta bulunmaktan ibarettir. Bunun için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şehidlerin en büyüğünün zalim hükümdara hakkı söyleyen kişi olduğunu haber vermektedir.

(Buhârî-Müslim)

Yine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in zalim veya nefsi davranması halinde bile lidere itaatsizlik yapılamayacağına dair birçok hadisi vardır. Fakat bu haram ve küfür konusunda lidere itaati gerektirmez. Çünkü bu konularda lidere itaat söz konusu değildir. Bu konuda da Rasûlullah'ın hadisi çoktur. Örneğin, Ubade b. Samid'den şöyle demiştir:

«Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Akabe gecesi biz Ensarı (biat için) davet etmişti. Biz de biat ettik. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ensar üzerine bir borç olarak bizden aldığı ahit ve misakta şöyle biat ettik: «Allah'ın ve Rasûlünün emirlerini dinleyip onlara neşeli veya kederli, kolay ya da zor her hal üzere itaat etmek ve Allah'ın kitabından kuvvetli bir delile dayanarak açık bir küfrünü görmemiz müstesna, emir sahipleri kendi arzularını bizim nefislerimiz üzerine tercih etseler bile onlara itaat etmek ve isyan etmemek.» **(Buhârî)**

YİRMİ ÜÇÜNCÜ ÖZELLiK

Müslümanlar Kendilerine Yapılan iyiliği Unutmazlar, Kendilerine Zarar Verenleri ise Cezasız Bırakmazlar:

Bedir günü Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sahabelerine Beni Ha-şim kabilesinden olan kimseleri, Ebû'l Bahteri b. Hişam b. Esed'i ve Abbas b. Abdulmuttalib'i öldürmemelerini söyledi.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in öldürülmesini yasakladığı bu kişiler, Mekke'de iken müşrik olmalarına rağmen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve Müslümanlara çok yardım eden kimselerdi. Örneğin; Beni Haşim kabilesi yıllarca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve Müslümanları himaye etmiştir. Hatta bu yüzden Kureyşlilerin ekonomik ve sosyal boykotlarına maruz kalmışlardı. Ebû'l Bahteri ise Rasûlullah ve Müslümanlara hiçbir zaman işkence etmemiş veya kötü sözle eziyet etmemişti. Hatta Müslümanlara ve Beni Haşim'e yapılan boykotun kaldırılması için en çok çalışan kimselerden birisiydi. Abbas b. Abdulmuttalib ise daha risaletin başlangıcından beri Rasûlullah'ı koruyan, hatta biat gibi Müslümanlar için en önemli hadiselerde bile Rasûlullah'ın yanında yer almış bir zattı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* İslâm'a bu kadar faydalı olan bu şahısların yaptıkları iyilikleri unutmamış ve Müslümanlara onları öldürmemelerini ve onlara zarar vermemelerini emretmiştir. İşte bu olayda da görüldüğü gibi Allah Rasûlü İslâm'a ve Müslümanlara yapı-

lan iyilikleri unutmamış, kendileri güçlü oldukları zaman, iyilik yapanlara mutlaka yaptıkları iyiliklerin karşılığını vermiştir. Rasûlullah'ın Bedir esirleri hakkındaki sözü de bu konuya açık bir delil teşkil etmektedir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Bedir savaşı sonrasında şöyle demiştir:

«Eğer Mut'im b. Adiy sağ olsaydı da benden şu esirleri bırakmamı isteseydi, onun hatırına bu esirleri serbest bırakırdım» (Buhârî-Ebû Davud)

Rasûlullah'ın Mut'im b. Adiy hakkındaki sözleri boş yere değildi. Mut'im, Ebû Talib'in ölümünden sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i himaye etmiş ve birçok eziyetin başına gelmesini engellemişti. Hatta Taif dönüşü Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke'ye girmek için himayesine başvurduğu kimselerden hiç birisi himaye etmeyi kabul etmezken Mut'im b. Adiyy onu himayesine alarak bu sıkıntılı durumdan kurtarmıştı. İşte Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun bu iyiliklerini unutmamış ve Bedir savaşı sonucu muzaffer olduklarında şayet o sağ olsaydı ve esirleri isteseydi onun hatırına onları serbest bırakacağını söylemiştir. İşte bu İslâm'ın iyiliğe karşı iyilikle mukabelede bulunma prensibine uygunluk arzeder.

Bunun yanında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve ashabı İslâm'ın zayıf olduğu dönemlerde imanlarından dolayı müslümanlara veya İslâm davasına zarar verenleri cezasız bırakmamışlardır. Bedir savaşından sonra esir alınan müşriklerin çoğu öldürülmezken malı, canı ve diliyle İslâm'a ve Müslümanlara zarar vermeye çalışan Nadr b. Haris ile Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e her türlü eziyet ve işkenceyi reva gören Ukbe b. Ebi Muayt esir alındıktan sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in emriyle öldürülmüşlerdir.

Bu olaylardan Müslümanların dikkate almaları gereken önemli bir noktaya işaret vardır. Müslümanlar nankör değildirler. Müslümanlar zayıf oldukları dönemlerde kendilerine yardım eden ve İslâm'ın ilerlemesi hususunda katkıda bulunan müşriklere ellerinden gelen iyiliği yapabilirler. Bunun yanı sıra Müslümanlar, kendilerine imanlarından dolayı eziyet veren ve İslâm'ın ilerlememesi için elinden geleni yapan kimseleri ise cezasız bırakmazlar. Onlara ilk fırsatta hak ettikleri cezayı verirler.

YİRMİDÖRDÜNCÜ ÖZELLİK

Örnek iman:

Bedir savaşında Müslümanlar en yakın akrabalarına karşı savaşmışlar, hatta onları bizzat öldürmüşler veya esir etmişlerdir. Örneğin; Ömer b.

Hattab dayısı As b. Hişam b. Mugire'yi öldürmüştür. Mus'ab b. Umeyr kardeşinin bir ensari tarafından esir alındığını gördüğünde: «Onu sakın kaçırma, onun annesi zengindir. Onun karşılığında çok fidye verir.» demiştir. Onun bu tavrını gören müşrik kardeşi: «Ey Mus'ab! Biz kardeş değil miyiz? İnsan kardeşine böyle yapar mı?» dedi. Buna karşılık Mus'ab: «Benim kardeşim sen değilsin, seni yakalayan Müslüman benim kardeşimdir» dedi.

Müslümanlar o gün akrabaları dahi olsa müşriklerle savaşmaktan, onların ölmesinden veya esir alınmalarından sıkıntı duymamışlardır. Örneğin; Ebû Huzeyfe'nin babası Utbe b. Rebia'nın cesedi müşriklerin atıldığı kuyuya atılırken, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Huzeyfe'nin yüzünün değiştiğini gördü. Bunun sebebini sorduğunda Huzeyfe şöyle demiştir: «Ya Rasûlallah! Ben babamın sonunun bu şekilde olacağından zaten şek etmedim. Benim üzüldüğüm onun bu şekilde öldürülmesi değildir. Babam akıllı bir adamdı. Bundan dolayı onun İslâmı seçeceğini ummuştum. Fakat bugün onun İslâmla şereflenemeden öldüğünü görüyorum. Bunun için üzüldüm» dedi.

Bütün bu hadiseler o mü'minlerin kalplerindeki imanın açık bir göstergesidir. İslâm akidesi kalpte yerleştiği zaman kişi en yakın akrabası dahi olsa, bu uğurda feda etmeye hazırdır. Bu akide kalbe yerleştiği zaman artık kalpte sadece bu akideye bağlı olanlara karşı sevgi bulunur. Bu akideye karşı savaş açanlara karşı ise Müslümanlar en yakın akrabaları dahi olsa sevgi besleyemeyecekleri gibi onları öldürmek için elinden geleni yaparlar ve onların ölümünden dolayı üzülmezler, bilakis sevinirler. Bu noktada artık akrabalık bağının hiçbir bağlayıcı fonksiyonu yoktur.

Müslümanların İslâm'a savaş açmayan kimselere karşı ise tavırları şüphesiz aynı değildir. Şüphesiz Müslümanlar onlara karşı sevgi besleyemezler fakat bunun Müslümanları, onların hidayete ermeleri için ellerinden geleni yapmaktan alıkoymaması gerekir. Fakat bir Müslüman ister harbi olsun ister olmasın hiçbir kâfiri bir Müslümana tercih edemez. İşte bütün bu anlatılanlar kalpteki tevhid akidesinin pratik bir göstergesidir. Bu akide kalplere yerleştiği zaman, bu sonuçların tezahür etmesi gerekir. İşte bu akide ancak bu şekilde kalbe yerleştiği zaman kişi imanın tadını tadar. Kalplerine imanı bu şekilde yerleştiren bir topluluğa ise Allah-u Teâlâ mutlaka yardım eder ve böyle bir toplulukta, mutlaka zafere ulaşacaktır.

YİRMİ BEŞİNCİ ÖZELLİK

Zorlayıcı Baskının Sınırları:

Mekke'deki bir kısım Müslümanlar hiçbir geçerli mazeretleri olmadığı halde Medine'ye hicret etmemişlerdi. Bedir savaşı vuku bulunca kâfirler onları kendileriyle beraber savaşa çıkmak için zorladılar. Onlar da çıkmamaları halinde kâfirler tarafından Müslümanlıklarının anlaşılıp öldürüleceklerinden korkarak savaşa çıktılar. İki ordu karşı karşıya gelip savaş başlayınca Müslümanlar; hicret etmeyen ve savaşa katılmamaları halinde Müslüman oldukları anlaşılacağı için öldürülecekleri korkusuyla istemeyerek savaşa katılan ve Müslümanların oklarıyla ölenler hakkında ihtilafa düştüler. Kimisi, onlar kâfir olarak öldü, kimisi de Müslüman olarak öldü demeye başladı.

Bunun üzerine Allah-u Teâlâ onlar hakkında şu ayetini indirdi:

«Nefislerine zulmedenlerin canlarını aldıkları zaman melekler onlara: «Ne haldeydiniz?» deyince onlar: «Biz yeryüzünde zayıf kimselerdik» dediler. Melekler de: «Allah'ın arzı geniş değil miydi? Hicret etseydiniz ya.» dediler. Onların varacakları yer cehennemdir. O ne kötü dönüş yeridir.» (Nisa: 97)

Bu ayetiyle Allah-u Teâlâ onların Müslüman değil, kâfir olarak öldüklerini bildirmiştir.

Bu kimseler niçin kâfir olmuşlardı? Kâfirlerin safında savaşa çıktıkları için mi? Bir kâfir bir Müslümanı yakalasa ve: «Eğer bizimle savaşa çıkmazsan seni öldürürüm» dese böyle bir durumda Müslümanlara eziyet vermemek şartıyla kâfirlerle savaşa çıkan bir Müslüman kâfir olur mu? Şüphesiz olmaz. Çünkü burada ikrah-ı mülci (zorlayıcı baskı) söz konusudur. İkrah-ı mülci altında kalben inanmadığı halde küfür işleyen kişi kâfir olmaz.

O halde Bedir'de kâfirlerle savaşa çıkan Müslümanlar için ölüm tehlikesi gibi bir zorlayıcı baskı mevcut olduğu halde Allah-u Teâlâ niçin onların bu mazeretlerini kabul etmeyip onlara kâfir hükmü verdi? Onların kâfir olmalarının sebebi sadece savaşa çıkmaları değildi. Onlar mazeretleri olmadığı halde hicret etmeyip bu duruma düştükleri için kâfir olmuşlardı. Zira şayet onlar hicret etmiş olsalardı, bu hale düşmezlerdi.

Bu şuna benzer: Bir kişi kâfirler tarafından yakalanıp içki içmeye zorlandığı için içki içse, bu hususta mazeretlidir ve işlediği haramdan sorumlu tutulmaz. Fakat hiçbir mazereti veya mecburiyeti olmadığı halde bir meyhaneye giren, meyhaneye girdikten sonra kâfirler tarafından zorlanarak içki içirilen kişi için, kâfirlerin zorlamaları mazeret olamaz ve o haram işlemiş olmaktan kurtulamaz. Çünkü meyhanede içki içirilme ihti-

mali fazladır. Kişi bunu bile bile mecbur olmadığı halde oraya girerse artık onun hiçbir mazereti kabul edilmez.

Bunun için Müslüman bir devlet olduğu halde, mazeretsiz olarak kâfir devlette kalıp Müslüman devlete hicret etmeyen Müslümanlar, zorlanma söz konusu olsa dahi işledikleri küfür ve haramlardan sorumludurlar ve onların hiçbir mazereti kabul edilmez. Çünkü onlar küfür devleti içinde her an küfre düşebileceklerini ve haram işleyebileceklerini biliyorlardı. Bu yerden hicret etme imkânları olduğu halde hicret etmeyip arada kalmışlardı. Bu yüzden artık onların hiçbir mazereti kabul edilmez.

Fakat şayet yeryüzünde İslâm devleti mevcut değilse veya mevcut olduğu halde geçerli bir mazeretleri olduğu için İslâm devletine hicret edemeyen ya da Müslüman lider tarafından kâfir devlette görevlendirilen kimseler, şayet kâfirler tarafından geçerli bir zorlama ile küfür veya haram işlemeye zorlanırlarsa, onlar Allah katında mazeretli sayılırlar ve işlediklerinden dolayı sorumlu tutulmazlar. Fakat Müslümanlar ister mazeretleri olduğu için, ister mazeretleri olmadığı halde hicret etmesinler, zorlayıcı baskı ile zorlansalar bile hiçbir zaman kâfir ordu içine katılarak Müslümanlara karşı savaşamazlar. Kâfirlerle savaşa çıkmak her zaman tek başına küfür değildir. Küfür olan savaşa çıkıp bizzat Müslümanlarla savaşmaktır. Bu noktada Müslümanlar, hayatları dahi söz konusu olsa hiçbir zorlayıcı baskı altında böyle birşey yapamazlar. Şayet kâfirlerle savaşa çıkmak kâfirlerin sayısını çok gösterdiği için Müslümanların yenilgisine sebep olacaksa bu da her halukarda küfür olur. Sonuç olarak Müslümanların, gerçek zorlama ile bile zorlansalar, Müslümanlara ve İslâm'a büyük zararlar verebilecek bir şekilde kâfirler safında savaşa katılmaları caiz olmaz ve mazeretleri ne olursa olsun küfürdür.

YİRMİALTINCI ÖZELLİK

Bedir Savaşı Hakkında İnen Enfal Suresindeki Dersler:

Enfal Suresi Bedir savaşından sonra bu savaş hakkında inmiştir ve birçok önemli dersleri içermektedir. Şimdi bu dersleri kısaca özetleyelim.

1 - Allah-u Teâlâ bu surede, Bedir savaşı esnasında ortaya çıkan Müslümanların hatalarını ve zaaflarını anlatıyor ve bir daha aynı hataları yapmamaları hususunda onları uyarıyor. Ayrıca bu hataların ve zaafların tedavi yollarını da açıklıyor.

2 - Allah-u Teâlâ bu surede, mü'minlerin kalbine bir kibir veya gururlanma gelmemesi ve kendilerine bir pay çıkartmamaları için Bedir'de kazanılan zaferin onların kuvvet ve gayretiyle değil ancak kendi yardı-

mıyla kazanıldığını bildiriyor. Yine Allah-u Teâlâ Müslümanlara savaşta ettiği yardım ve verdiği nimetleri hatırlatıyor.

3 - Allah-u Teâlâ bu surede, savaşta zafere ulaşacak fırkanın sahip olması gereken karakter ve ahlak özelliklerini bildiriyor ve savaşta başarılı olabilmek için yapılması gereken şeyleri anlatıyor.

4 - Allah-u Teâlâ bu surede Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve Müslümanların savaşa çıkış sebeplerini bildiriyor. Onların dünya metaı için değil yalnız Allah'ın rızasını kazanmak ve Allah'ın dinini hakim kılmak için cihad ettiklerini, müşriklerin gayesinin ise yalnız dünya metaı elde etmek olduğunu ve onların ancak kibir ve gururlarının esiri olarak savaşa çıktıklarını bildiriyor.

5 - Allah-u Teâlâ bu surede müşrikleri, münafıkları ve ehli kitabı hakka dönmeleri hususunda uyarıyor ve dönmemeleri halinde onları çetin bir azabla tehdit ediyor.

6 - Surede Allah-u Teâlâ kazanılan ganimetlerin nasıl dağıtılacağı hususundaki hükmünü bildiriyor.

7 - Surede Allah-u Teâlâ bu merhaledeki savaş ve barış ile ilgili hükümleri bildiriyor. Allah-u Teâlâ bu surede artık bu dinin sadece ibadetler ve inançlar hususunda hükümler bildiren bir inançlar manzumesinden ibaret olmadığını bu dinin hayatın her alanında olduğu gibi devlet idaresi alanında da hükümler beyan eden bir hayat sistemi olduğunu beyan ediyor.

8 - Allah-u Teâlâ bu surede İslâm devleti içindeki Müslümanlar ile İslâm devleti dışında bulunan Müslümanların bağını bildiriyor. Bu iki grup arasındaki tek bağın akide bağı olduğunu bildiriyor. İslâm devleti dışındaki Müslümanlarla İslâm devleti içindeki Müslümanların onlar İslâm devletine hicret etmedikleri müddetçe aralarında akide bağı dışında bir bağın mümkün olamayacağını beyan ediyor.

YİRMİYEDİNCİ ÖZELLİK

Müşrikler Saldırıya Geçmeden Onlara Saldırma:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in çok önemli bir prensibi vardı. Müşriklerden bir grubun Müslümanlara saldıracağını öğrendiği zaman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlar daha bu işe girişmeden önce onlara saldırır ve onları yenerek saf dışı bırakır, böylece Müslümanlar için çok büyük faydalar sağlardı. Bu konuda Rasûlullah'ın hayatında birçok örneğe rastlamaktayız.

Örneğin;

1 - Necd'de Zi-Emr Gazvesi: Bedir savaşından sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Gatafan'dan Ben-i Sa'lebe ve Beni Muharib'in Müslümanlarla savaşmak için hazırlandıklarını öğrendi. Bunun üzerine onlar saldırmadan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlar üzerine bir gazve düzenledi.

2 - Beni Süleym Gazvesi: Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Beni Süleym kabilesinin Müslümanlarla savaşmak için hazırlık yaptığını haber aldı. Bunun üzerine onlar daha harekete geçmeden onların üzerine bir gazve düzenledi.

3 - Ebû Seleme Seriyyesi: Uhud savaşından sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Huveylid b. Talha ve Ebû Seleme'nin kendilerine itaat eden milletleri ile beraber harekete geçip Esed b. Huzeyme oğullarını Rasûlullah'a karşı savaşa davet ettiği haberini aldı. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû Seleme komutasında yüzelli kişilik bir birliği onlar daha harekete geçmeden onların üzerine gönderdi. Müslümanlar Esed b. Hüzeyme oğullarını, aralarında savaş olmadan bozguna uğrattılar ve ganimetlerle geri döndüler.

4 - Uhud savaşından sonra Süfyan b. Halid el-Handeli Mekke yakınlarındaki Arne vadisinde Müslümanlarla savaşmak için adam toplamaya başladı. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Abdullah b. Üneys'i göndererek onu öldürttü.

5 - Zatur-Rika Gazvesi: Rasûlullah hicretin 7. yılında Beni Muharib ve Beni Sa'lebe'ye saldırdı.

Bu olaylar gibi daha birçok olaya rastlamaktayız. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in, Müslümanlara saldırmaya hazırlanan bu gibi kâfirler saldırıya geçmeden, onların üzerine saldırılar düzenlemesi Müslümanlara büyük faydalar sağlamıştır.

Müslümanların bu gibi saldırılarını gören etraftaki diğer kâfir kabileler Müslümanlarla savaş etmekten çekinir olmuşlardı.

Savaşta çoğunlukla, saldırılan tarafın haberi olmadığı zaman, saldıran taraf başarılı olur. İşte bu tür saldırılarla Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* birçok Allah düşmanını yenilgiye uğratmış ya da antlaşma yapmaya mecbur bırakmıştır.

Rasûlullah'ın takip ettiği bu prensipten İslâmi hareketin alması gereken çok dakik dersler vardır. Müslümanlar düşmanlarını daima takip etmelidirler. Şayet onlardan bir saldırı tehlikesi olursa, Müslümanların güçleri yetiyor ise onlardan önce davranıp onlar saldırmadan onlara saldırmaları gerekir. Böylece hem o kâfirlerin saldırıları engellenmiş olur hem de bu gibi İslam düşmanlarına büyük zararlar verilmiş olur. Hem de diğer kâfirler böylece Müslümanlardan çekinirler.

YİRMİSEKİZİNCİ ÖZELLİK

Suikast Olayları Ve Etkileri

Mervan Kızı Asma'nın Öldürülüşü:

Asma Bedir Savaşı dönüşü öldürülmüştür. Bu kadın Müslümanlar ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* aleyhine şiirler söyler, kavminden Müslüman olan kişilere diliyle çok eziyet verirdi. Bu kadın yüzünden onun kavminden birçok kimse Müslüman olmalarına rağmen Müslümanlıklarını gizliyorlardı. Birçoğu da onun dilinden korktuğu için Müslüman olmaktan çekiniyorlardı. Âmâ (kör) bir sahabi olan Umeyr b. Adiy b. Hutam hiç kimseye danışmadan gitti ve onu öldürdü.

Bu olaydan almamız gereken iki önemli ders vardır:

1 - Müslüman bir ferdin önemli bir harekete girişmeden önce muhakkak emirine danışması gerekir. Fakat bazı meseleler vardır ki, o meselelerde her Müslüman doğal olarak görevlidir. İslâm'a düşman olan, onun yok olması için çalışan kimseleri ortadan kaldırmak, fırsat bulunduğunda her Müslümanın doğal bir görevidir. Bu olayda Umeyr Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e danışmadan bu işi yaptığı için yaptığının doğru olup olmadığından şüphelenmişti. Bunu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e haber verdiğinde ise Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onu azarlamamış bilakis ona hayırla dua etmiştir. Bu da bir Müslümanın İslâm cemaatine zarar vermemek şartıyla fırsatını bulduğunda küfrün başı durumunda olan bu gibi kimseleri ortadan kaldırmak için özel olarak izin istemesine gerek olmadığını gösterir.

2 - Asma gibi kâfirler İslâm'a çok büyük zararlar verebilirler. Bu zararlar Müslümanlar aleyhine laf atmak ve onlara eziyet etmek suretiyle olabileceği gibi, yeni Müslüman olacak kimselerin Müslüman olmalarını engellemek suretiyle de olabilir. Bu şekilde İslâm'a zarar veren kimselerin ortadan kaldırılmasıyla İslâm'a çok büyük bir hizmet yapılmış olur. Çünkü böylece hem Müslümanlar o kâfirin eziyetlerinden emin olurlar, hem de yeni Müslüman olmak isteyenlerin yolu açılır. En önemlisi de; bu gibi suikastlar, aynı cürümü işlemeye kalkışacak kâfirlerin gözünü korkutur ve buna kalkışmaktan çekindirir. Bu gibi fertleri ortadan kaldırmak İslâm'a büyük faydalar sağladığı için, bu işi yapanların da Allah katında büyük ecirleri vardır. Bunun için bu iş çok tehlikeli de olsa Müslümanların bu hususta yarışmaları gerekir. İslâm cemaati içinde böyle cesur erler ne kadar çok olursa, İslâm'a zarar vermek isteyen kâfirler de o ölçüde Müslümanlardan çekinirler.

Ka'b b. Eşref'in Öldürülüşü:

Ka'b b. Eşref'in öldürülmesi de ders alınması gereken çok önemli incelikler içermektedir. Bunlar:

1 - İslâm'a zarar veren kimselerin ortadan kaldırılmaları gerekir. Fakat bunları ortadan kaldıracak fertlerin rastgele değil, belli bazı özelliklere sahip kimseler arasından seçilmeleri gerekir. Öncelikle öldürme eylemini gerçekleştirecek Müslümanın, öldürülecek kişinin kuşkulanmayacağı kimselerden olması gerekir. Bu olayda da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu iş için İbn-i Mesleme'yi görevlendirdiğinde İbn-i Mesleme'nin kendisine yardımcı olarak Ka'b b. Eşref'in süt kardeşi olan Ebû Naile'yi de seçtiğini görmekteyiz. Çünkü Ebû Naile Ka'b'ın, aralarındaki süt bağından dolayı hiç kuşkulanmayacağı bir kimseydi. Bu yüzden Ebû Naile gece çağırdığında hanımı kuşkulanmasına rağmen, Ka'b süt kardeşi de içlerinde olduğu için onlardan kuşkulanmamıştır. İleride işleyeceğimiz İbn-i Senune'nin öldürülmesi olayında da bu özelliğin olumlu etkisini görmekteyiz. Zira İbn-i Senune'yi öldüren Muheyyise İbn-i Mesud ile İbn-i Senune arasında da yakınlık olduğunu görmekteyiz. Zira Muheyyise'nin ağabeyi Huveyyise ile İbn-i Senune halif (antlaşmalı) idiler.

Bu yüzden Muheyyise rahatlıkla İbn-i Senune'nin yanına girip çıkabiliyordu. Onu öldürmek için yanına gittiğinde de İbn-ü Senune ondan hiç kuşkulanmamıştı.

O halde bu gibi önemli öldürme olaylarını gerçekleştirecek kimseler seçilirken, bu kimselerin öldürülecek kimsenin şüphelenmeyeceği kimselerden seçilmesine dikkat edilmesi gerekir.

2 - Bu gibi görevleri üstlenen kimselerin yalan, kandırma, Müslümanlar aleyhine laf atma, Müslümanlara zarar vermek istediği imajı bırakma gibi yolları kullanmaları caizdir. Rasûlullah'ın, İbn-i Mesleme'ye bu hususlarda izin vermesi, buna açık bir delildir. Fakat bu yollara başvurma ancak Müslüman cemaat liderinin iznine bağlıdır. Fertlerin cemaat liderinden izin almadan kendi kafalarına göre bu gibi yollara başvurmaları caiz değildir. Zira İbn-i Mesleme'nin Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den izin almadan böyle birşeye kalkışmaması da buna açık bir delildir.

3 - Suikast eyleminin başarıya ulaşabilmesi için suikastı yapacak kimsenin öldüreceği kimse karşısında kurnaz, sinsi ve uyanık değil; kandırılması kolay, saf ve pasif bir tablo çizmesi gerekir. Zira öldürülecek kimse, karşısındakinin kurnazlık ve uyanıklığından şüphe ederse daima tetikte bekler ve tedbirli olur. Fakat öldürecek kimse saf ve kolay kandırılabilecek bir tipte olursa, öldürülecek kimse ona karşı rahat olur ve hiçbir tedbir alma ihtiyacı duymaz. Bu olayda da Müslümanların Ka'b b. Eşref'e karşı saf ve kolay kandırılabilecek, zararsız kimseler imajı verdiklerini

görmekteyiz. Zira onlar bu olayda çok az bir yiyecek karşılığında en değerli eşyaları olan silahlarını verme aptallığına düşmüş saf kimseler görüntüsündeydiler. Ka'b da bu gibi saf kimselerden kendisine bir zarar gelebileceğini hiç hesap etmemişti.

4 - Bu olayda İbn-i Mesleme ve arkadaşları öldürme olayında kullanacakları silahları da çok güzel bir kılıfla gözden uzak tutmuşlardır. Zira onlar silahlarını öldürmek için kuşanmış kimseler değil, ticaret için getirmiş kimseler görüntüsü içindeydiler. Bu yüzden Ka'b onların silahlarından hiç kuşkulanmamıştı. Şu halde Müslümanlar öldürme işinde kullanacakları silahları şüphe çekmeyecek bir şekilde taşımalıdırlar.

5 - Bu gibi önemli olaylarda kullanılacak silahların ve aletlerin çok etkili ve kesin sonuç verecek silah ve araçlardan seçilmesine dikkat edilmelidir. Bu olayda da Muhammed b. Mesleme'nin yanında taşıdığı sivri ve keskin bıçağın çok etkili olduğunu ve en etkili darbenin bu silahdan geldiğini görmekteyiz.

6 - Müslümanların, öldürecekleri kimsenin şüphesini çekecek her türlü şeyden uzak durmaları gerekir. Bu olayda da Ebû Naile sütkardeşi olan Ka'b'ın yanında yürürken diğer arkadaşları Ka'b'ı şüphelendirmemek için onların etrafında değil, uzağından yürümüşlerdi. Yine Ebû Naile Ka'b'ın başını tutarken ilk önce izin isteyerek koklamak için tuttu. Ka'b bundan kuşkulanmadı. İkinci sefer yine koklamak için izin istedi. Hâlbuki bu tutuş koklamak için değil onu öldürmek içindi. Fakat Ka'b birinci tutuştan kuşkulanmadığı için, ikincisine de izin vermişti. Bunun için öldürülecek kimseyi kuşkulandıracak herhangi bir hareket bütün planın mahvolmasına sebep olabilir.

7 - Ka'b b. Eşref'in öldürülmesi yahudileri çok korkuttu. Bir yahudi liderin yatağından kaldırılarak gözleri önünde suikasta uğraması onları dehşete düşürdü. Bu yüzden bu olaydan sonra hiçbir yahudi lider tek başına gezemez oldu. Onlar bu tedirginlikleri yüzünden Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip tekrar aralarındaki antlaşmayı yenileme ve sağlamlaştırma ihtiyacı duydular.

İbn-i Senune'nin Öldürülüşü:

Muheyyise, ağabeyinin halifi ve kendisinin de yakın arkadaşı olmasına rağmen, İslâm'a zarar vermesi sebebiyle Rasûlullah'ın öldürülmesi emrini verdiği İbn-i Senune'yi gözünü hiç kırpmadan öldürmüştür. Evet, bu akide artık kalbe yerleştiği zaman ortada ondan daha yüce hiçbir değer kalmaz. Bu akide kalbine yerleşmiş olan kişi İslâm'a zarar veren kâfir en yakın akrabası dahi olsa onu ortadan kaldırmakta bir an dahi tereddüt etmez. Çünkü bu imanın açık bir alametidir. Hele bir de buna Müslüman

liderin emri eklenirse artık Müslümanın gözü hiçbir şeyi görmez olur ve bu emri yerine getirmek için canla başla savaşır. Çünkü o zaman bu görevi yerine getirme hem akideye hem de lidere olan içten bağlılığın pratik bir göstergesi halini alır.

İşte İslâm akidesinin fertler üzerindeki etkisi böyledir. Bu akide sahipleri İslâm'a zarar verenleri ortadan kaldırmak için herşeyi yapmaya hazırdırlar. Bu kâfirler en yakın akrabaları olsa bile... Zira Muheyyise ağabeyinin: «Senin karnında hala İbn-i Senune'nin yedirdiği yağlardan mevcut olmasına rağmen sen nasıl onu öldürebildin?» diye kızması üzerine verdiği cevap da ibret vericidir. O şöyle demiştir:

«Şayet Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* seni öldürmemi emretseydi gözümü hiç kırpmadan seni de öldürürdüm.» Evet bu akideye tam olarak inanmış ve gerekleriyle amel eden bir kişiden bunların zuhur etmesi çok doğaldır. Çünkü bir kimsenin kalbinde bu akide iyice yer edince onun için bütün diğer bağlar ve değerler basit kalır. Muheyyise'nin bu samimi yönelişi, sonuçta ağabeyinin de İslâm'la şereflenmesine vesile olmuştu.

Süfyan b. Halid El-Hendeli'nin Öldürülmesi:

Bu kişi Uhud savaşından sonra öldürülmüştür. Bu kişi Arafat ile Müzdelife arasında bulunan Arne vadisinde, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'le savaşmak için adam topluyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onu öldürme görevini Abdullah b. Enes'e verdi. Ona kimliğini gizlemek için kendisinin Huzaa kabilesinden olduğunu söylemesini ve İslâmını gizleyerek Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'le savaş etmek için geldiğini söylemesini emretti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona, gerek kendisi gerekse Müslümanlar aleyhinde dilediğini söyleme izni verdi. Süfyan da Arne vadisine gidip bu Allah düşmanını hakladı. Bu suikast Mekkelileri çok tedirgin etti. Çünkü Arne vadisi Mekke'ye çok yakın bir yerdeydi. Böylece Mekkelilerin maneviyatları çökertildi. Çünkü bu Müslümanların Uhud yenilgisine rağmen hala güçlü olduklarını ve istedikleri zaman Mekke'nin içinde dahi istedikleri adamı öldürebileceklerini gösteriyordu. Bu adamın öldürülmesiyle Müslümanlar kendileri aleyhinde toplanan büyük bir orduyu çökerttiler ve kendilerine büyük zarar verebilecek bir savaşı önlediler. Aynı zamanda bu olay, Müslümanlar aleyhinde çalışmayı düşünen birçok müşriğin de bu işten vazgeçmesine vesile olmuştur.

Bazı kâfirler Müslümanlara karşı etraflarında adam toplama özelliğine sahip olabilirler. Bu yüzden bu gibi kişiler Müslümanlar için büyük tehlike arzederler. Bunun için Müslümanların bu gibi kişileri öldürmek için elle-

rinden geleni yapmaları gerekir. Çünkü bu gibi kişilerin ortadan kaldırılmaları Müslümanları birçok önemli zararlardan korur.

Ebû Rafi'nin Öldürülmesi:

Ebû Rafi'nin öldürülmesi de birçok önemli dersleri içermektedir. Bunlar:

1 - Ka'b b. Eşref'i öldüren Müslümanlar Evs kabilesinden idiler. Böyle hayırlı bir işte geri kalmak istemeyen Hazreçliler, onların yakaladıkları bu ecrin bir benzerini yakalayabilmek için Ka'b b. Eşref gibi İslâm'a zarar veren bir kişiyi öldürmek istediler. Sonuçta onlar da Ebû Rafi'yi öldürerek Evslilere yetişmeyi istediler. Evet, onlar böyle hayırlı işlerde yarışıyorlardı. Müslümanlara ve İslâma zarar veren kişileri öldürmek gibi hayırla işlerde yarışmak müstehaptır. Bu yarış Müslümanların birbirine hasedini değil bilakis onların imanlarının ne kadar güçlü ve İslâm'a bağlılıklarının ne kadar kuvvetli olduğunu gösterir.

2 - Ebû Rafi'yi öldüren Abdullah b. Atik'in, onu öldürürken başından geçenlere ve yaptıklarına baktığımızda gerçek iman sahibi Allah erlerinin inançları uğrunda neler yapabileceklerini görürüz. Abdullah bu görevi üzerine aldıktan sonra artık bu görevi başarmak onun için canından daha kıymetli bir hal almıştı. O dönüşte belki de yakalanmasına sebep olabileceği halde geçtiği her kapıyı arkasından kilitliyordu. Ta ki görevini bitirene kadar hiçbir kişi kendisine ulaşamasın. Hâlbuki Ebû Rafi'yi öldürüp de kaçarken bunlar kendisi için açık birer engel olacaktı, belki de bu yüzden yakalanacaktı. Ama onun düşündüğü artık canı değildi. Sonuçta Ebû Rafi'nin odasına kadar ulaşıp ona bir darbe indirdi, fakat darbenin tam isabet etmediğine kanaat getirdiği için dışarı çıkıp tekrar odaya geri dönmesi halinde Ebû Rafi'nin ona saldırıp onu öldürmesi tehlikesi olmasına rağmen tekrar odaya geri döndü ve değişik bir sesle tekrar Ebû Rafi'nin karşısına dikildi. Onu öldürdükten sonra kaçarken ayağı kırılmasına rağmen o kırık ayağıyla kaleden kaçmayıp bekledi ta ki görevini tam olarak yerine getirip getirmediğini öğrenebilsin. Bu ne cesaret! Sabah olduğunda yahudilerin Ebû Rafi'yi öldüreni ararken onu bulmaları tehlikesini hiçe sayarak orada bekledi. Canına gelebilecek her türlü tehlikeyi hiçe sayarak! Şüphesiz bütün bunlar ancak İslam'a tam teslimiyet ve İslâm'ın yücelmesi için başına gelebilecek herşeyi bir hiç sayan kâmil bir imanla açıklanabilir.

O halde böyle önemli görevlere talip olan bir Müslümanın canından dahi önce görevini başarıyla bitirebilmenin yollarını düşünmesi gerekir.

3 - Abdullah b. Atik görevini bitirip arkadaşlarının yanına döndüğünde onlara; nasıl ince planlar yaptığını, bu uğurda çektiği acıları, geçirdiği

heyecan dolu dakikaları ya da canını nasıl tehlikelere attığını anlatmadı. Hatta ben Ebû Rafi'yi öldürdüm dahi demedi. O: «Allah Ebû Rafi'yi öldürdü» demek suretiyle sanki bütün bu olaylarda hiçbir etkisi yokmuş gibi bütün başarıyı Allah'a bağladı. Çünkü o, bütün bu yaptıklarını şan ve şöhret elde etmek için değil sırf Allah'ın rızasını kazanmak için yapmıştı.

Şu bilinen tarihi bir gerçektir ki; Müslümanlardaki Allah korkusu ne zaman azalsa, ne zaman dünya sevgisi onlarda Allah korkusundan daha üstün olsa Allah-u Teâlâ onlara mutlaka bir musibet göndermiş ve onlara başarı yollarını kapatmıştır. Fakat hakiki Müslümanlar yaptıkları şeyleri sırf Allah rızası için yaptıkları, yalnız Allah'tan korktukları ve yardım bekledikleri, tek merci olarak Allah'ı kabul ettikleri zaman, Allah onlara mutlaka yardım etmiştir. Zira bu Allah'ın yapmayı üzerine aldığı bir vaadidir. Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Kim Allah'tan korkarsa Allah O'na işini kolaylaştırır.»

(Talak: 4)

Bunun için Müslümanların, yaptıkları görevlerde gösterdikleri başarılardan dolayı övünmemeleri, bu yetenek ve başarıların ancak Allah'ın tevfikiyle olduğunu bilmeleri, yetenekleri ne kadar fazla olursa olsun Allah'ın yardımı olmadıkça bunların hiç bir şey ifade etmeyeceğini kafalarına yerleştirmeleri gerekir.

Suikast Olaylarının Genel Etkisi:

Bütün bu suikast olayları kâfirlerin içine korku saldı ve kâfirler Müslümanlardan çekinir oldular. Bundan sonra kâfirlerin Müslümanlara karşı bir kötülük yapmayı düşündüklerinde oturup iyice düşünmeden, Müslümanların gösterebilecekleri tepkileri iyice hesap etmeden bir harekete girişemediklerini görüyoruz. Bu suikast olayları kâfirlere, artık Müslümanların yabana atılamayacak kadar üstün bir güce sahip olduklarını gösterdi. Ayrıca bu suikastlar kâfirlerin Müslümanlara yapmayı planladıkları birçok kötülüğüde engelledi.

YİRMİDOKUZUNCU ÖZELLİK

Münafıklar Ve Etkileri:

Münafıklık olayının belirgin olarak Bedir savaşından sonra ortaya çıktığını görmekteyiz. Çünkü Bedir savaşından önce Müslümanlar güçsüz idiler. Bu yüzden kâfirler kendilerini açıkça ortaya koyarak Müslümanlara laf atıp açıkca meydan okuyabiliyorlardı. Bedir savaşına kadar münafık olarak ancak birkaç bozguncu yahudi göze çarpmaktaydı. Bunlarda İs-

lâm safları içinde casusluk ve insanları saptırmayı amaçlıyorlardı. Allah-u Teâlâ bunları Kur'an'da şöyle vasfediyor:

«Kitap ehlinden bir taife, «inananlara indirilene günün başında inanın, sonunda da inkâr edin ki belki dönerler» dedi»

(Al-i İmran: 72)

Medine'de bulunan kâfirlerin başı durumundaki Abdullah b. Selül, Bedir savaşından sonra Müslümanların kuvvetini görünce, bu toplum içinde varlığını sürdürebilmek için, kalben kabul etmemesine rağmen zahiren İslâm'ı kabul etmiştir. Onunla beraber ona tabi olan birçok kişi de onun gibi zahiren İslâm'ı kabul etmişlerdir. Bundan sonraki her önemli olayda onların bozucu rollerini görmekteyiz. Bu ifsadları duruma göre açıktan durumuna göre gizli cereyan etmekteydi.

Onların ilk açıktan ifsadlarını Abdullah b. Selül'ün şahsında Benu Kaynuka gazvesinde görmekteyiz. Burada Abdullah b. Selül, yahudileri affetmesi için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yakasına yapışmıştır. Abdullah b. Selül'ün Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e karşı bu olaydaki tavrı hakkında Allah-u Teâlâ Maide Suresinde şu ayetlerini indirmiştir:

«Ey iman edenler! Yahudi ve hristiyanları kendinize dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostlarıdır. Sizden kim onlarla dost olursa o da onlardandır. Allah zulmedenleri doğru yola eriştirmez. Kalblerinde hastalık olanların «Bize bir fenalık gelmesinden korkuyoruz» diyerek onlara koştuğunu görürsün. Olur ki Allah bir zafer verir veya katından bir emir getirir de nefislerinde gizlediklerinden dolayı pişman olurlar.»

(Maide: 51-52)

Uhud savaşında münafıkların Müslümanlara açıktan ve büyük bir zarar vermekte olduğunu görmekteyiz. Uhud savaşında ordunun üçte birini oluşturan münafıkların büyük bir bölümü toplu halde savaştan çekilerek Medine'ye dönmüşlerdir. Onların bu şekilde çekilmeleri gerek güç olarak, gerekse moral olarak Müslümanları çökertmişti.

Allah-u Teâlâ bir kısım mü'minlerin olaydan nasıl etkilendiklerini şöyle haber vermektedir:

«**Sizden iki taife bozulmak üzere idi. Oysa Allah onların dostu idi. İnananlar yalnız Allah'a güvensin.» (Al-i İmran: 122)**

Allah-u Teâlâ o günde münafıkların sergiledikleri tavırlar hakkında şu ayetleri indirmiştir:

«İki topluluğun karşılaştığı günde başınıza gelen Allah'ın izniyledir. Bu, inananları da münafıklık edenleri de belirtmesi içindir. Münafıklık edenlere: «Gelin! Allah yolunda savaşın! Ve-

ya hiç olmazsa destek olun!» denildiği zaman: «Eğer savaşmayı iyi bilseydik ardınızdan gelirdik» dediler. O gün onlar imandan çok küfre yakındılar. Kalblerinde olmayanı ağızlarıyla söylüyorlar. Allah gizlediklerini onlardan daha iyi bilir. Onlar oturup kardeşleri için: «Bize itaat etselerdi öldürülmezlerdi.» dediler. De ki: «Eğer doğru sözlülerden iseniz ölümü kendinizden uzaklaştırın.» (Al-i İmran: 166 – 168)

Münafıkların bir kısmı Uhud günü ordudan ayrılmayıp orada bozgunculuklarını sürdürmüşlerdir.

Allah-u Teâlâ onlar hakkında şu ayetleri indirmiştir:

«Kederden sonra bir takımınızı kendinden geçirecek şekilde size huzur ve emniyet indirdi. Oysa bir takımınız da kendi dertlerine düşmüşlerdi. Haksız yere Allah hakkında cahiliyye devrinde olduğu gibi inanıyorlar. «Bu işte bizim fikrimiz alınacak mı?» diyorlardı. «Ey Muhammed de ki: «Emrin hepsi Allah'ın'dır.» Sana açmadıklarını içlerinde gizliyorlar. «Bu işte bizim fikrimiz alınsaydı burada öldürülmezdik» diyorlar. De ki: «Evlerinizde olsaydınız da haklarında ölüm yazılı olan kimseler yine de düşüp ölecekleri yere varırlardı. Bu Allah'ın içinizde olanları arıtması içindir. Allah gönüllerde olanı bilir.

(Al-i İmran: 154)

Uhud günü münafıkların hepsi ordudan ayrılmıştı. Bir kısmı da ordunun içinde kalmış ve orada fitne çıkarmışlardı. Bundan dolayı mü'minlerden büyük tepki görmüşler ve Allah-u Teâlâ onların iç yüzünü belirten zikrettiğimiz ayetleri indirmişti. Böylece Müslümanlar onların özelliklerini daha iyi tanıma fırsatı bulmuştu, onlar ise kendilerini daha çok gizleme yoluna gitmişler, İslâm'ı yıkma faaliyetlerini daha gizli sürdürmeye başlamışlardı. Çünkü bu olay onların Müslümanlar katındaki kuvvet ve itibarını çok düşürmüştü. Bundan sonraki olaylarda yaptıkları fesatlarının daha sinsice olduğunu görmekteyiz. Örneğin; Beni Nadir yahudilerine gizlice haber gönderip onları destekleyeceklerini va' detmişler, onları kesinlikle teslim etmeyeceklerini, şayet Müslümanlar onlarla savaşırlarsa kendilerinin de o yahudilerin saflarında savaşacaklarına söz vermişler, fakat Müslümanlar onları kuşatıp muhasara (kuşatma, ambargo) altına alınca yerlerinden dahi kıpırdayamamışlardı. Çünkü onlar hem güçsüz kalmışlar hem de kalplerini korku sarmıştı. Allah-u Teâlâ onların içinde bulundukları durumu bize şöyle bildirmiştir:

«Ey Muhammed! Münafıkların kitab ehlinden küfre sapan kardeşlerine: «Eğer siz yurdunuzdan çıkartılırsanız andolsun ki biz de sizinle beraber çıkarız. Sizin aleyhinizde asla kimseye

uymayız. Eğer savaşa tutuşursanız mutlaka size yardım ederiz» dediklerini görmedin mi? Allah onların yalancı olduklarına şahitlik eder. Onlar çıkarılmış olsalar, andolsun ki onlarla beraber çıkmazlar. Savaşa tutuşmuş olsalar, andolsun ki onlara yardıma koşmazlar. Onlara yardıma gitseler, mutlaka gerisin geri dönerler. Sonra kendilerine yardım edilmez.» (Haşr: 11-12)

Allah-u Teâlâ münafıkların Ahzab günündeki (Hendek savaşındaki) bozgunculuklarını da şöyle haber veriyor:

«Münafıklar ve kalblerinde hastalık olanlar: «Allah ve Rasûlü bize sadece boş vaadlerde bulundular» diyorlardı. İçlerinden bir takımı: «Ey Medineliler! Tutunacak yeriniz yok, geri dönün» dedi. İçlerinden bir topluluk da Rasûl'den: «Evlerimiz düşman tehlikesine açıktır» diyerek izin istemişti. Oysa evleri tehlikeye maruz değildi. Sadece kaçmak istiyorlardı. Yanlarından üzerlerine girilmiş olsa sonra da kendilerinden fitne çıkarmaları istense hemen buna girişip yapmaktan geri kalmazlardı. Andolsun ki daha önce sırt çevirip kaçmayacaklarına dair Allah'a ahd vermişlerdi. Allah'a verilen ahd sorulacaktır. Ey Muhammed! De ki: «Eğer ölümden yahud öldürülmekten kaçıyorsanız bilin ki kaçmak size fayda vermeyecektir. Kaçsanız bile az bir zamandan fazla yaşatılmazsınız. De ki: «Allah size bir kötülük dilese veya bir rahmet istese sizi O'na karşı kim savunabilir? Allah'tan başka dost ve yardımcı da bulamazsınız. Allah içinizden sizi alıkoyanları Allah'ın size olan yardımını kıskanarak kardeşlerine: «Bize gelin! Zorlanmadıkça savaşa gitmeyin» diyenleri bilir. Kalblerine korku gelince ölüm baygınlığıyla sana baktıklarını görürsün. Korkuları gidince iyiliğinize olanları çekemeyip sivri dilleriyle sizi incitirler. Bunlar inanmamışlardır. Bu sebeple Allah onların işlerini boşa çıkarmıştır. Bu, Allah için kolaydır. Bunlar düşman birliklerinin gitmediklerini sanıyorlardı. Bu birlikler tekrar gelmiş olsalardı kendilerinin çöllerde bedevilerin yanında bulunup sadece sizin haberlerinizi sormayı dilerlerdi. Aranızda olsalardı ancak pek az savaşırlardı.» (Ahzab: 12–20)

Nur suresinde ise onlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

«Allah'a ve Rasûlüne inanan mü'minler Rasûl ile bir işe karar vermek için toplandıklarında, ondan izin almaksızın gitmezler. Ey Muhammed! Sen'den izin isteyenler işte onlar Allah ve Rasûlüne inananlardır. Bazı işleri için senden izin isterlerse içlerinden dilediğine izin ver. Allah'tan onların bağışlanmalarını

dile. Allah şüphesiz bağışlar ve merhamet eder. Rasûlün çağırısını kendi aranızda birbirinizi çağırmanız gibi tutmayın. Allah içinizden sıvışıp gidenleri şüphesiz bilir. O'nun buyruğuna aykırı hareket edenler başlarına bir belanın gelmesinden veya can yakıcı bir azaba uğramaktan sakınsınlar.»(Nur: 62-63)

Ben-i Mustalik gününde ve ifk hadisesinde yine onların İslâm toplumu içinde fitne çıkarıp Müslümanları birbirine düşürmek için gayret sarfettiklerini görüyoruz.

Münafıklar Müslümanlar için kâfirlerden daha tehlikelidirler. Çünkü onlar Müslümanlara karşı olan düşmanlıklarını açıkca ortaya koymazlar. Müslümanların yüzüne karşı onlardan görünürler fakat arkalarından onlarla alay ederler ve onlara tuzaklar hazırlarlar. Onlar gizli düşmandırlar. Onların tarih boyunca Müslümanlar arasında fitne çıkarmada çok büyük etkileri olmuştur ve bundan sonra da olacaktır.

Her yönüyle mükemmel olan bu din, İslâm için bu kadar tehlikeli olan bu düşmanları es geçmemiş, onlarla nasıl mücadele edileceğini bize bildirmiştir.

Münafıkların tehlikeleri, onlar Müslümanlar tarafından tanınmadıkları zaman söz konusudur. Müslümanlar onları tanıdıktan sonra artık onların İslâm toplumu içinde hiçbir etkileri kalmaz. Alçak ve zelil kişiler olarak mevcudiyetlerini devam ettirirler. Bunun için Allah-u Teâlâ çıkardıkları her fitnenin ardından ayetleriyle onların niteliklerini ortaya koymuş, onların karakterlerini ve özelliklerini belirtmiş ve onları çeşitli imtihanlara sokarak iman sahiplerinin saflarını onlardan arıtmıştır.

Münafıklar tarihin her safhasında olduğu gibi bundan sonra da İslâm toplumunu tehdit edecektir. Müslümanlar saflarını bu gibi hastalıklı kişilerden arındırabilmek için fertlerini çok iyi eğitip değişik imtihanlardan geçirmeleri, Allah ve Rasûlünün münafıklara dair beyan ettikleri özellikleri çok iyi bilmeleri ve bu özelliklere sahip fertleri uyarmaları ve onlara karşı uyanık olmaları gerekir.

Münafıklar Müslümanlar tarafından tanınmadıkları zaman tehlikelidirler. Bu yüzden bu özelliklere sahip şahısları uyarıp onları cemaat liderine bildirmek her Müslümanın görevidir.

OTUZUNCU ÖZELLİK

Fitne Esnasında Mü'minin Tavrı:

Ben-i Mustalik gazvesi esnasında Müslümanlar Müreysi suyunun başına vardılar. Oradaki bir kuyudan bir ensari ile bir muhacir su çekerken

su kovaları birbirine karıştı ve kavgaya tutuştular. Bunun üzerine Ensari, ensarlı Müslümanları, Muhacir ise muhacir Müslümanları yardımına çağırdı. Her iki grup da silahlarını çekerek karşı karşıya geldiler. Fakat bir Müslüman araya girerek onları barıştırdı. Ensari hakkından vazgeçerek kardeşini affetti ve barıştılar. Bu olayda ve bu olayın akabinde ortaya çıkan olaylarda alınması gereken önemli dersler vardır:

1 - Müslümanlar bazen nefislerine uyarak yapmamaları gereken İslâm ahlakına aykırı bazı davranışlarda bulunabilirler. Yukarıda bahsettiğimiz ensari ile muhacir arasındaki olay buna örnektir. Fakat gerçek Müslümanlar olay esnasındaki kızgınlıkları veya olayın sıcaklığı geçince hemen hakka dönüp hata yaptıklarını anlarlar ve İslâm'a aykırı olan davranışlarında ısrar etmezler.

Bu olayda da iki Müslüman kızgınlık anında İslâm'a yakışmayacak kötü bir tavır sergilerlerken, kızgınlıkları geçince hemen hakka dönmüşler, birbirlerini affedip helalleşmişlerdir.

Toplulukta fitne çıktığı zaman, diğer Müslümanlara düşen, fitneyi çıkaran kişileri desteklemek değil, onların hatalarını onlara belirterek aralarını düzeltmek için gerekli tavrı göstermektir. Bu olaydaki iki Müslümanı barıştıran Müslümanın tavrı bu hususa güzel bir örnektir.

İslâm toplumu hata yapmayan meleklerden değil, yanılıp hataya düşebilen insanlardan müteşekkil bir topluluktur. Bu toplum içinde hata yapıp günah işleyen, nefsine uyan fertler de bulunabilir. Fakat gerçek iman sahibi bir Müslüman hataları üzerinde ısrar etmez. Toplum içerisinde hataya düşen Müslümanlar ortaya çıktığında Müslümanların yapmaları gereken bu hataya düşen fertleri uyarıp ıslah olmaları için gerekli hareketleri göstermektir.

Fertler arasında bir fitne başgösterdiği zaman, Müslümanın nefsanî davranmaması, olaya tarafsız bakarak, hangi taraf haklı ise onun yanında yer alması gerekir. Şüphesiz bir toplum içinde hata edip nefsine uyan fertler ne kadar az olursa o toplum o derece kaliteli olur. Fakat asıl önemli olan fertlerin hiç hata işlememeleri değil, hata işleseler dahi hemen hatalarını anlayıp hatalarından dönmeleridir. Allah-u Teâlâ bu özelliği mü'minlerin özellikleri arasında zikretmiş ve şöyle buyurmuştur:

«Onlar bir kötülük işlediklerinde veya nefislerine zulmettiklerinde hemen Allah'ı anarlar ve günahlarının bağışlanmasını dilerler. Allah'tan başka bağışlayan kim vardır? Onlar yaptıklarında bile bile ısrar etmezler.» (Al-i İmran: 135)

Fakat münafıklar böyle değildir. Onlar meydana çıkan en ufak bir fitneyi, İslâm toplumunu ifsad etmek için kullanırlar. Onlar çıkan bir fitneyi söndürmek yerine onu daha da körüklerler. Onlar toplum içinde ıslah istemezler. Onlar için Müslümanların fitneye düşüp İslam toplumunun

zayıflamasından daha sevimli birşey yoktur. Onlar gördükleri her fitneyi Müslüman toplumunu yıkmak için bir malzeme olarak kullanırlar ve onun daha çok yayılması için adeta yangın üzerine benzin dökerler. İşte bu fırka İslâm toplumu için çok büyük bir tehlike arzeder.

Bu olayda da İbn-i Selul'ün sönmüş olan bir fitneyi İslâm devletine ve Müslümanlara zarar verebilmek için tekrar canlandırıp körükleme gayretlerine şahit olmaktayız. O halde Müslümanların fitne esnasında bir münafıklık alameti olan fitneyi körüklemeye yönelik her türlü hareketten kaçınmaları ve bu fitneyi ortadan kaldırmaya yönelik her türlü yola başvurmaları gerekir. Bu şekildeki bir davranış nefse zor gelse bile hakiki iman sahibi bir Müslümanın seçmesi gereken tek yol budur. Müslümana düşen nefsi etkenleri bir tarafa bırakıp hak ne tarafta ise ona tabi olmaktır. Çünkü bir Müslüman ancak bu şekilde Allah'ın rızasına nail olabilir.

Allah-u Teâlâ fitne esnasında mü'minlerden istediği tavrı şöyle belirtiyor:

«Eğer mü'minlerden iki topluluk birbirleriyle savaşırlarsa, aralarını düzeltiniz. Eğer bir taife haktan ayrılarak diğeri üzerine saldırırsa, saldıran taifeyle Allah'ın emrine dönünceye kadar savaşın. Eğer dönerlerse aralarını adaletle bulunuz ve adil davranınız. Çünkü Allah adil davrananları sever.» (Hucurat: 9)

2 - Bu olayda daha henüz büluğ çağına gelmemiş veya yeni gelmiş bir Müslüman olan Zeyd b. Erkam'ın hareketleri ve takındığı tavır Müslümanlar için önemli bir örnek içerir.

İslâm toplumu içindeki sinsi münafıklar Müslüman lidere ve Müslümanlara karşı çirkin bir plan hazırlıyor, Müslümanlar aleyhinde konuşmalar yapıyor ve çocuk olduğu için bu genci hiç önemsemiyorlardı. O bu konuşmaların Müslümanlar için ne kadar tehlikeli olduğunu görünce bu konuşmaları sonuna kadar dinledi ve iyice belleyip ezberledi. Konuşmalar bitince de doğruca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gidip duyduklarını haber verdi. Sonuçta onun bu hareketi Müslümanlar için büyük faydalar sağladı ve onların başına gelmesi mümkün olan büyük bir zararı engelledi.

Zeyd b. Erkam'ın bu tavrı küçük-büyük, genç-yaşlı her Müslümanın ders alması, örnek edinmesi gereken bir tavırdır. Müslüman bir ferdin İslâm veya Müslümanlar aleyhinde bir söz veya plan işittiğinde bunu en kısa sürede liderine bildirmesi onun imanının gereği olan bir harekettir. Çünkü aksi bir tavır İslâm'ın zararını istemek manasına gelir ki bu hiçbir Müslümanda bulunmaması gereken, ancak nifak ve küfür alameti olan bir özelliktir. Ayrıca Müslüman bir ferdin böyle önemli bir haber duyduğunda bunu yaymaması ve doğruca lidere götürmesi çok önemlidir.

Allah-u Teâlâ bu hususta şöyle buyuruyor:

«Kendilerine güven veya korku hususunda bir haber geldiğinde onu yayarlar; hâlbuki o haberi Rasûl'e veya kendilerinden emir sahiplerine götürselerdi, onlardan sonuç çıkarmaya kadir olanlar onu bilirdi. Allah'ın size bol nimeti ve rahmeti olmasaydı, pek azınız bir yana şeytana uyardınız.» (Nisa: 83)

3 - Zeyd b. Erkam Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip münafıkların konuştuklarını ihbar ettiğinde, Rasûlullah'ın bu olay karşısındaki tutumu, bizim için birçok önemli dersler içermektedir. O zamana kadar yalanına şahit olunmamış Müslüman bir genç gelip Müslüman toplum içinde şüpheli ve sabıkalı olan, fasıklığıyla tanınan ve hiç güvenilmeyen bir kişi hakkında bir bilgi getiriyor. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu bilgiye hemen inanmıyor ve meseleye açıklık getirecek çok önemli sorular soruyor. Rasûlullah: **«Sen belki de bunu ona kızdığın için söy lüyorsun»** diyor, buna karşılık «hayır» cevapını alınca **«belki yanlış duymuşsundur»** diyor. O: «hayır» cevapını veriyor. Rasûlullah: **«Belki de sen yanlış anladın»** diyor, Erkam yine «hayır» diyor. Rasûlullah gelen haberin doğruluğunu etkileyebileceğini düşündüğü her türlü sebebi ortadan kaldırıncaya kadar sorularını sürdürüyor. Olayın naklinde bir hata olmadığını ve yanlış anlaşılmanın olmadığını anlamasına rağmen hüküm vermede acele etmiyor. Hüküm vermeden önce, biraz önce zikrettiğimiz onca kötü özelliğe sahip olan bu münafığı çağırıp, ona böyle birşey söyleyip söylemediğini soruyor. Abdullah b. Ubey b. Selül bu ithamı reddedip böyle bir şey söylemediğine dair yemin ediyor. İşte bu noktada İslâm'ın dakik bir prensibiyle karşılaşıyoruz. İslâm dininde hüküm zahire göre verilir. Şayet bir hakime bir ihbar gelirse, hakimin ilk yapacağı bu olayı getiren kimsenin olayı tam ve net olarak nakledip etmediğini araştırmak olmalıdır. Bu konudan emin olduktan sonra, şayet ihbarı getiren kişinin, kendisinden başka bir şahidi veya delili olmazsa ve suçlanan kişi de o suçu işlemediğini söylerse, suçlanan kişiyi bu suçu işlemediğine dair yemin etmeye çağırır. Şayet suçlanan kişi yemin ederse, suç oluşmadığı için ceza uygulanamaz ve o kişiye suçsuz hükmü verilir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de böyle yaptı. Zeyd b. Erkam'ın kendisinden başka bir şahidi olmadığı için Ubey b. Selül'ü yemine çağırdı. O da yemin edince ihbarı yapan genç, yalancı durumuna düştü. Delillere göre hüküm veren Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* o münafığa suçsuz hükmünü verdi.

İşte İslâm'a göre hükmeden bir hakimin hüküm vereceği zaman kullanacağı ölçü budur. Hakim delillere ve şahitlere bakar ve zahire göre

hüküm verir. İslâm'ın kaidesi budur. Hakim zahire göre verdiği bu hükümde tam isabet edemeyebilir.

Hakim daha sonra verdiği hükümde hata ettiğini görse de bu, onun daha önce verdiği hükmün hatalı olduğunu göstermez. Çünkü o olayların gaybi tarafını bilemez. Gaybi ve zanni şeylere dayanarak hüküm de veremez.

Bu olayda Rasûlullah'ın Erkam'ın aleyhinde hüküm vermesi üzerine Erkam bu işe çok üzüldü ve durumu Allah'a havale etti. O'nun bu konudaki hükmünü beklemeye başladı. Sonunda gaybi bilgileri bütün incelikleriyle bilen Allah-u Teâlâ bu konudaki gerçek hükmünü vahiyle Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e bildirerek o münafığın yalancı, Müslüman gencin ise doğru sözlü olduğunu bildirdi. Allah-u Teâlâ bu olay hakkında Munafıkun suresinin tamamını indirdi.

«Münafıklar sana gelince: «Senin şüphesiz Allah'ın Rasûlü olduğuna şehadet ederiz» derler. Allah senin, kendisinin Rasûlü olduğunu bilir, bunun yanında Allah münafıkların yalancı olduklarını da bilir. Onlar yeminlerini kalkan edinerek Allah'ın yolundan alıkoyarlar. İşledikleri işler gerçekten ne kötüdür.»

(Munafıkun 1-2)

Böylece ayetlerin gelmesiyle asıl hak ortaya çıkmış oldu.

4 - Abdullah b. Ubey b. Selül'ün suçlu olduğunun ortaya çıkması üzerine, onun Müslüman oğlu Abdullah'ın takındığı tavır bizim için önemli dersler içermektedir. Abdullah babasına çok düşkün bir evlattı. Babasını çok sever, ona daima saygılı davranır ve bir evlat olarak ona karşı en ufak bir haksızlık yapmazdı. Bütün Müslümanlar da buna şahid idiler. Babasına bu kadar düşkün olmasına rağmen Abdullah onun Rasûlullah ve İslâm'a zarar vermeyi düşündüğünü öğrenince tereddüt etmeden Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip, babasının kellesini bizzat kendisi uçurmak için izin istemiştir.

İşte İslâm akidesinin fertler üzerindeki etkisi böyledir. Bu akide kalbe girdiği zaman, kalpte bu akideden daha üstün hiçbirşey kalmaz. Bu akide sahipleri, bu akideye karşı geldiğinde, en sevdikleri kimselerin dahi en şiddetli hasımları olurlar. Onlar bu akideyi seven ve destekleyen kimseleri severler, bu akideye düşman olan ve onu yıkmaya çalışan kimseleri ise asla sevmezler ve bunlar en yakın akrabaları dahi olsa onları ortadan kaldırmakta bir an dahi tereddüt etmezler.

Burada değinmeden geçemeyeceğimiz önemli bir husus daha vardır. Abdullah babasının suçlu olduğunu öğrenince Rasûlullah'ın yanına gelip şöyle dedi:

«Ya Rasûlallah! Ben babama çok bağlı bir kişiyim. Şayet babamın öldürülmesi gerekiyorsa onu ben öldüreyim. Çünkü başkası öldürürse bu

nefsime ağır gelir de ben de onu öldürürüm ve bir kâfire karşılık bir Müslümanı öldürdüğüm için cehenneme girerim.»

Abdullah'ın bu sözlerinde önemli bir incelik görüyoruz:

Müslüman fertlerin bazı zaafları olabilir. Bu zaaflardan dolayı diğer Müslümanlara bir zarar gelmemesi için, her Müslümanın varsa, bu gibi zaaflarını lidere bildirmesi gerekir. Şayet lider zaaflarını bilirse fertlere ona göre davranır ve fertlerin bu zaaflarının tedavisi için çalışır. Böylece hem fertler ıslah olur hem de diğer Müslümanlar bu zaaftan dolayı zarar görmezler.

5 - Abdullah b. Ubey'in sözleri Müslümanlar arasında yayılmaya başladı. Bu konuda daha henüz ilahi vahiy gelmemişti. Bazı zayıf karakterli Müslümanlar İbn-i Ubey'in sözlerine kulak verip muhacirler hakkında ileri geri konuşmaya başladılar. Neredeyse Müslümanlar arasında büyük bir fitne çıkacaktı.

Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hiç âdeti olmamasına ve havanın da çok sıcak olmasına rağmen öğle vakti yola çıkma emri verdi. Müslümanları bütün gün yürüttü. Gece olunca yine yürütmeye devam etti ve sabaha kadar yürüdüler. Ertesi gün yine güneş onları yakıncaya kadar yürüttü. Sonra Müslümanlar konakladılar. Fakat o kadar yorulmuşlardı ki çok geçmeden yorgunluktan dolayı yerde uykuya daldılar. Böylece Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Müslümanların dikkatini başka bir yöne çekerek büyük bir fitnenin çıkmasını önledi. Zira olay sıcakken fitne çıkma olasılığı daha büyüktür.

Bu olayda da Müslüman lider için önemli bir hususa işaret vardır. Böyle bir fitne ortamında Müslüman liderin gerek Müslümanların dikkatini başka bir konuya sevketmek gerekse daha uygun bir yol bularak fitneyi engellemek için gerekli tedbirleri alması gerekir.

OTUZBİRİNCİ ÖZELLİK

Allah'ın Razı Olduğu Amel:

Beni Mustalik olayına sebep olan muhacir Cehcah el-Gifari, Ömer b. Hattab'ın mevlası (kölesi) idi. Ensari ise Sinan el-Cüheni idi ve o, Hazreç kabilesinin halifi (antlaşmalısı) idi. Cehcah ile Sinan arasında eski bir kan davası vardı. Abdullah b. Ubey b. Selül de Hazrec kabilesinden idi.

Zeyd b. Erkam Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip Abdullah b. Ubey b. Selül'ün söylediklerini haber verince, böyle durumlar karşısında daima: «Ya Rasûlallah! İzin ver onun kafasını vurayım» diyen Ömer b. Hattab bu sefer böyle demedi. Bu sefer: «Ya Rasûlallah! Abbad b. Bişr'e emret de sana onun kellesini getirsin» dedi. Abbad b. Bişr, Hazreç

kabilesinden idi. Ömer *(radıyallahu anh)*'un Rasûlullah'a böyle bir teklifte bulunması şüphesiz sebepsiz değildi. Çünkü şayet Ömer: «Onu ben öldüre-yim» deseydi, diğer Müslümanlar Ömer'in bu işi kölesinin intikamını almak için ya da nefsinin hoşuna gittiği için yaptığını zannedeceklerdi. Şayet Abbad bu işi yapsaydı bu hiçbir tepki çekmezdi. Zira o, kendi kabilesinden bir kimseyi öldürmüş olacaktı.

Ömer'in bu hareketinin iki önemli sebebi vardır:

1 - Ömer daha önce bu gibi işlerde daima ilk ileri atılan kişi olurdu. Çünkü o bu işi sırf dinine olan samimi bağlılığından dolayı ve Allah'ın rızasını kazanmak için yapıyordu. Bu olayda ise, işe Allah rızasının yanında kendi nefsinin de karışabilmesi ihtimalini gördü. Ömer bu işin sırf Allah rızası için yapılmasını istediği için İbn-i Ubey'i kendisinin değil, onun kabilesinden birinin öldürmesini talep etti.

2 - Şayet Ömer o kişiyi kendisi öldürseydi o zaman Müslümanlar Ömer hakkında: «O bu işi sırf Allah rızası için değil, kendi nefsi için yaptı» şeklinde düşünebilirlerdi. Yani Ömer hakkında Müslümanlarda yanlış düşünceler oluşacaktı.

Bu olayda Müslümanların istifade etmeleri gereken iki önemli ders vardır. Bunlar:

1 - Bir Müslümanın, Allah için bir iş yapacağı zaman bu işe nefsini karıştırmaması gerekir. Böyle bir işe nefsimizi karıştırdığımızda, yaptığımız iş Allah'ın razı olacağı işlerden olsa bile, ihlâsta yani yaptığımız işi sırf Allah rızası için yapma niyetinde bir azalma olacağı için, bu iş karşılığı alacağımız sevapta da azalma olur. Büyük sevaplar nefsimizin hoşuna giden işlerde değil, nefsimizin hoşuna gitmese bile sırf Allah rızası için yapılan işlerde söz konusudur. Zaten imanın imtihanı da nefsin hoşuna giden şeylerle değil, nefsin hoşuna gitmeyen şeylerle olur. Örneğin; Allah için babamız, çocuklarımız veya en yakın akrabalarımızı feda edebilmek ya da nefsimize çok ağır gelen hareketlerde bulunmak, işte bunlar kalpteki imanın tezahürleridir ve asıl büyük sevaplar ve Allah'ın rızası bu gibi amellerde mevcuttur.

2 - Allah için bir iş yapmak istediğimizde, bizim niyetimiz sırf Allah rızasını kazanmak olsa bile, şayet bu, Müslümanlar arasında yanlış anlaşılmalara sebep olacaksa, üstelik de bu işi yaptığı takdirde herhangi bir fitne ya da yanlış anlaşılmaya sebebiyet vermeyecek kimseler mevcut olursa bu gibi işleri o kimselerin yapmaları daha doğru olur. Fakat şayet o işi yapabilecek başka bir kimse yoksa ve bu yapılması gereken bir iş ise, bizim niyetimiz sırf Allah rızası için olduktan sonra diğer Müslümanların bizim hakkımızdaki düşünceleri hiç önemli değildir. O zaman bize hiçbir şeyin engel olmaması gerekir.

OTUZİKİNCİ ÖZELLİK

Müslümanlar İçindeki Zararlı Kimselere Karşı Takınılacak Tavır:

Müslüman cemaat içinde, Müslümanlara zarar veren kimseler bulunabilir. Fakat şayet bu gibi kimselerin yaptıkları zarar herkes tarafından bilinmiyor ise onların ortadan kaldırılmaları Müslümanlar içinde fitnelere yol açabilir. Bazen bu gibi kimselerin ortadan kaldırılmaları, sağ kalmalarından daha büyük zararlara sebep olabilir. Bu gibi durumlarda liderin vereceği karar çok önemlidir. Bu gibi durumlarda lider çok dakik olmalı ve bir karar vermeden önce mutlaka ince bir kâr-zarar hesabı yapmalıdır. Liderin duruma göre ya bu iş için daha uygun bir yer ve zaman kollaması ya da bu işin mutlaka yapılması gerekiyorsa gelebilecek zararları en aza indirecek tedbirleri alması gerekir.

İşte bu konuda Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bizim için büyük bir örnektir. Beni Mustalik olayında Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Abdullah b. Ubey b. Selul'ün öldürülmesine izin vermedi. Çünkü o sırada Abdullah b. Ubey'in sözünü dinleyen ve onun hakikatini bilmeyen Müslümanlar vardı. Şayet bu esnada o münafık öldürülseydi, bu olay bu gibi Müslümanlar arasında büyük bir fitneye yol açabilirdi. Fakat bu Müslümanlar Abdullah b. Ubey b. Selul'ün hakikatini anlayınca artık ondan kopmaya, ona hakaret etmeye ve onun ortaya attığı fikirleri kınamaya başladılar. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ömer b. Hattab'a: **«Görüşün nedir, ey Ömer! Vallahi, eğer bana onu öldüreyim mi diye sorduğun gün, onu öldürmüş olsaydın, birçok kimsenin hoşnutsuzluktan burunları bükülecekti. Fakat bugün onlara, onu öldürmelerini emretsen, hiç tereddüt etmeden öldürürler»** dedi. Ömer *(radıyallahu anh)* de: «Vallahi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in işinin, benim işimden çok daha bereketli olduğunu öğrendim» dedi.

Müslümanlar arasında, Müslümanlara zarar veren kimselerin ortadan kaldırılmasının, Müslüman toplumda ortaya çıkarabileceği bu gibi olumsuzluklar yanında İslâm toplumu dışında da bazı olumsuzluklara yol açması söz konusudur. Bu gibi olaylarda dışa karşı propaganda da çok önemlidir. Öldürme olaylarının iç yüzünü bilmeyen dışarıdaki kimseler, Müslümanlar birbirini öldürüyor zannına kapılabilirler ve bu da onların Müslümanlar hakkında kötü intibalar edinmelerine ve hatta bu yüzden İslâm'a girmekten kaçınmalarına sebep olabilir. Bir kısım kâfirler ise bu gibi olayları fırsat bilip bunları İslâm aleyhinde propaganda malzemesi olarak kullanarak İslâm'a büyük zararlar verebilirler. Zira Rasûlullah

(sallallahu aleyhi ve sellem) , Ömer'in Abdullah b. Ubey b. Selul'ün öldürülmesini istemesine karşılık: «Hayır, sonra halk: «Muhammed ashabını öldürmeye başladı» diye dedikodu yapar.» demesi de bu konuya dikkat çekmek içindir.

Bu olayda Müslüman dava erlerinin dikkat etmeleri gereken başka bir hususa daha işaret vardır. Müslüman lider bazı kimselere karşı diğer fertlerin hikmetini kavrayamadıkları bazı davranışlarda bulunabilir ve fertler meselenin iç yüzünü bilmedikleri için bu gibi hareketleri liderin verdiği tavizler olarak algılayabilirler ve doğal olarak da hata ederler. Bunun için fertlerin liderin yaptığı hareketleri değerlendirmede acele etmemeleri ve lider hakkında daima hüsnü zan beslemeleri gerekir.

OTUZÜÇÜNCÜ ÖZELLİK

Yahudi-Müslüman İlişkileri:

Yahudiler tarih boyunca Allah'a, O'nun dinine ve rasûllerine düşmanlıklarını gösteregelmiş habis ruhlu bir millettir. Yahudiler insanoğlunda bulunabilecek her türlü kötü özellikleri kendisinde toplamış, Allah rasûllerinin dilleriyle lanetlenmiş, Allah'a ma'siyette O'nun rasûllerini öldürecek kadar ileri gitmiş azgın bir millettir. Allah-u Teâlâ onlarla olan ilişkilerinde dikkatli olmaları için onların hakikatlerini ayetleriyle Müslümanlara açıklamıştır. Şimdi ayetlerin ışığında yahudilerin karakter ve ahlaklarını inceleyelim:

Yahudiler kibirli bir millettir.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Onların göğüslerinde kibirden başka birşey yoktur.»

(Mü'min: 56)

Kibirlilikleri yanında onlar korkak bir millettir.

«Onlar sizinle toplu olarak ancak surlarla çevrilmiş kasabalar içinde veya duvarlar arkasından savaşmayı kabul edebilirler.»

(Haşr: 14)

Yahudiler ahireti hafife alan, dünya hayatına tapan, dünya hayatını elde edebilmek için inançlarından kolaylıkla vazgeçebilen bir kavimdir.

«Andolsun ki onların hayata diğer insanlardan daha düşkün olduklarını görürsün.» (Bakara: 96)

Yahudiler yalancı ve haram mal yemekten hiç kaçınmayan bayağı bir kavimdir.

«Onlar yalana kulak verirler ve haram yerler.» (Maide: 42)

Yahudiler antlaşmalarına bağlı kalmayan dönek bir millettir.

«Sözlerini bozdukları için onlara lanet ettik, kalplerini katılaştırdık.» (Maide: 13)

Yahudiler cimridirler ve Allah'a karşı iftira atmaktan dahi çekinmeyecek kadar haddini aşmış zalim bir kavimdirler.

«Yahudiler: «Allah'ın eli sıkıdır» dediler. Dediklerinden ötürü elleri bağlansın, lanet olsun.» (Maide: 64)

Yine yahudiler insanlar arasındaki harbi kızıştıran, fesat ve kini yayan bozguncu bir kavimdir.

«Savaş ateşini ne zaman körükleseler, Allah onu söndürür. Yeryüzünde bozgunculuğa koşarlar.» (Maide: 64)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye hicret ettiğinde Medine'nin içinde ve çevresinde yahudi kabileleri vardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* düşmanlarını ve savaşacağı cephe sayısını azaltmak için onlarla barış antlaşması yapmış ve Medine'ye bir saldırı olduğunda Müslümanlar ile beraber Medine'yi korumak için savaşacaklarına dair onlardan söz almıştı.

Müslüman olmadan önce Medine'de bulunan Hazrec ve Evs kabileleri daima birbirleriyle savaş halinde idiler. Yahudiler de onların aralarındaki bu savaşı körüklemek için ellerinden geleni yapıyorlardı. Çünkü bu savaşlardan en kârlı çıkan taraf yahudilerdi. Zira yahudiler sanatkâr bir kavimdi ve silah imalatı hususunda ilerlemişlerdi. Bu yüzden her iki taraf da silahlarını yahudilerden satın alıyordu. Bunun için savaş ne kadar uzarsa yahudilerin karı da o kadar artıyordu. Dünya metaını bütün dini ve insani değerlerden üstün tutan yahudi zihniyeti, bu iki kabile arasındaki savaşı sırf şahsi çıkarları için körüklemiştir.

İslâm'ın gelmesinden sonra bu iki kabile birleşti, aralarındaki düşmanlık ve kin sona erdi ve aralarındaki savaş bitti. Bu iki kabilenin birleşmesi onları güçlendirdi. Onların gücünden korkan yahudiler onlarla barış antlaşması yapmaya mecbur kaldılar. Barış antlaşması yapmalarına rağmen kalplerinde yer etmiş yahudi karekteri onları yalnız bırakmadı. Zahiren Müslümanlara dost görünmelerine rağmen, gizli gizli İslâm aleyhinde çalışıyorlardı. Onlar Müslümanlar arasında fitne çıkarıp birbirlerine düşürebilmek için fırsat kolluyorlardı.

Örneğin; Evs ve Hazreç kabileleri arasındaki kardeşliği çekemeyen yahudi Şe's b. Kays birgün Evs ve Hazreç'ten bir grubun toplanıp muhabbet ettikleri bir meclisin önünden geçti. Cahiliyede aralarında düşmanlık olan bu iki grubun bu şekilde cemaatleşmeleri ve birbirlerini sev-

meleri onu çok kızdırdı. Bunun üzerine yanında bulunan bir yahudi gence: «Onların yanına giderek otur ve onlara Buas (Evs ve Hazreç arasındaki büyük bir savaş) gününü ve ondan önce olanları hatırlat. O zamanlar birbirlerini hicvederken söyledikleri şiirlerden bazılarını oku» diyerek onu Ensarlı Müslümanların üzerine gönderdi. Yahudi genç de söylenenleri yaptı ve sonuçta Evs ve Hazreçliler birbirlerini hicvetmeye başladılar, hatta daha da ileri giderek silahlarını kuşanıp birbirleriyle savaşmak için karşı karşıya geldiler. Olaya Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in müdahele etmesi sonucu Ensarlar bunun şeytanın bir oyunu olduğunu anladılar ve yaptıklarından pişman olarak barıştılar.

Beni Kaynuka İle Olan İlişkiler:

Yahudilerin ilk açıktan İslâm'a meydan okumaları Bedir savaşından sonra vuku bulmuştur. Bu meydan okuma, Benu Kaynuka oğullarından gelmiştir. Beni Kaynuka sanatkâr bir kavimdi. Demir ve altın gibi madenleri işlerdi. Bu madenleri özellikle silah yapımında kullanırdı. Bu yüzden de silah ve teçhizatları oldukça fazlaydı. Kaynuka oğulları aynı zamanda yahudiler içindeki en cesur kabileydi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Bedir savaşından muzaffer çıkınca, bu onlara çok ağır geldi ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bu başarısını çekemediler.

Daha önce pek önemsemedikleri Müslümanların artık güçlenip tehlikeli bir durum arzetmeye başladıklarını hissettiler. Bu yüzden sözleriyle Müslümanlara eziyet vermeye ve meydan okumaya başladılar. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Bedir savaşı sonrası onlara gidip onları Kaynuka oğullarının çarşısında topladı ve onlara: **«Ey yahudi milleti! Allah'ın Kureyş üzerine indirmiş olduğu ceza gibi bir cezayı sizin üzerinize de indirmesinden sakının ve Müslüman olun. Şüphesiz benim Allah katından gönderilmiş bir elçi olduğumu biliyorsunuz. Bunu kitaplarınızda ve Allah'ın size vermiş olduğu ahidte bulmaktasınız»** dedi.

Bunun üzerine yahudiler:

«Ey Muhammed! Sen bizi kendi milletin gibi mi sandın? Savaştan bir şey anlamayan bir milletle karşı karşıya gelip onlardan bir fırsat elde etmen seni aldatmasın. Vallahi eğer biz seninle savaşacak olursak, o zaman bizim nasıl insanlar olduğumuzu anlarsın» dediler.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların bu meydan okumasına karşılık bir cevap vermedi ve bunu sabırla karşıladı. Rasûlullah'ın onlara karşı sabırlı davranması yahudilerin bir Müslüman kadının mahremiyetine saldırmalarına kadar devam etti. Müslüman bir kadın yahudilerin çarşısında alışveriş ediyordu. Yahudi bir kuyumcunun dükkânında bulunduğu

sırada yahudiler ondan yüzünü açmasını istediler. Kadın bunu kabul etmeyince dükkân sahibi yahudi onun eteğini sırtına iliştirdi. Kadın ayağa kalkınca avret yerleri gözüktü. Bunun üzerine kadın yardım istedi. Orada bulunan bir Müslüman atılıp dükkân sahibi yahudiyi öldürdü. Yahudiler de bu Müslümanı öldürdüler. İşte bu olay Rasûlullah'ın sabrını taşıran son damla oldu. Bu olay Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ulaşınca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara savaş ilan etti. Bu olay Bedir savaşından yirmi gün sonra vuku buldu. Sonuçta Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onları kuşattı ve teslim olmaya mecbur etti. Yahudiler hepsi öldürülmeye razı olmuş bir halde boyun eğmiş ve teslim olmuşlardı. Fakat münafık Abdullah b. Selül araya girerek onların canını kurtardı. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlardan taşıyabilecekleri kadar eşya, çocuk ve hanımlarını alarak Medine'yi terketmelerini istedi. Onlar da eşyalarını, kadın ve çocuklarını yüklenerek Medine'yi zelil bir şekilde terkettiler.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Beni Kaynuka'ya karşı sağladığı bu üstünlük ve onları uğrattığı ağır yenilgi diğer yahudi kabilelerin gözünü korkuttu. Bu olay onları Rasûlullah'la olan antlaşmalarına daha çok bağlı kalmaya ve bu antlaşmaya ihanet etmeme hususunda daha titiz davranmaya itti.

Allah-u Teâlâ bu olayları ayetlerinde şöyle bildiriyor:

«Yeryüzünde yürüyen hayvanların en kötüsü şüphesiz kâfirlerdir. Artık onlar iman etmezler. Onlar kendilerinden bir takım kimselerle antlaşma yaptıktan sonra çoğu zaman ahidlerini bozarlar. Onlar sakınmazlar da... Eğer onları harpte yakalarsan onlara (vereceğin ceza) **ile arkalarında bulunan kimseleri de dağıt ki ibret alsınlar. Bir kavmin** (antlaşmaya) **hainlik yapmasından korkarsan, sen de** (onların seninle yaptıkları antlaşmayı) **aynı şekilde onlara at. Çünkü Allah hainleri sevmez. İnkâr edenler** (bizden kurtulup) **geçtiklerini sanmasınlar. Onlar** (bizi) **aciz bırakamazlar. Onlara karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet ve cihad için bağlanıp beslenen atlar hazırlayın. Bununla Allah'ın düşmanını, sizin düşmanınızı ve onlardan başka sizin bilmediğiniz, Allah'ın bildiği** (düşman) **kimseleri korkutursunuz.» (Enfal: 55–60)**

Bu olayda İslâm cemaatine, hareket noktasında önemli bir hususa işaret vardır. Müslümanların, kendileriyle yapılan ahdi veya verilen sözü bozan kişi veya devleti er veya geç cezalandırmaları gerekir. Çünkü Müslümanların tavrı böyle olursa kâfirler, Müslümanların ahde sadık olduklarını ve ahde sadık olmayan veya ihanet eden kimseleri seri bir şekilde cezalandırdıklarını görürler. Böylece Müslümanlarla ahid yapan kimseler,

ahdi bozmaya niyet ettiklerinde bin defa düşünmeden, ince hesaplar yapmadan böyle birşeye kalkışamazlar.

Beni Nadir İle Olan İlişkiler:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye geldiğinde Beni Nadir ile de antlaşma yapmış, Müslümanlara ihanet etmeme hususunda onlardan da söz almıştı.

Uhud savaşından sonra hicretin otuz ayında bir Müslüman yanlışlıkla Amir oğullarından iki adamı öldürmüştü. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de bu iki kişinin diyetini ödemek üzere Nadir oğullarından yardım istemek için onların yurduna gitti. Çünkü Nadir oğulları Amir oğullarının müttefikiydiler. Rasûlullah onların yanındayken yahudiler aralarında gizlice Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i öldürmek için plan yaptılar. Allah-u Teâlâ bunu Rasûlüne bildirdi ve Rasûlullah aniden oradan uzaklaşarak onların bu tuzağından kurtuldu. Bu olay üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* antlaşmaya ihanet edip kendisini öldürmeye kalkıştıkları için onlara savaş ilan etti. Onların kalelerini kuşattı.

Kuşatma esnasında yahudilerden Azuk isimli bir okçu komutasında on kişi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e suikast düzenlemek üzere bir komando harekâtına girişti. Yolda Ali *(radıyallahu anh)* onların lideri Azuk'a pusu kurarak onu öldürdü. Bu harekâtı haber alınca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebû Dücane ve Sehl b. Hanif komutasında on kişilik bir birliği bu yahudilerin peşine gönderdi. Onlar da bu yahudilerin hepsini öldürüp başlarını keserek getirip Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in önüne attılar. Daha sonra bunlar kuyulara atıldı.

Bu olayda İslâmi hareketin ders alması gereken önemli bir hususa işaret vardır. Kâfirlerle olan savaşta, cesaretli ve İslâm'a zarar vermeye azmetmiş kâfirleri esir almak yerine onları sert bir şekilde cezalandırmak hem Müslümanlara cesaret verir hem de bunu gören ya da öğrenen kimselere caydırıcı bir ders olur.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kuşatma esnasında yahudilerin direncini kırmak için oların geçim kaynağını teşkil eden hurma ağaçlarını yaktırdı. Bu iş için de daha önce yahudilerin din adamı iken daha sonra İslâm'la şereflenen Abdullah İbn-i Selam ve Ensarlı Ebû Leyla el-Munziri'yi görevlendirdi. Bu olay üzerine yahudiler: «Ya Muhammed! Sen âlemi fesattan men ettiğin halde şimdi kendin yaş ağaçları kesip yakıyorsun» diyerek, bu olayı İslâm aleyhinde bir propaganda aracı olarak kullanmak istediler. Fakat Allah-u Teâlâ bu konuda ayetini indirmek suretiyle onların bu planını boşa çıkardı.

Bu konuda Allah-u Teâlâ şöyle buyurdu:

«Hurma ağaçlarından herhangi bir şeyi kesmeniz yahut kökleri üzerinde bırakmanız hep Allah'ın izniyle ve (O'nun) **yolundan çıkanları cezalandırması içindir.» (Haşr: 5)**

Allah-u Teâlâ bu ayeti ile Müslümanların yapmış olduğu bu hareketin caiz olduğunu ve gerektiğinde yapılabileceğini bildirdi.

Şu halde Müslüman cemaat, kâfirlerle olan savaşlarında düşmanlarını zayıflatmak için onların hayati önem taşıyan noktalarını imha edebilir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Beni Nadir'i kuşatıp köşeye kıstırınca onlara haber gönderip Müslüman olmaları halinde serbest bırakılıp mallarının kendilerine iade edileceğini bildirdi. Bunun üzerine Yamin b. Ömer ve Ebû Said b. Vehb Müslüman oldular. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara mallarını iade etti. Bu ikisi dışında yahudilerden hiçkimse Müslüman olmadı.

Yamin b. Yesar, Amr b. Cahş'ın amcası idi. Amr b. Cahş, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yardım istemek için Beni Nadir'in yurduna gittiğinde onu öldürmek için plan hazırlayanların başı idi. Yamin Müslüman olunca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onu amcasının oğlu Amr b. Cahş'ı öldürmesi için kalenin içine gönderdi. Yamin'in Müslüman olduğu henüz bilinmiyordu. Yamin Amr b. Cahş'ı kendisi öldürmedi. Fakat Kays kabilesinden kâfir olan bir adama beş dinar veya beş vesak hurma vererek, onu Amr b. Cahş'ı öldürmesi için kiraladı. Bu adam da gidip Amr'ı öldürdü.

Bu olayda İslâmi hareket için önemli bir hususa işaret vardır. İslâmi hareket şunu hiç unutmamalıdır: «Harp hiledir.»

Müslümanların kendilerine zarar veren kâfirleri cezasız bırakmaması gerekir. Şayet Müslümanlar bu gibi kimselere direk olarak ulaşıp cezalandıramıyorlarsa onlara ulaşabilmek için her türlü yolu denemeli ve ellerindeki her türlü imkânı bu iş için seferber etmelidirler. Gerekirse Müslümanlar kâfirlerin kendi içinden bazı kimseleri satın alarak bu işi onlar vasıtasıyla gerçekleştirebilirler.

Amr b. Cahş'ın öldürülmesi yahudiler arasında büyük ruhi çöküntüye sebep oldu. Müslümanların yılmadan kuşatmayı sürdürmeleri ve kendilerine karşı yapılan en ufak bir harekete dahi sert bir şekilde karşılık vermeleri yahudilerin gözünü korkuttu. Kuşatmanın onbeşinci gününde yahudiler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den eman dilediler ve taşıyabildikleri eşyaları, hanım ve çocukları dışındaki herşeyi ve silahlarını Müslümanlara bırakarak Medine'yi terkettiler. Hatta onlar Müslümanların faydalanmaması için evlerini ve eşyalarını ateşe verdiler.

Allah-u Teâlâ onlar hakkında şu ayetlerini indirdi:

«Ehl-i kitaptan inkâr edenleri, ilk sürgünde yurtlarından çıkaran O'dur. Siz onların çıkacaklarını sanmamıştınız. Onlar da

kalelerinin kendilerini Allah'tan koruyacağını sanmışlardı. Ama Allah'ın azabı, onlara beklemedikleri yerden geliverdi. O, yüreklerine korku düşürdü; öyleki evlerini hem kendi elleriyle, hem de mü'minlerin elleriyle harap ediyorlardı. Ey akıl sahipleri, ibret alın! Eğer Allah onlara sürgünü yazmamış olsaydı elbette onları dünyada başka şekilde cezalandıracaktı. Ahirette de onlar için ateş azabı vardır. Bu, onların Allah'a ve Rasûlüne karşı gelmelerinden dolayıdır. Kim Allah'a karşı gelirse bilsin ki Allah'ın cezalandırması çetindir.» (Haşr: 2–4)

Nadir oğulları kabilesinin savaşta sergiledikleri tavır ve hareketlere baktığımızda, yahudilerin karakteristik özelliklerini taşımakta olduklarını görürüz. Beni Nadir, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara barış istemek için gittiğinde, bozguncu karakterlerinin bir eseri olarak, aralarındaki barış ve eman antlaşmasını hiçe sayıp hile yaparak Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i öldürmeye kalkmışlardır. Çünkü onlar ahde vefasız bir millettir. Onlar aynı zamanda kinci ve gaddar bir kavim idi. Rasûlullah'ın kendi kabilelerinden gönderilmemesinden dolayı duydukları kin onları Allah Rasûlünü öldürmeye sevkedecek kadar fazlaydı. Onlar yapılan antlaşmalara ihanet etmeyi bir gelenek haline getirmişlerdi. Onlar ancak güçsüz ve zayıf oldukları zaman Müslümanlarla antlaşmaya yanaşırlar. Fakat biraz güçlenseler ya da ellerine küçük bir fırsat geçse o zaman Müslümanları ortadan kaldırma veya onlara zarar verme hususunda hiçbir engel tanımazlar.

Allah-u Teâlâ onların bu karakteri hakkında şöyle buyuruyor:

«Onlarla (aranızda) **nasıl ahdiniz olabilir? Zira onlar size galip gelselerdi, sizin hakkınızda ne ahit, ne de bir antlaşma gözetirlerdi. Onlar ağızlarıyla sizi razı ediyorlar, hâlbuki kalpleri** (buna) **karşı çıkıyor. Çünkü onların çoğu fasıklardır.» (Tevbe: 8)**

İşte onlar böyledir. Zahiren Müslümanların yanında gözükseler bile kalplerinden daima onlara karşı kin ve düşmanlık beslerler ve Müslümanlar aleyhinde hiçbir fırsatı kaçırmazlar.

Ben-i Kureyza İle Olan İlişkiler:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye geldiğinde Ben-i Kureyza ile de bir barış antlaşması imzalamıştı. Ben-i Kureyza'nın ihaneti ise Hendek savaşı esnasında oldu. Onların akibeti çok kötü oldu. Çünkü onların yapmış oldukları ihanet de çok büyüktü. Ben-i Kureyza'nın ihanetinde en önemli rolü oynayan kişi Medine'den çıkarılan Nadir oğullarının reisi Huyey b. Ahtab'tır. Huyey Medine'den çıkartılınca Hayber'de bulu-

nan Ben-i Kureyza yahudilerine sığınmıştı. Hendek savaşının çıkmasında en büyük rolü oynayan kişi yine bu yahudidir. Huyey Medine'deki yenilgilerini bir türlü unutamamıştı ve intikam ateşiyle yanıyordu. Huyey b. Ahtab Mekke'ye gidip Kureyş müşriklerini Müslümanlara karşı kışkırttı ve Müslümanlarla savaşmaları hususunda onları ikna etti. Daha sonra Ben-i Kureyza'ya gelip onları da Müslümanlarla aralarındaki antlaşmayı bozup Müslümanlara saldırmaları hususunda ikna etti. Bunun üzerine müşrikler büyük bir kuvvetle gelip Müslümanlara saldırdılar. Müslümanlar onlarla uğraşırken Huyey b. Ahtab'ın kışkırtmaları sonucu antlaşmayı bozan Ben-i Kureyza yahudileri de Müslümanlara arkadan saldırdılar. Yahudilerin döneklik yapıp antlaşmayı bozmaları sonucu Müslümanlar çok sıkıntılı bir duruma düştüler. Şüphesiz Müslümanlar kendilerine yapılan kötülüğü unutmaz ve bunu karşılıksız bırakamazlardı. Bu yüzden Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hendek savaşı biter bitmez, Müslümanlar daha kılıçlarını kınlarına koymadan onlara Arap yarımadasında kalan tek yahudi topluluğu olan Hayber'deki Ben-i Kureyza üzerine yürümelerini emretti. Hayber kuşatıldı. Yahudiler kayıtsız şartsız teslim oluncaya değin kuşatma sürdürüldü. Sonunda hiçbir kurtuluş yolları olmadığını gören yahudiler kayıtsız şartsız teslim olmak zorunda kaldılar. Yaptıkları büyük ihanet ve kalleşliğin karşılığı olarak yahudilerin bütün erkekleri öldürüldü, çocukları satılıp onların yerine Müslümanların ordusu için silahlar satın alındı, kadın ve kızları ise cariye olarak Müslümanlara dağıtıldı. Böylece Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Arap yarımadasını tamamen Yahudilerden temizledi.

Burada Huyey b. Ahtab'ın Hendek savaşı öncesi Kureyş müşriklerini bu savaşa sokmak için söylediği aşağılık sözleri ve takındığı alçakça tavrı zikretmeden geçemeyeceğiz.

Huyey, Kureyşlilere gelip, Muhammed'in sonunu getirinceye kadar yahudilerin, Kureyşlilerin yanında Müslümanlara karşı savaşmaya hazır olduklarını bildirdi. Kureyşliler buna çok sevindiler ve yahudilerle beraber savaşmak üzere aralarında antlaşma yaptılar. Bu esnada Ebû Süfyan Huyey'e: «Muhammed mi doğru yolda yoksa biz mi doğru yoldayız?» diye bir soru yöneltti. Huyey ise: «Yemin olsun ki siz daha doğru yoldasınız. Çünkü siz Kâbeyi yüceltiyor, hacıları suluyor, develeri kurban ediyor ve babalarınızın taptığına tapıyorsunuz» dedi.

Bu olay üzerine Allah-u Teâlâ:

«Kendilerine kitaptan nasip verilenleri görmedin mi? Putlara ve tağutlara iman ediyorlar sonra da kâfirler için: «Bunlar, Allah'a iman edenlerden daha doğru yoldadır» diyorlar.»

(Nisa: 51) ayetini indirdi.

Bu olay bize yahudilerin Müslümanları ortadan kaldırabilmek için başvurabilecekleri yolların boyutlarını gösteriyor. Onlar Müslümanları ortadan kaldırmak için dinlerinde bile caiz olmayan söz ve yollara başvurabilirler. Kitaplarında Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in Allah'ın Rasûlü olduğunu ve müşrik ve putperestlerin doğru yolda olmayıp sapık olduklarını açık bir şekilde yazılı görmelerine rağmen, hiç tereddüt etmeden müşriklerin daha doğru yolda olduklarını söyleyebilirler. Yahudilerin Müslümanlara karşı olan savaşı, dinleri uğrunda giriştikleri bir savaş değil, taassub ve Müslümanlara duydukları sonsuz kinin eseri olarak ortaya çıkmış bir savaştır. Bu yüzden yahudiler Müslümanları ortadan kaldırma hususunda hiçbir kanun ve sınır tanımazlar. Velevki bu kanun ve sınırlar onların dinlerinin çizip belirlediği kanun ve sınırlar olsun... Onlar bu hususta yapacakları işlerin inançlarına aykırı olup olmamasına hiç bakmazlar.

Yahudilerin amacı bütün dünyaya hakim olup insanları kendilerine kul-köle etmektir ve bu amacı gerçekleştirmek için her türlü yola başvururlar. Başvuracakları yolların dinlerinde caiz olup olmadığı onlar için pek önemli değildir. Fakat bunun yanında yahudiler karakter olarak korkak ve sinsi kişilerdir. Yenemedikleri kimselere karşı barışçı bir tavır takınırlar.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında Müslümanlar Yahudilerin sahip oldukları karakterleri ve olaylar karşısında takınabilecekleri tavırları çok iyi biliyorlardı. Çünkü Kur'an onlara yahudilerin hakikatini açıklıyordu. Kur'an Müslümanlara yahudilerin daima kendilerine zarar vermek için çalıştıklarını ve yahudileri ortadan kaldırmadıkça onlardan emin olamayacaklarını bildiriyordu. Zira yahudiler, daha Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye gelir gelmez Müslümanlar aleyhinde çalışmalarına başlamışlardı. Fakat Müslümanlar akidelerini çok iyi anladıkları ve bu akide bağıyla birbirine sımsıkı kenetlendikleri için yahudilerin aleyhlerinde hazırladıkları plan ve tuzaklardan etkilenmemişlerdir. Yahudiler Müslümanlara büyük zararlar vermeye kadir olamamışlardır. Müslümanların tavizsiz tavır ve akideleri ve liderleri Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e olan samimi bağlılıkları karşısında yahudiler hiçbir varlık gösteremedikleri gibi sonunda yok olup gitmişlerdir.

Ya günümüzde yahudilerin durumu nedir? Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve hakiki İslâm devletlerinin hakim olduğu dönemlerde zelil ve alçak bir hayat süren ve Müslümanlara hiçbir etkide bulunamayan yahudiler bugün bütün dünyaya hükmediyorlar. Yahudileri bu kadar güçlü konuma getiren nedir? Onların çok zengin olmaları mı? İnançlarına olan bağlılıkları mı? Yoksa bütün dünyaya hükmetme hırsları mı? Bütün bu kaynak ve isteklere yahudiler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*

zamanında da sahiptiler. Yahudiler o gün de bütün dünyaya hükmetme hayal ve çalışmaları içindeydiler. O günkü arap kabilelerini bununla tehdit ediyorlardı. Fakat Müslümanların Rablerine ve dinlerine olan samimi bağlılıkları yahudilerin bu yöndeki bütün çalışmalarını boşa çıkarmıştır. Müslümanlar dinlerine samimi bir şekilde bağlandıkları sürece yahudiler daima zelil ve hakir olmaya mahkûm olmuşlardır.

Bir zamanlar dedeleri Müslüman olan fakat bugün ismi Müslüman olmasına rağmen isimlerinden başka İslâm'la uzaktan yakından hiçbir alakaları kalmayan, bir zamanlar İslâm kanunları hakim olup Müslüman iken bugün kâfir kanunları ile idare edilen söz de Müslüman ülkeler, İslâm akidesini ve kanunlarını terkettikleri için bir zamanlar efendisi oldukları yahudilere köle durumuna düşmüşlerdir. Bir zamanlar aziz iken bugün zelil duruma düşmüşlerdir. Bugün yahudiler paraları ve altınları yoluyla bu sözde Müslüman ülkeleri fiili olarak olmasa da kültürel, ekonomik ve fikri sahalarda işgal etmiş ve kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaktadırlar. Bugün yahudiler bu ülkeleri fiili olarak işgal etmiş olsalardı belki de onlardan bu kadar fazla istifade edemezlerdi. Yahudiler bir zaman İslâm kanunları ile hükmedilen İslâm topraklarına bugün İslâm kanunlarını bıraktırmış ve kendi icatları olan demokrasi, laiklik, diktatörlük gibi yönetim şekillerini yerleştirerek bu ülkeleri İslâm ülkesi olmaktan uzaklaştırıp birer küfür beldesi haline getirmişlerdir. Yahudiler karşılarında gerçek İslâm devleti ve gerçek bir İslâm ordusu kalmadığı için rahatça, istedikleri şeyi yapmaya başlamışlar ve bu yaptıklarından dolayı da kendilerine bağımlı ve bir hizmetçi haline getirdikleri sözde Müslüman devletlerden hiçbir ciddi tepki görmemişlerdir

Yahudiler Müslümanların ilk kıblesi olan ve ziyaret etmek için yol katedilebilecek olan Müslümanların üçüncü mescidi Mescid-i Aksa'yı işgal etmelerine rağmen ne arap ülkeleri ne de bir zamanlar dedeleri Müslüman iken bugün kâfir kanunları hakim olan diğer millet ve devletler ciddi hiçbir tepki göstermemişlerdir. Bilakis bu devleti ilk tanıyanlardan bir kısmı bu ülkeler olmuştur.

Bugün Rasûller ve Nebiler diyarı Filistin ve Mescid-i Aksa'nın kurtarılması bir arap meselesi değil Müslümanların meselesidir. Çünkü ilk kıble olan ve Müslümanların üçüncü mescidi olan Mescid-i Aksa ve Kudüs Müslümanların vatanı ve Müslümanların toprağıdır. Şüphesiz şu yahudi zihniyetli ve yahudilerin fikirlerinin ürünü olan kanunlarla idare olunan arap devletleri Kudüs'ü kurtarmaya kadir değildir. Bu ülkeler fikri olarak zaten yahudilerin hükümranlığı altındadırlar. Yine bugün güya Filistin halkının temsilcisi durumunda olan laik fikirli Filistin Kurtuluş Örgütü de Filistin'i kurtaramaz. Gerek Filistin'i, gerek diğer İslâm topraklarını kurtaracak olanlar ancak herşeyiyle kendilerini Allah'a adamış ve akidesinden

başka ne ırk, ne toprak ne de İslâm dışı herhangi bir bağ veya düşünceyi asla tanımayan gerçek Müslümanlardır. Bu dünyayı yahudi pisliğinden temizleyip gerçek adalet ve gerçek mutluluğu dünyaya hakim kılacak olan ancak Müslümanlardır. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunun böyle olacağını asırlarca önceden bize haber vermiştir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu:

"Kıyametten önce Müslümanlar yahudilerle harp edecek ve onları tamamıyla mahvedecek. Hatta onlardan bir yahudi taş arkasına saklansa o taş dile gelerek: «Ey Allah'ın kulu! Arkamdaki yahudidir, onu da öldür» diyecektir." (Buhârî-Müslim)

OTUZDÖRDÜNCÜ ÖZELLİK

Örnek Fert:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yahudilerden İslâm'a karşı düşmanca tavır takınan Kaynuka oğullarını muhasara altına aldı. Onlar Rasûlullah ile aralarındaki antlaşmayı bozmuşlardı. Onlar muhasara altında iken Abdullah b. Ubey b. Selül Rasûlullah'ın yakasına yapışıp onları serbest bırakmasını istedi. Çünkü Abdullah b. Ubey b. Selül bu kabile ile antlaşmalı idi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona çok kızıp ondan yakasını bırakmasını istemesine rağmen Abdullah b. Ubey b. Selül, dostları olan yahudileri bırakmadıkça Rasûlullah'ın yakasını bırakmamakta direndi. Bu, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e yapılmış çok çirkin bir davranıştı.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in sahabeleri onun gözünün içine bakıyorlar, onun ağzından çıkan her kelimeye itaat etmeye hazır bekliyorlardı. Onlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e itaatin Allah'a itaat olduğunu çok iyi biliyorlardı. Müslüman bir ferdin emirine İbn-i Selül'ün davrandığı gibi davranması çok büyük bir cürümdür. Hele bir de bu emir Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* olursa, işlenen cürümün hacmi daha da büyür. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun bu terbiyesiz tavrına kızmasına rağmen ona istediğini vermiştir.

Rasûlullah'ın bu hareketi şüphesiz bir hikmete dayanıyordu. Abdullah b. Selül daha yeni İslâm'a girmişti ve hala ona bağlı olan birçok kişi vardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun henüz İslâm'ı tam olarak kavramadığını, tam anlamıyla iman etmediğini görüyordu. İstediklerini ona verirse onun İslâm'a karşı kalbinin yumuşayacağını ve belki de hakiki iman ile iman edeceğini umuyordu. Ayrıca Abdullah b. Ubey b. Selül hakiki iman ile iman ederse ona bağlı olan ve Müslüman olduklarını iddia etmelerine rağmen henüz imanın tam olarak kalblerine yerleşmediği bazı

kimselerin onunla beraber samimi bir imanla İslâm'a bağlanmalarını umuyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* burada İslâm için önemli bir menfaat sağlayabilme ihtimali gördüğü için Abdullah Ubey b. b. Selül'e istediğini vermiştir. Fakat bundan dolayı hiçbir Müslüman Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e itiraz etmemiştir.

Bunun gibi, günümüzde Müslüman cemaat lideri İslâm davasının menfaatini umduğu için bazı kimselere birtakım tavizlerde bulunursa, Müslümanların bunu anlayışla karşılamaları ve bundan dolayı lidere kızmamaları gerekir. Tabi ki bu tavizlerin İslâm cemaatinin temel meselelerinde olmaması gerekir. Çünkü cemaatin temel prensiplerinden taviz vermek, bu yolda elde edilmesi umulan menfaatlerden daha büyük zararlar getirir. Aynı zamanda bu konulardaki tavizler cemaatin sabit olup hiç sarsılmaması gereken prensiplerini sulandırır ve cemaati temelinden sarsar. Buna ise lider dâhil hiçbir ferdin hakkı yoktur. Bu olaydaki Abdullah b. Selül ile Sa'd b. Ubade'nin sergiledikleri tavırlar arasında dağlar gibi fark vardır. İbn-i Selül'ün tavrı her Müslümanın kaçınıp sakınması gereken bir tavır iken Sa'd b. Ubade'nin tavrı ise her Müslümanda bulunması gereken örnek bir tavırdır.

Sa'd b. Ubade de yahudilerle antlaşmalı bir kişi idi. Fakat o Rasûlullah'ın onları muhasara altına almasına itiraz etmek yerine, yahudilerle yapmış olduğu antlaşmayı bozduğunu ilan ederek şöyle dedi:

«Ya Rasûlallah! Ben Allah'ın Rasûlünü ve mü'minleri kendime dost ediniyorum. Bu kâfirlerle antlaşmaktan ve onlarla dost olmaktan Allah'a sığınırım.»

Allah-u Teâlâ onun bu örnek tavrını övdü ve hakkında şu ayeti indirdi:

«Kim Allah'ın Rasûlünü ve iman edenleri dost edinirse bilsin ki şüphesiz Allah'tan yana olanlar üstün gelenlerdir.»

(Maide: 56)

Bu yüzden lider İslâm cemaatinin maslahatı için bir harekete giriştiğinde Müslüman fertlerin Allah-u Teâlâ'nın ayetinde övdüğü Sa'd b. Ubade'nin gösterdiği tavrı göstermeleri gerekir.

Kim de lideri cemaat'in menfaati için kalkışmış olduğu bir hareket veya plandan şahsi çıkarları sebebiyle döndürmeye kalkışırsa münafık Abdullah b. Ubey b. Selül'ün tavrını sergilemiş olur. Cemaat lideri bir meselede bir karar verdiği zaman bu karar haram veya küfür bir husus olmadığı müddetçe Müslüman fertlerin ona itaat etmeleri ve onu Abdullah b. Ubey b. Selül'ün yaptığı gibi başka bir karar vermeye zorlamamaları gerekir. Fakat şayet lider bir meselede küfür ya da haram olan bir karar verirse, ona itaat edilmemesi gerekir. Böyle bir durumda zaten böyle bir kişinin liderliği söz konusu değildir. Müslümanların bu gibi bir tavır içine

giren lideri o mevkiden indirip o mevkiye layık olan kişiyi getirmek için ellerinden geleni yapmaları gerekir.

OTUZBEŞİNCİ ÖZELLİK

Allah'ın Yardımı İhlâslı Olarak Kendisine Yönelenleredir:

Müslümanlar Uhud savaşında başlangıçta kâfirlere karşı muzaffer oldular ve kâfirleri ağır bir yenilgiye uğrattılar. Kâfirler bozguna uğrayıp kaçmaya başladılar. Kâfirler öyle bir bozguna uğramışlardı ki oraya niçin geldiklerini dahi unutmuş bir halde hatta sancakları da dahil herşeylerini bırakıp kaçmaya başlamışlardı. Fakat sonra ne oldu? Müslümanlar birden yenilgiye uğradılar. Kâfirler böyle büyük bir hezimete uğramışken ve Müslümanlar onları kovalayıp diledikleri gibi öldürüp esir alırken birden çok ağır bir yenilgiye uğramalarının sebebi neydi?

Allah-u Teâlâ bu yenilginin sebeplerini bize ayetlerinde şöyle açıklamıştır:

«Andolsunki Allah size verdiği sözde durdu. Onun izniyle kâfirleri kırıp biçiyordunuz. Allah size arzuladığınız zaferi gösterdikten sonra, gevşeyip verilen emir hakkında çekiştiniz ve isyan ettiniz, sizden kimi dünyayı kimisi de ahireti istiyordu. Bu yüzden sizi denemek için Allah sizi mağlubiyete uğrattı.»

(Al-i İmran 152)

Evet, Allah-u Teâlâ bize yenilginin sebeplerini böylece açıklıyor; gevşeme, verilen emir hususunda çekişme, isyan etme ve dünyayı isteme... Bu sebepler Müslümanların büyük bir yenilgiye uğramalarına neden oldu Müslümanların bu hataları onlara çok pahalıya mal oldu. Müslümanlardan yetmiş kişi şehid edildi, birçoğu yaralandı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bizzat yaralandı, dişi kırıldı, miğferinin halkaları yanağına girdi. Hatta Müslümanlar kargaşadan dolayı birbirlerine vurmaya başladılar. Huzeyfe'nin babası bu kargaşada Müslümanlar tarafından öldürüldü.

Bu nasıl oldu? Kâfirler bozguna uğrayıp sancaklarını dahi unutup oraya niçin geldiklerini unutmuş bir halde kaçarlarken, Müslümanların böyle büyük bir hezimete uğramalarının sebebi neydi? Allah-u Teâlâ'nın ayette bahsettiği gevşeme, emir hususunda çekişme, isyan etme ve dünyayı istemenin anlamı neydi? Şimdi savaş alanına dönüp bunları inceleyelim.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Uhud günü Abdullah b.Cübeyr komutasında elli kişilik bir okçu birliğini dağın eteğine gönderip onlara orada durmalarını, ne olursa olsun yerlerinden kıpırdamamalarını ve aşağıda savaşanlara katılmayıp yerlerinde kalmalarını emretti. Açık ve te'vile mahal bırakmayacak bir emir! Okçular dağın eteğinde yerlerini

aldılar. Müşrikler yenilgiye uğrayıp silah ve mallarını terkederek kaçmaya başladılar. Okçular bu hali görünce ihtilafa düştüler. Okçuların büyük bir kısmı niçin savaştıklarını unutup nefislerine esir oldular ve gözleri ganimetten başka birşey görmez oldu. Şeytan onlara bu kapıdan yaklaşmıştı. Bunun üzerine on kişi hariç bütün okçular ganimet toplamak için yerlerinden ayrılıp dağdan aşağıya indiler. Onlar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in apaçık emrini unutup nefislelerine uydular. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in emrini çok iyi kavrayan ve Allah sevgisini bütün sevgilerden üstün tutan okçuların komutanı Abdullah b. Cübeyr onlara karşı çıkıp Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in emrini hatırlatınca da şeytanın gözlerini ganimetle bürüyüp aldattığı bu kimseler onun emirlerine karşı çıkıp: «Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kastettiği bu değildir, ganimetten payımızı almalıyız» diyerek emirlerine muhalefet etmişler ve ihtilaf çıkarmışlardır. İşte ayette bahsedilen «ihtilaf» budur.

Elli kişilik okçu birliğinden kırkı yerlerini bırakıp ganimet toplamak için dağdan indi. Abdullah b. Cübeyr ve dokuz okçu ise Rasûlullah'ın emrine itaat ederek yerlerini terketmeyip sabit kaldı. Fakat sayıları yetersiz olduğu için bu grup görevlerini tam olarak yerine getiremedi. Müslümanların böyle bir gaflet anını bekleyen kâfirler de bu fırsatı değerlendirerek yerlerinde kalan okçuları saf dışı bırakıp arkadan saldırdılar ve Müslümanların kazanmak üzere oldukları büyük bir zaferi birden ağır bir hezimete dönüştürüverdiler.

Allah-u Teâlâ'nın yardımı ancak gaye tamamen Allah rızasını gözetmek olduğu zaman söz konusudur. Müslümanlar niçin savaştıklarını unutup gayelerine Allah rızasından başka birşey karıştırdıklarında artık Allah'ın yardımı söz konusu değildir. Uhud savaşında Müslümanlar, bunu kanlarıyla ve canlarıyla ödeyerek öğrendiler. Müslümanların dışındaki etkenlerin zaferin kaybedilmesinde pek etkileri olmamıştır. Örneğin; ordunun üçte birini teşkil eden münafıkların savaşı terkederek ordudan ayrılmaları Müslümanların yenilgisinde herhangi bir etki yapmadı. Bilakis o münafıkların savaştan ayrılmaları Müslümanlar açısından daha iyi olmuştur. Müslümanlar onların savaştan ayrılmalarını pek fazla önemsememişlerdi. Fakat münafık olmayıp şeytana uyarak asıl gayelerini unutan ordunun onda biri bile Müslümanların böyle bir yenilgiye uğramasına yetmiştir. Onların yüzünden birçok ihlâslı Müslüman hatta Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bile eziyet görmüştü. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in başı yarıldı ve dişi kırıldı. Birçok Müslüman ağır yaralar aldı ve Müslümanların ölülerine eziyet verildi. O gündeki Müslümanların hatalarının büyüklüğü hakkında İbn-i Mesud şöyle demiştir:

«Ben Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in sahabelerinden dünya metaına önem veren kişilerin var olduğunu düşünemiyordum. Bu düşüncem ta Uhud savaşında Allah-u Teâlâ'nın:

«Sizden kimisi dünyayı, kimisi ahireti istiyordu.» (Al-i İmran: 152) ayetini indirmesine kadar sürdü.

İşte bu savaş kalplerin derinliklerinde yatan bütün hastalıkları ortaya çıkarmıştır. Fertlerin kendilerinin dahi farkında olmadıkları bazı hastalıklar bu savaşta ortaya çıkmıştır.

Bu savaş bir imtihandı. İmtihanlar bir cemaatin saflarının arınması için şarttır. İmtihanlar olmadıkça ihlâslı olanlarla olmayanlar belli olmaz. Savaşan erler de tam anlamıyla ihlâslı olmadıkları müddetçe Allah'ın yardımı söz konusu değildir. Şayet Müslümanlar Allah'ın yardımını istiyorlarsa, Allah'ın rızasından başka hiçbirşey düşünmemelidirler. Müslümanların safında ihlâsı eksik olan kimseler bulunursa bunlar sadece kendilerine değil, diğer ihlâslı Müslümanlara da zarar verebilirler. İhlâs eksikliği Müslümanlar arasında her zaman ihtilafa sebebiyet verebilir. İhtilaf ise Allah-u Teâlâ'nın ayette de belirttiği gibi yenilgi sebeplerinden birisidir. İhlâssızlık fertleri dünya sevgisine yöneltir. Dünya sevgisi de yenilgi sebeplerinden birisidir. İhlâssızlık fertleri liderin emrini hafife almaya sevkeder. Liderin emrine itaat etmemek de başka bir yenilgi sebebidir. Bütün bunların ne kadar acı sonuçlara sebep olduğunu Müslümanlar Uhud savaşında bizzat canları ve kanlarıyla öğrenmişlerdi. Bu yenilgide en büyük etken şüphesiz okçuların Rasûlullah'ın emrine olan itaatsizlikleridir. İtaatsizlik emre karşı gelme şeklinde olabileceği gibi, apaçık bir emri nefse göre yorumlamak şeklinde de olabilir. Fakat ne şekilde olursa olsun Müslümanların bu gibi hastalıklardan uzak olmaları ve bunun için daima Allah'a yalvarmaları ve ondan yardım istemeleri gerekir. Müslümanların şunu da akıllarından çıkarmamaları gerekir; kendilerinde olan eksiklik sadece onlara değil, kendileri dışındaki Müslümanlara da zarar verir. Bunun sorumluluğu ise çok büyüktür. O halde Müslümanların bu gibi zararlı hasletleri üzerinde bulundurmamak için elinden geleni yapmaları gerekir.

OTUZALTINCI ÖZELLİK

Allah-u Teâlâ'nın İmtihanı:

Allah'ın, Müslümanları imtihan ettiği zorlu Uhud gününde Müslümanların safındaki fertlerin tepkileri değişik olmuştur. Gösterdikleri tepkilere göre de Müslümanlar değişik gruplara ayrılmışlardı. Bunlar:

1 - Rabbaniler: Bunlar Rasûlullah'ın çevresinde toplanıp, O'nu korumak için canlarını hiç çekinmeden feda eden Müslümanlardı. Bunlar on kişi idiler.

Allah-u Teâlâ bize onları şöyle bildiriyor:

«Nice nebilerin yanında, Rabbe kul olmuş pek çok kimse savaşmıştır. Allah yolunda başlarına gelenlerden ötürü gevşememişler, yılmamışlar ve boyun eğmemişlerdir. Allah sabredenleri sever. Dedikleri ancak şu: «Rabbimiz! Günahlarımızı, işimizdeki aşırılıklarımızı bize bağışla, sebatımızı arttır, inkârcı topluluğa karşı bize yardım et.» idi.» (Al-i İmran: 146–147)

2 - Savaş meydanından hiç kaçmayıp sonuna kadar savaş edenler.

Allah-u Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurdu:

«İnsanlar onlara: «Düşmanınız olan insanlar size karşı ordu topladı, onlardan korkun» dediler. Bu onların imanlarını arttırdı ve: «Allah bize yeter, O ne güzel vekildir» dediler. Bu yüzden kendilerine bir fenalık dokunmadan, Allah'tan nimet ve bollukla geri döndüler. Allah'ın rızasına uydular. Allah büyük ve bol nimet sahibidir.» (Al-i İmran: 173-174)

3 - Derin olmayan huzur ve güven verici bir uykuya daldıktan sonra tekrar savaş meydanına geri dönenler.

Allah-u Teâlâ onları şöyle bildiriyor:

«Kederden sonra, bir takımınızı kendisinden geçirecek şekilde, size huzur ve emniyet indirdi.» (Al-i İmran: 154)

4 - Savaş meydanında vurulup şehit düşenler.

Allah-u Teâlâ onları Kur'an'da şöyle vasfediyor:

«Allah yolunda öldürülenleri ölüler sanmayın, bilakis onlar Rableri katında diridirler. Allah'ın bol nimetinden onlara verdiği şeyle sevinç içinde rızıklanırlar, arkalarından kendilerine ulaşamayan kimselere, kendilerine korku olmadığını ve kendilerinin üzülmeyeceklerini müjdelemek isterler. Onlar Allah'tan onlara verilecek nimeti, bolluğu ve Allah'ın mü'minlerin ecrini zayi etmeyeceğini müjdelemek isterler.» (Al-i İmran: 169-171)

5 - Yaralanıp kaçtıkları halde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in çağrısını duyunca geri dönenler.

Allah-u Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurdu:

«Kendileri savaşta yara aldıktan sonra Allah ve Rasûlünün çağrısına koşanlara, hele onlardan iyilik edip sakınanlara büyük ecir vardır.» (Al-i İmran: 172)

6 - İmtihanı kaybedip küfre dönenler.

Allah-u Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurdu:

«Bir takımınız da kendi dertlerine düşmüşlerdi. Haksız yere Allah hakkında cahiliyye devrinde olduğu gibi inanıyorlardı. «Bu işte bizim bir fikrimiz var mı?» diyorlardı. De ki: «Evlerinizde olsaydınız, haklarında ölüm yazılı olan kimseler yine de devrilecekleri yere varırlardı.» (Al-i İmran: 154)

7 - Savaş alanından kaçarak çağrıya cevap vermeyip geri dönmeyenler.

Bunları da Allah-u Teâlâ şöyle bildiriyor:

«İki topluluğun karşılaştığı gün, içinizden yüz çevirenlerin yaptıklarından ötürü şeytan ayaklarını kaydırıp yoldan çıkarmak istemişti.» (Al-i İmran: 155)

Müslümanların hepsinin takva ve fedakârlık hususunda eşit olmaları mümkün değildir. İmtihan karşısında Müslümanlar bu olayda da gördüğümüz gibi taifelere ayrılabilirler.

Bu taifeler içinde imtihanda en başarılı olanlar, İslam davasının devamlılığını sağlayacak en önemli kaynak olan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i etten bir duvar gibi kuşatarak, kanlarının son damlasına kadar onu koruyan Rabbaniler taifesidir. Çünkü bunlar canları pahasına da olsa Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i korumuşlar ve kaçmayı bir an dahi akıllarına getirmemişlerdir. Bu gibi Müslümanlar cemaat içerisinde ne kadar çok olursa cemaat o derece başarılı olur. Bunlar sayıca az da olsalar kuvvet bakımından en güçlü ve faydalı kimselerdir.

İkinci grup da imtihanda başarılı olanlardır. Zira onlar asla geri çekilmemişler ve sonuna kadar savaşmışlardır. Fakat bunların faziletleri şüphesiz lideri korumak için canlarını hiçe sayarak düşmanın üzerine atılan ve kanının son damlasına kadar bu uğurda mücadele veren Rabbaniler kadar değildir. Fakat Allah-u Teâlâ onları da övmüş ve imtihanı başardıklarını bildirmiştir.

Üç ve beşinci grupta olan Müslümanlar ise darbenin ilk anında şoka uğramış ve neye uğradıklarını şaşırarak kaçmaya başlamış olanlardır. Fakat Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in çağrısını duyunca hemen atlarını ve bineklerini durdurup geri dönmüşlerdir. Hatta içlerinden bineklerini durduramayan bazıları, hayvanlarını öldürerek veya bineğinden inerek geri dönmüşlerdir. Hatta bunlar arasında yara aldığı halde dönen-

ler de vardı. Bunlar da imtihanı kazanmışlar ve Allah'ın mağfiretine nail olmuşlardı.

Dördüncü gruptaki Allah yolunda şehid edilen Müslümanlar zaten başarılı olmuşlar ve Allah katındaki büyük ecirlerine kavuşmuşlardır.

Altıncı ve yedinci gruptakilere gelince; korku anında Allah'ın vaadi hakkında şüpheye düşüp inancından dönen ve savaş alanından kaçarak soluğu Medine'de alan ve bir daha geri dönmeyen kimselerdir. Bunlar imtihanı kaybetmişlerdir.

Bütün bunlar Müslümanlar için önemli dersler içermektedir. Müslümanlar şayet imtihanda başarılı olmak istiyorlarsa kendilerini ileride başlarına gelecek çetin imtihanlara hazırlamalıdırlar. Yoksa imtihan günü başarılı olamazlar ve hem kendilerine hem de diğer Müslümanlara büyük zararlar verirler.

OTUZYEDİNCİ ÖZELLİK

Liderin Gizli Tutulmasının Önemi:

Uhud savaşında okçuların gafletinden yararlanan Halid b. Velid Müslümanlara arkadan saldırınca, Müslümanlar birden iki ateş arasında kaldılar ve ne yapacaklarını şaşırmış bir halde sağa sola kaçışmaya başladılar. Bu sırada Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de savaş alanında Ensar ve Muhacirden sekiz-dokuz kişi arasında bulunuyordu. Bu noktada Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* için iki seçenek belirmişti; Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu küçük grupla dağa doğru çekilip kendisine müşrikler tarafından bir eziyet dokunmasına engel olabilirdi. Fakat o zaman zaten bozguna uğramış durumdaki Müslüman ordusu başsız kalacağı için hiçbir mukavemet göstermeden kaçacak, müşrikler de onları Medine'ye kadar da olsa kovalayıp hepsini kolaylıkla ortadan kaldırabileceklerdi. Veya Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hayati tehlike söz konusu olsa da orada kalıp ashabını başına toplayarak bir cephe oluşturacak ve kuşatma altındaki Müslüman ordusuyla yerden kuşatmayı yararak bir çıkış yolu bulmayı deneyecek böylece orduyu çok daha ağır ve toptan yok olmaya yönelik bir tehlikeden koruyacaktı. Sonuçta Rasûlullah her türlü tehlikeyi göze alarak ikinci şıkkı seçti ve:

«Ey Allah'ın kulları! Bana geliniz. Ey Allah'ın kulları! Bana geliniz.» diye Müslümanları çağırdı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu nidasını müşriklerin Müslümanlardan daha önce duyacaklarını ve bu sebeple kendisini hedef alarak saldırılarını kendisi üzerinde yoğunlaştıracaklarını biliyordu. Nitekim öyle de oldu. Müslümanlar daha oraya gelmeden müşrikler geldiler ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve*

sellem) 'e büyük eziyetler verdiler. Allah'ın koruması olmasaydı müşrikler nerede ise Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i öldürüyorlardı.

Savaşta Müslümanların tamamen yok olma tehlikesini gören Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kendisini çekinmeden ortaya koyarken, yine aynı savaşta Müslümanların kendilerini toparlayıp Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanında yer almalarından sonra artık hiç sesini çıkarmamıştır. Hatta Müslümanlar onun öldüğünü zannetmişlerdi. Onu ilk görüp tanıyan Ka'b b. Malik bağırarak bunu haber vermeye kalkışınca ona susmasını ve bunu gizlemesini işaret etmiştir.

İlk bakışta Rasûlullah'ın bu iki tavrı birbirine zıt gibi görünmektedir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in başlangıçta kendisini ortaya koymasına rağmen daha sonra kendisinin gizlenmesini istemesinin hikmeti neydi?

Müslüman lider İslâmi Hareket için hayati önem taşır. Müslüman cemaatin dimdik ayakta durmasını ve Müslümanların ahenk içinde ilerlemelerini sağlayan, Müslüman liderdir. Müslüman lider bir binanın tuğlalarını birbirine sıkıca kenetleyen bir harç gibidir. Onun yokolması halinde Müslüman cemaat temelden sarsılma ve dağılma tehlikesiyle karşı karşıya kalır. Kâfirler bunu çok iyi bildikleri için onların ilk hedefleri herşeyden önce Müslüman lideri yoketmektir. Çünkü onlar lideri yok ederlerse, Müslümanlara bütün diğer Müslümanların öldürülmesinden çok daha büyük bir zarar vereceklerini bilirler. O halde Müslümanların liderlerini çok iyi korumaları gerekir. Lideri korumanın ilk şartı da onu kâfirlerin gözünden gizlemektir. Lider gizli kaldığı müddetçe emniyet içindedir ve kâfirler ona zarar veremez. Bu yüzden Müslümanların sonuna kadar lideri gizlemeleri gerekir.

Fakat eğer söz konusu olan; liderin ortaya çıkmaması halinde İslâm cemaatinin toptan yok olma tehlikesi ise ve bu ancak liderin gizliliğinin ortaya çıkmasıyla telafi edilebiliyorsa, Rabbani liderin nefsini tehlikeye atarak cemaatin menfaatini düşünmesi ve buna göre hareket etmesi gerekir. Fakat liderin ortaya çıkıp çıkmamasına Müslüman fertler değil, durum değerlendirmesini yapabilecek konumda olan lider karar verir. Müslümanlara düşen lideri korumak için sonuna kadar ellerinden geleni yapmaktır.

Özellikle tağuti idarelerin hakim olduğu devletlerde İslâm'ı hakim kılmayı hedefleyen İslâmi cemaatin liderin emniyetini sağlamak için elinden geleni yapması gerekir. Bunun da ilk şartı lideri ve onun bulunduğu yeri gizli tutmaktır. Çünkü aksi takdirde kuvvetli durumda olan ve böyle bir İslâmi hareketi bastırmak için fırsat gözleyen tağuti idarelere büyük bir fırsat verilmiş olur. Bu ise yeni filizlenmekte olan İslâmi hareket için ölümcül bir darbe demektir.

Özet olarak; hangi dönemde olursa olsun, Müslümanların kendi cemaatlerinin devamında hayati önem taşıyan liderlerini korumak için onun gizliliğini muhafaza etmeleri ve bu hususta hiçbir tedbiri ihmal etmemeleri gerekir.

Rasûlullah'ın hayatına baktığımızda Müslümanların bu konuya ne kadar önem verdiklerine şahit olmaktayız. Örneğin; hicret esnasında Ebû Bekir ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir arabiyle karşılaştılar. Arabî Ebû Bekir'i tanıyor fakat Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i tanımıyordu. Adam Rasûlullah'ı göstererek onun kim olduğunu sorduğunda Ebû Bekir:

«O, bana doğru yolu gösteren kişidir» şeklinde tevilli bir söz kullanarak Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in kimliğini gizlemiştir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hayatına baktığımızda bu konuda daha birçok örneğe şahit olmaktayız. O halde amaçları İslâm'ı yeryüzünde hakim kılmak olan Müslümanların, liderlerini koruma ve gizleme hususunda, sahabelerin Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i koruma ve gizlemede gösterdikleri titizliği göstermeleri gerekir.

OTUZSEKİZİNCİ ÖZELLİK

Lidere Bağlılığın Sınırları:

Uhud Savaşında ordu bozguna uğrayıp kâfirler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in etrafını çepeçevre kuşatınca bir grup mücahidin canları pahasına da olsa yılmadan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i koruduklarına şahit olmaktayız. Bu, İslâm akidesinin o mücahidlerin kalplerinde çok güzel yerleştiğinin açık bir göstergesiydi. Zira Müslüman lidere bağlılık bu akidenin bir gereğidir.

Bu davaya inanmış erlerin liderlerine sımsıkı bağlı olmaları gerekir. Dava erleri için lidere olan bağlılığın kendi hayatlarına olan bağlılıklarından daha güçlü olması ve onu korumak için gerekirse hiç çekinmeden kendilerini feda etmeye hazır olmaları gerekir. Zira İslâm düşüncesinde lidere itaat bir ibadettir ve Allah-u Teâlâ Kur'an-ı Kerim'de lidere itaati kendisine ve Rasûlüne itaat emriyle birlikte zikretmiştir.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Rasûle ve sizden olan emir sahiplerine itaat edin.» (Nisa: 59)

Fakat şurası unutulmaması gerekir ki; İslâm inancındaki lidere olan bağlılık liderin şahsına değil, liderin davaya olan bağlılığından neşet eden bir bağlılıktır. Müslüman fertler için akide sevgisinin lidere olan sevgiden daha üstün olması gerekir. Şayet lider bu akide uğrunda şehid olursa

fertlere düşen; lider öldü diye bu uğurda mücadeleyi bırakmak değil, liderin öldüğü dava üzerinde çarpışıp ölünceye kadar bu davayı terketmemektir. Uhud savaşında, etrafta Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in öldürüldüğü yolunda söylentiler duyan Enes b. Nadr'ın takındığı tavır bu konuya güzel bir örnektir.

Uhud savaşında şeytan (aleyhil lane) Muhammed öldü diye bir söylenti yaydı. Bunu duyan sahabelerden bir kısmı savaşı bırakarak çekilip bir kenara oturdu. Enes b. Nadr onların bu halini görünce sebebini sordu. Onlar da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ölmüş olduğunu bildirdiler. Bunun üzerine Enes b. Nadr şöyle dedi:

«Ondan sonra hayatta kalıp da ne yapacaksınız? Kalkın ve onun öldüğü dava üzerinde ölün!»

Sonra da şehid düşünceye kadar kâfirlerle savaştı. İşte Müslüman dava erinin takınması gereken tavır budur. Onun bağlılığı tek başına lidere değildir. Onun asıl bağlılığı akideyedir ve lidere de bu akideye olan bağlılığından dolayı bağlanır.

Müslüman fertler lidere, o lider akideye, Allah ve Rasûlünün emirlerine bağlı kaldığı müddetçe bağlanıp itaat ederler. Şayet lider bu akideyi bırakıp Allah ve Rasûlünün emirlerine karşı gelmeye başlarsa Müslüman fertlerin takınmaları gereken tavır; liderle beraber bu davayı bırakmak değil, tek başlarına dahi kalsalar bu davayı sonuna kadar devam ettirmektir. Çünkü bir Müslümanın kalbinde bulunan lidere bağlılık duygusunun hiçbir zaman onu Allah'a ve O'nun indirdiği davaya bağlılıktan alıkoymaması gerekir. Salih imanın gereği işte budur...

OTUZDOKUZUNCU ÖZELLİK

Uhud'daki Hezimetin Zafere Dönüştürülmesi:

Uhud savaşında Müslüman okçuların yerlerinden ayrılmaları sonucu, Halid b. Velid'in arkadan Müslümanları kuşatması üzerine Müslümanlar birden iki ateş arasında kaldılar ve neye uğradıklarını şaşırmış bir halde ağır bir hezimete uğradılar. Fakat Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kullanmış olduğu ince, keskin plan ve taktikleriyle Müslümanlar aleyhinde sonuçlanmak üzere olan mutlak bir hezimeti birden zafere dönüştürüverdi.

Şimdi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bu hezimeti adım adım nasıl zafere dönüştürdüğünü inceleyelim:

1 - Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kaçmak yerine, bulunduğu yerde sebat ederek Müslümanları yanına çağırdı. Sonra Müslümanlarla

beraber dağa sığındı ve orada yeni bir cephe oluşturarak müşriklerin dağa çıkmamaları için onlarla mücadele etti ve bunda başarılı da oldu.

2 - Müşrikler savaş meydanından ayrıldıktan sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* müşriklerin kesin gidip gitmediğini araştırması için Ali b. Ebi Talib'i keşfe gönderdi.

3 - Müşriklerin gittiğini anlayınca Müslümanlar Medine'ye döndüler. Fakat müşriklerin geri dönüp tekrar saldırmaları ihtimalinden dolayı Müslümanlar bütün geceyi uyanık ve tetikte geçirdiler. Müslümanlar sabaha kadar Medine'nin etrafını gözetlediler.

4 - Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kâfirlerin tekrar dönmeleri ihtimalini göz önüne alarak, sadece Uhud savaşına katılanları yanına alıp müşriklerin peşine düştü. Müslümanlar yaralı ve yorgun olmalarına aldırmayıp hepsi bu takibe katıldılar.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bu takipte hedeflediği önemli istifadeler vardır. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Uhud'a katılan bütün Müslümanları bu takibe almak suretiyle Uhud'ta bozulan morallerini ve kırılan cesaretlerini düzeltmek amacındaydı. Aynı zamanda, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu takip ile çevredeki kâfir kabilelere, Müslümanların Uhud'da aldıkları yenilgiye rağmen hala onlara zarar verebilecek güçte olduklarını göstererek gözdağı vermek istiyordu.

Müslümanların ordusu Medine'den sekiz mil uzaklıktaki Hamra'ül Esed'e kadar geldi. Bu esnada müşrikler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in de düşündüğü gibi Medine'den otuzbir mil uzakta toplanmışlar ve Müslümanlara çok büyük bir zarar verebilecekleri halde bunu yapmadan döndükleri için pişman olmuşlar ve Müslümanları tamamen yokedebilmek için Medine'ye geri dönmeyi düşünmeye başlamışlardı. Müslümanlar Hamra'ül Esed'de iken orada Ma'bed b. Ma'bed'il Huzai Müslüman oldu. Fakat bundan müşriklerin haberi olmadı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Kureyşlilerin geri dönmeyi düşünebileceklerini tahmin ettiği için henüz Müslüman olduğu bilinmeyen Ma'bed b. Ma'bed'il Huzai'yi Müslümanlar lehinde yanlış bilgiler aktarması için Kureyşlilerin üzerine gönderdi. Ma'bed de Kureyşlilere giderek Müslümanların çok büyük bir orduyla onların peşine düştüğünü söyledi ve onların gözünü iyice korkuttu.

Buna benzer diğer bir olaya da Hendek Savaşı esnasında şahit oluyoruz. Düşmanların Müslümanları her taraftan kuşattığı Hendek Harbi esnasında Nuaym b. Mesud *(radıyallahu anh)* Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip Müslüman olduğunu bildirdi ve: «Kavmim benim Müslüman olduğumu henüz bilmiyorlar. Bana dilediğin şeyi emret» dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de ona müşriklerin içine gidip onları dağıtmasını istedi. Nuaym de önce yahudilere gidip onların diğer

müşriklere karşı kışkırttı. Daha sonra Kureyşlilere ve kendi kabilesi Gatafan'a gidip onları da yahudilerin onlara ihanet ettiğini söyleyerek onları da yahudilere karşı kışkırttı. Sonunda düşman safları birbirine girdi ve parçalandılar.

Bu olaylarda İslâmi hareketin istifade etmesi gereken önemli bir hususa işaret vardır. Müşrikler içinde İslâm'ı bilinmeyen bir Müslümanın verebileceği zarar, İslâm'ı bilinen binlerce Müslümanın verebileceği zarardan çok daha büyüktür ve kâfirler için çok daha büyük tehlike arz eder. Bu sebeple Müslümanların; İslâmı bilinmeyen bir Müslümanı kâfirler içine sokabilmek için fırsat kollamaları ve ele geçen bu gibi fırsatları çok iyi değerlendirmeleri gerekir.

Ma'bed b. Ma'bed'il Huzai'nin sözlerine inanan Müslümanlardan korkan ve onlarla karşılaşmaya hiç niyeti olmayan Ebû Süfyan yine de Müslümanları korkutmak için onlara: «Biz gelip size saldıracağız» diye haber gönderdi. Müslümanlar bu haberi alınca onu ciddiye aldılar ve savaş için gerekli hazırlıklar yaptılar.

Bu olay dikkatlice incelendiğinde İslâmi hareket için önemli yol işaretlerine delalet ettiği görülür. Müslümanların kâfirleri kandırmak ve onlardan gelebilecek tehlikeleri önlemek için ellerinden gelen bütün tedbirleri almaları gerekir. Fakat bütün tedbirleri almalarına rağmen yine de planları bir fayda vermiyorsa, o zaman Allah'a güvenip kâfirlerle çarpışmaya girmeleri ve Allah'a tevekkül etmeleri gerekir.

Sahabeler de böyle yaptılar. Alınan bütün tedbirler ve yapılan kandırma planlarının fayda vermediğini görünce Allah'a tevekkül edip kâfirlerle savaşa girmek için hazır beklemeye başladılar. Kâfirlerin kendileriyle savaşmak için geri döndükleri haberini alınca Müslümanların takındığı tavır da çok ibret vericidir.

Allah-u Teâlâ bu tavrı şöyle bildiriyor:

«Onlar ki, insanlar kendilerine: «İnsanlar size karşı ordu topladı, onlardan korkun» deyince (bu söz) onların imanını artırdı ve «Allah bize yeter, O ne güzel vekildir» dediler.

(Al-i İmran: 173)

KIRKINCI ÖZELLİK

İslâm'da Gerçek Şehid Kimdir?

İslâm'a göre şehid; ancak İslâm'ın ve Allah'ın kitabı Kur'an'ın hakim olması yolunda eliyle, diliyle, canıyla çalışan ve bu yolda ölen kişidir.

Allah-u Teâlâ'nın kitabında hakkında: **«Allah yolunda öldürülenleri ölüler sanma! Hayır** (onlar) **diridirler ve Rableri katında**

rızıklanmaktadırlar.» (Al-i İmran: 169) buyurduğu, ölü olmayıp sonsuza kadar nimet ve esenlik içinde kalacaklarını bildirdiği şehidler ancak Allah'ın kelimesi Lailahe illallah'ın en yüce olması için çalışırken bu yolda ölen kimselerdir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hadislerinde bildirdiği bunun dışındaki şehidler ayette geçen şehid değil dünya şehidleridirler. Bunlar da şüphesiz Allah katında ecir alacaklardır, fakat bunların ecri Allah'ın dinini hakim kılma yolunda hayatını kaybeden kimsenin ecri kadar büyük değildir.

İslâm'ın hakim olduğu bir toprak parçasının savunmasını yapan ve dolayısıyla İslâm dininin yeryüzünde hakim olup bu hakimiyetin devamı için çarpışan kimse bu işi sırf Allah rızası için yapar ve bu yolda ölürse, o yüce şehidlik mertebesine ulaşır. Bunun dışında sırf doğduğu toprağı veya kavmini korumak için savaşıp ölen kimse şehid olamayacağı gibi cahiliye ölümü üzerine ölüp cehennemlik olur.

Uhud savaşı esnasındaki Kuzman'ın olayı buna açık bör örnektir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e ondan bahsedildiğinde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* : **«O cehennem ehlindendir.»** demiştir. Uhud günü olduğu zaman Kuzman şiddetli bir şekilde Kureyş müşrikleri ile savaşmış ve onlardan yedi sekiz kişiyi öldürmüştü. Fakat sonra ağır bir yara aldı ve evine taşındı. Müslümanlardan bir kısmı ona: «Ey Kuzman! Vallahi bugün sen çok iyi savaştın, sana müjdeler olsun» dediklerinde o: «Ne ile müjdeleniyorum? Vallahi ancak kavmimin şerefi için savaştım. Şayet bu anlattığınız için olsaydı savaşmazdım» dedi. Bir müddet sonra yarası şiddetlenince de bir ok ile kendisini öldürdü.

İslâm'ı hakim kılmak dışında herhangi bir toprak parçası için veya herhangi bir kavmin şerefini yüceltmek için savaşmak Allah yolunda olamayacağı gibi bu yolda ölen kişi de asla şehit olamaz. Hele İslâm kanunlarını tatbik etmeyen bir toprağı, sırf o toprakta doğduğu için savunan, bu yolda savaşan ve bu toprağı savunurken ölen kişi şehid olamayacağı gibi cennetlik de olamaz. Bunun gibi İslâm hükümleri dışında hükümlerin hakim olduğu bir toprağı, bir de bu devlette idareyi elinde bulunduran kâfirler emrettiği için savunup bu uğurda çarpışan ve bu uğurda ölen kişi ne Müslümandır ne de şehiddir.

Müslüman ancak Allah'ın dini ve onun kelimesi Lailahe illallah hakim olsun diye savaşır ve bu yolda canını, malını, ailesini, doğduğu toprağı bile hiç çekinmeden feda eder. Müslümanın vatanı Lailahe illallah'ın hakim olduğu İslâm kanunlarıyla hükmedilen toprak parçasıdır. Ancak bu vatan korunur ve bu vatan yolunda cihad edilir. Biraz önce de bahsettiğimiz Kuzman gibi kişiler birçok müşriği öldürseler bile, sırf kavimleri ya da vatanları için savaştıkları müddetçe, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in de bildirdiği gibi cehennemliktirler ve şehidlik mertebesiyle

uzaktan yakından hiçbir alakaları yoktur. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bize Allah yolunda olan cihadı ve gerçek şehidi şöyle tarif etmiştir:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e birisi gelip: «Ya Rasûlallah! Kimimiz öfkesine kapılarak, kimimiz utancından dolayı, diğer bir rivayette; bir kısım insanlar ganimet malı için, bir kısmı da kahramanlar arasında yer almak için cihad ederler. Şu halde Allah yolunda cihad eden kimdir?» diye sordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* : **«Kim ki yalnız Allah'ın şeriatı hakim olsun diye cihad ederse, o mücahidin cihadı Allah yolundadır»** buyurdu.

(Buhârî-Müslim)

KIRKBİRİNCİ ÖZELLİK

Uhud Savaşı Esnasında Nazil Olan Ayetler Ve Bu Ayetlerdeki İbretler:

Allah-u Teâlâ Uhud savaşı esnasında birçok ayet indirmiştir ve bu ayetler Müslümanlar için birçok ibret ve dersler içermektedir. Şimdi kısaca bu ayetleri inceleyelim.

1 - «Bu (Kur'an) bütün insanlığa bir açıklamadır. Allah'tan korkanlar içinde bir yol gösterme ve öğüttür.» (Al-i İmran: 138)

Allah-u Teâlâ bu ayetinde çok önemli bir hususa işaret ediyor. Kur'an'ın hükümleri ve öğütleri ancak iman edip Allah'tan korkan kimselere fayda sağlar. Kişinin hakka uyması için sadece hakkı bilmesi yeterli değildir. Zira nice insanlar vardır ki hakkı bildikleri halde hakka karşı gelip ona uymazlar. Şeytan, bunun açık bir örneğidir. Kendisi meleklerin hocası olacak kadar ilme sahipken, bile bile Allah'ın emrine karşı gelmiş ve hakka reddetmiştir. Kişinin hakka uyabilmesi için öncelikle kendisine gelecek hakkı tasdik edecek bir kalbe sahip olması gerekir. Böyle bir kalbe sahip olmayan kişinin kendisine gelen hakkı tasdik etmesi mümkün değildir. O halde Allah'a ve O'nun emirlerine tabi olup ebedi kurtuluşu kazanmak isteyen kişiler öncelikle kendi kalp ve nefislerini yalnız Allah'tan sakınacak şekilde terbiye etmelidirler.

2 - «Gevşemeyin, üzülmeyin. Eğer iman etmişseniz, üstün gelecek olan sizsiniz.» (Ali İmran: 139)

Allah'a O'nun istediği şekilde gerçek imanla iman eden mü'minler ne durumda olurlarsa olsunlar hangi şartlar altında bulunurlarsa bulunsunlar, her zaman kâfirlerden daha üstündürler ve gerçek iman sahibi mü'minlerin bunu daima bu şekilde hissetmeleri gerekir. Çünkü

mü'minler gerek akidede, gerek düşüncede, gerekse tabi oldukları sistemde kâfirlerden daha üstündürler. Bunun için hakiki iman sahibi bir mü'minin kendisi en zayıf ve en sıkıntılı halde iken, kâfirler en üstün ve en kuvvetli durumda olsalar bile yine de kâfirlere karşı aziz ve üstün bir şahsiyete sahip olması gerekir. Çünkü o, gücünü bütün âlemlerin yegâne rabbi olan Allah-u Teâlâ'dan almaktadır. Allah-u Teâlâ'nın kudreti ve yardımı karşısında kâfirlerin güç ve planları pamuk ipliği gibi zayıftır. Kâfirler yalnız Allah'a bağlanıp ondan yardım bekleyen ve O'nun dışında hiçbir şeyden korkmayıp başkalarına iltifat etmeyen mü'minler karşısında eninde sonunda zelil duruma düşmeye mahkûmdurlar.

3 - «Eger siz (Uhud'da) **bir acıya uğradıysanız** (Bedir'de düşmanınız olan) **o kavim aynı acıya uğramıştı. İşte böylece biz zafer günlerini insanların kâh bir kesimine, kâh diğer kesime nasip ederiz. (Al-i İmran: 140)**

Kâfirler katında ölçü olan maddi kazanç ve kayıpların mü'minler katında ölçü olmaması gerekir. Şayet mü'minler bir musibete, eziyete ya da hezimete uğrarlarsa bunun kendileri için şer değil, bilakis hayır olduğunu bilmelidirler. Zira kâfirler için bir ceza niteliğinde olan bu musibetler onlar için sadece bir ceza değil aynı zamanda hatalarını düzeltip arınmaları için bir uyarı ve ikaz mahiyetindedir.

Mü'minler bir musibete uğradıkları zaman bunun kendi hataları yüzünden olduğunu ve bu hatalarını düzeltmeleri halinde eskiden olduğu gibi tekrar Allah'ın kendilerini muzaffer kılacağını bilmelidirler.

4 - Musibet, eziyet ve imtihanlar Müslümanlar için gereklidir ve bunlar birçok hikmetler içermektedir. Allah-u Teâlâ bu hikmetleri bize şöyle açıklıyor:

a) Allah-u Teâlâ imtihan ve musibetleri, gerçek iman sahiplerini, riyakâr ve münafık kimselerden ayırmak ve iman edenlerin saflarını onlardan temizlemek için bir vesile kılmıştır. Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Ta ki Allah iman edenleri ortaya çıkarsın.» (Al-i İmran: 140)

b) Allah-u Teâlâ bu imtihan ve musibetler vasıtasıyla mü'minler içinden nimetini ihsan ettiği kimselere şehitlik nasip edip onları katında nimetlendirir. Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Aranızdan (Allah-u Teâlâ'nın) **şehidler edinmesi için»**

(Al-i İmran: 140)

c) Allah-u Teâlâ vermiş olduğu musibetler vasıtasıyla mü'min kullarını günahlardan arındırır.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

«**Bir de bu Allah-u Teâlâ'nın iman edenleri günahlardan arındırması içindir.»(Al-i İmran: 141)**

d) Allah-u Teâlâ vermiş olduğu musibetlerle arındırıp temizlediği mü'min kulları vasıtasıyla kâfirleri helak etmek ister. Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Ve (bunlar vasıtasıyla) **kâfirleri de yok etmek ister.»**

(Al-i İmran: 141)

5 - Cihadsız cennet yoktur. İman kuru söz ve iddialardan ibaret değildir. Sözle iman, kişinin cennete girmesi için yeterli değildir. İmanın pratik isbatı olan Allah-u Teâlâ yolunda cihada katılıp onda sabır gösterilmediği müddetçe veya bu azim ve istekle yaşanıp ölünmedikçe cennete girmek mümkün değildir. Allah-u Teâlâ bu gerçeği ayetinde şöyle bildiriyor:

«Yoksa Allah-u Teâlâ içinizden cihad edenleri belli etmeden, sabredenleri ortaya çıkarmadan cennete gireceğinizi mi sandınız?» (Al-i İmran: 142)

Allah-u Teâlâ bu ayetiyle cihadsız, sırf sözle olan imanın cennete girmeye yeteceğini zannedenlerin bu düşüncelerinin yanlış olduğunu, bu şekilde cennete girebilmenin mümkün olamayacağını apaçık beyan buyuruyor.

6 - İddia ile hakikat aynı şeyler değillerdir. Allah-u Teâlâ yapamayacağımız şeyleri iddia etmemizi yasaklıyor ve Müslüman kişinin birşey iddia ettiği zaman bunu gerçekleştirmesi gerektiğini bildiriyor. Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Andolsun ki ölümle yüzyüze gelmeden önce onu temenni ediyordunuz. Şimdi onu ayan beyan gördünüz. (Eğer iddianızda samimiyseniz işte meydan, şimdi onu gerçekleştirin.)**»**

(Al-i İmran: 143)

Allah-u Teâlâ bu ayetiyle iddia ettiği şeyleri gerçekleştirmeyen kimseleri yalancılıkla itham ediyor ve bunun mü'minlerin sıfatlarından olmadığını bildiriyor. Allah-u Teâlâ, katında geçerli olan ve sevapla mukabelede bulunacağı iddianın pratikte gerçekleştirilen iddia olduğunu belirtiyor.

7 - «Muhammed ancak bir resuldür. Ondan önce de rasûller gelip geçmiştir. Şimdi o ölür ya da öldürülürse, gerisin geriye (küfre) **mi döneceksiniz? Kim** (böyle) **geri dönerse, Allah'a hiçbir şekilde zarar vermiş olmayacaktır. Allah şükredenleri mükâfatlandıracaktır.» (Al-i İmran: 144)**

Allah-u Teâlâ bu ayetiyle bize önemli bir İslâmi hakikati bildiriyor. İslâm'da bağlılık şahıslara değil, Allah-u Teâlâ'nın rasûlü vasıtasıyla gönderdiği risalete olmalıdır. Zira şahıslar fani, risalet ise bakidir. Müslüman

lider eninde sonunda ölmeye mahkûmdur. Müslümanların bu hakikati daima göz önünde bulundurup gerçek bağlılıklarının şahıslara değil Allah-u Teâlâ'nın gönderdiği risalete olması gerektiğini unutmamaları gerekir. Müslüman lider ölse bile yeni Müslüman liderler çıkacak ve bu dava böylece yoluna devam edecektir.

8 - «Allah'ın izni olmadıkça hiçbir nefis ölmez ve (ölüm) **belli bir süreye göre yazılmıştır.» (Al-i İmran: 145)**

Herkesin ölüm zamanı Allah-u Teâlâ katında bellidir. Cesaretli olmak ölümü çabuklaştırmayacağı gibi korkaklıkta ölümü geciktirmez. Bu yüzden ölüm korkusunun Müslümanları Allah-u Teâlâ yolundaki hayırlı işlerden alıkoymaması gerekir.

9 - «Nice nebiler vardı ki, beraberlerinde Allah'ın erleri bulunduğu halde savaştılar da, Allah yolunda başlarına gelenlerden dolayı gevşeklik ve zaaf göstermediler; boyun eğmediler. Allah sabredenleri sever.» (Al-i İmran: 146)

Rabbe kul olan kişiler (rabbaniyyun) Allah-u Teâlâ yolunda başına gelenlerden dolayı gevşemez, yılmaz ve kâfirlere boyun eğmez. Allah-u Teâlâ bu hasletlere sahip kullarını övüyor ve mü'min kullarının da her halukarda bu şekilde davranmalarını istiyor.

Ayrıca Allah-u Teâlâ ayetinin sonunda **«Allah-u Teâlâ sabredenleri sever.»** buyurarak sabırlı kullarını övüyor. Ayetteki **«sabır»** kelimesi üzerinde biraz durmak gerekir.

Sabır sadece cihad esnasında gösterilen sabırdan ibaret kısır bir kavram değildir. Cihad esnasındaki sabır belki de sabırların en hafifidir. Asıl gösterilmesi gereken ve Allah-u Teâlâ'nın övdüğü sabır; bu davanın, dava adamına yüklediği yüklere sabretmektir. Bu davadan sapmamak ve bu dava üzerinde sabit kalabilmek için sabretmektir. İmanın gerektirdiği şeyleri yerine getirmekteki güçlüklere sabretmektir. Dava adamının hergün karşılaştığı, gerek kendi nefsindeki gerek tebliğ ettiği kimselerin nefislerinde ki zaaf ve nefsi isteklere sabretmektir. Zorbaların ve büyüklenenlerin zahiri muzafferiyetlerine ve zulümlerine karşı sabretmektir. Mücadele ve musibet esnasında nefsin kişiyi rahata ve düşkünlüğe çekmek için verdiği vesveselere karşı sabretmektir. Ve bunun gibi Allah-u Teâlâ yolunda başa gelebilecek her türlü sıkıntı ve eziyete karşı sabretmektir. İşte Allah-u Teâlâ'nın sevdiğini ve övdüğünü belirttiği sabredenler, ancak bahsettiğimiz sıkıntı ve imtihanlarda sabredip bu imtihanlardan sabrı sayesinde başarıyla çıkan kişilerdir.

10 - «Onların sözleri sadece: Ey Rabbimiz! Günahlarımızı ve işimizdeki taşkınlığımızı bağışla, ayaklarımızı (yolunda) sabit kılıp kaydırma, kâfirler topluluğuna karşı bizi muzaffer kıl.»

(Al-i İmran: 148)

İşte Allah'ın salih kullarının sıfatları bunlardır. Onlar işledikleri küçük günahları bile büyük görerek her zaman Allah'tan mağfiret dilerler. Onların Allah'tan olan istek ve dilekleri kendi menfaat ve dünyevi çıkarlarına dair değildir.

Onların Allah'tan istekleri, İslâm'ın yenilmeyip daima muzaffer olması ve kâfirlerle karşılaştıkları zaman ayaklarının sabit kalması için Allah'ın kendilerine yardım etmesi ve onların elleriyle Allah'ın İslâm'ı muzaffer kılmasıdır. İşte bu sıfatlara haiz olan kimseleri Allah-u Teâlâ hem dünyada muzaffer kılar, hem de ahirette en üstün nimetleri ve cennetiyle nimetlendirir. Allah-u Teâlâ bu kulları hakkında şöyle buyuruyor:

«Allah onlara dünya nimetini ve daha da güzeli, ahiret sevabını verdi. Allah güzel davrananları sever.» (Al-i İmran: 148)

11 - «Ey iman edenler! Eğer kâfirlere uyarsanız, sizi eski dininize geri çevirirler ve o takdirde kaybedenlerden olursunuz.» (Al-i İmran: 149)

Mü'minler asla kâfirlere itaat edemezler. Zira kâfirlere itaat, hem dünya, hem de ahiret kaybını beraberinde getirir. Bir mü'min tek başına da kalsa, kâfirler sayı ve kuvvet bakımından ondan çok fazla da olsa hiçbir zaman Allah-u Teâlâ'nın yasakladığı hususlarda kâfirlere itaat edemez. Zira Allah-u Teâlâ'nın yasakladığı hususlarda kâfirlere itaat etmek; Allah-u Teâlâ'nın da bildirdiği gibi dinden çıkmak demektir. Mü'minlerin itaat edip güvenip dayanacakları yegâne mevla Allah-u Teâlâ'dır. Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Bilakis, mevlanız Allah'tır ve O yardımcıların en hayırlısıdır.» (Al-i İmran:150)

Mü'min kişi bilir ki; onun muzafferiyeti kâfirlere itaatle değil, ancak Allah-u Teâlâ'ya itaat etmesi ve O'ndan yardım istemesi ile mümkün olabilir.

12 - «Allah'ın hakkında hiçbir delil indirmediği şeyleri O'na ortak koşmaları sebebiyle kâfirlerin kalplerine yakında korku salacağız.» (Al-i İmran: 151)

Allah-u Teâlâ, kâfirlerle savaştıkları zaman hakiki mü'minleri destekleyip yardım etmesi yanında kâfirler sayı ve kuvvet bakımından fazla olsalar bile mü'minlere bir yardım ve ikram olmak üzere kâfirlerin kalplerine korku salar, böylece onların sayı ve kuvvetlerinin Müslümanlar karşısında hiçbir değeri kalmaz.

13 - «Siz Allah'ın izni ile düşmanlarınızı öldürürken, Allah size olan vaadini yerine getirmiştir. Nihayet öyle bir an geldi ki, arzuladığınız galibiyeti size gösterdikten sonra zaafa ve verilen

emir konusunda ihtilafa düştünüz, asi oldunuz. İçinizde dünyayı isteyeniniz de vardı, ahireti isteyeniniz de. Sonra Allah sizi denemek için onlara karşı yardımını üzerinizden çekti. Yine de sizi bağışladı. Zaten Allah mü'minlere karşı çok lütufkârdır.»

(Al-i İmran: 152)

Allah-u Teâlâ bu ayetinde bize mü'minlerin zafer kaybetmelerine sebep olabilecek etkenleri şöyle sıralıyor: Gevşeme, ihtilaf, emre karşı itaatsizlik (emre isyan) ve dünya sevgisi. Mü'minler bu özelliklere sahip oldukları müddetçe yenilmeye mahkûmdurlar.

Allah-u Teâlâ aynı ayetinde yenilginin bir diğer hikmetini Müslümanlara açıklıyor. Aslında imtihan ve musibetler her ne kadar Müslümanların hataları yüzünden ise de, Allah-u Teâlâ bu imtihan ve musibetleri katından bir fazlı ve ikramı olmak üzere mü'minleri affetmek için bir vesile kılmıştır. Şayet, Allah-u Teâlâ'nın affı ve mağfireti olmasaydı, Uhud savaşında fitneye düşüp dünya malı ve metaı için Rasûlullah'ın emrine isyan eden mü'minler mahvolurlardı. Allah-u Teâlâ mü'minleri asla yalnız bırakmaz, daima onları gözetir ve onlara yardım eder. Hatta yaptıkları hatalardan dolayı onlara verdiği ceza ve musibetler anında dahi şayet onlar sabrederlerse, imanlarından dolayı onlara yardım eder.

Mü'minler nefislerine uyup aralarında ihtilafa düşebilir hatta bazen verilen emirlere itaatsizlik gösterebilirler, bazen de dünyayı sevebilirler. Şayet Allah-u Teâlâ onlara bunlardan dolayı bir ceza verirse, bu onların ıslah olmaları için Allah-u Teâlâ'nın fazlı ve rahmetinden kaynaklanan birşeydir. Çünkü bu musibetlerden dolayı Müslüman hatasını anlayıp kendine gelir ve kendisine acıklı cehennem azabı gelmeden yaptığı hatadan pişman olup tevbe ederek Allah-u Teâlâ'ya yönelir. Böylece nefsini Allah'ın acıklı azabından korur.

14 - Müslüman, Allah-u Teâlâ'nın kendisine işlediği günahlardan dolayı dünyada ceza vermesine üzülmez. Çünkü dünyada verilen ceza günahlara keffarettir ve dünyadaki ceza, ahiret cezası yanında çok hafif ve basit kalır. Bu yüzden mü'minlerin üzülmemeleri gerekir. Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

«O zaman Rasûl arkanızdan sizi çağırdığı halde siz, boyuna (savaş alanından) **uzaklaşıyor, hiç kimseye dönüp bakmıyordunuz. Size keder üstüne keder verdik ki; bundan dolayı ne elinizden gidene ne de başınıza gelenlere üzülmeyesiniz. Allah yaptıklarınızdan haberdardır.» (Al-i İmran: 153)**

15 - «Sonra o kederin arkasından Allah-u Teâlâ size bir güven indirdi. Böylece bir kısmınızı hafif bir uyku bastırdı.»

(Al-i İmran: 154)

Allah-u Teâlâ savaştan kaçmayıp sabredenlere bir mükâfat olarak, onların nefislerine bir mutmainlik ve rahatlık verir. Bu da; Allah-u Teâlâ yolunda savaşırken yılmayıp sabreden kimselere Allah'ın yardımının er veya geç ulaşacağına açık bir işarettir.

16 - «Bir grup da kendi canlarının kaygısına düşmüş bir halde Allah'a karşı haksız yere cahiliye devrindekine benzer düşüncelere kapılıyordu.» (Al-i İmran: 154)

İmanı sağlam olmayan, zayıf iman sahibi Müslümanlar musibet anında sarsılır ve şüpheye düşerler. Allah-u Teâlâ bu ayetinde bu gerçeğe işaret ediyor ve kendisine gerçek olarak kul olmak isteyen kişilere musibetler gelmezden evvel imanlarını kuvvetlendirip samimiyetle kendisine yönelmelerini emrediyor ve Allah-u Teâlâ'yı bolca zikretmelerini tavsiye ediyor.

17 - «Allah bunu içinizdekileri sınamak ve kalplerinizdekini temizlemek için yaptı.» (Al-i İmran: 154)

Savaş ve musibetler, imanın seviyelerini ölçen çok dakik ölçü aletleridir. Fertlerin musibetlere karşı gösterecekleri tavırlar aynı zamanda onların iman seviyelerini de gösterir. Allah-u Teâlâ bu imtihanlar vesilesiyle kendisine gerçekten sağlam olarak iman etmiş kimselerle, gerçek olarak iman etmemiş zayıf kimseleri birbirlerinden ayırır ve samimi Müslümanların saflarını riyakâr ve münafık şahsiyetlerden temizler.

18 - «(Uhud'da) **iki ordu karşılaştığı gün, sizi bırakıp gidenleri, şeytan sırf işledikleri bazı şeyler yüzünden kandırmıştır»**

(Al-i İmran: 155)

Allah-u Teâlâ bu ayetinde bize, savaştan kaçmanın ve savaştan korkmanın sebebini açıklıyor. Bunun sebebi savaştan önce işlenen günahlardır. Savaştan önce işlenen günahlar kişilerde Allah-u Teâlâ korkusunu ve takvayı azaltır. Bunun bir sonucu olarak da musibet anında kalpte ölüm korkusu ve eziyetler Allah korkusundan daha ağır basar. Bu yüzden Allah-u Teâlâ imtihanlarda başarılı olmak isteyen kullarını günahlardan kaçınmaları hususunda uyarıyor. İşlemiş oldukları bu büyük suça rağmen Allah-u Teâlâ onları affetmiştir. Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Yine de Allah onları affetti. Çünkü Allah çok bağışlayıcı ve halimdir.» (Al-i İmran: 155)

19 - «Ey iman edenler! Sizler yeryüzünde sefere çıkan veya savaşan kardeşleri hakkında «Eğer bizim yanımızda kalsalardı ölmezler, öldürülmezlerdi.» diyen inkârcılar gibi olmayın. Allah bunu onların kalplerine bir hasret olarak koydu. Hayatı veren de, alan da Allah’tır. Allah yaptıklarınızı hakkıyla görür.»

(Al-i İmran: 156)

Allah-u Teâlâ bu ayeti kerimede bize münafık ve kâfirlerin yaptıkları tartışmalardan haber veriyor.

Üzüntü, sıkıntı ve ölüm korkusu münafığın kalbini yıpratır. Münafığın Allah'a ve ahirete inancı zayıf olduğu veya hiç olmadığından dünya hayatı onun için çok önemlidir. Bu yüzden dünya hayatı ve metaını kaybetmek onlar için en büyük kayıptır. Onlar dünya hayatına sımsıkı sarıldıkları için ölümden çok korkarlar.

20 - «Eğer Allah yolunda ölür ya da öldürülürseniz, şunu bilin ki; Allah'ın rahmet ve mağfireti onların elde edecekleri bütün şeylerden daha hayırlıdır.» (Al-i İmran: 157)

Allah'ın yolunda ölüm, Allah'ın mağfiret ve rahmeti için en büyük vesiledir. İşte bu rahmet ve mağfiret dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır. Çünkü bu mağfiretin içinde ebedi saadet yurdu cennet ve Allah-u Teâlâ'nın ebedi nimetleri vardır. Şüphesiz, fani ile ebedi olan aynı değildir. Ölümü; dünya metaından ayırdığı için bir felaket olarak gören kimselerle, ölümü; Allah-u Teâlâ'nın rahmet ve mağfiretine kavuşmada bir vesile olarak gören ve bunun için ölüme koşarak giden kimseler arasında dağlar kadar fark vardır. Şüphesiz kazançlı çıkacak kimseler ikinci gruptakilerdir.

21 - « Allah size yardım ederse, artık size üstün gelecek hiç kimse yoktur. Eğer sizi bırakırsa, ondan sonra size kim yardım eder? Mü'minlerin sadece Allah'a güvenip dayanması gerekir.» (Al-i İmran: 160)

Mü'minlerin bilmeleri gerekir ki; şayet bir savaşta muzaffer olurlarsa bu muzafferiyet Allah'ın yardımıyladır. Mü'min bu hakikati hiçbir zaman unutmamalıdır. Şayet mü'minler bu hakikatı unutup elde ettikleri zaferlerin kendi emek ve güçleriyle olduğu düşüncesine kapılırlarsa, Allah-u Teâlâ onlardan yardımını çeker ve onları hezimete uğratır. Allah-u Teâlâ; zaferin yalnız Allah'tan olduğuna inanan ve Allah'ın istediği şekilde hareket eden mü'minleri mutlaka muzaffer kılar. Allah-u Teâlâ'nın muzaffer kılmayı dilediği kimseleri ise hiçbir güç mağlup edemez. Şayet Allah-u Teâlâ yapmış oldukları bazı şeyler sebebiyle Müslümanların üzerinden yardımını çekerse, artık muzafferiyet veya yenilgi Müslümanların kendi güç ve gayretlerine kalır. Şayet kâfirlerden daha güçlü ve daha gayretli olurlarsa kazanırlar, kâfirlerden güçsüz ve daha gayretsiz olurlarsa kaybederler. Allah-u Teâlâ'nın muzaffer kıldığını nasıl hiçbir güç yenemezse, Allah-u Teâlâ'nın yenilgiye uğratmak istediği kimseleri de hiçbir güç muzaffer kılamaz.

O halde mü'minlerin her zaman dayandıkları ve yardımına ihtiyaç duydukları yegâne merci Allah'tır. O'nun güç ve yardımı karşısında bütün

güç ve yardımlar zayıf ve geçersiz kalır. O halde mü'minler yalnız Allah’a güvenip dayanmalıdırlar.

22- «Bir nebiye ganimet malından çalması yaraşmaz. Kim ganimet malından çalarsa kıyamet günü çaldığı şey (in günahı) **boynuna asılmış olarak gelir. Sonra herkese, haksızlığa uğratılmaksızın kazandığı tamamen verilir.» (Al-i İmran: 161)**

Müslüman lider, erleri için bir rehber ve bir örnektir. Müslüman lider, erleri istirahat etsin diye yorulur, erleri zengin olsun diye fakirleşir, erlerine vermek için kendi nefsini mahrum kılar, onları mutlu etmek için bütün gücünü kullanır. Bu sıfatlara haiz bir liderin ganimetten çalması asla düşünülemez. Bunu mü'min bir liderin yapması düşünülemezse, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in böyle birşey yapması asla düşünülemez. Müslüman bir fert dahi ganimet malından çaldığı takdirde uğrayacağı büyük azabı düşünüp bundan kaçınıyorsa bunları çok daha iyi bilen Müslüman liderin böyle birşeye kalkışmasına ihtimal bile verilemez. Zaten böyle karakter sahibi bir kişinin Müslümanlara lider olması mümkün değildir.

23 - «(Bedir'de) **İki katını** (düşmanlarınızın) **başına getirdiği bir musibet,** (Uhud'ta) **kendi başınıza gelince «Bu nasıl oluyor?» dediniz ha! De ki: O, sizin kendi nefislerinizden dolayıdır. Şüphesiz, Allah'ın herşeye gücü yeter.» (Al-i İmran: 165)**

Musibet nereden gelir? Yenilgi nereden gelir? Bunların sebepleri nelerdir? Allah-u Teâlâ ayetinde bu soruların cevapları veriyor. Bunların asıl sebebi nefislerdendir, nefislere olan yenilgidendir. Asıl yıpratıcı yenilgi maddi yenilgiler değil nefsi yenilgiler, nefislerin düştüğü iç yenilgilerdir. Yenilgilerin sebebi hiçbir zaman silah azlığı veya kâfir kuvvetlerinin çok fazla olması değildir. En tehlikeli olan ve onarılması güç yaralar açan asıl yenilgi; nefislere karşı olan iç yenilgidir. Zira nefsini Allah-u Teâlâ'ya kul etmiş, nefsinin geçici ve aşırı isteklerine Allah rızası için hâkim olmuş bir mü'mini hiçbir güç mağlup edemez. Fakat nefsine boyun eğip onun peşine takılmış bir kimseyi de hiç kimse yenilgiden kurtaramaz. Allah-u Teâlâ ayetinde bu noktaya işaret edip **«O sizin kendi nefsinizin katındandır»** buyurarak yenilgi ve mağlubiyetin sebebini açıklıyor.

24 - «İki ordunun karşılaştığı gün sizin başınıza gelenler Allah'ın dilemesiyle olmuştur. Bu da (Allah'ın) **mü'minleri ayırt etmesi ve münafıkları ortaya çıkarması için di.»**

(Al-i İmran: 166)

Allah-u Teâlâ bu ayeti kerimesinde bize musibetlerin kaynak ve hikmetlerini bildiriyor. Musibetler, mü’minler ile kâfirlerin ayrılması, mü'minlerin saflarının münafık ve kâfirlerden temizlenmesi içindir.

Bütün musibetler Allah-u Teâlâ'nın ilim, izin ve iradesiyle olur. Musibetler gereklidir. Çünkü mü'minlerin safının her türlü zararlı unsur ve kimselerden temizlenmesi şarttır. Mü'minler ile münafıkların ayrılması, mü'minler ile kâfirlerin safının belli olması şarttır. Allah-u Teâlâ'nın va'dettiği zafere ancak Allah-u Teâlâ'ya verdiği söze sadakat gösterip samimiyetle Allah-u Teâlâ' ya yönelen kimseler ulaşabilirler. Ancak samimiyetle Allah-u Teâlâ'ya yönelen mü'minlerle yola çıkılıp ancak onlarla zafere ulaşılabilinir. Savaştan korkup kaçan münafıklar ile canı, kanı ve hayatını Rasûlullah'ı korumak için feda eden kimseler nasıl bir tutulabilirler?

Uhud'taki bu imtihan ve yenilgi olmayıp ta Müslümanlar ilk kazandıkları zafer üzerinde kalmış olsalardı ve mü'minleri münafıklardan ayıran bu hezimet olmasaydı o zaman hezimette nifakları apaçık ortaya çıkan münafıklar yine Müslümanlar arasında kalacaklar ve boş şeyler konuşarak, boş iddialarda bulunarak yine Müslümanları kandırmaya ve Müslümanlar arasında fitneler uyandırmaya devam edeceklerdi. Fakat Allah-u Teâlâ hakiki mü'min ile münafıkları birbirinden ayırmayı dilemiş ve bu musibet vasıtasıyla bunu gerçekleştirmiştir.

Bu gibi musibetler şer gibi gözükse de daima Müslümanlar için hayırlıdır. Safların arınıp temizlenmesi için musibetler her zaman gereklidir. Çünkü Müslümanların safları rahatlık ve zafer esnasında değil ancak musibet ve imtihan esnasında ayıklanıp temizlenir.

25 - «Allah yolunda öldürülenleri sakın ölü sanmayın. Bilakis onlar diridirler, Allah'ın lütuf ve kereminden kendilerine verdikleri ile sevinçli bir halde Rabbleri yanında rızıklara mazhar olmaktadırlar. Arkalarından gelecek ve henüz kendilerine katılmamış olan şehit kardeşlerine de hiçbir keder ve korku dokunmayacağı müjdesiyle sevinmektedirler. Onlar, Allah'tan gelen nimet ve keremin; Allah'ın mü'minlerin ecrini zayi etmeyeceği müjdesinin sevinci içindedirler.» (Al-i İmran: 169–171)

Şehitlerin makamı ulaşılabilecek en yüce makamlardan birisidir. Bu makama ancak Allah-u Teâlâ'nın sevdiği kulları ulaşabilir. Mü'minlerin ulaşabileceği en yüksek makam şehitlik makamıdır.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in şu hadisi bunun en açık örneğidir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* , Cabir b. Abdullah *(radıyallahu anh)* ile karşılaştı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona dedi ki:

«Ey Cabir! Allah yolunda ölen babanın haberini anlatayım mı?» Cabir *(radıyallahu anh)* «Evet, ya Rasûlallah!» dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dedi**: « Allah-u Teâlâ hiç kimseyle karşılıklı olarak konuşmadığı halde babanla karşılıklı olarak ko-**

nuştu ve ona şöyle dedi: «Ey kulum! İstediğin şeyi dile.» Baban dedi ki: «Ey Rabbim! Dünyaya tekrar dönmemi ve tekrar senin yolunda ölmeyi istiyorum. Tek arzum budur.» Bunun üzerine Allah-u Teâlâ: «Bu mümkün değildir. Çünkü ben daha önce, ölen kişinin tekrar dünyaya dönmeyeceğine dair hüküm verdim. Bundan başka birşey iste.» buyurdu. Baban «Ey Rabbim! O zaman dünyadaki kardeşlerimize, bizim ölü olmadığımızı, cennette sağ olup yiyip içtiğimizi ve cennetin nimetlerinden istifade ettiğimizi haber ver de o kardeşlerimiz de cihaddan ve Rasûlullah'a yardım etmekten geri kalmasınlar.» dedi. Bunun üzerine Allah-u Teâlâ, **Al-i İmran: 169–171** ayetlerini indirdi.

(Ahmed - Müsned)

Şu halde Allah-u Teâlâ'nın rahmet ve bağışlamasını ve bol nimetlerini uman mü'minler bu yüce şehitlik makamına ulaşabilmek için yarışmalıdırlar.

26 - «Yara aldıktan sonra, yine Allah'ın ve Rasûlünün çağrısına uyanlar, bunlardan iyilik yapanlar ve takva sahibi olanlar için pek büyük bir mükâfaat vardır.» (Al-i İmran: 172)

Bu ayeti kerimede bahsedilenler, Uhud savaşında yaralanmalarına rağmen savaştan sonra Allah Rasûlünün çağrısı üzerine savaş alanından ayrılıp Mekke'ye doğru giden müşriklerin peşine düşen mücahid Müslümanlardır.

İşte bu; tağuta apaçık bir meydan okumadır. Onlar Uhud savaşında aldıkları ağır yaralara rağmen fecir doğmadan müşriklerin peşine düştüler. Çok zor ve meşakkatli bir durumda bulunmalarına rağmen hiç tereddüt etmeden Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in emrine itaat edip kâfirlere ve tağutlara meydan okumak için yola çıktılar.

Beni Eşhel'den olan ve Uhud'da hazır bulunan bir sahabi şöyle dedi: «Uhud'da ben ve kardeşim, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte hazır bulunduk. Biz yaralı olarak döndük. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in nidacısı (çağırıcısı) düşmanı kovalamak hakkında çıkmaya çağırınca kardeşime dedim ki: «Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte olan bir gazveyi kaçırır mıyız?» Vallahi, bizim binecek devemiz de yoktu ve ağır yaralıydık. Böyle olduğu halde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte yola çıktık. Ben daha az yaralıydım. Yarası ağırlık verdiği zaman kardeşimi sırtımda taşıdım. Bu, Müslümanların yanlarına varıncaya kadar sürdü.» **(İbn-i Hişam)**

İşte bu olay üzerine Allah-u Teâlâ yukarıda zikrettiğimiz **Al-i İmran–172** ayetini indirdi.

KIRKİKİNCİ ÖZELLİK

İslâm Toplumunda Kadının Rolü:

İslâm toplumunda kadın da, erkek gibi hayatın her alanında önemli rol oynar. Hatta bazı hususlarda kadınlar erkekten daha önemli rollere sahiptir. İslâm toplumundaki sahabe hanımları bu fonksiyonlarını mükemmel olarak yerine getirdikleri için saadet devri denen o örnek devir ve saadet nesli denen o örnek nesil ortaya çıkmıştır. Şimdi bize her yönüyle örnek olan sahabe toplumunda Müslüman kadınların ifa ettikleri önemli rolleri görelim.

1 - Nesli Terbiye:

Sahabe hanımları, bir toplumun kurtuluşu ya da bedbaht olmasında en önemli rolü oynayan, nesli ıslah görevini yüklendiler. Onlar çocuklarını Allah'ın istediği şekilde yetiştirmişler ve onlara Allah rızasının herşeyden önemli olduğunu öğretmişlerdir. Onlar çocuklarını hayırlı işlere teşvik etmişler ve şerli işlerden sakındırmışlardır. Sahabe hanımlarının hayatları bunun örnekleriyle doludur. Şimdi bunlardan birkaç örnek zikredelim.

Abdullah b. Zeyd şöyle dedi: «Uhud günü sol pazumdan bir yara almıştım. Hurma ağacı gibi uzun boylu biri bana vurmuş, sonra bana yönelmeden ilerlemişti. Yaramdan akan kan durmak bilmiyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bana: **«Yaranı sar»** dedi. Bunun üzerine annem yanıma geldi. Böğründe yara sarmak için hazırladığı sargılar vardı. Annem yaramı bir güzel sardı. Bu sırada Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ayakta dikilmiş bana bakıyordu. Annem işini bitirdikten sonra bana: «Ey oğlum! Kalk ve müşriklerle vuruş!» dedi. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* anneme: **«Senin çektiğini kim çekebilir, ey Ümmü Amara!»** diyerek iltifatta bulundu. Beni yaralayan müşrik o anda oradan geçiyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* : **«İşte oğluna vuran şu adamdır.»** dedi. Annem hemen onun önünü kesip onu yere çöktürdü. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in azı dişleri görünecek kadar gülümsediğini gördüm.»

(Vâkidî, İbn-i Sa'd - Tabakât)

Hendek günü Aişe *(radıyallahu anhâ)* ve Sa'd b. Muaz'ın annesi Medine'nin bir kalesinde idiler. Bu esnada önlerinden Sa'd İbn-i Muaz geçti. Üzerinde kısalmış bir zırh vardı. Zırh kısa olduğundan omuzlarıyla birlikte bütün kolları açıktaydı. Elinde bir hançer vardı ve şöyle diyordu: «Biraz beklerse savaş büyük bir kahraman görecek, ölümde bir beis yok, meğerki ecel gelecek.»

Bunun üzerine annesi ona: «Ey oğlum! Vallahi geciktin» dedi.

Aişe *(radıyallahu anhâ)* şöyle diyor: Ona: «Ey Ümmü Sa'd! Eğer isteseydin Sa'd'ın zırhını daha geniş yapabilirdin» dedim. O da: «Daha geniş yaparsam onu ok darbelerinden korumaz diye korktum» cevapını verdi.

İşte bu hanımlar çocuklarını Allah sevgisini en üstün tutacak bir şekilde yetiştiriyorlar ve gerektiğinde onları Allah yolunda ölüme ve şehitliğe kendi elleriyle gönderiyorlardı.

2 - Kocanın Haklarına Riayet Ederek Ona Destek Ve Yardımcı Olma:

Müslüman Hanım kocasının haklarını yerine getirmek suretiyle onun için düşmanlarına ve şeytanın tuzaklarına karşı en büyük yardımcıdır. Salih bir Müslüman Hanım kocasının sıkıntılarını hafifletir ve onun işlerini kolaylaştırır. Allah yolundaki işlerinde ona köstek değil destek olur.

Sahabe hanımları daima kocalarının en büyük destekçileri olmuştur. Onlar gerek hayatlarında gerekse öldüklerinde kocalarına karşı vazifelerini ihmal etmemişlerdir. Sahabe hanımlarının hayatları bunların örnekleriyle doludur.

İşte Hind Binti Amr b. Haram! Uhud savaşında kocası, oğlu ve kardeşi şehid düştüğünde onlara karşı olan son vazifesini yerine getirmek için cesetlerini bir deveye yükleyip deveyi Medine'ye doğru çekiyordu. Fakat kocası Amr b. Cemuh Allah'tan şehit olmak ve Medine'ye dönmeme üzerine dua ettiği için deve Medine'ye değil Uhud'a geri döndü. Hind Rasûlullah'a durumu sorduğunda Rasûlullah: **«Deve emrolunmuştur»** dedi ve bu şehidler Uhud'da defnedildiler. **(Makrizi - İmta-ül Esma)**

Bu konuda diğer önemli bir örnek ise çocuğu öldüğü zaman Ümmü Süleym'in bunu kocasına bildirirken kullanmış olduğu ince plandır.

Olay şöyle cereyan etmiştir:

Ebû Talha'nın Ümmü Süleym'den olan oğlu ölmüştü. Ümmü Süleym akrabalarına: «Ebû Talha'ya oğlunun öldüğünü anlatmayın, ona ben kendim haber vereceğim» dedi. Ebû Talha evine geldiğinde Ümmü Süleym kendisine akşam yemeğini hazırlayıp verdi. Ebû Talha bir güzel yiyip içti. Sonra Ümmü Süleym her zamankinden daha alımlı giyinip süslenerek Ebû Talha'nın yanına geldi. Ebû Talha hanımıyla cinsi münasebet kurdu. Ümmü Süleym, Ebû Talha'nın karnını doyurup, diğer hacetini de giderdiğini gördükten sonra ona: «Ey Eba Talha! Eğer birileri bir eve bir emanet bıraksalar, aradan bir müddet geçtikten sonra da gelip emanetlerini isteseler, o ev halkının onları menetmeye hakları var mıdır?» diye sordu. Ebû Talha: «Hayır, hakkı yoktur» diye cevp verince Ümmü Süleym: «Allah sana verdiği emanetini, oğlunu aldı. Oğlun için

hasbunallah (Allah bize yeter) deyip ecrini yalnız Allah'tan bekle» diyerek oğlunun ölüm haberini verdi. **(Müslim)**

Bu olayda da görüldüğü gibi o sahabe hanımları evlat kaybetmek gibi çok acı bir olayda dahi acısını bir tarafa bırakıp kocasını teselli etmek için böyle büyük fedakârlıklara katlanmış, bu kadar ince düşünebilmişlerdi.

3 - Musibet Ve Sıkıntı Anında Sabretmek Ve Sevabını Allah'tan Beklemek:

Allah-u Teâlâ bu dünyada kadın olsun erkek olsun bütün kullarını musibet ve sıkıntılarla imtihan etmektedir. Bu imtihanlarda başarı ancak, bunların Allah'tan geldiğini bilip sabırla karşılamakla mümkündür. İmtihanlarda sabır, imanın açık bir göstergesidir. Allah'a samimiyetle bağlanmış sahabe hanımlarının hayatlarına baktığımızda en değerli varlıklarını kaybetme musibetine uğradıklarında dahi bunu büyük bir sabır ve metanetle karşılayıp ecrini Allah'tan beklediklerini görmekteyiz. Zira onlar musibet anında sabırsızlık gösterip isyan etmenin kendilerine fayda sağlamayacağı gibi, Rabbi Zülcelal'in rahmetinden uzaklaştırma felaketine düşüreceğini de çok iyi biliyorlardı. Sahabe hanımlarının hayatı bunun sayılamayacak kadar çok örnekleriyle doludur. Burada bunlardan bir kaçını zikretmekle yetineceğiz.

Ümmü Harise Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yanına gelerek: «Ya Rasûlallah! Bana Harise'den haber ver. Eğer cennette ise sabredeyim, yok eğer değil ise, Allah bana ne yapacağımı göstersin.» dedi. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* : **«Ey Ümmü Harise! Yazıklar olsun sana, oğlunun kavuştuğu sadece bir cennet değil, cennet bahçeleridir. Oğlun Firdevs cennetinin en yüksek makamına nail olmuştur» dedi. (Rahikul Mahtum)**

Yine Dırar oğullarından bir kadının kardeşi, kocası ve babası Uhud günü Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte müşriklere karşı savaşırken şehid düşmüşlerdi. Onların ölüm haberi kadına verildiği zaman kadın: «Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* nasıldır?» diye sordu. «Allah'a hamdolsun, istediğin gibidir, iyidir» dediler. Kadın: «Bana O'nu gösterin de bakayım» dedi. Kadına Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i işaret ettiler. Kadın Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i sağ salim görünce: «Sen sağ ve selamette olduktan sonra, bütün musibetler bize hafif gelir» dedi.

Başka bir örnek ise Safiyye binti Abdulmuttalib'tir: Safiyye ana-baba öz kardeşi Hamza *(radıyallahu anh)*'ın cesedini görmeye geliyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun oğlu Zübeyr b. Avvam'a: **«Onu karşıla ve geri çevir. Kardeşine ne olduğunu görmesin»**

buyurdu. Bunun üzerine Zübeyr *(radıyallahu anh)* anasını karşılayarak ona: «Ey anacığım! Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* geri dönmeni emrediyor» dedi. Bunun üzerine Safiyye *(radıyallahu anhâ)*: «Niçin?» dedi ve sözüne şöyle devam etti: «Duyduğuma göre kardeşimin cesedini parçalamışlar. Olsun! Bunların hepsi Allah içindir. İnşallah sabredeceğim ve sadece Allah rızasını gözeteceğim» dedi. Zübeyr, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip bunu söyleyince Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* : **«Onu bırak gelsin»** buyurdu. Safiyye gelip kardeşinin cesedine baktı, ona namaz kıldı, dua etti ve: «Biz Allah'a aitiz ve O'na döndürüleceğiz» deyip Hamza *(radıyallahu anh)* için istiğfarda bulundu. Sonra Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* cesedin gömülmesini emretti.

4 - Savaşta Su Dağıtma Ve Yaralıları Tedavi:

Müslüman kadın sadece evinde değil, aynı zamanda savaşta da yerini almıştır. Savaşta Müslüman kadın su dağıtmış, yaralıları tedavi etmiştir. Örneğin;

Uhud savaşında Aişe *(radıyallahu anhâ)* ve Ümmü Süleym kollarını sıvamışlar, süratle ve mütemadiyen arkalarında kırbalarla su taşıyorlar ve yaralıların ağızlarına boşaltıyorlardı. Kırbalar boşalınca büyük bir çeviklikle geri dönüp kırbalarını dolduruyorlar, sonra yine acele gelip yaralıların ağızlarına su boşaltıyorlardı. **(Buhârî)**

5 - Bizatihi Savaşa Katılma:

İslâm toplumu ihtiyaç duyduğunda gerekli olduğu zaman Müslüman kadın bizzat savaşa katılmıştır. Şüphesiz cihad normal şartlarda kadına farz değildir. Fakat İslâm toplumunun düşman tarafından işgal tehlikesi baş gösterdiği zaman Müslüman kadının da savaşa katılması gerekebilir. Örneğin; Uhud savaşında Ümmü Umare bizzat savaşa katılmış, kalkanıyla Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i kâfirlerin darbelerinden korumuş, kılıcıyla da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e saldıranlara saldırmış ve onları yaralamıştır.

Bu konuda diğer güzel bir örnek de Ümmü Eymen'in Uhud savaşında gösterdiği örnek tavırdır. Ümmü Eymen Uhud savaşında Müslümanların dönüp kaçmaya başladıkları zaman bir taraftan yerden toprak alıp kaçanların yüzüne atıyor, bir taraftan da: «Kılıcını al ve geri dön» diye mücahitlere haykırıyordu. Sonunda bizzat kendisi eline bir kılıç alıp savaş saflarına daldı ve müşriklerle vuruştu.

(Es-Siyret-ül-Halebiyye, Rahik'ul-Mahtum)

6 - İslâmı Tebliğ:

Müslüman kadınlar İslâm'ı çok iyi anlayıp yaşamlarında uygulamaları yanında bu akideyi diğer insanlara da ulaştırmak için üzerlerine düşeni yapmış ve bu yoldaki sıkıntılara Allah için katlanmışlardır. Sahabe hanımları bu konuda üzerine düşen görevi yapmışlar ve onların sayesinde birçok kişi İslâmla şereflenip kurtuluşa ermiştir.

İbn-i Sa'd Tabakâtında şöyle nakletmiştir:

Ümmü Süleym (o zamanlar müşrik olan ikinci kocası Ebû Talha ile evlenmeden önce): «Ey Ebû Talha! Tapmış olduğun ilahının yerden çıkan bir ağaç olduğunu ve Habeşli falanca kölenin çekerek onu getirdiğini bilmez misin?» diye sordu. Ebû Talha: «Evet, bilirim» diye cevap verdi. Ümmü Süleym: «Yerden biten ve Habeşli falanca kölenin çeke çeke getirdiği ağaca secde etmeye utanmaz mısın?» dedi. Sonra: «Ne dersin? Allah'tan başka ibadete layık ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğuna şehadet getir de seninle evleneyim. Bu sözünden başka senden mehir de istemiyorum» dedi. Ebû Talha: «Biraz mühlet ver de düşüneyim» dedi. Gidip biraz düşündükten sonra geri geldi ve: «Allah'tan başka ibadete layık ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğuna şehadet ederim» dedi. Bunun üzerine Ümmü Süleym oğluna: «Ey oğlum! Kalk ve Ebû Talha'yı evlendir» dedi. Böylece Ebû Talha Ümmü Süleym ile evlendi. Ona sunduğu mehir de Müslüman oluşuydu.

(İbn-i Sad)

Hiçbir düşünce veya sistem, kadına İslâm'ın verdiği kadar değer ve kıymet vermemiştir. İslâm kadına da erkek gibi önem vermiş hatta bazı hususlarda kadını erkekten daha üstün tutmuştur. İslâm'da kadın ikinci sınıf değildir. İslâm kadına ne taşıyabileceğinden fazla yük yüklemiş ne de ona hiçbir görev vermemek suretiyle ihmal etmiştir. İslâm toplumunda hükümler kadını da erkeği de yaratan ve onları en iyi bilen Allah tarafından konmuştur. Bu yüzden İslâm hem erkek hem kadın hem de toplum için mutluluk, huzur ve kurtuluş sağlayacak yegâne yaşam sistemidir.

Erkeğe oranla kadın daha zayıf ve suç işlemeye daha meyyaldir. Bunu bildiği için İslâm dini kadını suçtan korumak ve terbiye etmek için bazı hükümler bildirmiştir. Örneğin; kadının kapanması, gerekmedikçe evinden dışarı çıkmaması, çalışmaması ve benzerleri gibi hükümler... Şüphesiz bu hükümler onu erkek karşısında küçük düşürmek, onu sıkmak ya da ona zulmetmek için verilmiş hükümler değil, toplumun ıslahı hususunda kadının oynadığı önemli rolden ve ona verilen değerden kaynaklanan hükümlerdir. Zira kadın ıslah olursa toplumda ıslah olur. Kadın ifsad olursa toplumda ifsad olur. Evde anne olan kadın eğer salih bir

kadın ise babanın veremeyeceği eğitim ve terbiyeyi çocuklarına verdiği zaman salih bir toplum için temel taşı teşkil edecek salih bir nesil ortaya çıkar. İşte bu temeli oluşturacak olan annedir. Bu yüzden İslâm, kadına toplumun felahı için en önemli görevlerden biri olan yetişen yeni nesli ıslah ve terbiye görevini vermiştir. Allah-u Teâlâ kadına verdiği değerden dolayı bu önemli görevi de kadına vermiştir. Zira bir kişinin önemi ona verilen görevin önemiyle doğru orantılıdır. Kadına önem bu şekilde verilir. Yoksa kadına, istediği şekilde giyinme, istediği yere gitme izni vermek ona değer vermek değil bilakis onu bir sergi metaı haline getirmek demektir.

Bugün batı medeniyeti bunun açık bir örneğidir. Kadına istediği gibi giyinme ve istediği yere gitme özgürlüğü veren batı medeniyeti, kadını bir sergi metaı haline getirmiş ve onu bir reklam malzemesi olarak kullanmaktadır. Onu hayvanlar gibi soyarak ürettiği malların reklamını yapmakta araç olarak kullanmakta, İslâm'ın korumak için üzerine titrediği kadını mahlûkatın en alçak ve sefihi haline getirmektedir. Bugün batı medeniyeti eşitlik, kadın hakları sloganlarıyla sokağa döktüğü kadını, erkeğin menfaatlerini arttıran bir ticaret metaı haline getirmiştir.

İslâm, kadını ona önem verdiği için kapatır. Zira değerli olan şeyler korunur. Değersiz şeyler ise açıkta bırakılır. Kadının kapanması toplumun ıslahında çok büyük rol oynar. Toplumdaki bütün kadınlar kapanırsa toplumun temel taşı olan aile korunur. Zira o zaman koca hanımından başka kimseye bakmaz, gençler nefsi arzularına kapılarak zinaya yönelmez, erkek, sokakta gördüğü daha güzel kadınlardan dolayı hanımından soğumaz, boşanmalara ve ailelerin yıkılıp parçalanmalarına yol açan fitneler ortaya çıkmaz.

İslâm kadını bir meta olmaktan kurtarıp ona toplumdaki en şerefli görev olan nesli terbiye işini vermiştir. Batı medeniyeti ise haklarda eşitlik, oy kullanmada eşitlik, görevlerde eşitlik sloganlarıyla sokağa döktüğü kadını bir süs ve meta haline getirmiş onu toplumun en alt sınıfı haline getirmiştir. «Sen erkeğe eşitsin» diyerek, İslâm'ın onun üzerinden kaldırıp erkeğe yüklediği evin geçimini temin etme görevini ona yükleyerek layık olmadığı birçok işlerle kadını haksız yere yormuştur. İslâm toplumunda evinin hanım efendisi olan kadını, şunun bunun hizmetçisi haline getirmiştir.

Kadın salih olduğu zaman erkeğin en büyük yardımcısı olabileceği gibi ifsad olduğu zaman da erkeğin en büyük kösteği olur. Güzel bir İslâmi terbiye ile yetişen kadının İslâm toplumunda ne kadar önemli fonksiyonları olduğuna yukarıda örnekler vererek değinmiştik. İslâm toplumunda kadın daima erkeğin yanındadır ve işlerinde ona en büyük destektir. İslâm toplumunda kadın savaş gibi erkek için de çok zor ve tehlikeli olan

işlerde bile erkeğin yanında yerini almıştır. Kadın savaşta yaralıları tedavi etmede, onların yiyecek ve içeceklerini temin etmede önemli bir rol oynamıştır. Bunlar basit gibi de gözükse aslında bir ordu için çok önemlidir. Kadın sadece bu görevlerle kalmamış gerektiğinde erkekle beraber bizzat silahlı olarak da savaşa katılmıştır.

İslâm nazarında kadın sadece cinsel arzuları tatmin eden bir nesne veya evin temizlik ve hizmetini yapan bir hizmetçi değildir. İslâm kadına çok önemli görevler yüklemiştir. Bu görevlerini yerine getirebilmeleri için kadına gerekli eğitim ve terbiyenin verilmesi gerekir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanındaki sahabe toplumunda bu eğitim işinin bizzat Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* tarafından mescitte yapıldığına şahit olmaktayız. O toplumda kadınlar da mescide geliyorlardı. Şüphesiz kadınlar mescide sadece namaz kılmak için gelmiyordu. Zira Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in birçok hadisinde de gördüğümüz gibi kadın için namaz kılabileceği en hayırlı yer evidir. O halde kadınlar mescide sadece namaz kılmak için değil, asıl olarak Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in orada yapmış olduğu vaaz ve nasihatten istifade etmek için geliyorlardı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kadın erkek bütün toplumun terbiye işini mescitten yürütüyordu. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kadınlara, erkeklerle beraber verdiği dersler yanında haftada birgün (perşembe günü) de sadece kadınların katıldığı, onlara has problemlerin ele alındığı özel dersler veriyordu. Bu düzenli, programlı eğitim ve terbiye işte o örnek sahabe hanımlarını şekillendirdi.

Kadının toplumdaki en önemli görevi bir anne olarak çocuklarını yetiştirip terbiye etmesidir. Bu görevini iyi bir şekilde yerine getirebilmesi için İslâm cemaatinin kadına gerekli ilim ve terbiyeyi vermesi, görevinin önemini ona anlatması ve onu bu konuda teşvik etmesi gerekir. Kadınlar gerektiğinde aktif olarak savaşa da katılabilecekleri için bu konularda da ihmal edilmeyip gerekli eğitimin verilmesi gerekir. Fakat kadının asıl temel görevi yeni nesli yetiştirmektir. Bunun için onun herşeyden önce bu hususta eğitilip yetiştirilmesi gerekir.

Kadına layık olduğu değer verildiğinde ve Allah'ın razı olduğu çerçevede yetiştirilip eğitildiğinde İslâm toplumu içinde çatışma değil uyum hakim olur. Toplumu meydana getiren fertler birbirini kösteklemek yerine birbirlerine destek olurlar. Böylece İslâm toplumunun temel taşı olan aile Allah'ın razı olduğu salih bir aile olur. Aile salih olursa, ondan meydana gelen toplum da salih bir toplum olur. Kadın da toplumda fıtratı için en uygun olan konumuna kavuşmuş olur.

KIRKÜÇÜNCÜ ÖZELLİK

Müslümanların En Büyük Arzusu İslâm'ın İnsanlara Yayılmasıdır:

Uhud savaşından sonra İslâm tarihinde Reci ve Bi'ri Mauna olayları olarak bilinen ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve Müslümanları derin üzüntüye boğan çok acı iki olaya şahit olmaktayız. Uhud akabinde Adel ve Kare kabilelerinden bir topluluk Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip Müslüman olduklarını bildirdiler ve dinlerini öğretmesi için bir grup Müslümanı kendileriyle göndermesini ondan istediler. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlarla beraber altı sahabesini gönderdi. Fakat yolda bu müşrikler Müslümanlara ihanet edip bir kısmını öldürdüler, bir kısımını ise esir edip sattılar. Bu olay Reci vakası olarak adlandırılır.

Yine Uhud'dan dört ay sonra Ebû Bera b. Amir Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldi ve onun tebliğini kabul etmemesine rağmen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den bir takım Müslümanları İslâm'ı tebliğ etmeleri için Necid ahalisine göndermesini istedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* önce Necid halkının ihanetinden korktuğu için sahabelerinden hiç kimseyi göndermek istemedi. Fakat Ebû Bera, Necid halkına karşı Müslümanları koruyacağına dair kefil olunca Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yetmiş kadar İslâmı iyi bilen tebliğci sahabesini Necid halkına gönderdi. Fakat yolda kâfirler Müslümanlara ihanet ettiler ve onların hepsini öldürdüler.

Bu olaylar Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Uhud savaşından yeni çıktığı zamanlara rastlamaktadır. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yeni topraklarda yeni Müslümanların ortaya çıkması ümidi belirmesi üzerine, içinde bulundukları zor duruma rağmen bu fırsatlardan istifade etmek istemiş ve bu kabilelere tebliğci Müslümanlar göndermişti. Zira Necid ahalisine gönderdiği yetmiş Müslümanın başarılı olmaları halinde Necid ahalisi İslâm topraklarına katılacak ve belki de Necid İslâm devleti için Medine'den daha önemli bir merkez haline gelecekti.

Ayrıca Necid'de bulunan kâfir kabileler İslâm devleti için büyük tehlike arzetmekteydi. Onların Müslüman olmaları halinde İslâm toplumu büyük bir tehlikeden de kurtulmuş olacaktı. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* İslâm'ın yayılmasını ve muzaffer olmasını çok arzuladığı için bu altı ve yetmiş kişilik iki gurup İslâm tebliğcilerini kâfirlere gönderdi. Fakat vakıa Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in teoride planladığı şeylerin tam tersine ceryan etti ve bu iki grup Müslüman tebliğciler gaddarca öldürüldüler. Sonuçta Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in yapmış

olduğu plan başarısızlıkla sonuçlandı ve o esnada Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in elinden öldürülen Müslümanlar için rahmet dilemek ve namazında öldüren kâfirlere beddua etmekten başka birşey gelmedi.

Evet, lider İslâm'ın menfaatini gözeterek ve gücünün yettiği kadar her türlü tedbiri alarak bazı planlar hazırlamasına rağmen pratikte bazen bu planlar teoriğin tam tersine dönüp başarısızlıkla sonuçlanabilir. Bu gibi durumların hiçbir zaman lidere güvensizliğe yol açmaması ve Müslümanlar arasında panik ya da ümitsizliğe sebebiyet vermemesi gerekir. Sahabeler bu olaylar karşısında sabrettiler ve münafıklar dışında hiçbir kimse bu olaylardan dolayı Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakkında kötü düşünceye kapılmadı.

Şu halde Müslüman liderin plan yaparken daima ihtiyatlı davranması ve planını bütün ihtimalleri göz önüne alarak yapması gerekir. Bütün bunlara rağmen liderin planı başarısızlığa uğrar ve bundan dolayı Müslümanların başına bir eziyet gelirse Müslümanların şu ayetin hükmünü unutmamaları gerekir:

«Eğer siz bir acıya uğradıysanız, o kavim de aynı acıya uğramıştır. İşte böylece biz zafer günlerini insanların kâh bir kesimine kâh diğer kesimine nasip ederiz. Ta ki Allah, iman edenleri ortaya çıkarsın ve aranızdan şahitler edinsin. Allah zalimleri sevmez.» (Al-i İmran: 140)

Evet, savaş böyledir. Kâh Müslümanlar lehine olur kâh Allah'ın Müslümanları imtihan etmesi için kâfirler lehine olur.

Herakl'in Ebû Süfyan'a söylediği sözler de buna bir örnektir. Herakl, Ebû Süfyan'dan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakkında sorduğunda Ebû Süfyan: «Bazen biz galip geliriz, bazen o galip gelir» dedi. Herakl sonuçta şöyle demiştir:

«İşte, bu nebilerin sünnetidir.» **(Buhârî)**

Şunun akıllardan çıkarılmaması gerekir: Müslümanların başına gelebilecek bir eziyet onlar için bir imtihandır. Buna karşılık sabreden cenneti, sabretmeyip isyan eden ise ebedi hüsranı hakeder. Şu halde Müslümanlara düşen başlarına gelen eziyetin Allah'tan bir imtihan olduğunu bilip buna Allah için sabretmeleri ve ecrini de Allah'tan beklemeleridir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Necid'e yetmiş İslâm tebliğcisini gönderirken Necid'in ileri gelenlerinden kâfir bir zat olan Ebû Bera'ya güvenmişti. Zira Ebû Bera Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e Müslümanları Beni Amir'den koruyacağına dair söz vermişti. Gerçekten de Ebû Bera verdiği sözü tutmuş ve Beni Amir Müslümanlara saldırmamıştır. Fakat Allah düşmanı Amir b. Tüfeyl, Beni Amir kendisine yardım etmeyince, Beni Süleym'den olan bazı kabilelerden yardım istedi. Onlar da onun davetine icabet ettiler ve Müslümanları öldürdüler.

O halde lider, bazen Müslüman olmadığı halde güvenilir bazı kâfirlerin sözlerine inanarak birtakım planlar yapabilir. Bu hiçbir zaman liderin eksikliğine bir delil olamayacağı gibi liderin aleyhinde bir delil olarak da kullanılamaz. Liderin sözüne itimat edip güvendiği kâfirler bazen Ebû Bera gibi sözünde durabileceği gibi bazen verdikleri söze ihanette de bulunabilirler. Bu hallerde lider elinden gelen bütün tedbirleri alması halinde hiçbir şekilde kınanıp ayıplanamaz ve bu liderin bir eksikliğine de delil olarak gösterilemez.

KIRKDÖRDÜNCÜ ÖZELLİK

İslâm'da Casusun Hükmü:

Müşrik Muavi'ye b. Muğire İbn-il As Mekke'den Medine'ye geldi. Bu Abdülmelik b. Mervan'ın dedesiydi. O Osman b. Affan *(radıyallahu anh)*'e gelip kendisini Medine'de üç gün himaye etmesini istedi. Osman *(radıyallahu anh)* de onu üç günlüğüne himayesine aldı. Fakat Müslümanlar Bedire gittiklerinde Muaviye üç günden daha fazla Medine'de kaldı. Müslümanların gizli yönlerini ve sırlarını araştırıp bunları Kureyş'e bildirerek Müslümanlar aleyhinde casusluk yaptı. Bunu öğrenen Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Zeyd b. Harise ve Ammar b. Yasir'i, yakalayıp öldürmeleri için onun peşine gönderdi. Onlar da onu takip ettiler ve yakalayıp öldürdüler. **(Rahik-ul Mahtum)**

Yine Huneyn seferinde iken Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in ordusu içine kırmızı bir deve üzerinde müşrikler tarafından sokulmuş bir casus geldi. Devesini çökertip kargılığından çıkarttığı bir ip ile bağladı. Sonra gelip Ashabın yanına oturdu. Ashab ile konuştu, yedi, içti ve devamlı Ashabı durumunu gözden geçirdi. Sonra devesine binerek dönüp gitti. Hemen bundan sonra Ashabdan birisi kalkıp bunun casus olduğunu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e bildirdi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de: **«Onu arayıp bulun ve öldürün. Onu kim öldürürse teçhizatı ve eşyası onundur»** dedi. İbn-i Ekva casusu takip edip öldürdü. Üzerinde silah ve eşya bulunan deveyi de tutarak geri döndü. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de casusun eşyasını İbn-i Ekva'ya ganimet olarak verdi. **(Buhârî-Müslim)**

Müslümanlara en büyük zarar veren ve İslâm düşmanlarına en büyük faydayı sağlayan kişi, Müslümanların içinde kâfirler lehine casusluk yapan kişidir. Bu gibi kimseler vasıtasıyla kâfirler Müslümanların yaptıkları planları ve alacakları tedbirleri önceden öğrenmek suretiyle onlara çok büyük zararlar verebilirler. Bunun önemini çok iyi bilen kâfirler gerek

İslâm devleti içine gerekse küfür devletleri içinde İslâm'ı hâkim kılmak için çalışan İslâm cemaatleri içine kendi lehlerinde casusluk yapacak kimseleri sokmak ya da bu gibi devlet ve cemaatler içindeki bazı kimseleri kendi lehlerinde casusluk yapmaları için satın almak için ellerindeki bütün imkânları sonuna kadar seferber ederler. Bu gibi kimselerin tesbit edilip tesirsiz hale getirilmeleri Müslüman devlet ve İslâm cemaati için çok büyük önem taşır. Bu gibi kimseleri tesbit etmede cemaat veya İslâm devleti yanında Müslüman fertlerin de çok önemli rolleri vardır. Müslüman fertlerin bu hususta çok uyanık ve çok dakik olmaları ve buna dair birşey gördükleri veya hissettikleri anda bunu hiç ihmal etmeden ve hiç kimseye haber vermeden en kısa zamanda Müslüman emire iletmeleri gerekir. Yukarıda anlattığımız ikinci olayda da gördüğümüz gibi bir Müslümanın uyanık ve dikkatli takibi, İslâm ordusu içine giren casusu tesbit etmeye yetmiş ve sonuçta Müslümanları gelebilecek çok önemli zararlardan korumuştur.

İslâm cemaati veya toplumu içerisinde kâfirler aleyhine casusluk yapan bu gibi kimseler yakalandığında hiç tereddüt etmeden en sert şekilde cezalandırılmaları gerekir. Çünkü casuslara karşı böyle bir tavır takınıldığında bu, bu gibi işlere kalkışmaya niyet eden kimselere karşı caydırıcı bir rol oynar. Anlattığımız iki olayda da gördüğümüz gibi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu gibi kimseleri çok sert cezalandırmış ve onları öldürmedikçe içi rahat etmemiştir.

KIRKBEŞİNCİ ÖZELLİK

İfk Hadisesi Ve Alınacak Dersler:

Beni Mustalik Gazvesi dönüşü Müslümanlar Medine yakınlarında bir yerde konakladıkları zaman Aişe *(radıyallahu anhâ)* hacetini gidermek için hevdecinden çıkmıştı. Döndüğünde boynundaki gerdanlığın kopup düştüğünü gördü ve onu aramak için geri döndü, fakat bu iş onu bir müddet oyaladı. Bu arada ordu hareket etti. Müslümanlar da Aişe *(radıyallahu anhâ)* 'yı hevdecinde zannedip hevdeci deveye yükleyip yola koyuldular. Aişe *(radıyallahu anhâ)* gerdanlığını bulup geri döndüğünde ordunun ayrılıp gittiğini gördü. Bunun üzerine Aişe *(radıyallahu anhâ)* Müslümanların dönüp kendisini arayacaklarını umarak devesinin bulunduğu yere çöküp beklemeye başladı. Bir müddet sonra ordunun artçısı Saffan b. Muattala çıkageldi. Saffan, Aişe *(radıyallahu anhâ)* 'yı hicab ayeti inmeden önce tanıdığı için orada görünce onu tanıdı ve devesini çökertip devesine bindirdi. Kendisi de devenin ipinden çekerek onu orduya yetiştirdi. Bunun üzerine insanlar Aişe *(radıyallahu anhâ)* hakkında zina iddiasında bulundu-

lar ve bunu aralarında yaymaya başladılar. Bu olayı duyan münafıklar bunu, İslâm toplumu içinde bir fitne malzemesi olarak ısrarla yaydılar.

Bu olayı ilk çıkartanlar münafıklar değil bir grup Müslümandı.

Zira Allah-u Teâlâ bu konuyla ilgili indirdiği ayetinde şöyle buyuruyor:

«Bu ağır iftirayı uyduranlar şüphesiz sizin içinizden bir gruptur.» (Nur: 11)

Münafıklar ise daha sonra olaya katılmışlar ve olayın yayılması için ellerinden geleni yapmışlardır. Olayı ilk ortaya atan üç Müslüman şunlardı; Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in şairi Hasan b. Sabit, muhacirlerden olup Bedir savaşına katılan ve Aişe *(radıyallahu anhâ)*'nın teyzesinin oğlu olup Ebû Bekir *(radıyallahu anh)*'un yanında kalmakta olan Mıstah b. Usame ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in halasının kızı ve İslâm şehidi Mus'ab b. Umeyr'in hanımı olan Hımne binti Cahş. Bunlar olaya bilfiil iştirak edip ortaya atanlardır. Münafık Abdullah b. Selül ise olay ortaya çıktıktan sonra olayı körüklemiş ve yaymak için uğraşmıştır.

Allah-u Teâlâ onun hakkında şöyle buyurmuştur:

«Bu günahın büyüğünü yüklenen kimse için de çok büyük bir azab vardır.» (Nur: 11)

Bu olay ve bunun akabinde ortaya çıkan olaylarda Müslümanların almaları gereken çok önemli dersler vardır.

1 - Şu çok iyi bilinmelidir ki Rasûllerin hanımları zina gibi kocalarının kıymetlerini düşürecek ve şereflerine zarar verecek günahlar işlemezler. Fakat Rasûllerin hanımları bazı haramları hatta küfürleri bile işleyebilirler. Örneğin; Nuh *(aleyhi selam)*'ın ve Lut *(aleyhi selam)*'ın hanımlarının yaptığı gibi.

Allah-u Teâlâ bu ikisi hakkında şöyle buyuruyor:

«Allah, inkâr edenlere Nuh'un karısı ile Lut'un karısını misal verdi. Bu ikisi kullarımızdan iki salih kişinin nikâhında iken onlara hainlik ettiler. Kocaları Allah'tan gelen hiçbirşeyi onlardan savamadı. Onlara: «Haydi, ateşe girenlerle beraber siz de girin» denildi.»(Tahrim: 10)

Bu ayette bahsedilen hanımların yapmış olduğu hainlik kesinlikle zina veya onun gibi yüz kızartıcı bir suç değildir. Bu iki hanım kâfir idiler ve Müslümanların konuşup planladıkları şeyleri ve yeni Müslüman olan kimselerin isimlerini kâfirlere haber veriyorlardı. İşte ayette bahsedilen yaptıkları hainlik budur. Âlimler rasûllerin hanımlarının yüz kızartıcı bir suç işlemeyecekleri hususunda ittifak etmişlerdir.

2 - Allah-u Teâlâ bazı Müslüman kadınları hiç işlemedikleri hatta işlemeyi hatırlarından dahi geçirmedikleri zina veya ahlaksızlık gibi ithamlara maruz kılmak suretiyle onları imtihan edebilir. Aişe *(radıyallahu anhâ)* 'nın imtihanında olduğu gibi. Allah-u Teâlâ onun hakkında ayette: **«Namus-**

lu ve kötülüklerden habersiz» (Nur: 23) lafzını kullanıyor. Yani böyle bir kötülüğü yapmak bir yana aklından bile geçirmemiş namuslu bir mü'mine lafzını kullanıyor. Bu gibi ithamlar İslâm toplumu içinde hatta en yakın ve en güvenilen kişilerden gelebilir. Bu gibi durumlarda salih mü'mine hanımların Aişe *(radıyallahu anhâ)* 'yı örnek almaları ve Allah'a yönelip Allah için sabretmeleri gerekir. Allah-u Teâlâ dünyada da, ahirette de mutlaka onlara bu sabırlarının karşılığını verecektir. Aişe *(radıyallahu anhâ)* 'nın sabrı, sonuçta kazandığı büyük ecir ve yüksek derece bu durumdaki mü'mine kadınlar için en yüce örnek ve en büyük teselli kaynağıdır.

3 - İslâm dini Aişe *(radıyallahu anhâ)* 'nın olayı gibi 50 gün boyunca Müslümanları meşgul eden, bizatihi Allah'ın Rasûlü'nü ve onun en yakın arkadaşı Ebû Bekir *(radıyallahu anh)*'u 50 gün boyunca rahatsız edip üzen ve Müslümanlar arasında büyük fitneler çıkmasına sebep olabilecek bu gibi olayların İslâm toplumunda tekrar zuhur etmemesi için bir dizi hükümler ve tedbirler bildirmiştir. Bu gibi hüküm ve tedbirlerin inmesine vesile olduğu için Allah-u Teâlâ bu olay hakkında şöyle buyurmuştur:

«Bunu kendiniz için bir kötülük sanmayın, aksine o sizin için bir iyiliktir.» (Nur: 11)

Bu olay zahiren şer gibi gözükse bile, İslâm toplumunu birçok kötülük ve fitnelerden koruyacak birçok hükmün inmesine sebep olduğu için aslında büyük bir hayırdır.

Bu gibi olaylarla karşılaştığında salih bir Müslümanın takınması gereken tavır nedir? Onun takınması gereken tavır Allah-u Teâlâ'nın Kur'an-ı Kerim'de bize bildirdiği ve bazı sahabelerin şahsında bizzat şahit olduğumuz örnek tavırdır. Allah-u Teâlâ'nın bize takınmamızı emrettiği sırasıyla tavırlar şunlardır:

Birincisi: Bu gibi olaylarla karşılaştığında Müslümanın yapması gereken ilk şey Müslüman kardeşi hakkında hüsnü zanda bulunmasıdır.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Erkek ve kadın mü'minlerin, bu iftirayı işittiklerinde kendi vicdanları ile hüsnü zanda bulunup «Bu apaçık bir iftiradır» demeleri gerekmez miydi?» (Nur: 12)

Evet, Müslüman, böyle birşey duyduğunda kendisinin böyle birşey yapmayacağına inandığı gibi diğer salih Müslüman kardeşlerinin de böyle birşey yapamayacağına inanmalı ve onlar hakkında hüsnü zanda bulunmalıdır. Aynen olayı işittiğinde Ebû Eyyüb El-Ensari'nin yaptığı gibi. Ümmü Eyyüb *(radıyallahu anhâ)* eşi Ebû Eyyüb *(radıyallahu anh)* 'a: «İnsanların Aişe hakkında söylediklerini duydun mu?» dediğinde Ebû Eyyüb: «Evet duydum. Bunların hepsi yalandır. Ey Ümmü Eyyüb! Sen olsaydın böyle birşey yapar mıydın?» diye sordu. Ümmü Eyyüb: «Hayır, vallahi

yapmazdım» dedi. Bunun üzerine Ebû Eyyüb El-Ensari: «Vallahi Aişe senden daha hayırlıdır» diye cevap verdi. **(İbn-i Hişam)**

İkincisi: Şayet kişi bir hata veya günah işler ve sonra işlediği şeyden pişman olup tevbe ederse, bu hata ya da günahın Müslümanlar arasında yayılmamasına çalışılmalıdır. Zira böyle bir şeyin Müslümanlar arasında yayılması İslâm toplumu içerisinde fitnelerin zuhur etmesine sebep olabilir. En azından bu gibi olaylar Müslümanların kafalarını ve kalplerini meşgul eder ve onları yapacakları birçok hayırlı işlerden alıkoyar. Bu yüzden Allah-u Teâlâ Müslümanlar arasında bu gibi fahiş olayların yayılmasını isteyenleri tehdit edip onlara elim bir azab vaadediyor.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor.

«Mü'minler arasında kötü söz ve davranışın yayılmasını arzulayan kimseler için dünyada ve ahirette elim bir azap vardır. Allah bilir, siz bilmezsiniz.» (Nur: 19)

Yine Allah-u Teâlâ bu ameli işleyen kimseleri ayıplayarak şöyle buyuruyor:

«Çünkü siz bu iftirayı gelişigüzel birbirinizin ağzından alıyor ve hakkında bilgi sahibi olmadığınız (bu uydurma haberi) **ağızlarınızda geveleyip duruyorsunuz. Bunun önemsiz olduğunu sanıyorsunuz. Hâlbuki bu, Allah katında çok büyük** (suç) **tur.»**

(Nur: 15)

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de bu konuda şöyle buyuruyor:

«Kim bir Müslümanın ayıbını örterse Allah-u Teâlâ de kıyamet gününde onun ayıbını örter.» (Müslim)

Şu halde bu gibi suçları işleyen kişiler yaptıklarından pişman olup tevbe ederlerse, Allah'ın onlar için takdir buyurduğu ceza uygulandıktan sonra işlenen suçu yaymayıp gizli tutmak gerekir. Zira bu gibi suçların Müslümanlar arasında yayılması Müslümanlara zarardan başka birşey sağlamaz.

Üçüncüsü: Allah-u Teâlâ Müslümanların işlemedikleri bir suçla itham edilip iftiraya maruz kalmamaları için bunu engelleyici bazı hükümler beyan buyurmuştur. Bu gibi olaylarda suçun sabit olabilmesi için dört şahidin bulunması ve bu dört şahidin çok açık ve net bir şekilde olayı gördüklerine dair şahitlikte bulunmaları gerekir.

Allah-u Teâlâ şöyle buyurmuştur:

«Onların dört şahit getirmeleri gerekmez miydi? İşte bunlar dört şahit getirmedikçe Allah katında yalancıdırlar.»

(Nur: 13)

Şayet olayı gören dört kişiden daha az ise, bu iddiada bulunan kişilerin her birine kazf (iftira) haddi denilen 80 sopa vurulur ve tevbe edinceye kadar bu gibi kimselerin şahitlikleri kabul edilmez. Böylece hem na-

muslu masum mü'minlerin ırzları korunmuş olur, hem de Müslümanların nefislerine uyup bu gibi iftiralarda bulunmaları engellenmiş olur.

Allah-u Teâlâ kocanın hanımına karşı bulunduğu zina suçlaması hususunda ise ayrı bir hüküm bildirmiştir. Böyle bir durumda kocanın dört şahit getirmesi şart değildir. Kocanın hanımını zina işlerken gördüğüne dair dört defa yemin etmesi yeterlidir. Kadının ise bu işi yapmadığına dair dört defa yemin etmesi kadını suçtan kurtarır. Bu koca ve karı dışında olaya şahitlik edecek dört kişi bulunmaması durumunda geçerlidir. Bu konu fıkıh kitaplarında lanetleşme bahsi adı altında geçer.

Fakat şayet dört şahid Müslüman bir erkek veya kadın hakkında açık bir şekilde onu zina ederken gördüklerine dair şehadette bulunursa, suçlanan kişi bu iddiayı kabul etmese bile suçlu kabul edilir ve zina haddi uygulanır.

Şu halde konuyu kısaca özetlemek gerekirse; bu gibi olayların İslâm toplumunda zuhur etmemesi için Müslümanların birbirlerine güvenmeleri, birbirleri hakkında daima hüsnü zanda bulunmaları, kardeşlerinin işleyip de sonra pişman olup tevbe ettikleri hatalarını yaymamaları ve İslâm'ın beyan buyurduğu kaidelere harfiyyen uymaları gerekir.

Aişe *(radıyallahu anhâ)* bu olaydan dolayı çok büyük acılar çekmiş ve günler boyu gözyaşı dökmüştür. Fakat o sabredip sabrının karşılığını Allah-u Teâlâ'dan beklemiştir. Sonuçta Allah-u Teâlâ Aişe *(radıyallahu anhâ)* 'nın suçsuz olduğuna dair ayetlerini indirmiş ve ona sabrına karşılık büyük bir ecir verdiğini bildirmiştir. Aişe *(radıyallahu anhâ)* 'ya iftirada bulunan dört kişiye ise iftira cezası uygulanmıştır.

KIRKALTINCI ÖZELLİK

Medine'deki İslâm Devletinin Toptan Yok Olmaİhtimalini Ortadan Kaldıran Savaş:

Uhud'daki Müslümanların yenilgisi Müslümanlara büyük saygınlık kaybettirdi ve kâfirleri de Müslümanlara karşı cesaretlendirdi. Uhud harbinin Müslümanlar aleyhine sonuçlanması gerek çevredeki arap kabilelerine gerek yahudilere, gerek Kureyş müşriklerine büyük cesaret verdi. Bu cesaretin bir sonucu olarak bütün müşrikler Müslümanlara daha büyük bir zarar vermek, diğer bir deyişle onları toptan yok etmek için hep beraber toplanıp Medine önlerine geldiler.

Hendek savaşı aslında bilfiil karşı karşıya gelip vuruşularak yapılmış fiili bir savaş değildir. Hendek savaşında çok önemli pratik karşılaşma vuku bulmamıştır. Hendek savaşı daha çok psikolojik bir moral savaşı olarak cereyan etmiştir. Fakat bu savaş Müslümanlarla müşrikler arasın-

da cereyan eden en büyük savaşlardan biriydi. Çünkü bu savaş için müşrikler toplayabileceklerinin en fazlası kadar asker ve teçhizat toplamışlardı. Buna rağmen müşrikler başarısızlık ve yenilgi ile gerisin geri geldikleri yerlere dönmüşlerdir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* savaş bitip müşrikler geriye dönünce şöyle buyurdu:

«Bundan sonra biz onlara saldıracağız, onlar bir daha bize yurdumuzda saldıramayacaklar.» (Buhârî)

Hendek savaşına kadar Müslümanlar daha çok savunma konumunda bulunmuşlardı. Zira düşman güçlüydü ve onların saldırıp zarar vermelerinden korkuluyordu. Fakat Hendek savaşında müşrikler toplayabileceklerinin en fazlasıyla kuvvet toplamış, buna rağmen Müslümanlara zarar verememişler ve elleri boş olarak gerisin geri yurtlarına dönmüşlerdi. İşte bu olay müşriklerin Müslümanlara karşı olan cesaretini kırarken Müslümanları da müşriklere karşı cesaretlendirdi. şayet müşrikler bütün güçlerini kullanmalarına rağmen Müslümanlara bir zarar veremiyorlar ise bundan daha büyük ne yapabilirlerdi ki? Artık Medine'de yeni oluşan İslâm devletinin toptan yok edilme tehlikesi ortadan kalkmıştı. Zira müşrikler bütün güçlerini kullanmalarına ve ellerinden geleni yapmalarına rağmen İslâm devletine bir zarar verememişlerdi.

KIRKYEDİNCİ ÖZELLİK

Savaşta Zaferin Kazanılmasına Etki Eden Faktörler:

Hendek savaşında Müslümanların muzafferiyetinde en önemli rolü oynayan faktörler; mü'minlerin başlarına gelen musibetlere sabretmeleri, liderlerine itirazsız itaat edip ona destek olmaları, kuvvetli düşman, öldürücü soğuk ve dayanılmaz açlığa rağmen dinlerini muzaffer kılmak için yılmadan, usanmadan canlarını dişlerine takarak çalışmalarıdır. Evet, o Müslümanlar Allah-u Teâlâ'ya verdikleri sözü yerine getirdiler.

Allah-u Teâlâ onlar hakkında şöyle buyuruyor:

«Mü'minler içinde Allah'a verdikleri sözde duran nice erler vardır. İşte onlardan kimi, sözünü yerine getirip o yolda canını vermiş, kimi de beklemektedir. Onlar hiçbir şekilde (sözlerini) **değiştirmemişlerdir.» (Ahzab: 23)**

Bu savaşta münafıklar da vardı ve onlar: «Allah ve Rasûlü meğer bize sadece kuru vaadlerde bulunmuş» (Ahzab: 12) diyerek Allah ve Rasülüne iftira etmişler; «Ey Yesribliler! Artık sizin için durmanın sırası değil, haydi dönün» diyerek savaştan kaçmışlar ya da:

«Gerçekten evlerimiz emniyette değildir» (Ahzab:13) diyerek Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'den kaçmak için izin istemişlerdir.

Oysa onların kalplerini ve niyetlerini çok iyi bilen Allah-u Teâlâ şöyle buyurdu:

«Oysa evleri tehlikede değildi. Sadece kaçmayı arzuluyorlardı.» (Ahzab: 13)

Yine bir takım münafıkların: **«Gözler yılmış, yürekler ağzına gelmiş ve Allah hakkında türlü türlü kötü zanlarda bulunuyordunuz.» (Ahzab: 10)** ayetinde belirtilen halde olduklarına şahit olmaktayız. İşte münafıkların sergilemiş oldukları bunca olumsuzluk Müslümanların zafere ulaşmalarında hiçbir engel teşkil etmemişti. Müslümanların samimi imanları ve bundan kaynaklanan sabırları, liderlerine olan güven ve itaatleri onları muzaffer kılmaya yeterli olmuştu. Onların Allah'a karşı olan samimi yönelişleri onların zafere ulaşmasına ve musibetlerin açılıp gitmesine yetmişti.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* meşakkat arttığında, kâfirler Müslümanları yoketmek için her taraftan kuşattığında, üstelik Beni Kaynuka da antlaşmayı bozup Müslümanlara arkadan saldırınca, bütün bu olumsuzluklar içinde Müslümanlara gevşemeyip çalışmalarını ve kendisine itaate devam etmelerini emretti ve böyle yapmaları durumunda zaferin kendilerinin olacağını müjdeledi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in bu vaadi Müslümanlara cesaret verdi ve daha bir cesaret ve sabırla savaşa giriştiler. Sonunda Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in vaadettiği zafere nail oldular.

KIRKSEKİZİNCİ ÖZELLİK

Kâfirlere Verilebilecek Tavizlerin Sınırları:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hendek savaşı esnasında kâfirlerin her taraftan Müslümanları kuşattıklarını ve Müslümanların sıkıntı ve meşakkatlerinin son derece arttığını görünce, Müslümanların sıkıntısını biraz olsun azaltabilmek için Gatafan kabilesinin reisleri olan Uyeyne b. Hısn ve Haris b. Avf'a haber gönderdi ve Medine'nin ürünlerinin üçte birini onlara vermesi şartıyla savaştan çekilmelerini teklif etti. Onlar önce ürünlerin yarısını istediler fakat Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* üçte birde diretince bunu kabul ettiler ve antlaşma yapmak için Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e geldiler. Antlaşma imzalanmadan önce Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Sa'd b. Muaz ve Sa'd b. Ubade ile istişarede bulundu. Bunun üzerine onlar şöyle dediler: «Ya Rasûlallah! Eğer bu vahiy ile bizim yapmamız emredilen birşey ise bunu

yapmaya devam et. Şayet bu senin arzuladığın bir şey ise ona da itaat ederiz. Fakat şayet bizim görüşümüzü soracak olursan vallahi biz müşrik iken dahi onlar Medine'deki bir hurmayı bile bizim onlara satmamız veya ikram etmemiz dışında yiyemezlerdi. Biz onlara ancak kılıç veririz.» Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de**: «Ben bunu ancak sizin için istiyorum. Çünkü gördüm ki araplar bir tek yaydan size atıyorlar ve her bir yandan size karşı şiddetlenmişlerdir. Ben böylece bir dereceye kadar onların kuvvetlerini kırmak istedim»** dedi. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların kesin tavırlarını görünce antlaşmayı yırtmalarını emretti ve böylece Gatafan kabilesiyle herhangi bir antlaşma olmadı.

Bu olayda sahabeler Allah-u Teâlâ'ya olan sonsuz güvenlerinin eseri olarak, sonuna kadar sabredip sebat gösterme yolunu seçip kâfirlere ne surette olursa olsun taviz vermemeye azmettiler ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in onlar için önerdiği hafifletme teklifini kabul etmediler.

Fakat sahabelerin bu teklifi kabul etmemeleri, böyle bir teklifte bulunmanın caiz olmadığını göstermez. Şayet İslâm devleti bu gibi sıkıntılı durumlara düşerse Müslüman lider İslâm devletini ve Müslümanları korumak için gerekirse maddi konularda kâfirlere bazı tavizler verebilir. Bu gibi durumlarda Müslümanlar gerekirse kâfirlere para vererek onların bir kısım kötülüklerini defedebilirler. Fakat Müslümanların, hiçbir zaman kâfirlerin Müslümanlara veya İslâm devletine verebilecekleri bir takım zararları defetmek için akidelerinden veya İslâm'ın temel esaslarından taviz vermeleri caiz olmaz.

Müslümanlar için en ideal olan maddi konularda dahi olsa kâfirlere hiçbir taviz vermeyip sabretmeleri ve Allah'tan yardım beklemeleridir. Fakat şayet lider cemaatin ya da Müslümanların menfaatini gözettiği için kâfirlere bazı maddi tavizler verecek olursa o zaman lidere itaat edilmesi ve bundan dolayı onun korkaklık veya hıyanet gibi vasıflarla itham edilmemesi gerekir. Zira sahabeler teklifinden dolayı Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'i hiçbir şekilde ayıplamamış ve ithamda bulunmamışlardı.

KIRKDOKUZUNCU ÖZELLİK

Liderin Emrine İtaat:

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hendek savaşının ilerleyen günlerinde Nuaym'ın müşrikler içerisindeki bölücü faaliyetlerinin ve Allah-u Teâlâ'nın göndermiş olduğu şiddetli soğuk ve rüzgârın müşrikler üzerindeki etkilerini araştırması için Müslümanlara**: «Kim müşriklerin içine gider, onlara bakıp onların haberini getirirse onun cennette arkadaşım olmasını isterim»** dedi. Fakat içinde bulundukları açlık, korku ve soğuktan dolayı hiçbir Müslüman cesaret edip de «ben bu işi yaparım ya Rasûlallah!» diyemedi. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Huzeyfe'yi çağırıp bu görevi ona verdi. O zaman Huzeyfe hiçbir itiraz veya tereddüt göstermeden Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in emrine itaat edip bu görevi başarılı bir şekilde yerine getirdi.

Müslümanların şu hususu asla unutmamaları gerekir; Müslüman lider bir ferdi bir görevi yerine getirmesi için tayin ettiği zaman, görevin gerektirdiği iş ne kadar şiddetli ve sıkıntılı olursa olsun, isterse bu görevin sonucunda ölüm olsun, mü'min ferdin hiç itirazsız ve tereddütsüz bu emre itaat etmesi ve görevi yerine getirebilmek için canla, başla çalışması gerekir. Zira mü'min kişi şunu çok iyi bilir ki Müslüman emirin verdiği emre itaatsizlikten dolayı göreceği ceza yanında, ölüm çok hafif kalır. Zira Allah-u Teâlâ Müslüman emire itaati kendisine ve Rasûlüne olan itaatle birlikte zikretmiştir. Allah ve Rasûlünün emirlerine isyan nasıl kişiyi helake sürüklerse Müslüman liderin emrine itaatsizlik de kişiyi helake sürükler.

Bunu çok iyi bilen Huzeyfe, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu görevi yapana cennette arkadaş olmayı vaadettiğinde, görevin şiddet ve tehlikesinden dolayı görevi üstlenme ye cesaret edemezken, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* görev için kendisini tayin ettiğinde hiç itirazsız itaat edip bunu yerine getirmek için hemen harekete geçmiştir. Huzeyfe emre itaatsizlikteki günah ve cezayı çok iyi bildiği için hemen emre teslim olmuştur.

Şu halde şayet bir Müslüman lider, ferdi bir görevi yerine getirmesi için tayin ederse inanmış bir Müslüman için artık o işi yapıp yapmama hususunda muhayyerlik yoktur. Müslüman fert için artık bundan sonra o görevi yerine getirmek ve verilen emre harfiyen itaat etmekten başka bir yol düşünülemez.

ELLİNCİ ÖZELLİK

Kâfirler Birbirlerini Sevmedikleri Halde Müslümanlara Karşı Birleşirler:

Tarih boyunca Müslümanlara karşı düşmanlık göstere gelmiş olan yahudiler, başlangıçta küçümseyip önemsemedikleri Medine'deki Müslümanlar güçlenip kendilerine zarar vermeye ve yaptıkları ihanet ve kalleşlikler nedeniyle onları yurtlarından çıkartmaya başlayınca, kendileri için tek çözüm yolunun Müslümanları toptan ortadan kaldırmak olduğuna karar verdiler. Bu amaçla yahudilerin ileri gelenlerinden yirmi kişi arap kabilelerini Müslümanlara saldırmaları hususunda ikna etmek için yola çıktılar. Bu yahudiler yapmış oldukları yoğun kışkırtma ve propaganda faaliyetleri sonucu birçok arap kabilesini Müslümanları tamamen ortadan kaldırmadıkça rahat edemeyecekleri hususunda ikna ettiler. Bunun üzerine bütün bu arap kabileleri aralarındaki ihtilaf ve savaşları bir tarafa bırakıp birleştiler ve Müslümanları yok etmek için yola çıktılar. Bu arap kabileleri şunlardı: Güneyden Ebû Süfyan komutasında dörtbin kişiden oluşan Kureyş, Kinane ve onların halifleri (antlaşmalıları) olan Tıhame ahalisi ve onların peşinde ise Beni Selim vardı. Doğudan Gatafan kabilesi, Uyeyne b. Hısn komutasında Beni Fezari kabilesi, Haris b. Avf komutasındaki Beni Hurre kabilesi, Mus'ar b. Duheyle komutasındaki Beni Eşca kabilesi, Beni Esed kabilesi ve diğer arap kabileleri. Birkaç gün içerisinde Medine çevresinde onbin asker toplandı. Bu askerlerin tek ortak gayeleri vardı, o da Müslümanları toptan yok etmek idi.

Kâfirler bilirler ki onlar için en tehlikeli olan sistem İslâm sistemi ve onlar için en tehlikeli olan devlet İslâm devletidir. Zira onlar bu sisteme bağlı olan kişilerin bu sistem ve düşünceden en ufak bir taviz vermeyeceklerini, kendileriyle asla ortak bir yol tutmayacaklarını, böyle ortak bir yol tutmaları halinde bunun onların düşünce ve akideden vazgeçmeleri manasına geleceğini, geçmiş tecrübelerinden çok iyi biliyorlardı. Ayrıca Müslümanların Allah'ın dinini yeryüzünde tamamıyla hakim kılmadıkça kendilerine asla rahat vermeyeceklerini de biliyorlardı.

Bunun için birbirine düşman olan bu kâfirler, bu sistemi ve bu sisteme bağlı olan kimseleri tamamıyla yok etmek için, aralarındaki düşmanlığı unutup birleştiler. Bu Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında böyle cereyan ettiği gibi ondan sonraki İslâm devletleri döneminde de aynen böyle cereyan etmiştir. İslâm devleti ne zaman yeryüzünde bir sistem olarak ortaya çıksa kâfirler aralarındaki düşmanlıkları bir tarafa bırakıp bu sistemi yok etmek için birleşmişlerdir. Günümüzde de yahudiler başta olmak üzere bütün kâfirler aralarındaki düşmanlıkları

unutarak İslâm devletini ortadan kaldırmak için birleşip ellerindeki bütün imkânları seferber ettiler ve bunda başarılı da oldular. Ve İslâm devleti yerine ismi İslâm olan fakat kâfir kanunlarıyla idare edilen, batıya ve yahudilere uşaklık eden, İslâm'la uzaktan ya da yakından hiçbir alakası olmayan bir takım devletler icat ettiler. Bu işte de en büyük rolü yahudiler oynamışlardır.

Kâfirler sadece İslâm devletini ortadan kaldırmakla yetinmemişler, bunun yanında en ufak bir toprak parçasında dahi olsa İslâm'ın tekrar hakim olup bir devlet haline gelmemesi için her türlü tedbiri almayı da ihmal etmemişlerdir. Kâfirlerin böyle bir devletin hakim olmasını engellemek için yapamayacakları hiçbirşey yoktur. Zira onlar İslâm'ın dünya üzerinde bir devlet olarak hakim olmasının kendileri için yok oluşun başlangıç noktası olduğunu çok iyi bilirler. Bu yüzden onlar çok ince hesaplar yapıp İslâm devletinin tekrar hakim olmaması için birtakım tedbirler almışlardır. Bu tedbirler:

1 - Kâfirler daha önce İslâm tatbik edilmekte olan diyarlarda yaşayan ismi Müslüman olan kimselerin hakiki İslâm'ı öğrenmemeleri için çeşitli hile ve planlar hazırlamışlar ve bu insanlar arasında kendi uydurdukları ve kendilerine hiçbir zarar vermeyen bilakis kendilerine uşaklık ettiren sahte bir İslâm yaymışlardır. Bu çalışmalar sonucunda buralarda yaşayan insanlar öyle bir hale gelmiş ki hakiki İslâm kendilerine anlatılınca bunu garipsemeye ve hakiki İslâm'ı anlatan kişileri de sapıklar olarak damgalamaya başladılar. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in şu hadisi de zaten buna işaret etmektedir:

«İslâm garip başladı ve yine garipliğe dönecektir.»

(Buhârî-Müslim)

Sonuçta bu diyarlarda İslâm'ın isminden, Kur'an'ın ise resminden başka İslâm'dan hiçbir eser kalmamıştır. Tıpkı Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in buyurduğu gibi: **«Öyle bir zaman gelecek ki İslâm'ın isminden ve Kur'an'ın resminden başka İslâm'dan bir eser kalmayacak.»**

Bütün bu çalışmalar sonucu kâfirler bir zamanlar İslâm'ın hakim olduğu bu topraklarda batının, yahudi ve hristiyanların istediği İslâmı hakim kıldılar. Yine bu kâfirler batının uşağı olup Kur'an'ı hüküm mercii olmaktan çıkarıp yerine batının kanunlarını hakim kılıp tatbik eden kimseleri de halk gözünde kahraman olarak gösterip lider konumuna getirdiler. Bununla da yetinmeyip yine bu topraklar da yaşayan kimselerin ekonomik, ilim ve teknolojik alanlarda hep onlara bağımlı kalıp ilerleyememeleri için engeller koydular.

2 - Yine bu kâfirler gerek tekrar İslâm'ın hakim olmaması, gerek kendi menfaatlerini, gerekse birbirlerinin menfaatlerini korumak ve eskiden

olduğu gibi birbirlerine girmemek için bir takım bloklar ve organizasyonlar kurmuşlardır. Avrupa Topluluğu, Nato, Varşova Paktı, Birleşmiş Milletler, Lahey Adalet Divanı vb. bunlara örnek olarak zikredilebilir.

Burada Birleşmiş Milletler ve Lahey Adalet Divanına değinmeden geçemeyeceğiz.

Yahudiler de, hristiyanlar da aslında her birisi ancak kendi menfaatlerini düşünürler. Fakat bunlar menfaatleri icabı birbirlerine taviz verebilirler ve ortak bir yol tutabilirler. İşte Birleşmiş Milletler bunun açık bir örneğidir. İkinci dünya savaşı sonrası galip çıkan devletler güya bir daha I. ve II. dünya savaşları gibi bazı kişilerin aşırı istekleri sonucu ortaya çıkan felaketlerin tekrar vuku bulmaması için tedbir olarak bu organizasyonu kurmuşlardır. Fakat bu organizasyonun asıl amacı bunu kuran ve kurulmasında öncülük yapan devletlerin menfaatlerini korumak, onlar için en büyük tehlikeyi arzeden İslâm'ın tekrar yeryüzüne hakim olmasını engellemek için gerekli tedbirleri almaktı.

Bu organizasyonun kurulmasında en büyük rolü yahudiler oynamışlardır ve kuruluşundan beri de organizasyon içinde yahudiler büyük etkinliğe sahiptir. Bu yüzden, bu güne kadar bu teşkilat en çok yahudilere hizmet etmiştir. Bu güne kadar bu teşkilattan yahudiler aleyhine en ufak bir karar çıkmamış, çıksa bile bu kararların hiçbiri uygulamaya konmamıştır. Bu da organizasyonda yahudilerin ne kadar etkili olduğunun açık bir delildir.

Bu teşkilat belirli kanunlar ve prensipler dahilinde kurulmuştur. Bu kanun ve prensiplerin hiçbirisi İslam'dan alınmadığı gibi bilakis İslâm akide ve prensiplerine zıt kanun ve prensipler içermektedir. Bu teşkilata üye olan ülkelerin ise bu prensip ve şartlara uyması şarttır ve daha bu teşkilata girişinde bu şartlara ve prensiplere uyacağını kabul etmek zorundadır. Bu organizasyon, üyelerinin menfaatlerini zedeleyen durumlarda cezalar verip müeyyideler ve yaptırımlar uygulamaya yetkili bir kuruluştur.

Şüphesiz bu şartlara haiz bir organizasyona Müslüman bir devletin üye olması ya da üye olması halinde artık İslâm'ından söz edilmesi düşünülemez. Zira daha önce de belirttiğimiz gibi bu teşkilattaki üyelerin uymak zorunda oldukları kanun ve prensipler İslâm'dan olmadığı gibi İslâm'a zıt kanun ve prensiplerdir. Bu kanun ve prensipleri kabul etmek İslâm akidesini temelinden sarsar ve bozar. Zira bu gibi kanun ve prensipleri kabul etmeyip reddetmek İslâm'ın ilk şartı olan tağutu inkâr meselesine girer. Bu şartı gerçekleştirmeyen bir devletin ise Müslüman kalması mümkün değildir. Bu organizasyon içinde tabiri caiz ise beş ilah vardır. Bunlar; Amerika, Rusya, Çin, Fransa ve İngiltere'dir. Sadece bu beş devlet veto hakkına sahiptir. Yani bu organizasyonda bir karar husu-

sunda bütün üyeler ittifak etse, fakat bu beş ülkeden birisi bu kararı kabul etmeyip veto etse bu karar uygulanamaz. Zaten bugüne kadar Birleşmiş Milletlerin alıp uygulamaya koydukları bütün kararlar öncelikle yahudilerin sonra bu beş devletin menfaatine uyan kararlardır.

Allah'tan başka ibadete layık hiçbir ilah tanımayan, Allah'tan başka hiçbir sahte ilahın hükmünü kabul etmeyen İslâm inancına sahip bir devletin bu gibi ilahların kanunlarıyla idare edilen bir organizasyona girmesi ve onların kanun ve hükümlerini kabul etmesi İslâm akidesiyle asla bağdaşamaz. Akidesini iyi bilen bir Müslüman böyle bir organizasyona üye olan bir devletin artık Müslümanlığından söz edilemeyeceğini de çok iyi bilir.

Birleşmiş Milletler'in, üyelerinin ihtilaflarını çözümlemesi için mahkemesi de vardır. Şayet bu mahkemeye başvuran ülke buradan sonuç alamazsa yine kâfirlerin koyduğu kanunlarla hükmeden ve daha üst bir mahkeme olan Lahey Adalet Divanına müracaat eder. Bu mahkemeye bir Müslüman devletin başvurması şüphesiz düşünülemez. Zira bu mahkemeye başvuran ülkenin, tağutun mahkemesine başvurduğundan dolayı (Nisa: 60) ayeti kerimesinin hükmüne göre; ne İslâm' ından ne de Müslümanlığından söz edilebilir.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Sana ve senden öncekilere indirilenlere inandıklarını iddia edenleri görmüyor musun? Reddetmeleri emrolunmuşken tağuta muhakeme olmak istiyorlar. Şeytan onları derin bir sapıklığa düşürmek istiyor.» (Nisa: 60)

Artık bu devletin Müslümanlığı Allah-u Teâlâ'nın de belirttiği gibi kuru bir iddiadan ileri geçemez.

Müslüman bir devletin bu gibi örgüt ve organizasyonlar karşısında takınması gereken tavra gelince; Müslüman bir devlet bu gibi organizasyonları tanımayarak onları reddetmeli ve onların gerçek amaçlarını ve gerçek yüzlerini açık açık insanlara anlatmalıdır. Zira bu mesele akidenin temellerinden olan tağutu inkâr meselesiyle alakalıdır ve bu yüzden de insanlara çok iyi açıklanması, kişi veya devletlerin İslâm'ını bozabilecek bu gibi hususlardan Müslümanların sakındırılması ve Müslümanların bunlara karşı cephe almalarının sağlanması gerekir.

Allah-u Teâlâ mü'minlerin bu konuda göstermeleri gereken tavrı şu şekilde açıklıyor: **«Mü'minler ise düşman topluluklarını gördüklerinde: «İşte Allah ve Rasûlü'nün bize vaadettiği! Allah ve Rasûlü doğru söylemiştir» dediler. Bu ancak onların imanlarını ve Allah'a bağlılıklarını arttırmıştır.» (Ahzab: 22)**

Münafıklar ve kalplerinde hastalık bulunanlara gelince; onlar düşman askerlerinin toplanıp bir araya geldiklerini görünce ümitsizliğe düşerler ve inançlarından şüphe etmeye başlarlar.

Allah-u Teâlâ onlar hakkında şöyle buyuruyor:

«**Ve o zaman münafıklar ve kalplerinde hastalık bulunanlar: Allah ve Rasûlü meğer bize sadece kuru vaadlerde bulunmuşlar» diyorlardı.»(Ahzab: 12)**

ELLİBİRİNCİ ÖZELLİK

Savaşta Moral Gücünün Önemi:

Ömer *(radıyallahu anh)* Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e gelip Beni Kurayza'nın ahdi bozduklarını haber verdi. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Zübeyr b. Avvam'a gidip gizlice onları gözetmesi için onu Beni Kureyza yahudilerine gönderdi. Zübeyr gidip döndü ve yahudilerin birtakım savaş hazırlıkları içinde bulunduklarını haber verdi. Bunun üzerine Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Sa'd b. Muaz, Sa'd b. Ubade ve Useyd b. Hudayr'ı olay hakkında kesin bilgi getirmeleri için Beni Kureyza'ya gönderdi. Onlara şayet kötü bir haber öğrenirlerse bunu gizlice ve şifreli bir şekilde kendisine haber vermelerini söyledi. Zira Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kötü haberi duyduklarında askerlerin morallerinin bozulup zayıf düşmelerinden korkuyordu. Bu sahabeler gittiler ve yahudilerin antlaşmayı bozup Müslümanlara saldırmaya hazırlandıklarını öğrendiler ve dönüp Rasûlullah'a «Adel ve Kare» diyerek şifreli bir şekilde yahudilerin antlaşmayı bozduklarını bildirdiler. (Adel ve Kare, Rec'i günü şehid edilen ashaba kalleşlik eden kabilelerin isimleriydi.) Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların bu sözlerinden yahudilerin antlaşmayı bozduklarını anladı ve askerlerin morallerini bozmamak için bunu onlara bildirmedi, aksine bu haberi işitir işitmez yüksek bir sesle: «Allah'ın yardım ve zaferini size müjdeliyorum» diyerek askerlerin morallerini yükseltti. Bu noktada Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in çok önemli bir savaş taktiği kullandığına şahit oluyoruz. Normal bir komutan böyle kötü bir haber karşısında çöküntüye uğrar ve bocalar. Fakat Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bunun tam aksine bir tavır göstermiş ve Müslümanları daha da cesaretlendirip onların morallerini yüksek tutmaya çalışmıştır.

Müslüman askerlerin maneviyatını yüksek tutmak, savaşlardaki muzafferiyetlerde en önemli rolü oynar. Bunun için Müslüman komutanların savaşlarda Müslüman askerlerin moralini yüksek tutmak ve onların mo-

rallerini bozabilecek her türlü olay ve haberin onlara ulaşmasını engellemek için ellerinden gelen bütün tedbirleri almaları gerekir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Beni Kureyza'dan gelen haberin yayılmaması için her türlü tedbiri almıştı. Müslüman askerler haberi ancak münafıkların yayması sonucu öğrenmişlerdi. Bu da Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in konuya ne kadar çok önem verdiğini göstermektedir.

ELLİİKİNCİ ÖZELLİK

Müslüman, Müslümanların Sırlarını Kâfirlere Vermez:

Beni Kureyza kuşatması esnasında yahudiler istişarede bulunmak üzere Ebû Lübabe ile görüşmek istediler. Zira Ebû Lübabe onların antlaşmalısı idi ve Ebû Lubabe'nin malları ve çocukları onların mıntıkasında bulunuyordu. Ebû Lübabe onların yurduna gittiğinde yahudilerin kadın ve çocukları onun yanında ağlaştılar. Bundan dolayı Ebû Lübabe'nin onlara karşı kalbi biraz yumuşadı. Onlar: «Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hükmüne uymamız hakkında ne dersin?» diye sorduklarında «Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'in hükmüne uyun» derken Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu konuda bilgi vermemesini tenbihlemesine rağmen eliyle de boğazını gösterip Rasûlullah'ın hükmüne uymamaları halinde kafalarının kesileceğini işaret etti. Fakat bunu söyledikten hemen sonra bu hareketleriyle Allah ve Rasûlü'ne hıyanet ettiğini anladı ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e uğramadan doğruca Medine mescidine gitti ve mescidde bir direğe kendisini bağladı ve: «Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* beni çözmedikçe kendimi çözmeyeceğim ve bir daha asla Beni Kureyza toprağına ayak basmayacağım» diye yemin etti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu olayı duyunca: **«şayet o bana gelseydi ben onun için istiğfar ederdim, fakat o böyle yaptığı için artık mağfireti Allah'tan beklesin»** dedi. Ebû Lübabe altı gün orada bağlı kaldı. Sonra Allah-u Teâlâ onun tevbesini kabul etti. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de gelip onu çözdü.

Bu olayda İslâmi hareket mensuplarının dikkat etmeleri gereken önemli bir hususa işaret vardır. Müslüman, kim olursa olsun İslâm düşmanlarına Müslümanların en küçük bir sırrını dahi veremez ve vermesi halinde bunun Allah ve Rasûlüne bir hıyanet olduğunu ve böyle bir harekette bulunduğunda çok büyük bir günah işlediğini bilir.

Buna rağmen Müslüman kişi bazen meselenin önemini kavrayamadığı veya o anda düşünemediği için Müslümanların bazı ufak tefek sırlarının kâfirlere sızmasına vesile olabilir. İşte Müslüman ferdin bunu hisseder hissetmez yapması gerekli ilk iş yaptığı hatayı gizlemeyip bunu hemen lidere iletmesi ve böylece yaptığı hatayı telafi imkânı aramasıdır.

Ayrıca ferdin yapmış olduğu hatanın doğuracağı zararlar nisbetince hakettiği cezayı hiç itiraz etmeden gönül rızasıyla kabul etmesi hatta gerekirse daha kimse ona ceza vermeden kendisini cezalandırması gerekir. Böyle yapmadığı takdirde kişi sözlü olarak tevbe etse dahi bu sözde tevbe ona hiçbir fayda sağlamaz. Zira bu suçtan ancak bu şekilde temizlenebilir. Kişi böyle bir suç işlemesine rağmen cezadan veya insanların kınamasından korktuğu için bunu gizlerse, bin defa da tevbe etse Allah onun tevbesini kabul etmez ve bu yüzden onu şiddetli bir azab ile cezalandırır.

Böyle bir durumla karşılaştığında lider, şayet fert samimi olarak tevbe eder, suçunu da itiraf ederek gerekli cezanın kendisine verilmesini isterse, öncelikle onun bu hatasından dolayı doğabilecek zararları önleyici tedbirler alınır ve sonra hakettiği ceza uygulanır. Bundan sonra bu kimsenin tevbesi kabul edilip İslâm toplumu içindeki yeri korunmalıdır. Diğer Müslümanlar da samimi olarak tevbe etmesi halinde onun için istiğfar dileyip bu suçunu tekrar onun yüzüne vurmamalıdır.

